

Jurnal Penyelidikan Dan Kajian

Politeknik Kota Bharu

JILID 5

PROCEEDING:

**NATIONAL CONFERENCE ON CO-
CURRICULUM AND ENTREPRENEURSHIP
DEVELOPMENT (NCCED'18)**

KANDUNGAN

	National Conference on Co-Curriculum And Entrepreneurship Development (NCCED'18)	I
	Kata-kata Aluan Ketua Pengarah Jabatan Pengajian Politeknik	II
	Kata-Kata Aluan Pengarah Politeknik Kota Bharu	III
	Penyelidikan dan Penulisan	
	KEBERKESANAN PROGRAM LATIHAN SUKARELAWAN	
1.	<i>Fadillah Ismail¹, Adibah Abdul Kadir², Rosman Md Yusoff³, Mohd Adib Bin Mohammad Razi⁴, Norza Iskandar Helmi Abdullah⁵</i>	3
	MEMBANGUNKAN SEMANGAT KEUSAHAWANAN DALAM KALANGAN PELAJAR: PENGGUNAAN MEDIA SOSIAL DALAM PEMASARAN PERNIAGAAN	
2.	<i>Adijah Ayob¹, Nur Abidah Ismail², Md Nazri Md Nor³</i>	15
	MEREKABENTUK DAN MEMBANGUN SISTEM PENCUCI KULIT KERANG SECARA AUTOMATIK BERASASKAN PENGAWAL ARDUINO.	
3.	<i>Aniza binti Ahmad¹, Dr. Mohd Daud bin Isa²</i>	22
	NIAT MENCEBURI BIDANG KEUSAHAWANAN DALAM KALANGAN PELAJAR JABATAN SUKAN, KOKURIKULUM DAN KEBUDAYAAN POLITEKNIK KOTA BHARU	
4.	<i>Mohamad Anuar Seman¹, Azmi Mat Rais²</i>	30
	KURIKULUM PENDIDIKAN BERTERASKAN TVET MENCORAK KARIER ATLET POLITEKNIK MALAYSIA	
5.	<i>Arman Bin Hj Ahmad Sapawi¹, Zuraiti Binti Hj Che Ama², Mohd Kamal Bin Mat Desa³</i>	40
	KAJIAN KES: CABARAN UNIT KEUSAHAWANAN UNTUK MEREALISASIKAN BIDANG KEUSAHAWANAN TERHADAP PELAJAR DI KOLEJ KOMUNITI NEGERI PERAK	
6.	<i>Azhar bin Kamardin¹, Khairul Anuar bin Idris², Nuraisyah binti Abdul Aziz³</i>	52
	FAKTOR YANG MENGHALANG USAHAWAN RUNCIT MENGEMBANGKAN PERNIAGAAN DI DAERAH KOK LANAS, KELANTAN: SATU KAJIAN KES	
7.	<i>Mejar Che Marzuki Bin Che Hussin</i>	68
	KESAN KURSUS KOKURIKULUM TERHADAP PENCAPAIAN KURSUS KEJURUTERAAN PELAJAR JABATAN KEJURUTERAAN ELEKTRIK DI POLITEKNIK KOTA BARU	
8.	<i>Chung Boon Chuan¹, Kang kim Soor², Udom A/L Ewon³</i>	82
	FAKTOR PENGLIBATAN MAHASISWA DALAM SUKARELAWANAN	
9.	<i>Fadillah Ismail¹, Adibah Abdul Kadir², Rosman Md Yusoff³, Zahrul Akmal Damin⁴</i>	98

10.	FAKTOR-FAKTOR YANG MENDORONG PELAJAR IPT MEMILIH MENJADI EJEN ‘DROPSHIP’ SEBAGAI SUMBER PENDAPATAN SAMPINGAN. <i>Farah Azua Othman</i>	106
11.	KEBERKESANAN KONSEP OBE DALAM PROSES PENGAJARAN DAN PEMBELAJARAN DALAM KALANGAN PELAJAR JABATAN KEJURUTERAAN ELEKTRIK POLITEKNIK KOTA BHARU <i>Nur Filzah Binti Mohd Fauzey¹ Masliza Binti Mat Jusoh² Julia Izura Binti Jopely³</i>	116
12.	PERSEPSI PENGGUNAAN BORANG PATUH SYARIAH BAGI PEMANTAUAN AKTIVITI KOKURIKULUM :MS 1900:2014- SISTEM PENGURUSAN KUALITI BERASASKAN SYARIAH <i>Hazila Shahrudin¹ Norsuhada Abdullah² & Ahmad Rizal B Omar³</i>	127
13.	TAHAP KESEDIAAN PELAJAR JABATAN TEKNOLOGI MAKLUMAT & KOMUNIKASI, POLITEKNIK KUCHING SARAWAK TERHADAP REVOLUSI INDUSTRI 4.0 <i>Norfazilah binti Mohamad Pon¹, Nazrie bin Bain², Johari Ahmad bin Ghazali³</i>	136
14.	KAJIAN TAHAP TEKATAN KERJA DIKALANGAN KAKITANGAN JABATAN KEJURUTERAAN ELEKTRIK POLITEKNIK KOTA BHARU <i>Fatimah Binti Abd Rahman¹, Juliana Binti Jusoh², Mardiyana Binti Mahmood³</i>	143
15.	KERJAYA DALAM PASUKAN BERUNIFORM HASIL DARI PENGLIBATAN AKTIF PELAJAR DALAM AKTIVITI KOKURIKULUM DI POLITEKNIK. <i>Kapten Ts Mohd Azri bin Abdul Ghani¹, Udom a/I Ewon², Fathuddin Aizat bin Che Mohd Ariff³</i>	161
16.	KHIDMAT KOMUNITI DAN KESANNYA TERHADAP KEMAHIRAN GENERIK PELAJAR KEJURUTERAAN POLITEKNIK SULTAN MIZAN ZAINAL ABIDIN <i>Masfizaizan Binti Manaf</i>	181
17.	KAJIAN HUBUNGAN PENGETAHUAN DAN PERSEPSI TERHADAP MINAT PELAJAR PADA SUKAN SKUASY. <i>Md Zairudin Bin Zakaria</i>	194
18.	KESAN AKTIVITI KESUKARELAWANAN KELAB HOKI UDDINGSTON KEPADA ATLET HOKI POLITEKNIK MALAYSIA <i>Mohamed Rafi Bin M.S Solaiman¹, Khairulhazlan Mohamed Zam²</i>	208
19.	MENGENALPASTI PENGUASAAN PELAJAR DIPLOMA AQUAKULTUR BAGI KURSUS MATEMATIK AGRIKULTUR (DBM11053) <i>Mohd Naww Bin Ab Rahman @ Ismail¹, Mohd Nasir Bin Omar², Mohd Shakirurrahman Bin Ismail³</i>	228

20.	MYDCC5163: EXAMKITS <i>Mohd Shahrezal Bin Abd Hamid¹, Md Shafiq Khairil Bin Ismail²</i>	237
21.	KECENDERUNGAN PELAJAR INSTITUSI TVET MALAYSIA TERHADAP BIDANG KEUSAHAWANAN: TINJAUAN DI POLITEKNIK DAN KOLEJ KOMUNITI <i>Muhamad Hashim Ahmad¹, Faridah Jaafar², Zaharatul Akmar Ahmad Zainuddin³, Suraya Kasmuri⁴</i>	250
22.	TAHAP KESEDARAN PENGGUNA MUSLIM TERHADAP PRODUK BERLOGO HALAL: TINJAUAN PENGGUNA DI SEKITAR SHAH ALAM <i>Muhamad Hashim Ahmad¹, Kamaruddin Mohd Nor², Mohd Sharoni Ismail³, Abdul Rahman Ahmad⁴</i>	262
23.	IMPLIKASI PELAKSANAAN BRIGED RELASIS DALAM INSTITUSI TVET MEMPENGARUHI TAHAP PRESTASI AKADEMIK PELAJAR <i>Muzimah Aida Binti Md. Mustafa¹, Mohd. Zulkafli Bin Mohamed², Wan Azhar Bin Wan Ismail³</i>	273
24.	KAJIAN KESEDARAN PENSYARAH POLITEKNIK KUCHING SARAWAK BERKENAAN REVOLUSI INDUSTRI 4.0 <i>Nazrie Bin Bani¹, Norfazilah Binti Mohamad Por², Johari Ahmad Bin Ghazali³</i>	290
25.	KAJIAN TAHAP MINAT PENSYARAH PERAKAUNAN POLITEKNIK TERHADAP BADAN PROFESIONAL 'ASSOCIATION OF CHARTERED CERTIFIED ACCOUNTANTS (ACCA)' <i>Nor Azila Abdullah</i>	301
26.	SISTEM PENYIRAMAN AIR SECARA AUTOMATIK UNTUK PENGUSAHA PENANAMAN LADA SECARA FERTIGASI <i>Nor Ilham binti Mat Zin¹, Kartina binti Yusoff@Mat Zin²</i>	311
27.	PEMBUDAYAAN KEUSAHAWANAN DALAM KALANGAN PELAJAR DI POLITEKNIK KOTA BHARU <i>Norashikin bt Rosli¹, Nurhawani bt Yaacob²</i>	328
28.	PERSEPSI PELAJAR TERHADAP BENGKEL INSENTIF DAN LONJAKAN PRESTASI AKADEMIK PELAJAR PRA DIPLOMA SAINS PSMZA <i>Norhafiza Idris¹, Noor Rulhanim Mohamad Ariffin²</i>	338
29.	MEREKABENTUK DAN MEMBANGUNKAN SISTEM PEMANTAUAN DAN KAWALAN OKSIGEN TERLARUT BERASASKAN TEKNOLOGI REVOLUSI INDUSTRI 4.0 UNTUK PENGUSAHA PENTERNAKAN IKAN AIR PAYAU <i>Nik Nor Hishamuddin bin Nik Mustapha¹, Kartina binti Yusoff@ Mat Zin², Azhar bin Abdullah³</i>	355

30.	KESEDIAAN PENGGUNAAN PENGAJARAN DAN PEMBELAJARAN BERASASKAN <i>BLENDED LEARNING</i> DIKALANGAN PELAJAR PROGRAM DIPLOMA KEJURUTERAAN ELEKTRIK KOMUNIKASI, (DEP), POLITEKNIK KOTA BHARU <i>Rosmaizura Binti Abd Razib¹, Zawiah Binti Zakaria², Rosmaria Binti Ariffin³</i>	365
31.	KAJIAN KEBERKESANAN PEMBERIAN INSENTIF KEPADA PARA ATLET POLITEKNIK MALAYSIA <i>Saril Bin Haji Yusop¹, Thsin Lip Vu²</i>	385
32.	KEBERKESANAN PROGRAM “CLASSBIZ” KE ARAH MENINGKATKAN MINAT, KEMAHIRAN DAN KESEDIAAN PARA PELAJAR POLITEKNIK MELAKA TERHADAP KEUSAHAWANAN <i>Shahrulnizam Bakar¹, Mohd Norulhisyam bin Hassan²</i>	394
33.	KAJIAN ILMU IKATAN DAN SIMPULAN PENGAKAP, AHLI PENGAKAP KELANASISWA POLITEKNIK TUANKU SULTANAH BAHYAH, KULIM <i>Sharuddin Hussain¹, Abdul Latib Ahmad², Mohd Khairul Domadi³</i>	402
34.	KEBERKESANAN PENGGUNAAN BUKU PANDUAN PROJEK PELAJAR (PROGRAM DIPLOMA) EDISI 2016, TERBITAN JABATAN PENDIDIKAN POLITEKNIK (JPP) DALAM KALANGAN PELAJAR POLITEKNIK MALAYSIA (ZON TIMUR) <i>Mohd Sobri Bin Hassan¹, Mohamad Khairi Bin Mat Yaacob²</i>	411
35.	FAKTOR-FAKTOR YANG MEMPENGARUHI SIKAP PELAJAR DI POLITEKNIK SULTAN AZLAN SHAH TERHADAP KEGIATAN KOKURIKULUM <i>Mohd Syafaril Bin Jamaluddin¹, Ts Hj Hazril Hisham Bin Hj Hussin², Arman Bin Hj Ahmad Sapawi³</i>	442
36.	HUBUNGAN PENGLIBATAN PELAJAR DALAM BIDANG SUKAN DENGAN PENCAPAIAN PURATA NILAI MATA (PNM) <i>Tengku Azmie Bin Raja Hassan¹, Nur Amalina Binti Mohd Nazridan², Rosnani Binti Hassan³</i>	455
37.	MENGAJAMI AMALAN PENGURUSAN USAHAWAN MUSLIM DALAM PERUSAHAAN KECIL DAN SEDERHANA (PKS) DI SEBERANG PERAI TENGAH, PULAU PINANG <i>Wan Mohd Rushdi b. W.A.Lah¹, Mohd Ghadafi bin Shar²</i>	469
38.	KEMAHIRAN <i>EMPLOYABILITY</i> MENERUSI JAWATANKUASA PELAJAR SUKAN, KOKURIKULUM DAN KEBUDAYAAN (JPSKK) DARI PERSPEKTIF PELAJAR POLITEKNIK KOTA BHARU <i>Udom A/L Ewon¹, Wee Siew Ping², Tew Jim Mi³</i>	479
39.	PENGURUSAN MASA : FAKTOR KEMEROSOTAN PENCAPAIAN PELAJAR JKE BAGI KURSUS <i>SEMICONDUCTOR DEVICES</i> (DEE2023) <i>Aniza binti Ahmad¹, Salwati binti Mohamed@Awang², Hirni binti Rashid³</i>	491

- AIR POLLUTION & HEAT DETECTION USING IOT**
40. *Nik Nor Hishamuddin bin Mustapha¹, Nik Suhaila Sukarni Binti Nik Mohd Adenan², Hirni Binti Rashid³* 503
- KAJIAN PERUBAHAN SUHU DAN PASANG SURUT AIR LAUT TERHADAP KANDUNGAN OKSIGEN TERLARUT DI DALAM AIR DI LAGUNA PANTAI SRI TUJUH, TUMPAT KELANTAN**
41. *Nik Nor Hishamuddin Bin Nik Mustapha¹, Encheh Muda Bin Jusoh², Azmi Bin Mohamed Nor³* 509
- MENGAJAI FAKTOR-FAKTOR KECENDERUNGAN PENSYARAH DALAM PEMBANGUNAN BIDANG KEUSAHAWANAN KEPADA PELAJAR DI POLITEKNIK KOTA BHARU**
42. *Zulfaizad bin Abd Hamid¹, Juli Suzlin Binti Mohd Jalaludin², Hasmadi Bin Ab Aziz³* 516
- FACTORS AFFECTING CUSTOMER SATISFACTION OF MEGA FARMERS' MARKET**
43. *Aziam Mustafa¹, Azma Husnaiza Abdul Aziz², Muhammad Hashim Ahmad³, Tuty Kamis⁴, Siti Rawaidah Mohd Razikin⁵* 527
- CONSUMER PREFERENCES TOWARDS TRAVEL INSURANCE**
44. *Aziam Mustafa¹, Siti Rawaidah Mohd Razikin², Tuty Kamis³, Azma Husnaiza Abdul Aziz⁴, Mohd Nor Hafiz bin Saleh⁵* 545

JAWATANKUASA

National Conference on Co-Curriculum And Entrepreneurship Development (NCCED'18)

Penasihat

Tn Hj Noor Azahan Bin Othman

Pengarah, Politeknik Kota Bharu

Dr. Ishak Bin Mohamad

Pengarah, Pusat Penyelidikan dan Inovasi Politeknik

Tn. Hj. Wan Zulkifly Bin Wan Zakaria

Timbalan Pengarah Bahagian Ambilan & Pembangunan Pelajar

Tn. Hj Azahan Bin Haji Daud

Timbalan Pengarah Akademik, Politeknik Kota Bharu

Mohd Hisham Bin Makhtar

Timbalan Pengarah Sokongan Akademik,

Politeknik Kota Bharu

Dr. Saifuddin Kumar Bin Abdullah

Ketua Penolong Pengarah, Pusat Penyelidikan dan Inovasi Politeknik

Projek Koordinator

Mohd Sani Bin Said

Ketua Unit Penyelidikan Dan Inovasi,

Politeknik Kota Bharu

Pengerusi

Mohd Nor Mazlan Bin Ismail (JPPKK)

Udom A/L Ewon (PKB)

Timbalan Pengerusi

Mohd Khairulhazlan Bin Mohamed Zam (JPPKK)

Azmi Bin Juadi @ Rosbi (PKB)

Pengarah Program I:

Chung Boon Chuan

Pengarah Program II:

Azmi bin Mat Rais

Setiausaha I:

Wee Siew Ping

Setiausaha II:

Nik Nur Fathiha bt Nik Din

Bendahari I:

Mohd Arif bin Abdul Aziz

Bendahari II:

Wan Muhammad Marzudi bin Wan Muhammad

Pengurusan Perasmian & Teks Ucapan:

Roslan Bin Mamat

Cenderamata:

Mahanon bt Muhammad

Prosiding & Editorial:

Kang Kim Soon
Melissa Khor Suan Chin

Barisan Reviewer:

Dr. Tengku Ahmad Badrul Shah bin Raja Hussin (PKB)
Dr. Nik Azida binti Abd Ghani (PKB)
Dr. Nik Ab Aziz bin Nik Mahmood (PKB)
Dr. Mohd Daud bin Isa (PKB)
Dr. Regina Lim Swee Kim (PKB)
Dr. Syaiful Baharee bin Jaafar (PTSB)
Dr. Mohd Faizal bin Jamaludin (PTSB)
Dr. Md Razak bin Daud (PSP)
Dr. Azhar bin Abdullah (PUO)
Dr. Nur Hatizal binti Amarul Shah (PSP)

Buku Program, Backdrop & Web Site:

Marzuki Bin Muhammad
Sazami bin Shafi'i
Tiew Jim Mi

Pendaftaran dan Persijilan:

Nurdalila Bt Mohamad Khali
Muneerah binti Mohd hulawi

Teknikal ICT:

Suzianna Binti Taib

Multimedia:

Abdul Rashid Bin Ahmad

Media & Publisiti:

Mohd Fatiazee Bin Ab Aziz

Logistik & Persiapan Tempat:

Mohd Zulkifli Bin Mohd Hanipiah
Mohd Amin Bin Abdul Majid

Pengurus Sesi Pembentangan:

Mohd Fadly bin Abdullah
Wan Azhar bin Wan Ismail

Persegaran:

Ruzila bt Mat Ghani

Sambutan VIP/ Jemputan:

Muzimah Aida bt Md. Mustafa
Mohd. Zulkafli bin Mohamed

Keusahawanan :

Dr. Nik Azida Binti Abd Ghani

Keselamatan, Kebersihan & Keceriaan :

Mohd Anuar bin Seman

Pengangkutan :

Jaslina Binti Jaafar

Penginapan :

Mohd Amin Bin Abdul Majid

Aktiviti Sukan :

Mohd Azri bin Abdul Ghani

Hazri Nizam bin Zakaria

Perasmii :

Prof. Dato' Ts. Dr. Mohd Ismail Bin Abd Aziz

Ketua Pengarah Jabatan Pendidikan Politeknik dan Kolej Komuniti,
Kementerian Pendidikan Malaysia

KeynoteSpeaker :

Dr. Mohd Khair bin Md Som

KATA-KATA ALUAN

Ketua Pengarah Jabatan Pendidikan Politeknik

Bismillaahirrahmaanirrahiim

Assalaamualaikum Warahmatullaahi Taa'la Wabarakaatuh dan salam sejahtera.

Dalam kesempatan ini, saya ingin merakamkan setinggi-tinggi penghargaan dan terima kasih kepada semua pihak yang terlibat dalam memberikan sokongan kepada penganjuran persidangan pada tahun ini.

Ucapan syabas dan tahniah juga diucapkan kepada seluruh ahli jawatankuasa pelaksana NaCCED 2018, di atas komitmen dan kesungguhan semangat 'esprit de corp' yang telah dipamerkan bagi memastikan kelancaran perjalanan persiapan program sehinggalah kepada terlaksananya program persidangan ini dengan jayanya.

Proses pendidikan tinggi merupakan suatu aspek yang sangat dinamik dan sentiasa mengalami proses evolusi dan transformasi. Untuk itu, Jabatan Pendidikan Politeknik dan Kolej Komuniti sentiasa berada di landasan dalam usaha mencari kaedah dan langkah yang bersesuaian dalam meningkatkan potensi diri pelajar dalam kemahiran sahsiah yang tidak terbatas kepada disiplin ilmu dan pemantapan kemahiran untuk memperolehi pencapaian akademik yang cemerlang sahaja, malah turut merangkumi aspek pembangunan minda, spiritual, sahsiah dan juga etika.

Dalam konteks inilah kokurikulum sebagai pelengkap kepada kurikulum memainkan peranannya. Ini kerana menerusi kurikulum semata-mata adalah sukar untuk sesebuah institusi pendidikan melahirkan individu yang seimbang secara sempurna.

Selain kokurikulum, sukan dan kebudayaan, adalah amat penting juga bagi institusi pendidikan mewujudkan ekosistem keusahawanan yang kondusif dan lestari demi merealisasikan hasrat untuk menjadikan Malaysia sebagai sebuah "Entrepreneurial Nation". Oleh itu, NaCCED 2018 adalah merupakan medan yang amat sesuai bagi para pensyarah untuk membentangkan kajian-kajian mereka dalam proses pertukaran ilmu dan dapatan untuk sama-sama memperkasakan kokurikulum dan keusahawanan di politeknik masing-masing.

Akhir kata, besarlah harapan saya agar matlamat utama penganjuran persidangan ini tercapai.

Prof. Dato' Ts. Dr. Mohd Ismail Bin Abd Aziz

Ketua Pengarah Jabatan Pendidikan Politeknik dan Kolej Komuniti,

Kementerian Pendidikan Malaysia

KATA-KATA ALUAN

Pengarah Politeknik Kota Bharu

Bismillaahirrahmaanirrahiim

Assalamualaikum Warahmatullahi Wabarakatuh dan salam sejahtera.

Terima kasih diucapkan kepada Bahagian Ambilan dan Pembangunan Pelajar serta Pusat Penyelidikan dan Inovasi Politeknik, Jabatan Pendidikan Politeknik dan Kolej Komuniti kerana sentiasa memberi ruang dan peluang kepada kita semua untuk mengembangkan potensi diri. Disamping itu juga, ilmu, idea, inovasi, penyelidikan dan hasil kajian dapat dikongsi dan mampu disebar luas untuk kepentingan institusi, masyarakat dan industri.

Tidak lupa juga kepada semua jawatankuasa kerja atas inisiatif dan usaha keras mereka untuk merealisasikan National Conference on Co-curriculum and Entrepreneurship Development (NaCCED 18) agar berlangsung dengan sempurna, In shaa Allah.

Sesungguhnya saya juga rasa amat berbesar hati dengan kesungguhan para peserta dalam menyokong usaha dan program yang dilaksanakan walaupun realitinya banyak kekangan yang kita semua perlu lalui.

Objektif program National Conference on Co-curriculum and Entrepreneurship Development (NaCCED 18) adalah untuk menggalakkan aktiviti penyelidikan, pembangunan dan inovasi berkaitan sukan, kokurikulum, kebudayaan dan keusahawanan serta menggalakkan penyebaran ilmu dan pertukaran maklumat di kalangan staf. Disamping itu juga, program ini diadakan untuk menyediakan platform bagi perkongsian pengetahuan dan pengalaman serta idea dan hasil penyelidikan tenaga akademik untuk kegunaan institusi, industri dan masyarakat.

Jika dilihat pada sudut kelebihan kepada pelajar, program berimpak tinggi seumpama ini mampu memacu proses melahirkan graduan yang mempunyai sahsiah yang cemerlang serta kompetensi keusahawanan yang tinggi sebagai pemangkin transformasi sosial dan ekonomi negara berpendapatan tinggi melalui pendidikan dan latihan yang lebih terancang dan holistik.

Akhir kalam, saya sekali lagi ingin mengucapkan terima kasih kepada semua yang menyertai program pada kali ini dan kepada yang baru pertama kali menjejakkan kaki ke Politeknik Kota Bharu: Selamat Datang diucapkan.

Hj. Noor Azahan Bin Othman

Pengarah

Politeknik Kota Bharu

KEBERKESANAN PROGRAM LATIHAN SUKARELAWAN

Fadillah Ismail¹, Adibah Abdul Kadir², Rosman Md Yusoff³, Mohd Adib Bin Mohammad Razi⁴, Norza Iskandar Helmi Abdullah⁵

Pasukan Siswa Angkatan Pertahanan Awam
Universiti Tun Hussein Onn Malaysia, Parit Raja, Johor, Malaysia
Email: imfadillah@gmail.com
Email: adibah_kadir@yahoo.com
Email: rosmanmy@uthm.edu.my
Email: adib@uthm.edu.my
Email: norza@uthm.edu.my

Abstrak

Sukarelawan merupakan aset yang memiliki aliran faedah yang besar yang dapat dimanfaatkan untuk menjayakan strategi sesebuah organisasi. Maka tidak hairanlah jika terdapat beberapa organisasi yang membuat pelaburan besar untuk melatih pekerjanya dengan pengetahuan baru dan kecekapan teknologi seiring dengan keperluan semasa. Mekanisma ini merupakan strategi organisasi dalam usaha meningkatkan kompetensi sukarelawan terhadap tugas-tugas yang diamanahkan. Walaubagaimana pun, latihan yang diberikan perlu dinilai dan diukur keberkesanannya untuk melakukan penambahbaikan berterusan dalam memastikan pengetahuan, kemahiran dan sikap sukarelawan berada pada tahap baik dan perkhidmatan yang diberikan adalah berkualiti.

Pengenalan

Populasi penduduk Malaysia yang semakin bertambah sehingga mencecah 31.7 juta pada tahun 2016 (Utusan Malaysia, 2016), telah mengorak langkah Angkatan Pertahanan Awam Malaysia (APM) untuk mengajak lebih ramai orang awam sehingga menasaskan seramai 2 juta sukarelawan di bawah APM untuk ditempatkan di seluruh kawasan termasuk di peringkat komuniti untuk bersiap siaga sekiranya berlaku sebarang kecemasan mahupun bencana (Sinar Harian, 2016). Justeru itu, pihak APM telah menyediakan latihan khusus untuk orang awam supaya mereka menjadi lebih mahir terhadap tindakan awal yang perlu dilakukan dan menjadi lebih peka akan bencana yang dihadapi di Malaysia (www.civildefence.gov.my).

Oleh hal yang demikian, pihak APM perlu memastikan agar latihan yang dijalankan mengikut piawai dan objektif sebenar latihan supaya motif utama latihan dapat dicapai dengan jayanya selain dari peruntukan yang besar telah dilaburkan, sumber dan masa untuk melaksanakan program (Bersin, 2003). Latihan diberikan bertujuan untuk meningkatkan aspek ilmu (kognitif), kemahiran (psikomotor) dan sikap (afektif) yang lebih positif dalam kalangan pekerja (Anida, 2016, Norhasni, 2014). Menurut Rezakhani et. al. (2018), menjalankan latihan terhadap aktiviti (sukarelawan) yang akan dijalankan boleh memastikan penggunaan sumber yang lebih baik. Pengurusan latihan merupakan perkara yang paling penting dalam prestasi organisasi (Manoranjan, 2014). Sebagai contoh latihan yang dilakukan untuk sukarelawan yang terdiri daripada orang awam berkenaan dengan

kecemasan, CPR, rawatan kecemasan dan mengatasi kebakaran kecil mengambil masa selama 8 jam untuk memastikan para pelatih betul-betul menguasai kefahaman dan ilmu yang ingin diberikan. Oleh itu, beberapa aspek perlu diberi penekanan seperti yang dikaji oleh Thomas dan Qiu (2012) melalui kajian yang telah dijalankan mendapati bahawa faktor seperti penyertaan, pendagogi, keberkesanan dan persatuan sesetengah individu dan ciri organisasi sangat berkait rapat dengan keberkesanan. Manakala, Sanjeeveekumar dan Yanan (2012) pula menyatakan bahawa ciri-ciri personal pelatih seperti jantina dan status perkahwinan juga mempengaruhi keberkesanan latihan.

Seterusnya, keberkesanan sesuatu program latihan yang dijalankan akan diketahui melalui penilaian program yang sepatutnya diberikan tumpuan yang lebih. Selain dari itu, melalui penilaian juga, organisasi akan dapat mengetahui apakah kelebihan dan kelemahan latihan yang diadakan sekaligus dapat melihat sejauh mana tahap kejayaan yang telah dicapai. Ekoran daripada hasil penilaian, maka pihak organisasi akan mengambil keputusan sama ada untuk meneruskan program, mengubahsuaikan atau menghentikan program untuk kebaikan pelatih dan pihak organisasi (Hazlin *et al*, 2015). Kekurangan dalam menilai keberkesanan program menggambarkan kurangnya konsistensi dalam latihan dan kaedah latihan yang lebih menjurus (Aiman *et. al.*, 2018).

Seperti mana yang dijalankan ke atas sukarelawan APM, para pelatih akan diminta untuk menyertai Latihan Asas bagi tujuh siri yang dijalankan di sepanjang tahun. Tetapi apa yang membimbangkan adalah pada mulanya penyertaan yang diterima seramai 752 orang awam. Namun begitu, daripada tujuh siri latihan yang dijalankan, hanya seramai 110 sukarelawan sahaja yang kekal dan meneruskan latihan Lanjutan. Mengikut peratusan, hanya 14.7 % dan tidak sampai separuh nilainya yang masih tidak berganjak dan meneruskan latihan. Perkara ini tidak boleh dibiarkan dan tindakan untuk mengenalpasti masalah yang wujud sangat penting.

Melalui kajian yang telah dijalankan oleh Attia dan Honeycutt (2012), menunjukkan bahawa 78 peratus latihan memberi tindak balas kepada tahap reaksi, diikuti oleh 32 peratus di peringkat pembelajaran, 9 peratus di peringkat tingkah laku dan 7 peratus sahaja di peringkat hasil (*Return on Investment*(ROI) atau nilai kewangan). Ini menunjukkan bahawa, latihan sangat memberi kesan terhadap reaksi.

Kebiasaannya penilaian latihan menggunakan pengukuran daripada Kirkpatrick untuk menentukan keberkesanan program yang merangkumi 4 tahap iaitu reaksi, pembelajaran, tingkahlaku dan hasil (Powell dan Yalcin, 2010). Model Kirkpatrick menjadi antara model penilaian latihan yang sangat terkenal kerana pendekatannya mudah dan praktikal (Leach dan Liu, 2003). Saks dan Burke (2012) menyifatkan penilaian latihan sebagai satu proses mengumpul data bagi menentukan keberkesanan atau kecekapan sesebuah program latihan dan untuk membuat keputusan bagi melaksanakan latihan di masa akan datang. Beliau menyambung lagi bahawa organisasi yang melakukan program latihan lebih cenderung untuk melakukan pemindahan latihan. Sebagaimana yang dipraktikkan dalam APM yang akan mengambil pelatih yang berjaya sebagai sukarelawan dan terus untuk mempraktikkan akan apa yang telah dipelajari dalam program latihan.

Oleh hal yang demikian, Jabatan Pertahanan Awam perlu menarik lebih ramai penyertaan orang awam untuk menyertai sukarelawan dengan menyediakan program latihan yang berkesan bagi memastikan kelangsungan anggota sukarelawan yang sedia ada bergerak aktif dalam pasukan APM

Objektif Kajian

Kajian ini bertujuan untuk:

1. Mengenalpasti reaksi sukarelawan terhadap program Latihan Asas yang dijalankan oleh Angkatan Pertahanan Awam
2. Mengenalpasti tahap pengetahuan dan kemahiran pelatih setelah menyertai program Latihan Asas yang dijalankan oleh Angkatan Pertahanan Awam
3. Mengenalpasti adakah perlakuan dan sikap sukarelawan berubah dan dapat mengaplikasikan kemahiran serta pengetahuan yang dipelajari daripada Latihan Asas tersebut.
4. Mengenalpasti hubungan di antara reaksi, pembelajaran dan perlakuan pelatih selepas menyertai program Latihan Asas

Skop Kajian

Kajian ini mengfokuskan kepada sukarelawan kekal selepas menyertai program Latihan Asas yang dijalankan oleh Angkatan Pertahanan Malaysia (APM), Negeri Sarawak. Perkara yang akan dititikberatkan dalam kajian ini adalah menilai tahap keberkesanan program Latihan Asas dari sudut penilaian reaksi, pembelajaran, tahap pengetahuan dan kemahiran sukarelawan kekal selepas mengikuti latihan serta penilaian perlakuan dalam mengaplikasikan kemahiran dan pengetahuan di tempat kerja.

Kepentingan Kajian

Hasil dapatan kajian ini dapat membantu organisasi untuk menambahbaikkan program latihan di masa akan datang berdasarkan rumusan dan cadangan yang akan diusulkan oleh pengkaji kepada unit latihan di Jabatan Pertahanan Awam. Di harap program latihan di masa hadapan lebih menepati objektif latihan serta mengikut piawai yang bersesuaian bagi memastikan kualiti keberkesanan program

Selain itu, kajian ini juga dapat dijadikan rujukan dan panduan kepada pengkaji lain dalam menjalankan kajian yang berkaitan dengan keberkesanan program latihan serta dapat meningkatkan lagi kajian dalam bidang latihan dan pembangunan.

Metodologi Kajian

Kerangka konseptual kajian adalah seperti berikut;

RAJAH 1 : Kerangka Konseptual Kajian

Rekabentuk Kajian

Reka bentuk kajian merupakan asas kepada perancangan atau struktur penyelidikan bagi memperoleh jawapan kepada persoalan kajian (Cooper dan Schindler, 1998). Dengan itu, kajian ini menggunakan reka bentuk penyelidikan deskriptif kuantitatif menggunakan borang soal selidik. Terdapat lima bahagian dalam instrumen kajian iaitu bahagian A: Latar belakang responden, B: Reaksi, C: Pembelajaran, D: Perlakuan, E: Persepsi Keberkesanan Program Latihan Asas secara keseluruhan. Instrumen yang digunapakai mempunyai 40 soalan di mana pecahannya adalah A-6 soalan, B-13 soalan, C-10 soalan, D-10 soalan, E-1 soalan. Analisi data menggunakan *Statistical Package for Social Science* (SPSS) untuk mengetahui taburan data dalam bentuk min, median, mod, julat dan sisihan piawai.

Populasi Dan Saiz Sampel Kajian

Sukarelawan yang menyertai program Latihan Asas adalah seramai 752 orang, tetapi hanya 110 sukarelawan yang kekal dan dapat diserap masuk untuk berkhidmat dalam APM dengan menyertai program lanjutan. Oleh itu, seramai 110 orang sukarelawan telah dijadikan sebagai populasi bagi kajian ini.

Menurut saiz sampel yang telah diperkenalkan oleh Krejcie dan Morgan (1970), sekiranya populasi sebanyak 110, makanya bilangan responden yang diperlukan adalah 86. Namun begitu, kajian ini melibatkan keseluruhan populasi seramai 110 orang sebagai sampel kajian.

Analisis Dan Dapatan Kajian

Jadual (1) : Profil Responden

Demografi		Kekerapan /peratusan
Jantina	lelaki	71 (74.0%)
	Perempuan	25 (26.0%)
Umur	20 tahun ke bawah	46 (47.9%)
	21-30 tahun	35 (36.5%)
	31-40 tahun	9 (9.4%)
	41 tahun ke atas	6 (6.2%)
Bangsa	Melayu	45 (46.9%)
	Cina	1 (1.0%)
	Lain-lain	50 (52.1%)
Tahap pendidikan	Ijazah Sarjana	1 (1.0%)
	Diploma	3 (3.1%)
	STPM	1 (1.0%)
	SPM	81 (84.4%)
	SRP/PMR	9 (9.4%)
	Lain-lain	1 (1.0%)
Sektor pekerjaan	Kerajaan	31 (32.3%)
	Swasta	65 (67.7%)
Pengalaman Berkhidmat	2 tahun ke bawah	79 (82.3%)
	2 tahun 1 bulan-4 tahun	6 (6.2%)
	4 tahun 1 bulan – 6 tahun	4 (4.2%)
	6 tahun 1 bulan ke atas	7 (7.3%)

Seramai 96 orang responden telah menjawab soal selidik ini. Sebanyak 71 orang (74.0%) daripada jumlah responden adalah lelaki manakala 25 orang (26.0%) pula adalah perempuan. 46 orang responden (47.9%) adalah berumur 20 tahun ke bawah, manakala 35 orang (36.5%) daripadanya adalah dalam lingkungan 21-30 tahun dan yang paling sedikit adalah responden yang berumur 41 tahun ke atas iaitu seramai 6 orang (6.2%). Dari faktor bangsa pula, kebanyakan responden adalah berbangsa Melayu iaitu seramai 45 orang responden dan hanya seorang sahaja yang berbangsa Cina. Responden yang berkelulusan Ijazah Sarjana, STPM, dan lain-lain masing masing mewakili 1 orang responden (1.0%) setiap satu. Manakala responden yang paling ramai adalah yang berkelulusan SPM iaitu seramai 81 orang (84.4%). Bagi sektor pekerjaan, seramai 31 orang (32.35) adalah dari sektor kerajaan dan 65 orang (67.7%) dari sektor swasta. Seterusnya, rata-rata responden telah mempunyai pengalaman berkhidmat dengan JPA3 selama 2 tahun ke bawah iaitu seramai 79 orang (82.3%) dan hanya 4 orang (4.2%) yang telah berkhidmat selama 4 tahun 1 bulan - 6 tahun.

Objektif 1: Mengenalpasti reaksi sukarelawan terhadap program Latihan Asas yang dijalankan oleh Angkatan Pertahanan Awam

Jadual (2) : Tahap Reaksi responden selepas latihan

Tahap	Kekerapan /peratusan
Rendah	2 (2.1%)
Sederhana	13 (13.5%)
Tinggi	59 (61.5%)
Sangat Tinggi	22 (22.9%)

Sepuluh daripada responden iaitu seramai 59 orang (61.5%) berada pada tahap reaksi yang tinggi, manakala 22 orang (22.9%) responden mempunyai tahap reaksi yang sangat tinggi. Hanya 2 orang responden (2.1%) sahaja yang mempunyai tahap reaksi yang rendah selepas latihan.

Jadual di bawah menunjukkan jadual min setiap item yang menunjukkan jumlah keseluruhan min berada pada tahap yang tinggi.

Jadual 3: Min Item Reaksi Responden

NO	PERNYATAAN	MIN	Tahap
1	Jadual aturcara dan susun program latihan yang dijalankan sangat menepati	3.75	Tinggi
2	Kejelasan jurulatih menyampaikan maklumat adalah sangat efektif	3.75	Tinggi
3	Kesesuaian tempat latihan yang sangat baik dan kondusif	3.57	Sederhana
4	Makanan dan minuman yang disediakan sangat baik	3.41	Sederhana
5	Gaya persembahan pemudah cara/ jurulatih yang sangat menarik	3.83	Tinggi
6	Tempat tinggal (penginapan) yang sangat baik dan selesa	3.50	Sederhana
7	Persediaan pemudah cara/ jurulatih adalah sangat baik	3.81	Tinggi
8	Pengetahuan pemudah cara/ jurulatih terhadap tajuk perbincangan adalah sangat baik.	3.84	Tinggi
9	Ketepatan masa dalam melaksanakan kursus ini adalah sangat baik.	3.77	Tinggi
10	Pentadbiran dan kemudahan lain yang sangat baik	3.70	Tinggi
11	Bahan pengajaran yang terkini	3.70	Tinggi
12	Bilik latihan yang disediakan amat selesa	3.58	Sederhana
13	Kebolehan pemudah cara/ jurulatih menarik penyertaan pelatih sangat baik	3.78	Tinggi
Min Keseluruhan		3.69	Tinggi

Jadual di atas menunjukkan nilai min terhadap setiap item (> 3.41, <3.84) bagi tahap reaksi responden terhadap program latihan yang diikuti. jumlah keseluruhan min bagi setiap item

adalah pada tahap yang tinggi. Bagi item no 8 iaitu pengetahuan pemudah cara/ jurulatih terhadap tajuk perbincangan adalah sangat baik yang mempunyai nilai bacaan yang paling tinggi iaitu 3.84. Walaubagaimanapun, item no 4 iaitu makanan dan minuman yang disediakan sangat baik mempunyai bacaan nilai min yang terendah di antara item reaksi yang lain iaitu sebanyak 3.41. Keseluruhannya, min keseluruhan bagi tahap reaksi responden terhadap latihan adalah berada pada tahap tinggi iaitu dengan nilai bacaan min 3.69.

Objektif 2: Mengenalpasti tahap pengetahuan dan kemahiran pelatih setelah menyertai program Latihan Asas yang dijalankan oleh Angkatan Pertahanan Awam

Jadual (4) : Tahap pembelajaran responden

Tahap	Kekerapan /peratusan
Rendah	2 (2.1%)
Sederhana	8 (8.3%)
Tinggi	61 (63.5%)
Sangat Tinggi	25 (26.1%)

Kebanyakan responden iaitu seramai 61 orang (63.5%) berada pada tahap yang tinggi, hanya 2 orang responden (2.1%) berada pada tahap pembelajaran yang rendah. Diikuti 8 orang (8.3%) berada pada tahap sederhana dan tahap sangat tinggi terhadap tahap pembelajaran responden adalah seramai 25 orang (26.1%).

Jadual (5) : Min Item pembelajaran responden

NO	PERNYATAAN	MIN	Tahap
1	Tahu bagaimana hendak melepaskan diri dari bangunan yang terbakar	3.71	Tinggi
2	Tahu bagaimana hendak menggunakan alat pemadam api dengan betul	3.94	Tinggi
3	Tahu bagaimana caranya menyelimut mangsa di usungan	3.55	Sederhana
4	Tahu cara membalut kecederaan dengan betul	3.57	Sederhana
5	Tahu cara yang betul untuk melakukan CPR dan Chocking	3.52	Sederhana
6	Tahu bagaimana membuat ikatan dan simpulan dengan betul	3.52	Sederhana
7	Tahu bagaimana memadam kebakaran	4.27	Sederhana
8	Tahu bagaimana menyelamatkan mangsa bencana	3.55	Sederhana
9	Tahu bagaimana cara berkawad dengan betul	3.81	Tinggi
10	Tahu cara bagaimana mempertahankan diri	3.81	Tinggi
Min Keseluruhan		3.72	Sederhana

Jadual di atas menunjukkan nilai min terhadap setiap item (> 3.52 , < 4.27) bagi item pembelajaran responden. Item no 7 adalah item yang mempunyai nilai bacaan min tertinggi iaitu 4.27 dengan pernyataan bahawa responden tahu bagaimana memadam kebakaran. Walaubagaimanapun, item no 5 & 6 iaitu tahu cara yang betul untuk melakukan CPR dan Chocking & tahu bagaimana membuat ikatan dan simpulan dengan betul merupakan item yang mempunyai nilai bacaan min terendah dengan nilai min 3.52. Jumlah min keseluruhan bagi tahap keberkesanan sistem Author kepada SISPA adalah sebanyak 3.72 iaitu pada tahap tinggi.

Objektif 3: Mengenalpasti adakah perlakuan dan sikap sukarelawan berubah dan dapat mengaplikasikan kemahiran serta pengetahuan yang dipelajari daripada Latihan Asas tersebut

Jadual (6) : Tahap perlakuan (sikap) responden

Tahap	Kekerapan /peratusan
Rendah	0 (0%)
Sederhana	3 (3.1%)
Tinggi	52 (54.2%)
Sangat Tinggi	41 (42.7%)

Majoriti responden iaitu seramai 52 orang (54.2%) berada pada tahap yang tinggi, hanya 3 orang responden (3.1%) berada pada tahap perlakuan yang sederhana. Tiada responden menunjukkan perlakuan yang rendah. Seramai 41 orang responden (42.7%) berada pada tahap yang sangat tinggi.

Objektif 4: Mengenalpasti hubungan di antara reaksi, pembelajaran dan perlakuan pelatih selepas menyertai program Latihan Asas

Secara keseluruhannya, terdapat hubungan positif yang signifikan antara reaksi, pembelajaran dan perlakuan dengan keberkesanan latihan. Ketiga-tiga dimensi pembolehubah ini mempunyai hubungan yang sederhana kuat dan hubungan yang lemah. Kesimpulannya, ketiga-tiga dimensi ini memberi impak yang besar kepada keberkesanan sesuatu program latihan. Dapatan kajian menunjukkan bahawa terdapat hubungan yang sederhana kuat ($r_s = 0.344$) dan aras signifikan 0.01 antara reaksi dan keberkesanan latihan. Manakala, terdapat hubungan yang lemah ($r_s = 0.0283$) dan aras signifikan 0.01 diantara pembelajaran dan keberkesanan latihan. Seterusnya, terdapat hubungan yang sederhana kuat ($r_s = 0.377$) dan aras signifikan 0.01 antara tahap perlakuan dan keberkesanan latihan.

Perbincangan Dan Kesimpulan

Perbincangan

Daripada dapatan kajian yang diperoleh, aspek perbincangan merangkumi tahap rekreasi, pembelajaran dan perlakuan responden, persepsi keberkesanan latihan secara keseluruhan

Aspek 1: Reaksi

Secara keseluruhannya, hasil kajian telah mendapati bahawa majoriti responden berada pada tahap yang tinggi dan diikuti responden yang berada pada tahap sangat tinggi semasa program latihan dijalankan. Namun begitu, masih terdapat segelintir pelatih berada pada reaksi yang rendah dan sederhana. Biarpun program dilihat seperti berkesan, tetapi masih perlu penambahbaikan agar peningkatan keberkesanan dari aspek reaksi dapat dipertingkatkan. Dapatan kajian ini disokong oleh Abdul *et al* (2015) yang mendapati tahap kepuasan reaksi berada di tahap yang tinggi melalui kursus yang dilaksanakan oleh Pusat Latihan Pengurusan Pendidikan Islam (PLPPI), Institusi Latihan dan Dakwah Selangor (ILDAS). Selain itu, Mok (2003) telah mendapati tahap kepuasan reaksi berada di tahap yang tinggi melalui program latihan jangka panjang bahasa Jepun di Institusi Bahasa Jepun.

Aspek 2: Pembelajaran

Sama seperti hasil dapatan dari elemen reaksi, pembelajaran juga didapati mempunyai tahap peningkatan secara keseluruhan. Melalui proses pembelajaran, pelatih bukan sahaja disajikan dengan pengetahuan yang baru, tetapi juga akan menerima kemahiran yang baru. Dapatan kajian ini disokong oleh An *et al.*, (2015) di mana pelatih bersetuju bahawa mereka telah menerima suatu pengetahuan yang sangat baik dalam program latihan pembelajaran dan pembangunan di mana hasil dapatan skor min adalah sebanyak 4.35. Selain itu, dapatan juga telah disokong oleh Zarif dan Fazilah (2003) di mana setelah menjalani latihan, 35 orang responden bersetuju dan 16 orang sangat bersetuju bahawa mereka telah tahu dan dapat menguasai cara melakukan CPR dan *Chocking* berbeza sebelum menghadiri latihan yang mana mereka langsung tidak tahu caranya.

Aspek 3: Perlakuan

Hasil kajian mendapati bahawa perlakuan responden berada pada tahap yang tinggi dan sangat tinggi. Tiada responden yang mencatatkan tahap perlakuan yang rendah dan hanya 3 orang sahaja yang mencatatkan pada tahap perlakuan yang sederhana. Dapatan kajian ini disokong oleh Azlan dan Norfadhilton (2012) yang mendapati bahawa terdapat perbezaan yang ketara dalam nilai min pelatih sebelum dan selepas. Para peserta merasakan bahawa latihan yang dihadiri telah Berjaya mengubah sikap mereka menjadi lebih baik. Tambahan lagi, kajian oleh Harvey *et al.* (2001), yang mendapati bahawa terdapat hubungan yang signifikan di antara pengaplikasian perlakuan pekerja dengan latihan yang diikuti di mana latihan telah membawa kepada pengaplikasian perlakuan yang berkesan kepada pelatih.

Kesimpulan & Cadangan

Melalui hasil dapatan kajian ini telah menunjukkan bahawa majoriti daripada pelatih mempunyai tahap reaksi, pembelajaran dan perlakuan yang tinggi dan sangat tinggi. Ini menunjukkan bahawa terdapat peningkatan dari segi reaksi, pembelajaran (pengetahuan dan kemahiran) dan perlakuan selepas menyertai latihan. Oleh itu, setiap pembolehubah yang dikaji meliputi reaksi, pembelajaran dan perlakuan mempunyai hubungan yang positif dengan persepsi keberkesanan latihan secara keseluruhan. Pernyataan ini disokong oleh Ab. Aziz (2002) bahawa latihan merupakan suatu proses pembelajaran yang berterusan disusun untuk mengubah sikap, meningkatkan pengetahuan dan kemahiran pekerja agar prestasi kerja dapat dipertingkatkan menjadi lebih berkualiti. Latihan juga merupakan salah satu pembelajaran yang signifikan terutamanya dalam sesebuah organisasi (Ho, 2003). Bagi membantu meningkatkan pembelajaran dan pengaplikasian perlakuan di kalangan sukarelawan, pihak pengurusan APM negeri Sarawak disarankan untuk meninjau faktor-faktor yang menyebabkan tahap pengetahuan, kemahiran dan pengaplikasian perlakuan yang kurang memuaskan di kalangan pelatih dan merangka cara untuk menyelesaikan masalah yang telah dikenalpasti. Selain itu, jurulatih yang berkaliber, bahan, peralatan dan kemudahan semasa latihan dijalankan juga memberi faktor kepada kelancaran proses pengajaran dan pembelajaran serta dapat meningkatkan kepuasan dalam kalangan pelatih. Seperkara lagi, pihak pengurusan perlu memastikan bahawa terdapat persamaan di antara suasana pembelajaran dengan tempat kerja sebenar agar mudah untuk pelatih mengaplikasikannya di tempat kerja. Akhir sekali, pihak organisasi juga perlu mengambil berat akan objektif latihan dan matlamat organisasi yang selaras dan perlu memastikan agar ia benar-benar bersesuaian dengan keperluan tanggungjawab sosial sukarelawan.

Rujukan

- Anida Ismail (2016). Merancang Proses Menentukan Keperluan Latihan Bagi Staf Akademik Kolej Profesional MARA. *Ulum Islamiyyah Journal*. Universiti Sains Islam Malaysia. VOL.17 (JUNE) 2016 : pp 21-42
- Abdul Ghafar bin Haji Don, Ab. Halim bin Tamuri, Supyan bin Hussin, dan Mohd Aderi bin Che Noh (2015). Penilaian Keberkesanan Kursus Pusat Latihan Pengurusan Pendidikan Islam Institut Latihan dan Dakwah Selangor (ILDAS). *Jurnal Kepimpinan Pendidikan*, Julai 2015, Bil 2, Isu 3. Eissn 2289-9669.
- Ayman Safi Abdelhakim, Eleri Jones, Elizabeth C. Redmond, Christopher J. Griffith, Mahmoud Hewedi, (2018) "Evaluating cabin crew food safety training using the Kirkpatrick model: an airlines' perspective", *British Food Journal*, Vol. 120 Issue: 7, pp.1574-1589, <https://doi.org/10.1108/BFJ-07-2017-0395>
- Azlan bin Ahmad dan Norfadhilatun binti Zahari (2012). Kajian Keberkesanan Program Pembangunan dan Penilaian bagi Pegawai Perkhidmatan Tadbir dan Diplomatik Gred M41. *Jurnal Pengurusan Awam*.
- An, I, L, Laguador, J.M., dan Portugal, L. M. (2015). Effectiveness of Training Program among Liberal Arts Faculty members in an Asian University. *Asian Journal of Basic and Applied Sciences*. Vol 2, No 1, 2015. ISSN 2313-7797.

- Attia, A.M. and Honeycutt Jr, E.D. (2012). Measuring Sales Training Effectiveness at the Behavior and Results Levels Using Self- And Supervisor Evaluations. *Marketing Intelligence and Planning*, Vol. 30 (3), pp. 324-338
- Bersin, J. (2003). Training analytics: The time is now. Bersin Et Associate market research, 1-4. Retrieve January 24,2007, www.exotoday.com/India/News/Data_Analytics_The_Time_Is_Now/551-70093-908.html.
- Hazlin Kadir @ Shahar, Razaleigh Muhamat @ Kawangit, Rosmawati Mohamad Rasit dan Badlihisam Mohd Nasir (2015). Hubungan antara Penilaian Pembelajaran dengan Penilaian Tingkah Laku Pegawai Agama di Malaysia yang mendorong Kesedaran Peranan Dakwah Terhadap Orang yang Hidup dengan HIV/AIDS. Seminar Antarabangsa Akidah, Dakwah Dan Syariah 2015 (IRSYAD2015), Kuala Lumpur, 12-13 Oktober 2015.
- Harvey, J., Bolam, H. Gregory, D & Erdos, G (2001). *The Effectiveness of Training to Change Safety Culture and Attitudes Within A Highly Regulated Environment*. *Personnel Review*. 30 (6).615- 636
- Leach, M. and Liu, A. (2003). Investigating Interrelationships among Sales Training Evaluation Methods. *Journal of Personal Selling & Sales Management*, Vol. 23 No. 4, pp. 327-339
- Mok, Kim Man (2003). *Penilaian Program Latihan Jangka Panjang Bahasa Jepun*. Universiti Teknologi Malaysia: Tesis Sarjana.
- Manoranjan Dhal (2014). A qualitative study of Training Effectiveness. IIMK/WPS/149/OBHR/2014/07.
- Norhasni Zainal Abidin (2014), *Reka Bentuk Metodologi dan Penilaian Latihan*, (Serdang : Penerbit Universiti Putra Malaysia, 2014), m.s 1.
- Powell, K.S. and Yalcin, S. (2010). Managerial Training Effectiveness: A Meta-analysis 1952- 2002. *Personnel Review*. Vol. 39 (2), pp. 227-241.
- Rezakhani Moghaddam, H., Allahverdipour, H., & Matlabi, H. (2018). Barriers to Women's Participation: Experiences of Volunteers and Community Healthcare Authorities. *Social Work in Public Health*, 33(4), 237–249. doi:10.1080/19371918.2018.1454870
- Sinar Harian (27 Ogos 2016). JPAM sasar dua juta sukarelawan menjelang 2017. <http://www.sinarharian.com.my/semasa/jpam-sasar-dua-juta-sukarelawan-menjelang-2017-1.557143>. Diambil pada 20 Januari 2017
- Sanjeevkumar, V. and Yanan, H. (2012). A Study of Determinants of Training Effectiveness in Kedah State Development Corporation. *Review of Management*. Vol. 2 (1/2), pp. 18 – 34.
- Saks, A.M. and Burke, L.A. (2012), "An investigation into the relationship between training evaluation and the transfer of training", *International Journal of Training and Development*, Vol. 16 No. 2, pp. 118-127
- Thomas, H. and Qiu, T. (2012). Work-Related Continuing Education and Training: Participation and Effectiveness. *Journal of Workplace Learning*. Vol. 24 (3). pp. 157-176.

Utusan Malaysia (22 Julai 2016). Penduduk Malaysia 31.7 juta orang pada 2016. <http://www.utusan.com.my/berita/nasional/penduduk-malaysia-31-7-juta-orang-pada-2016-1.356722>. Diambil pada 20 Januari 2017

Zarif Mohd Makhbul & Fazilah Mohamad Hasun (2003). *Mengurus Sumber Manusia*. Utusan Publication & Distributors Sdn Bhd.

<http://www.civildefence.gov.my/perkhidmatan/latihan-orang-awam/>

MEMBANGUNKAN SEMANGAT KEUSAHAWANAN DALAM KALANGAN PELAJAR: PENGUNAAN MEDIA SOSIAL DALAM PEMASARAN PERNIAGAAN

Adijah Ayob¹, Nur Abidah Ismail², Md Nazri Md Nor³

^{1,3}Jabatan Perdagangan
Politeknik Ungku Omar, Jalan Raja Musa Mahadi,
31400 Ipoh, Perak, Malaysia.
E-mel: adijah@puo.edu.my
E-mel: md_nazri@puo.edu.my

²Sekolah Perniagaan Antarabangsa,
Universiti Utara Malaysia,
06010 UUM Sintok, Kedah, Malaysia.
E-mel: nurabidahismail@yahoo.com

Abstrak

Dewasa ini, penggunaan media sosial merupakan satu keperluan harian bagi Gen Z atau iGen. Mereka membesar dengan menggunakan internet sejak usia muda, selesa dengan teknologi dan suka berinteraksi melalui media sosial. Tambahan pula, kepesatan teknologi secara tidak langsung telah membuka ruang kepada iGen berjinak-jinak dalam bidang keusahawanan. Oleh yang demikian, tujuan kajian ini bagi mendapatkan maklumat berkenaan kecenderungan pelajar terhadap bidang keusahawanan dengan mengoptimumkan penggunaan media sosial. Seramai 136 orang pelajar Politeknik Ungku Omar (PUO) dipilih secara rawak sebagai responden kajian. Instrumen kajian yang digunakan adalah soal selidik. Data dianalisis secara statistik deskriptif menggunakan perisian Statistical Package for Social Science (SPSS versi 22). Hasil kajian menunjukkan pelajar cenderung memulakan perniagaan melalui media sosial, berminat menjadi usahawan internet dan memilih untuk membuat pemasaran di media sosial.

Katakunci: Keusahawanan, Media sosial, Pemasaran perniagaan.

Pengenalan

Perusahaan kecil dan sederhana (PKS) di seluruh dunia merupakan tulang belakang kepada pembangunan ekonomi. PKS menyumbang kepada peningkatan dalam Keluaran Dalam Negara Kasar (KDNK), membuka pelbagai peluang pekerjaan dan juga membantu dalam nilai eksport. Pertumbuhan ini tidak hanya melibatkan usahawan dalam perusahaan kecil dan sederhana. Sebaliknya, melibatkan usahawan dalam perusahaan mikro. Pihak kerajaan telah menjalankan pelbagai pembangunan dalam melahirkan usahawan yang mampu berdayasaing. Pembangunan keusahawanan terutamanya usahawan mikro tidak hanya melibatkan mereka yang serius dalam menjadikan bidang keusahawanan sebagai kerjaya sebaliknya melibatkan pelajar. Hal ini kerana pihak kerajaan juga dalam usaha menerapkan nilai keusahawanan dari awal seterusnya dapat mengurangkan kadar

pengangguran dalam kalangan graduan. Tambahan pula, kepesatan teknologi menjadi faktor penarik dalam bidang keusahawanan. Teknologi membantu pelajar di institusi pengajian tinggi memulakan perniagaan secara sambilan walaupun ketika masih menuntut. Media sosial membantu mereka dalam membuat pemasaran, berkomunikasi seterusnya, menjalankan urusan jual beli.

Penyataan Masalah

Teknologi merupakan medium penting dalam kehidupan seharian generasi hari ini. Perkembangan teknologi tidak hanya terbatas sebagai medium mencari maklumat tetapi telah beralih kepada medan untuk berkomunikasi, bersosial malah digunakan untuk hiburan serta meningkatkan jaringan perniagaan (Whiting & Deshpande, 2016). Namun begitu, kelebihan ini masih lagi tidak dilihat sebagai salah satu peluang kepada pelajar untuk menjalankan perniagaan dengan lebih terbuka dan secara global (Haring, 2018).

Institusi pengajian tinggi telah memainkan peranan penting dalam menyediakan modul pendidikan berbentuk formal untuk meningkatkan kecenderungan memilih bidang keusahawanan (Carter & Collinson, 1999), memberikan galakan serta menyediakan kemudahan (Haong & Antoncic, 2003) berkaitan perniagaan kepada pelajar. Namun, penglibatan pelajar masih tidak menggalakkan walaupun media sosial antara medium terbaik bagi menjalankan pemasaran perniagaan. Oleh itu, adakah pihak institusi pendidikan berjaya menarik minat serta membentuk sikap keusahawanan dalam pelajar?

Berdasarkan kepada pernyataan di atas, persoalan kajian diterangkan pada bahagian seterusnya.

Persoalan Kajian

Beberapa persoalan kajian telah dihasilkan bagi tujuan mencapai matlamat kajian iaitu:

1. Adakah pelajar cenderung menggunakan media sosial bagi tujuan keusahawanan?
2. Adakah pihak institusi membantu menggalakkan pelajar menceburi bidang perniagaan?
3. Sejauh mana media sosial memberi kesan dalam perniagaan?

Sorotan Kajian

Keusahawanan

Keusahawanan merupakan proses dinamik yang melibatkan komitmen dan kerjasama berterusan daripada beberapa pihak iaitu (1) individu, (2) organisasi, (3) persekitaran dan (4) institusi kerajaan (Kuratko & Hodgetts, 2004). Keusahawanan tidak bermula dengan mudah. Bidang ini memerlukan individu untuk mempunyai keinginan yang kuat untuk berjaya, berani menanggung risiko, mahir berkomunikasi dan mempunyai jaringan perniagaan yang luas. Keusahawanan memerlukan individu untuk kreatif dalam menyusun, berinovasi, mampu memaksimumkan sumber sedia ada dan berkebolehan mencari peluang yang ada optimis terhadap kejayaan yang bakal menanti (Drucker, 2015).

Peranan Institusi Pendidikan dalam Keusahawanan

Usahawan perlu dididik dan dipupuk kerana usahawan tidak dilahirkan sebagai seorang usahawan. Institusi pendidikan memainkan peranan penting dalam memupuk nilai-nilai keusahawanan dalam diri pelajar. Pelan Strategik Pengajian Tinggi Negara (PSPTN) telah menggariskan keusahawanan sebagai salah satu bidang penting dalam untuk menjadikan Malaysia sebagai salah sebuah negara maju menjelang 2020. Berikutan dengan itu, Kementerian Pengajian Tinggi telah menyediakan pelbagai kemudahan dan program bagi menggalakkan aktiviti keusahawanan dapat dipertingkatkan. Kerajaan juga telah melancarkan Dasar Pembangunan Keusahawanan Institusi Pengajian Tinggi khusus bagi memastikan pendidikan dan program keusahawanan yang lebih terancang dan holistik dalam kalangan Institut Pengajian Tinggi.

Politeknik Malaysia telah menubuhkan Pusat Keusahawanan Politeknik Malaysia atau juga dikenali sebagai *Malaysia Polytechnic Entrepreneurship Center* (MPEC) sebagai satu agensi yang bertindak sebagai sebuah pusat aktiviti keusahawanan seluruh Malaysia. MPEC telah menjalankan aktiviti dengan mengadakan pelbagai program seperti karnival keusahawanan dan pembudayaan keusahawanan. Hal ini membantu dalam memberi pendedahan tidak formal berkaitan dunia keusahawanan.

Di samping itu, pihak kerajaan melalui institusi pengajian juga membantu dalam membentuk ekosistem keusahawanan dengan mewujudkan pelbagai latihan alam maya/digital. Latihan dengan kerjasama dibawah agensi seperti Perbadanan Ekonomi Digital Malaysia (MDEC) sentiasa membantu, melatih dan membimbing bakal usahawan muda. Kombinasi latihan fizikal dan maya, secara tidak langsung, mampu mengubah persepsi pelajar daripada makan gaji kepada bekerja sendiri.

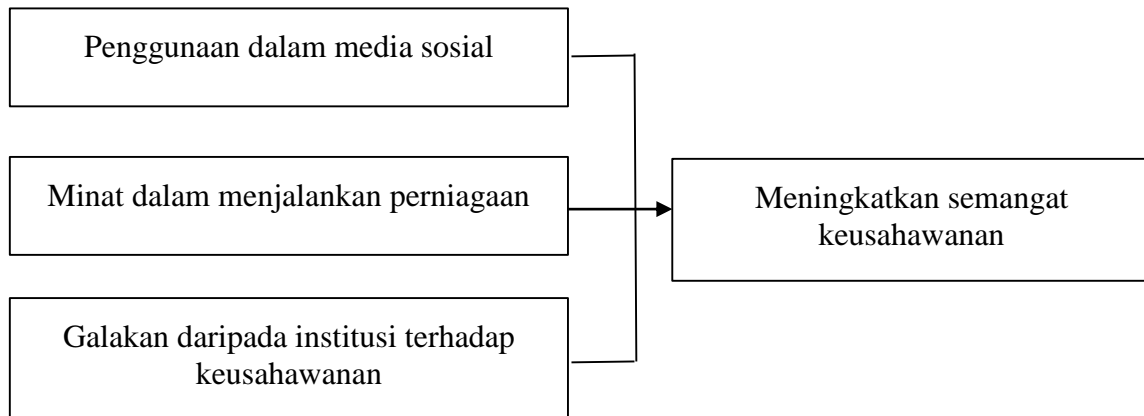
Media Sosial dalam Pemasaran Perniagaan

Individu yang mahu berjinak-jinak dengan perniagaan perlu mengenalpasti peluang dan mampu mengeksploitasi peluang (Shane & Venkataraman, 2000). Perubahan masa telah mengubah corak komunikasi dalam perniagaan. Pemasaran media sosial merupakan elemen penting dalam perniagaan abad ke-21. Pemasaran perniagaan tidak hanya dibuat melalui media seperti televisyen, surat khabar, radio mahupun majalah. Komunikasi dalam pemasaran masa kini telah berubah kepada kemunikasi dua hala (Saravanakumar & Lakshmi, 2012). Media sosial adalah alat dan saluran sosial yang dijalankan secara online melalui jaringan internet. Peranan media sosial dalam perniagaan termasuklah sebagai alat jaringan (*social network*), mewujudkan kuasa pasaran melalui pandangan dan pendapat secara terus (*direct feedback*) dan sistem untuk menguruskan kandungan (*content management system*). Media sosial telah mengubah landskap perniagaan apabila usahawan boleh memuatnaik video, maklumat mahupun promosi terkini ke dalam media sosial. Media sosial secara tidak langsung telah mewujudkan halaman peminat jenama (*brand fan pages*) (Vries, Gensler & Leeflang, 2012). Pelanggan baru atau sedia ada dapat mendapatkan akses mudah berkenaan maklumat produk, menyukai (*likes posting*) mahupun mengulas mengenai produk yang berkaitan. Tambahan pula, media sosial juga mampu meningkatkan keyakinan diri (Burrow & Rainoine, 2017) apabila interaksi berlaku dengan lebih mudah dan singkat antara penjual-pembeli di alam maya. Peranan selebriti dalam media sosial juga mewujudkan kesedaran mengenai produk dan perkhidmatan yang

ditawarkan oleh sesebuah perniagaan (Duhtie, Verissimo, Keane & Knight, 2017). Hal ini secara tidak langsung mencerminkan populariti dan kualiti produk yang ditawarkan. Selain itu, media sosial juga memudahkan usahawan untuk (1) meramal tingkah laku pembelian, (2) pengurusan jenama, (3) menjalankan inovasi pengurusan dan (4) memudahkan urusan dalam pengambilan pekerja (Felix, Rauschnabel & Hinch, 2017).

Kerangka Konsep Kajian

Rajah 1 dibawah menunjukkan kerangka kajian yang digunakan.

Rajah 1: Kerangka kajian

Analisis Kajian

Instrumen kajian yang digunakan adalah melalui kaedah pengedaran borang kaji selidik. Data yang diperolehi dianalisis menggunakan perisian berkomputer iaitu SPSS (*Statistical Package for Social Science*).

Ujian demografi seperti Jadual 1 menunjukkan kajian ini melibatkan 136 pelajar politeknik berumur antara 19 hingga 22 tahun. Responden merupakan pelajar semester 1 hingga 6.

Jadual 1: Demografi Responden

	Frekuensi (f)	Peratus (%)		Frekuensi (f)	Peratus (%)
Jantina			Semester		
Lelaki	42	30.9	1	22	16.2
Perempuan	94	69.1	2	25	18.4

Umur			3	26	19.1
19	65	47.8	4	23	16.9
20	39	28.7	5	19	14.0
21	15	11.0	6	21	15.4
22	17	12.5			

Nota: N=136 (Jumlah responden)

Kecenderungan Menggunakan Media Sosial dalam Perniagaan

Dapatan kajian menunjukkan responden mempunyai lebih daripada satu akaun media sosial dengan majoriti mempunyai akaun Instagram. Responden juga kerap menggunakan Instagram dan Twitter.

Jadual 2: Jumlah Responden Mengikut Sosial Media dan Kekerapan Penggunaan

Media Sosial	Jumlah		Kekerapan penggunaan									
			Sangat kerap		Kerap		Kadang-kadang		Jarang		Tidak pernah	
	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%
Facebook	121	89.0	18	13.2	35	25.7	40	29.4	32	23.5	11	8.1
Instagram	132	97.1	72	52.9	46	33.8	10	7.4	4	2.9	4	2.9
Twitter	70	51.1	23	16.9	29	21.3	20	14.7	15	11.0	49	36.0
YouTube	115	84.6	30	22.1	47	34.6	41	30.1	13	9.6	5	3.7

Responden menggunakan media sosial untuk beberapa tujuan seperti dalam Jadual 3. Dapatan kajian menunjukkan responden menggunakan (1) Facebook untuk urusan jual beli dalam talian, (2) Instagram untuk mengemaskini status, dan (3) tiada aktiviti spesifik ketika menggunakan Twitter dan YouTube.

Jadual 3: Tujuan Menggunakan Media Sosial

Media Sosial	Kemaskini status		Mencari kenalan		Membeli/Menjual		Tiada aktiviti	
	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%
Facebook	35	25.7	40	29.4	49	36.0	55	40.4
Instagram	74	54.4	55	40.4	47	34.6	25	18.4
Twitter	42	30.9	21	15.4	8	5.9	81	59.6
YouTube	37	27.2	33	24.3	10	7.4	85	62.5

Galakan Institusi Pendidikan terhadap Bidang Keusahawanan

Majoriti responden bersetuju bahawa wujud galakan daripada pihak institusi pendidikan dalam bidang keusahawanan. Pihak institusi juga telah memberikan pendedahan yang sewajarnya dalam bidang pendidikan. Kemudahan yang mencukupi juga membantu mereka untuk melibatkan diri dengan keusahawanan. Hal ini secara tidak langsung membuka ruang kepada mereka untuk terlibat dengan sebarang aktiviti keusahawanan anjuran institusi pengajian.

Berikut merupakan pendapat responden berkaitan latihan dan kemahiran yang diperlukan bagi meningkatkan kemahiran perniagaan dalam pelajar di institusi pendidikan. Majoriti responden berpendapat bahawa mereka sangat memerlukan latihan berkaitan kemahiran pengiklanan (*advertising skills*) (n=107) dan kemahiran dalam pembinaan laman web (*website*) (n=104). Selain itu, mereka juga memerlukan kemahiran dalam meningkatkan *Search Engine Optimization* (SEO) (n=86), kemahiran penulisan pemasaran (*copywriting*) (n=72), kemahiran penjenamaan (*branding skills*) (n=69) dan kemahiran pembungkusan (*packaging skills*) (n=56).

Pengaruh Media Sosial dalam Keusahawanan

Majoriti responden berminat dengan bidang perniagaan (n=117) dan mempunyai impian untuk memiliki perniagaan sendiri (n=104). Tambahan pula, 44 responden telah pun memulakan perniagaan sendiri walaupun mereka masih dalam tahun pengajian. Majoriti responden telah memulakan perniagaan jenis pakaian dan makanan berpendapat mereka sentiasa menggunakan media sosial terutama Instagram untuk berinteraksi dan memasarkan produk mereka sejak awal menjalankan perniagaan. Mereka juga berpendapat *product review* daripada individu yang terkenal seperti artis dan ikon media sosial membantu mereka memasarkan produk mereka ke seluruh Malaysia. Perniagaan menggunakan media sosial ini juga tidak mengganggu proses pembelajaran mereka sebaliknya membantu mereka untuk menjana pendapatan sambilan.

Selain itu, responden yang belum lagi menceburi bidang perniagaan walaupun secara sambilan ketika menuntut dalam pengajian (n=92) pula berpendapat mereka kerap membeli produk yang dijual melalui media sosial. Mereka juga kerap melihat produk yang diiklankan melalui Facebook, Instagram dan YouTube. Perniagaan yang dijalankan melalui media sosial turut membantu mereka dalam memilih produk yang diinginkan selain berinteraksi dengan penjual.

Perbincangan dan Kesimpulan

Kajian ini membuktikan bahawa *iGen* cenderung menggunakan media sosial dan mempunyai pelbagai akaun dalam satu-satu masa. Penggunaan media masa tidak hanya untuk mengemaskini status sebaliknya mereka turut meluaskan jaringan kenalan, terlibat dengan urusan jualbeli dalam talian dan juga sekadar mengisi masa lapang. Hal ini menunjukkan bahawa wujud potensi bagi perniagaan dijalankan seperti Instagram dan YouTube untuk memasarkan produk dan perkhidmatan.

Tambahan pula, pelajar cenderung untuk memilih dan menceburi bidang keusahawanan walaupun mereka masih di dalam pengajian. Mereka juga sedar akan keupayaan media sosial untuk menjalankan perniagaan perniagaan. Oleh yang demikian, pihak institusi pengajian sewajarnya memainkan peranan dalam mewujudkan lagi program-program kesedaran berkaitan keusahawanan, menyediakan suasana yang kondusif serta modul yang bersesuaian dengan kehendak semasa.

Rujukan

- Burrow, A. L., & Rainoine, N. (2017). How many likes did I get? Purpose moderates links between positive social media feedback and self-esteem. *Journal of Experimental Social Psychology*, 69(March), 232-236.
- Carter, Sara & Collinson, Elaine (1999). "Entrepreneurship Education; Alumni Perceptions of the Role of Higher Education Institutions. *Journal of Small Business and Enterprise Development*, 6, (3), 229-239.
- Drucker, P.M. (2015). *Innovation and entrepreneurship*. London: Routledge.
- Duhtie, Verissimo, Keane & Knight (2017). *The effectiveness of celebrities in conversation marketing*. PLoS One, 12(7): e0180027
<https://doi.org/10.1371/journal.pone.0180027>
- Felix, Rauschnabel & Hinch. (2017). Elements of strategic social media marketing: A holistic framework. *Journal of Business Research*, 70 (January), 118-126.
- Hoang, H., & Antoncic, B. (2003). Network-based research in entrepreneurship: A critical review. *Journal of Business Venturing*, 18(2003), 165-187.
- Kuratko, D.F., & Hodgetts R.M. (2004). *Entrepreneurship: Theory, Process, Practice*. Mason, Ohio: Thomson South Western.
- Saravanakumar & Lakshmi (2012). Social media marketing. *Life Science Journal*, 9(4), 4444-4451.
- Shane, S. & Venkataraman, S. (2000). The promise of entrepreneurship as a field of research. *Academy of Management Review*, 25(1), 217–226.
- Vries, L.D., Gensler, S., & Leeflang P.S.H. (2012). Popularity of brand posts on brand fan pages: An investigation on the effects of social media marketing. *Journal of Interactive Marketing*, 26(2), 83-91.

MEREKABENTUK DAN MEMBANGUN SISTEM PENCUCI KULIT KERANG SECARA AUTOMATIK BERASASKAN PENGAWAL ARDUINO.

Aniza binti Ahmad¹, Dr. Mohd Daud bin Isa²

Jabatan Kejuruteraan Elektrik,
Politeknik Kota Bharu, Km24 Kok Lanas,
16450 Kota Bharu, Kelantan
Email: anizaahmad.poli@1govuc.gov.my
Email: mdaudisa@pkb.edu.my

Abstrak

Majoriti rakyat Malaysia adalah penggemar kerang. Ramai pengusaha restoran menjadikan kerang adalah menu utama. Kerang banyak terdapat di pesisiran pantai dan mempunyai kulit yang bercengkerang. Disebabkan oleh permintaan yang tinggi daripada pelanggan, pengusaha restoran menghadapi kesukaran untuk membersihkan kulit kerang dalam kuantiti yang banyak. Kebersihan perlu dititikberatkan dalam penyediaan kerang bagi mengelakkan keracunan makanan. Disebabkan oleh faktor-faktor kebersihan dan kesukaran membersihkan kulit kerang maka satu sistem dibangunkan khusus untuk mencuci kulit kerang. Sistem ini dinamakan sebagai Sistem Pencuci Kulit Kerang Secara Automatik (SPKKSA). Sistem yang dibangunkan ini menggunakan pengawal arduino yang akan bertindak dalam mengawal pengaliran air masuk, putaran motor dan air keluar. Sistem ini dibangunkan bersama dengan mesin dimana pengusaha restoran hanya memasukkan kerang ke dalam bekas yang disediakan. Untuk mengaktifkan mesin ini, pengusaha perlu menekan butang mula dan penutup mesin akan tertutup secara automatik. Keadaan ini menyebabkan pengaliran air masuk kedalam bekas kerang secara automatik sehingga menutupi paras kerang dan buzzer akan berbunyi. Motor akan berpusing ke kiri dan kanan secara automatik mengikut had kelajuan yang ditetapkan berdasarkan berat kerang dalam anggaran 3kg hingga 5kg selama lima minit dan air cucian tadi akan keluar melalui tiub yang disediakan sehingga ke paras sifar. Proses pembersihan ini berulang sebanyak tiga kali dan buzzer akan berbunyi sebanyak dua kali menunjukkan proses pembersihan telah selesai. Hasil yang diperolehi menunjukkan tahap kebersihan kerang adalah lebih bersih berbanding dengan kaedah biasa. Disamping itu juga proses ini dapat menghasilkan kerang yang bersih dalam kuantiti yang banyak dan menjimatkan masa serta dapat mengurangkan kos kepada pengusaha restoran dalam menggunakan tenaga pekerja yang ramai. Hasilnya, aktiviti membersihkan kerang bukan lagi menjadi bebanan kepada pengusaha restoran tetapi mesin ini dapat membantu menyelesaikan masalah sebelum ini yang dihadapi oleh pengusaha restoran.

Katakunci: kerang, pengawal arduino, keracunan, motor, pembersihan

Pengenalan

Kerang merupakan makanan kegemaran rakyat Malaysia tidak mengira tua atau muda. Kebanyakan pengusaha restoran mempelbagaikan masakan kerang kerana ada permintaan yang ramai. Tamabahan pula di bulan ramadhan kerang menjadi menu utama. Kerang banyak dijumpai di pesisiran pantai. Kerang adalah sejenis haiwan bercengkerang yang boleh dimakan. Kulit kerang ini berbentuk seperti hati, bersimetri dan mempunyai tetulang di luar yang nyata. Disebabkan kerang mempunyai cengkerang maka terdapat kesukaran dalam membersihkan kulit kerang. Sekiranya proses penyediaan makanan tidak bersih boleh menyebabkan berlakunya keracunan makanan. Makanan lauk seperti kerang mudah terdedah kepada bakteria sekiranya penyediaan makanan tersebut tidak bersih. Untuk mengelakkan kejadian tersebut, kulit kerang perlulah dibersihkan dengan baik menggunakan air bersih. Justeru itu, satu projek di bangunkan untuk memudahkan dan menjimatkan masa pengusaha restoran dalam pembersihan kerang.

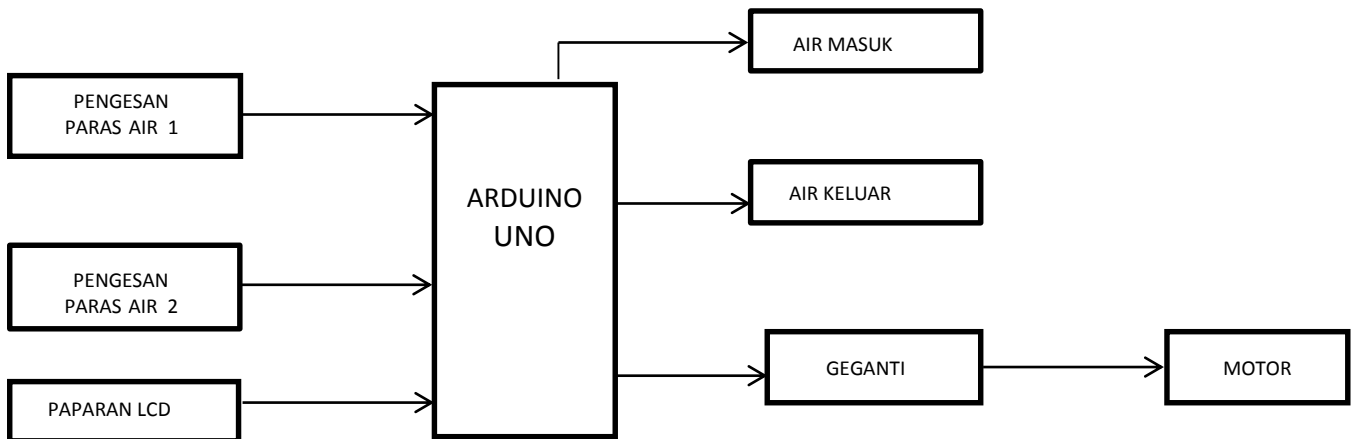
Kajian literature

Projek ini direkabentuk bagi tujuan untuk memudahkan pengusaha makanan kerang untuk membersihkan kerang dengan cepat dan bersih. Air pembersihan kerang juga perlu ditukar berulang kali bagi memastikan kerang betul-betul bersih. Ini untuk mengelakkan berlakunya keracunan makanan. Menurut pendapat al-Hirrali iaitu seorang ahli tafsir (w.629H/1232M) mengatakan bahawa orang yang suka memakan makanan yang kotor biasanya bertabiat kasar, keras dan sukar menerima kebenaran. Justeru itu pengusaha makanan perlu lah menjamin makanan yang dihasilkan adalah bersih. Antara garis panduan dalam soal-soal makanan menurut islam ialah memilih makanan yang baik dan segar. Pengertian makanan yang baik di sini ialah asal zatnya, bentuknya dan cara memasak dan menghidangkannya (Danial Zainal Abidin (2003), Perubatan Islam dan Bukti Sains Moden, Kuala Lumpur: PTS Publications & Distributer Sdn Bhd., h. 22. Ed. ke. 2, lihat juga Mohd. Hamim Rajikin et.al. (1997), Pemakanan dan kesihatan, cet. 4, Kuala Lumpur: Dewan Bahasa dan Pustaka, h. 111. 2).

Proses pembersihan kulit kerang secara manual mengambil masa sekiranya dalam kuantiti yang banyak. Kulitnya yang keras dan bertulang di bahagian luar juga boleh menyebabkan luka pada tangan dan proses pembersihan tidak dapat dilakukan dengan baik. Adanya projek ini, pengusaha makanan kerang dapat menjimatkan masa, kos dan dapat menghasilkan kuantiti kerang bersih yang banyak. Selain itu ia juga dapat mengurangkan risiko luka pada tangan semasa membersihkan kerang secara manual. Cucian kerang secara asasnya memerlukan tenaga pekerja untuk membersihkan kulit kerang. Disebabkan permintaan terhadap makanan ini tinggi maka tenaga pekerja yang ramai diperlukan untuk membersihkan kulit kerang dalam kuantiti yang banyak.

Metodologi

Projek ini melibatkan beberapa komponen utama. Rajah 1.0 dibawah adalah gambarajah blok sistem pencuci kulit kerang secara automatik.

Rajah 1.0 : Blok diagram Sistem Pencuci Kulit Kerang Secara Automatik

3.1 Komponen untuk penghasilan projek

a. Arduino

Arduino Uno boleh digunakan untuk mengawal peralatan elektronik dalam berbagai bidang. Binaannya terdiri daripada prosesor ATmega328P dan mempunyai bahasa pemrograman sendiri yang mudah dipelajari. Ia mempunyai 14 pin input / output digital (yang mana 6 boleh digunakan sebagai output PWM), 6 input analog, kristal kuarza 16 MHz, sambungan USB, sambungan bekalan kuasa, ICSP dan butang reset. Ianya akan berfungsi dengan hanya menyambungkannya ke komputer dengan kabel USB atau memberi bekalan kuasa yang sesuai atau menggunakan bateri 9V. Banyak projek dapat dibina untuk mengembangkan aplikasi elektronik menggunakan Arduino. Bahasa yang dipakai dalam Arduino adalah bahasa C yang disederhanakan dengan bantuan pustaka-pustaka (libraries) Arduino. Terdapat pelbagai jenis pengawal mikro seperti Arduino UNO, Arduino Mega, Generic ESP8266 Module dan lain-lain.

Rajah 2.0: Arduino Uno

b. Buzzer

Buzzer adalah sebuah komponen elektronik yang mengubah tenaga elektrik menjadi tenaga mekanikal atau getaran. Tenaga getaran ini akan menghasilkan suara. *Buzzer* ini biasanya memiliki nilai voltan antara 3 volt hingga 12 volt, untuk menghasilkan projek ini dan disambung pada arduino menggunakan nilai voltan di bawah 5 V.

c. *Water inlet dan water outlet*

Injap kawalan air masuk diletakkan di pintu masuk mesin. Apabila kerang dimasukkan injap ini akan terbuka dan tertutup secara automatik bergantung kepada jumlah kuantiti air yang di ukur menggunakan pengesan paras air. Injap kawalan air sebenarnya adalah injap solenoid.

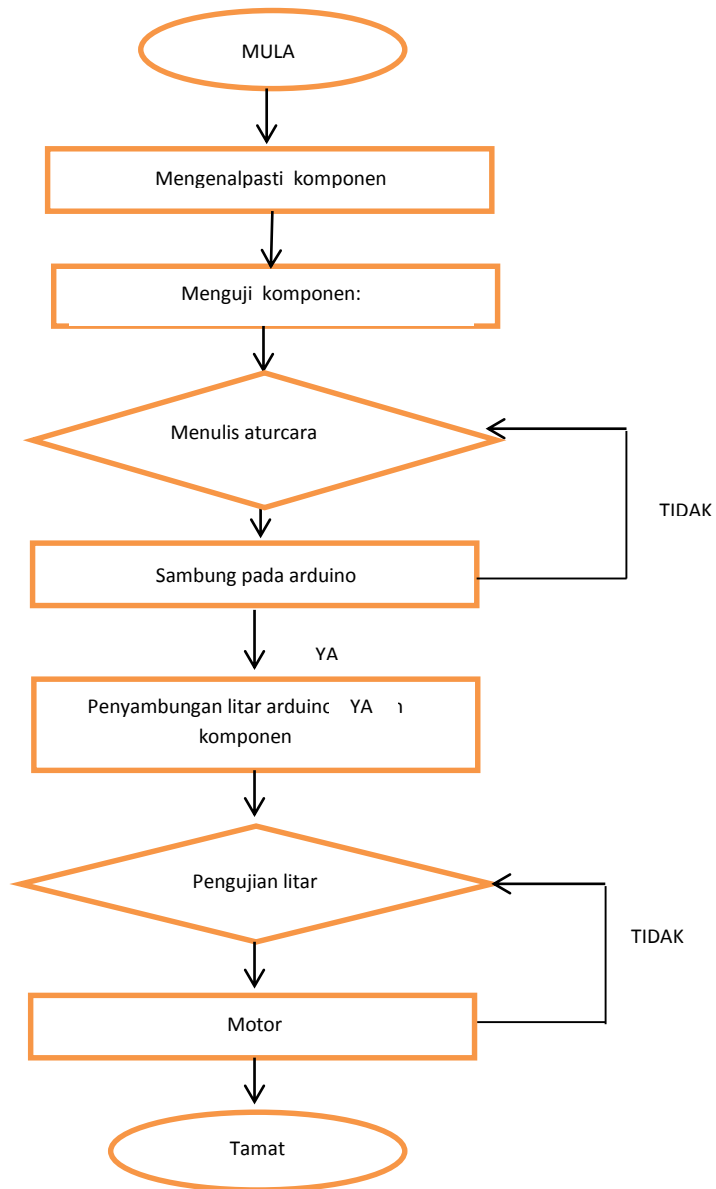
d. *Motor*

Mesin ini menggunakan motor arus ulang alik (AC) untuk menggerakkan bilah melalui proses pembersihan. Mesin ini juga menggunakan beberapa konsep yang terdapat pada mesin basuh di mana bekalan air akan disalurkan sebelum proses pembersihan dan mengalir keluar selepas proses pembersihan. Terdapat juga suis masa mula dan suis mula/henti disediakan untuk menggerakkan dan menghentikan operasi pembersihan.

e. *Paparan LCD*

Digunakan untuk memaparkan status mesin tersebut. Sekiranya *water inlet on* maka pada paparan lcd akan terpapar air masuk dan jika *water outlet on* maka pada paparan lcd akan terpapar air keluar. Dengan adanya paparan lcd ini memudahkan lagi pengguna mesin ini mengetahui keadaan mesin tersebut.

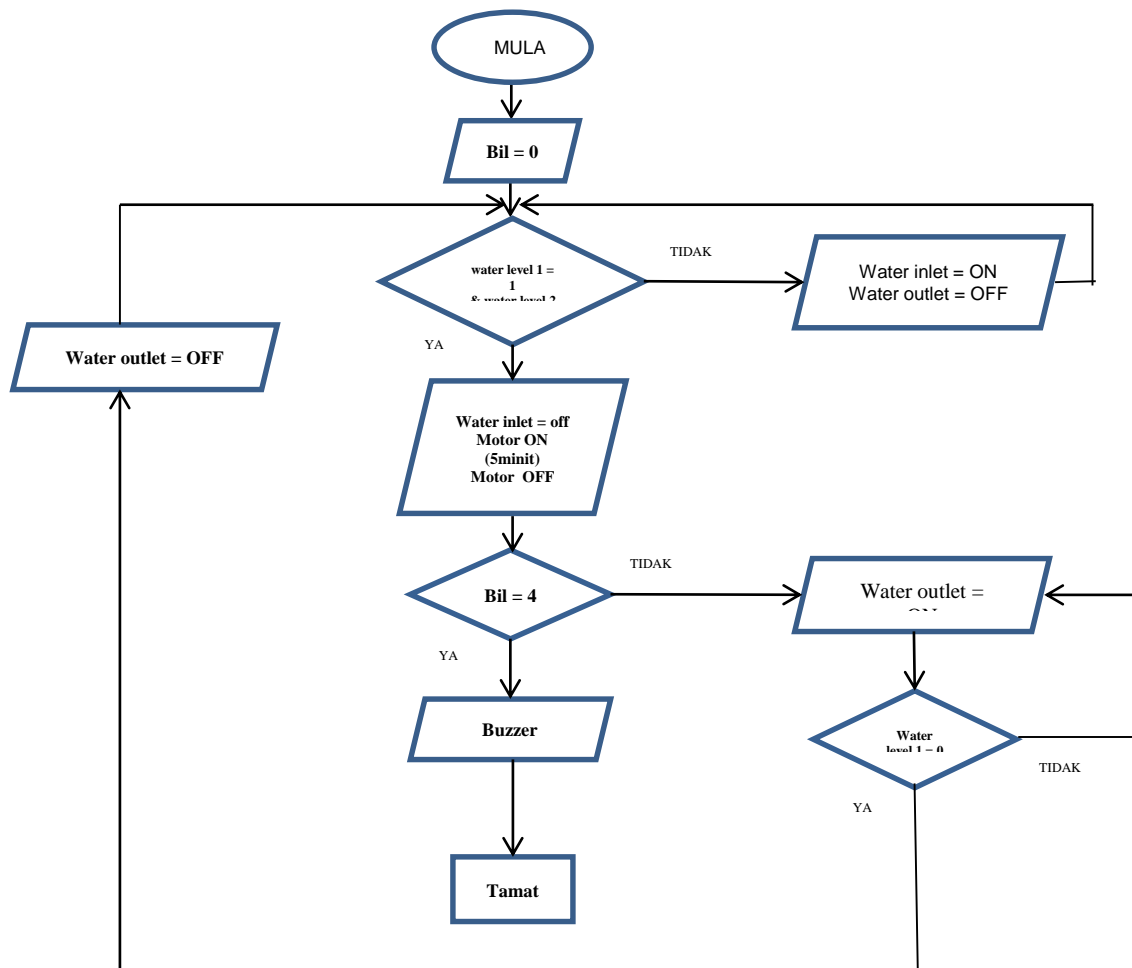
3.2 Carta alir proses pembangunan projek

Rajah 3.0: Carta alir proses pembangunan

Carta alir dalam Rajah 3.0 menunjukkan langkah-langkah bagi penyelesaian masalah dan hubungkait setiap proses yang dilaksanakan antara satu sama lain. Kajian dibuat dengan mengenalpasti komponen yang hendak digunakan. Kemudian pengujian litar dilakukan untuk memastikan hasil seperti yang dikehendaki.

3.3 Algoritma kawalan mesin pencuci kerang

Rajah 4.0: Cartalir aturcara mesin pencuci kerang

Rajah 4.0 adalah carta alir kawalan langkah demi langkah dalam mengoperasikan mesin pencuci kerang. Proses ini dimulai dengan (Bil=0) untuk menunjukkan proses baru bermula. Kemudian masukan akan menguji (water level=1). Sekiranya water level tidak mencapai 1 iaitu tidak mencapai kuantiti air yang dikehendaki maka tiub air masuk akan mengalirkan air sehingga water level = 1 manakala injap air keluar pada masa ini tertutup. Sekiranya water level=1 maka proses seterusnya akan beroperasi iaitu air masuk akan berhenti dan motor akan berputar selama 5 minit dan proses seterusnya menguji samada (Bil=4). Bil=4 ini untuk menunjukkan samada proses ini telah berulang sebanyak 3 kali dan sekiranya telah melebihi 3 kali ulangan iaitu Bil=4 maka buzzer akan berbunyi dan menunjukkan proses pembersihan kerang telah tamat.

KEPUTUSAN

Jadual 1.0 menunjukkan hasil pemerhatian operasi mesin pencuci kerang.

Jadual 1: Hasil pemerhatian operasi mesin pencuci kerang

WATER LEVEL 1	WATER LEVEL 2	WATER INLET	WATER OUTLET	MOTOR AC	STATUS (LCD DISPLAY)
0	0	ON	OFF	OFF	AIR MASUK
1	0	ON	OFF	OFF	AIR MASUK
1	1	OFF	OFF	ON	MOTOR BERPUSING (5minit)
1	1	OFF	ON	OFF	AIR KELUAR
1	0	OFF	ON	OFF	AIR KELUAR
0	0	ON	OFF	OFF	AIR MASUK
1	0	ON	OFF	OFF	AIR MASUK
1	1	OFF	OFF	ON	MOTOR BERPUSING (5minit)

Jadual 1.0 menunjukkan keputusan yang diperolehi adalah hasil pemerhatian semasa mesin pencuci kerang beroperasi. Pemerhatian dibuat berdasarkan kepada paras air, air masuk, air keluar, pergerakan motor dan paparan yang terpapar untuk menunjukkan status mesin tersebut. Pemerhatian dibuat dalam digit 1 atau 0 yang mana digit 1 mewakili proses tersebut tercapai dan digit 0 mewakili proses masih lagi belum tercapai. Motor akan mula berpusing selama 5 minit apabila digit mencapai 1 dan motor akan berpusing selama 5 minit dan kembali dalam keadaan *off*. Pada masa ini air cucian pertama akan dibuang sehingga capai paras kosong dan air masuk akan mengalir sekali lagi hingga mencapai kuantiti air yang dikehendaki dan motor akan berpusing selama 5minit. Proses ini akan berulang sehingga 3 kali ulangan dan proses tamat.

Rajah 5.0: Pandangan bahagian atas mesin pencuci kerang

Rajah 6.0: Pandangan bahagian tepi mesin pencuci kerang

KESIMPULAN

Dapatan dari hasil ujikaji, projek ini menggunakan aturcara arduino untuk menetapkan pergerakan motor pada bekas cucian kerang berdasarkan paras air tertentu. Paparan LCD diletakkan pada bahagian depan untuk menunjukkan status operasi dan *buzzer* berfungsi apabila proses telah tamat sehingga 3 kali ulangan cucian. Berdasarkan hasil analisa litar dalam merekabentuk projek ini didapati ia banyak memberi manfaat kepada pengguna terutama sekali pengusaha restoran. Berdasarkan pemerhatian didapati masa yang diambil adalah lebih cepat berbanding proses manual. Dengan adanya mesin cucian kerang ini pengusaha restoran juga dapat mengurangkan tenaga pekerja dan diharap dapat menaikkan lagi tahap kebersihan kerang dan boleh meningkatkan lagi permintaan terhadap kerang.

RUJUKAN

http://studentsrepo.um.edu.my/5306/4/ DISERTASI _BAB_2_TERKINI__21.03.11..pdf

<https://www.slideshare.net/ruhiyah/projek-penyataan-masalah>

<http://www.dmeinnovationproject.com>

B.L. Theraja Electrical Technology AC&DC Machines/Volume II

Prinsip kerja motor ac dan dc <http://metaphysical-paradox.blogspot.com/2013/03/prinsip-kerja-motor-ac-dan-dc.html>

NIAT MENCEBURI BIDANG KEUSAHAWANAN DALAM KALANGAN PELAJAR JABATAN SUKAN, KOKURIKULUM DAN KEBUDAYAAN POLITEKNIK KOTA BHARU

Mohamad Anuar Seman¹, Azmi Mat Rais²

Politeknik Kota Bharu, Km 24 Kok Lanas,
16450, Ketereh, Kelantan, Malaysia.

Emel : anuarseman.poli@1govuc.gov.my

Emel : azmi.poli@1govuc.gov.my

Abstrak

Kajian ini bertujuan meninjau faktor-faktor yang mempengaruhi niat pelajar yang mengambil kursus kokurikulum di bawah Jabatan Sukan, Kokurikulum dan Kebudayaan (JSKK) Politeknik Kota Bharu menceburkan diri dalam bidang keusahawanan berdasarkan Teori Tingkah Laku Terancang Ajzen (Theory of Planned Behavior). Reka bentuk kajian yang digunakan ialah kajian deskriptif jenis tinjauan yang melibatkan 350 orang pelajar. Instrumen kajian yang digunakan adalah borang soal selidik yang dianalisa menggunakan Statistical Package for Social Science (SPSS) 22. Dapatan kajian menunjukkan ketiga-tiga elemen iaitu sikap peribadi, norma subjektif dan kawalan tingkah laku yang dilihat mempengaruhi niat pelajar menceburi bidang keusahawanan. Pelajar JSKK menunjukkan kesanggupan untuk memulakan perniagaan sekiranya diberi peluang dan mendapat sokongan kewangan. Cadangan kepada pihak pengurusan politeknik mengenai penglibatan pelajar dalam keusahawanan dibincangkan dalam bahagian akhir. Kajian masa depan perlu dibuat kepada keseluruhan pelajar Politeknik Kota Bharu bagi mendapatkan perspektif yang lebih luas.

Katakunci: Keusahawanan, Niat, Jabatan Sukan, Kokurikulum dan Kebudayaan (JSKK)

1.0 Pengenalan

Pembangunan keusahawanan telah melalui pertumbuhan yang memberangsangkan di Malaysia. Keusahawanan menjadi agenda nasional kepada negara disebabkan oleh kepentingan sektor tersebut. Kepentingan keusahawanan kepada ekonomi Malaysia dapat dibuktikan melalui penyediaan pelbagai polisi dan mekanisme sokongan kepada para usahawan seperti kemudahan pembiayaan kewangan, infrastruktur fizikal dan khidmat nasihat perniagaan. Penubuhan Kementerian Pembangunan Usahawan pada tahun 1995, jelas menunjukkan bahawa kepentingan peranan kerajaan telah meningkat dalam isu-isu yang berkaitan dengan pembangunan keusahawanan (Ariff & Abu Bakar, 2005).

Menurut Jabatan Perangkaan Malaysia (www.dosm.gov.my) kadar pengangguran bagi tahun 2016 adalah 3.5% iaitu lebih kurang setengah juta orang. Daripada jumlah tersebut statistik Kementerian Sumber Manusia menunjukkan hampir 200,000 orang penganggur adalah golongan belia. Yang nyata, belia yang berpendidikan tinggi merupakan kumpulan

yang paling besar dalam kelompok belia yang menganggur iaitu 23% daripada jumlah keseluruhan belia yang menganggur (Laporan Tahunan 2016, Bank Negara Malaysia).

Isu pengangguran dalam kalangan graduan bukan perkara baru dan menjadi masalah kepada negara. Keusahawanan dilihat mampu membantu kerajaan dalam menangani isu pengangguran, meningkatkan ekonomi negara, membuka ruang pekerjaan kepada masyarakat, di samping mewujudkan masyarakat yang berdaya saing demi meneruskan pertumbuhan ekonomi negara dalam era globalisasi ini (Syed, 2013).

Di bawah Rancangan Malaysia Ke-11, pembangunan modal insan melalui aktiviti keusahawanan telah dikenal pasti sebagai faktor penting dalam menyokong peralihan sektor-sektor ekonomi kepada aktiviti berintensif pengetahuan dan inovasi.

Seiring dengan matlamat Kerajaan untuk melahirkan modal insan yang berkualiti, inovatif dan kreatif bagi memacu transformasi ekonomi negara kepada ekonomi berpendapatan tinggi dan seterusnya mencapai status negara maju menjelang tahun 2020, pendidikan dan program serta aktiviti pembudayaan keusahawanan di kalangan pelajar IPT perlu diperkukuhkan secara holistik (Pelan Tindakan Keusahawanan Institusi Pengajian Tinggi 2016-2020).

1.1 Skop Kajian

Matlamat kajian ini adalah mengaplikasikan teori Ajzen ke atas niat menceburi bidang keusahawanan dalam kalangan pelajar Jabatan Sukan, Kokurikulum dan Kebudayaan, Politeknik Kota Bharu.

1.2 Objektif

Matlamat utama kajian ini adalah menambah nilai dalam penyelidikan mengenai keusahawanan dengan menganalisis niat pelajar melibatkan diri dalam bidang perniagaan.

1.3 Pernyataan Masalah

Penyelidikan ini bertujuan mengkaji faktor yang mempengaruhi niat keusahawanan pelajar dengan mengaplikasikan teori yang dicadangkan oleh Icek Ajzen dan sama ada teori tersebut boleh digunakan dalam menentukan pilihan pelajar untuk memulakan perniagaan.

1.4 Persoalan Kajian

- a. Adakah sikap peribadi mempengaruhi niat pelajar menjadi usahawan?
- b. Bagaimana norma subjektif memberi kesan ke atas keputusan pelajar menjadi usahawan?
- c. Bagaimana persepsi (kawalan tingkah laku yang dilihat) mempengaruhi pilihan pelajar memulakan perniagaan baru?

2.0 Kerangka kerja konseptual dan Kajian Literatur

Lebih 5 dekad yang lalu, keusahawanan adalah terhad kepada jenis personaliti seseorang individu (McClelland, 1961). Sepanjang 1980an hingga 1990an, penyelidik menggambarkan bahawa niat individu memainkan peranan yang besar. Kemudian timbul perdebatan antara para sarjana dalam perbandingan beberapa personaliti dan lain-lain faktor. Ajzen, (1987) menekankan peranan niat individu dalam menentukan kecenderungan keusahawanan. Pada masa kini ramai penyelidik di seluruh dunia menggunakan beberapa model yang berbeza bagi menentukan faktor utama yang mempengaruhi kecenderungan keusahawanan (Peng & Kang, 2012). Bagaimanapun, kajian ini memfokuskan kepada teori Tingkah Laku Terancang yang dirumuskan oleh Ajzen.

Teori lama memfokuskan kepada sikap individu yang membentuk faktor penting niat keusahawanan mereka sementara itu yang terkini menekankan kepada peranan faktor budaya dan sosial (Krueger, 2000). Banyak kajian dalam bidang keusahawanan mengaplikasikan teori Ajzen bagi menguji niat pelajar melibatkan diri dalam keusahawanan (Ahmed, 2010; Linan, 2008; Melabana, 2014). Ajzen percaya terdapat tiga elemen utama yang mempunyai kesan signifikan ke atas niat keushawanan iaitu sikap peribadi, norma subjektif dan kawalan tingkah laku yang dilihat.

2.1 Sikap Peribadi

Sikap peribadi merujuk kepada sikap seseorang individu sama ada positif atau negatif dalam membuat dalam keputusan terhadap sesuatu bidang yang ingin diceburi (Ajzen, 2002). Selain daripada itu, Kalafatis (1999), menegaskan bahawa tarikan personal terhadap jumlah yang dijangkakan diambil kira memungkinkan niat atau hasrat seterusnya kearah kecenderungan keusahawanan. Kenyataan ini disokong oleh Linan et al., 2007, menunjukkan bahawa tarikan personal bergantung kepada individu itu sendiri. Kajian-kajian terdahulu secara konsisten menyokong hubungan positif antara sikap peribadi dengan niat keusahawanan.

2.2 Norma Subjektif

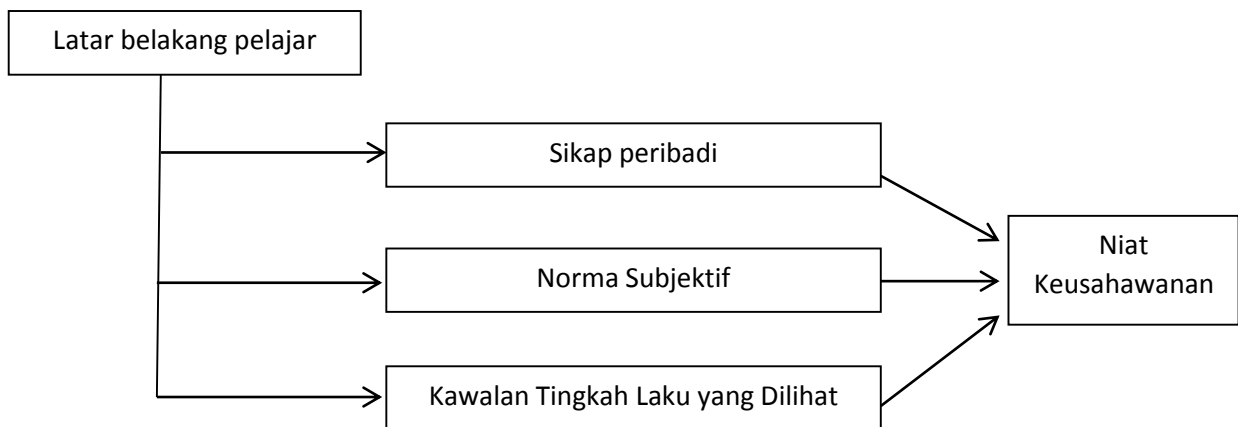
Norma subjektif adalah konstruk kedua dalam teori Ajzen. Menurut Ajzen (2002), norma subjektif merupakan pengaruh persekitaran yang boleh mempengaruhi tindakan seseorang individu untuk bertindak balas secara positif atau sebaliknya. Pengaruh persekitaran ini termasuklah rakan sebaya, keluarga, parti politik, organisasi agama dan lain-lain. Ini bermakna seseorang individu boleh terpengaruh dengan individu di dalam persekitarannya atau individu dalam persekitarannya menyokong penglibatannya maka mereka akan cenderung untuk mewarisi norma-norma persekitaran tersebut. Kajian yang dilakukan oleh Krueger (2000) mendapati bahawa pengaruh norma subjektif yang paling kuat ialah ahli keluarga, orang terpenting, rakan, *'role model'* dan mentor.

2.3 Kawalan Tingkah Laku yang Dilihat

Kawalan tingkah laku yang dilihat merujuk kepada tahap kesukaran melaksanakan sesuatu perlakuan yang memberi kesan kepada keyakinan seseorang individu melakukan apa yang dikehendakinya (Ajzen, 2002; Kalafatis et al., 1999). Konsep ini dilihat bersamaan dengan Teori Efikasi Kendiri (SET) yang dikemukakan oleh Bandura (1997) dan juga Teori Peristiwa Keusahawanan oleh Shapero dan Sokol's (1982). Perkara penting dalam ketiga-tiga teori tersebut adalah keupayaan naluri memenuhi tingkah laku yang dicipta. Walau bagaimanapun, kajian terbaru menyatakan terdapat perbezaan antara Teori Tingkah laku Terancang dan Efikasi Kendiri (Ajzen, 2002). Teori Tingkah Laku terancang bukan sahaja berkenaan perasaan mampu tetapi persepsi tentang kawalan tingkah laku. Sejauh mana melaksanakan sesuatu tingkah laku atau tidak bergantung kepada individu itu sendiri.

Kajian lepas telah mengenalpasti dan mengiktiraf peranan sikap personal, norma subjektif dan kawalan tingkah laku yang dilihat dalam menentukan niat pelajar melibatkan diri dalam keusahawanan. Berdasarkan huraian dan penjelasan diatas, berikut adalah model konseptual kecenderungan keusahawanan

Rajah 1: Model Konseptual Kecenderungan Keusahawanan

3.0 Metodologi Kajian

3.1 Data

Kajian ini dilaksanakan secara kuantitatif dengan menggunakan borang soal selidik sebagai instrumen pengumpulan data. Data dikumpul menggunakan sumber prima dan sekunder. Bagi data prima tinjauan dibuat ke atas pelajar menggunakan borang soal selidik yang diadaptasikan daripada Entrepreneurship Intention Questionnaire (EIQ) oleh Linan (2005).

3.2 Sampel

Kajian ini melibatkan 350 orang pelajar semester satu hingga semester lima yang mengambil kursus kokurikulum di Politeknik Kota Bharu. Sebanyak 5 borang soal selidik diedarkan kepada 5 orang pelajar yang dipilih secara rawak dalam setiap kelas kokurikulum.

4.0 Dapatan Kajian

Perisian SPSS 22 digunakan untuk menganalisis maklumbalas yang diperolehi daripada responden. Analisis deskriptif dan regresi pelbagai (Multiple regression) digunakan untuk menganalisis data yang berbentuk statistik.

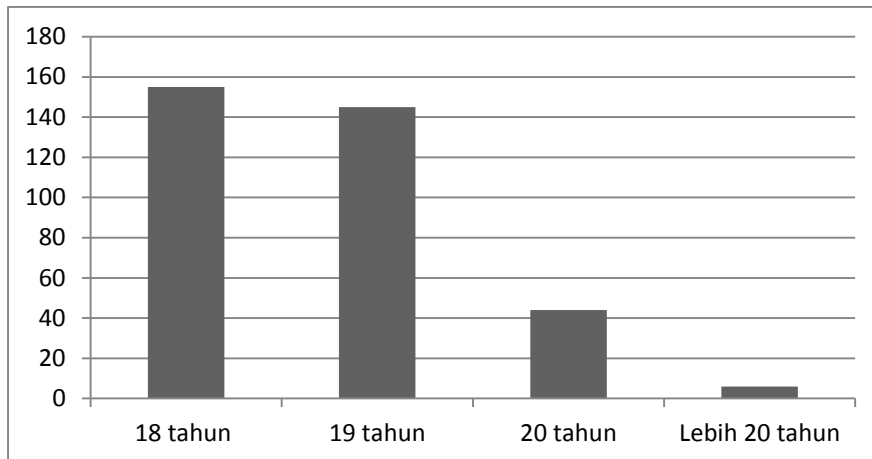
4.1 Analisis Graf

Rajah 2: Jantina Responden

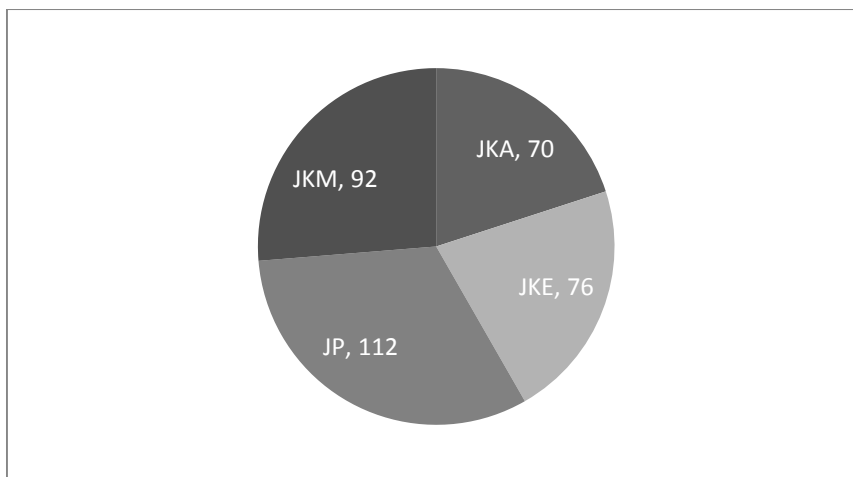
Carta pai di atas menunjukkan bilangan pelajar perempuan yang mengambil bahagian dalam kajian ini adalah lebih ramai berbanding pelajar lelaki. Daripada jumlah keseluruhan, seramai 157 orang perempuan dan 93 pelajar lelaki.

Rajah 3: Kumpulan Umur Responden

Carta bar menunjukkan bilangan responden mengikut empat kumpulan umur. Lebih 45% responden kajian adalah dalam kumpulan umur yang pertama iaitu 18 tahun. Manakala 41% responden kajian adalah kumpulan umur yang kedua dan 14% responden kajian adalah dalam kumpulan umur yang ketiga dan keempat.

Rajah 4: Responden Mengikut Jabatan

Carta diatas menunjukkan bilangan responden mengikut jabatan. Ia dengan jelas menunjukkan pelajar daripada Jabatan Perdagangan adalah yang paling ramai mengambil bahagian iaitu seramai 112 orang, manakala Jabatan Kejuruteraan Mekanikal 92 orang, Jababatan Kejuruteraan Elektrik 76 orang dan Jabatan Kejuruteraan Awam 70 orang.

4.2 Analisis Deskriptif

4.2.1 Ujian Alpha Cronbach

Jadual 1: Ujian Kebolehpercayaan item

Pembolehubah	Alpha Cronbach	Jumlah item
Kecenderungan Keusahawanan	0.833	4
Sikap personal	0.840	5
Norma subjektif	0.826	3
Kawalan tingkah laku yang dilihat	0.911	6

Jadual diatas menunjukkan nilai Alpha Cronbach bagi semua pembolehubah. Pada asasnya ia adalah untuk mengukur konsistensi item dan untuk menunjukkan sejauh mana item-item tersebut berkaitan dengan kumpulan kajian. Ujian kebolehpercayaan mendapati nilai Alpha Cronbach bagi semua pembolehubah adalah melebihi 0.80. Ini menunjukkan bahawa semua item-item dalam borang kajian yang diedarkan kepada responden adalah mempunyai kebolehpercayaan yang tinggi.

Jadual 2: Analisis Korelasi

	IV1	IV2	IV3	DV
Sikap personal (IV1)	1.00	0.64	0.586	0.699
Norma subjektif (IV2)	0.64	1.00	0.615	0.606
Kawalan tingkah laku yang dilihat (IV3)	0.586	0.615	1.00	0.734
Kecenderungan keusahawanan (DV)	0.699	0.606	0.734	1.00

Hasil ujian korelasi seperti dalam Jadual 2 menunjukkan hubungan antara sub-item adalah baik antara satu sama lain.

4.3 Analisis Inferensi

Jadual 3: Hubungan Antara Pembolehubah

Hubungan	Koefisien (Beta)	t
Sikap peribadi – Niat	0.47	7.287
Norma subjektif – Niat	0.10	1.494
Kawalan tingkah laku yang dilihat – Niat	0.40	9.274

Jadual diatas menunjukkan hubungan pembolehubah bersandar dengan pembolehubah bebas. Nilai beta yang positif menunjukkan hubungan yang positif antara pembolehubah bebas dengan pembolehubah bersandar. Sikap peribadi mempengaruhi niat keusahawanan pelajar dengan nilai pekali (β) ialah 0.47. Norma subjektif juga akan mempengaruhi niat pelajar untuk menjadi usahawan namun tidak begitu kuat dengan nilai pekali (β) ialah 0.10. Manakala kawalan tingkah laku yang dilihat juga mempengaruhi niat keusahawanan pelajar dengan nilai pekali (β) 0.40.

5.0 Perbincangan dan Kesimpulan

Kajian ini bertujuan meninjau faktor-faktor yang mempengaruhi niat keusahawanan dalam kalangan pelajar Jabatan Sukan, Kokurikulum dan Kebudayaan di Politeknik Kota Bharu. Hasil kajian mendapati para pelajar sangat bermotivasi untuk menjadi usahawan. Secara khususnya, sikap peribadi dan kawalan tingkah laku yang dilihat merupakan faktor pendorong utama ke atas niat ini. Ini bermaksud sekiranya pelajar ingin menjalankan perniagaan dalam waktu terdekat, maka mereka sesungguhnya mampu untuk melakukannya walaupun terdapat tekanan sosial dan tentangan daripada pihak keluarga. Sikap peribadi mereka akan mempengaruhi tidakan mereka. Tekanan sosial tidak akan menjadi halangan bagi mereka. Oleh itu, penemuan kami menyokong kajian terdahulu dalam hal ini (Ozaralli & Rivenburg, 2016).

Walau bagaimanapun, terdapat kajian yang menekankan peranan sosial seperti Zain, Akram & Ghani, 2010 menyatakan peranan keluarga dalam membentuk kerjaya pelajar. Mereka menyokong peranan keluarga dalam memacu pelajar menjadi usahawan kerana mereka telah memberi pendedahan dan berdasarkan pengalaman mereka dalam bidang perniagaan.

6.0 Cadangan

Cadangan-cadangan adalah seperti berikut:

- Institusi kerajaan perlu merancang polisi bagi menyediakan peluang-peluang pekerjaan kepada pelajar untuk mengelakkan pengangguran.
- Perbanyakkan program kesedaran keusahawanan kepada pelajar-pelajar Politenik supaya pelajar dibekalkan dengan pengetahuan asas dalam bidang keusahawanan dan membantu pelajar memulakan perniagaan mereka sendiri.
- Walaupun teori yang dikemukakan oleh Ajzen sesuai digunakan untuk mengkaji niat keusahawanan pelajar namun, kajian juga boleh menggunakan model lain seperti model Shapero dan lain-lain.
- Kajian juga boleh ditumpukan kepada faktor-faktor lain yang mungkin boleh mempengaruhi niat pelajar untuk menjadi usahawan.

Rujukan

- Ajzen, I. (1987). Attitudes, traits, and action: Dispositional prediction of behavior in personality and social psychology. *Advances in experimental social psychology*, 20(1) 1-6 diambil daripada <https://www.researchgate.net/publication/264667904>.
- Ajzen, I. (2002): "Perceived behavioral control, self-efficacy, locus of control, and the theory of planned behavior", *Journal of Applied Social Psychology*, 32, 1-20.
- Bandura, A. (1997): *Self-efficacy: The exercise of control*, Freeman, New York.
- Ariff, M., & Abubakar, S.Y. (2005). Strengthening Entrepreneurship in Malaysia. Diambil daripada https://www.researchgate.net/publication/265409981_STRENGTHENING_ENTREPRENEURS_HIP_IN_MALAYSIA.
- Linan, F. (2005): "Development and validation of an Entrepreneurial Intention Questionnaire (EIQ)", *IntEnt05 Conference*, Guildford (United Kingdom), 10-13 July.
- Krueger, N.F., Reilly, M.D. and Carsrud, A.L. (2000): "Competing models of entrepreneurial intentions", *Journal of Business Venturing*, 15 (5/6), 411-432.
- Malebana, J. (2014). Entrepreneurial intentions of South African rural university students: A test of the theory of planned behaviour. *Journal of Economics and Behavioral Studies*, 6(2), 130-143.
- Nurul Nadhilah, M.H (2012). *Kesediaan Pelajar Politeknik Kejuruteraan Elektrik Dalam Menceburi Bidang Keusahawanan*. Fakulti Pendidikan Teknikal Dan Vokasional Universiti Tun Hussein Onn Malaysia: Projek Sarjana.
- Ozaralli, N., & Rivenburgh, N. K. (2016). Entrepreneurial Intention: Antecedent to entrepreneurial behavior in the USA and Turkey . *Journal of Global Entrepreneurship Research* , 6(1), 1-32.

- Peng, Z., Lu, G., & Kang, H. (2012). Entrepreneurial intentions and its influencing factors: A survey of the university students in Xi'an China. *Creative Education*, 3(08), 95-100
- Shapero, A. and Sokol, L. (1982): "Social dimensions of entrepreneurship", in Kent, C.A., Sexton, D.L. and Vesper, K.H. (eds.): *Encyclopaedia of entrepreneurship*, Prentice Hall, Englewood Cliffs (NJ).
- Syed Zamberi Ahmad. (2013). The need for inclusion of entrepreneurship education in Malaysia lower and higher learning institutions. *Education & Training*. Vol. 55 No. 2, pp. 191-203.
- Zain, Z. M., Akran, A. M., & Ghani, E. K., (2010). Entrepreneurship Intention Among Malaysian Business Student . *Canadian Social Science*, 6(3), 34.

KURIKULUM PENDIDIKAN BERTERASKAN TVET MENCORAK KARIER ATLET POLITEKNIK MALAYSIA

Arman Bin Hj Ahmad Sapawi¹, Zuraiti Binti Hj Che Amat², Mohd Kamal Bin Mat
Desa³

Jabatan Sukan, Kokurikulum dan Kebudayaan
Politeknik Sultan Azlan Shah
Behrang, Perak
Emel : ct020002@gmail.com
Emel : zuraiti@psas.edu.my
Emel : mohd_kamal85@yahoo.com

Abstrak

Pada masa kini, Kementerian Pendidikan Malaysia telah mewujudkan sebanyak lima buah Sekolah Sukan bagi memberikan peluang dan penekanan khususnya dalam bidang sukan kepada para pelajar peringkat sekolah menengah. Sebaik sahaja menamatkan pengajian di sekolah sukan tersebut, mereka pada asasnya akan ditawarkan atau disyorkan untuk mengikuti program-program sukan di institusi pendidikan tinggi tempatan. Namun begitu, kekurangan yang bakal terjadi adalah selepas para pelajar menamatkan karier dalam bidang sukan. Sukar bagi mereka sekiranya ingin bekerja di bidang lain seperti kejuruteraan, teknologi, hospitaliti, keusahawanan dan sebagainya kerana tidak mempunyai pengetahuan yang mendalam dalam bidang tersebut. Kajian ini menggunakan kaedah dianalisis dengan menggunakan borang soal selidik yang dibahagikan kepada enam bahagian yang telah diedarkan pada responden yang terdiri daripada pelajar yang pernah menyertai aktiviti sukan, kokurikulum dan kebudayaan. Hasil dapatan kajian menunjukkan bahawa pengetahuan, kepakaran dan kemahiran pelajar dalam bidang kejuruteraan mahupun TVET berupaya mencorak masa depan mereka yang lebih gemilang. Justeru itu, pandangan pelajar (atlet) menunjukkan bahawa TVET adalah pentas terbaik untuk mereka merencanakan kerjaya setelah menamatkan kecemerlangan dan pencapaian terbaik dalam bidang sukan, kokurikulum dan kebudayaan.

Kata kunci : *Halatuju Karier, Kebolehpasaran Graduan, TVET*

1. OBJEKTIF

Objektik kajian ini adalah :

1. Keberkesanan TVET dalam menentukan halatuju karier atlet Politeknik Malaysia
2. Mengenalpasti kecenderungan minat para pelajar (atlet) lepasan sekolah/Kolej Komuniti/Politeknik/IPTA/IPTS untuk menyambung pengajian di sistem Pendidikan Politeknik Malaysia

2. KAJIAN LITERATUR

Pada masa kini dapat dilihat dengan jelas bahawa alam pekerjaan banyak bertumpu kepada sektor perindustrian, perkilangan dan pertanian. Ia menjadi pilihan para pelajar di institusi pendidikan awam seperti Kolej Komuniti, Politeknik, Universiti mahupun institusi pendidikan swasta.

Namun begitu, penekanan oleh Kementerian Pendidikan Malaysia melalui program satu murid satu sukan telah menggalakkan para pelajar untuk bergerak aktif dalam bidang sukan dan kokurikulum. Seterusnya, para pelajar yang aktif bersukan atau atlet lebih memilih bidang kesukanan seperti sains sukan, pengurusan sukan atau program-program yang berasaskan sukan sahaja. Justeru itu, terdapat ramai pelajar institusi pendidikan tinggi khususnya para atlet hanya bertumpu bidang tersebut sahaja.

Terkini sebanyak lima buah Sekolah Sukan Malaysia telah dibuka bagi memberikan peluang dan penekanan dalam pelbagai aspek kepada para pelajar peringkat sekolah menengah. Sebaik sahaja menamatkan pengajian di sekolah sukan tersebut, mereka pada asasnya akan ditawarkan atau disyorkan untuk mengikuti program-program sukan di institusi pendidikan tempatan (Ady Namri, 2017).

Pada umumnya ia amat baik bagi membolehkan para pelajar meneruskan kelestarian dan kecemerlangan mereka dalam bidang sukan. Namun begitu, kekurangan yang bakal terjadi adalah selepas para pelajar menamatkan karier dalam bidang sukan. Sekiranya hanya berbekal ilmu dalam bidang sukan, amat mustahil sekiranya mereka ingin menceburi bidang lain seperti kejuruteraan, keusahawanan dan sebagainya kerana tidak mempunyai pengetahuan yang mendalam dalam bidang selain daripada sukan.

Jika dilihat dalam konteks pendidikan, penumpuan terhadap sesuatu bidang atau program akan menyebabkan pilihan kerjaya para pelajar menjadi semakin mengecil. Ia secara tidak langsung akan mengakibatkan persaingan dari segi perjawatan atau meminimumkan peluang-peluang pekerjaan.

Terkini, Politeknik Malaysia melalui rangkaian 34 buah politeknik seluruh negara menawarkan program yang khusus dalam bidang TVET dan turut tidak meminggirkan para pelajar yang bergelar atlet untuk meneruskan kelangsungan dan kecemerlangan dalam bidang sukan (Utusan Malaysia, 2016). Ia dilihat melalui pengiktirafan dan penganugerahan kecemerlangan dalam bidang sukan oleh Politeknik Malaysia atau Majlis Sukan Politeknik yang menawarkan sepuluh anugerah khusus untuk para pelajar yang aktif dalam bidang sukan.

Menariknya di sini ialah atlet yang menuntut ilmu di sistem pendidikan Politeknik Malaysia tidak hanya bersandarkan kepada pencapaian sukan sahaja, malah mereka turut berpeluang menuntut ilmu yang berbeza sama sekali dari atlet IPTA/S lain iaitu bidang TVET yang fokus kepada bidang kejuruteraan awam, mekanikal, elektrik dan sebagainya (Politeknik Melaka, 2014).

Justeru itu, fokus kerjaya para atlet tidak hanya berkisar dalam aspek sukan sahaja. Mereka dilihat akan berupaya berdikari setelah menamatkan karier dalam bidang sukan melalui kemahiran dan kepakaran teknikal masing-masing. Peluang kerjaya mereka akan lebih terbuka melalui kecemerlangan dalam bidang akademik dan pencapaian aktif dalam bidang sukan. Ini kerana banyak institusi pekerjaan samada awam atau swasta yang turut menagih kudrat para pekerja mencapai kecemerlangan dalam bidang sukan untuk menaikkan nama syarikat, jabatan dan sebagainya. (Buletin JSKK, 2016).

3. SKOP KAJIAN

Skop kajian ini akan memfokuskan kepada para pelajar lepasan sistem pendidikan Politeknik Malaysia. Ini adalah kerana setiap tahun hampir 20,000 orang pelajar berjaya menamatkan pengajian di Politeknik Malaysia. Para pelajar yang terlibat adalah di kalangan mereka yang aktif dan cemerlang dalam bidang sukan, kokurikulum dan kebudayaan samada di peringkat Politeknik Malaysia, Negeri mahupun negara.

4. METODOLOGI KAJIAN

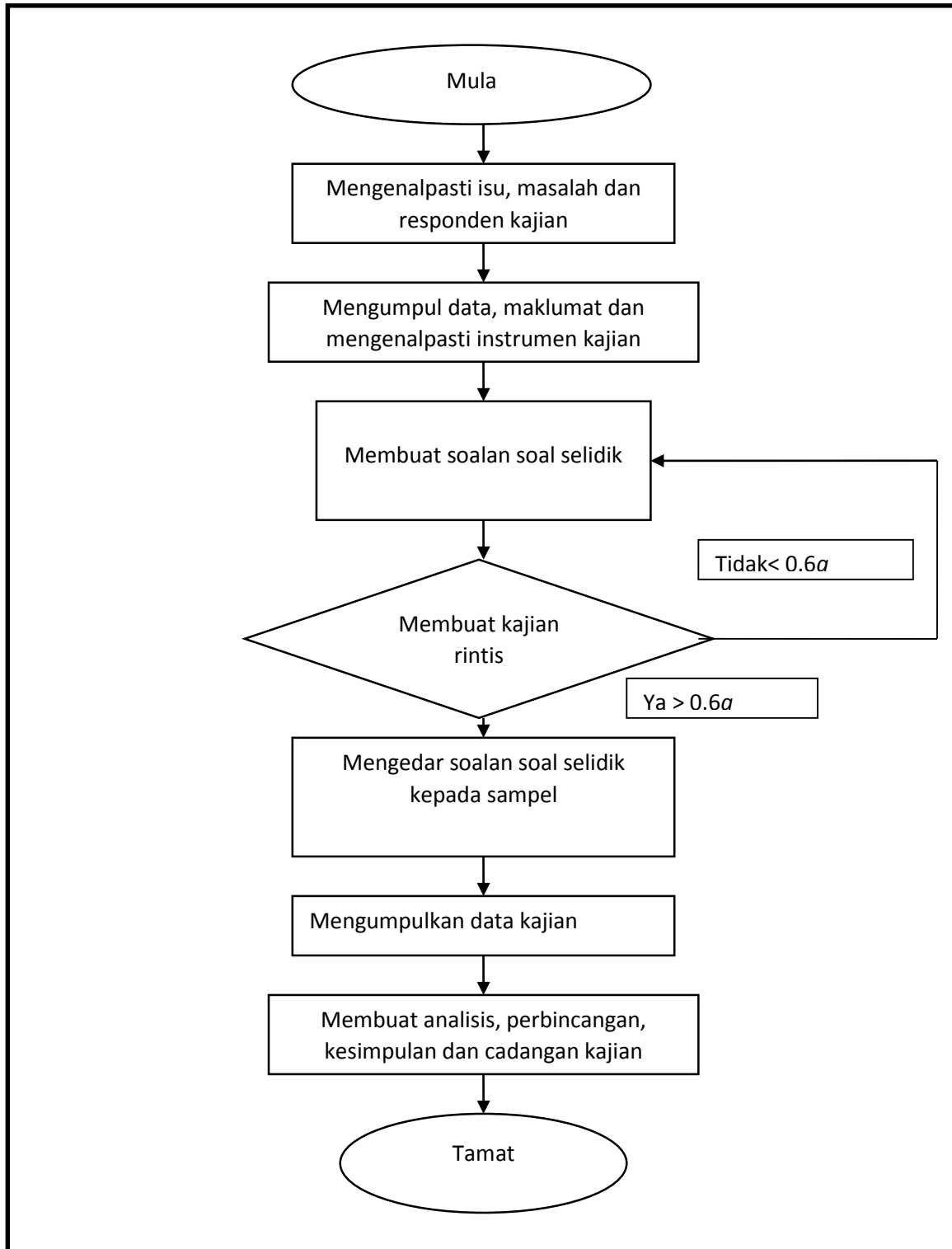
Metodologi ataupun kaedah kajian adalah merupakan gabungan-gabungan strategi yang digunakan dalam mengambil dan mengumpul data berdasarkan kepada persoalan kajian yang hendak dijalankan. Ia turut dikenali sebagai tatacara kajian ini dijalankan. (Mohamad Najib, 1999). Di dalam bahagian ini, penyelidik telah memuatkan beberapa perkara penting seperti reka bentuk kajian, tempat kajian, sampel kajian, instrumen kajian dan analisis data. Selain daripada itu, di dalam bahagian analisis, penyelidik akan menggunakan kaedah statistik untuk menjalankan proses menganalisis data iaitu skor min.

4.1 Reka Bentuk Kajian

Kaedah tinjauan merupakan satu kaedah yang dapat mengumpul data seperti mana yang dikehendaki oleh penyelidik. Menurut Sabitha Marican (2005), strategi penyelidikan tinjauan adalah sesuai digunakan untuk mendapatkan sebanyak mana maklumat mengenai sesuatu populasi, sampel atau tinjauan yang melibatkan sekumpulan elemen yang kecil.

Selain daripada itu, kajian yang dilakukan oleh penyelidik adalah berbentuk kajian kuantitatif. Penyelidik akan menggunakan borang soal selidik yang akan diberikan kepada sampel kajian iaitu dari kalangan para pelajar untuk mendapatkan data. Dengan menggunakan kaedah tersebut, penyelidik menjangkakan akan mendapat pelbagai maklumat dari segi data demografi dan seterusnya menjawab kedua-dua objektif kajian yang menjurus kepada keberkesanan kurikulum TVET dalam menentukan karier pelajar (atlet) Politeknik Malaysia dan seterusnya menarik minat para pelajar (atlet) institusi lain untuk menyambung pengajian di sistem Pendidikan Politeknik Malaysia.

4.2 Kerangka Kajian

Rajah 1 : Kerangka Kajian

Kerangka kajian seperti pada Rajah 1 menunjukkan panduan kerja yang dibuat oleh penyelidik bagi menjalankan kajian ini. Ia bermula dengan aktiviti mengenalpasti isu, masalah dan sampel yang berkaitan dengan kajian dan diakhiri dengan bahagian analisis, perbincangan, kesimpulan dan cadangan.

4.3 Persampelan Bertujuan

Penyelidik telah memilih kaedah persampelan bertujuan untuk memilih responden yang sesuai bagi menjalankan kajian ini. Menurut Sabitha Marican (2005), persampelan bertujuan merupakan salah satu jenis persampelan bukan kebarangkalian. Selain daripada itu, penyelidik perlu mengetahui peluang setiap individu untuk dipilih sebagai sampel. Oleh yang demikian, pengambilan individu daripada populasi harus ditentukan terlebih dahulu (Mohd Majid, 2004). Lazimnya, individu yang dipilih itu akan meningkatkan nilai maklumat yang dikehendaki oleh penyelidik terhadap situasi, individu atau tingkah laku yang dikaji oleh penyelidik (Sabitha Marican, 2005). Sebagai contoh, penyelidik ingin mengkaji berkaitan karier atlet sukan Politeknik Malaysia. Jadi, responden yang dipilih adalah terdiri daripada para pelajar atau atlet Politeknik Malaysia sendiri. Ini adalah kerana segala maklumat yang ingin diketahui dapat diberikan oleh mereka kepada penyelidik.

4.4 Populasi Kajian

Dalam kajian ini, populasi yang dipilih oleh penyelidik adalah terdiri daripada para pelajar Politeknik Malaysia. Menurut Mohamad Najib (1999), jumlah keseluruhan populasi ialah semua ahli di dalam sesuatu kelompok dikenali sebagai populasi. Kadang kala sukar untuk penyelidik melibatkan semua ahli di dalam sesuatu populasi kerana mungkin ia meliputi kawasan yang luas dan membabitkan terlalu ramai responden. Langkah terbaik adalah dengan mengambil sampel daripada sesuatu populasi sebagai responden kajian.

Penyelidik akan mengambil sampel yang terdiri daripada para pelajar Politeknik Malaysia yang mempunyai perbezaan dari segi latar belakang keluarga, pendidikan, jantina, umur dan agama. Sampel terbabit akan melibatkan sebahagian para pelajar daripada 34 buah Politeknik Malaysia. Oleh yang demikian, sampel tersebut akan terlibat dan berperanan sebagai responden bagi mendapatkan data di dalam kajian yang akan dijalankan oleh penyelidik.

Bagi kajian ini, penyelidik menggunakan jadual saiz pelbagai sampel populasi yang diadaptasikan daripada Jadual 2 iaitu Penentuan Saiz Sampel untuk aktiviti penyelidikan oleh R. V. Krejcie dan D. W. Morgan dalam Johnson (2000). Penyelidik akan mengambil keseluruhan bilangan populasi untuk mendapatkan jumlah sampel yang sesuai.

Jadual 2 : Penentuan Saiz Sampel

N	S	N	S	N	S	N	S	N	S
10	10	120	92	340	181	1100	285	7000	364
15	14	130	97	360	186	1200	291	8000	367
20	19	140	103	380	191	1300	297	9000	368
30	28	150	108	400	196	1400	302	10000	370
35	32	160	113	420	201	1600	310	15000	375
40	36	170	118	440	205	1700	313	20000	377
45	40	180	123	460	210	1800	317	30000	379
50	44	190	127	480	214	1900	320	40000	380
55	48	200	132	500	217	2000	322	50000	381
60	52	210	136	550	226	2200	327	75000	382
65	56	220	140	600	234	2400	331	100000	384
70	59	230	144	650	242	2600	335	<i>Note:</i> <i>N is population size.</i> <i>S is sample size.</i> <i>Educational and Psychological Measurement, 1970, 30, 607-610.</i>	
75	63	240	148	700	248	2800	338		
80	66	260	155	750	254	3000	341		
85	70	270	159	800	260	3500	316		
90	73	280	162	850	265	4000	351		
95	76	290	165	900	269	4500	354		
100	80	300	169	950	274	5000	357		
110	86	320	175	1000	278	6000	361		

(R. V. Krejcie dan D. W. Morgan dalam Johnson, 2000)

4.5 Instrumen Kajian

Penyelidik menggunakan instrumen borang soal selidik bagi mendapatkan data-data yang berkaitan dengan kajian yang dijalankan. Hasil daripada pengedaran borang kaji selidik, penyelidik telah mendapatkan maklumat-maklumat yang diperlukan khususnya daripada responden.

4.6 Pengumpulan Data

Pengumpulan data melibatkan proses merancang dan melaksanakan pengutipan data dengan menggunakan kaedah-kaedah tertentu untuk memperolehi maklumat berkenaan sesuatu masalah yang hendak dikaji (Mohd Majid, 2004). Kaedah pengumpulan data bagi kajian ini adalah dengan menggunakan borang kaji selidik yang diedarkan kepada para pelajar Politeknik Malaysia yang aktif dalam bidang sukan, kokurikulum dan kebudayaan.

4.7 Kaedah Analisis Data

Penyelidik telah menggunakan analisis data statistik deskriptif untuk menjelaskan fenomena yang berkaitan dengan sesuatu populasi kajian atau membuat anggaran terhadap populasi yang mempunyai ciri-ciri tertentu. Ia digunakan untuk menjelaskan atau meringkaskan maklumat memudahkan pemahaman dibuat mengenai sesuatu populasi atau sampel. Data deskriptif ini dinyatakan dalam bentuk graf, carta, gambar rajah, purata, min dan mod dan taburan kekerapan (Sabitha Marican, 2005).

5. DAPATAN KAJIAN

Penyelidik telah menggunakan borang soal selidik sebagai medium utama dalam mendapatkan data kajian yang telah dijalankan. Borang selidik yang digunakan mempunyai enam bahagian utama iaitu data demografi, bidang pilihan TVET, kemudahan dalam pendidikan TVET, aktiviti pembelajaran dalam TVET, keyakinan menceburi bidang TVET dan kekangan dalam bidang TVET.

Bahagian A iaitu data demografi menunjukkan seramai 66 orang pelajar lelaki berbanding 34 orang pelajar wanita telah dipilih untuk melengkapkan borang soal selidik. Keseluruhan daripada mereka adalah masih bujang. 83 orang daripadanya berumur di bawah 20 tahun dan 17 orang pula berada dalam lingkungan umur 20-30 tahun. Seramai 50 orang menunjukkan minat yang mendalam tentang TVET, 30 orang pula mendapat dorongan daripada pihak tertentu manakala 10 orang daripadanya menyatakan peluang pekerjaan yang tersedia setelah menyerai bidang TVET.

Selain daripada itu, 60 orang menyatakan mereka akan mendapat peluang cerah dari segi peluang pekerjaan dalam sektor kerajaan, manakala 20 orang daripada mereka menyatakan kesediaan untuk samada bekerja sendiri mahupun berkecimpung di bidang swasta. Purata tertinggi menyatakan bahawa para pelajar menginginkan gaji pada tahap RM7,000.00 sebulan iaitu seramai 50 orang, manakala pendapatan pada tahap RM5,000.00 sebulan dan melebihi RM7,000.00 sebulan adalah seramai 25 orang.

Pecahan aktiviti sukan yang diceburi pula menunjukkan ramai pelajar adalah dari sukan futsal iaitu seramai 35 orang. Sukan bola sepak dan badminton pula adalah seramai 20 orang, manakala bagi sukan sepak takraw dan bola jaring adalah seramai 10 orang dan 5 daripadanya adalah dari sukan olahraga.

Seterusnya penyelidik meneruskan hasil dapatan berkenaan bahagian kedua iaitu bidang pilihan TVET. Seramai 80 orang pelajar sangat bersetuju dan 20 orang bersetuju memilih bidang Kejuruteraan Awam. Bidang Kejuruteraan Mekanikal menunjukkan seramai 30 orang pelajar menunjukkan indikator sangat setuju, 60 orang menunjukkan setuju manakala 10 orang pelajar tidak menyatakan pendirian masing-masing.

Bagi Jabatan Kejuruteraan Elektrik pula, seramai 85 orang sangat bersetuju untuk memilih bidang ini sebagai pilihan utama, 10 orang bersetuju manakala 5 orang masih lagi tidak pasti dengan pilihan masing-masing. Jabatan Perdagangan juga mempunyai 12 orang pelajar yang tidak pasti dengan pilihan masing-masing. Namun begitu, seramai 18 orang bersetuju dan disokong dengan seramai 70 orang yang sangat bersetuju untuk memilih bidang tersebut sekiranya ditawarkan.

Bidang Teknologi Maklumat atau Komputer pula menunjukkan seramai 68 orang bersetuju untuk memilih bidang tersebut berbanding 17 orang yang masih tidak dapat membuat pilihan yang tepat dan 15 orang pelajar pula sangat bersetuju untuk memilih bidang Perdagangan sebagai karier mereka di masa hadapan. Merujuk kepada bidang pertanian pula, seramai 30 orang pelajar menyatakan pendirian sangat setuju, 50 orang pelajar setuju dan 20 orang yang masih lagi tertangguh. Bidang perhotelan, pelancongan dan fesyen menunjukkan 73 orang pelajar memilih bidang tersebut dan buah 10 orang masih lagi tidak memberikan apa-apa kata putus manakala seramai 10 masih tidak dapat memilih pekerjaan sebenar yang akan mereka lakukan.

Bahagian C iaitu kemudahan dalam TVET pula, seramai 100 orang pelajar memaklumkan bahawa keadaan kelas selamat. Seramai lima orang pelajar sangat bersetuju dengan keadaan makmal yang serba lengkap, 75 orang pula menyatakan kemudahan makmal yang lengkap, disokong oleh 5 orang yang memilih sangat setuju dan 20 orang lagi masih tidak memberikan apa keputusan.

Seramai 60 orang bersetuju dengan tenaga pengajar yang berketrampilan, manakala masing-masing 20 orang pelajar memilih untuk menandatangani dengan persetujuan penuh dan 20 orang lagi berada dalam keadaan yang tidak pasti. Seramai 73 orang menyatakan bahawa penginapan para atlet disediakan, 10 orang menyatakan tidak pasti manakala 17 orang menyatakan pendirian sangat bersetuju dengan kenyataan yang diberikan.

Kos pembiayaan pula menunjukkan penurunan yang besar dengan 55 orang pelajar memilih tidak pasti. Namun begitu, 28 orang menunjukkan persetujuan manakala 17 orang menunjukkan persetujuan penuh kepada pihak2 yang terlibat. Bagi perkara berkenaan pengangkutan adakah disediakan atau tidak. 60 orang pelajar menunjukkan persetujuan mereka dengan 30 orang pelajar berada dalam keadaan yang tidak pasti manakala 10 orang pelajar menunjukkan keadaan yang sangat setuju.

Akhir sekali dalam bahagian kemudahan dalam pendidikan TVET menunjukkan pelajar seramai 58 orang bersetuju dengan kemudahan sukan dan riadah disediakan, 11 orang pelajar sangat bersetuju manakala seramai 31 orang menunjukkan rasa tidak pasti.

Bahagian D pula mengupas tentang aktiviti pembelajaran dan pengajaran dalam TVET. Seramai 85 orang pelajar menunjukkan persetujuan sangat setuju berkenaan jumlah pelajar tidak terlalu ramai dalam sebuah kelas manakala 15 orang pelajar bersetuju dengan kenyataan tersebut. 90 orang pelajar sangat setuju dengan pernyataan selalu melakukan kerja-kerja amali, 3 orang pelajar setuju manakala 7 orang pelajar masih tidak berupaya membuat keputusan.

Pemantauan kerja-kerja amali yang diselia oleh penyelia atau pensyarah menunjukkan seramai 95 orang pelajar menyatakan pendirian sangat bersetuju dengan disokong oleh persetujuan 5 orang pelajar. 93 orang pelajar sangat bersetuju dengan tugas berbentuk individu atau kumpulan diberikan serta 7 orang pelajar turut bersetuju dengan kenyataan tersebut. Aktiviti lawatan ke pusat-pusat TVET pula menunjukkan 2 orang pelajar menunjukkan pendirian tidak pasti, 18 orang pelajar setuju manakala 80 orang pelajar sangat bersetuju.

Program-program bersama pelajar dari pusat TVET lain menunjukkan seramai 70 orang pelajar bersetuju dengan 10 orang pelajar menyatakan pendirian sangat bersetuju manakala 20 orang menyatakan pendirian tidak pasti. 80 orang pelajar menyatakan persetujuan kepada kenyataan pelepasan kuliah diberikan sekiranya pelajar menjalani

latihan intensif dan menyertai kejohanan dengan 20 orang pelajar juga menyatakan pendirian sangat bersetuju.

Galakan daripada pihak pensyarah atau tenaga pengajar turut menggalakkan penglibatan aktif dalam sukan menunjukkan seramai 22 orang pelajar menyatakan pendirian tidak pasti, berbanding 78 orang menunjukkan pendirian positif dengan 43 orang pelajar bersetuju dan 35 orang sangat bersetuju. Merujuk kepada jadual waktu pembelajaran dan pengajaran yang mesra pelajar atau atlet menunjukkan seramai 30 orang berada dalam keadaan tidak pasti, 60 orang pelajar bersetuju dengan disusuli oleh 10 orang pelajar menyatakan pendirian sangat bersetuju.

Seramai 55 orang pelajar menyatakan persetujuan dan 5 orang pelajar sangat bersetuju kepada kenyataan bimbingan luar bilik kuliah selepas waktu kuliah kepada para pelajar atau atlet. 59 orang pelajar pula bersetuju dengan kenyataan diberikan kelonggaran bagi menghadapi ujian dan penilaian semula jika berlaku pertindihan waktu. 13 orang pelajar menyatakan pendirian setuju berbanding 28 orang pula tidak menyatakan pendirian mereka berhubung kenyataan tersebut.

Bahagian E pula berkisar kepada keyakinan menceburi bidang TVET. Seramai 96 orang pelajar menyatakan mudah untuk mendapat pekerjaan setelah menceburi bidang TVET. 92 orang pula menyatakan mudah untuk menyambung pengajian setelah menamatkan pengajian diperingkat sijil atau diploma atau ijazah. Hampir keseluruhan pelajar menyatakan mereka mampu untuk memenuhi keperluan tenaga mahir atau separa mahir Negara iaitu 99 orang pelajar bersetuju dan seorang pelajar menyatakan pendirian sangat bersetuju.

Bahagian F pula menunjukkan kekangan-kekangan yang dihadapi TVET. Seramai 75 orang menyatakan bahawa tidak setuju & sangat tidak setuju berkenaan kenyataan tiada kesedaran tentang kepentingan TVET. 68 orang pula tidak bersetuju berkenaan masa yang terhad untuk menjalani kerana menghadiri kuliah dan sebagainya berbanding 30 orang yang tidak menyatakan pendirian serta 2 orang pelajar yang bersetuju dengan kenyataan tersebut. Selain daripada itu, seramai 79 orang menyatakan pendirian tidak setuju dengan kenyataan tiada galakan daripada pegawai pasukan sukan.

Seterusnya seramai 90 orang menyangkal dakwaan terpaksa mengikuti program sains sukan walaupun tidak berminat. 60 orang pelajar pula menyatakan tidak bersetuju dengan kenyataan tidak berminat untuk mengikuti program-program pengajian bukan pilihan yang ditawarkan. Seramai 85 orang pelajar menyangkal dakwaan bahawa yuran pengajian yang dikenakan adalah mahal. Sejajar dengan kenyataan tersebut, seramai 90 orang tidak bersetuju dengan kenyataan bahawa tiada bantuan kewangan diberikan oleh pihak institusi.

Seramai 35 orang pula bersetuju dengan kenyataan institusi pendidikan berada terlalu jauh dari kemudahan sukan. 40 orang pula menyatakan tidak bersetuju dengan kenyataan tersebut manakala 25 orang pula tidak pasti akan keadaan tersebut. Selain itu, seramai 25 orang pelajar tidak bersetuju dengan kenyataan bahawa terikat dengan komitmen bersama persatuan-persatuan sukan negeri atau kelab. 35 orang pelajar pula menyatakan persetujuan berkenaan kenyataan tersebut manakala 40 orang pelajar menyatakan pendirian yang tidak pasti.

Sesi kuliah samada mengencatkan proses latihan intensif tidak dipersetujui oleh seramai 40 orang pelajar, 30 orang pelajar menyatakan persetujuan dengan 30 orang pelajar memberikan pendirian tidak pasti. Aspek kebenaran atau pelepasan dari pihak institusi pula menunjukkan seramai 60 orang menyatakan tidak bersetuju dengan

kenyataan tersebut. 15 orang pelajar pula bersetuju di mana agak sukar mendapatkan kebenaran pegawai untuk menjalani latihan mahupun kejohanan manakala 20 orang pelajar menyatakan pendirian yang tidak pasti berkenaan kenyataan tersebut.

Penjadualan kuliah dan aktiviti akademik yang padat tidak dipersetujui oleh 61 orang pelajar. 18 orang pelajar bersetuju dengan pendapat tersebut dan 21 orang pelajar tidak menyatakan pendirian mereka. Jadual peperiksaan yang padat pula tidak disokong oleh 53 orang pelajar, 15 orang pelajar pula bersetuju dengan menyatakan kepadatan jadual peperiksaan mengganggu proses latihan dan sebagainya di samping 22 orang menyatakan pendirian yang tidak pasti.

Seramai 73 orang pelajar menyatakan tidak bersetuju dengan kenyataan pelajar terpaksa merancang jadual akademik sendiri. Namun begitu, seramai 17 orang bersetuju dengan pendapat tersebut manakala seramai 10 orang pelajar tidak pasti berhubung dengan perkara tersebut. Akhir sekali, kenyataan pelajar akan hilang fokus sekiranya terus aktif dalam kedua-dua bidang disangkal oleh 53 orang pelajar dengan 37 orang pelajar bersetuju dan 10 orang pelajar memilih jawapan yang berkecuali.

Pada umumnya, berdasarkan hasil dapatan melalui borang soal selidik, boleh dikatakan bidang TVET ini menjadi pilihan utama generasi kini untuk meneruskan pencapaian cemerlang dalam akademik di samping mengekalkan penglihatan aktif mereka dalam bidang sukan, kokurikulum dan kebudayaan. Jelas keyakinan mereka terserlah melalui pilihan-pilihan jawapan yang diterima. Ini merupakan jejak utama yang menunjukkan Politeknik Malaysia akan terus mekar dikenali sebagai pusat TVET utama yang mengeluarkan tenaga mahir dan separa mahir Negara.

6. RUMUSAN/KESIMPULAN/CADANGAN

Penyelidik telah berjaya mendapatkan data-data yang diperlukan dalam mengenalpasti halatuju karier pelajar (atlet) Politeknik Malaysia. Data-data atau maklumat yang diperolehi menunjukkan rata-rata para pelajar amat bersetuju dengan peranan yang dimainkan TVET dalam mencorak masa depan mereka.

Majoriti menyatakan keyakinan yang kuat di mana sekiranya mereka menceburi bidang TVET, ia adalah merupakan satu nilai tambah yang amat berharga dalam meneruskan kelangsungan hidup kelak. Mereka juga tidak menafikan bahawa satu hari nanti pencapaian gemilang dalam bidang sukan, kokurikulum dan kebudayaan akan berakhir setelah tubuh badan dimamah usia, isu kecederaan, sara hidup dan sebagainya.

Para responden amat optimis dengan kemampuan bidang TVET dalam jangkamasa panjang terutamanya dengan keupayaan untuk membentuk para graduan yang bercirikan teknikal dan vakasional serta memiliki sifat-sifat keusahawanan yang berfikiran holistik, berdaya saing dan cekal dalam menghadapi alam pekerjaan di era globalisasi ini.

Justeru itu, kajian ini membuktikan bahawa bidang TVET telah menjadi keperluan utama negara terutamanya dalam sektor pekerjaan yang tidak hanya bertumpu kepada aspek makan gaji semata-mata. Malah dalam konteks para pelajar (atlet) turut berupaya menerbitkan atau mengeluarkan sesuatu yang baru dengan bersandarkan kepada

kebijaksanaan mengaplikasikan kemahiran TVET yang ada di samping pencapaian aktif dalam bidang sukan, kokurikulum dan kebudayaan.

Oleh yang demikian, data yang diperolehi bukan sahaja boleh digunakan bagi tujuan semasa sahaja. Hasil dapatan kajian ini juga dicadangkan untuk dijadikan testimoni perintis bagi melobi dan mempromosikan kepada para lulusan sekolah, Kolej Komuniti mahupun IPTA/S lain berhubung sistem Pendidikan Politeknik Malaysia berjaya menseimbangkan pencapaian aktif pelajar dalam bidang sukan serta kecemerlangan dalam bidang akademik. Kesimpulannya, sistem Pendidikan Politeknik Malaysia menyokong pembabitan aktif pelajar dalam bidang sukan, kokurikulum dan kebudayaan dalam mencapai misi, visi dan matlamat iaitu sebagai pusat melahirkan graduan separa mahir dan mahir negara.

7. RUJUKAN

“Bolehkah Saya Membina Karier Dalam Bidang Sukan Di Malaysia”. Ady Namri (2017).

“Politeknik Melaka Iktiraf Pencapaian Bidang Sukan”. Utusan Online (2014).

“Buletin Jabatan Sukan, Kokurikulum dan Kebudayaan, Politeknik Sultan Azlan Shah” (2016).

Abdul Rahman Md. Aroff (1994). “Falsafah dan Konsep Pendidikan”, Cetakan Kedua, Shah Alam, Selangor. Fajar Bakti Sdn. Bhd. 127 – 144.

Karmel T., & Stanwick J., (2002). “Vocational Education And Training Through One’s Lifetime (Improving Systems to Provide VET through One’s Lifetime)”. National Centre for Vocational Education Research (NCVER), NCVER Journals. pg. 12.

Kramlee Mustapa, Ruhizan Mohd Yasin dan Hamdan Mohd Ali (2003). Intergrasi Akedemik dan Vokasional : Rasional dan Cabaran. Jurnal Pendidikan Teknikal, Fakulti Pendidikan. Universiti Kebangsaan Malaysia. pg. 77-90. 28

Mahathir Mohamad (2003). “Memodenkan Sektor Pertanian”. Dirujuk pada September 15, 2006, daripada www.utusan.com.my.

Mohamad Najib Abdul Ghaffar (1999). “Penyelidikan Pendidikan”, Cetakan Pertama, Skudai, Johor. Universiti Teknologi Malaysia. 37 - 44.

Mohd. Majid Konting (2004). “Kaedah Penyelidikan Pendidikan”, Cetakan Keenam, Ampang, Selangor. Dewan Bahasa Dan Pustaka. 57 – 150.

Phan O., (2001) “Women In Vocational And Education Training (Vocational education and training graduates)”. National Centre for Vocational Education Research (NCVER), NCVER Journals. pg. 43.

Sabitha Marican (2005). "Kaedah Penyelidikan Sains Sosial", Cetakan Pertama, Petaling Jaya, Selangor. Prentice Hall. 91 – 118.

KAJIAN KES: CABARAN UNIT KEUSAHAWANAN UNTUK MEREALISASIKAN BIDANG KEUSAHAWANAN TERHADAP PELAJAR DI KOLEJ KOMUNITI NEGERI PERAK

Azhar bin Kamardin¹, Khairul Anuar bin Idris², Nuraisyah binti Abdul Aziz³

Kolej Komuniti Gerik
Bukit Nasah
33300 Gerik, Perak, Malaysia
Email: azhar.kamardin@gmail.com
Email: khairulanuaridris1@gmail.com
Email: nuraisyah@kkgri.edu.my

Abstrak

Institusi pendidikan tinggi di Malaysia telah mengadaptasikan keusahawanan di dalam kurikulum masing-masing. Di kolej komuniti contohnya telah memperkenalkan ilmu keusahawanan di dalam modul MPU1222 Keusahawanan. Tidak bergantung kepada modul keusahawanan sahaja, pegawai-pegawai keusahawanan kolej komuniti berusaha melibatkan pelajar-pelajar dengan program dan seminar keusahawanan, hari keusahawanan, jualan atas talian dan sebagainya. Namun begitu dapatkah segala aktiviti-aktiviti ini merealisasikan keusahawanan terhadap pelajar kolej komuniti. Objektif kajian ini adalah untuk melihat cabaran-cabaran yang dihadapi oleh unit keusahawanan kolej komuniti negeri Perak didalam merealisasikan bidang keusahawanan terhadap pelajar. Tujuan utama kajian ini dilakukan adalah untuk mengenal pasti faktor yang manakah yang menjadi cabaran kepada unit keusahawanan di kolej komuniti negeri Perak untuk merealisasikan bidang keusahawanan terhadap pelajar. Cabaran-cabaran yang dapat dikenalpasti adalah pengurusan kolej, fungsi unit keusahawanan, ruang untuk aktiviti keusahawanan ataupun minat pelajar sendiri terhadap bidang keusahawanan. Hasil kajian ini diharapkan dapat dimanfaatkan dan dapat memberikan maklumat yang lebih lanjut kepada pihak-pihak tertentu. Kajian yang dijalankan ini adalah untuk meninjau cabaran yang dihadapi oleh unit keusahawanan di kolej komuniti negeri Perak. Terdapat 12 buah kolej komuniti di negeri Perak. Kajian kualitatif dan kuantitatif telah dijalankan ke atas pengurusan, pegawai keusahawanan, penyelarasan di unit-unit keusahawanan, dan pelajar yang terlibat dengan aktiviti keusahawanan di kolej komuniti negeri Perak.

Kata kunci: Cabaran, unit keusahawanan, kolej komuniti, negeri Perak

1.0 Pengenalan

Bidang keusahawanan merupakan bidang yang berimpak tinggi untuk dibangunkan di sesebuah negara. Keusahawanan dan pembentukan urus niaga baru penting bagi mencipta dan mengekalkan ekonomi sihat kerana ia mencipta peluang-peluang pekerjaan baru, menambah keupayaan eksport negara dan pertumbuhan ekonomi (Hasun, 2003). Keusahawanan adalah satu medan yang sesuai untuk orang berjiwa mulia menabur bakti kepa masyarakat dan negara (Sodri Ariffin, 2002). Oleh itu

banyak negara telah memperkenalkan pendidikan keusahawanan dikalangan pelajar-pelajar di institusi pendidikan.

Di Malaysia, kebanyakan institusi pendidikan tinggi (IPT) menawarkan program keusahawanan kepada pelajar sama ada di peringkat sijil, diploma, ijazah (Norasmah Othman, 2012). Kolej komuniti di Malaysia merupakan institusi pembimbing keusahawanan yang mampu mengilap potensi keusahawanan pelajar berbanding dengan universiti (Abdul Halim, 2012). Kolej komuniti di Malaysia contohnya telah memperkenalkan ilmu keusahawanan di dalam silibus MPU1222 Keusahawanan.

Tidak bergantung kepada silibus sahaja, pegawai-pegawai keusahawanan kolej komuniti berusaha melibatkan pelajar-pelajar dengan program dan seminar keusahawanan, hari keusahawanan, jualan atas talian dan sebagainya. Namun begitu dapatkah segala aktiviti-aktiviti ini merealisasikan keusahawanan terhadap pelajar kolej komuniti. Objektif kajian ini adalah untuk melihat cabaran-cabaran yang dihadapi oleh unit keusahawanan kolej komuniti negeri Perak di dalam merealisasikan bidang keusahawanan terhadap pelajar.

1.1 Pernyataan Masalah

Kajian ini berdasarkan kepada persepsi terhadap faktor-faktor yang mempengaruhi unit keusahawanan di 12 buah kolej komuniti di negeri Perak dalam merealisasikan keusahawanan terhadap pelajar.

Menurut (Ab Aziz Yusof, 2004), perkara utama yang perlu ada dalam diri seseorang usahawan itu adalah bergantung kepada kemampuan dan kesungguhan dalam mencapai matlamat yang telah ditetapkan. Ini bermaksud minat perlu ada sebagai asas kepada bidang keusahawanan. Ianya seringkali dikaitkan sebagai pengaruh utama kepada seseorang individu dalam melakukan apa jua perkara.

Minat juga dikatakan sebagai satu kecenderungan bagi seseorang untuk mengetahui, mempelajari sesuatu perkara yang menjurus mereka kepada pilihan yang diinginkan. Terdapat tiga faktor utama yang menyumbang kepada minat pelajar iaitu faktor kurikulum matapelajaran, faktor persekitaran dan faktor galakan keluarga terhadap bidang ini. Dalam kajian ini, penyelidik ingin mengkaji faktor persekitaran di kolej komuniti yang mempengaruhi minat pelajar terhadap bidang keusahawanan.

1.2 Objektif Kajian

Objektif kajian adalah seperti berikut:

- i. Mengenalpasti faktor pihak pengurusan kolej komuniti terhadap perjalanan unit keusahawanan dalam membentuk pelajar usahawanan
- ii. Mengenalpasti faktor unit keusahawanan dan pegawai yang terlibat dalam mempengaruhi minat pelajar terhadap bidang keusahawanan.
- iii. Mengenalpasti faktor ruang dan peruntukan dalam program dan aktiviti keusahawanan di kolej komuniti.

1.3 Persoalan Kajian

Secara khususnya, kajian ini dijalankan bagi menjawab persoalan-persoalan berikut:

- i. Adakah faktor pengurusan kolej komuniti mempengaruhi perjalanan program dan aktiviti keusahawanan di kolej komuniti negeri Perak?
- ii. Adakah faktor unit keusahawanan dan staf yang terlibat itu sendiri yang mempengaruhi program dan aktiviti keusahawanan di kolej komuniti?
- iii. Adakah faktor peruntukan dan ruang untuk keusahawanan mempengaruhi pelajar terhadap bidang keusahawanan?

1.4 Skop dan Batasan Kajian

Kajian ini adalah dapatan daripada hasil soal selidik terdapat pengurusan kolej komuniti negeri Perak, pegawai keusahawanan dan penyelaras di kolej komuniti negeri Perak serta pelajar yang terlibat dengan aktiviti keusahawanan. Terdapat 12 buah kolej komuniti di negeri Perak dan mempunyai unit keusahawanan.

1.5 Kepentingan Kajian

Tujuan utama kajian ini dilakukan adalah untuk mengenal pasti faktor yang manakah yang menjadi cabaran kepada unit keusahawanan di kolej komuniti negeri Perak untuk merealisasikan bidang keusahawanan terhadap pelajar. Cabaran-cabaran yang dapat dikenalpasti adalah pengurusan kolej, fungsi unit keusahawanan, ruang untuk aktiviti keusahawanan ataupun minat pelajar sendiri terhadap bidang keusahawanan. Hasil kajian ini diharapkan akan dapat dimanfaatkan dan dapat memberikan maklumat yang lebih lanjut kepada pihak-pihak tertentu.

Kepentingan kajian ini boleh dibahagikan kepada 3 pihak iaitu, pelajar, unit keusahawanan dan pengurusan kolej komuniti.

- i. Pelajar

Dapatan daripada kajian ini diharapkan dapat membantu pelajar memberikan kerjasama yang baik didalam melibatkan diri dalam program dan aktiviti keusahawanan yang dijalankan oleh unit keusahawanan di kolej komuniti masing-masing.

- ii. Unit Keusahawanan

Dapatan daripada kajian ini diharapkan dapat membantu memberikan maklumbalas kepada unit keusahawanan untuk menggerakkan program dan aktiviti keusahawanan pelajar dengan lebih baik.

iii. Pengurusan Kolej Komuniti

Dapatan daripada kajian ini diharapkan memberi peluang dan kebenaran kepada realiti sebenar dan dapat membantu unit keusahawanan kolej komuniti bergerak dengan baik.

2.0 *Kajian Literatur*

Bahagian ini membincangkan hasil kajian terdahulu yang membawa kepada pembangunan kajian ini.

2.1 Pengenalan

Usahawanan ialah individu atau kumpulan individu yang menubuhkan atau menerajui perniagaan sendiri serta mengembangkannya dari masa ke semasa demi kemakmuran masyarakat dan negara.

(Ariffin, 1995) mengutamakan peranan inovasi dalam keusahawanan. Pendidikan keusahawanan bukan hanya mendidik pelajar-pelajar supaya boleh berniaga tetapi seharusnya ke arah menghasilkan sesuatu teknik atau produk yang membuat kehidupan orang ramai lebih selesa.

Pendidikan keusahawanan hendaklah mengambil kira aspek mempelajari kemahiran dan bukan hanya menekankan pembelajaran secara teori sahaja. (Gibb, 1993) menyatakan bahawa proses pengajaran keusahawanan harus menekankan “bagaimana” daripada “apa”. (Nurdan Colakoglu, 2016), dan (Klandt, 2004) menjelaskan aspek-aspek dalam mengurus dan mencipta sesuatu perniagaan tidak boleh di pelajari melalui cara pengajaran ‘konvensional’ seperti pembacaan, perkuliahan dan menonton filem.

Pendekatan konvensional merupakan cara yang berkesan dalam membekalkan pengetahuan tentang keusahawanan dan beberapa aspek mekanikal tentang penubuhan perniagaan kepada pelajar. Tetapi bagi pengetahuan jenis kesedaran, motivasi dan kriteria-kriteria tertentu hanya dapat disemai apabila pelajar-pelajar mempunyai pengalaman dan melibatkan diri dalam proses mencipta sesuatu perniagaan yang baru melalui kaedah pengajaran rundingan dan kaedah bekerja dengan usahawan.

Matlamat Pelan Pembangunan Pendidikan Malaysia (Pendidikan Tinggi) 2015 – 2025, menyatakan dengan jelas dalam lonjakan pertama iaitu melahirkan Graduan Holistik, Berciri Keusahawanan dan Seimbang. Setiap graduan mempunyai ilmu, akhlak, tingkahlaku, set minda dan adab untuk menjadi insan mulia. Mereka bakal menjadi warga sejagat dengan jatidiri Malaysia yang menyerlah, bersedia dan sanggup untuk berkorban demi keharmonian dan kesejahteraan keluarga, masyarakat, negara dan sejagat. Graduan holistik, berciri keusahawanan dan seimbang tersebut adalah kesinambungan daripada sistem pendidikan asas untuk melahirkan warga Malaysia yang berjiwa mulia. (Malaysia, 2015)

2.2 Dasar Kolej Komuniti kepada Keusahawanan

Institut pendidikan tinggi dan komuniti Malaysia telah menetapkan 6 teras dasar untuk pembangunan keusahawanan di semua kolej komuniti.

Teras 1 : Memantapkan pusat keusahawanan di setiap kolej komuniti

Teras 2 : Menyediakan pendidikan dan program keusahawanan yang terancang dan holistik

Teras 3 : Memantapkan program pembangunan dan pengukuhan keusahawanan

Teras 4 : Mengukuhkan kompetensi tenaga pengajar

Teras 5 : Menyediakan persekitaran dan ekosistem yang kondusif bagi pembangunan keusahawanan

Teras 6 : Meningkatkan keberkesanan pelaksanaan pendidikan dan pembangunan keusahawanan IPT

Daripada teras-teras yang terdapat dalam pelan ini membentuk 15 strategi. Strategi tersebut adalah seperti berikut:

- i. Memperkasa dan memantapkan fungsi pusat keusahawanan di IPT
- ii. Meningkatkan sistem perancangan dan penyampaian pusat keusahawanan
- iii. Meningkatkan nilai dan ciri-ciri keusahawanan dalam kaedah pengajaran merentasi kurikulum
- iv. Meningkatkan elemen praktikal dalam pengajaran keusahawanan
- v. Meningkatkan penglibatan pihak industri dalam proses pembelajaran dan pengajaran
- vi. Meningkatkan penglibatan pelajar secara aktif dalam program keusahawanan
- vii. Mengukuh dan meluaskan sistem sokongan untuk perniagaan pelajar
- viii. Menawarkan program intervensi dan pengwujudan berimpak tinggi kepada pelajar berkecenderungan tinggi terhadap kerjaya keusahawanan
- ix. Menggalakkan pembangunan program-program keusahawanan sosial berasaskan perniagaan yang memanfaatkan pelajar, industry, dan masyarakat
- x. Menambah bilangan tenaga pengajar dan pembimbing keusahawanan IPT
- xi. Mengatasi jurang pengetahuan ilmu teori dan praktikal dan keusahawanan dalam kalangan tenaga pengajar IPT
- xii. Meningkatkan kemahiran dan kompetensi tenaga pengajar dan pembimbing keusahawanan
- xiii. Meningkatkan komitmen pengurusan tertinggi IPT
- xiv. Meningkatkan komitmen dan penglibatan seluruh warga
- xv. Mewujudkan instrument yang bersesuaian bagi mengukur keberkesanan dan impak program pendidikan dan pembangunan keusahawanan.

2.3 Kolej Komuniti Sebagai Hub Keusahawanan

Kolej Komuniti telah menjalankan beberapa program keusahawanan untuk membantu pelajar-pelajar kolej menjadi usahawan yang berjaya. Antara program keusahawanan yang dijalankan adalah seperti Pusat Keusahawanan Kolej Komuniti (PUSKOM), Doing Business While Study, Community College Entrepreneurship Challenge (CCeC), Runaway Project (Road to Milan), Community College Social Entrepreneur Challenge, dan Junior Advance Development of Entrepreneur (JADE).

Program-program keusahawanan ini diusahakan untuk mewujudkan budaya keusahawanan dan meningkatkan pengetahuan serta kemahiran pelajar-pelajar dalam menjalankan sesuatu perniagaan sehingga mencapai kejayaan. Antara konsep yang ditekankan melalui program-program-program ini ialah agar pelajar-pelajar berupaya untuk mencipta karier sendiri sekaligus membentuk pelajar-pelajar tersebut memiliki pemikiran bercorakkan keusahawanan.

Untuk program yang melibatkan pensyarah, kolej komuniti telah membentuk program Training of Trainers untuk pensyarah-pensyarah keusahawanan. Program ini merangkumi kandungan modul keusahawanan dan kaedah pengajaran keusahawanan yang efektif dan efisien kepada pelajar-pelajar.

2.0 Metodologi

Bahagian ini membincangkan reka bentuk kajian yang dijalankan, demografi responden, kaedah dan instrumen kajian.

3.1 Reka bentuk Kajian

Kajian ini merupakan kajian yang menggunakan data-data kuantitatif dan kualitatif yang diambil melalui soal selidik dan temu bual. Data-data yang diperolehi daripada sampel utama kemudiannya dianalisis dan dibentuk dengan statistik perihalan dan ujian signifikan. Keputusan hasil statistik ini seterusnya akan memberi kesimpulan terhadap ciri-ciri yang dikaji

3.2 Responden Kajian

Responden kajian ini terdiri daripada pegawai keusahawanan dan penyelas yang dilantik secara dalaman oleh pihak pengurusan kolej komuniti. Setiap pegawai dan penyelas mempunyai tugas yang sama iaitu untuk melahirkan usahawan dikalangan pelajar kolej komuniti. Responden kajian adalah terdiri daripada jantina dan bangsa yang berlainan. Seramai 89 orang responden telah menjawab soal selidik dan temu bual untuk kajian ini.

3.3 Tempat Kajian

Tempat kajian dijalankan adalah dengan lawatan ke kolej komuniti yang terlibat. Terdapat 12 buah kolej komuniti di negeri Perak. Pertemuan secara bersemuka diharapkan dapat memberikan sampel data dan maklumat yang lebih baik.

3.4 Kaedah Kajian

i. Soal Selidik

Kaedah soal selidik terdapat 3 bahagian iaitu bahagian maklumat responden, soalan mengenai cabaran unit keusahawanan dan komen responden. Untuk bahagian maklumat responden diperlukan oleh pengkaji untuk melihat faktor peringkat umur, jantina dan tempoh bertugas mempengaruhi dapatan kajian. Untuk bahagian soalan mengenai cabaran unit keusahawanan, kajian ini menggunakan skala permakahan likert 5 mata.

Kaedah soal selidik yang digunakan adalah berbentuk kajian soal selidik bertutup untuk mengumpul dan menganalisis data dengan lebih cepat dan efektif disamping data boleh dipersembahkan dengan lebih jelas dan mudah difahami.

Jadual 1: Format Skala Likert

Skor Nilai	Skor
Sangat Tidak Setuju	1
Tidak Setuju	2
Tidak Pasti	3
Setuju	4
Sangat Bersetuju	5

Untuk soal selidik ini, responden menjawab berhadapan dengan pengkaji untuk menolong responden untuk menjawab jika terdapat permasalahan di dalam menjawab soalan-soalan di dalam soal selidik.

Soal selidik merupakan satu cara kajian yang biasa digunakan untuk memperoleh sesuatu maklumat primer. Menurut (Konting, 2005), penggunaan borang soal selidik dapat meningkatkan ketepatan dan kebenaran gelakbalas yang diberikan responden kerana ia tidak dipengaruhi oleh gerak laku pengkaji.

Borang soal selidik akan diberikan kepada 89 orang responden untuk memperoleh data. Borang soal selidik ini disediakan bersesuaian dengan objektif kajian. Kaedah ini merupakan kaedah kuantitatif. Data kajian akan dikumpul dan akan diukur menggunakan skala Likert.

ii. Temu bual

Untuk kajian ini, temu bual secara bersemuka telah dijalankan dengan responden kajian. Kaedah ini digunakan untuk mendapatkan kebenaran tentang cabaran yang dihadapi oleh responden di dalam merealisasikan keusahawanan terhadap pelajar.

Di dalam kajian ini, 89 orang responden yang telah disoal selidik telah menjalani sesi temu bual. Kesemua 89 responden telah menjawab didalam sesi temu bual dengan baik.

Kaedah dilakukan oleh pengkaji dengan menyediakan soalan-soalan yang mengenai kajian yang dilakukan untuk ditanyakan kepada informen. Kaedah ini untuk mendapatkan maklumat tentang isu yang dihadapi oleh pengunjung dengan lebih langsung untuk mengelakkan salah tafsir dan salah anggap. Kaedah ini merupakan kaedah kualitatif

3.5 Instrumen Kajian

Kaedah yang digunakan oleh pengkaji ialah kaedah soal selidik dan kaedah temubual. Seramai 89 orang responden yang dipilih secara rawak yang terlibat dalam kajian ini. Instrumen yang digunakan untuk memperoleh data terbahagi kepada dua iaitu kuantitatif dan kualitatif. Kuantitatif dijalankan melalui borang soal selidik dan kualitatif dijalankan melalui temubual dan pemerhatian untuk memperoleh data yang lebih tepat. Dapatan yang didapati daripada skala likert akan digunakan untuk membentuk skor min, peratus dan frekuensi untuk melihat dapatan daripada soal selidik. Kumpulan data ini akan dianalisis menggunakan perisian statistik *Statistic Package for The Social Science (SPSS)* versi 20.0.

Analisa Min

Melalui objektif dan persoalan kajian, taburan kekerapan min bagi persoalan kajian dapat dikenalpasti berdasarkan pembolehubah yang penting. Ianya diukur berdasarkan tahap skor min yang ditunjukkan pada Jadual 2.

Jadual 2: Pengelasan berdasarkan Analisis Skor Min

Sumber : adaptasi daripada (Mohamad Najib, 2003)

Skor Min	Tafsiran Min
1.00 – 2.39	Rendah
2.39 – 3.79	Sederhana
3.80 – 5.00	Tinggi

4.0 *Dapatan Dan Perbincangan Kajian*

Bahagian ini adalah bahagian untuk menguraikan hasil dapatan daripada kajian dan membincangannya dengan lebih teliti.

4.1 *Pengenalan*

Bab ini akan membentangkan dapatan kajian dan membincangkannya. Kajian ini adalah terbatas untuk kolej komuniti di negeri Perak sahaja. Untuk kajian ini, lawatan ke kolej komuniti berkenaan telah dijalankan 21 – 23 Februari, 2018. Hasil lawatan tersebut, pengkaji telah berjumpa dengan responden seperti Jadual 3 berikut:

Jadual 3 : Bilangan Responden

Kolej Komuniti	Timbalan Pengarah Pengurusan	Timbalan Pengarah Akademik	Timbalan Pengarah	Pegawai Keusahawanan	Penyelaras	Pelajar
Kolej Komuniti Gerik	1	1	0	1	2	3
Kolej Komuniti Taiping	0	0	1	1	2	3
Kolej Komuniti Bagan Serai	0	0	1	1	2	3
Kolej Komuniti Chenderoh	1	1	0	1	2	3
Kolej Komuniti Kuala Kangsar	0	0	1	1	2	3
Kolej Komuniti Sungai Siput	1	1	0	1	2	3
Kolej Komuniti RTC Gopeng	0	0	1	1	2	3
Kolej Komuniti Batu Gajah	0	0	1	1	2	3
Kolej Komuniti Manjung	0	0	1	1	2	3
Kolej Komuniti Pasir Salak	1	1	0	1	2	3
Kolej Komuniti Teluk Intan	1	1	0	1	2	3
Kolej Komuniti Bagan Datok	0	0	1	1	2	3
Jumlah	5	5	7	12	24	36
Peratusan (%)	5.62	5.62	7.87	13.48	26.97	40.45

Daripada jadual dapat dilihat seramai 89 orang responden telah menjawab soal selidik dan temuramah yang dijalankan oleh pengkaji.

4.2 Dapatan Kajian

Borang soal selidik telah diedarkan kepada responden yang terlibat dengan aktiviti keusahawanan. Seramai 89 orang responden telah menjawab soal selidik yang dijalankan oleh pengkaji. Soal selidik ini adalah untuk mengetahui cabaran

Unit keusahawanan untuk merealisasikan bidang keusahawanan terhadap pelajar. Skala yang digunakan didalam soal selidik ini adalah skala likert dimana responden dikehendaki menjawab mengikut skala yang diberikan seperti Jadual 1 iaitu:

Jadual 1: Format Skala Likert

Skor Nilai	Skor
Sangat Tidak Setuju (STS)	1
Tidak Setuju (TS)	2
Tidak Pasti (TP)	3
Setuju (S)	4
Sangat Bersetuju (SS)	5

Jadual 4 dan Jadual 5 berikut merupakan maklumat responden soal selidik yang telah dijalankan

Jadual 4: Jantina Responden

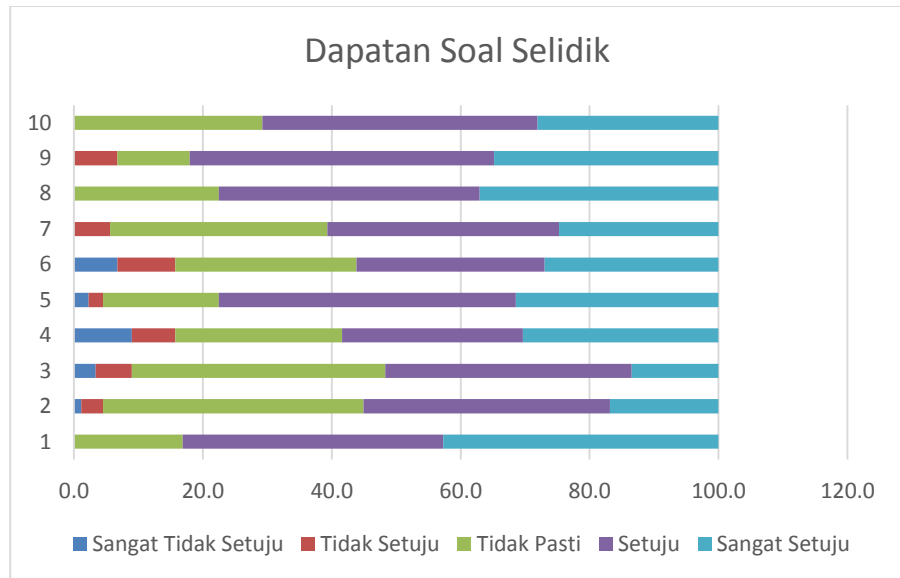
Jantina	Bilangan Responden	Peratusan (%)
Lelaki	34	38.20
Perempuan	55	61.80

Jadual 5: Responden mengikut bangsa

Bangsa	Bilangan Responden	Peratusan (%)
Melayu	75	84.27
Cina	2	2.25
India	12	13.48
Lain-lain	0	0.00

Hasil dapatan soal selidik dibentukkan gambarajah seperti graf di bawah:

Graf 1: Dapatan hasil soal selidik responden

Jadual 6 berikut merupakan hasil dapatan soal selidik yang telah dijawab oleh responden kajian.

Jadual 6: Taburan Jawapan Soal Selidik oleh Responden

No	Item	Peratus (%)					Min	Sisihan Piawai	Interpretasi
		STS	TS	TP	S	SS			
1	Aktiviti keusahawanan di kolej komuniti amat memberangkan Kolej komuniti menyediakan peruntukan kewangan yang cukup untuk aktiviti keusahawanan	0.00 0	0.00 0	16.90 15	40.40 36	42.70 38	4.258	0.731	Tinggi
2	Pengurusan kolej komuniti membantu dalam menjayakan aktiviti keusahawanan kolej	1.10 1	3.40 3	40.40 36	38.20 34	16.90 15	3.663	0.839	Sederhana
3	Aktiviti keusahawanan di kolej komuniti amat memberangkan Kolej komuniti menyediakan peruntukan kewangan yang cukup untuk aktiviti keusahawanan	3.40 3	5.60 5	39.30 35	38.20 34	13.50 12	3.528	0.918	Sederhana

4	Kolej komuniti menyediakan ruang untuk unit keusahawanan menjalankan aktiviti Unit keusahawanan menggunakan	9.00 8	6.70 6	25.80 23	28.10 25	30.30 27	3.640	1.236	Sederhana
5	ruang yang diberikan dengan baik	2.20 2	2.20 2	18.00 16	46.10 41	31.50 28	4.022	0.892	Tinggi
6	Kolej komuniti menyediakan peralatan secukupnya untuk menjalankan aktiviti keusahawanan Unit keusahawanan menggunakan	6.70 6	9.00 8	28.10 25	29.20 26	27.00 24	3.607	1.174	Sederhana
7	peralatan yang diberikan dengan baik	0.00 0	5.60 5	33.70 30	36.00 32	24.70 22	3.798	0.881	Tinggi
8	Saya memahami fungsi unit keusahawanan di kolej komuniti	0.00 0	0.00 0	22.50 20	40.40 36	37.10 33	4.146	0.762	Tinggi
9	Unit keusahawanan berjaya menjalankan program-program keusahawanan yang diwujudkan oleh pengurusan kolej komuniti Program-program keusahawanan	0.00 0	6.70 6	11.20 10	47.20 42	34.80 31	4.101	0.853	Tinggi
10	yang dijalankan mampu membentuk pelajar usahawan	0.00 0	0.00 0	29.20 26	42.70 38	28.10 25	3.989	0.761	Tinggi

4.3 Perbincangan

Untuk soalan 1, hasil dapatan soal selidik yang telah dibuat mendapati 42.7% responden setuju aktiviti-aktiviti keusahawanan amat memberangsangkan. Responden yang bersetuju juga mempunyai peratusan yang agak tinggi berbanding skor yang lain. Ini menunjukkan bahawa aktiviti keusahawanan yang dijalankan amat membantu dalam pembentukan pelajar-pelajar ke arah keusahawanan.

Untuk soalan ke 2, skor untuk tidak pasti adalah tinggi berbanding skor setuju dan sangat setuju iaitu 40.4%. Hasil temuramah mendapati peruntukan kewangan untuk aktiviti keusahawanan rata-rata RM5000 hingga RM10000 setahun.

Berkemungkinan impak daripada persoalan ke 2 membawa kepada keputusan skor untuk soalan ke 3 dimana skor untuk tidak pasti adalah tinggi iaitu 39.3% berbanding skor yang lain. Responden rata-rata tidak pasti sama ada pihak pengurusan kolej komuniti membantu atau tidak dalam menjayakan program atau aktiviti keusahawanan di kolej-kolej.

Untuk soalan ke 4, peratusan untuk skor sangat setuju adalah tinggi berbanding skor yang lain, namun pada 30.3%. Temu bual yang dijalankan mendapati untuk kolej komuniti yang menjalankan satu atau dua program mempunyai ruang yang kolej yang kecil untuk semua aktiviti dan ada kolej komuniti yang tidak mempunyai unit keusahawanan disebabkan permasalahan tersebut. Kebanyakan kolej menjalankan aktiviti keusahawanan di luar kawasan kolej. Peratusan responden bersetuju adalah tinggi untuk soalan 5 iaitu 46.1%. Responden bersetuju unit keusahawanan telah menggunakan ruang yang disediakan atau diberikan dengan baik untuk menjalankan program atau aktiviti keusahawanan.

Walaupun peruntukan yang agak kurang daripada pihak pengurusan, unit keusahawanan masih mampu menyediakan segala peralatan yang diperlukan dalam program dan aktiviti keusahawanan. Peratusan untuk skor setuju dan sangat setuju adalah tinggi berbanding skor-skor yang lain.

Peralatan yang dibeli menggunakan peruntukan yang diberikan telah digunakan sepenuhnya oleh unit keusahawanan dan pelajar dengan baik. Peratusan untuk skor setuju adalah tinggi berbanding yang lain iaitu 36%.

Untuk persoalan nombor 8, skor setuju adalah tinggi berbanding skor-skor yang lain iaitu sebanyak 40.4%. Persoalan nombor 9 adalah refleksi kepada persoalan nombor 8, peratusan untuk skor setuju juga adalah tinggi iaitu 47.2% berbanding skor-skor yang lain. Ini menunjukkan program-program keusahawanan telah berjaya dijalankan dengan baik.

Adakah program-program unit keusahawanan mampu membentuk pelajar usahawan? Mengikut skor untuk persoalan nombor 10 menunjukkan skor setuju adalah tinggi berbanding skor-skor yang lain iaitu 47.2%. Ini menunjukkan ramai bersetuju bahawa unit keusahawanan telah menjalankan program-program keusahawanan yang sesuai untuk membentuk pelajar usahawan.

Kewangan atau peruntukan memberi implikasi kepada peralatan dan program-program yang terlibat dengan keusahawanan. Skor min untuk persoalan yang terlibat dengan peruntukan, penglibatan pihak pengurusan, dan peralatan adalah di paras sederhana. Persoalan untuk ruang juga berada di paras sederhana.

5.0 Implikasi, Cadangan Dan Rumusan

Bahagian ini membincangkan implikasi kajian, cadangan terhadap hasil kajian dan rumusan yang boleh didapati daripada kajian ini.

5.1 Implikasi

Daripada respon soal selidik dan temu bual, rata-rata bersetuju impak daripada peruntukan dan ruang untuk keusahawanan memberikan implikasi yang negatif terhadap pembangunan keusahawanan di kolej komuniti. Pihak pengurusan kolej komuniti sepatutnya memandang serius terhadap usaha pembangunan keusahawanan di kolej komuniti masing-masing.

Pihak kolej komuniti perlu membantu unit keusahawanan dari segi peruntukan, peralatan dan ruang dalam memudahkan pegawai keusahawanan dan kumpulannya menjalankan tugas dengan lebih baik.

5.2 Cadangan

Adalah dicadangkan demi pembangunan keusahawanan di kolej komuniti yang lebih baik, pihak pengurusan kolej perlu memberikan peruntukan, peralatan dan ruang yang secukupnya supaya unit keusahawanan dapat menjalankan aktiviti keusahawanan terhadap pelajar dengan baik.

5.3 Rumusan

Kajian yang dijalankan ini adalah untuk meninjau cabaran yang dihadapi oleh unit keusahawanan di kolej komuniti negeri Perak. Terdapat 12 buah kolej komuniti di negeri Perak. Kajian kualitatif dan kuantitatif telah dijalankan ke atas pengurusan, Pegawai Keusahawanan, penyelaras di unit-unit keusahawanan, dan pelajar yang terlibat dengan aktiviti keusahawanan di kolej komuniti negeri Perak.

Pihak pengurusan kolej komuniti memberi kesan terhadap unit keusahawanan dari sudut peruntukan dan ruang untuk unit keusahawanan menjalankan aktiviti-aktiviti keusahawanan. Ini secara langsung memberi impak kepada keseluruhan tujuan keusahawanan dalam merealisasikan tujuannya untuk menanam minat pelajar untuk menjadi usahawan.

Rujukan

- Ab Aziz Yusof, Z. Y. (2004). *Prinsip Keusahawanan Edisi Kedua*. Selangor: Prentice Hall / Pearson.
- Abdul Halim, Y. M. (2012). Kajian Impak Program Pembangunan Keusahawanan Kolej Komuniti. *Pusat Pengurusan Penyelidikan dan Inovasi*. Sintok, Kedah: Universiti Utara Malaysia.
- Ariffin, N. A. (1995). Hubungkait antara Pendidikan Teknologi Dengan Keusahawanan: Peranannya dalam Menentukan Daya Saing Masyarakat Perdagangan dan Perindustrian Bumiputera Abad 21. *Seminar Kebangsaan Pendidikan Negara Abad ke-21* (pp. 282-283). Bangi, Selangor: Fakulti Pendidikan, Universiti Kebangsaan Malaysia.
- Buang, N. A. (2002). *Asas Keusahawanan*. Shah Alam: Fajar Bakti.
- Buang, W. M. (2005). *Formula Menjadi Usahawan Berjaya*. Bangi, Selangor: PTS Professional Publishing Sdn Bhd.
- Dabson, B. (2005). *The Meaning of Entrepreneurship*. Texas: Rural Policy Research Institute.
- Gibb, A. A. (1993). Understanding Enterprise Education and Its Links with Small Business, Entrepreneurship and Wider Educational Goal. *Sage Journals*, 11-34.
- Hasun, Z. M. (2003). *Menjadi Usahawan: Panduan Menubuhkan dan Menguruskan Perusahaan Secara Profesional*. Bentong, Pahang: PTS Publications & Distributions.
- Ibrahim, A. A. (2002). *Keusahawanan Malaysia: Keusahawanan Islam*. Bangi, Selangor: Prentice Hall / Pearson Education.
- Klandt, H. (2004). Entrepreneurship Education and Research in German-Speaking Europe. *Academy of Management Learning & Education*, 293-301.
- Konting, M. (2005). *Kaedah Penyelidikan Pendidikan*. Kuala Lumpur: Dewan Bahasa dan Pustaka.
- Majid, M. S. (2005). *Budaya Keusahawanan*. Kuala Lumpur: Utusan Publications & Distributors Sdn Bhd.
- Malaysia, K. P. (2015). *Pelan Pembangunan Pendidikan Malaysia (Pendidikan Tinggi) 2015-2025*. Putrajaya: Kementerian Pendidikan Malaysia.
- Mohamad Najib, A. G. (2003). *Reka Bentuk Tinjauan Soal Selidik Pendidikan*. Skudai, Johor: UTM Press.
- Norasmah Othman, N. H. (2012). Readness Toward Entrepreneurship Education: Students and Malaysian Universities. *Education + Training*, Vol. 54 Issue: 8/9, 697-708.

-
- Nurdan Colakoglu, I. G. (2016). A Comparison Study of Personality Traits Based on the Attitudes of University Students Toward Entrepreneurship. *ScienceDirect*, 133-140.
- Sodri Ariffin, A. S. (2002). *Keusahawanan: Rahsia ke Puncak Kejayaan*. Petaling Jaya, Selangor: Prentice Hall/ Pearson Malaysia.
- Tinggi, K. P. (2010). *Dasar Pembangunan Keusahawanan Institusi Pengajian Tinggi*. Putrajaya: Kementerian Pengajian Tinggi.

FAKTOR YANG MENGHALANG USAHAWAN RUNCIT MENGEMBANGKAN PERNIAGAAN DI DAERAH KOK LANAS, KELANTAN: SATU KAJIAN KES

Mejar Che Marzuki Bin Che Hussin

Jabatan Perdagangan,
Politeknik Kota Bharu, Km 24 Kok Lanas,
16450 Ketereh, Kelantan, Malaysia
Email: cmarzuki22@gmail.com

Abstrak

Di Malaysia, industri peruncitan merupakan antara industri yang penting dan memberi sumbangan yang besar terhadap pertumbuhan ekonomi Negara. Namun begitu, senario sekarang perniagaan runcit masih tidak dapat mengembangkan perniagaan mereka menjadi sebuah perniagaan yang besar seolah-olah ada faktor penghalang usahawan runcit mengembangkan perniagaan mereka. Oleh itu kajian ini akan mengkaji faktor modal, persekitaran dan bantuan yang berkemungkinan berlaku senario ini. Kajian ini merupakan kajian deskriptif yang menggunakan data-data kuantitatif dan kualitatif. Borang soal selidik digunakan dalam kajian ini. Jumlah sampel yang digunakan adalah seramai 66 orang usahawan runcit di sekitar Daerah Kok Lanas Kelantan. Nilai Cronbach Alfa adalah lebih besar daripada 0.60. iaitu 0.668. Nilai-nilai ini menunjukkan item yang boleh dipercayai sebagai mengukur komponen yang hendak diukur. Nilai Std Deviation adalah < 2.5 dan Skewness adalah bernilai ± 2.0 ini menunjukkan normality dipenuhi sebagai data kajian. Melalui Ujian Skor Mean, nilai Mean bagi data di atas ia menunjukkan factor objektif 2 iaitu faktor persekitaran mempunyai Skor Mean paling tinggi iaitu 4.24 diikuti objektif 3 faktor bantuan 3.75 dan objektif 1 faktor modal dengan Skor Mean 3.52. Keputusan kajian ini menunjukkan bahawa factor persekitaran mempengaruhi kajian ini. Namun begitu factor-faktor lain masih mempengaruhi kajian ini dengan tahap yang sederhana.

Kata kunci: *Usahawan runcit, modal, persekitaran dan bantuan yang diterima*

1.0 Pendahuluan.

Di Malaysia, industri peruncitan merupakan antara industri yang penting dan memberi sumbangan yang besar terhadap pertumbuhan ekonomi negara. Perniagaan runcit yang ditubuhkan memberi banyak impak disamping memenuhi keperluan harian pengguna. Sektor ini juga sentiasa memberi sumbangan kepada Keluaran Dalam Negara Kasar (KDNK) dan kadar guna tenaga buruh yang terlibat di dalam kegiatan peruncitan. Sektor ini terbentuk daripada gabungan peruncit, perniagaan kecil dan pasar basah. Perniagaan runcit adalah satu-satunya sektor perniagaan yang paling senang diceburi di Malaysia dan jenis perniagaan runcit yang popular diceburi adalah perniagaan groseri atau perniagaan pembekalan makanan. Namun begitu, ramai peruncit yang tidak dapat mengembangkan perniagaan runcit mereka kepada perniagaan yang lebih besar seperti mini market, pasar raya besar dan sebagainya.

1.1 Latar Belakang Masalah.

Jika perniagaan runcit tidak wujud maka ini akan menjadi suatu kesulitan untuk pengguna memenuhi keperluan harian mereka. Hal ini kerana, berkemungkinan pasar raya besar hanya terdapat di kawasan yang agak jauh daripada penempatan. Malahan perniagaan peruncitan juga merupakan perniagaan yang amat digalakkan oleh kerajaan bagi membantu membangunkan ekonomi negara. Namun begitu, senario sekarang perniagaan runcit masih tidak dapat mengembangkan perniagaan mereka menjadi sebuah perniagaan yang besar seolah-olah ada faktor yang menghalang peruncit mengembangkan perniagaan mereka. Oleh itu kajian ini akan mengkaji faktor modal, persekitaran dan bantuan yang berkemungkinan berlaku senario tersebut.

1.2 Penyataan Masalah

Masalah utama yang dihadapi oleh usahawan runcit sekarang mengapa perniagaan runcit yang mereka jalankan tidak berkembang. Apakah punca perkara ini berlaku. Sehubungan dengan itu aspek-aspek faktor yang menjadi punca utama perkara ini akan dikaji bagi mengenalpasti faktor yang menghalang usahawan runcit mengembangkan perniagaan mereka.

1.3 Objektif Kajian

Kajian deskriptif ini ialah untuk mengenalpasti mengapa perniagaan runcit yang mereka jalankan tidak berkembang menjadi satu perniagaan yang besar.

1.4 Persoalan Kajian

1. Adakah modal mempengaruhi usahawan runcit mengembangkan perniagaan?
2. Adakah persekitaran mempengaruhi usahawan runcit mengembangkan perniagaan?
3. Adakah bantuan yang diterima mempengaruhi usahawan runcit mengembangkan perniagaan?

1.5 Skop Kajian

Kajian ini dilakukan terhadap peniaga runcit yang berniaga di kawasan Kok Lanas, Kelantan. Pengkaji menggunakan borang soal selidik sebagai instrument kajian dan hasil kajian bergantung kepada kejujuran responden semasa menjawab borang soal selidik.

2.0 Sorotan Kajian

Industri peruncitan merupakan carta aliran pemasaran terakhir di dalam aliran produk-produk daripada pengeluar kepada pengguna. Ekonomi tidak boleh berfungsi tanpa peruncitan dan keberkesanan industri peruncitan secara amnya memerlukan industri pemborongan. Peruncitan juga, adalah suatu peringkat terakhir dalam saluran agihan yang menghubungkan pengeluar dengan pengguna akhir.

Menurut Zainab, Norsidah dan Farok (2002), aktiviti peruncitan pada zaman dahulu berlaku apabila barangan kepunyaan satu pihak ditukarkan dengan barangan yang diperlukan oleh satu pihak yang lain. Sistem ini dikenali sebagai 'sistem barter'. Pada zaman sekarang, sistem ini sudah tidak berlaku lagi. Segala urusan niaga pada masa kini melibatkan pertukaran antara wang ringgit dengan barangan atau perkhidmatan. Peruncitan berasaskan kepada ciri saling memerlukan antara peruncit dengan pelanggan. Pelanggan bergantung kepada peruncit untuk mendapatkan bekalan barangan pada sesuatu masa yang tepat, tempat yang sesuai, harga yang berpatutan dan pada kuantiti yang diperlukan. Peruncit pula bergantung kepada pelanggan untuk membeli barangannya dan seterusnya memperoleh keuntungan.

Menurut Azlah, Thuaibah, Abu Bakar, Hishamuddin, dan Syaharizatul (2005), Usahawan runcit yang ingin berdaya maju dan beroleh keuntungan seharusnya menawarkan produk yang baik dengan harga yang berpatutan pada masa dan tempat yang sesuai serta kualiti barang yang betul. Bagi memenuhi konsep di atas, peruncit perlu memahami keperluan dan kehendak pelanggan bagi memastikan produk dan perkhidmatan yang ditawarkan oleh usahawan runcit memenuhi keperluan dan kehendak pelanggan.

Menurut Mohamad Abd. Hamid, tahun (1996) terdapat dua jenis persekitaran yang terpaksa dihadapi oleh setiap firma iaitu persekitaran dalaman dan persekitaran luaran. Persekitaran dalaman adalah kuasa dalaman yang merupakan elemen gabungan campuran dalam firma yang mudah dikawal oleh pihak pengurusan manakala satu lagi persekitaran ialah persekitaran luaran yang merupakan kuasa luaran yang dikawal oleh pihak pengurusan. Oleh itu usahawan runcit harus bijak memilih persekitaran untuk kedai mereka.

Menurut Mokhtar Pet (2005 – 2010), pinjaman boleh dijadikan modal untuk membeli dan membeli atau membiayai aset perniagaan seperti tunai, penghutang, bangunan dan kenderaan. Bekalan wang yang mencukupi membolehkan peniaga menjalankan aktiviti perniagaan dengan berkesan seperti pembayaran gaji pekerja, menjalankan aktiviti pengiklanan dan menjelaskan hutang kepada pemiutang.

Peruncit mesti memilih lokasi yang strategik dan sesuai supaya menjadi tumpuan pelanggan untuk membeli-belah. Pemilihan lokasi seharusnya dilakukan dengan teliti kerana ia melibatkan kos yang tinggi dan perancangan jangka panjang. Kesilapan yang dilakukan dalam memilih lokasi yang tepat akan memberi kesan menyeluruh kepada perniagaan. Lokasi merupakan faktor yang perlu diambil kira selain faktor modal, faktor peluang atau bantuan dan faktor persekitaran dalam membantu peruncit mengembangkan perniagaan mereka.

Menurut Neoh Soo Keat (1997), beberapa faktor harus diambil kira untuk memilih lokasi perniagaan. Antara faktor tersebut ialah demografi, sosioekonomi penduduk setempat, pesaing, dasar kerajaan, undang-undang, kemudahan prasarana dan lain-lain

Lim Yoke Mui, Nurwati Badarilzaman dan A. Ghafar Ahmad (2003) yang merupakan

daripada Universiti Sains Malaysia telah membuat satu kajian bertajuk "Retail Activity in

Malaysia: From Shop House to Hypermarket". Kajian ini umumnya melihat kepada perkembangan industri peruncitan di Malaysia yang telah mengalami pelbagai perubahan berikutan perkembangan sosioekonomi negara yang semakin memberangsangkan sejak akhir-akhir ini. Industri peruncitan negara yang dahulunya didominasi oleh golongan peruncit tempatan dengan deretan kedai runcit bersaiz kecil dan sederhana, dengan jumlah barangan yang agak terhad, kini telah berubah wajah. Seajar dengan kehendak pengguna yang semakin hari semakin bertambah, disokong dengan aliran modenisasi yang melanda, industri ini terus berkembang kepada saiz kedai yang lebih besar dan menyediakan lebih banyak pilihan kepada pengguna.

Pengkaji juga melihat perkembangan industri peruncitan negara yang kini didominasi pelabur asing. Pasar raya besar yang rata-ratanya milik pelabur asing, yang mula bertapak sekitar 1990-an di negara ini, dikatakan bijak mencari kawasan yang strategik untuk mendirikan sesebuah pasar raya besar. Kawasan yang biasanya menjadi tumpuan ialah bandar-bandar besar yang mempunyai populasi penduduk yang padat dan merupakan kawasan yang mengalami kadar pertumbuhan sosioekonomi yang memberangsangkan. Pendominasian pasar raya besar dalam industri ini sememangnya merunsingkan peruncit tempatan yang dikatakan semakin kehilangan pelanggan.

Satu kajian oleh Pricewaterhouse dan Coopers (2002) meliputi empat bahagian utama iaitu pasaran berpotensi di rantau Asia, lokasi pelaburan, strategi untuk memasuki pasaran dan risiko berkaitan. Hasil kajian ini mendapati bahawa Malaysia telah menyediakan peluang yang besar kepada peserta industri peruncitan. Tetapi kerana kebanyakan peruncit utama seperti Carrefour dan Jaya Jusco sudah berada di negara ini, suasananya lebih kompetitif berbanding beberapa negara yang lain. Ketika ini Malaysia memiliki 26 cawangan pasar raya besar yang dimiliki pelabur asing. Antaranya ialah Jaya Jusco Stores, Giant, TMC, Tops Retail Malaysia, Makro Cash and Carry Distribution dan Tesco.

Menurut Pengarah Eksekutif merangkap Ketua Pengguna dan Peruncit Price water house Coopers Malaysia, Lee Tuck Heng, kedai runcit bersaiz moden dan besar dijangka berkembang pesat sepanjang tempoh tiga tahun akan datang, manakala kedai tradisional diramal mencatat pertumbuhan yang lebih perlahan. Kedai tradisional yang bersaiz sederhana besar pula berdepan keadaan sukar kerana kehadiran peserta yang lebih besar menyebabkan kebanyakan mereka berdepan kerugian berterusan sepanjang tempoh empat tahun lalu dan walaupun ekonomi kian pulih, tekanan berikutan persaingan menyebabkan mereka terpaksa memilih untuk bergabung. Manakala pasar raya besar pula semakin mendapat tempat di hati pengguna dan berikutan kemudahan prasarana dan pengangkutan mereka dijangka terus mengukuhkan kehadiran di negara ini. Hasil kajian juga mendapati sepanjang 2002, segmen pasaran pasar raya dan pasar raya besar Malaysia berkembang antara enam hingga 10 peratus, segmen kedai serbaneka di stesen minyak berkembang kurang daripada lima peratus, manakala kedai runcit tradisional berkembang sekitar dua peratus sahaja.

3.0 Metodologi Kajian

3.1 Rekabentuk kajian

Kajian ini merupakan kajian deskriptif yang menggunakan data-data kuantitatif dan kualitatif. Data-data kajian akan dipungut melalui borang soal selidik ke atas sampel yang dicadangkan.

3.2 Instrumen Kajian

Proses untuk mendapatkan data-data yang berkaitan dengan kajian ini, penyelidik akan menggunakan satu set borang soal selidik. Borang soal selidik yang disediakan mengandungi dua (2) bahagian iaitu;

- i. Bahagian 1 mengandungi soalan demografi
- ii. Bahagian 2 mengandungi 5 soalan modal, 6 soalan persekitaran, 6 soalan bantuan yang diterima oleh usahawan runcit.

Jadual 3.1 menunjukkan Skala Likert dan skor berbentuk skala 5 point yang digunakan dalam borang soal selidik

Jadual 3.1 Jadual Tahap Pilihan Likert (1932)

Skala	Nilai Skor
Sangat setuju	5
Setuju	4
Tidak pasti	3
Tidak setuju	2
Sangat tidak setuju	1

3.3 Subjek kajian

3.3.1 Populasi kajian

Populasi kajian adalah terdiri daripada 113 peniaga di sekitar kawasan Kok Lanas Kelantan

3.3.2 Sampel kajian

Sampel kajian ini adalah seramai 66 orang peniaga di sekitar kawasan Kok Lanas Kelantan

3.4 Prosedur Kajian

Sampel kajian akan menjawab soalan-soalan instrument kajian dalam kelas berdasarkan kepada masa yang ditetapkan.

3.4.2 Menganalisa Data Kajian

Disebabkan kajian ini merupakan kajian deskriptif, data akan dianalisa berdasarkan kepada;

- i. Kajian ini juga akan menganalisa soalan berdasarkan kepada Reliability soalan. Soalan soal selidik akan diterima jika Reliability lebih besar daripada 0.6
- ii. Ujian Normality Soalan (Pilot Test) berdasarkan kepada Explore yang akan dilihat pada Standard Deviation mesti kurang daripada 2.5 dan Skewness diantara ± 2.0
- iii. Skor Mean akan dianalisa secara kuantitatif. Menurut kenyataan Siti Noor et al (2010) yang telah merujuk kepada Landell (1997) skor min terbahagi kepada 3 kategori

Jadual 3.2: Jadual Penentuan Tahap (Landell, 1997)

Skor Min	Ukuran Tahap
1.0 – 2.3	Rendah
2.4 – 3.7	Sederhana
3.8 – 5.0	Tinggi

4.0 Analisa Data

4.1 Analisa Ujian Reliability soalan

Jadual 3.3 Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
0.668	17

Kebolehpercayaan (Reliability Analysis) menggunakan Cronbach Alfa. Cronbach Alfa 0.6 atau lebih menunjukkan item boleh dipercayai sebagai mengukur komponen yang hendak diukur dan mempunyai ketekalan dalaman (Internal Consistency) (Ulaimi (2013).

Pada data kajian di Jadual 3.3 menunjukkan nilai Cronbach Alfa adalah lebih besar daripada 0.6. kesemua soalan telah melepasi tahap kebolehpercayaan yang ditetapkan iaitu Cronbach's Alpha 0.6 dan ke atas (Cortina,1993). Cronbach Alfa untuk kesemua item kajian adalah 0.668 nilai-nilai ini menunjukkan item yang boleh dipercayai sebagai mengukur komponen yang hendak diukur dan mempunyai ketekalan dalaman (Internal Consistency).

4.2 Ujian Normality Soalan

Jadual 3.4: Ujian Normality Soalan

	Modal	Persekitaran	Bantuan
Std. Deviation	.52649	.66451	.30267
Skewness	-.575	-1.451	-1.411
Kurtosis	.391	1.636	4.029

Berdasarkan kepada jadual 3.4 juga, Menurut (Ulaimi (2013) nilai Std Deviation adalah < 2.5 dan Skewness adalah bernilai \pm 2.0 dikira normal bagi ujian Normality soalan. Berdasarkan data di atas semua nilai bagi Std Deviation adalah < 2.5 dan nilai Skewness adalah kurang daripada 2.0 dan lebih besar daripada -2.0. Oleh itu berdasarkan Ujian Normality Soalan maka data di atas dianggap normal (Ulaimi (2013). Kesimpulan menunjukkan normality dipenuhi sebagai data kajian.

Kesimpulan daripada jadual 3.4 menunjukkan semua soalan adalah dianggap normal untuk kajian ini dan boleh digunakan untuk menjawab persoalan kajian adakah factor modal, persekitaran, dan bantuan yang diterima mempengaruhi usahawan runcit mengembangkan perniagaan.

4.3 Ujian Skor Mean

BAHAGIAN A – Maklumat demografi responden

Kajian ini dijalankan ke atas peruncit di kawasan Kok Lanas, Kelantan iaitu seramai 66 orang peruncit dijadikan sample bagi mewakili populasi yang dikaji. Bahagian ini menganalisis maklumat peribadi responden iaitu jantina, bangsa, umur, status, jumlah pendapatan bulanan, kelulusan, dan tempoh menjalankan perniagaan bagi peruncit di kawasan Kok Lanas Kelantan.

4.3.1 Soalan 1: Jantina

Jadual 3.5: Kekekapan dan Peratusan Jantina Responden

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid lelaki	33	50.0	50.0	50.0
perempuan	33	50.0	50.0	100.0
Total	66	100.0	100.0	

Daripada analisa jadual 3.5 di atas menunjukkan jantina responden 50% adalah terdiri daripada lelaki dan 50% adalah perempuan.

4.3.2 Soalan 2: Bangsa

Jadual 3.6: Kekekapan dan Peratusan Bangsa Responden

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid melayu	63	95.5	95.5	95.5
cina	2	3.0	3.0	98.5
lain-lain	1	1.5	1.5	100.0
Total	66	100.0	100.0	

Berdasarkan analisis di jadual 3.6, didapati bahawa majoriti responden telah menjalankan perniagaan runcit adalah Bangsa Melayu iaitu seramai 63 orang (95.0%). Ini diikuti dengan responden yang berbangsa Cina iaitu seramai 2 orang (3.0%). Manakala bilangan responden yang berbangsa lain-lain yang telah berkecimpung dalam dunia perniagaan runcit adalah seramai 1 orang (1.5%).

4.3.3 Soalan 3 : Umur

Jadual 3.7: Kekekapan dan Peratusan Umur Responden

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid 20 tahun - 30tahun	17	25.8	25.8	25.8
31tahun - 40tahun	21	31.8	31.8	57.6
41tahun-50tahun	17	25.8	25.8	83.3
51tahun-60tahun	11	16.7	16.7	100.0
Total	66	100.0	100.0	

Berdasarkan analisis di jadual 3.7, didapati bahawa responden berumur 31 tahun hingga 40 tahun adalah 31.8%. Diikuti dengan peniaga yang berumur 20 tahun hingga 30 tahun dan peniaga yang berumur 41 tahun hingga 50 tahun adalah 25.8%. Manakala bagi peniaga yang berumur 51 tahun hingga 60 tahun sebanyak 16.7%.

4.3.4 Soalan 4 : Status

Jadual 3.8: Kekerapandan Peratusan Status Responden

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid bujang	11	16.7	16.7	16.7
berkahwin	51	77.3	77.3	93.9
janda/duda	4	6.1	6.1	100.0
Total	66	100.0	100.0	

Hasil daripada analisa di jadual 3.8, penyelidik mendapati status perkahwinan bagi responden yang masih bujang adalah 16.7%, yang berkahwin adalah 77.3%, manakala janda atau duda adalah 6.1%.

4.3.5 Soalan 5 : Jumlah Pendapatan

Jadual 3.9: Kekerapandan Peratusan Jumlah Pendapatan Responden

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid kurang daripada RM500	14	21.2	21.2	21.2
diantara RM501 hingga RM 1000	22	33.3	33.3	54.5
diantara RM1001 hingga RM1500	16	24.2	24.2	78.8
diantara RM1501 hingga RM 2000	6	9.1	9.1	87.9
lebih daripada RM2000	8	12.1	12.1	100.0
Total	66	100.0	100.0	

Berdasarkan jadual 3.9 analisis menunjukkan kekerapan dan peratusan jumlah pendapatan peruncit. Dapatan menunjukkan majoriti responden berpendapatan diantara RM501 hingga RM1000 dengan peratusan sebanyak 33.3%. Seterusnya diikuti dengan pendapatan diantara RM1001 hingga RM1500 dengan nilai peratusan 24.2%. Selain itu, terdapat juga yang berpendapatan kurang daripada RM500 dengan peratusan sebanyak 21.2%. Untuk pendapatan lebih daripada RM2000 mencapai peratusan sebanyak 12.1%. Bagi pendapatan diantara RM 1501 hingga RM 2000 adalah sebanyak 9.1%. Secara keseluruhannya, persepsi responden terhadap kesan kewujudan hypermarket ke atas perniagaan mereka adalah pada tahap sederhana. Ini dibuktikan dengan nilai min yang diperolehi iaitu 3.21.

4.3.6 Soalan 6: Kelulusan

Jadual 3.10: Kekerapandan Peratusan Kelulusan Responden

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid PMR	12	18.2	18.2	18.2
SPM	33	50.0	50.0	68.2
STPM/DIPLOMA	17	25.8	25.8	93.9
IJAZAH/MASTER/PHD	4	6.1	6.1	100.0
Total	66	100.0	100.0	

Berdasarkan jadual 3.10 borang soal selidik yang telah dianalisis, penyelidik mendapati bilangan dan peratusan kelulusan akademik responden bagi PMR adalah 18.2%, SPM adalah 50.0%, manakala bagi kelulusan STPM atau DIPLOMA adalah 25.8% dan IJAZAH atau MASTER atau PHD adalah 6.1%.

4.3.7 Soalan 7 : Tempoh Berniaga

Jadual 3.11: Kekerapan dan Peratusan Tempoh Berniaga Responden

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid kurang daripada 2 tahun	8	12.1	12.1	12.1
2 hingga 5 tahun	19	28.8	28.8	40.9
6 hingga 9 tahun	18	27.3	27.3	68.2
lebih daripada 10 tahun	21	31.8	31.8	100.0
Total	66	100.0	100.0	

Daripada analisis yang dibuat, hasil daripada borang soal selidik yang telah diedarkan mendapati tempoh perniagaan untuk kurang daripada 2 tahun adalah 12.1%, 2 hingga 5 tahun adalah 28.8%, manakala untuk tempoh 6 hingga 9 tahun adalah 27.3% dan untuk tempoh lebih 10 tahun adalah 31.8%.

4.4 BAHAGIAN B

Bahagian ini mengandungi 5 soalan yang bertujuan untuk mengenalpasti faktor modal yang menghalang peruncit mengembangkan perniagaan bagi objektif 1. Manakala bahagian ini juga mempunyai 6 soalan untuk mengenalpasti faktor persekitaran yang mempengaruhi faktor menghalang peruncit mengembangkan perniagaan bagi objektif 2 dan 6 soalan untuk mengenalpasti faktor peluang atau bantuan yang menghalang peruncit mengembangkan perniagaan runcit. Responden diminta untuk memilih jawapan berdasarkan Skala Likert seperti yang ditunjukkan dalam Jadual 3.1

Objektif 1: Faktor Modal**Jadual 3.11:** Jumlah Skor Mean objektif 1

BIL	SOALAN	STS	TS	TP	S	SS	Min
1	Bilangan isi rumah mempengaruhi kewangan saya.	0 0%	9 13.6%	8 12.1%	31 47.0%	18 27.3%	3.88
2	Kenaikan harga barang memberi kesan ke atas kewangan saya.	0 0%	2 3.0%	3 4.5%	35 53.0%	26 39.4%	4.29
3	Saya memerlukan modal tambahan untuk mengembangkan perniagaan.	0 0%	0 0%	4 6.1%	31 47.0%	31 47.0%	4.41
4	Saya mengutamakan perbelanjaan keperluan harian ketika berbelanja.	0 0%	3 4.5%	7 10.6%	41 62.1%	15 22.7%	4.03
5	Perancangan kewangan penting bagi mengembangkan perniagaan saya.	0 0%	0 0%	2 3.0%	30 45.5%	34 51.5%	4.49

Berdasarkan soalan soal selidik yang telah dikaji, didapati Skor Mean untuk soalan yang berkaitan faktor modal yang menghalang peruncit mengembangkan perniagaan menunjukkan soalan lima adalah gred tertinggi dan terdapat soalan yang memiliki gred terendah iaitu soalan satu. Soalan lima berkaitan perancangan kewangan penting bagi mengembangkan perniagaan, nilai skor yang diberikan sebanyak 4.49, manakala soalan satu berkaitan bilangan isi rumah mempengaruhi kewangan dengan nilai skor yang diberi sebanyak 3.88.

Objektif 2: Faktor Persekitaran**Jadual 3.12:** Jumlah Skor Mean objektif 2

BIL	SOALAN	STS	TS	TP	S	SS	Min
1	Gaya hidup mempengaruhi perkembangan perniagaan saya.	0 0%	7 10.6%	7 10.6%	32 48.5%	20 30.3%	4.00
2	Perubahan ekonomi memberi kesan kepada perniagaan saya.	0 0%	0 0%	2 3.0%	36 54.5%	28 42.4%	4.51
3	Saya mempunyai hubungan yang rapat dengan penduduk sekitar.	0 0%	1 1.5%	4 6.1%	35 53.0%	26 39.4%	4.34
4	Penduduk sering mengunjungi kedai saya untuk berbelanja.	0 0%	2 3.0%	3 4.5%	43 65.2%	18 27.3%	4.56
5	Lokasi kedai saya sesuai untuk dijadikan mini market.	0 0%	6 9.1%	10 15.2%	35 53.0%	15 22.7%	4.20
6	Wujud banyak kedai-kedai runcit lain di sekitar ini.	0 0%	10 15.2%	9 13.6%	29 43.0%	18 27.3%	3.83

Berdasarkan soalan soal selidik yang telah dikaji, didapati Skor Mean untuk soalan yang berkaitan faktor persekitaran yang menghalang peruncit mengembangkan perniagaan menunjukkan soalan empat adalah gred tertinggi dan terdapat soalan yang memiliki gred terendah iaitu soalan enam. Soalan empat berkaitan penduduk sering mengunjungi kedai peruncit untuk berbelanja, nilai skor yang diberikan sebanyak 4.56, manakala soalan enam berkaitan dengan wujud banyak kedai-kedai runcit lain di sekitar itu dengan nilai skor yang diberi sebanyak 3.83.

Objektif 3: Faktor Bantuan Kerajaan

Jadual 3.13: Jumlah Skor Mean objektif 3

BIL	SOALAN	STS	TS	TP	S	SS	Min
1	Kesukaran untuk memohon pinjaman perniagaan.	1 1.5%	12 18.2%	11 16.7	25 37.9%	17 25.8%	3.69
2	Kerajaan sering membantu saya menjalankan perniagaan runcit.	1 1.5%	16 24.2%	18 27.3%	20 30.3%	11 16.7%	3.37
3	Saya memerlukan latihan kemahiran untuk mengembangkan perniagaan.	0 0%	3 4.5%	5 7.6%	43 65.2%	15 22.7%	4.06
4	Saya menjadikan perniagaan hanya sebagai hobi.	6 9.1%	21 31.8%	2 3.0%	24 36.4%	13 19.7%	3.26
5	Teknologi membantu saya dalam perniagaan runcit.	0 0%	9 13.6%	8 12.1%	33 50.0%	16 24.2%	3.85
6	Banyak persaingan daripada pasaraya-pasaraya besar	1 1.5%	3 4.5%	4 6.1%	27 40.9%	31 47.0%	4.27

Berdasarkan soalan soal selidik yang telah dikaji, didapati Skor Mean untuk soalan yang berkaitan faktor peluang atau bantuan yang menghalang peruncit mengembangkan perniagaan menunjukkan soalan enam adalah gred tertinggi dan terdapat soalan yang memiliki gred terendah iaitu soalan empat. Soalan enam berkaitan banyak persaingan daripada pasaraya-pasaraya besar, nilai skor yang diberikan sebanyak 4.27, manakala soalan empat berkaitan dengan peruncit menjadikan perniagaan hanya sebagai hobi dengan nilai skor yang diberi sebanyak 3.26.

Analisa Skor Mean bagi ketiga-tiga objektif

Jadual 3.14: Jumlah Skor Mean objektif 3

Bil	Objektif	Skor Mean
1	Objektif 1 (Modal)	3.52
2	Objektif 2 (Persekitaran)	4.24
3	Objektif 3 (Bantuan)	3.75

Berdasarkan kepada Skor Mean setiap objektif di atas ia menunjukkan factor objektif 2 iaitu faktor persekitaran mempunyai skor mean paling tinggi iaitu 4.24 diikuti objektif 3 faktor bantuan 3.75 dan objektif 1 faktor modal dengan Skor Mean 3.52

5.0 Perbincangan

Tujuan kajian ini untuk melihat adakah faktor modal, persekitaran dan bantuan diterima mempengaruhi usahawan runcit mengembangkan perniagaan mereka. Keputusan kajian menunjukkan bahawa faktor persekitaran mempengaruhi usahawan runcit mengembangkan perniagaan mereka dengan nilai Skor Mean adalah 4.24. Keputusan ini menggambarkan bahawa faktor sekeliling memainkan peranan yang penting dalam mengembangkan perniagaan runcit. Faktor lokasi penting memastikan usahawan runcit dapat menjual hasil mereka dan seterusnya mengembangkan perniagaan mereka. Faktor persekitaran yang mempunyai ramai penghuni dan taman-taman perumahan memberi pulangan yang amat baik kepada usahawan runcit untuk mengembangkan perniagaan mereka. Faktor inilah yang menyebabkan usahawan runcit gagal mengembangkan perniagaan mereka kerana kedudukan perkintaran perniagaan mereka adalah berserakan dan tidak teratur.

Faktor bantuan yang diterima juga mempengaruhi usahawan runcit mengembangkan perniagaan mereka dengan nilai Skor Mean 3.75 dan bagi faktor modal 3.52 menunjukkan ada juga pengaruh modal dalam mengembangkan perniagaan mereka. Oleh itu para usahawan runcit perlu melihat dan mengkaji faktor persekitaran, faktor bantuan yang diterima dan faktor modal bagi mengembangkan perniagaan runcit mereka.

6.0 Kesimpulan

Berdasarkan daripada dapatan kajian ini dapatlah disimpulkan factor persekitaran yang menghalang usahawan runcit mengembangkan perniagaan di kawasan Kok Lanas, Kelantan yang mempunyai nilai Skor Mean yang paling tinggi. Ia menunjukkan perkintaran penduduk setempat dan keadaan taman-taman yang ada mempengaruhi kehadiran pelanggan ke kedai-kedai runcit mereka. Adalah penting para usahawan membuat kajian terhadap factor persekitaran ini agar ia tidak lagi menjadi penghalang kepada pengembangan perniagaan mereka.

Namun melalui kajian ini juga dapat disimpulkan juga bahawa factor bantuan yang diterima juga ada mempengaruhi kelemahan usahawan runcit membesarkan perniagaan mereka. Oleh itu pihak-pihak yang berkepentingan perlu mempergiatkan lagi usaha membantu usahawan runcit bagi memperluaskan pasaran mereka setanding dengan pasaraya yang besar. Begitu juga dengan factor modal juga ada mempengaruhi kegagalan usahawan runcit mengembangkan perniagaan mereka oleh itu para usahawan runcit perlu bijak mencari peluang yang disediakan oleh kerajaan atau pihak swasta untuk memohon bantuan modal agar masalah modal tidak menjadi punca kekakangan mereka untuk mengembangkan perniagaan.

Rujukan

- Azlah Bin Md Ali Thuaibah @ Suaibah Binti Abu Bakar Pm Dr Hishamuddin Md Som Syaharizatul Noorizwan Binti Muktar. (2005). *Kesan Kewujudan Hypermarket Ke Atas Peniaga Melayu Di Johor*. Universiti Teknologi Malaysia.
- Cortina, J.M. (1993). *What is Coefficient Alpha? An Examination of Theory and Applications*. *Journal of Applied Psychology* 78.
- Dan Cooper. (2002). *Runcit dan Pengguna Dari New Delhi hingga New Zealand* Private Client Services Partner at PwC.
- Drs, Oka A. Yoeti. (1980). *Pemasaran Perlancongan*. Terbitan Angkasa Bandung, Dewan Bahasa dan Pustaka 1988
- Hasnah Ali, NorHafizah Abdul Razak dan Sanep Ahmad. (2010). *Faktor Yang Mempengaruhi Kejayaan Usahawan Peruncitan Melayu*. Universiti Kebangsaan Malaysia
- Landell, K. (1997). *Management by Menu*. London : Wiley and Sons Inc.
- Lim Yoke Mui, Nurwati Badarilzaman dan A. Ghafar Ahmad. (2003). *Retail Aktiviti In Malaysian: From Shophouse To Hypermarket*. Pacific rim real estate society 9th annual conference
- Mokhtar Pet. (2005-2010). *Kertas Peperiksaan STPM Sebenar 2005-2010 Pengajian Perniagaan Kertas 1*. ISBN 13:9789834718107. Oxford Fajar.
- Mohamad Abdul Hamid. (1996). *Didik Niaga Volume 1 : Strategik Pengurusan Perniagaan*. Kuala Lumpur : Karangpena Publisher.
- Neoh Soo Keat. (1997). *Kesan Kewujudan Hypermarket Ke Atas Peniaga Melayu Di Johor*. Research Vote No: 71991. Jabatan Pembangunan Sumber Manusia Fakulti Pengurusan dan Pembangunan Sumber Manusia Universiti Teknologi Malaysia
- Siti Noor Abdullah, Noor Hanisa Abdul Hamid & Salwan Abdul Halim. (2010). *Keberkesanan Proses Pembelajaran Modul Keusahawanan Dan Aktiviti Keusahawanan Niat Untuk Memilih Kerjaya Dalam Bidang Keusahawanan: Kajian Kes Politeknik Kota Bharu*, Prosiding Seminar Trasfomasi Pendidikan Teknikal, MyTedt10', CeTMA-UUM & Jabatan Pengajian Politeknik (JPP), Hote; Emerald Puteri, Sungai Petani, 3-4 November, 22-27
- Ulaimi Bin Yahya & Md. Baharuddin Bin Abdul Rahman. (2013). *Pengenalan Kepada SPSS Kaedah Menganalisa Data Menggunakan SPSS*. KB Excel Printing (M) Sdn Bhd.
- Zainab, Norsidah dan Farok. (2002). *Asas Peruncitan*. Prentice Hall/Pearson Malaysia. Petaling Jaya Selangor

KESAN KURSUS KOKURIKULUM TERHADAP PENCAPAIAN KURSUS KEJURUTERAAN PELAJAR JABATAN KEJURUTERAAN ELEKTRIK DI POLITEKNIK KOTA BARU

Chung Boon Chuan¹, Kang kim Soon², Udom A/L Ewon³

Politeknik Kota Bharu, Km 24 Kok Lanas,
16450, Ketereh, Kelantan, MALAYSIA.

Email: bchuan@pkb.edu.my

Email: kimsoon@pkb.edu.my

Email: udom@pkb.edu.my

Abstrak

Kajian ini bertujuan untuk mengenalpasti hubungan antara pencapaian dalam kursus kokurikulum (kokurikulum 2 & 3) terhadap pencapaian kursus kejuruteraan di kalangan pelajar Jabatan Kejuruteraan Elektrik. Objektif kajian adalah bertujuan untuk mendapat kepastian dan kesahihan bahawa memang terdapat kesan yang mempengaruhi hubungan pencapaian pelajar Kejuruteraan Elektrik dengan kursus kokurikulum yang dijalankan selama ini. Kajian ini merupakan kajian eksploratori menggunakan data sekunder berdasarkan keputusan peperiksaan semester (penilaian berterusan dan peperiksaan akhir) pelajar bagi tempoh enam semester (Dis2015 – Dis 2017). Sampel kajian 1734 orang terdiri daripada pelajar program Diploma di Jabatan Kejuruteraan Elektrik telah diambil untuk tujuan kajian ini. Lima hipotesis telah dibina. Kaedah statistik ANOVA telah digunakan bagi menganalisis hipotesis-hipotesis ini. Keputusan ujian membuktikan bahawa memang wujud hubungan yang signifikan antara pencapaian bagi Kursus Teras (Discipline Core) dan Kursus Wajib (Compulsory) pelajar Kejuruteraan Elektrik dengan pencapaian kursus kokurikulum, tetapi tiada wujud hubungan yang signifikan antara Kursus Teras Biasa (Common Core) dengan pencapaian Kursus Kokurikulum.

Kata kunci: *pencapaian eksploratori, data sekunda*

1. PENGENALAN

Kokurikulum merupakan satu aktiviti luar kelas yang melibatkan aktiviti persatuan, pakaian seragam dan sukan. Kegiatan ini telah diberi penekanan oleh kerajaan untuk memastikan semua pelajar memberi perhatian yang serius terhadap hal ini. Di politeknik kursus kokurikulum telah di masukan kedalam struktur kurikulum setiap program diploma. Pada semester 1: Asas Unit Beruniform (DRB1000) kursus ini untuk memberi pendedahan asas-asas berkaitan dengan unit beruniform. Semester 2, kursus Unit Beruniform dan sukan telah diperkenalkan, di mana pelajar boleh memilih untuk mengikut mana-mana satu kursus. Kursus kokurikulum semester dua merupakan kursus wajib yang perlu dihadiri oleh semua pelajar dan perlu lulus. Kursus ini diadakan pada setiap petang hari Rabu dengan masa 2 jam pertemuan dan diberi sebanyak 1 jam kredit. Pada semester 3 pula kursus Kelab/Persatuan dan unit beruniform telah diperkenalkan kepada pelajar. Kursus semester

tiga juga merupakan kursus wajib yang perlu diambil oleh pelajar, sebanyak 4 jam pertemuan telah diberi dan memberi 2 jam kredit. Pada semester 4 dan 5, pelajar di beri pilihan untuk bergerak aktif dalam unit beruniform secara sukarela. Cuma beberapa persoalan telah timbul dari segi kepentingan kursus kokurikulum ini dalam sistem pengajian di Politeknik Malaysia. Sejauh manakah kesan pencapaian pelajar dalam kursus kokurikulum terhadap pencapaian dalam keputusan pembelajaran mereka. Hal ini juga jelas terbukti berdasarkan banyak kajian yang telah dijalankan oleh ramai pengkaji. Objektif kajian ini adalah bertujuan untuk meneliti hubungan pencapaian kursus kokurikulum terhadap pencapaian menyeluruh pelajar Jabatan Kejuruteraan Elektrik, Politeknik Kota Bharu. Pengkaji berharap akan memperoleh hasil penemuan pola pencapaian bagi pelajar Jabatan Kejuruteraan Elektrik. Seterusnya dapat membuktikan bahawa hipotesis faktor kokurikulum akan mempengaruhi pencapaian pelajar dalam bidang Kejuruteraan Elektrik.

1.1. Definisi tajuk

Pencapaian kursus kokurikulum

Keputusan pencapaian akhir semester (semester 2 dan 3) yang diperolehi oleh setiap pelajar Jabatan kejuruteraan Elektrik. Dalam penyelidikan ini, Prestasi pencapaian pelajar bagi sesuatu kursus ialah keputusan akhir adalah berdasarkan kepada Sistem Gred yang mana pencapaian pelajar dinilai menggunakan Purata Nilai Mata (PNM) atau Grade Point

Average (GPA)

Pencapaian

Pencapaian ialah prestasi akademik yang diperolehi oleh pelajar Jabatan Kejuruteraan Elektrik dalam keputusan akhir semester. Dalam penyelidikan ini, prestasi pencapaian pelajar bagi sesuatu kursus adalah berdasarkan kepada Sistem Gred yang mana pencapaian pelajar dinilai menggunakan dua (2) ukuran iaitu:

- i. Purata Nilai Mata (PNM) atau Grade Point Average (GPA)
- ii. Himpunan Purata Nilai Mata (HPNM) atau Cumulative Grade Point Average (CGPA)

Pelajar Jabatan Kejuruteraan Elektrik

Jabatan Kejuruteraan Elektrik (JKE) merupakan salah satu jabatan induk di Politeknik Kota Bharu (PKB). Pelajar Jabatan Kejuruteraan Elektrik ialah pelajar yang berdaftar sebagai pelajar di Politeknik Kota Bharu dalam jurusan kejuruteraan elektrik dan mengikut program diploma dalam bidang elektrik. Jabatan kejuruteraan elektrik menawarkan program Diploma Kejuruteraan Elektronik (Komunikasi), Diploma Kejuruteraan Elektrik dan Diploma Kejuruteraan Elektrik & Elektronik.

1.2. Latar belakang topik / kajian

Politeknik mula diperkenalkan pada tahun 1969 melalui bantuan UNESCO dengan penubuhan politeknik pertama iaitu Politeknik Ungku Omar, Ipoh, Perak oleh Kementerian Pendidikan Malaysia. Kursus Kejuruteraan Elektrik merupakan salah satu kursus terawal yang ditawarkan. Manakala Politeknik Kota Bharu mula beroperasi pada 1985 di kampus sementara di Sekolah Menengah Teknik Pasir Mas, Bunut Susu dan berpindah ke Kok Lanas, Ketereh pada tahun 1988. Kursus Kejuruteraan Elektrik juga merupakan kursus terawal ditawarkan di Politeknik Kota Bharu.

Terdapat beberapa kategori bagi kursus yang perlu diambil oleh pelajar bagi memenuhi keperluan kursus yang diikuti oleh pelajar di politeknik. Kategori ini ialah Kursus Teras iaitu kursus keperluan jabatan yang wajib diambil dan wajib lulus bagi sesuatu kursus. Manakala Kursus Pengkhususan ialah kursus yang khusus bagi sesuatu kursus. Kursus Elektif ialah kursus pilihan yang mendalami atau menyokong sesuatu pengkhususan, manakala Kursus Wajib dan Kursus Teras biasa ialah kursus-kursus wajib diambil dan pelajar wajib lulus.

Menurut perangkaan keputusan peperiksaan, bilangan pelajar diploma yang mendaftar di Jabatan Kejuruteraan Elektrik dari sesi Dis 2013 sehingga sesi Jun 2015 ialah seramai 1029 orang (Semester 1) . 9 kursus semester satu telah dikaji, iaitu kursus AA101 *Islamic Education 1*, AE101 *Communicative English 1*, AR101 *Co-Curriculum 1*, BA101 *Engineering Mathematics 1*, BB101 *Engineering Science*, BC101 *Computer Application*, EE101 *Measurement*, ET101 *Electrical Technology* dan ET102 *Electrical Wiring*. Merujuk kepada Statistik jadual 1. Berdasarkan statistik yang diperolehi didapati mean bagi Kursus ET101 *Electrical Technology* ialah 2.4944 iaitu mean yang paling rendah dan kursus EE101 *Measurement* adalah kedua terendah iaitu 2.5291 berbanding semua kursus yang dikaji.

Case Summaries

	AA101 P	AE101 P	AR101 P	BA101 P	BB101 P	BC101 P	EE101 P	ET101 P	ET102 P
N	1029	1029	1029	1029	1029	1027	1028	1028	1028
Mean	3.1657	3.0318	3.5891	2.5477	2.5782	3.4476	2.5291	2.4944	3.6881
Std. Deviation	.75016	.73477	.68454	.91093	.85010	.71854	.77218	.72780	.55669

Jadual 1: mean kursus-kursus semester 1

Statistik pencapaian pelajar semester satu dari Dis 2013 sehingga Jun 2014

Statistik tiga jenis kursus iaitu kursus wajib, kursus teras biasa dan pengkhususan yang diperolehi adalah seperti di bawah (jadual 2). Dari statistik (jadual 3) yang diperolehi didapati mean bagi Kursus Pengkhususan ialah 2.9837, manakala kursus teras biasa iaitu 2.5634 dan kursus wajib ialah 3.3101. Keluaran yang diperolehi menunjukkan bahawa pelajar politeknik lemah dalam kursus Matematik dengan mean 2.56

Case Processing Summary

	Cases					
	Included		Excluded		Total	
	N	Percent	N	Percent	N	Percent
compulsory	1029	100.0%	0	.0%	1029	100.0%
common_core	1029	100.0%	0	.0%	1029	100.0%
Discipline_core	1028	99.9%	1	.1%	1029	100.0%

Jadual 2: keputusan bagi tiga jenis kursus

Case Summaries

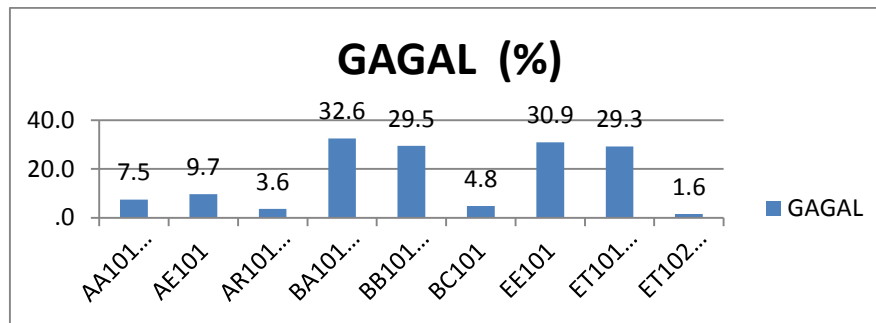
	compulsory	common_core	Discipline_core
N	1029	1029	1028
Mean	3.2622	2.8574	2.9039
Std. Deviation	.57658	.65310	.56889

Jadual 3: Mean tiga jenis kursus

1.3. Penyataan masalah

Masalah pencapaian yang rendah dalam beberapa kursus teras dan pengkhususan perlu diberi perhatian yang lebih, kerana kelemahan dalam kursus-kursus ini akan menyebabkan Himpunan Purata Nilai Mata (HPNM) bagi pelajar akan rendah. Ini akan menyebabkan pelajar sukar untuk melanjutkan pengajian ke peringkat yang lebih tinggi.

Merujuk kepada rajah 1, keputusan pencapaian pelajar semester satu bagi kursus Kejuruteraan elektrik iaitu tiga (3) kursus wajib (AA101, AE101 dan AR101), tiga (3) kursus teras biasa (BA101, BB101 dan BC101) dan tiga (3) kursus pengkhususan (EE101, ET101 dan ET102). Empat tahun data peperiksaan bagi Kursus Teras telah diambil dan dikaji. Dari analisis yang telah dibuat didapati jumlah kegagalan bagi AA101 *Islamic Education 1* (7.5%), AE101 *Communicative English 1* (9.7%), AR101 *Co-Curriculum 1* (3.6%), BA101 *Engineering Mathematics 1* (32.6%), BB101 *Engineering Science* (29.5%), BC101 *Computer Application* (4.8%), EE101 *Measurement* (30.9%), ET101 *Electrical Technology* (29.3%) dan ET102 *Electrical Wiring* (1.6%). Setelah dibuat kajian terhadap pencapaian pelajar Kejuruteraan Elektrik sepanjang 3 tahun, merujuk kepada jadual 4 didapati ramai pelajar menghadapi masalah dengan Kursus Matematik Kejuruteraan, Sains Kejuruteraan, Pengukuran dan Teknologi Elektrik. Kenapakan 4 kursus ini mencatatkan kegagalan yang tinggi, maka pengkaji cuba mengkaji adakah faktor jantungina mempengaruhi pencapaian pelajar ini.

Rajah 1: Graf kegagalan dalam kursus-kursus

Memandangkan ramai pengkaji menyatakan kepentingan kokurikulum dalam sistem pendidikan dan banyak membantu pelajar dalam pembelajaran mereka di pusat pengajian tinggi. Maka pengkaji merasakan adalah perlu untuk membuat kajian yang lebih terperinci bagi mengetahui kesan kursus kokurikulum terhadap pencapaian kursus-kursus yang lain. Pengkaji akan mengkaji keputusan pencapaian pelajar Jabatan Kejuruteraan Elektrik bagi 5 semester bermula dari Dis2015 sehingga Jun2017 bagi pelajar semester 2 dan semester 3.

1.4. Hipotesis kajian

Kajian ini dibuat berdasarkan kepada kajian ke atas *Hipotesis Nul* pada tahap kesignifikanan 0.05.

- Ho1 Tidak terdapat perbezaan yang signifikan dalam pencapaian keseluruhan kursus "Discipline Core" di kalangan pelajar dari segi pencapaian kursus kokurikulum semester 2.
- Ho2 Tidak terdapat perbezaan yang signifikan dalam pencapaian keseluruhan kursus "Compulsory" di kalangan pelajar dari segi pencapaian kursus kokurikulum semester 2.
- Ho3 Tidak terdapat perbezaan yang signifikan dalam pencapaian keseluruhan kursus "Common Core" di kalangan pelajar dari segi pencapaian kursus kokurikulum semester 2.

Ho4 Tidak terdapat perbezaan yang signifikan dalam pencapaian keseluruhan kursus "Discipline Core " di kalangan pelajar dari segi pencapaian kursus kokurikulum semester 3.

Ho5 Tidak terdapat perbezaan yang signifikan dalam pencapaian keseluruhan kursus "Compulsory" di kalangan pelajar dari segi pencapaian kursus kokurikulum semester 3.

1.5. Tujuan Kajian

Kajian ini cuba mengenal pasti faktor pencapaian kursus kokurikulum yang mempengaruhi pencapaian pelajar dalam bidang Kejuruteraan Elektrik. Kajian ini diharapkan dapat memberikan maklumat yang amat berguna khasnya kepada pihak pengurusan Jabatan Kejuruteraan Elektrik malah kepada Politeknik Malaysia amnya. Di samping itu, pensyarah yang mengajar kursus kokurikulum juga dapat mengetahui kelebihan dan kelemahan kursus kokurikulum dalam struktur kurikulum Politeknik Malaysia. Kepada para pelajar pula, kajian ini amat berguna bagi mendedahkan mereka terhadap kesan mengambil kursus kokurikulum ini. Dapatan daripada kajian ini juga diharap dapat digunakan oleh Bahagian Pengurusan Politeknik Malaysia untuk mengubal kurikulum yang lebih berkesan dan mencapai objektif pembelajaran Tvet.

2. TINJAUAN LITERATUR

Menurut Nur Dalilah Dahlan & Tajul Arifin Muhamad (2017), atlet yang mempunyai kekuatan mental yang tinggi akan mempengaruhi prestasi akademik yang cemerlang. Persekitaran yang dihasilkan oleh politeknik juga dapat menjana keaktifan pelajar dalam bilang kokurikulum dan kurikulum, ini disokong oleh kajian yang dilakukan oleh Mohd Fazli Hasan(2013) menyatakan bahawa persekitaran sekolah adalah faktor signifikan bagi meningkatkan penglibatan pelajar dalam aktiviti kokurikulum. Pengkaji dari Universiti Kebangsaan Malaysia iaitu Dicken Kilue dan Tajul Arifin Muhamad (2017) menyatakan Mata pelajaran Pendidikan Jasmani merupakan komponen penting dalam kurikulum pendidikan negara untuk melahirkan generasi muda yang sihat dan cergas melalui penekanan kepada aspek perkembangan psikomotor, kognitif, afektif dan kecergasan fizikal. Zainal Ariffin Zainuddin (2016) memberi Penekanan terhadap penglibatan pelajar dalam aktiviti kokurikulum merupakan satu kaedah yang berkesan dalam usaha mengasah kemahiran generik dikalangan pelajar. Pembelajaran tidak cukup dengan hanya apa yang dipelajari di dalam kelas semata-mata. Aktiviti luar memberi impak yang positif kepada pelajar dalam membentuk modal insan yang mempunyai kemahiran kepimpinan, mampu berkomunikasi dengan berkesan, berdisiplin mengurus diri dan membentuk gaya hidup yang sihat kepada pelajar. Untuk melahirkan graduan yang berkualiti memerlukan kepada pembinaan kecemerlangan diri yang menyeluruh. Ini kerana, sahsiah dan jati diri yang teguh mampu membawa kepada kecemerlangan dalam akademik dan seterusnya akan terserlah ciri-ciri kepimpinan pada diri pelajar. Bagi melahirkan graduan yang berkualiti bukan sahaja dalam bidang akademik tetapi juga dari segi kemahiran-kemahiran lain termasuk kepimpinan, kemahiran komunikasi, nilai murni dan sebagainya, aktiviti kokurikulum amat penting (Johari Hassan & Sutinah A. Safar 2017)

3. METADOLOGI KAJIAN

Pendekatan kajian kuantitatif iaitu pendekatan deskriptif telah dijalankan untuk mencapai objektif-objektif penyelidikan. Data-data peperiksaan pelajar Jabatan Kejuruteraan Elektrik, Politeknik Kota Bharu telah diambil. Data yang dikaji ialah selama lima (5) semester telah diambil (Dis2015, Jun2016, Dis2016, Jun2017 dan Dis2017). Sample kajian terdiri daripada data peperiksaan **1734** orang pelajar semester 2 dan semester 3 Jabatan Kejuruteraan Elektrik yang telah diambil dan dikaji. Kaedah statistik ANOVA telah digunakan bagi menganalisis hipotesis-hipotesis ini.

3.1. Pencapaian Pelajar Jabatan Kejuruteraan Elektrik

Pencapaian mata pelajaran Kejuruteraan Elektrik ditentukan berdasarkan keputusan akhir semester yang dijalankan pada akhir setiap semester. Keputusan akhir Semester disumbangkan oleh dua purata markah iaitu markah penilaian berterusan (PB) dan markah peperiksaan akhir (PA).

4. DAPATAN KAJIAN

Kesan Kursus Kokurikulum ke atas Pencapaian kursus "Discipline core" Pelajar Jabatan Kejuruteraan Elektrik Ho1 (Tidak terdapat perbezaan yang signifikan dalam pencapaian keseluruhan kursus "Discipline Core " di kalangan pelajar dari segi pencapaian kursus kokurikulum semester 2). Dapatan analisis dari ujian One-Way ANOVA menunjukkan bahawa pencapaian kursus "Discipline core" Pelajar terdapat kesan interaksi antara variabel-variabel

tersebut telah diuji dengan menggunakan analisis varian (ANOVA) satu hala (Jadual 1).

ANOVA

Jadual 1

discipline_core

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	9.762	2	4.881	10.125	.000
Within Groups	449.773	933	.482		
Total	459.535	935			

Taksiran Statistik Output adalah :

Dari dapatan kajian , memperolehi perbezaan sekurang-kurangnya sebesar perbezaan yang ditunjukkan dalam sampel adalah sebesar 0.000. Memandangkan kebarangkalian berlakunya fenomena ini adalah kecil (kurang dari 0.005 atau 5%), maka kita tidak menerima Ho1. Ini bermakna wujudnya perbezaan min secara signifikan di kalangan ketiga-tiga kumpulan populasi (seperti ditakrifkan oleh pemboleh ubah yang berfungsi sebagai faktor)

Untuk menentukan pasangan kumpulan manakah yang berbeza di antara tiga kumpulan tersebut, jadual Post-Hoc ANOVA dirujuk jadual 2:

Multiple Comparisons

Dependent Variable: discipline_core

	(I) koko2	(J) koko2	Mean Difference (I-J)	Std. Error	Sig.	95% Confidence Interval	
						Lower Bound	Upper Bound
Tukey HSD	tidak mahir	sederhana mahir	-.27479*	.08607	.004	-.4768	-.0727
		mahir	-.34077*	.07601	.000	-.5192	-.1623
	sederhana mahir	tidak mahir	.27479*	.08607	.004	.0727	.4768
		mahir	-.06598	.05605	.467	-.1976	.0656
	mahir	tidak mahir	.34077*	.07601	.000	.1623	.5192
		sederhana mahir	.06598	.05605	.467	-.0656	.1976
LSD	tidak mahir	sederhana mahir	-.27479*	.08607	.001	-.4437	-.1059
		mahir	-.34077*	.07601	.000	-.4899	-.1916
	sederhana mahir	tidak mahir	.27479*	.08607	.001	.1059	.4437
		mahir	-.06598	.05605	.239	-.1760	.0440
	mahir	tidak mahir	.34077*	.07601	.000	.1916	.4899
		sederhana mahir	.06598	.05605	.239	-.0440	.1760

*. The mean difference is significant at the 0.05 level.

Jadual 2

Berdasarkan ujian Post-Hoc ANOVA Tukey dan LSD di dapati pasangan kumpulan yang berbeza secara signifikan ialah seperti berikut:

1. Pasangan kumpulan (tidak mahir dan sederhana mahir) dan (tidak mahir dan mahir) yang kelihatan mempunyai perbezaan min markah yang signifikan memandangkan nilai signifikannya ialah 0.004 dan 0.000 (bagi kujian Tukey dan LSD) adalah lebih kecil dari nilai 0.005.
2. Pasangan kumpulan lain kelihatan tidak signifikan jika dilihat hasil dari ujian Turkey memandangkan nilai signifika masing-masing adalah melebihi nilai 0.005 seperti yang berikut:
 - a. Nilai signifikan bagi pasangan kumpulan sederhana mahir dan mahir ialah 0.467 (ujian Tukey)
 - b. Nilai signifikan bagi pasangan Mahir dan Sederhana Mahir ialah 0.239 (ujian LSD)

Kesan Kursus Kokurikulum ke atas Pencapaian kursus "compulsory" Pelajar Jabatan Kejuruteraan Elektrik Ho2 (Tidak terdapat perbezaan yang signifikan dalam pencapaian keseluruhan kursus "Compulsory" di kalangan pelajar dari segi pencapaian kursus kokurikulum semester 2.).

Dapatan analisis dari ujian One-Way ANOVA menunjukkan bahawa pencapaian kursus "compulsory" Pelajar terdapat kesan interaksi antara variabel-variabel tersebut telah diuji dengan menggunakan analisis varian (ANOVA) satu hala (Jadual 3).

ANOVA
compulsory

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	8.345	2	4.172	8.521	.000
Within Groups	440.690	900	.490		
Total	449.035	902			

Descriptives (jadual 3)

Jadual 3

Taksiran Statistik Output adalah :

Dari dapatan kajian , memperolehi perbezaan sekurang-kurangnya sebesar perbezaan yang ditunjukkan dalam sampel adalah sebesar 0.000. Memandangkan kebarangkalian berlakunya fenomena ini adalah kecil (kurang dari 0.005atau 5%), maka kita tidak menerima Ho2. Ini bermakna wujudnya perbezaan min secara signifikan di kalangan ketiga-tiga kumpulan populasi (seperti ditakrifkan oleh pembolehubah yang berfungsi sebagai faktor)

Multiple Comparisons

Dependent Variable: compulsory

	(I) koko2	(J) koko2	Mean Difference (I-J)	Std. Error	Sig.	95% Confidence Interval	
						Lower Bound	Upper Bound
Tukey HSD	tidak mahir	sederhana mahir	-.20206	.08751	.055	-.4075	.0034
		mahir	-.30751*	.07754	.000	-.4896	-.1255
	sederhana mahir	tidak mahir	.20206	.08751	.055	-.0034	.4075
		mahir	-.10545	.05703	.154	-.2393	.0284
	mahir	tidak mahir	.30751*	.07754	.000	.1255	.4896
		sederhana mahir	.10545	.05703	.154	-.0284	.2393
LSD	tidak mahir	sederhana mahir	-.20206*	.08751	.021	-.3738	-.0303
		mahir	-.30751*	.07754	.000	-.4597	-.1553
	sederhana mahir	tidak mahir	.20206*	.08751	.021	.0303	.3738
		mahir	-.10545	.05703	.065	-.2174	.0065
	mahir	tidak mahir	.30751*	.07754	.000	.1553	.4597
		sederhana mahir	.10545	.05703	.065	-.0065	.2174

*. The mean difference is significant at the 0.05 level. (jadual 4)

Jadual 4

Untuk menentukan pasangan kumpulan manakan yng berbeza di antara tiga kumpulan tersebut, jadual Post-Hoc ANOVA dirujuk jadual 4:

Berdasarkan ujian Post-Hoc ANOVA Tukey dan LSD di dapati pasangan kumpulan yng berbeza secara signifikan ialah seperti berikut:

1. Pasangan kumpulan tidak mahir dan mahir yang kelihatan mempunyai perbezaan min markah yang signifikan memandangkan nilai signifikannya ialah 0.000 (bagi kujian Tukey dan LSD) adalah lebih kecil dari nilai 0.005.
2. Pasangan kumpulan lain kelihatan tidak signifikan jika dilihat hasil dari ujian Turkey memandangkan nilai signifikan masing-masing adalah melebihi nilai 0.005 seperti yang berikut:
 - a. Nilai signifikan bagi pasangan kumpulan Tidak Mahir dan Sederhana Mahir ialah 0.055 (ujian Tukey)
 - b. Nilai signifikan bagi pasangan Sederhana Mahir dan Mahir ialah 0.154 (ujian Tukey)

Kesan Kursus Kokurikulum ke atas Pencapaian kursus "compulsory" Pelajar Jabatan Kejuruteraan Elektrik Ho2 (Tidak terdapat perbezaan yang signifikan dalam pencapaian keseluruhan kursus "Common Core" di kalangan pelajar dari segi pencapaian kursus kokurikulum semester 2.).

Dapatan analisis dari ujian One-Way ANOVA menunjukkan bahawa pencapaian kursus "Common Core" Pelajar terdapat kesan interaksi antara variabel-variabel tersebut telah diuji dengan menggunakan analisis varian (ANOVA) satu hala (Jadual 5).

ANOVA

common_core

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	8.552	2	4.276	4.585	.010
Within Groups	838.484	899	.933		
Total	847.037	901			

Jadual 5

Taksiran Sattistik Output adalah :

Dari dapatan kajian , memperolehi perbezaan sekurang-kurangnya sebesar perbezaan yang ditunjukkan dalam sampel adalah sebesar 0.010. Memandangkan kebarangkalian berlakunya fenomena ini adalah besar (lebih dari 0.005 atau 5%), maka kajian data menerima Ho3. Ini bermakna tidak wujudnya perbezaan min secara signifikan di kalangan ketiga-tiga kumpulan populasi (seperti ditakrifkan oleh pembolehubah yang berfungsi sebagai faktor) dalam kursus common core.

Kesan Kursus Kokurikulum ke atas Pencapaian kursus "Discipline core" Pelajar Jabatan Kejuruteraan Elektrik Ho4 (Tidak terdapat perbezaan yang signifikan dalam pencapaian keseluruhan kursus "Discipline Core " di kalangan pelajar dari segi pencapaian kursus kokurikulum semester 3).

Dapatan analisis dari ujian One-Way ANOVA menunjukkan bahawa pencapaian kursus "Discipline core" Pelajar terdapat kesan interaksi antara variabel-variabel tersebut telah diuji dengan menggunakan analisis varian (ANOVA) satu hala (Jadual 6).

ANOVA

discipline_core

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	12.840	2	6.420	18.132	.000
Within Groups	274.416	775	.354		
Total	287.256	777			

Jadual 6

Taksiran Statistik Output adalah :

Dari dapatan kajian , memperolehi perbezaan sekurang-kurangnya sebesar perbezaan yang ditunjukkan dalam sampel adalah sebesar 0.000. Memandangkan kebarangkalian berlakunya fenomena inii adalah kecil (kurang dari 0.005atau 5%), maka kita tidak menerima Ho4. Ini bermakna wujudnya perbezaan min secara signifikan di kalangan ketiga-tiga kumpulan populasi (seperti ditakrifkan oleh pembolehubah yang berfungsi sebagai faktor)

Untuk menentukan pasangan kumpulan manakah yang berbeza di antara tiga kumpulan tersebut, jadual Post-Hoc ANOVA dirujuk jadual 7:

Multiple Comparisons

Dependent Variable: discipline_core

	(I) koko3	(J) koko3	Mean Difference (I-J)	Std. Error	Sig.	95% Confidence Interval	
						Lower Bound	Upper Bound
Tukey HSD	tidak mahir	sederhana mahir	-.38557 [*]	.08848	.000	-.5933	-.1778
		mahir	-.49127 [*]	.08317	.000	-.6866	-.2960
	sederhana mahir	tidak mahir	.38557 [*]	.08848	.000	.1778	.5933
		mahir	-.10569	.04819	.073	-.2189	.0075
	mahir	tidak mahir	.49127 [*]	.08317	.000	.2960	.6866
		sederhana mahir	.10569	.04819	.073	-.0075	.2189
LSD	tidak mahir	sederhana mahir	-.38557 [*]	.08848	.000	-.5593	-.2119
		mahir	-.49127 [*]	.08317	.000	-.6545	-.3280
	sederhana mahir	tidak mahir	.38557 [*]	.08848	.000	.2119	.5593
		mahir	-.10569 [*]	.04819	.029	-.2003	-.0111
	mahir	tidak mahir	.49127 [*]	.08317	.000	.3280	.6545
		sederhana mahir	.10569 [*]	.04819	.029	.0111	.2003

*. The mean difference is significant at the 0.05 level. (jadual 7)

Jadual 7

Berdasarkan ujian Post-Hoc ANOVA Tukey dan LSD didapati pasangan kumpulan yang berbeza secara signifikan ialah seperti berikut:

1. Pasangan kumpulan (tidak mahir dan Sederhana Mahir) dan (Tidak Mahir dan Mahir) yang kelihatan mempunyai perbezaan min markah yang signifikan memandangkan nilai signifikannya ialah 0.000 (bagi kujian Tukey dan LSD) adalah lebih kecil dari nilai 0.005.
2. Pasangan kumpulan lain kelihatan tidak signifikan jika dilihat hasil dari ujian Turkey memandangkan nilai signifikan masing-masing adalah melebihi nilai 0.005 seperti yang berikut:
 - a. Nilai signifikan bagi pasangan kumpulan Sederhana Mahir dan Mahir ialah 0.073 (ujian Tukey)
 - b. Nilai signifikan bagi pasangan Mahir dan Sederhana Mahir ialah 0.029 (ujian LSD)Kesan Kursus Kokurikulum ke atas Pencapaian kursus "compulsory" Pelajar Jabatan Kejuruteraan Elektrik Ho5 (Tidak terdapat perbezaan yang signifikan dalam pencapaian keseluruhan kursus "Compulsory" di kalangan pelajar dari segi pencapaian kursus kokurikulum semester 3.).

Dapatan analisis dari ujian One-Way ANOVA menunjukkan bahawa pencapaian kursus "compulsory" Pelajar terdapat kesan interaksi antara variabel-variabel tersebut telah diuji dengan menggunakan analisis varian (ANOVA) satu hala (Jadual 3).

ANOVA

compulsory

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	13.521	2	6.760	12.844	.000
Within Groups	400.550	761	.526		
Total	414.071	763			

Jadual 8

Taksiran Statistik Output adalah :

Dari dapatan kajian, memperolehi perbezaan sekurang-kurangnya sebesar perbezaan yang ditunjukkan dalam sampel adalah sebesar 0.000. Memandangkan kebarangkalian berlakunya fenomena ini adalah kecil (kurang dari 0.005atau 5%), maka kita tidak menerima Ho5. Ini bermakna wujudnya perbezaan min secara signifikan di kalangan ketiga-tiga kumpulan populasi (seperti ditakrifkan oleh pembolehubah yang berfungsi sebagai faktor)

Untuk menentukan pasangan kumpulan manakan yng berbeza di antara tiga kumpulan tersebut, jadual Post-Hoc ANOVA dirujuk jadual 9:

Multiple Comparisons

Dependent Variable: compulsory

	(I) koko3	(J) koko3	Mean Difference (I-J)	Std. Error	Sig.	95% Confidence Interval	
						Lower Bound	Upper Bound
Tukey HSD	tidak mahir	sederhana mahir	-.28466*	.10968	.026	-.5422	-.0271
		mahir	-.46570*	.10312	.000	-.7078	-.2235
	sederhana mahir	tidak mahir	.28466*	.10968	.026	.0271	.5422
		mahir	-.18104*	.05935	.007	-.3204	-.0417
LSD	tidak mahir	sederhana mahir	-.28466*	.10968	.010	-.5000	-.0694
		mahir	-.46570*	.10312	.000	-.6681	-.2633
	sederhana mahir	tidak mahir	.28466*	.10968	.010	.0694	.5000
		mahir	-.18104*	.05935	.002	-.2976	-.0645
mahir	tidak mahir	.46570*	.10312	.000	.2633	.6681	
	sederhana mahir	.18104*	.05935	.002	.0645	.2976	

*. The mean difference is significant at the 0.05 level. (Jadual 9)

Berdasarkan ujian Post-Hoc ANOVA Tukey dan LSD di dapati pasangan kumpulan yng berbeza secara signifikan ialah seperti berikut:

1. Pasangan kumpulan tidak mahir dan mahir yang kelihatan mempunyai perbezaan min markah yang signifikan memandangkan nilai signifikannya ialah 0.000 (bagi ujian Tukey dan LSD) adalah lebih kecil dari nilai 0.005.
2. Pasangan kumpulan lain kelihatan tidak signifikan jika dilihat hasil dari ujian Turkey memandangkan nilai signifikan masing-masing adalah melebihi nilai 0.005 seperti yang berikut:
 - a. Nilai signifikan bagi pasangan kumpulan Tidak Mahir dan Sederhana Mahir ialah 0.026 (Ujian Tukey)
 - b. Nilai signifikan bagi pasangan Sederhana Mahir dan Mahir ialah 0.07(Ujian Tukey)

5. KESIMPULAN

Kajian yang dijalankan ini telah berjaya mencapai objektifnya di mana ia telah menjawab beberapa persoalan kajian yang telah dikemukakan sebelum ini berkaitan kursus Kokurikulum dan keputusan peperiksaan pelajar kejuruteraan Elektrik. Dapatan kajian ini menunjukkan bahawa aspek kokurikulum mempengaruhi keputusan peperiksaan di Jabatan Kejuruteraan Elektrik bagi kursus "Discipline core" dan kursus "Compulsory" bagi semester dua dan tiga. Dapatan kajian juga menunjukkan bahawa kumpulan pelajar yang mahir dan tidak mahir sahaja mempunyai perbezaan yang ketara dalam kesan kepada pencapaian dalam kursus-kursus yang lain. Manakala kumpulan yang lain tidak menunjukkan perbezaan yang ketara.

RUJUKAN :

- Nur Dalilah Dahlan & Tajul Arifin Muhamad (2016). Kekuatan Mental Dan Prestasi Akademik Atlet Bola Sepak.
- Dicken Kilue & Tajul Arifin Muhamad (2017) Cabaran Pengajaran Subjek Pendidikan Jasmani Di Sekolah Menengah Di Malaysia.
- Mohd Fazli Hasan, Suhaida Abdul Kadir & Soaib Asimiran (2013) Hubungan Persekitaran Sekolah dengan Penglibatan Pelajar dalam Aktiviti Kokurikulum di Sekolah Menengah
- Zainal Ariffin Zainuddin, Yaakob Daud, dan Saiful Azmi Mohd Nor (2016) Pengurusan Kokurikulum Dan Tahap Penglibatan Pelajar Dalam Aktiviti Kokurikulum Di Sekolah Menengah Kebangsaan Daerah Kuala Terengganu.
- Johari Hassan & Sutinah A(2017). Pembinaan Kecemerlangan Diri Pimpinan Pelajar Menerusi Penglibatan Dalam Aktiviti Kokurikulum Di Universiti Teknologi Malaysia, Skudai
- Rosnida Othman (2016) Faktor Yang Mempengaruhi Penglibatan Pelajar Dalam Aktiviti Kokurikulum di Politeknik Tuanku Sultanah Bahiyah.
- Hassan Adnan, Raja Roslan Raja Abd. Rahman (2010) Keberkesanan Pelaksanaan Aktiviti Fizikal Terhadap Pembangunan Diri Pelajar: Satu Tinjauan
- Johari Hassan & Sutinah A. Safar (2017).Pembinaan Kecemerlangan Diri Pimpinan Pelajar Menerusi Penglibatan Dalam Aktiviti Kokurikulum Di Universiti Teknologi Malaysia, Skudai
- Wardatul Aishah Musa (2016).Kesedaran Kendiri Terhadap Aktiviti Kokurikulum Dan Keberkesanannya Kepada Remaja

FAKTOR PENGLIBATAN MAHASISWA DALAM SUKARELAWANAN

Fadillah Ismail¹, Adibah Abdul Kadir², Rosman Md Yusoff³, Zahrul Akmal Damin⁴

Pasukan Siswa Angkatan Pertahanan Awam
Universiti Tun Hussein Onn Malaysia, Parit Raja, Johor, Malaysia
Email: imfadillah@gmail.com
Email: adibah_kadir@yahoo.com
Email: rosmanmy@uthm.edu.my
Email: zahruld@uthm.edu.my

Abstrak

Aktiviti sukarela bukanlah suatu topik yang baharu di Malaysia, bahkan aktiviti tersebut yang telah melibatkan seluruh warganegara dalam pelbagai bentuk dan program sukarela di negara kita. Aktiviti-aktiviti sukarela ini juga merupakan aktiviti yang mampu memberi nilai kepada pembangunan insan dalam melahirkan rakyat yang berjiwa patriotik. Objektif kajian ini adalah untuk mengenalpasti faktor yang menarik minat mahasiswa untuk menyertai sukarelawan dan bagaimana hendak mengekalkan sukarelawan yang sedia ada agar mereka sentiasa terus terlibat dalam aktiviti kesukarelawan ini. Hasil daripada kajian ini, pengkaji berpendapat bahawa faktor motivasi antara faktor terpenting yang mampu menarik ramai sukarelawan bagi menyertai program-program sukarela ini. Kajian turut menunjukkan elemen-elemen penting yang mendorong penglibatan untuk aktiviti sukarela serta untuk mengekalkan sukarelawan sedia ada. Implikasi dan cadangan penting penglibatan dalam aktiviti sukarela juga dibincangkan.

Pengenalan

Kesukarelawan merupakan suatu sifat alami yang ada dalam diri kebanyakan manusia sejak daripada kewujudan tamadun manusia dan pembinaan masyarakat. Ini boleh dijadikan indikator atau pembayang mengenai sifat-sifat kemanusiaan yang terdapat dalam diri seseorang atau sesuatu kumpulan manusia. Sebagai contohnya, membantu seseorang yang berada di dalam kesusahan. Menurut kamus dewan edisi keempat mendefinisikan sukarelawan sebagai orang yang melakukan sesuatu secara sukarela tanpa paksaan daripada mana-mana pihak. Perkhidmatan mereka ini tidak memerlukan kelayakan tertentu. Keterlibatan masyarakat dalam pelbagai bidang sukarelawan seperti khidmat komuniti, sukarelawan dalam bentuk teknikal, sukan, penerbitan, seni budaya dan sebagainya dapat meningkatkan jati diri serta patriotik dalam diri seseorang individu tersebut.

Sukarela bukanlah satu senario baru yang wujud dalam masyarakat. Bahkan sifat sukarela ini turut menjadi sebahagian daripada kehidupan masyarakat sejak zaman-berzaman. Hal ini juga telah didorong oleh nilai-nilai budaya, ideologi, prinsip serta tradisi dan memberi kesan yang cukup besar dalam kehidupan kita, lebih-lebih lagi dalam hidup bermasyarakat. Seterusnya, kesukarelawan turut memberi implikasi penting terhadap pembinaan negara

bangsa yang kuat dan maju (Muhamad & Alauddin, 2013). Dunia kini menyaksikan pelbagai isu kemanusiaan yang hangat diperkatakan seperti bencana alam, ancaman kesihatan persekitaran, pendidikan yang masih rendah dan nilai sosial yang kian terhakis sejak kebelakangan ini di mana peranan masyarakat dalam membantu negara menghadapi kemelut sekarang amatlah dituntut. Ini kerana, rakyat merupakan tunggak utama negara memandangkan tenaga kerja yang besar diperlukan. Hal ini turut mencerminkan jati diri dan semangat sebagai seseorang warganegara bertanggungjawab.

Namun begitu, jumlah sukarelawan yang sedia ada masih lagi kurang. Ini menggalakkan kajian mengenai motif penglibatan sukarelawan dalam aktiviti-aktiviti sukarela. Dalam sebuah kajian yang dijalankan oleh Alaudin, Nadirah & Tajul Arifin (2014) terhadap 60 orang sukarelawan bagi Sukan Institusi Pengajian Tinggi (SUKIPT 2012) yang terdiri daripada 26 lelaki dan 34 perempuan dalam kalangan pelajar Universiti Kebangsaan Malaysia (UKM), menunjukkan bahawa motif peningkatan merupakan faktor motivasi yang paling menyumbang kepada impak penglibatan sukarelawan, manakala motif nilai pula adalah faktor motivasi yang paling menyumbang kepada tahap kepuasan sukarelawan. Dapatan kajian ini bermanfaat dalam meningkatkan pemahaman terhadap tahap motivasi dalam kalangan sukarelawan. Kajian ini turut disokong oleh Tuan Pah Rokiah Syed Hussain & Yasin (2016) di mana mereka mencadangkan supaya program motivasi dijalankan agar dapat menambahkan penghayatan terhadap program sukarela.

Seterusnya, satu kajian terhadap konflik keluarga yang berkerja dengan motivasi terhadap aktiviti kesukarelawanan pula telah dijalankan oleh Cowlshaw et. al. (2014). Hasil daripada kajian tersebut, mereka berpendapat keluarga yang bekerja menghadapi motivasi yang rendah untuk menyertai program sukarela. Ini berikutan komitmen masa yang padat bagi menyertai aktiviti sukarela tersebut. Namun begitu, motivasi mereka akan meningkat apabila usia mencapai umur bersara disebabkan oleh tempoh persaraan menyediakan banyak masa untuk mengikuti program kesukarelawanan serta tanggungjawab yang kurang baik di tempat kerja mahupun di rumah.

Selain itu, dari perspektif transformasi kepimpinan dan hubungannya dengan motif kepentingan diri, kajian oleh Dwyer et al. (2013) telah mendapati bahawa kurang kuat hubungannya kerana kebanyakan sukarelawan ini telah berkhidmat atas dasar altruistik dan tidak mempunyai kepentingan diri sendiri dalam menjalankan kerja-kerja tersebut. perkara ini turut mengukuhkan faktor dalaman yang menjadi penguat bagi sukarelawan melakukan kerja-kerja sukarela. Kemudian, kajian Peachey et al. (2015) serta Muhamad & Alauddin (2013) telah mengfokuskan soal motif ini dan mereka mendapati motivasi dalam diri para sukarelawan banyak disumbangkan oleh faktor kerjaya, sosial, nilai, pemahaman, peningkatan dan perlindungan diri.

Bagi meningkatkan lagi jumlah sukarelawan di negara kita, penggunaan media sosial yang kerap digunakan oleh anak muda serta orang dewasa boleh diigunakan bagi menarik minat mereka menyertai program-program sukarela. Dalam kajian yang dijalankan oleh Kim dan Lee (2014), mereka melihat kepentingan laman jaringan sosial agar dapat meningkatkan penglibatan masyarakat dalam kesukarelawanan. Walaubagaimanapun, hasil kajian menunjukkan bahawa niat mempengaruhi sikap untuk terlibat dalam kerja-kerja kesukarelawanan.

Berdasarkan daripada kajian-kajian terdahulu mendapati aspek penghayatan dalam kalangan anggota masyarakat terhadap semangat kesukarelawanan merupakan isu penting kerana ianya agak sukar untuk ditemui menerusi kajian-kajian terdahulu, baik dalam mahupun luar negara. Kajian terdahulu terlalu banyak memfokuskan kepada skop motivasi, tetapi aspek penghayatan bagi meningkatkan serta mengekalkan jumlah sukarelawan jarang sekali disentuh oleh pengkaji sebelum ini. Justeru itu, kajian ini dijalankan bagi

mengenalpasti faktor yang menarik minat untuk menyertai sukarelawan dan bagaimana untuk mengekalkannya dalam program-program sukarela.

Pemmasalahan Kajian

Di Malaysia, terdapat banyak badan bukan kerajaan (NGO) dan badan kerajaan seperti Muslim Care Malaysia, Syria Care, Aman Palestin dan Angkatan Pertahanan Awam Malaysia (APM) yang bertindak mengumpulkan sukarelawan bagi membantu mangsa bencana alam, bantuan kemanusiaan dan bantuan-bantuan lain bukan sahaja di Malaysia termasuk di luar negara. Hal ini berjaya meningkatkan kedudukan Malaysia dalam *World Giving Index 2016* oleh *Charities Aid Foundation* (2016) daripada tangga ke 71 pada tahun 2013 kepada tangga ke 22 pada tahun 2016 daripada 130 buah negara seluruh dunia.

Muhamad dan Alauddin (2013) serta Artikharina Awang dan Zakaria Mustafa (2013) berpendapat di Malaysia sektor kesukarelawanan melalui NGO ini mampu memberikan sumbangan bermakna kepada pembangunan, namun begitu Malaysia masih lagi ketinggalan dalam banyak aspek berbanding negara maju. Sebagai contohnya, program yang berkaitan dengan aktiviti pembersihan awam, gotong-royong membantu golongan yang memerlukan, galakan meningkatkan kebersihan dan peningkatan tahap pendidikan masyarakat. Walaubagaimanapun, Malaysia tidak boleh terlalu selesa memandangkan pada tahun 2014 dan 2015, Malaysia menduduki tangga ke 7 dan 10 dunia berbanding 130 negara lain dalam *World Giving Index 2016* tersebut. Ini menunjukkan jumlah sukarelawan yang kian susut di Malaysia.

Oleh kerana itu, pihak kerajaan melalui agensi berkaitan menyediakan pelbagai bentuk insentif sebagai tarikan bagi menarik penyertaan rakyat ke dalam program-program berkaitan serta mengekalkan mereka di mana kerajaan telah melancarkan program berbentuk penghayatan belia khususnya terhadap kesukarelawanan seperti One Malaysian for Youth (1M4U) bagi menyemai semangat kesukarelawanan dalam kalangan anak muda atau lebih dikenali sebagai Generasi Y (Utusan Malaysia, 2012). Kerajaan telah mengfokuskan program sukarelawan khususnya kepada remaja dan belia kerana golongan ini merupakan antara lingkungan umur yang mempunyai populasi terbesar di Malaysia serta mereka ini dilihat sebagai berani mengambil risiko dan mempunyai banyak masa dan tenaga. Inisiatif kerajaan memperkenalkan 1M4U merupakan suatu usaha tepat agar rakyat dapat menghayati kepentingan aspek kesukarelawanan dan mengekalkannya sebagai gaya hidup dan amalan harian.

Namun begitu, masalah yang terjadi di sebalik penganjuran program-program kesurelawan ini ialah kerana ketiadaan sifat penghayatan dalam diri individu (Mohd Hairul Anuar Razak et al., 2013). Hal ini juga telah ditambah oleh Menteri Belia dan Sukan di mana sukarelawan-sukarelawan ini dilihat masih gagal menghayati sepenuhnya konsep kesukarelawanan kerana terdapat dalam kalangan mereka yang hanya menagih elaun harian sebanyak RM 50.00 dan mengharapakan bekalan makanan secara wajib melalui setiap program semata, dan bukannya atas dasar dan semangat kesukarelawan yang tinggi dalam diri masing-masing.

Penerapan semangat kesukarelawanan dalam kalangan masyarakat bukanlah suatu topik yang baru diperkatakan. Contoh yang dapat kita lihat ialah, dalam cadangan pembentukan Dasar Belia Negara yang pertama sekitar 1970-an telah memasukkan perkara berkaitan "kesukarelawanan" dan dinyatakan dengan jelas sebagai satu daripada tujuan atau hasrat kewujudan dasar awal tersebut (Tuan Pah Rokiah Syed Hussain & Yasin, 2016). Di samping itu, seiring dengan hasrat tersebut, usaha "menegak dan mengukuhkan prinsip sukarela dan demokratik dalam pergerakan belia" juga merupakan salah satu daripada matlamat Perlembagaan Majlis Belia Malaysia (MBM) 1979 (Tuan Pah Rokiah Syed Hussain & Yasin,

2016). Seterusnya, pelbagai skuad, bridged atau skor sukarelawan telah ditubuhkan oleh pelbagai pihak untuk menarik sukarelawan baru bermula daripada awal tahun 2000, namun ia seringkali tidak lebih daripada itu, atau tidak mempunyai jumlah pengikut yang ramai dan kekal.

Situasi di atas menjelaskan bahawa pelbagai usaha telah dijalankan baik daripada kerajaan mahupun daripada badan kerajaan dalam menarik jumlah sukarelawan yang baru serta mengekalkan jumlah sedia ada namun begitu usaha tersebut menemui jalan yang buntu berikutan kemerosotan jumlah sukarelawan serta kurang mendapat sokongan daripada pihak-pihak yang disasarkan. Justeru itu, kajian ini dijalankan bagi mengenalpasti faktor yang menarik minat mahasiswa atau belia untuk menyertai aktiviti kesukarelawan dan bagaimana untuk mengekalkan sukarelawan tersebut untuk turut serta dalam program-program sukarela pada masa-masa akan datang.

Objektif Kajian

Kajian ini dijalankan berasaskan kepada beberapa objektif yang telah dikenal pasti. Objektif tersebut adalah seperti berikut:

1. Menenalpasti faktor yang menarik minat untuk menyertai sukarelawan.
2. Bagaimana hendak mengekalkan sukarelawan yang sedia ada.

Reka Bentuk Kajian

Kajian yang dijalankan ini merupakan kajian deskriptif yang berbentuk tinjauan. Reka bentuk tinjauan dipilih kerana dalam kajian ini menggunakan soal selidik bagi mengumpulkan data. Menurut Mohd Majid (2000), soal selidik merupakan alat ukur yang digunakan dalam penyelidikan pendidikan. Ia digunakan untuk mendapatkan maklumat yang tepat bagi mencapai tujuan kajian. Data kajian telah dikumpul menerusi kaedah kuantitatif dengan menggunakan instrumen soal selidik yang telah diubah suai serta disahkan kebolehpercayaannya.

Bagi tujuan kajian ini, seramai 60 orang sukarelawan dari kalangan mahasiswa tahun satu hingga tahun empat yang pernah mengikuti aktiviti kesukarelawan telah dijadikan responden kajian. Sampel dipilih menggunakan kaedah persampelan bertujuan (purposive sampling) iaitu prosedur persampelan dari sekumpulan subjek yang mempunyai ciri ciri tertentu berdasarkan pengetahuan dan tujuan khusus penyelidikan.

Kesahan Dan Kebolehpercayaan

Kesahan dan kebolehpercayaan sesuatu instrumen adalah penting bagi memastikan dapatan yang diperoleh boleh dipercayai dan tidak dipersoalkan (Kerlinger & Lee 2001). Pemboleh ubah kajian terdiri daripada pemboleh ubah bebas (gender) dan pemboleh ubah bersandar, iaitu enam konstruk motif penglibatan sukarelawan. Kesahan dan kebolehpercayaan memainkan peranan penting dalam pengukuran mahupun kaedah pengumpulan data (Azizi et. al., 2006). Oleh sebab instrumen soal selidik telah diubah suai daripada soal selidik yang asal, satu ujian rintis telah ditadbir untuk menguji kefahaman

terhadap item-item yang dikemukakan bagi memastikan kesahan dan kebolehpercayaan instrumen berkenaan. Melalui kajian rintis, penyelidik akan dapat mengesan kelemahan item agar matlamat kajian tercapai (Mohd Najib,

2003). Bantuan pakar bahasa dan pakar bidang Matematik digunakan bagi memastikan setiap item adalah tepat dan mudah difahami oleh responden. Pengkaji menggunakan pendekatan terjemahan secara timbal balik terhadap soal selidik yang diubahsuai tersebut. Kesahan instrumen merujuk kepada sejauh mana instrumen berkenaan dapat mengukur aspek yang diperlukan (Mohd Majid 2000). Item soal selidik VFI yang digunakan digubal berdasarkan pengubahsuaian soal selidik yang telah diakui sah. Kemudian ia disemak pula oleh dua orang pensyarah Universiti Kebangsaan Malaysia (UKM) yang pakar dalam bidang berkenaan. Manakala untuk nilai kebolehpercayaan pula, kaedah alpha Cronbach telah digunakan dan nilai alpha 0.60 adalah nilai minimum untuk diterima. Kajian rintis ini dijalankan di UKM dengan jumlah responden sebanyak 30 orang pelajar daripada populasi yang sama, tetapi bukan responden kajian sebenar. Data yang diperoleh dianalisis dengan menggunakan perisian Statistic Package for Social Science (SPSS) versi 18. Keputusan kajian rintis yang diperoleh menunjukkan set soal selidik ini mempunyai ketekalan dalaman yang tinggi, iaitu 0.91 alpha Cronbach bagi konstruk motif penglibatan sukarelawan dan 0.78 alpha Cronbach bagi konstruk tahap kepuasan diri. Hal ini jelas menunjukkan bahawa kebolehpercayaan instrumen ini adalah tinggi dan boleh diterima pakai bagi tujuan kajian ini.

Penganalisisan

Data yang diperoleh dianalisis dengan menggunakan perisian SPSS versi 18. Analisis statistik deskriptif digunakan untuk meneliti taburan demografi sukarelawan sukan yang terlibat. Bagi mengkaji dapatan bagi menjawab persoalan kajian, teknik statistik inferensi digunakan untuk melihat perbezaan dan hubungan antara pemboleh ubah. Dalam analisis ini, ujian-t sampel bebas (independent samples t-test) digunakan untuk melihat perbezaan antara pemboleh-ubah kajian

Dapatan Kajian

Demografi

Latarbelakang Responden: Hasil kajian ini mendapati majoriti mahasiswa yang terlibat dalam kajian adalah terdiri daripada mahasiswa lelaki (59 peratus), berbangsa Cina (36 peratus) dan Melayu (31 peratus). Majoriti mereka berumur dalam lingkungan 21-23 tahun (74 peratus), tinggal di bandar (79 peratus) dan terdiri daripada mereka yang sedang mengikuti pengajian di fakulti yang berbeza-beza. Antara mahasiswa yang terlibat dalam kajian ini adalah terdiri daripada mereka yang mendaftar di Fakulti Sains Sosial dan Kemanusiaan (FSSK) iaitu sejumlah 29 peratus, Fakulti Pendidikan Islam (FPI- 16 peratus), Fakulti Sains dan Teknologi (FST-14 peratus), Fakulti Ekonomi dan Perniagaan (FEP-13 peratus), Fakulti Pendidikan (FPEND- 6 peratus), Fakulti Undang-Undang (FUU- 6 peratus) dan Fakulti Kejuruteraan Alam Bina (FKAB- 5 peratus). Berdasarkan aspek tahun pengajian, hasil kajian menunjukkan majoriti mereka yang terlibat dalam penyelidikan ini terdiri daripada mereka yang sedang berada dalam Tahun dua (33 peratus) dan Tahun satu pengajian (28 peratus). Manakala selebihnya berada dalam Tahun tiga (27 peratus) dan Tahun empat pengajian (12 peratus).

Pengalaman dengan Aktiviti Kesukarelawanan:

Hasil kajian mendapati majoriti iaitu sejumlah 86 peratus dalam kalangan mahasiswa yang terlibat dalam penyelidikan ini mengakui bahawa mereka berpengalaman dalam menjalankan aktiviti sukarelawan. Manakala sejumlah 14 peratus orang lagi memberikan maklumbalas sebaliknya iaitu tidak pernah berpengalaman menjalankan aktiviti berbentuk sukarelawan. Menurut kajian yang dijalankan oleh Astin & Sax (1998) menyatakan bahawa penglibatan mahasiswa dengan aktiviti sukarelawan bukan sahaja mampu meningkatkan tahap pencapaian mereka daripada aspek kurikulum dan ko-kurikulum, malahan mereka mempunyai rasa tanggungjawab yang tinggi untuk membantu komuniti sekeliling yang berada dalam keadaan yang memerlukan. Manakala kajian yang dijalankan oleh Haski-Leventhal et. al., (2008) pula menunjukkan bahawa mahasiswa universiti yang melibatkan diri dengan aktiviti kesukarelawanan mempunyai gaya kehidupan yang lebih berdisiplin dan kebanyakan mereka dilihat mampu mengurus masa dengan lebih sistematik.

Selain itu, kita juga hendaklah tidak terlalu selesa dengan jumlah sukarelawan sedia ada yang telah kita miliki. Hal ini kerana berdasarkan statistik menunjukkan bahawa negara kita telah mengalami kesusutan dalam pembekalan tenaga sukarelawan sehingga menyebabkan negara kita telah jatuh ke tangga yang lebih corot dalam World Giving Index 2016. Sukarelawan sedia ada perlu sentiasa diberikan sokongan motivasi untuk terus berkhidmat secara sukarela. Peluang dan ruang juga perlu diberikan kepada mereka agar mereka dapat berkhidmat atau memulakan kerjaya dalam organisasi yang terlibat dengan kesukarelawanan secara formal seperti Angkatan Pertahanan Awam dan juga RELA. Selain itu juga, bagi memastikan sukarelawan sedia ada kekal melibatkan diri dalam aktiviti kesukarelawanan, sukarelawan perlu sentiasa diberikan hak upaya dalam diri mereka. Sukarelawan perlu dilengkapi dengan kursus-kursus kemahiran insaniah seperti kemahiran berkomunikasi, kemahiran kepimpinan, kemahiran interaksi sosial, membuat keputusan, dan sebagainya. Apabila sukarelawan dilengkapi dengan kemahiran-kemahiran insaniah seperti ini, mereka akan memperoleh nilai tambah dalam diri mereka, hasil menyertai aktiviti kesukarelawanan ini. Ini boleh membuatkan mereka kekal dalam aktiviti kesukarelawanan.

Berdasarkan faktor-faktor keterlibatan dengan program sukarelawan, hasil kajian mendapati majoriti (39 peratus) mahasiswa terlibat dengan program berbentuk kesukarelawanan adalah disebabkan oleh perasaan ingin membantu masyarakat. Hasil kajian ini dilihat selari dengan hasil kajian yang dijalankan oleh Nichols & King (1999) yang mendapati bahawa majoriti individu yang terlibat dengan aktiviti berbentuk kesukarelawanan adalah disebabkan oleh keinginan yang tinggi untuk membantu orang lain. Faktor-faktor keterlibatan lain mahasiswa terlibat dengan aktiviti kesukarelawanan adalah disebabkan oleh faktor ingin mendapatkan pengalaman baru (33 peratus), ingin berkenalan dengan rakan baru (14 peratus) dan seterusnya disebabkan oleh faktor dorongan rakan-rakan (14 peratus).

Perbincangan & Kesimpulan

Hasil kajian dapat memberikan gambaran sebenar faktor yang menarik minat untuk menyertai sukarelawan iaitu motivasi dan juga niat terhadap aktiviti sukarela. Dapatan kajian dapat memberikan panduan kepada pihak penganjur program atau aktiviti sukarela yang dijalankan di seluruh Malaysia. Pihak yang berkaitan dapat memberikan tumpuan dengan menyokong para sukarelawan melalui motivasi seperti menyediakan peluang dan ruang kepada sukarelawan untuk berkhidmat ataupun memulakan kerjaya yang berkait dengan organisasi sukarela.

Badan-badan sukarela juga dapat menyediakan usaha yang efektif dengan memberi hak upaya kepada sukarelawan belia semasa penglibatan mereka dalam aktiviti sukarela seperti kemahiran kepemimpinan, kemahiran membuat keputusan, pembentukan personaliti, kemahiran komunikasi dan juga kemahiran dalam interaksi sosial. Walau bagaimanapun, bukan semua badan sukarela dapat menyediakan khidmat yang sedemikian, namun usaha yang sewajarnya dapat membantu dan menarik lebih ramai golongan belia melibatkan diri dalam aktiviti sukarela.

Hasil kajian juga telah memberikan panduan penting kepada penganjur program dan aktiviti sukarela mengenai niat sebagai faktor yang terpenting mempengaruhi sukarelawan belia untuk terlibat dengan aktiviti sukarela. Berdasarkan niat murni yang ada pada setiap sukarelawan belia, pihak penganjur sepatutnya mengambil peluang menghebahkan serta mempromosi secara menyeluruh setiap program serta aktiviti sukarela yang hendak dilaksanakan dengan lebih sistematik. Pihak penganjur juga perlu merancang strategi yang lebih berkesan untuk meletakkan sukarelawan belia sesuai dengan kemampuan serta keupayaan mereka dalam semua program dan aktiviti sukarela di Malaysia.

Rujukan

- Alaudin, M., Nadirah, A., & Tajul Arifin, M. (2014). Motif penglibatan, impak penglibatan dan tahap kepuasan diri dalam kalangan sukarelawan sukan institusi pengajian tinggi (Doctoral dissertation, UKM).
- Artikharina Awang, Zakaria Mustafa (2013) Penglibatan sukarelawan masyarakat Jepun terhadap isu alam sekitar. Kertas kerja ini dibentangkan dalam International Conference on Social Science Research, ICSSR 2013 dianjurkan oleh WorldConferences.net pada 4-5 June 2013, Penang, Malaysia.
- Cowlshaw S, Birch A, McLennan J, Hayes P (2014) Antecedents and outcomes of volunteer work-family conflict and facilitation in Australia. *Applied Psychology: An International Review* **63**(1), 168-189.
- Dwyer PC, Bono JE, Snyder M, Nov O, Berson Y (2013) Sources of volunteer motivation: Transformational leadership and personal motives influence volunteer outcomes. *Nonprofit Management and Leadership* **24**(2), 181-205.
- Kim Y, Lee W-N (2014) Networking for philanthropy: Increasing volunteer behavior via social network sites. *Cyberpsychology, Behavior and Social Networking* **17**(3), 160-165.
- Mohd Hairul Anuar Razak, Jayum A Jawan, Adlina Abd. Halim, Mohd Mahadee Ismail, Siti Aishah Misri (2013) Penghayatan dan Kesedaran Patriotisme dalam kalangan Pelatih Program Latihan Khidmat Negara. *Malaysian Journal of Youth Studies* **8**, 1-24.
- Muhamad, T. A., & Alauddin, A. N. M. (2013). Motif penglibatan sukarelawan sukan Institusi Pengajian Tinggi terhadap tahap kepuasan diri. *Jurnal Pendidikan Malaysia*, **38**(2), 51-59.
- Peachey JW, Bruening J, Lyras A, Cohen A, Cunningham GB (2015) Examining social capital development among volunteers of a multinational sport-for-development event. *Journal of Sport Management* **29**, 27-41.

Tuan Pah Rokiah Syed Hussain & Yasin, L. (2016). Belia dan program kesukarelawan di Malaysia: Satu kajian empirikal (Youth and volunteerism in Malaysia: An empirical study). *International Journal of Development, Society and Environment*, 12(10).

Utusan Malaysia (2012) *Sukarelawan penguat semangat Gaza*, 23 Disember. [Cited 29/3/2015]. Available from: <http://ww1.utusan.com.my/utusan/Rencana/>.

FAKTOR-FAKTOR YANG MENDORONG PELAJAR IPT MEMILIH MENJADI EJEN 'DROPSHIP' SEBAGAI SUMBER PENDAPATAN SAMPINGAN.

Farah Azua Othman

Jabatan Perdagangan,
Politeknik Seberang Perai,
13500 Permatang Pauh, Pulau Pinang
Email: farah@psp.edu.my

Abstrak

Salah satu perniagaan yang menjadi trend terkini dalam dunia perniagaan atas talian adalah perniagaan 'dropship'. Perniagaan 'dropship' juga sangat sesuai untuk mereka yang baru berjinak untuk mulakan perniagaan online dan menimba pengalaman berniaga kecil-kecilan di dunia maya ini. Dengan kos sara hidup yang semakin meningkat pada masa kini, ramai di antara kita cuba untuk merebut peluang menambah pendapatan sampingan terutamanya golongan pelajar IPT. Oleh itu, kajian ini bertujuan untuk mengenalpasti faktor-faktor yang mendorong pelajar IPT sekitar Permatang Pauh, Pulau Pinang memilih untuk menjadi ejen 'dropship' sebagai salah satu sumber pendapatan sampingan mereka. Seramai 100 orang responden telah dipilih di kalangan pelajar jurusan pengurusan perniagaan di IPT sekitar Permatang Pauh, Pulau Pinang. Hasil dapatan kajian menggunakan perisian SPSS menunjukkan majoriti responden memilih faktor kemahiran sebagai salah satu faktor yang mendorong mereka menjadi ejen 'dropship'. Ini kerana kesesuaian faktor dengan bidang pengajian yang mereka ambil di IPT. Selain faktor kemahiran, faktor risiko yang rendah dan modal yang kecil juga turut menjadi pendorong kepada responden untuk memilih perniagaan 'dropship' sebagai sumber pendapatan sampingan mereka.

Kata kunci: Ejen 'dropship', kemahiran, risiko rendah, modal kecil.

1.1 Latar Belakang Kajian

Dropship merupakan istilah jual beli yang menjadi trend terkini dalam dunia perdagangan dalam talian. *Dropship* merupakan satu rangkaian perniagaan yang melibatkan penjualan sesuatu produk atau servis dengan pengedar. *Dropshipper* merupakan orang tengah atau ejen di antara pembekal dan pembeli. Ejen hanya perlu membayar kepada pembekal harga produk dan servis yang dijual kepada pembeli. Tugas *dropship* hanyalah untuk mempromosikan produk yang dijual oleh pembekal dan melakukan urusan niaga pesanan dengan pembeli. Setelah pembayaran dibuat oleh pembeli, *dropshipper* akan menghantar pesanan itu kepada pembekal yang seterusnya akan membungkus dan menghantar produk tersebut terus ke alamat pembeli. Konsep yang mudah ini akan membantu *dropshipper* memperoleh keuntungan 'atas angin', tanpa perlu menyimpan stok atau menyediakan kos modal yang tinggi. Kebiasaannya keuntungan *dropship* adalah berdasarkan perbezaan margin harga jual yang diberikan oleh pembekal kepada ejen atau *dropship* dengan harga yang ditawarkan kepada pembeli.

Ejen *dropship* ini amat sesuai untuk golongan yang sibuk tetapi ingin mencari duit sampingan dengan membuat bisnes secara atas talian antaranya ialah pelajar, pekerja kerajaan, guru dan blogger. Dengan adanya sistem *dropship* ini, kerja mereka menjadi lebih mudah. Mereka hanya perlu buat promosi dan mengambil pesanan daripada pembekal untuk dihantar terus kepada pelanggan tanpa menyimpan stok.

1.2 Pernyataan Masalah

Perniagaan berkonsepkan *dropship* sudah popular sejak 5 tahun lepas di negara Amerika Syarikat. Perniagaan ini juga telah membuktikan individu yang mahu berniaga di internet tidak perlu menggunakan modal yang tinggi. Oleh itu, hal ini dapat memberikan peluang kepada para pelajar untuk menceburi bidang perniagaan. Terdapat pelbagai masalah yang timbul menyebabkan pelajar IPT berusaha menjalankan perniagaan *dropship*.

Masalah PTPTN yang membebankan mahasiswa untuk membayar selepas tamat tempoh pengajian sering menjadi isu. Menurut Md Zai, S (2016), lumrah bergelar mahasiswa, setiap semester sejumlah peruntukan kewangan yang besar diperlukan untuk lunaskan yuran pengajian, beli buku, dan lain-lain perbelanjaan. Sekalipun ada golongan yang bijak menguruskan wang dan masih berbaki hingga ke akhir semester, itu langsung tidak mewakili suara mahasiswa yang kini semakin dihimpit kos sara hidup yang tinggi. Namun begitu, berdepan dengan laluan sukar tidak sesekali mematahkan impian untuk berjaya dalam pelajaran. Sebagaimana gigihnya semangat menuntut ilmu, setinggi itulah juga perjuangan mahasiswa untuk menggenggam diploma mahupun ijazah yang diidamkan.

Mahasiswa hari ini perlu bijak merebut peluang sebagaimana yang disarankan oleh Kementerian Pendidikan Tinggi (KPT). Perniagaan atas talian adalah salah satu pendapatan sampingan yang dijalankan sama ada secara *dropship* mahupun diusahakan secara langsung. Perniagaan ini juga mulai rancak dalam kalangan warga mahasiswa yang pada asalnya sebagai alternatif untuk cari 'duit poket', namun dengan usaha yang gigih melalui *dropship* seseorang mahasiswa mampu mendapatkan keuntungan yang berganda mengalahkan individu bekerja. Tambahan pula, kecanggihan teknologi masa kini disertakan pula dengan gaya hidup masyarakat yang sentiasa sibuk mendorong pasaran perniagaan atas talian berkembang pesat. Saranan ini adalah bertepatan selepas mengambil kira kesempatan yang dialami mahasiswa akhir-akhir ini. Selain didorong oleh minat berniaga, kalangan mahasiswa yang terbabit dengan perniagaan atas talian adalah mereka yang ingin membantu ibu bapa dari sudut kewangan kerana tidak mahu terlalu bergantung kepada wang pinjaman dari Perbadanan Tabung Pendidikan Tinggi Nasional (PTPTN).

1.3 Objektif Kajian

1. Mengenal pasti sama ada faktor kemahiran yang mendorong pelajar IPT memilih untuk menjadi ejen 'dropship'.
2. Mengenal pasti sama ada faktor kurang risiko perniagaan yang mendorong pelajar IPT memilih untuk menjadi ejen 'dropship'.
3. Mengenal pasti sama ada faktor modal kecil yang mendorong pelajar IPT memilih untuk menjadi ejen 'dropship'.

1.4 Persoalan Kajian

1. Adakah faktor kemahiran yang mendorong pelajar IPT memilih untuk menjadi ejen 'dropship' sebagai salah satu sumber pendapatan sampingan mereka?
2. Adakah faktor kurang risiko perniagaan yang mendorong pelajar IPT memilih untuk menjadi ejen 'dropship' sebagai salah satu sumber pendapatan sampingan mereka?
3. Adakah faktor modal kecil yang mendorong pelajar IPT memilih untuk menjadi ejen 'dropship' sebagai salah satu sumber pendapatan sampingan mereka?

2.0 Ulasan Karya

2.1 Faktor Kemahiran

Kemahiran dalam perniagaan merupakan satu aspek yang penting kerana setiap peniaga perlu memahami dan mengetahui bagi melengkapkan diri dengan kemahiran dalam bidang perniagaan sebelum memceburkan diri dalam bidang berkenaan. Menurut *Hoffhan dan Novak* (1996) pula, kemunculan komunikasi antara penjual dan pengguna melalui atas talian telah mengubah kaedah pemasaran secara tradisi. Oleh sebab itu, kemahiran komunikasi juga adalah amat penting untuk peniaga atas talian mengendalikan perniagaan mereka. Antara kemahiran lain dalam perniagaan atas talian terdiri daripada kemahiran teknikal dan kemahiran pemasaran.

Menurut *Chan dan Swatman* (2000), urusanniaga secara atas talian telah menyebabkan wujudnya rantaian bekalan yang menyambungkan antara penjual dan pengguna melalui laman sesawang yang lebih dikenali sebagai e-dagang. Oleh sebab itu, penting untuk setiap peniaga mengetahui kemahiran-kemahiran asas seperti teknik mengambil gambar, kaedah penghantaran barang dan sebagainya.

Menurut *Othman, S* (2013), sebagai seorang usahawan, kita bukan sahaja perlu bijak dalam mentadbir syarikat serta para pekerja, kita juga perlu memiliki kemahiran dan pengalaman yang berkaitan dengan bidang yang diceburi.

Menurut *Mohd Salleh, N* (2014), pemasaran adalah kemahiran yang sangat penting untuk para peniaga membuat promosi kepada orang lain. Peniaga perlu

mahir memasarkan barangan yang dijual. Oleh itu, kaedah pemasaran yang baik dapat memudahkan urusan perniagaan bagi kedua-dua pihak.

Menurut Ab Kadir. M.G (2014), beliau berkata ini dapat membuka minda dan merangsang semangat kepada para pelajar dengan ilmu pengetahuan dan kemahiran dalam keusahawanan sebagai persediaan mengharungi persaingan dunia perniagaan sebenar.

Menurut Yusof, A.A (2003), komunikasi melibatkan penyampaian idea dan perasaan kepada orang lain. Tanpa berkomunikasi, maklumat tidak dapat disampaikan daripada satu pihak kepada pihak yang lain. Manusia berkomunikasi kerana manusia ingin mempengaruhi pemahaman, sikap dan tindakan pihak lain samada pihak tersebut bersetuju atau tidak ke atas sesuatu isu sebagaimana yang manusia kehendaki.

Menurut Hashim (2011), proses komunikasi ini dapat berlaku pada bila-bila masa dan tidak dapat dielakkan oleh mana-mana individu. Manusia sentiasa berkomunikasi dalam kehidupan sehariannya samada sesama manusia bahkan dengan penciptanya.

2.2 Faktor Risiko

Menurut Khairi, I (2016), usahawan perlu berani menghadapi risiko, namun bukan menghadapi risiko membuta, tetapi juga perlu mempertimbangkan berbagai-bagai perkara sebelum mengambil risiko. Oleh kerana kos untuk memulakan perniagaan internet adalah jauh lebih rendah daripada perniagaan yang memerlukan premis, risiko dapat dikurangkan terutamanya dari segi kos premis, sewa, ubahsuai, *overhead* kedai dan lain-lain.

Menurut Den, H (2016), risiko pasti ada dalam setiap perkara yang dilakukan. Kita tidak berani ambil risiko tanpa ilmu dan kemahiran. Oleh hal yang demikian, kita bukan ambil risiko tetapi kita mengurus risiko.

2.3 Faktor Modal Kecil

Menurut Saari, N.H (2015), menyatakan bahawa konsep perniagaan internet atau perniagaan menerusi internet dapat dilakukan oleh sesiapa sahaja tanpa memerlukan kos tinggi atau modal yang besar mahupun pengalaman luas dalam perniagaan. Hal ini dapat dilihat oleh kebanyakan pelajar telah menjadi ejen *dropship* sebagai pendapatan sampingan mereka. Modal yang kecil dapat membantu usahawan muda untuk mengembangkan lagi perniagaan dan mempelajari selok belok perniagaan atas talian.

Menurut Md Zai, S (2016) pula, beliau menyatakan mahasiswa perlu membiayai sejumlah peruntukan kewangan yang besar diperlukan untuk lunaskan yuran pengajian, beli buku, dan lain-lain perbelanjaan pada setiap semester. Ejen *dropship* tidak memerlukan modal yang besar. Hal ini kerana, ejen *dropship* tidak perlu mengeluarkan duit pada setiap bulan untuk membayar sewa kedai dan sebagainya. Tambahan pula, ejen *dropship* sebagai orang tengah tidak perlu membeli barangan secara borong di mana memerlukan modal yang sangat besar.

Manakala menurut Raich, R (2015), beliau menyatakan bajet 2016 dengan peruntukan internet percuma untuk mahasiswa boleh dilaksanakan semudah memberikan mereka kad sim yang diaktifkan untuk memberi mereka akses percuma selagi bergelar mahasiswa. Hal ini dapat memudahkan usahawan muda untuk memasarkan produk atau perkhidmatan mereka kepada orang ramai. Pada masa kini, internet juga memerlukan modal.

3.1 Metadologi

3.1.1 Populasi Kajian

Kajian ini menggunakan borang soal selidik sebagai kaedah penyelidikan yang melibatkan responden di kalangan pelajar IPT jurusan pengurusan perniagaan di sekitar Permatang Pauh, Pulau Pinang yang menjadikan sistem *dropship* sebagai sumber pendapatan sampingan mereka. Responden yang dipilih adalah di kalangan pelajar Uitm dan Politeknik berdekatan bagi memudahkan edaran borang soal selidik.

3.1.2 Sampel Kajian

Disebabkan oleh faktor kekangan masa dan tenaga, para penyelidik menggunakan kaedah sampel di mana hanya memilih 100 orang responden untuk penyelidikan ini dilakukan secara persampelan *purposive* untuk membantu dalam mendapatkan maklumat. Menurut Sugiyono (2010), sampel *purposive* adalah teknik untuk menentukan sampel penelitian dengan beberapa pertimbangan tertentu yang bertujuan agar data yang diperoleh kemudiannya mampu lebih representatif.

3.1.3 Kaedah Analisis Data

Kaedah penganalisis data yang digunakan oleh para penyelidik adalah menggunakan sistem *Statistical Package for Science* (SPSS) versi 22.0 dimana kaedah *Pilot Test* telah digunakan dan menghasilkan soalan bahagian A dan bahagian B dapat diperoleh dengan tepat. Daripada hasil tersebut, para penyelidik dapat membuktikan keputusan dengan menggunakan jadual, carta pai atau graf bar mudah.

3.1.4 Analisis Kekekapan dan Min

Analisis frekuensi adalah berkaitan dengan latar belakang responden yang terpilih. Bahagian ini adalah untuk menganalisa sejauh manakah aspek latar belakang responden iaitu jantina, sebab menjadi *dropship*, bangsa, tempoh menjadi *dropship* dan jenis pinjaman.

Frekuensi yang diperolehi daripada SPSS adalah berbentuk peratusan dan kemudiannya diterangkan dengan lebih lanjut menggunakan graf bar mudah. Penggunaan graf bar mudah adalah untuk memudahkan pihak yang terlibat mudah untuk membaca dan memahami.

Dalam menganalisis keputusan kajian daripada responden, data yang diperolehi di tukarkan dalam bentuk graf dan jadual yang mewakili keseluruhan

soalan soal selidik. Data tersebut ditunjukkan dalam bentuk peratusan dan min. Selain itu, min yang ditunjukkan boleh digunakan untuk membandingkan kelompok antara satu taburan dengan taburan yang lain.

4.1 Dapatan Kajian

4.1.1 Faktor Kemahiran

Soalan- soalan yang diajukan dalam bahagian kedua ialah berkaitan faktor kemahiran dalam perniagaan *dropship* yang mendorong pelajar IPT di sekitar Permatang Pauh. Selain itu, nilai min bagi item nombor 9 yang membawa nilai min yang paling tinggi iaitu 4.05 berbanding soalan lain. Sebanyak 48% responden setuju dan 3% sangat tidak setuju mengenai kemudahan teknologi yang banyak membantu dalam memajukan perniagaan *dropship* di sekitar Permatang Pauh.

Soalan yang mempunyai nilai min yang sederhana ialah item kedua di mana min skor yang diperoleh ialah 3.58 berbanding soalan yang lain. Sebanyak 46% setuju manakala 1% sangat tidak setuju mengenai taklimat perniagaan untuk mengembangkan perniagaan *dropship* dalam kalangan pelajar IPTA di sekitar Permatang Pauh.

Seterusnya soalan yang membawa min skor yang paling rendah ialah item nombor 1 berbanding soalan yang lain dimana nilai min skor ialah 3.62. Sebanyak 50% setuju dan 4% sangat tidak setuju bahawa perniagaan *dropship* ini dapat meningkatkan kemahiran pelajar dari segi pengurusan pelanggan di sekitar Permatang Pauh.

Kesimpulannya, jelaslah bahawa faktor kemahiran memainkan peranan yang penting dalam memajukan perniagaan *dropship* dalam kalangan pelajar IPTA di sekitar Permatang Pauh. Selain itu, menurut *Albert Einstein*, beliau mengatakan bahawa satu-satunya sumber pengetahuan adalah pengalaman. Melalui pengalaman baru kita dapat memproleh kemahiran dan bakat yang baru untuk memantapkan perniagaan *dropship*.

4.1.2 Kurang Risiko Perniagaan

Berdasarkan borang soal selidik, penyelidik telah mengemukakan 10 item yang berasaskan faktor kurang risiko perniagaan yang terdapat dalam objektif ketiga kajian. Kajian merangkumi tempoh masa panjang, salurkan perniagaan lain, menjadi ejen *dropship*, risiko kesuntukkan, tingkatkan ejen *dropship*, pembekal dipercayai, kurang risiko kerugian, kurang beban pelajar, lebih aktif berniaga, dan memberi motivasi.

Soalan- soalan yang diajukan dalam bahagian ketiga iaitu faktor kurang risiko perniagaan dalam perniagaan *dropship* di sekitar bandar Permatang Pauh. Selain itu nilai min bagi item nombor 6 yang membawa nilai min yang paling tinggi iaitu 4.03 berbanding dengan soalan lain. Sebanyak 48% setuju dan 5% sangat tidak setuju mengenai pembekal yang boleh dipercayai dalam perniagaan *dropship*. Selain itu sesetengah penipuan akan melibatkan kerugian wang ringgit, dan sesetengah penipuan menyebabkan kerugian dari segi masa dan bentuk penipuan yang boleh berlaku. Penipuan pertama adalah dari segi penghantaran. Cara penyelesaian ialah meminta nombor *tracking*. Nombor *tracking* ini penting untuk membuatkan pelanggan kita rasa lega barang yang ditempah tu telah diuruskan dengan baik. Hal ini boleh dikatakan bahawa untuk memajukan perniagaan

dropship kita haruslah mempunyai pembekal yang boleh dipercayai supaya pelanggan dapat memberi komen yang positif terhadap perniagaan *dropship*.

Soalan yang mempunyai min skor yang sederhana ialah item 10 di mana min skor yang diperoleh ialah 3.88 berbanding soalan lain. Terdapat sebanyak 57% setuju dan 2% sangat tidak setuju mengenai perniagaan *dropship* juga dapat memberi motivasi dalam kalangan pelajar disekitar bandar Permatang Pauh. Menurut Azizan, A (2011), beliau mengatakan bahawa malah risiko yang rendah juga akan memberikan motivasi untuk peniaga *dropship* untuk mencapai kejayaan bisnes dengan pantas. Ini kerana mereka hanya fokuskan aktiviti-aktiviti yang mampu memberikan jualan, iaitu aktiviti yang membawa kepada hasil duit masuk. Hal ini boleh dikaitkan bahawa motivasi penting dalam membina perniagaan *dropship* yang lebih maju.

Seterusnya soalan yang membawa min skor paling rendah adalah item nombor 1 di mana nilainya ialah 3.61 berbanding soalan yang lain. Sebanyak 52% setuju dan 2% sangat tidak setuju bahawa perniagaan *dropship* ini memerlukan tempoh masa yang panjang untuk mengembangkan keuntungan perniagaan *dropship* di sekitar Permatang Pauh.

Kesimpulannya pengkaji dapati bahawa faktor kurang risiko perniagaan yang mendorong pelajar IPT di sekitar Permatang Pauh untuk menjadi agen *dropship*. Menurut pandangan Ajay Banga, (2014) beliau mengatakan bahawa jika anda tidak sanggup mengambil risiko anda akan kurang berjaya dalam dunia perniagaan.

4.1.3 Faktor Modal Kecil

Berdasarkan borang soal selidik, para penyelidik telah mengemukakan 10 item yang berasaskan faktor modal kecil pengkaji telah mengedarkan 10 item soalan yang berasaskan kepada objektif pertama iaitu kemahiran, faktor kurang risiko perniagaan dan faktor modal kecil. Faktor modal kecil ini merangkumi pengalaman yang sedikit dalam dunia perniagaan, perniagaan antarabangsa, pelajar yang suka dalam bidang *dropship*, tidak mebebaskan pelajar, dapat memperoleh untung yang banyak, Sebagai pendapatan sampingan, mengetahui selok belok perniagaan, produk yang berkualiti dan dapat membiayai yuran pengajian.

Soalan-soalan yang diajukan di dalam bahagian pertama ialah faktor modal kecil yang menekankan untuk mengenal pasti sama ada faktor modal kecil yang mempengaruhi pelajar IPTA di sekitar Permatang Pauh. Selain itu nilai min bagi item nombor 5 membawa nilai min yang paling tinggi iaitu 3.94 berbanding dengan item yang lain. Terdapat sebanyak 44% responden mengatakan setuju dan 2% responden mengatakan tidak setuju di mana responden berpendapat bahawa perniagaan *dropship* ini tidak mebebaskan pelajar dari segi kos dan masa untuk menjalankan perniagaan *dropship* sebagai pendapatan sampingan di sekitar Permatang Pauh.

Seterusnya, item yang mempunyai nilai min yang sederhana adalah item nombor 7 di mana min skor yang diperoleh ialah 3.88 berbanding dengan item lain. Terdapat sebanyak 49% daripada responden mengatakan setuju, dan 3% daripada responden mengatakan tidak setuju. Mereka berpendapat bahawa melalui perniagaan *dropship*, pelajar dapat menjana pendapatan sampingan selain daripada bekerja keras untuk tujuan makan gaji. Secara kesimpulannya, melalui perniagaan *dropship* pelajar dapat menanggung risiko yang lebih rendah dan pada masa yang sama pelajar IPT berpeluang untuk jana lagi banyak pendapatan.

Seterusnya item yang mempunyai nilai min yang rendah ialah item nombor 8 dimana min yang diperolehi ialah 3.82 berbanding item lain sebanyak 53% setuju dan 2% sangat tidak setuju berpendapat bahawa responden haruslah mahir dalam selok belok perniagaan sebelum menjalankan perniagaan *dropship* ini. Usahawan juga perlu mempunyai pengetahuan dan pengalaman dalam bidang perniagaan yang akan diceburinya

Berdasarkan penyertaan soalan pengkaji mendapati objektif bagi faktor modal kecil telah tercapai dan pengkaji mendapati bahawa faktor modal perniagaan adalah sangat penting untuk menjalankan sesuatu perniagaan *dropship*. Selain itu pelajar IPT dapat menjalankan perniagaan *dropship* dengan modal yang kecil untuk menjana pendapatan sampingan melalui perniagaan *dropship*.

4.2 Rumusan Kajian

Di antara ketiga-tiga faktor iaitu faktor kemahiran, kurang risiko perniagaan dan modal kecil, faktor kemahiran menerima min yang paling tinggi. Ini menunjukkan bahawa ramai responden bersetuju bahawa fakta kemahiran merupakan faktor yang penting dan perlu ada untuk menguasai bidang *dropship*. Pelajar perlu mempunyai kemahiran yang tinggi terutama kemahiran menggunakan teknologi dan kemahiran berkomunikasi.

Manakala, di antara ketiga-tiga faktor yang mendorong pelajar IPT memilih menjadi ejen *dropship*, faktor modal kecil menerima min skor yang paling rendah. Ini menunjukkan bahawa responden menjadi ejen *dropship* bukan memilih kerjaya ini semata-mata disebabkan oleh modalnya yang kecil. Tetapi disebabkan minat dan mahu mempraktikkan kemahiran teknologi dan komunikasi yang mereka miliki bersesuaian dengan jurusan dan bidang yang mereka ceburi semasa pengajian.

Kesimpulannya, kajian yang dijalankan ini telah menerima maklum balas yang baik dan positif daripada responden. Ini adalah kerana ketiga-tiga objektif kajian iaitu faktor kemahiran, faktor kurang risiko perniagaan dan faktor modal kecil telah menerima min skor yang tinggi. Ini menunjukkan ketiga-tiga objektif yang dinyatakan di dalam soal selidik mempengaruhi pelajar IPT jurusan pengurusan perniagaan di sekitar Permatang Pauh untuk menjadi ejen *dropship*.

5.1 Implikasi kepada Pihak Berkepentingan

Dapatan kajian ini penting kepada pihak *dropshipper* bagi membantu mereka untuk mengenalpasti persepsi pelajar IPT terhadap sistem *dropship*. Daripada analisa data, kebanyakan pelajar IPT berpendapat dengan menggunakan modal yang kecil, perniagaan mereka tidak dapat berkembang sehingga ke peringkat antarabangsa.

Dapatan kajian ini penting kepada pihak pembekal sebagai pembekal utama kepada *dropshipper* bagi membekalkan produk yang berkualiti kepada *dropshipper*. Hal ini juga dapat membantu pembekal untuk mengenalpasti *dropshipper* yang mempunyai kemahiran untuk menjual produk mereka sehingga ke peringkat antarabangsa. *Dropshipper* yang mempunyai pelbagai kemahiran secara tidak langsung dapat memasarkan produk pembekal sehingga ke peringkat antarabangsa dan dapat memajukan perniagaan pembekal itu sendiri.

Dapatan kajian ini juga penting kepada pihak pengguna sebagai pihak yang membeli produk daripada *dropshipper*. Hal ini dapat mewujudkan kepercayaan kepada pengguna terhadap sistem *dropship* kerana pengguna masih lagi ragu-ragu untuk melakukan proses jual beli daripada *dropshipper*. Sebagai contoh, *dropshipper* perlu memberi maklumat yang banyak tentang produk yang dijual kepada pengguna untuk meraih keyakinan mereka.

Dapatan kajian ini penting kepada pihak atasan IPT sebagai pihak yang membenarkan dan menggalakkan pelajar IPT untuk melibatkan diri dalam bidang keusahawanan. Galakan yang diberikan oleh pihak IPT sedikit sebanyak dapat mendorong lebih ramai pelajar IPT untuk menjadi ejen *dropship*. Sebagai contoh, pihak atasan boleh mengadakan kempen tentang kebaikan pelajar IPT menjadi usahawan. Secara tidak langsung bilangan ejen *dropship* dalam kalangan pelajar dapat ditingkatkan.

RUJUKAN

- Ahmad sanusi, N.I.I. (2014). *Kemahiran berkomunikasi di kalangan pelajar IPTA dan IPTS*
<http://tribunalharian.weebly.com>
- Azizan, A. (2011). *Sebab jana pendapatan lumayan dengan dropship*
<http://www.majalahniaga.com>
- Den, H. (2016). *Perniagaan, motivasi dan pelaburan*
www.hisyamden.com
- Embong, S. (2015). *Kelebihan penggunaan ICT dalam perniagaan*
<http://www.harakahdaily.net>
- Hussin, S. (2015). *Idea jana pendapatan sampingan untuk pelajar IPTA*
<http://www.sabreehussin.com>
- Hussin, S. (2016). *Kelemahan menjalankan bisnes menggunakan konsep dropship*
<http://www.sabreehussin.com>
- Khairi, I. (2016). *Perniagaan, kewangan dan motivasi*
www.irfankhairi.com
- Khalil, S. (2014). *Sumber idea segar untuk blog bisnes anda*
<http://www.majalahniaga.com>
- Mansor, R. (2015). *Ilmu kemahiran penting dalam perniagaan*
<http://www.utusan.com.my>
- Md Zai, S. (2016). *Mahasiswaniaga Online*
<http://www.sinarharian.com.my>
- Mohd Nor, M.A (2016). *Bisnes tanpa modal*
<http://sinarharian.com.my>

Mohd Salleh, N. (2014). *Kualiti jadi taruhan*
<http://www.utusan.com.my>

Othman, S. (2013). *Persediaan sebelum memulakan perniagaan*
<http://majalahniaga.com>

Raich, R. (2015). *Bajet 2016 : dengar juga suara mahasiswa*
<http://www.sinarharian.com.my>

Saari, N.H. (2015). *Meneroka bidang perniagaan internet*
<http://www.sinarharian.com.my>

Wan Mohd Zaini, W.N.A. (2016). *Perniagaan online berdaftar elak kes pengguna ditipu*
<http://www.mynewshub.cc>

KEBERKESANAN KONSEP OBE DALAM PROSES PENGAJARAN DAN PEMBELAJARAN DALAM KALANGAN PELAJAR JABATAN KEJURUTERAAN ELEKTRIK POLITEKNIK KOTA BHARU

Nur Filzah Binti Mohd Fauzey¹ Masliza Binti Mat Jusoh² Julia Izura Binti Jopely³

Jabatan Kejuruteraan Elektrik
Politeknik Kota Bharu, Km 24 Kok Lanas,
16450, Ketereh Kelantan, Malaysia.
Email: filzah@pkb.edu.my
Email : masliza@pkb.edu.my
Email : juliaizura@pkb.edu.my

Abstrak

Outcome Based Education (OBE) telah diperkenalkan secara menyeluruh dalam sistem pendidikan Politeknik Malaysia bermula daripada sesi Jun 2010. Proses pemantauan terhadap keberkesanan pelajar adalah menjadi satu kewajipan bagi memastikan kualiti pembelajaran dan pengajaran (P&P) yang mampu memberikan impak yang tinggi ke arah merealisasikan pencapaian Lesson Learning Outcome (LLO), Course Learning Outcome (CLO), Programme Learning Outcome (PLO) dan Programme Education Objective (PEO) yang dijangkakan. Sehubungan dengan itu, satu kajian telah dijalankan terhadap pelajar politeknik dalam usaha untuk mengenalpasti tahap kefahaman di kalangan pelajar dalam pelaksanaan sistem OBE di dalam pembelajaran mereka. Terdapat tiga (3) elemen utama yang diuji bagi mengenalpasti tahap kefahaman pelajar iaitu dalam aspek kurikulum, proses penyampaian dan penilaian. Kajian ini dilaksanakan terhadap 100 orang pelajar Politeknik Kota Bharu (PKB) dengan menggunakan kaedah kuantitatif dan melalui soalselidik. Kajian ini menggunakan analisis deskriptif untuk melihat tahap nilai min kajian dan data kuantitatif yang diperolehi melalui soal selidik dianalisis dengan menggunakan perisian Statistical Package for Social Science (SPSS) versi 20. Kebolehpercayaan borang soal selidik adalah (0.781). Dapatan kajian menunjukkan tahap keberkesanan OBE dalam kalangan pelajar di Jabatan Kejuruteraan Elektrik ditahap sederhana. Dapatan ini akan digunakan bagi merancang dan melaksanakan proses penambahbaikan kualiti berterusan atau Continuous Quality Improvement (CQI) melalui tindakan pencegahan dan pembetulan dalam aspek berkenaan. Hasil daripada kajian dan tindakan penambahbaikan yang dilaksanakan telah memperlihatkan peningkatan terhadap keberkesanan konsep OBE dalam proses pengajaran dan pembelajaran dalam kalangan pelajar Jabatan Kejuruteraan Elektrik Politeknik Kota Bharu ke arah memacu pendidikan yang lebih berkualiti dan mampu memberikan impak terhadap proses pembelajaran pelajar yang lebih bermakna dan diharapkan agar ianya mampu meningkatkan nilai kebolehpasaran pelajar pada masa akan datang.

Kata kunci: Pembelajaran dan Pengajaran, Kurikulum, OBE, CQI

1.0 PENGENALAN

Kajian ini bertujuan untuk mengkaji keberkesanan konsep (OBE) dalam proses pengajaran dan pembelajaran dalam kalangan pelajar Jabatan Kejuruteraan Elektrik Politeknik Kota Bharu. Sejak arahan pelaksanaan OBE secara menyeluruh di Politeknik dikeluarkan oleh Kementerian Pendidikan Tinggi (KPT), pelbagai usaha telah dijalankan oleh Jabatan Pengajian Politeknik (JPP) bagi memastikan OBE dijalankan secara efektif dan menyeluruh di setiap Politeknik Malaysia. Jika dibandingkan dengan sistem pembelajaran tradisional yang berkonsepkan *Teacher Centered Learning (TCL)*, OBE yang mengunapakai konsep *Student Centered Learning (SCL)* amat bergantung kepada kaedah instruksional P&P yang bersesuaian bagi mencapai *Learning Outcomes (LO)* yang telah ditetapkan. Bagi mengukur tahap keberkesanan konsep OBE dalam proses pengajaran dan pembelajaran dalam kalangan pelajar Jabatan Kejuruteraan Elektrik Politeknik Kota Bharu (JKE). Satu kajian telah pun dijalankan ke atas pelajar Semester 3. Melalui kajian ini, 3 aspek yang menjadi kelemahan pelajar telah dikenalpasti dan seterusnya digunapakai bagi menghasilkan kaedah penambahbaikan kualiti berterusan (CQI).

1.1 OBJEKTIF KAJIAN

Objektif kajian yang telah ditetapkan adalah dari beberapa aspek seperti berikut:

- (i) Untuk mengenal pasti tahap kefahaman pelajar JKE dalam pelaksanaan sistem OBE dari aspek kurikulum.
- (ii) Untuk mengenal pasti tahap kefahaman pelajar JKE dalam pelaksanaan sistem OBE dari aspek kaedah penyampaian.
- (iii) Untuk mengenal pasti tahap kefahaman pelajar JKE dalam pelaksanaan sistem OBE dari aspek penilaian.

1.2 PERNYATAAN MASALAH

Amalan pelaksanaan OBE di Politeknik merupakan salah satu pendekatan yang boleh diguna pakai oleh pensyarah dalam proses pengajaran dan pembelajaran. Namun begitu, penyelidik berpendapat bahawa masih lagi terdapat masalah dalam mengimplementasikan kaedah pengajaran yang berkonsepkan kepada OBE. Terdapat 3 aspek yang telah di kenalpasti melalui tinjauan awal yang telah dilakukan oleh penyelidik ialah dari aspek kurikulum, proses pembelajaran dan penilaian. Dari aspek kurikulum didapati kurangnya persediaan belajar di kalangan pelajar (*self learning*) sebelum P&P dijalankan oleh pensyarah. Manakala dari aspek pembelajaran pula, pelajar kurang berkomunikasi dalam Bahasa Inggeris semasa sesi pembelajaran dan kurang melibatkan diri dalam aktiviti yang dijalankan oleh pensyarah di dalam kelas. Selain daripada 2 aspek tersebut, didapati juga terdapatnya masalah dari aspek penilaian iaitu pelajar sukar untuk menyelesaikan soalan-soalan seperti kuiz dan ujian pada aras tinggi dan kurang membuat rujukan tambahan. Oleh yang demikian, satu kajian perlu dijalankan bagi tujuan mengenalpasti tahap keberkesanan konsep OBE dalam proses pengajaran dan pembelajaran dalam kalangan pelajar Jabatan Kejuruteraan Elektrik Politeknik Kota Bharu.

1.3 KEPENTINGAN KAJIAN

Hasil daripada kajian yang akan dilaksanakan ini diharapkan dapat membantu banyak pihak termasuklah pihak Politeknik, pihak pensyarah dan juga pelajar. Oleh itu, antara kepentingan kajian tersebut adalah seperti berikut:

Kepentingan kepada Politeknik Kota Bharu (PKB)

Dengan adanya kajian ini, diharapkan dapat membantu pihak PKB dalam merealisasikan pelaksanaan OBE di peringkat Politeknik secara menyeluruh bagi menghasilkan graduan yang dihasilkan kelak memenuhi keperluan industri. Pihak Politeknik juga dapat merancang pelan tindakan bagi memastikan penghasilan graduan melalui proses pengajaran dan pembelajaran yang berkualiti sejajar dengan keperluan MQA.

Kepentingan kepada Pensyarah

Kajian ini dapat membantu pihak pensyarah untuk mengenalpasti langkah pelaksanaan dan langkah-langkah menangani masalah atau kelemahan yang wujud melalui pendekatan ini. Di samping itu, ia juga dapat membantu pihak pensyarah merangka pelan pelaksanaan ini secara holistik dan berkesan lagi. Kajian ini juga dapat membantu pihak pensyarah dalam mengenalpasti dengan lebih menyeluruh mengenai pelaksanaan pendekatan ini dan seterusnya dapat mengenalpasti kelemahan-kelemahan serta masalah-masalah yang wujud. Para pensyarah juga dapat mengetahui kaedah apakah yang sesuai diaplikasikan di dalam proses pengajaran dan pembelajaran mereka serta kaedah penilaian yang boleh diguna pakai.

Kepentingan kepada Pelajar

Hasil daripada kajian ini juga pelajar akan dapat menjadi seorang yang lebih berkeyakinan untuk berkomunikasi dengan pihak luar selepas tamat pengajian. Ini akan dapat merelisasikan matlamat Politeknik untuk menghasilkan graduan yang berkebolehan dan berdaya saing apabila berada di alam pekerjaan nanti.

1.4 SKOP KAJIAN

Kajian ini dilaksanakan ke atas pelajar semester 3 JKE bagi semua program di PKB. Kajian ini tidak melibatkan lain-lain Politeknik di Malaysia. Walau bagaimanapun, dapatan kajian ini mungkin boleh digunakan untuk Politeknik lain yang mempunyai ciri-ciri yang sama dengan sampel kajian ini. Kajian ini merangkumi tiga aspek dalam OBE iaitu kurikulum, proses pembelajaran dan penilaian.

2.0 SOROTAN KAJIAN

Sistem Pendidikan di Malaysia

Kementerian Pendidikan Malaysia menyatakan bahawa pembangunan Pendidikan dari Zaman Dasar Pembangunan hingga ke Zaman Dasar Wawasan Negara telah berjaya mencapai banyak kemajuan khususnya dalam penyelidikan infrastruktur, kemudahan pendidikan dan latihan perguruan. Strategi meningkatkan peluang pendidikan berjaya mencapai sasarannya. Perkembangan sistem pendidikan di Malaysia juga secara tidak langsung telah menyebabkan perubahan dalam kaedah pengajaran dan pembelajaran guru sama ada di sekolah mahupun di IPT (Institut Pengajian Tinggi). Sebelum negara mencapai zaman globalisasi ini, kebanyakan pendekatan pengajaran guru yang dilaksanakan oleh guru adalah melalui pendekatan berasaskan guru iaitu seperti kuliah atau lebih dikenali sebagai kaedah "*Chalk and Talk*".

Kaedah Pengajaran dan Pembelajaran

Pengajaran merupakan aktiviti atau proses yang berkaitan dengan penyebaran ilmu pengetahuan atau kemahiran yang tertentu. Proses ini meliputi perkara-perkara seperti aktiviti perancangan, pengelolaan, penyampaian, bimbingan dan penilaian yang bertujuan menyebarkan ilmu pengetahuan kepada pelajar-pelajar dengan cara yang berkesan. Tujuan mengajar ialah menukar tingkah laku dan kelakuan pelajar melalui perolehan ilmu pengetahuan atau kepercayaan baru. Di dalam proses pengajaran, aktiviti latihan atau pelaziman merupakan usaha untuk menukarkan tingkah laku pelajar, manakala teknik tunjuk ajar atau indoktrinasi digunakan untuk menyebarkan ilmu pengetahuan dan kepercayaan baru. Maka proses pengajaran meliputi aktiviti-aktiviti latihan, pelaziman, tunjuk ajar atau indoktrinasi yang akan menukarkan tingkah laku dan kelakuan disamping membawa ilmu pengetahuan dan kepercayaan baru kepada para pelajar. Bagi memudahkan proses pengajaran yang lebih berkesan berkenaan tajuk pembelajaran, Teori Konstruktivisme telah digunapakai dalam menyampaikan pengajaran kepada pelajar di dalam kelas. Konstruktivisme merupakan proses pembelajaran yang menerangkan cara pengetahuan disusun dalam minda manusia. Unsur-unsur konstruktivisme ini telah lama dipraktikkan dalam kaedah pengajaran dan pembelajaran di peringkat Sekolah, Maktab dan Universiti tetapi tidak ditekankan. Beberapa ahli konstruktivisme yang terkemuka berpendapat bahawa pembelajaran yang bermakna itu bermula dengan pengetahuan atau pengalaman sedia ada murid. Selain itu, penilaian harus merangkumi cara menyelesaikan masalah dengan munasabah dan pengetahuan. Antara teknik-teknik penilaian yang sedemikian ialah peta konsep, portfolio, ujian prestasi dan ujian berpasukan

Konsep *Outcomes-Based Education (OBE)*

Outcomes-Based Education (OBE) merupakan sistem pembelajaran baharu yang telah diperkenalkan bagi menambahbaik sistem pembelajaran tradisional (*Tradisional Education*) sebelumnya. Berbanding dengan sistem pembelajaran tradisional yang hanya menjalankan penilaian bersifat quantitative, OBE menambahbaik sistem sedia ada dengan menambah elemen penilaian yang bersifat Qualitative (Aravind, et. Al, 2008). Dengan kata lain, OBE merupakan sistem pembelajaran berpusatkan pelajar yang memberi pemfokusan bukan

sahaja kepada keputusan Peperiksaan Akhir Pelajar (*Cognitive Domain*), tetapi juga terhadap hasil pembelajaran lain (*Psychomotor & Affective Domains*) yang dapat memberi nilai tambah kepada pelajar (Spady & Marshall, 1991). Selain pengetahuan (*Knowledge*), hasil pembelajaran lain yang dinilai melalui kaedah OBE antaranya ialah Kemahiran Praktikal (*Practical Skills*), Kemahiran Komunikasi (*Communication Skills*), Kemahiran penyelesaian masalah dan Berfikir secara Kritikal (*Critical Thinking and Problem Solving Skills*), Kemahiran Sosial dan Kebertanggungjawaban (*Social Skills and Responsibility*), Pembelajaran Berterusan dan Kemahiran Pengurusan Maklumat (*Continuous Learning and Information Management Skills*), Kemahiran Mengurus dan Keusahawanan (*Management and Entrepreneurial Skills*), Profesionalisma, Etika dan Moral (*Professionalism, Ethics and Moral*) dan juga Daya Kepimpinan dan Semangat Berpasukan (*Leadership and teamwork skills*). Sistem OBE direkabentuk dengan terlebih dahulu mengenalpasti hasil akhir (*Pre-determined Objectives*) yang ingin dicapai oleh pelajar dengan menguasai beberapa hasil pembelajaran (*Learning Outcomes*) yang telah ditetapkan (Aravind & Rajparthiban, 2011). Setelah hasil akhir pembelajaran dikenalpasti, kurikulum (*curriculum*) akan dibentuk. Di peringkat Politeknik, kurikulum dibentuk di Bahagian Pembangunan Kurikulum oleh Jabatan Pengajian Politeknik (JPP) dan diikuti dengan proses instruksional P&P yang dijalankan di Politeknik yang telah ditetapkan.

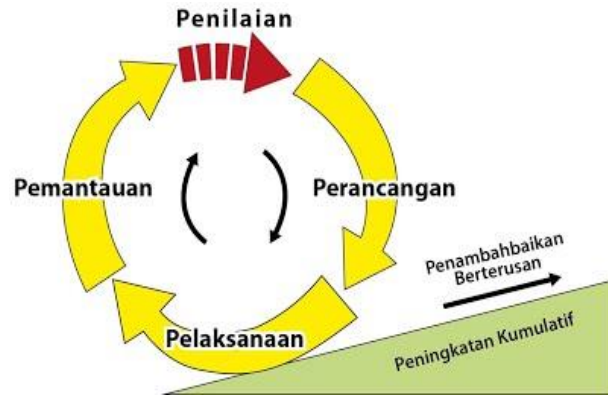
Pendidikan Berasaskan Hasil *Outcome-Based Education* (OBE) merupakan proses yang melibatkan penstrukturan semula kurikulum, penilaian dan laporan dalam pendidikan. Ini bagi membolehkan para pelajar memperolehi pencapaian dan menguasai pembelajaran tahap tertinggi setiap semester tanpa menunggu sehingga memenuhi kredit program dan tamat pengajian di Politeknik. Konsep OBE selalunya akan fokus kepada hasil pelaksanaan sesuatu program yang ditawarkan di Politeknik.

OBE lebih menjurus kepada perancangan dan hasil yang bakal diperolehi oleh setiap pelajar dalam setiap program yang diikuti. Hasil pembelajaran lebih menitikberatkan terhadap persoalan apakah jangkaan yang perlu para pelajar capai dari segi pengetahuan, kefahaman atau kebolehan untuk membuat sesuatu ataupun kualiti yang perlu dibangunkan oleh mereka sendiri semasa pengajian di Politeknik.

Pendidikan berasaskan hasil (OBE) menekankan kepada pembelajaran pelajar dengan:

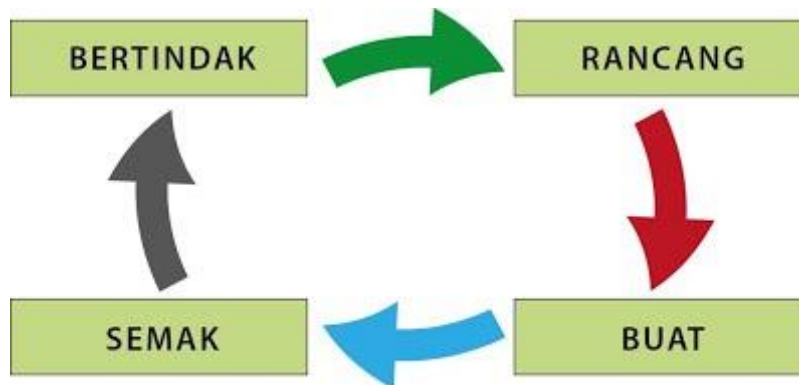
- i. Menggunakan pernyataan hasil pembelajaran yang jelas untuk memudahkan para pelajar mengetahui dan memahami tentang jangkaan hasil yang perlu mereka capai.
- ii. Menyediakan aktiviti pembelajaran tertentu dengan tujuan untuk membolehkan para pelajar mencapai semua hasil yang dirancangan.
- iii. Menilai tahap pencapaian pelajar berbanding kriteria penilaian yang telah ditetapkan secara jelas dan berkesan.

Secara keseluruhannya, OBE akan memfokuskan kepada empat (4) elemen yang utama dalam pelaksanaan sepanjang program akademik iaitu Perancangan (*Planning*), Pelaksanaan (*Implementation*), Pemantauan (*Monitoring*) dan Penilaian (*Assessment*) seperti yang ditunjukkan pada Rajah 1.

Rajah 1: Pelaksanaan OBE secara menyeluruh

Segala penilaian yang dibuat akan dianalisis bagi membandingkan perancangan dan kejayaan yang dicapai. Perancangan yang dirancang haruslah menjurus kepada objektif dan hasil pembelajaran program yang telah direkabentuk. Analisis hasil yang dicapai samada tercapai atau tidak bergantung kepada indeks pencapaian utama atau *key performance indicator* (KPI) yang telah ditetapkan. Kaedah penilaian juga menjadi alat yang penting dalam mengenalpasti pencapaian setiap pelajar. Daripada penilaian ini, jika pencapaian berada di bawah sasaran yang ditetapkan, proses penambahbaikan kualiti berterusan (CQI) perlu dijalankan dalam usaha meningkatkan pencapaian hasil program yang dirancang secara berterusan. Pelaksanaan ini juga menggunakan konsep PDCA (*Plan, Do, Check dan Action*) iaitu rancang, laksana, periksa dan tindakan seperti ditunjukkan pada Rajah 2.

Rajah 2: Proses Perancangan Pelaksanaan OBE

3.0 METODOLOGI

Kajian yang dilaksanakan ini adalah berbentuk kajian Kuantitatif yang bertujuan untuk mengenalpasti tahap kefahaman dikalangan pelajar Kejuruteraan Elektrik PKB, pada sesi akademik Jun 2016 terhadap pelaksanaan sistem OBE dalam pembelajaran mereka. Data yang diperolehi dikategorikan sebagai jenis Kuantitatif kerana penganalisaan data adalah menggunakan peratusan dan analisa skor min. Kaedah penyelidikan yang dijalankan untuk

kajian ini adalah kaedah penyelidikan deskriptif. Penyelidikan deskriptif merupakan penyelidikan yang bermatlamat untuk menerangkan satu fenomena yang sedang berlaku (Mohd Majid Konting, 2005). Kajian ini dilaksanakan terhadap 100 orang pelajar sebagai sampel dan saiz sampel ini merupakan seratus peratus daripada populasi pelajar semester 3 yang berada di PKB pada sesi Jun 2016. (Najib Abdul Ghafar, 1999) menyatakan bahawa jika jumlah populasinya adalah kecil, penyelidik boleh menggunakan keseluruhan ahli sebagai sample. Dalam bab ini, penyelidik membincangkan mengenai kaedah yang digunakan untuk mendapatkan data bagi kajian yang dijalankan. Bahagian ini menyatakan reka bentuk kajian, sumber data, alat kajian, tatacara kajian, analisis data, andaian, batasan kajian dan rumusan.

3.1 Reka Bentuk Kajian

Kajian yang dijalankan ini merupakan satu penyelidikan yang berbentuk deskriptif. Pendekatan yang diguna pakai bagi mendapatkan data adalah melalui instrumen kajian iaitu borang soal selidik. Melalui kaedah ini, ianya dapat memudahkan penyelidik untuk mengumpul, menganalisis dan menginterpretasikan data yang diperolehi. Semasa menjalankan kajian, pengkaji menggunakan borang soal selidik dengan harapan dapat mengumpulkan maklumat dengan cepat dan mendapat gambaran yang mendalam tentang permasalahan kajian. Responden hanya perlu menyatakan keadaan sebenar berpandukan soalan yang disediakan.

3.2 Sumber Data

Sampel populasi kajian adalah meliputi pelajar Semester 3 Kejuruteraan Elektrik di PKB, yang mengikuti pengajian program diploma. Seramai 100 sampel dipilih untuk dijadikan sampel kajian. Instrumen yang digunakan bagi mendapatkan data dari sampel ialah melalui kaedah borang soal selidik.

3.3 Alat Kajian

Pengkaji menggunakan borang soal selidik untuk tujuan mengumpulkan data kuantitatif responden. Instrumen berbentuk soal selidik mudah ditadbir setelah dibina dengan baik dan data senang diproses untuk dianalisis. Menurut Mohd Majid (2005), soal selidik amat sesuai digunakan kerana soal selidik lebih praktikal dan berkesan. Borang soal selidik ini mengandungi dua bahagian utama. Bahagian A mengandungi soal selidik untuk mendapatkan data tentang demografi responden. Dalam Bahagian B, responden telah disediakan pilihan jawapan mengikut skala empat mata yang terdiri daripada "Sangat Tidak Setuju", "Tidak Setuju", "Setuju", dan "Sangat Setuju". Namun begitu pemberian bagi item positif dan negatif adalah berbeza. Bagi mendapatkan kesahan dan kebolehpercayaan, data yang diperolehi melalui kajian rintis dianalisis menggunakan *perisian Statistical Package for Social Science (SPSS) versi 20*. Nilai kebolehpercayaan iaitu alfa Cronbach (α) yang diterima pakai oleh kebanyakan pengkaji ialah sekurang-kurangnya 0.70. Mengikut indeks kebolehpercayaan oleh Norizan (2003) dan Azhar (2006) adalah seperti Jadual 1. Dalam kajian rintis ini, item soal selidik memperoleh nilai alpha 0.781, iaitu berada pada kebolehpercayaan tinggi.

Jadual 1: Pekali alpha Cronbach

Indikator	Nilai Alpha Cronbach
Sangat Tinggi	>0.90
Tinggi	0.70 – 0.89
Sederhana	0.30 – 0.69
Rendah	0.30

3.4 Kajian Sebenar

Kajian sebenar dijalankan pada bulan Jun 2016 dan peserta kajian terdiri daripada pelajar Diploma Kejuruteraan Elektrik PKB. Penyelidik memperuntukkan tempoh masa yang sama dan bersesuaian untuk menjawab kesemua item yang dikemukakan. Kelonggaran masa turut dipertimbangkan supaya peserta dapat menjawab dengan selesa dan tenang.

4.0 ANALISIS DAN DAPATAN KAJIAN

Data yang telah diperolehi daripada kajian sebenar digunakan untuk menentukan Keberkesanan Konsep OBE dalam proses Pembelajaran & Pengajaran (P&P) dalam kalangan Pelajar Diploma Kejuruteraan Elektrik PKB. Dalam menganalisis data-data berkaitan dengan pembolehubah berkaitan kurikulum, proses pembelajaran dan penilaian, analisis min seperti Jadual 2 di bawah telah digunakan untuk pengkelasan. Interpretasi ini diadaptasi daripada Jamil (2002) yang digunakan bagi analisis statistik deskriptif. Skor min 1.00 hingga 2.33 menunjukkan nilai min pada tahap rendah, skor 2.34 hingga 3.66 adalah nilai min pada tahap sederhana manakala skor nilai min 3.67 hingga 5.00 pada tahap tinggi.

Jadual 2 : Interpretasi Skor Min

Julat Skor Min	Interprestasi Skor Min
3.67 – 5.00	Tinggi
2.34 – 3.66	Sederhana
1.00 – 2.33	Rendah

Min yang diperoleh daripada analisis tersebut digunakan untuk menggambarkan keberkesanan OBE dalam proses Pembelajaran & Pengajaran (P&P) dalam kalangan Pelajar Diploma Kejuruteraan Elektrik PKB. Dalam Jadual 3 menunjukkan bilangan responden daripada kursus DEP, DEE dan DET masing-masing berjumlah 48, 35 dan 17 orang.

Jadual 3 : Bilangan Responden

Program	Bil responden
DEP	48
DEE	35
DET	17

Jadual 4 menunjukkan Min bagi setiap item berkaitan kurikulum, proses pembelajaran dan penilaian. Didapati bagi item kurikulum, nilai Min adalah ditahap sederhana bagi ketiga-tiga program iaitu DEP, DEE dan DET. Namun begitum Min program DEP lebih tinggi berbanding dengan dua program yang lain iaitu 2.9965. Ini menunjukkan pelajar program DEP lebih bersedia dan memahami dengan lebih jelas berkaitan dengan kehendak kurikulum.

Bagi Min proses pembelajaran untuk program DEP, DEE dan DET masing-masing menunjukkan nilai 3.1458, 3.219 dan 2.8333 iaitu ditahap sederhana juga. Pelajar dari program DET mempunyai nilai Min yang paling rendah iaitu 2.8333. Ini menunjukkan bahawa pelajar program DET kurang melibatkan diri dalam aktiviti yang dilakukan oleh pensyarah semasa proses P&P dijalankan. Hal ini mungkin juga disebabkan kurangnya keyakinan diri untuk berkomunikasi dalam Bahasa Inggeris dengan baik serta sikap tidak mahu mencuba sesuatu yang baru.

Dari segi Penilaian pula, program DEE menunjukkan nilai Min yang lebih tinggi berbanding dua program yang lain iaitu 3.1. Secara keseluruhannya bagi Min Penilaian masih ditahap sederhana untuk ketiga-tiga program. Analisa menunjukkan bahawa untuk item soalan penilaian yang diberikan oleh pensyarah adalah sesuai dengan kemampuan pelajar (merujuk Jadual 5) memberikan 51.4% pelajar (18 pelajar) menyatakan setuju dengan kenyataan yang dinyatakan. Manakala hanya 11.4 % (4 pelajar) menyatakan tidak setuju. Ini memberikan gambaran bahawa penilaian yang dibuat oleh pensyarah sesuai dan berkaitan dengan pembelajaran yang dipelajari. Dapatan ini telah digunakan bagi merancang dan melaksanakan proses CQ/ melalui tindakan pencegahan dan pembetulan dalam aspek berkenaan.

Jadual 4 : Min bagi item dalam sistem OBE

Program	Kurikulum	Proses Pembelajaran	Penilaian
DEP	2.9965	3.1458	3.0556
DEE	2.9905	3.2190	3.1000
DET	2.7549	2.8333	2.8235

Jadual 5: Kekerapan soalan penilaian yang diberikan oleh pensyarah adalah sesuai dengan kemampuan saya

Program	Skala	Kekerapan	Peratus
DEE	Sangat Tidak setuju	0	0
	Tidak Setuju	4	11.4
	Setuju	18	51.4
	Sangat Setuju	13	37.1

5.0 CADANGAN DAN PENAMBAHBAIKAN

Usaha yang dijalankan ini adalah bagi memastikan graduan berjaya memperolehi pekerjaan kelak dalam bidang pengkhususan masing-masing. Hasil dapatan juga menunjukkan sikap pelajar yang positif dan berpandangan jauh terhadap konsep OBE menjadi penyumbang kepada kejayaan dalam pelaksanaan konsep ini. Kajian yang berbentuk kuantitatif ini adalah selaras dengan objektif kajian yang bertujuan untuk mengkaji keberkesanan konsep (OBE) dalam proses pengajaran dan pembelajaran di kalangan pelajar Jabatan Kejuruteraan Elektrik Politeknik Kota Bharu. Kebanyakan daripada pelajar dari program DEP, DEE dan DET menunjukkan setuju untuk item kurikulum, proses pembelajaran dan penilaian. Responden memberikan beberapa cadangan dan pandangan supaya pelaksanaan OBE adalah wajar dijalankan di Politeknik. Rata-rata responden memberikan jawapan mereka meminati teknik pembelajaran secara OBE kerana ianya melibatkan kreativiti dan aktiviti yang dilakukan secara berkumpulan disamping penilaian adalah menyeluruh. Mereka menyatakan bahawa lebih bebas menyalurkan pendapat sesama rakan mereka. Perasaan malu, kurang yakin dapat diketepikan dan perbincangan lebih terbuka. Kehadiran pensyarah sebagai fasilitator dapat membantu bagi memastikan sesi pembelajaran adalah di dalam ruang lingkup tajuk yang diberikan.

6.0 KESIMPULAN

Hasil daripada keseluruhan dapatan, dapat disimpulkan bahawa pelajar telah mendapat manfaat dalam meningkatkan kualiti pembelajaran mereka dan seterusnya menjadi modal besar kepada kualiti kerja mereka kelak dan ini secara tidak langsung memberikan kebaikan kepada semua pensyarah dan pelajar. Para pensyarah juga mendapat input penting dalam meningkatkan kualiti kerja mereka. Pendedahan dan kefahaman para pensyarah dijangka mampu memberi impak kepada kebolehpasaran pelajar. Dapatan kajian ini juga memberikan kesan yang positif terhadap proses pembelajaran kerana ia dapat memberi nilai tambah kepada pensyarah dan pelajar. Melalui penulisan dan perkongsian maklumat ini memberikan bukti agar konsep OBE yang dilaksanakan ini akan dapat membantu memberi input kepada para pensyarah dalam melakukan proses penambahbaikan dalam proses pengajaran dan pembelajaran mereka.

RUJUKAN

- Ainon Mohd. 2003. *“Teori dan Teknik Kepimpinan Panduan Aplikasi di Tempat Kerja”*. PTS Publications & Distributors Sdn. Bhd: Pahang.
- Aravind C.V, Rajparthiban. 2011. *A dynamic approach to outcome based education in engineering curriculum. Proceedings for IETEC’ 11 conference, Malaysia.*
- Aravind CV, Rajparthiban, Gilbert Thio. 2008. *Industrial Placements through Internet Based Co-operative system. Paper presented at the Fourth International Conference on University Learning and Teaching, Malaysia 20-21 Oct 2008.*
- Azhar Ahmad. 2006. *Strategi pembelajaran dan pengaturan sendiri pendidikan Islam dan penghayatan akhlak pelajar sekolah menengah. Tesis PhD, Universiti Kebangsaan Malaysia.*

Garis Panduan Pembangunan modul P&P UTHM

<https://sites.google.com/site/myemodule3/1-1-konsep-pendidikan-berasaskan-hasil-obe>

Jamil Ahmad. 2002. *Pemupukan budaya penyelidikan di kalangan guru di sekolah: satu penilaian*. Tesis Dr. Fal. Fakulti Pendidikan, Universiti Kebangsaan Malaysia.

Kaedah Pengajaran dan Pembelajaran

<https://www.scribd.com/doc/48571655/Contoh-Kaedah-Pengajaran-Dan-Pembelajaran>

Mohd Majid Konting. 2005. *Kaedah Penyelidikan Pendidikan*. Dewan Bahasa Pustaka, Kuala Lumpur, Malaysia.

Najib Abdul Ghafar. 1999. *Penyelidikan Pendidikan, Universiti Teknologi Malaysia, Skudai Johor, Malaysia*.

Norizan Abdul Razak. 2003. *Computer competency of in-service ESL teachers in Malaysian secondary school*. Tesis Dr. Falsafah, Universiti Kebangsaan Malaysia.

Spady, W., and K. Marshall. 1991. "Beyond Traditional Outcome- Based Education." *Educational Leadership*, 67-77.

PERSEPSI PENGGUNAAN BORANG PATUH SYARIAH BAGI PEMANTAUAN AKTIVITI KOKURIKULUM

:MS 1900:2014- SISTEM PENGURUSAN KUALITI BERASASKAN SYARIAH

Hazila Shaharuddin¹ Norsuhada Abdullah² & Ahmad Rizal B Omar³

Kolej Komuniti Gerik
33300 Gerik, Perak, Malaysia
Email: hazilas@yahoo.com
Email: sue_mie85@yahoo.com
Email: rizalkkgp@gmail.com

Abstrak

Kajian ini bertujuan mengenalpasti persepsi penggunaan borang patuh syariah bagi aktiviti kokurikulum dalam kalangan ahli pengurusan Kolej Komuniti Gerik berdasarkan keperluan 'Malaysian standard' sistem pengurusan kualiti berasaskan syariah (MS 1900:2014) . Kajian ini menggunakan pendekatan kuantitatif dengan menggunakan borang soal selidik. Seramai 10 responden telah memberi respon kajian ini. Kaedah pengumpulan data dijalankan dengan menggunakan borang soal selidik dan dianalisis dengan menggunakan perisian Statistical Package for Social Sciences (SPSS). Dapatan kajian mendapati ahli pengurusan Kolej Komuniti Gerik mempunyai tahap positif yang tinggi dalam persepsi penggunaan borang patuh syariah iaitu min adalah 4.02 namun tidak terdapat perbezaan persepsi antara yang pernah menggunakan borang dan tidak pernah menggunakan borang berkenaan bagi aktiviti kokurikulum . Bagi sepuluh (10) item di dalam item persepsi, Nilai yang paling tinggi min dalam persepsi penggunaan borang adalah item A7 iaitu borang ini perlu dalam pematuhan syariah dan A8 iaitu borang ini dapat memastikan keakuratan terhadap keperluan syariah secara berterusan dalam segala aktiviti kokurikulum iaitu masing masing min adalah 4.4. Min paling terendah adalah item A4 iaitu pegawai syariah sentiasa memantau penggunaan borang ini dalam penyediaan dokumen iaitu 3.3. Ini menunjukkan persepsi penggunaan borang patuh syariah adalah diterima oleh ahli pengurusan namun pegawai syariah haruslah sentiasa memantau secara berkala aktiviti kokurikulum walaupun disediakan borang untuk pemantauan syariah.

Kata Kunci : MS1900:2014, patuh syariah, , Kolej Komuniti Gerik,

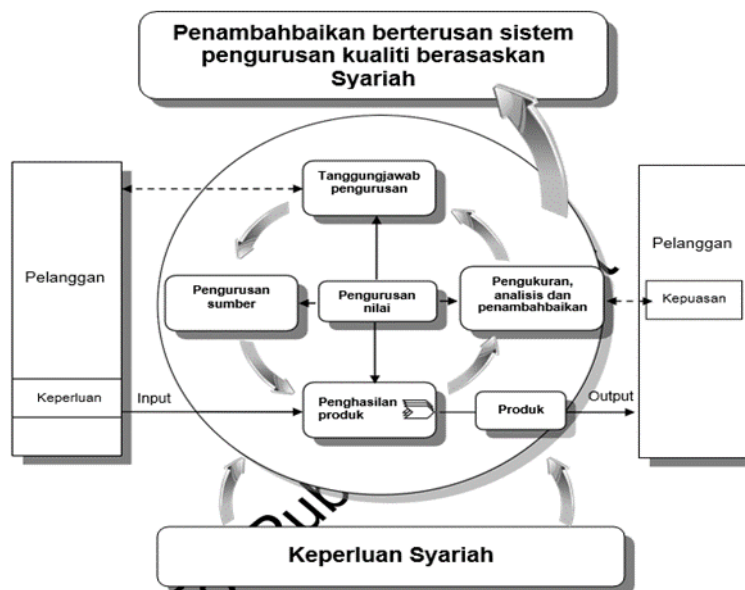
1.0 Pengenalan

Menurut Kamus Dewan (2000), kokurikulum ialah merupakan sebahagian daripada kurikulum asas yang melibatkan kegiatan atau aktiviti. Selain mata pelajaran yang diajar di dalam bilik darjah, kokurikulum juga dianggap sebagai sebahagian daripada kursus pendidikan (misalnya kegiatan dalam persatuan-persatuan dan kegiatan sukan.). Abd Hamid Othman (1998) menyatakan pengertian kokurikulum dalam konsep Islam adalah berkaitan tanggungjawab manusia menyubur dan memelihara alam. Peranan kokurikulum sebagai salah satu agenda pembangunan modal insan secara holistik memerlukan kesinambungan antara akademik dan sahsiah. Ia amat memberi impak dalam menambah pengalaman, kemahiran dan tingkahlaku pelajar (zainal et.al 2016). Kokurikulum mempunyai peranan secara langsung dan tidak langsung dalam perkembangan potensi individu dari segi pemupukan integrasi nasional, membantu perkembangan hidup bermasyarakat dan pembentukan jati diri dalam kalangan pelajar. Ia dapat dilaksanakan melalui pemerolehan pelbagai kemahiran yang terkandung dalam aktiviti kokurikulum itu sendiri. Dalam menjalankan aktiviti kokurikulum, beberapa perancangan perlu diadakan sebelum aktiviti itu berjalan bagi memastikan bahawa semua polisi, peraturan dan langkah-langkah keselamatan diikuti sepenuhnya. Jika aktiviti ini ditambah nilai dengan penerapan pematuhan kepada keperluan syariah, pasti ia memberi manfaat kepada pelajar dan organisasi itu sendiri. MS 1900:2014 memperkenalkan keperluan titik kawalan syariah dalam proses dan aktiviti organisasi. Kawalan titik syariah adalah satu titik dalam aktiviti atau proses sesebuah organisasi yang pada titik kawalan boleh dilaksanakan dan ketakpatuhan terhadap prinsip halal, haram dan muamalat boleh dicegah demi memastikan pematuhan kepada keperluan syariah dan yang terakhir sekali menambah nilai organisasi iaitu kepercayaan seseorang atau sesuatu kumpulan sosial yang menjadi pegangan hidup mereka (SIRIM, 2014). Malaysian Standard MS 1900:2014 dibangunkan oleh kumpulan kerja mengenai sistem pengurusan kualiti pada perspektif Islam di bawah jawatankuasa standard perindustrian mengenai standard halal, perubahan utama daripada MS 1900:2005 adalah perubahan tajuk utama iaitu Sistem Pengurusan kualiti berasaskan syariah, srukturnya yang dahulu diimplikasikan bersama dengan ISO 9001:2008 diletakkan di petak khas, sekarang dikeluarkan dari petak dan menggabungkan elemen syariah dalam teks. Pengurusan MS1900:2014 diwajibkan menyediakan tenaga pakar atau dipanggil pegawai pematuhan syariah. Pegawai pematuhan syariah adalah seseorang yang berkelayakan dalam bidang syariah dimana ia akan dipertanggungjawabkan memantau dan memastikan hukum syariah dipatuhi dan diamal secara berterusan dalam pengurusan sesebuah organisasi

Kolej Komuniti Gerik telah melaksanakan Sistem Pengurusan Kualiti secara berpusat di bawah Sektor Pengurusan Kolej Komuniti dan memperolehi pensijilan ISO 9001:2000 pada 20 November 2008. Setelah tamat tempoh pensijilan secara berkelompok, Kolej Komuniti Gerik memohon pensijilan semula pada tahun 2010 dengan menambah standard MS 1900:2005 iaitu Sistem Pengurusan Kualiti Berlandaskan Islam. Sekarang MS 1900:2005 telah dikemaskini dengan piawaian MS1900:2014 dan diberi nama sistem pengurusan kualiti berasaskan syariah. Pelaksanaan sistem pengurusan berkualiti MS 1900:2014 atau sebelum ini dikenali dengan MS 1900:2005 di Kolej Komuniti Gerik bermula sejak 2010 iaitu hampir tujuh tahun yang lalu. Beberapa pengiktirafan telah diraih oleh Kolej Komuniti Gerik iaitu Malaysia Book Of Records iaitu Kolej Komuniti Pertama melaksanakan MS 1900. Oleh yang demikian ia telah menjadi lokasi penandarasan bagi agensi-agensi lain seperti Politeknik Metro Johor baharu, Kolej Komuniti Bandar Darul Aman, Jabatan Kehakiman Syariah Negeri Perak dan Politeknik Kulim serta tempat rujukan kajian tesis Ph.D dalam bidang pengurusan dan pentadbiran Islam (Laporan Mesyuarat Pengurusan KKG,2016). Antara intipati penting dalam MS 1900:2014 adalah keperluan menangani isu-isu kritikal terhadap aktiviti yang dijalankan di dalam premis Kolej Komuniti Gerik

1.1 Pernyataan Masalah

Kolej Komuniti Gerik juga mempunyai jawatankuasa pantau syariah atau dipanggil Unit Syariah. Unit Syariah akan memainkan peranan penting dalam memastikan setiap aktiviti kokurikulum dan gerak kerja adalah mematuhi syariah. Unit Syariah pula akan dipantau dan diaudit oleh ahli SIRIM QAS dalam beberapa siri pengauditan. Sebelum diaudit oleh ahli SIRIM QAS, Unit Syariah diwajibkan menjalankan audit dalaman sekurang-kurangnya sekali setahun. Di dalam audit dalaman tersebut unit syariah akan mengaudit setiap aktiviti, operasi dan gerak kerja organisasi bagi memastikan setiap aktiviti dan operasi patuh syariah. Jika terdapat sebarang aktiviti kokurikulum dan operasi yang tidak mematuhi syariah atau secara lebih khusus terdapat unsur-unsur syubhah (meragukan) dan rasuah atau terdapat isu-isu kritikal, maka Unit Syariah atau pegawai syariah akan mengeluarkan pemerhatian atau ketidakpatuhan (ncr). (Utusan Malaysia, 2014). Secara kesimpulannya proses di dalam MS 1900:2014 boleh dilihat seperti rajah 1.

Rajah 1. Model Sistem Pengurusan Kualiti Berasaskan Syariah

Isu - isu kritikal yang didapati daripada pengurusan kualiti MS100:2014 inilah yang membezakan antara ISO 9001 dan MS1900 walaupun secara kerangka MS 1900 menggunakan klausa yang sama dengan ISO 9001. Ia juga adalah mencerminkan kepuasan pengguna dimana ahli pengurusan atasan perlu mengukur dan mendokumentasikan dan dilaporkan semasa pembentangan kajian semula pengurusan yang wajib dibuat setiap tahun. Berdasarkan keputusan itu, organisasi hendaklah membuat kajian semula dimana perlu bagi memastikan pencapaian produktiviti serta meningkatkan kepuasan pekerja dan pelanggan (Hassan et al). Isu-isu kritikal (SIRIM, 2014) menyatakan keperluan organisasi mengenalpasti titik kawalan kritikal syariah termasuklah mewujudkan dokumen sebagai bukti pematuhan terhadap keperluan syariah. Oleh yang demikian borang penggunaan kepatuhan syariah diwujudkan bagi merekodkan setiap perjalanan aktiviti kokurikulum di dalam organisasi tetapi sehingga kini belum ada kajian untuk memastikan penggunaan borang patuh syariah diterima oleh ahli pengurusan di Kolej Komuniti Gerik.

2.0 Metodologi Kajian

Reka bentuk kajian

Kajian ini dijalankan di Kolej Komuniti Gerik. Seramai 10 orang responden telah dipilih dari ahli pengurusan. Dalam kajian ini, instrumen borang soal selidik telah digunakan untuk mendapatkan data. Borang soal selidik terdiri dari skala likert. Kaedah pengumpulan data dijalankan dan dianalisis dengan menggunakan *perisian Statistical Package for Social Sciences* (SPSS). Pengkaji menggunakan analisa t-test untuk melihat adakah terdapat perbezaan persepsi antara yang pernah menggunakan borang dan tidak pernah menggunakan borang patuh syariah didalam aktiviti kokurikulum. Nilai min juga digunakan bagi melihat keseluruhan tahap dalam persepsi penggunaan borang patuh syariah. Selain itu statistik min digunakan bagi melihat tahap paling tertinggi dan paling terendah dalam persepsi penggunaan borang patuh syariah.

Populasi dan Sampel Kajian

Menurut Mohamad Najib (1999), populasi merupakan semua ahli di dalam suatu kelompok. Populasi juga merupakan sumber data atau maklumat yang diperolehi berkenaan penyelidikan yang dijalankan. Sementara sampel pula adalah cabutan kes atau subjek daripada sesuatu populasi. Sampel merupakan kajian yang melibatkan penghuraian keseluruhan kepada satu populasi sebagai mewakili penerangan yang tepat tentang populasi. Sampel kajian ini melibatkan 10 ahli pengurusan Kolej Komuniti Gerik.

Instrumen Kajian

Menurut Mohd. Majid Konting (2005), soal selidik merupakan alat ukur yang digunakan di dalam penyelidikan pendidikan untuk mendapatkan maklumat berkenaan fakta-fakta, kepercayaan, perasaan, kehendak dan sebagainya. Untuk itu, pengkaji telah menggunakan instrumen borang soal selidik.

3.0 Hasil Keputusan Dan Perbincangan

3.1 Pengenalan

Dalam bab ini, penyelidik akan membincang dan menghuraikan hasil analisa data serta keputusan yang diperolehi berdasarkan maklumbalas daripada borang soal selidik yang telah diedarkan kepada responden. Maklum balas yang dikumpul telah dikaji. Data yang telah dikumpul dianalisis menggunakan perisian *Statistical Package for Social Science* (SPSS). Secara keseluruhannya, sebanyak 15 set borang soal selidik telah diedarkan kepada responden yang terlibat. Daripada jumlah tersebut, hanya 10 set borang yang berjaya dipulangkan. Kesemua hasil analisis dan keputusan daripada soal selidik dapat dilihat melalui jadual-jadual yang dipaparkan selepas ini beserta huraianannya.

3.2 Dapatan kajian

Merujuk jadual cronbach's alpha (Jadual 1), setiap jumlah dan soalan yang digunakan dalam persepsi penggunaan borang patuh syariah tersebut adalah bersesuaian kerana berada dalam garis yang telah ditetapkan oleh cronbach's alpha melalui penggunaan perisian SPSS bagi tujuan menganalisa data. Terdapat 10 item yang telah dikemukakan dalam borang soal selidik menunjukkan nilai piawainya adalah 0.812 dan data adalah bersesuaian kerana ia berada di tahap 0.738 dalam jadual cronbach's alpha. Jika nilai tersebut kurang dari 0.6, maka bolehlah dianggap instrument yang digunakan di dalam kajian mempunyai nilai kebolehpercayaan yang rendah (Mohd Salleh & Zaidatun, 2001).

Jadual 1: Cronbach's Alpha

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	Cronbach's Alpha Based on Standardized Items	N of Items
0.738	0.812	10

Bahagian A (Latar Belakang)

Terdapat 2 kategori responden yang menjawab soalan ini iaitu jantina dan maklumat penggunaan borang patuh syariah. Berdasarkan analisa yang telah dijalankan, responden lelaki adalah 3 orang manakala responden perempuan adalah 7 orang (jadual 2). Sementara itu, bagi penggunaan borang patuh syariah adalah didapati 7 orang responden pernah menggunakan borang patuh syariah dan hanya 3 orang sahaja tidak pernah menggunakan borang patuh syariah (Jadual 3).

Jadual 2: Data Jantina

JANTINA

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid LELAKI	3	30.0	30.0	30.0
PEREMPUAN	7	70.0	70.0	100.0
Total	10	100.0	100.0	

Jadual 3: Maklumat Penggunaan Borang Patuh Syariah

PERNAH_GUNA_BORANG

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid YA	7	70.0	70.0	70.0
TIDAK	3	30.0	30.0	100.0
Total	10	100.0	100.0	

Bahagian B (Persoalan kajian)

3.3 Hasil Keputusan

Berdasarkan analisa yang telah dijalankan, Merujuk pada jadual 4 didapati tidak terdapat perbezaan yang signifikan di antara ahli pengurusan yang pernah menggunakan borang patuh syariah dan tidak pernah menggunakan borang berkenaan. Iaitu aras signifikan 2-tailed adalah 0.05 manakala kajian ini aras adalah 0.601

Jadual 4: Sample T-test

		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means						
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	95% Confidence Interval of the Difference	
									Lower	Upper
PERSEPSI_PENGGUNA	Equal variances assumed	.297	.601	.455	8	.661	.12381	.27210	-.50365	.75126
	Equal variances not assumed			.388	2.876	.725	.12381	.31937	-.91773	1.16535

Dengan merujuk data pada jadual 5 pula, persepsi penggunaan borang patuh syariah adalah tinggi iaitu min 4.02. Bagi melihat daripada 10 item yang ada di dalam soal selidik, data dari jadual 6 dirujuk iaitu min tertinggi adalah item A7 iaitu borang ini perlu dalam pematuhan syariah dan A8 iaitu borang ini dapat memastikan keakuratan terhadap keperluan syariah secara berterusan dalam segala aktiviti kokurikulum iaitu masing masing min adalah 4.4. Min paling terendah adalah item A4 iaitu pegawai syariah sentiasa memantau penggunaan borang ini dalam penyediaan dokumen iaitu 3.3.

Jadual 5: Min Bagi Keseluruhan

Statistics
PERSEPSI_PENGGUNA

N	Valid	10
	Missing	0
Mean		4.0200
Median		3.9500
Std. Deviation		.37653
Percentiles	25	3.7750
	50	3.9500
	75	4.4250

Jadual 6: Min Bagi Setiap Item

Item Statistics

	Mean	Std. Deviation	N
A1	4.0000	.47140	10
A2	4.1000	.56765	10
A3	3.4000	1.17379	10
A4	3.3000	.94868	10
A5	4.0000	.47140	10
A6	4.2000	.63246	10
A7	4.4000	.51640	10
A8	4.4000	.51640	10
A9	4.1000	.73786	10
A10	4.3000	.48305	10

3.4 Perbincangan

Dapatan kajian mendapati tidak terdapat perkaitan antara ahli pengurusan yang pernah menggunakan borang patuh syariah dan tidak pernah menggunakannya. Ini menunjukkan amalan penggunaan borang patuh syariah diketahui oleh ahli pengurusan secara amnya, walaupun mereka tidak terlibat dalam penyediaan aktiviti kokurikulum. Bagi 10 item yang diwujudkan dalam soal selidik, item yang paling tertinggi adalah item A7 iaitu borang ini perlu dalam pematuhan syariah dan A8 iaitu borang ini dapat memastikan keakuran terhadap keperluan syariah secara berterusan dalam segala aktiviti kokurikulum iaitu masing-masing min adalah 4.4. Ini bermaksud ahli pengurusan amat bersetuju borang patuh syariah dijadikan platform utama dalam aktiviti supaya mengikut kehendak MS 1900:2014. Item paling rendah pula adalah item A4 iaitu pegawai syariah sentiasa memantau penggunaan borang ini dalam penyediaan dokumen iaitu 3.3. Ini menunjukkan persepsi penggunaan borang patuh syariah adalah diterima oleh ahli pengurusan namun pegawai syariah haruslah sentiasa memantau secara berkala aktiviti kokurikulum walaupun disediakan borang untuk pemantauan syariah.

4.0 Kesimpulan

Secara keseluruhan, apabila melihat min iaitu 4.02 menunjukkan persepsi penggunaan borang patuh syariah adalah tinggi dan dapat diterima oleh ahli pengurusan Kolej Komuniti Gerik. Ini adalah petanda baik bahawa MS1900:2014 telah dapat dijalankan dengan jayanya. Sistem pengurusan kualiti MS1900 adalah sistem pengurusan yang berpandukan al-Quran dan hadis yang menekankan konteks al-Maqasid al-Syariah di mana syariat Islam bermatlamat untuk memelihara agama, harta, keturunan, jiwa, akal dan akhlak justeru, sistem pengurusan berteraskan syariah sarat dengan nilai nilai murni yang mesti diterapkan di dalam sesebuah organisasi.

Hasil kajian mendapati Kolej Komuniti Gerik telah dapat menerapkan penggunaan borang patuh syariah dikalangan ahli pengurusan. Borang patuh syariah adalah satu usaha bagi mengekang ketidakpatuhan syariah dan menjadi penandarasan bagi aktiviti-aktiviti yang dijalankan di Kolej Komuniti Gerik. Oleh yang demikian, MS 1900:2014 telah dapat membentuk budaya patuh syariah, malah, dengan pendekatan Kolej Komuniti Gerik mengambil kedua-dua ISO iaitu MS 1900 dan ISO 9001, telah melihat perbezaan yang ketara dari organisasi lain yang hanya mengambil ISO 9001 apabila penghayatan patuh syariah diterapkan di organisasi.

RUJUKAN

SIRIM (2014) Sistem pengurusan kualiti berasaskan Syariah - Keperluan dengan panduan (Semakan pertama).

[http://www.utusan.com.my/rencana/utama/iso-syariah-dalam-mencegah-rasuah-\(2014\).](http://www.utusan.com.my/rencana/utama/iso-syariah-dalam-mencegah-rasuah-(2014).)

Mohd Najib Abd Ghafar. (1999) Penyelidikan Pendidikan. Skudai, Johor. Penerbit Universiti Teknologi Malaysia.

Hasan Al-Banna, Ab Mumin, Siti Arni (2014). Sistem Pengurusan Kualiti Menurut Perspektif Islam Ms1900 di Institusi Pengajian Tinggi Malaysia: Suatu Cabaran Masa Kini. GJAT Vol 4 Issue 2

KKGP, Laporan Mesyuarat Kajian Semula pengurusan . Gerik (2016).

Mohd Majid Konting (2005). Kaedah penyelidikan Pendidikan. Kuala Lumpur: Dewan Bahasa dan Pustaka.

Kamus Dewan Edisi Ketiga (2000). Kuala Lumpur: Dewan Bahasa Dan Pustaka.

Abd. Hamid Othman (1998). "Aktiviti Ko-Kurikulum Dalam Konteks Kelslaman." Kertas

Kerja Koleksi Arkib Negara Malaysia. Kuala Lumpur: Bahagian Hal Ehwal Islam,

Jabatan Perdana Menteri.

Zainal Ariffin Zainuddin, Yaakob Daud, dan Saiful Azmi Mohd Nor (2016). Pengurusan

Kokurikulum Dan Tahap Penglibatan Pelajar Dalam Aktiviti Kokurikulum Di Sekolah Menengah

Kebangsaan Daerah Kuala Terengganu. International Seminar On Generating Knowledge

Through Research, Uum-Umsida, 25-27 October 2016, Universiti Utara Malaysia, Malaysia.

Mohd Salleh Abu dan Zaidatun Tasir (2001). Pengenalan kepada Analisis Data berkomputer:SPSS 10.0 for Windows. Kuala Lumpur: Venton Publishing

TAHAP KESEDIAAN PELAJAR JABATAN TEKNOLOGI MAKLUMAT & KOMUNIKASI, POLITEKNIK KUCHING SARAWAK TERHADAP REVOLUSI INDUSTRI 4.0

Norfazilah binti Mohamad Pon¹, Nazrie bin Baini², Johari Ahmad bin Ghazali³

Jabatan Teknologi Maklumat & Komunikasi,
Politeknik Kuching Sarawak
KM 22, Jalan Matang,
93050, Kuching, Sarawak
Email: fazilah.mp@poliku.edu.my
Email: nazrie.poli@gmail.com
Email: johari@poliku.edu.my

Abstrak

Kajian ini bertujuan untuk meninjau tahap kesediaan pelajar terhadap Revolusi Industri 4.0 (RI 4.0) yang dalam proses pengajaran dan pembelajaran di Jabatan Teknologi Maklumat & Komunikasi (JTMK) Politeknik Kuching Sarawak (PKS). Satu set soal selidik yang terdiri daripada tiga bahagian digunakan sebagai instrumen kajian. Sampel kajian terdiri daripada 86 orang pelajar JTMK. Data yang diperolehi telah dijalankan penganalisaan menggunakan SPSS Version 21. Statistik yang digunakan ialah statistik deskriptif yang melibatkan frekuensi, skor min dan peratusan. Hasil daripada kajian ini menunjukkan faktor jantina tidak mempengaruhi tahap kesediaan pelajar terhadap penggunaan teknologi dalam aktiviti pembelajaran. Pelajar kurang memahami maksud Revolusi Industri 4.0 (RI 4.0) namun sangat bersedia untuk menerimanya. Penyelidik mencadangkan agar pihak pengurusan JTMK PKS memberi perhatian dalam memberi kefahaman kepada pelajar berkaitan RI 4.0 dan menggalakkan pelajar semester 5 JTMK PKS dalam memilih tajuk projek akhir mereka supaya mempunyai hubungan dengan RI 4.0.

Kata kunci : *Revolusi, teknologi*

1. PENGENALAN

Perkembangan teknologi maklumat banyak mempengaruhi kehidupan masa kini, terutamanya dalam bidang pendidikan. Kaedah pembelajaran secara atas talian semakin terkenal dan berkembang pesat mengikut arus kemodanan. Ianya bersifat sendiri dan lebih fleksibel berbanding masa kuliah yang perlu dihadiri dan yang telah ditetapkan. Walaubagaimanapun pelaksanaan pembelajaran atas talian ini memerlukan sumber teknologi seperti komputer, peranti elektronik dan juga capaian internet yang baik.

Revolusi Perindustrian Keempat menjadi agenda dalam pengajian tinggi yang melibatkan semua institusi pendidikan di Malaysia. Secara tidak langsung Politeknik juga harus seiring untuk menggerakkan Revolusi Industri 4.0 (RI 4.0) ini. Dengan ini, pelbagai cabaran harus ditempuhi untuk menerima perubahan yang merangkumi pelbagai aspek kaedah

pembelajaran, pengajaran dan kurikulum supaya selari dengan penggunaan teknologi terkini. Ini membawa kepada kaedah yang baru dimana pelajar belajar di luar bilik kuliah. Untuk itu kepelbagaian dalam proses pengajaran dan pembelajaran perlu diperkenalkan.

1.1 Penyataan Masalah

Persoalan yang ingin dibincangkan dalam kajian ini adalah tahap kesediaan pelajar JTMK untuk menerima kaedah pembelajaran yang mengikut arus teknologi seperti yang disarankan dalam Revolusi Industri 4.0 (RI 4.0) disamping membantu melahirkan pelajar yang berdaya saing mengikut arus teknologi masa kini.

1.2 Objektif Kajian

Kajian ini bertujuan untuk menjawab persoalan kajian yang dijalankan berasaskan dua objektif utama iaitu :

- i. Mengetahui tahap kefahaman pelajar terhadap Revolusi Industri 4.0.
- ii. Menilai tahap kesediaan pelajar untuk menerima Revolusi Industri 4.0.

1.3 Kepentingan Kajian

Kajian ini diharap dapat membantu pensyarah Jabatan Teknologi Maklumat & Komunikasi (JTMK) khususnya untuk menilai sejauh manakah kesediaan pelajar untuk menerima Revolusi Industri 4.0 (RI 4.0) dalam aktiviti pengajaran dan pembelajaran disamping dapat melahirkan pelajar yang cemerlang dan berdaya saing setanding Institut Pendidikan Tinggi Awam (IPTA) yang lain.

2. KAJIAN LITERATUR

Secara umumnya revolusi melibatkan *Internet of Things (IoT)* dalam hampir kesemua aspek kehidupan seharian berbanding dengan revolusi-revolusi yang sebelumnya. Peralihan dan perkembangan dari satu revolusi ke revolusi bermula dengan Industri 1.0 menggunakan kuasa wap dalam sektor perkilangan yang mengerakkan jentera-jentera yang besar menyokong kerja-kerja yang tidak mampu dilakukan menggunakan kudrat manusia. Seterusnya ialah Industri 2.0 pula menggunakan kuasa elektrik. Manakala era Industri 3.0 muncul dengan teknologi pengkomputeran dan permulaan automasi yang mana pekerjaan berbantu robot dan mesin boleh dirancang dan terkawal. Dan memasuki Industri 4.0 ianya adalah kesinambungan di mana komputer dan automasi dihubungkan kesemuanya memudahkannya untuk di kawal melalui satu sistem komputer yang lengkap dan boleh dilakukan dari mana-mana sahaja.

Perkembangan dalam bidang teknologi telah mengubah cara manusia belajar. Proses pembelajaran kini melampaui ruang fizikal bilik kuliah dan lebih bersifat global dan sepanjang hayat (Sharples, 2000). Walaubagaimanapun kewujudan perubahan revolusi ini akan menjejaskan sedikit sebanyak punca pekerjaan bagi mereka yang terlibat dalam

revolusi industri yang sebelumnya kerana dalam revolusi ke empat ini lebih kepada teknologi berasaskan robot atau *IoT*. *IoT* secara dasarnya pula merujuk kepada kesemua peranti elektronik seperti telefon mudah alih, televisyen, mesin basuh dan sebagainya dapat dihubungkan antara satu sama lain. Realitinya *IoT* membolehkan peluang dan hubungan tanpa had, yang mungkin kita tidak pernah terfikir sebelum ini.

Melalui Revolusi Industri 4.0 (RI 4.0), semua institut pendidikan tinggi (IPT) perlu mengubah proses pengajaran dan pembelajaran (PdP) untuk menghadapi cabaran RI 4.0. Kesiediaan pelajar untuk menerima cabaran RI 4.0 adalah perlu supaya pelajar dan graduan tidak akan terkejut dengan tuntutan industri yang semakin berkembang. Transformasi Latihan Pendidikan Teknikal dan Vokasional (TVET) yang dijenamakan semula penting dalam mempersiapkan modal insan bagi menghadapi cabaran baharu RI 4.0 dan kemunculan Ekonomi Digital. Pihak kerajaan juga berusaha ke arah memudahkan penerapan elemen RI 4.0 dalam sistem sedia ada.

3. METODOLOGI KAJIAN

3.1 Reka Bentuk Kajian

Kajian ini merupakan kajian berbentuk analisis deskriptif mudah yang menggunakan pendekatan pengumpulan maklumat melalui soalselidik bagi meneliti tahap penerimaan dan kesiediaan pelajar terhadap Revolusi Industri 4.0 di Jabatan Teknologi Maklumat & Komunikasi (JTMK). Soal selidik diedarkan kepada responden yang terdiri daripada pelajar semester 3 di JTMK pada sesi Disember 2018.

3.2 Populasi dan Sampel

Populasi sasaran penyelidik bagi kajian ini adalah terdiri daripada pelajar semester 3 di Jabatan Teknologi Maklumat & Komunikasi, Politeknik Kuching Sarawak pada sesi Disember 2018. Penentuan saiz sampel adalah merujuk kepada Krejcie dan Morgan (1970), melalui jadual penentu saiz sample berdasarkan populasi menyatakan seramai 100 orang, maka sample adalah 80 orang.

Jadual 3.1 : jadual penentuan saiz sample daripada populasi yang diberikan (Krejcie dan Morgan (1970))

TABLE FOR DETERMINING SAMPLE SIZE FROM A GIVEN POPULATION

N	S	N	S	N	S	N	S	N	S
10	10	100	80	280	162	800	260	2800	338
15	14	110	86	290	165	850	265	3000	341
20	19	120	92	300	169	900	269	3500	246
25	24	130	97	320	175	950	274	4000	351
30	28	140	103	340	181	1000	278	4500	351
35	32	150	108	360	186	1100	285	5000	357
40	36	160	113	380	181	1200	291	6000	361
45	40	180	118	400	196	1300	297	7000	364
50	44	190	123	420	201	1400	302	8000	367
55	48	200	127	440	205	1500	306	9000	368
60	52	210	132	460	210	1600	310	10000	373
65	56	220	136	480	214	1700	313	15000	375
70	59	230	140	500	217	1800	317	20000	377
75	63	240	144	550	225	1900	320	30000	379
80	66	250	148	600	234	2000	322	40000	380
85	70	260	152	650	242	2200	327	50000	381
90	73	270	155	700	248	2400	331	75000	382
95	76	270	159	750	256	2600	335	100000	384

Note: "N" is population size
"S" is sample size.

3.3 Instrumen Kajian

Instrumen soal selidik digunakan dalam kajian ini. Pengkaji menggunakan kaedah ini kerana kaedah soal selidik mudah dijalankan kepada responden dan pengkaji juga akan mendapat maklum balas yang seragam daripada responden. Soal selidik di bawah objektif ini dibahagikan kepada 3 bahagian iaitu :

Bahagian A : Latar belakang responden

Bahagian B : Kefahaman pelajar mengenai Revolusi 4.0

Bahagian C : Kesiediaan pelajar terhadap Revolusi 4.0

Pengkelasan skala Likert beserta dengan markah skor ditunjukkan pada Jadual 3.2 manakala item-item soal selidik ditunjukkan di dalam Jadual 3.3.

Jadual 3.2 : Pengkelasan berserta dengan markah skor

Kenyataan	Skor
Sangat tidak setuju	1
Tidak setuju	2
Tidak pasti	3
Setuju	4
Sangat setuju	5

Jadual 3.3: Item-item di dalam soal selidik.

Item	Pernyataan
1.	Saya pernah mendengar mengenai Revolusi Industri 4.0
2.	Saya tahu mengenai Revolusi Insudtri 4.0
3.	Saya faham mengenai Revolusi Industri 4.0.
4.	Saya mempunyai telefon pintar dan peralatan komputer yang mencukupi.
5.	Saya cenderung menggunakan internet dalam menyiapkan tugas dan membuat kajian.
6.	Saya sentiasa bersikap positif untuk menerima kaedah pembelajaran menggunakan teknologi (e-pembelajaran).
7.	Mudah untuk saya mengakses perkhidmatan jalur lebar walau di mana berada.
8.	Revolusi Industri 4.0 akan membantu meningkatkan akademik saya.

3.4 Analisis Data

Soal selidik telah dianalisis menggunakan kaedah analisis secara kuantitatif. Dapatan analisis diperolehi daripada soal selidik yang telah diedarkan kepada 86 responden. Persoalan kajian juga berdasarkan kepada julat interpretasi skor minimum pada Jadual 3.4. Pembahagian tahap tinggi, rendah dan sederhana dinilai berdasarkan jumlah purata keseluruhan data yang diperolehi daripada soalselidik yang diedarkan (Sulaiman Kadikon & Liza Nawawi, 2000).

Jadual 3.4 : Tahap Skor Minimum (Sulaiman Kadikon & Liza Nawawi, 2000).

Skor min	Tahap
1.00 – 2.33	Rendah
2.34 – 3.66	Sederhana
3.67 - 5.00	Tinggi

4. DAPATAN KAJIAN

4.1 Bahagian A : Latar Belakang Respondan

Responden terdiri daripada 80 orang pelajar semester 3 di Jabatan Teknologi Maklumat & Komunikasi (JTMK), PKS yang mewakili populasi kajian. Kira-kira 52.3 peratus daripada responden adalah perempuan dan 47.7 peratus adalah lelaki.

4.2 Bahagian B : Tahap Kefahaman Pelajar Terhadap Revolusi Industri 4.0

Hasil maklumbalas daripada soal selidik yang diedarkan, didapati separuh responden berpendapat mereka kurang memahami Revolusi Industri 4.0 (RI 4.0). Nilai skor min bagi item no 1 sehingga no 3 adalah sederhana. Boleh disimpulkan bahawa tahap kefahaman terhadap RI 4.0 bagi pelajar Jabatan Teknologi Maklumat & Komunikasi (JTMK) adalah

sederhana. Nilai purata min keseluruhan iaitu 2.99 (Jadual 4.2) menunjukkan objektif pertama untuk menguji tahap kefahaman pelajar tercapai.

Jadual 4.1: Tahap Kefahaman Pelajar Terhadap Revolusi Industri 4.0

Item	N	Minimum	Maksimum	Skor Min
1	80	1	5	3.19
2	80	1	5	2.86
3	80	1	5	2.71

Jadual 4.2: Peratusan setiap item tahap kefahaman pelajar terhadap Revolusi Industri 4.0

Item	Sangat setuju	Setuju	Tidak Pasti	Tidak Setuju	Sangat tidak Setuju	Skor Min
1	17.9	22.1	33.7	15.8	10.5	3.19
2	14.7	16.8	24.2	28.4	15.8	2.86
3	11.6	13.7	27.4	28.4	18.9	2.71
Min Keseluruhan						2.92

Skor min ini di nilai daripada jumlah purata peratusan bagi setiap item yang diuji dalam kajian ini. Min keseluruhan di nilai daripada jumlah purata peratusan bagi item no 1 sehingga no 3 berdasarkan kepada instrumen kajian bahagian B.

4.3 Bahagian C : Tahap Kesediaan Pelajar Terhadap Revolusi Industri 4.0

Hasil maklumbalas daripada soal selidik yang diedarkan, didapati separuh responden berpendapat mereka sangat bersedia untuk menghadapi Revolusi Industri 4.0 (RI 4.0). Nilai skor min bagi item no 4 sehingga no 8 adalah tinggi. Boleh disimpulkan bahawa tahap kesediaan terhadap RI 4.0 bagi pelajar Jabatan Teknologi Maklumat & Komunikasi (JTMK) adalah tinggi. Nilai purata min keseluruhan iaitu 4.14 (Jadual 4.3) menunjukkan objektif kedua untuk menguji tahap kesediaan pelajar terhadap Revolusi 4.0 tercapai.

Jadual 4.3: Peratusan setiap item tahap kesediaan pelajar terhadap Revolusi Industri 4.0

Item	Sangat setuju	Setuju	Tidak Pasti	Tidak Setuju	Sangat tidak Setuju	Skor Min
4	26.3	54.7	16.8	2.1	0	4.05
5	61.1	31.6	7.4	0	0	4.57
6	52.6	37.9	9.5	0	0	4.44
7	22.1	35.8	38.9	2.1	1.1	3.76
8	33.7	40.0	25.3	1.1	0	4.08
Min Keseluruhan						4.18

Skor min ini di nilai daripada jumlah purata peratusan bagi setiap item yang diuji dalam kajian ini. Min keseluruhan di nilai daripada jumlah purata peratusan bagi item no 4 sehingga no 8 berdasarkan kepada instrumen kajian bahagian C.

5. RUMUSAN, PERBINCANGAN & CADANGAN

Hasil kajian menunjukkan bahawa kesediaan responden terhadap Revolusi Industri 4.0 (RI 4.0) masih lagi berada di tahap yang sederhana. Namun, responden bersedia untuk menerima kaedah pengajaran berpandukan RI 4.0. dilihat, pelajar sudah berada dilandasan yang betul untuk menerima RI 4.0. Pihak PKS dan pelajar harus bersedia menerima cabaran dalam RI 4.0. Ini cabaran kepada Pihak Politeknik Kuching Sarawak (PKS) dalam menyediakan platform seperti kursus-kursus dan aktiviti-aktiviti yang mengetengahkan idea RI 4.0 supaya tidak ketinggalan dalam era teknologi kini kerana revolusi ini melibatkan Internet of Things (IOT) dalam hampir kesemua aspek kehidupan seharian. Beberapa inisiatif telah diperkenalkan dalam Pelan Pembangunan Pendidikan Malaysia (2015-2025) di mana ianya adalah antara persediaan dalam menangani cabaran dan keperluan kritikal RI 4.0. Antaranya adalah memperkenalkan Purata Nilai Gred Kumulatif Bersepadu (iCGPA), inisiatif 2 years University-2 uears Industry(2u2i), program Massive Open Online Courses (MOOC), program CEO@Faculty dan Pengakreditasi Pembelajaran Berasaskan Pengalaman Terdahulu (APEL).

RUJUKAN

- Andreas Hassim. (2016). Revolusi Industri 4.0. Investor Daily Indonesia : <http://id.beritasatu.com/home/revolusi-industri-40/145390>
- Hafiz Marzukhi. (2018). Masih ramai tidak tahu apa itu Revolusi Industri 4.0. Astro Awani Online. <http://www.astroawani.com/berita-malaysia/masih-ramai-tidak-tahu-apa-itu-revolusi-industri-4-0-173316>
- Industry 4.0. (n.d). In *Wikipedia*. Retrieved May 14, 2018, from https://en.wikipedia.org/wiki/Industry_4.0
- Sharifah Nor Puteh & Kamarul Azman Abd Salam. (2011). Tahap Kesediaan Penggunaan ICT dalam Pengajaran dan Kesannya Terhadap Hasil Kerja dan Tingkah Laku Murid Prasekolah. *Jurnal Pendidikan Malaysia* 36(1)(2011) : 25-34
- Sharples, M.(2000). The design of personal mobile technologies for lifelong learning. *Computer & Education*, 34, 177-193.

KAJIAN TAHAP TEKAPAN KERJA DIKALANGAN KAKITANGAN JABATAN KEJURUTERAAN ELEKTRIK POLITEKNIK KOTA BHARU

Fatimah Binti Abd Rahman¹, Juliana Binti Jusoh², Mardiyana Binti Mahmood³

Jabatan Kejuruteraan Elektrik
Politeknik Kota Bharu, KM.24, Kok Lanas
16450 Kota Bharu, Kelantan, Malaysia
Email : fatimah@ pkb.edu.my
Email : juliana@pkb.edu.my
Email : mardiyana@pkb.edu.my

Abstrak

Tekanan kerja terjadi apabila keperluan kerja tidak sepadan dengan kebolehan, sumber, dan kehendak pekerja. Tekanan kerja boleh memberi kesan ke atas psikologi dan fisiologi manusia. Seseorang pekerja yang berasa tertekan dengan kerja yang dilakukan akan menunjukkan kemurungan yang berpanjangan. Perasaan tertekan akan menyebabkan gangguan psikologi dan pekerja gagal membuat keputusan dengan baik. Situasi ini boleh menjejaskan prestasi kerja dan menggugat produktiviti organisasi. Namun apa yang paling dibimbangi adalah tekanan di tempat kerja boleh menyebabkan penyakit berbahaya seperti tekanan darah tinggi, sakit jantung dan melemahkan sistem pertahanan badan terhadap penyakit. Tekanan di tempat kerja juga boleh menyebabkan kemalangan di tempat kerja, meningkatkan kos keselamatan dan kesihatan pekerjaan, gangguan trauma kumulatif, menjejaskan prestasi kerja serta mengganggu kehidupan sosial individu. Masalah tekanan kerja seharusnya tidak diabaikan oleh organisasi kerana ia boleh menyebabkan sumber manusia sesebuah negara kehilangan daya saingnya. Sehubungan dengan itu satu kajian telah dijalankan bertujuan mengenalpasti tahap tekanan kerja yang berlaku di kalangan kakitangan Jabatan Kejuruteraan Elektrik, Politeknik Kota Bharu. Kajian ini melibatkan seramai 72 orang kakitangan di jabatan tersebut sebagai responden dengan menggunakan kaedah kuantitatif dan melalui soal selidik. Data kuantitatif yang diperolehi melalui soal selidik dianalisis menggunakan perisian Statistical Package for Social Science (SPSS) versi 20.0. Dapatan daripada hasil kajian akan dapat membantu Jabatan Kejuruteraan Elektrik untuk merangka tindakan bagi mengatasi masalah tersebut.

Kata kunci: Tekanan, tekanan kerja, Keselamatan dan kesihatan pekerjaan, Impak tekanan

1. Pengenalan

Tekanan kerja perlu di ambil perhatian yang serius kerana tekanan kerja yang berlebihan akan mengakibatkan kemudaratan. Hal ini juga, jelas terbukti berdasarkan banyak kajian yang telah dijalankan oleh ramai pengkaji. Kajian ini adalah bertujuan untuk mengenalpasti tahap tekanan kerja kakitangan Jabatan Kejuruteraan Elektrik (JKE), Politeknik Kota Bharu (PKB). Pengkaji berharap akan memperolehi hasil penemuan dan pola hubungan antara faktor-faktor yang menjadi kostruk dalam kajian ini. Seterusnya dapat membuktikan bahawa hipotesis faktor bidang tugas, kepimpinan, pengiktirafan, hubungan di tempat kerja akan mempengaruhi tahap tekanan kerja pensyarah JKE, PKB.

Merujuk kepada Kamus Dewan (1999), tekanan membawa maksud sesuatu desakan atau paksaan yang diterima oleh seseorang, manakala kamus Oxford Advanced Learner's (1983) mendefinisikan tekanan atau dalam Bahasa Inggerisnya *stress* sebagai *pressure is condition causing hardship, disquiet*. Dalam Wikipedia bahasa Melayu, Tekanan pekerjaan dijelaskan sebagai **tekanan** yang berpunca daripada atau melibatkan **pekerjaan**. Tekanan yang negatif, baik dari segi mental, fizikal atau emosi, merupakan satu faktor penting yang boleh menggugat keharmonian kualiti kehidupan seseorang pekerja.

Jabatan Kejuruteraan Elektrik (JKE) merupakan satu jabatan induk di Politeknik Kota Bharu (PKB). Kakitangan di Jabatan Kejuruteraan Elektrik terdiri daripada pensyarah dan staf sokongan yang merangkumi pelbagai gred perkhidmatan. Tempoh perkhidmatan kakitangan di jabatan ini juga mempunyai variasi yang pelbagai, yang bersesuaian dengan topik kajian. Kajian ini dijalankan bagi mengetahui tahap tekanan kerja kakitangan di jabatan ini bagi membantu meningkatkan lagi kualiti kerja, psikologi dan fisiologi.

b. Latar belakang topik / kajian

Hampir setiap orang bercakap mengenai tekanan dan kita bukan hanya dapat mendengarnya melalui perbualan harian tetapi juga dapat mendengar dan mengetahuinya melalui televisyen, radio, surat khabar dan di dalam institusi-institusi pengajian. Pernyataan ini disokong oleh ramai para sarjana yang menyatakan tekanan adalah merupakan satu realiti yang tidak dapat dielak dalam kebanyakan persekitaran pekerjaan. Tekanan sudah dianggap sebahagian daripada perkara yang harus ditempuhi di dalam kehidupan dan ada yang mengatakan tekanan adalah rempah ratus kehidupan pada masa kini.

Terdapat beberapa kategori kakitangan dalam jabatan JKE. Kategori tersebut merupakan pengurusan, pensyarah pakar, pensyarah dan sokongan yang terdiri daripada juruteknik dan pembantu makmal. Mereka mempunyai tugas hakiki dan tugas sampingan yang perlu dilaksanakan mengikut keperluan pada setiap masa. Bagi pensyarah, selain daripada memberi kuliah, mereka juga terlibat dengan tugas-tugas sampingan yang perlu diselesaikan. Situasi ini memberi penambahan beban kerja kepada pensyarah. Jadual 1 menunjukkan jumlah kakitangan JKE dan gred perjawatan.

Jadual 1: Bilangan Kakitangan dan Gred Perjawatan

S: Sokongan

GRED	DH 54	DH 52	DH 48	DH 44	DH 41/42	DH 32/34	S
BIL STAFF	2	4	10	57	8	7	4

Terdapat 10 portfolio utama di Jabatan Kejuruteraan Elektrik yang diketuai oleh pensyarah gred 54, 52 dan 48. Setiap pensyarah tidak mengira gred jawatan akan memegang sekurang-kurangnya tiga tugas sampingan di jabatan dan satu atau dua tugas lain diperingkat politeknik. Namun tugas sampingan ini akan bertambah mengikut kepada keperluan semasa.

Memandangkan jam mengajar pensyarah di jabatan ini, mempunyai jam purata mengajar selama 16 jam seminggu, dikhuatiri tugas sampingan serta faktor-faktor lain, mungkin memberikan tekanan kerja kepada para pensyarah. Oleh yang demikian, bagi mengatahui tahap tekanan kerja para pensyarah di jabatan ini, satu kajian telah dijalankan.

c. *Penyataan masalah*

Merujuk kepada kajian yang lepas, menurut Cooper, J & Roberston (1987) semakin kompleks sesebuah organisasi, semakin tinggi punca tekanan. Tekanan kerja yang tinggi dalam sesebuah organisasi atau industri boleh membawa kepada kesan buruk. Tekanan kerja boleh berpunca dari pelbagai aspek seperti ketidak seimbangan pembahagian bidang tugas, ketidak telusan kepimpinan ketua jabatan, kelemahan sistem pengiktirafan dan penghargaan kepada pekerja, hubungan di tempat kerja, kemudahan yang disediakan di tempat kerja dan tekanan kerja yang dialami. Menurut Berita Harian, 02April 2010 dalam kenyataan Lok Yim Pheng, setiausaha agung NUTP, pendidik terpaksa akur dengan arahan dikeluarkan pihak atasan pada peringkat yang berbeza itu sehingga berlaku pembaziran masa dan menjejaskan tanggungjawab mereka mengajar. Kenyataan ini menunjukkan tugas pendidik menjadi semakin bertambah akibat dari menerima arahan yang banyak dari pelbagai pihak.

Malah menurut hasil kajian oleh Aris Kasan et. al., (2012) yang mengkaji stres dalam kalangan penjawat awam mendapati 43.1% penjawat awam kerap mengalami perasaan emosi cepat marah, muram dan sedih (33.1%) dan kerap hilang kawalan (15.9%) kesan daripada stres dalam diri. Merujuk kepada Harian Metro, 29 April 2016 dalam kenyataan Hashim Adnan Presiden Kesatuan Perkhidmatan Guru Kebangsaan (NUTP), ramai pendidik yang mengadu sudah tidak tahan lagi dengan beban kerja yang berlebihan yang diletakkan ke atas bahu mereka membuatkan mereka tertekan. Utusan Online, 24 Mei 2011 mengatakan beban tugas pensyarah semakin bertambah tetapi gaji semakin rendah.

Prestasi kerja dan beban kerja saling berhubung rapat antara satu sama lain. Dari sudut pandangan ergonomi, setiap beban kerja diterima oleh seseorang harus sesuai atau seimbang terhadap kemampuan fisik, kemampuan kognitif dan keterbatasan manusia yang menerima beban tersebut. Prestasi kerja adalah suatu hasil yang dicapai oleh seseorang dalam mengerjakan tugas atau pekerjaannya secara efisien dan efektif.

Justeru itu, kajian ini dijalankan bagi mengenalpasti tahap tekanan kerja di kalangan staf Jabatan Kejuruteraan Elektrik, Politeknik Kota Bharu.

d. Objektif Kajian

Kajian ini diharapkan dapat memenuhi objektif berikut:-

1. Menenalpasti perbezaan tekanan kerja berdasarkan faktor demografi responden.
2. Menenalpasti faktor tekanan kerja dalam kalangan kakitangan Jabatan Kejuruteraan Elektrik, Politeknik Kota Bharu
3. Menenalpasti faktor tekanan kerja yang paling dominan dalam kalangan responden.

e. Tujuan kajian

Kajian ini bertujuan mengenal pasti tahap tekanan kerja yang dialami oleh kakitangan JKE, PKB. Kajian ini diharapkan dapat memberi gambaran kepada pihak pengurusan JKE dan PKB mengenai masalah yang diperkatakan ini samada ia adalah benar atau sekadar mitos.

Kajian ini juga akan dapat mengenalpasti faktor utama yang menyebabkan tekanan kerja itu wujud. Faktor kajian yang akan dikaji adalah mengenai bidang tugas, kepimpinan, pengiktirafan, kemudahan dan hubungan di tempat kerja.

2. Tinjauan literatur

Isu tekanan kerja di kalangan pekerja mula mendapat perhatian ramai dan mula dikaji seawal tahun 1970-an hinggalah ke hari ini. Melalui kajian-kajian yang dilakukan, ia menunjukkan bahawa tekanan yang dialami oleh pekerja akan memberi kesan negatif bukan sahaja dari segi fisiologi seperti tekanan darah tinggi, malahan ia turut memberi kesan kepada tingkah laku seseorang pekerja. Tekanan dirumuskan sebagai suatu keadaan atau pengalaman yang dialami oleh seseorang yang berkait dengan keadaan tidak selesa atau kurang menyenangkan seperti ketegangan, kekecewaan, kebimbangan dan rasa dukacita yang disebabkan oleh perkara-perkara tertentu. Tahap tekanan yang dialami oleh seseorang individu disebabkan oleh keadaan persekitaran fizikal dan sosial serta cara seseorang menghadapi tekanan yang berpunca daripada persekitaran tersebut.

2.1 Stres dalam perkhidmatan awam : Impaknya kepada prestasi dan kesejahteraan pegawai awam

Kajian Aris Kasan et. al (2012), dalam kajiannya melihat Stres dalam Perkhidmatan Awam: Impaknya kepada Prestasi dan Kesejahteraan Pegawai Awam. Seramai 2807 responden daripada pelbagai kementerian dan jabatan telah dipilih. Keputusan kajian menunjukkan tahap tekanan kakitangan awam berada pada tahap sederhana. Manakala faktor intrinsik dan struktur iklim dalam organisasi merupakan punca utama tekanan.

2.2 Tekanan kerja di kalangan pekerja kilang. Hubungannya dengan personaliti dan kepuasan kerja

Dalam kajian yang telah dilakukan oleh Narimah (2003) bagi melihat hubungan di antara tekanan kerja dengan kepuasan kerja dan kesannya terhadap strategi daya tindakan di kalangan jururawat di hospital kerajaan dan swasta. Kajian ini juga bertujuan untuk melihat perbezaan tekanan kerja mengikut taraf perkahwinan, taraf pendidikan, umur dan tempoh bekerja. Seramai 160 orang jururawat daripada hospital kerajaan dan swasta telah dipilih sebagai subjek. Alat kajian yang digunakan ialah Occupational Stress Indicator (OSI). Data dianalisis dengan menggunakan kaedah Korelasi Pearson, Ujian-t dan Anova sehalu. Keputusan kajian menunjukkan tidak terdapat hubungan negatif di antara tekanan dengan kepuasan kerja. Namun terdapat hubungan yang positif di antara tekanan dengan strategi daya tindak. Kajian ini juga mendapati tidak terdapat perbezaan tekanan kerja mengikut taraf perkahwinan, taraf akademik dan tempoh bekerja di kalangan jururawat. Namun terdapat perbezaan dari segi umur.

2.3 Tekanan kerja, kepuasan kerja, strategi daya tindak, kesihatan mental dan kesihatan fizikal di kalangan jururawat

Manakala hasil kajian oleh Khairul Bariah (2003) untuk melihat hubungan tekanan kerja dengan aspek kepuasan kerja dan strategi daya tindak dengan aspek kesihatan mental dan kesihatan fizikal di kalangan jururawat hospital swasta. Di samping itu juga kajiannya juga melihat perbezaan tekanan kerja mengikut taraf akademik dan pengalaman kerja. Subjek kajian terdiri daripada 25 orang jururawat hospital swasta. Alat ujian yang digunakan ialah Occupational Stress Indicator (OSI) Data dianalisis dengan menggunakan Korelasi Pearson, Ujian-t dan Anova sehalu. Dapatan kajian menunjukkan tidak terdapat perbezaan tekanan kerja di kalangan jururawat hospital dari segi taraf akademik dan pengalaman kerja. Manakala, tekanan kerja mempunyai hubungan negatif dengan kepuasan kerja, daya tindakan dan tahap kesihatan fizikal serta mental.

2.4 A case study of factors causing stress to managers and executives at work.

Manakala kajian Thi Lip Sam (1998) tentang faktor tekanan di kalangan pengurus dan eksekutif di tempat kerja mendapati jangkaan tinggi, mengekalkan jangkaan tersebut, struktur organisasi yang tegar dan birokrasi merupakan punca-punca utama tekanan kerja di organisasi. Pengurus dan eksekutif perempuan mengalami tekanan kerja yang lebih tinggi berbanding dengan pengurus dan eksekutif lelaki. Walaubagaimana pun kajian Rosli (1996) mengenai faktor tekanan kerja dan kesan tekanan ke atas 123 orang kakitangan kaunter di Jabatan Pendaftaran Negara mendapati punca tekanan tiada hubungan dengan jantina dan taraf perkahwinan.

2.5 Tekanan kerja di kalangan pensyarah: satu perbandingan di antara universiti awam dan universiti swasta

Begitu juga dengan kajian oleh Asmawati & Siva (2002), tekanan kerja di kalangan pensyarah satu perbandingan di antara universiti awam dan universiti swasta. Soal selidik The University Administrative Concerns (Rasch 1986) telah ditadbir kepada 120 orang pensyarah melalui edaran tangan dan mel elektronik. Keputusan kajian menunjukkan bahawa pensyarah universiti awam mengalami tekanan kerja yang lebih tinggi berbanding dengan pensyarah universiti swasta. Selain daripada itu keputusan menunjukkan terdapat perbezaan yang signifikan tekanan kerja antara pensyarah universiti awam dengan pensyarah universiti swasta berdasarkan subskala peranan dan konflik sosial. Manakala dari segi subskala tugas dan penyelesaian konflik tidak terdapat perbezaan antara pensyarah di kedua-dua jenis universiti.

2.6 Differences in occupational stress among professionals in the construction industry

Martin Loosemore & Tom Water (2004), dalam kajiannya untuk melihat tekanan di kalangan pekerja profesional di dalam bidang pembinaan. Kajian memfokuskan kepada sama ada wujud perbezaan tekanan dan punca tekanan di kalangan pekerja lelaki dan wanita di dalam bidang pembinaan dengan menggunakan alat ujian Occupational Stress Indicator (OSI). Hasil kajian menunjukkan pekerja lelaki mengalami tekanan yang lebih tinggi berbanding pekerja perempuan. Kajian juga menunjukkan walaupun terdapat persamaan punca tekanan di antara pekerja lelaki dan perempuan namun terdapat juga perbezaannya. Sebagai contoh pekerja lelaki menganggap keadaan seperti berani mengambil risiko, kesan-kesan dari kesilapan yang dilakukan, pertindihan tugas dan perkembangan kerjaya sebagai punca tekanan. Manakala bagi pekerja wanita pula keadaan seperti peluang untuk perkembangan diri, kadar gaji, perlu berfikir idea-idea baru dan terpaksa bekerja di luar daerah merupakan punca tekanan yang tinggi.

2.7 The use of the Occupational Stress Indicator (OSI) in factory workers in China

Tekanan kerja di kalangan pekerja kilang Cina dengan menggunakan OSI versi 2 juga telah dijalankan oleh Siu, Donald dan Cooper (1996) terhadap 340 subjek mendapati peratusan yang

tinggi di kalangan responden mempersepsi tekanan kerja yang tinggi. Subskala “faktor instrinsik dalam pekerjaan” adalah punca tekanan yang utama, dan strategi daya tindak berbentuk “kawalan” merupakan strategi yang paling kerap digunakan. Faktor persekitaran merupakan faktor utama yang meramalkan kepuasan kerja, kesihatan mental dan fizikal. Faktor hubungan di antara kepuasan kerja, kesejahteraan mental dan fizikal di kalangan pekerja Cina didapati menyokong dapatan kajian barat.

3. Metodologi Kajian

Kajian tinjauan ini menggunakan kaedah kuantitatif kerana ia sesuai digunakan untuk mendapatkan maklumat yang banyak factor tekanan kerja berdasarkan demografi dalam masa yang singkat. Kajian ini menggunakan soal selidik sebagai instrumen kajian bagi menjawab persoalan kajian yang berkaitan dengan sejauhmana aspek demografi seperti jantina, umur dan tempoh perkhidmatan menjadi faktor tekanan kerja dalam kalangan kakitangan Jabatan Kejuruteraan Elektrik, Politeknik Kota Bharu.

Menurut Chua (2011) kajian tinjauan merupakan salah satu kaedah penyelidikan bukan eksperimental yang paling popular, yang digunakan dalam pelbagai bidang, terutamanya dalam bidang sains sosial. Ia biasanya digunakan untuk mendapatkan pandangan orang ramai mengenai sesuatu isu semasa. Kajian jenis ini adalah popular kerana mempunyai ciri-ciri penggunaan yang menyeluruh, cara pengendalian yang digemari, cara memungut data yang cepat, penggunaan saiz sampel yang besar, maklumat yang terus dan keupayaan keputusan kajian digeneralisasikan.

a. Subjek Kajian

Subjek kajian terdiri daripada 72 orang pensyarah di Jabatan Kejuruteraan Elektrik. Respondan kajian meliputi 17 lelaki dan 55 perempuan.

3.2 Instrumen Kajian

Instrumen kajian yang digunakan adalah berbentuk soal selidik. Instrumen kajian ini digunakan bagi mengukur tekanan kerja dan punca-punca tekanan dalam pekerjaan serta factor-faktor yang berhubungan dengan tekanan kerja. Soal-selidik ini mengandungi 5 skala namun bagi kajian ini pengkaji hanya memilih 1 skala iaitu skala punca-punca tekanan. Instrumen kajian terdiri dari dua bahagian iaitu Bahagian I terdiri daripada 5 soalan tentang latarbelakang responden yang terdiri daripada jantina, umur, tempoh pekerjaan, gred jawatan dan tugas sampingan. Bahagian II pula merupakan borang skala soal selidik yang digunakan yang terdiri daripada 6 bahagian iaitu penilaian bidang tugas, kepimpinan ketua jabatan/ketua program, penghargaan/pengiktirafan, perhubungan di tempat kerja, kemudahan di tempat kerja dan tekanan kerja. Kesemua item adalah berbentuk positif dan respon kepada semua item dalam Bahagian II adalah berdasarkan skala likert 5 poin. Bagi tujuan kajian, pengkaji telah memilih 1 skala iaitu mengkaji tahap tekanan kerja dalam kalangan kakitangan Jabatan Kejuruteraan Elektrik, Politeknik Kota Bharu. Soal

selidik tersebut mengandungi 2 bahagian iaitu Bahagian I terdiri daripada borang maklumat diri responden, manakala bahagian II pula merupakan skala soal selidik.

3.3 Skala Pemarkahan

Skala permarkatan dalam soal selidik (OSI) adalah mengikut Skala Likert 5 poin. Dalam kajian ini pengkaji telah memilih skala punca tekanan sahaja bagi tujuan menjalankan kajian.

3.6 Kaedah Menjalankan Kajian

Langkah pertama dalam menjalankan kajian ini adalah menyediakan satu rangka kerja yang sistematik sebagai rujukan dan panduan bagi melicinkan pelaksanaan kajian. Seterusnya, selepas borang soal selidik dikumpulkan akan diteliti terlebih dahulu oleh pengkaji bagi memastikan setiap borang soal selidik dijawab oleh responden. Ini adalah bertujuan untuk mengelakkan kerosakan alat kajian bagi tujuan analisis. Responden kajian adalah terdiri daripada 72 orang kakitangan Jabatan Kejuruteraan Elektrik, Politeknik Kota Bharu. Bagi menjalankan kajian tersebut, sebanyak 72 set borang soal selidik telah diedarkan kepada kakitangan jabatan berkenaan. Pengkaji telah memberikan penerangan ringkas berkaitan borang soal selidik bagi memudahkan responden untuk melengkapkan borang tersebut. Pengkaji memberikan tempoh 2 minggu kepada responden bagi melengkapkan serta memulangkan borang soal selidik tersebut. Sebanyak 72 set borang soal selidik telah dikumpulkan. Borang soal selidik yang lengkap telah dianalisis dengan menggunakan program Statistical Package for Social Science (SPSS) versi 20.

3.6.1 Teknik Pengumpulan Data

Pengkaji telah memohon kebenaran dari Ketua Jabatan Kejureteeraan Elektrik, politeknik Kota Bharu terlebih dahulu bagi tujuan menjalankan kajian. Seterusnya, pengkaji turut menerangkan tentang etika dan prosedur pengumpulan data. Melalui persetujuan, pengkaji telah mengedarkan borang soal-selidik kepada subjek kajian yang dipilih sebagai sampel kajian. Pengkaji juga memberikan taklimat ringkas tentang tujuan serta proses kajian yang akan dijalankan.

3.6.2 Analisis Data

Data yang dikumpul dianalisis menggunakan perisian Statistical Package for The Social Science (SPSS) versi 20. Kajian ini dikemukakan dalam dua bahagian iaitu analisis deskriptif yang melaporkan taburan frekuensi dan peratusan ciri-ciri demografi responden.

4. Dapatan Kajian

Proses analisis deskriptif adalah penting dan memberi sumbangan dalam proses analisis data. Menurut Iran Herman (1994), statistik *mid*, *mod* dan *median* sangat penting dalam statistik deskriptif. Keputusan analisis deskriptif akan memerihalkan maklumat tentang subjek kajian secara keseluruhan.

4.1 Taburan Frekuensi Subjek Mengikut Umur, Jantina dan Tempoh Perkhidmatan

Jadual 2: Umur Responden Kajian: Bilangan dan Peratusan

<i>Umur</i>	<i>Frequency</i>	<i>percent</i>
25-30	6	8.3
31-35	6	8.3
36-40	15	20.8
41-45	10	13.9
46-50	21	29.2
51-55	13	18.1
56-60	1	1.4
Total	72	100

Berdasarkan jadual 2, sebanyak 6 orang responden ataupun 8.3% daripada keseluruhan subjek berumur 25-30 tahun, manakala sebanyak 6 orang ataupun 8.3% yang berumur 31-35 tahun, seramai 15 orang ataupun 20.8% terdiri daripada umur 36-40 tahun, seramai 10 orang ataupun 13.9% terdiri daripada umur 41-45 tahun, seramai 21 orang ataupun 29.2% terdiri dari 46-50 tahun, sebanyak 13 orang iaitu 18.1% daripada keseluruhan responden berumur 51-55 tahun dan hanya 1 orang sahaja ataupun 1.4% terdiri daripada umur 56-60 tahun ke atas.

Jadual 3: Taburan Jantina Responden: Bilangan dan Peratusan

<i>Jantina</i>	<i>Frequency</i>	<i>Percent</i>
Lelaki	17	23.6
Perempuan	55	76.4
Total	72	100

Jadual 3 menunjukkan taburan kekerapan dan peratusan jantina responden kajian di mana bilangan pekerja lelaki adalah 17 orang (23.6%) dan pekerja 55 orang pekerja perempuan (76.4%).

Jadual 4: Tempoh Perkhidmatan Responden: Bilangan dan Peratusan

<i>Umur</i>	<i>Frequency</i>	<i>Percent</i>
0 hingga 5 tahun	1	1.4
6 hingga 10 tahun	9	12.5
11 hingga 15 tahun	20	27.8
16 hingga 20 tahun	20	27.8
21 hingga 25 tahun	16	22.2
26 hingga 30 tahun	6	8.3
Total	72	

Berdasarkan jadual 4, hanya 1 orang responden sebanyak 1.4% berkhidmat kurang dari 5 tahun, manakala sebanyak 9 orang responden ataupun 12.5% daripada keseluruhan subjek yang berkhidmat dalam lingkungan 6-10 tahun, seterusnya sebanyak 20 orang ataupun 27.8% yang berkhidmat di antara 11-15 tahun, seramai 20 orang responden iaitu 27.8% telah berkhidmat selama 16-20 tahun, sebanyak 16 orang mewakili 22.2% telah berkhidmat diantara 21-25 tahun dan 6 orang ataupun 6% terdiri daripada individu yang berkhidmat lebih daripada 26 tahun.

4.2 Keputusan Inferensi

Hasil analisis yang telah dibina akan dikemukakan mengikut turutan hipotesis yang telah dibentuk dan huraikan bersama jadual. Pengkaji telah menggunakan kaedah statistik inferensi Cohen (1988) yang mencadangkan nilai korelasi $\pm 0.01 - \pm 0.29$ Kecil, $\pm 0.30 - \pm 0.49$ Sederhana dan $\pm 0.50 - \pm 1.00$ Besar untuk melihat tahap tekanan kerja di Jabatan Kejureteeraan Elektrik, Politeknik Kota Bharu

4.2.1 Hipotesis (1)

Jadual 5: Hubungkait antara Penilaian Bidang Tugas dan Tekanan Kerja

		mean Penilaian Bidang Tugas	mean Tekanan Kerja
mean Penilaian Bidang Tugas	Pearson Correlation	1	.601**
	Sig. (2-tailed)		.000
	N	72	72
mean Penilaian Bidang Tugas	Pearson Correlation	.601**	1
	Sig. (2-tailed)	.000	
	N	72	72

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

Hasil dari analisa tersebut, kelihatan pekali korelasi bagi pasangan pembolehubah A (Penilaian Bidang Tugas) dan F (Tekanan Kerja) agak tinggi iaitu 0.601. Ianya membuktikan bahawa pembolehubah A dan F mempunyai perhubungan yang kuat memandangkan nilai pekali korelasi agak tinggi. Analisa ini juga menunjukkan terdapatnya satu perkaitan yang signifikan di antara pembolehubah A dan F di mana nilai signifikannya ialah 0.000 iaitu lebih kecil dari aras signifikan yang ditetapkan iaitu 0.01 Ini menjelaskan bahawa terdapat perhubungan antara A dan F

4.2.2 Hipotesis (2)

Jadual 6: Hubungkait antara Kepimpinan Ketua Jabatan/Ketua Program dan Tekanan Kerja

Correlations

		mean Kepimpinan Ketua Jabatan/ Ketua Program	mean Tekanan Kerja
mean Kepimpinan Ketua Jabatan/ Ketua Program	Pearson Correlation	1	.493**
	Sig. (2-tailed)		.000
	N	72	72
mean Tekanan Kerja	Pearson Correlation	.493**	1
	Sig. (2-tailed)	.000	
	N	72	72

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

Hasil dari analisa dalam jadual 5 di atas, kelihatan pekali korelasi bagi pasangan pembolehubah B (Kepimpinan Ketua Jabatan/Ketua Program) dan F (Tekanan Kerja) adalah pada tahap sederhana iaitu 0.493. Analisa ini juga menunjukkan terdapatnya satu perkaitan yang signifikan di antara pembolehubah B dan F di mana nilai signifikannya ialah 0.000 iaitu lebih kecil dari aras signifikan yang ditetapkan iaitu 0.01. Ini menjelaskan bahawa terdapat perhubungan antara B dan F.

4.2.3 Hipotesis (3)

Jadual 7: Hubungkait antara Penghargaan/Pengiktirafan dan Tekanan Kerja

Correlations

		mean Penghargaan/Pengiktirafan	mean Tekanan Kerja
mean Penghargaan/Pengiktirafan	Pearson Correlation	1	.399**
	Sig. (2-tailed)		.001
	N	72	72
mean Tekanan Kerja	Pearson Correlation	.399**	1
	Sig. (2-tailed)	.001	
	N	72	72

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

Hasil dari analisa jadual 6 di atas, kelihatan pekali korelasi bagi pasangan pembolehubah C (Penghargaan/pengiktirafan) dan F (Tekanan Kerja) adalah sederhana iaitu 0.399. Ianya menunjukkan bahawa pembolehubah C dan F mempunyai perhubungan yang agak lemah memandangkan nilai pekali korelasi agak rendah. Analisa ini juga menunjukkan terdapatnya satu perkaamatan yang signifikan di antara pembolehubah C dan F di mana nilai signifikannya ialah 0.000 iaitu lebih kecil dari aras signifikan yang ditetapkan iaitu 0.01. Ini menjelaskan bahawa terdapat perhubungan antara C dan F.

4.2.4 Hipotesis (4)

Jadual 8: Hubungkait antara Perhubungan Di Tempat Kerja dan Tekanan Kerja

Correlations

		mean Perhubungan Di Tempat Kerja	mean Tekanan Kerja
mean Perhubungan Di Tempat Kerja	Pearson Correlation	1	.474**
	Sig. (2-tailed)		.000
	N	72	72
mean Tekanan Kerja	Pearson Correlation	.474**	1
	Sig. (2-tailed)	.000	
	N	72	72

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

Hasil dari analisa tersebut, kelihatan pekali korelasi bagi pasangan pembolehubah D (Perhubungan di Tempat Kerja) dan F (Tekanan Kerja) adalah sederhana iaitu 0.474. Analisa ini juga menunjukkan terdapatnya satu perkaitan yang signifikan di antara pembolehubah D dan F di mana nilai signifikannya ialah 0.000 iaitu lebih kecil dari aras signifikan yang ditetapkan iaitu 0.01. Ini menjelaskan bahawa terdapat perhubungan antara D dan F.

4.2.5 Hipotesis (5)

Jadual 9: Hubungkait antara Kemudahan Di Tempat Kerja dan Tekanan Kerja

Correlations

		mean Kemudahan Di Tempat Kerja	mean Tekanan Kerja
mean Kemudahan Di Tempat Kerja	Pearson Correlation	1	.453**
	Sig. (2-tailed)		.000
	N	72	72
mean Tekanan Kerja	Pearson Correlation	.453**	1
	Sig. (2-tailed)	.000	
	N	72	72

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

Hasil dari analisa tersebut, kelihatan pekali korelasi bagi pasangan pemboleh ubah E (Kemudahan di Tempat Kerja) dan F (Tekanan Kerja) adalah sederhana iaitu 0.453. Analisa ini juga menunjukkan terdapatnya satu perkaitan yang signifikan di antara pembolehubah E dan F di mana nilai signifikannya ialah 0.000 iaitu lebih kecil dari aras signifikan yang ditetapkan iaitu 0.01. Ini menjelaskan bahawa terdapat perhubungan antara E dan F.

5.0 Kesimpulan

Kajian ini dijalankan adalah bertujuan untuk mengkaji tahap tekanan kerja berdasarkan beberapa faktor demografi seperti jantina, umur, tempoh perkhidmatan, gred jawatan dan tugas sampingan.

Secara keseluruhannya, keputusan kajian mendapati tahap tekanan kerja kakitangan Jabatan Kejuruteraan Elektrik, Politeknik Kota Bharu berdasarkan faktor demografi iaitu umur, jantina, dan tempoh perkhidmatan adalah berada di tahap sederhana.

Jadual 10: Min Keseluruhan Pemboleh Ubah Kajian

<i>Bil</i>	<i>Pemboleh Ubah</i>	<i>Skor Min</i>
1	Penilaian Bidang Tugas	3.8361
2	Kepimpinan Ketua Jabatan/ Ketua Program	3.8021
3	Penghargaan / Pengiktirafan	3.5972
4	Perhubungan ditempat kerja	4.2743
5	Kemudahan Ditempat Kerja	3.9484
	Total	3.8916

Jadual 11: Interpretasi Skor Min (Mohd Najib 2003)

<i>Skor Min</i>	<i>Interpretasi</i>
1.00-1.50	Sangat rendah
1.51-2.50	Rendah
2.51-3.50	Sederhana
3.51-4.50	Tinggi
4.51-5.00	Sangat tinggi

Merujuk kepada jadual 10, hasil dapatan min untuk setiap pemboleh ubah yang diuji setelah dibandingkan dengan jadual 11, Interpretasi skor Min (Mohd Najib 2003), secara kesimpulannya hampir semua kakitangan di Jabatan Kejuruteraan Elektrik, Politeknik Kota Bharu menghadapi tekanan kerja pada tahap yang tinggi kerana purata min keseluruhan ialah 3.89. Semua faktor yang dikaji, mendapati tekanan kerja adalah tinggi iaitu dalam julat 3.59 hingga 4.27. Oleh yang demikian, maklumat-maklumat yang diperolehi melalui kajian ini dapat digunakan oleh semua pihak dalam meningkatkan prestasi dan mutu kerja di samping dapat mengurangkan dan mengatasi punca tekanan di tempat kerja. Walau bagaimanapun, kehadiran tekanan kerja tidak

semua membawa implikasi yang negatif kepada pekerja tetapi timbul juga implikasi yang positif sekiranya ia bertindak sebagai pendorong supaya seseorang itu lebih berusaha.

Melalui kajian ini juga kita dapat melihat bahawa faktor tekanan kerja bukanlah berpunca daripada faktor luaran seseorang sahaja tetapi ia juga dipengaruhi oleh faktor dalaman seseorang. Oleh itu tahap tekanan yang dihadapi oleh setiap individu adalah berbeza mengikut sejauhmana ia mempersepsikan tekanan itu boleh mempengaruhi dirinya. Sehubungan dengan itu, faktor jantina, umur dan tempoh perkhidmatan adalah faktor yang penting untuk diberi perhatian oleh pihak pengurusan. Dari segi umur secara umumnya sedikit sebanyak terdapat perbezaan dari segi tingkahlaku antara para pekerja yang masih muda usianya berbanding dengan para pekerja yang telah berusia iaitu dari segi prestasi seseorang pekerja dipercayai menurun seiring dengan peningkatan umur. Ini disebabkan dari setahun ke setahun semakin ramai pekerja akan meningkat umur dan memerlukan pendekatan pengurusan yang berbeza. Setiap kumpulan pekerja yang berumur dan kumpulan pekerja yang masih muda usia dipercayai mempunyai kelebihan dan kekurangan masing-masing.

RUJUKAN :

- Aris Kasan, Fatimah Hanum Mohamad Hajari, Juwairiyah Jaafar & Nordin Yusoff. (2012). *Stres dalam perkhidmatan awam : Impaknya kepada prestasi dan kesejahteraan pegawai awam*. Jurnal Psikologi dan Kaunseling Perkhidmatan Awam Malaysia. 7 : 1-34
- Asmawati Desa & Siva a/l Subramaniam. (2002). *Tekanan kerja di kalangan pensyarah: satu perbandingan di antara universiti awam dan universiti swasta*. Pasca sidang seminar psikologi psima 2 : 145 – 151
- Chua, Y.P. (2011). *Kaedah dan statistik penyelidikan kaedah penyelidikan*. Edisi Kedua. Kuala Lumpur: McGraw-Hill (Malaysia) Sdn. Bhd.
- Cooper, C. L., Sloan, S. J. and Williams, S (1988). *Occupational Stress Indicator Management Guide*: NFER-Nelson Publishing Company Limited Oxford.
- Cooper, J & Robertson. (1987). *International Review of Industrial and Organizational Psychology*. USA: Wiley. (1978). *Sources of Managerial and White Collar Stress*. dlm. Stress at Work. Disunting oleh C. L Cooper & R. Payne(eds). Chichester : John Wiley and Sons.
- Iran Herman (1994). *Analisis statistik deskriptif. Kajang* : Tekno Edar.
- Khairul Bariah Ishak. (2003). *Tekanan kerja, kepuasan kerja, strategi daya tindak, kesihatan mental dan kesihatan fizikal di kalangan jururawat*. Latihan Ilmiah. Universiti Kebangsaan Malaysia.
- Martin Loosemore & Tom Waters. 2004. *Differences in occupational stress among professionals in the construction industry*. Journal of Management in Engineering 20 : 126-132

Norharini Ismail. (2002). *Tekanan kerja di kalangan pekerja kilang. Hubungannya dengan personaliti dan kepuasan kerja*. Latihan Ilmiah. Universiti Kebangsaan Malaysia.

Siu, O.L., I. Donald & C.L. (1997). *The use of the Occupational Stress Indicator (OSI) in factory workers in China*. International Journal of Stress Management 4(3):171 – 182).

Rees, D. & C.L. Cooper. (1992). *Occupational stress in health services workers in the UK*. Stress Medicine 8: 79 – 90.

Thi, Lip Sam. (1998). *A case study of factors causing stress to managers and executives at work*. Tesis. Universiti Malaya.

KERJAYA DALAM PASUKAN BERUNIFORM HASIL DARI PENGLIBATAN AKTIF PELAJAR DALAM AKTIVITI KOKURIKULUM DI POLITEKNIK.

Kapten Ts Mohd Azri bin Abdul Ghani¹, Udom a/l Ewon², Fathuddin Aizat bin Che Mohd Ariff³

Politeknik Kota Bharu, Km24 Kok Lanas,
16450 Kota Bharu, Kelantan
Email: azrighani.poli@1govuc.gov.my
Email: udom@pkb.edu.my
Email: fathuddin@pkb.edu.my

Abstrak

Penglibatan secara aktif pelajar di dalam aktiviti kokurikulum melalui unit beruniform di Politeknik Kota Bharu dilihat dari pelbagai sudut yang mana semangat dan jatidiri pelajar amat ketara perbezaan dengan pelajar yang tidak menyertai unit beruniform.

Pengalaman dan kemahiran yang dilalui oleh siswa dan siswi yang menyertai unit beruniform dapat mereka gunakan dalam proses temuduga memohon pekerjaan yang mana kajian telah dibuat pelajar tersebut lebih mudah mendapat pekerjaan terutama kerjaya dalam pasukan beruniform seperti Tentera, Polis, JPJ, SPRM, KPDNKK, Imegresen, Kastam dan lain-lain lagi. Semasa dalam unit beruniform di politeknik mereka telah ditekankan agar lebih berdisiplin, mengikut peraturan, mempunyai jatidiri dan semangat cintakan negara. Penglibatan pelajar dalam kokurikulum unit beruniform dapat membantu bagi mencorakkan kemahiran generik pada diri pelajar sebagai bekalan dalam mempromosikan diri di alam pekerjaan. Oleh yang demikian, pengkaji ingin mengkaji tahap peningkatan kemahiran generik dalam kalangan yang terlibat secara aktif dalam aktiviti kokurikulum unit beruniform. Kajian ini menumpukan kepada mengenalpasti faktor penglibatan pelajar, tahap pengaplikasian pelajar dan persepsi pelajar menerusi penglibatan mereka secara aktif dalam kegiatan kokurikulum unit beruniform. Dapatan dari kajian ini akan dapat membantu dalam memberi cadangan secara menyeluruh bagi meningkatkan penguasaan kemahiran generik oleh pelajar menerusi penglibatan dalam kokurikulum unit beruniform di PKB, Politeknik-politeknik lain di Malaysia serta Institut Pengajian Tinggi yang lain.

Kata Kunci: *Kerjaya dalam pasukan beruniform hasil dari penglibatan aktif dalam Kokurikulum unit beruniform di politeknik*

1.0 Pengenalan

Pendidikan di Malaysia secara dasarnya dibahagikan kepada dua bahagian berbentuk program yang besar dikenali sebagai kurikulum dan kokurikulum. Menurut Khairi Fadhli (2011) melalui "Buku Penerangan Kurikulum Bersepadu Sekolah Menengah, Dewan Bahasa dan Pustaka", kokurikulum jugak dapat didefinisikan sebagai salah satu saluran pembelajaran yang di mana ia berasaskan gerak kerja yang terancang dan sistematik. Kegiatan Kokurikulum merupakan elemen yang sama penting dengan kurikulum akademik dalam pendidikan negara kita selaras dengan Falsafah Pendidikan Negara yang berobjektif untuk melahirkan insan yang seimbang dari segi jasmani, emosi, rohani dan intelek. Banyak badan beruniform yang telah diwujudkan di politeknik seluruh Malaysia seperti Askar Wataniah, Relasis, Angkatan Pertahanan Awam, Kadet Polis, Kadet Bomba, Pengakap, Pandu Puteri, Persatuan Bulan Sabit Merah dan sebagainya. Pelajar telah dijelaskan agar supaya menyedari kepentingan menyertai badan beruniform.

Tidak dapat dinafikan bahawa kegiatan badan beruniform sangat mustahak untuk memupuk semangat berdisiplin dalam kalangan pelajar. Hal ini terjadi demikian kerana peserta unit beruniform perlu mematuhi peraturan dan arahan yang ditetapkan. Sebagai contohnya, ketika dalam latihan berkawad, setiap anggota harus mematuhi arahan ketua pasukan masing-masing sehingga memiliki rentak yang sama semasa bergerak. Semangat berdisiplin ini akan terbawa-bawa dalam kehidupan mereka sehingga tidak melanggar peraturan sekolah dan bertanggungjawab terhadap setiap perbuatan sendiri. Nescaya remaja yang berdisiplin dapat dicanai sebagai rakyat yang mematuhi undang-undang dan tidak terlibat dalam sebarang jenayah juvenil.

Tidak dapat dipertikaikan lagi bahawa badan beruniform merupakan medan yang paling sesuai untuk mencambahkan pemimpin yang berwibawa. Melalui kegiatan dalam pasukan beruniform, pelajar telah dilantik atau dipilih sebagai pucuk pimpinan dalam organisasi mereka sama ada sebagai pengerusi, setiausaha atau bendahari. Dalam konteks ini, pelajar telah diasuh dan diasah sebagai insan yang bertanggungjawab, berkeyakinan, amanah, dedikasi dan berupaya berinteraksi dengan anak buahnya. Unsur-unsur tersebut dan pengalaman dalam pasukan beruniform dapat menjadikan mereka sebagai pemimpin kelak. Sebagai fakta yang tidak dapat dinafikan bahawa majoriti pemimpin negara kita pernah menjadi pemimpin dalam pasukan beruniform di sekolah atau di IPT.

Lebih-lebih lagi, anggota pasukan beruniform lebih berdikari berbanding dengan pelajar lain. Lazimnya, pasukan beruniform akan menganjurkan pelbagai kegiatan tahan lasak atau kegiatan di luar sekolah, seperti aktiviti kepimpinan, jatidiri, berkelah, berkhemah, berkembara atau ekspedisi. Dalam kegiatan yang sedemikian, setiap peserta perlu menguruskan rutin hidupnya tanpa bantuan ahli keluarga. Sebagai contoh, mereka perlu memasak, mencuci pakaian dan mendirikan khemah sendiri. Nilai berani, gigih, inisiatif, proaktif dan tabah akan dipupuk dalam sanubari setiap peserta untuk menghadapi pelbagai cabaran atau pancaroba. Lantaran daripada itu, anggota pasukan beruniform tidak **seperti burung dalam sangkar** yang hanya disuap nasi tanpa diberi kebebasan untuk hidup berdikari.

Badan beruniform juga dapat menambah ilmu pengetahuan dan kemahiran dalam kalangan peserta. Selain ilmu akademik, pelajar juga perlu melengkapkan diri dengan ilmu dalam kehidupan dan sosial. Dengan menyertai Pasukan Askar Wataniah, pelajar telah diberi

pengetahuan tentang disiplin kawad, pertolongan kecemasan dan kehidupan sebagai tentera . Dalam kegiatan perkhemahan, pelajar turut belajar survival untuk masak-memasak . Pengetahuan dan pengalaman ini tidak dapat ditimba daripada buku teks. Sebagai insan yang sempurna pelajar tidak boleh bergantung pada pencapaian akademik sahaja. Pengalaman dan kemahiran ini dapat memantapkan fikiran pelajar itu.

Badan beruniform juga dapat mewujudkan kerjasama antara pelajar yang berlainan bangsa. Semasa menjalankan kegiatan, pelajar yang berlainan bangsa dapat bertoleransi, tolong-menolong dan bahu-membahu untuk menjayakan sesuatu program, **bagai hati gajah sama dilapah, hati kuman sama dicecah**. Ahli pasukan beruniform bukan sahaja menjalani aktiviti di dalam sekolah tetapi juga dalam gabungan beberapa buah politeknik di peringkat politeknik , negeri, kebangsaan malah antarabangsa. Anggota badan beruniform berpeluang berinteraksi dengan anggota dari sekolah lain bahkan negeri lain sehingga terjalinlah hubungan mesra antara generasi muda yang berbezaan latar belakang. Kerjasama mereka akan mencambahkan benih perpaduan, integrasi nasional dan nasionalisme dalam sanubari generasi muda kita seperti *MaIPTAAC* (Khemah Tahunan Askar Wataniah Politeknik Malaysia).

Bukan itu sahaja, pelajar dapat menentukan kerjaya masa depan mereka melalui kegiatan badan beruniform. Hal ini terjadi demikian kerana setelah menyertai kegiatan pasukan pakaian seragam, mereka dapat mencungkil bakat mereka dan minat mereka dalam bidang tertentu. Hasilnya, anggota Pasukan Askar Wataniah lazimnya berminat menjadi seorang Tentera (ATM) dan berkerjaya dalam badan-badan uniform lain seperti dalam pasukan PDRM, SPRM, JPJ, KPDNKK, BOMBA, AADK dan lain-lain (rujuk data-data yang telah dikumpul daripada lepasan politeknik yang menyertai uniform askar wataniah dan sekarang berkerjaya dalam badan-badan beruniform kerana sejak di bangku sekolah mereka telah meminati cerita-cerita berkaitan dengan badan-badan beruniform. Ternyata, anggota badan beruniform dapat menentukan hala tuju kerjaya mereka sebelum melangkah ke alam pekerjaan.

Secara asasnya, kegiatan badan beruniform berupaya melahirkan modal insan yang berkualiti, iaitu berdisiplin, beramanah, berketerampilan, bekerjasama, bertanggungjawab serta bersemangat kental dan waja diri . Untuk mencapai pembangunan fizikal dan mental negara, generasi yang berjati diri dan berwawasan merupakan elemen yang tidak ternilai seperti peribahasa "**pemuda harapan bangsa, pemudi srikandi negara**". Kerjaya badan beruniform boleh dijadikan platform untuk pelajar mendapatkan pendedahan secara terus termasuk kriteria diperlukan selain prospek kerjaya badan-badan beruniform.

"Pihak politeknik ambil inisiatif untuk bantu pelajar tingkatkan pengetahuan berkaitan peluang dan hala tuju kerjaya badan beruniform dalam merealisasikan impian mereka. peluang itu tidak disiakan, khususnya bagi mendapatkan maklumat berkaitan kerjaya diminati,"

Ramai kalangan pelajar atau bekas pelajar amat memerlukan bimbingan dan maklumat berkaitan pilihan kerjaya untuk mereka jadikan panduan sebelum merealisasikan kerjaya impian.

"Mereka perlu dapatkan maklumat tepat agar memilih kerjaya yang bakal mengubah nasib mereka, keluarga selain untuk pembinaan negara. Individu yang berwawasan adalah aset negara yang tidak ternilai,"

Program – program membuka kerjaya badan uniform itu dapat membantu pelajar membentuk motivasi dalaman yang kental, selain membuka ruang kerjaya cemerlang.

“Jangan putus asa sekiranya keputusan tidak cemerlang kerana peluang tetap terbuka luas. Hanya dengan pendidikan, pelajar dapat melakar kerjaya cemerlang. Program ini sangat bermanfaat, sejajar dengan keperluan semasa dan wajar dijadikan acara tahunan,”.

“Kami bantu pelajar mengenali diri dan bidang kerjaya bersesuaian dengan minat mereka, pelajar wajar diberi pendedahan awal tentang kerjaya termasuk badan beruniform sebagai kerjaya pilihan, sekali gus meningkatkan motivasi ke arah pembangunan sendiri mereka,”

2.0 Latarbelakang Masalah

Masalah utama adalah kebolehpasaran graduan politeknik setelah tamat pengajian. Berdasarkan Laporan Rancangan Malaysia Kesepuluh (RMK10) dalam Hamid,R.A (2012), Kementerian Pelajaran Malaysia menyatakan pada tahun 2009 terdapat sebanyak 27 peratus garduan IPT tempatan menganggur selepas enam bulan menamatkan pengajian dan sebanyak 33 peratus yang Berjaya mendapatkan pekerjaan memperoleh pendapatan kurang daripada RM1,500 sebulan. Merujuk kepada laporan yang dikeluarkan oleh Malaysia Today (2005), yang bertajuk “Malaysia Has 60,000 Graduates Unemployed” kerajaan menjalankan satu kajian dan daripada kajian tersebut didapati bahawa punca utama 60,000 graduan Malaysia yang masih menganggur adalah disebabkan kekurangan beberapa kemahiran seperti komunikasi, lemah dalam menggunakan Bahasa Inggeris dan kurang pengalaman bekerja. Kenyataan daripada Nordin dan Mohd. Tahir (2004) yang telah menyatakan bahawa kekurangan kemahiran seperti etika kerja yang positif, kemahiran berkomunikasi, kerja berpasukan dan kepimpinan dilihat sebagai kayu pengukur kepada kebolehpasaran graduan

Malaysia. Menurut Esa (2004), antara kemahiran- kemahiran yang cuba diterapkan didalam aktiviti kokurikulum ialah kemahiran generik. Antara kemahiran generik yang cuba ditekankan dalam aktiviti kokurikulum (penglibatan dalam unit beruniform) ialah bekerja dalam kumpulan, berdisiplin, mempunyai jatidiri dalam penyelesaian masalah, membuat keputusan dan berkomunikasi. Hal ini menunjukkan bahawa IPT bukan sahaja memfokuskan pembangunan akademik pelajar malah juga membangunkan kemahiran pelajar berdasarkan kegiatan kokurikulum (penglibatan dalam unit beruniform) yang dijalankan dalam membantu pelajar lebih berdaya saing di dalam dunia pekerjaan. Walau bagaimanapun. Terdapat masalah tentang kurangnya penglibatan pelajar terhadap aktiviti kokurikulum (penglibatan dalam unit beruniform) seperti askar wataniah kerana beranggapan aktiviti tersebut

membuang masa dan ia tidak membantu dalam proses perkembangan akademik sedangkan kegiatan ini membantu dalam pembangunan CiE-TVET 2014 Prosiding 056

eISBN 978-967-0468-99-0 843 | CiE-TVET2014

kemahiran- kemahiran yang penting dalam membantu pelajar berdaya saing di alam pekerjaan (Bahari, 2007). Walaubagaimanapun, kegiatan kokurikulum (penglibatan dalam unit beruniform) seperti sukan di IPT menghadapi masalah seperti masalah sikap negatif pelajar, disiplin tidak

komited, tidak menepati masa, kurang berinteraksi bersama ahli pasukan sukan. Hal sebegini menyebabkan graduan-garduan lepasan IPT kurang mendapat tempat di pekerjaan disebabkan kurangnya kemahiran- kemahiran generik yang boleh diterapkan melalui penglibatan secara aktif dengan aktiviti kokurikulum seperti sukan. Menurut Hamid, R.A (2012) Kokurikulum sukan bola sepak dapat membantu untuk memupuk kemahiran kerja berpasukan yang tinggi dengan melihat bagaimana ahli pasukan berkerjasama antara satu sama lain. Berdasarkan Mashitah (1994) dalam Wong, H. L (2007) terdapat hanya sebilangan kecil pelajar yang aktif dalam aktiviti kokurikulum. Penglibatan yang ketara ini menyebabkan terhasilnya kumpulan pelajar yang berkeyakinan tinggi, berani berkomunikasi, berani membuat keputusan, dan boleh menyelesaikan masalah. Hal ini menunjukkan bahawa penglibatan pelajar dalam kokurikulum dapat membantu bagi mencorakkan kemahiran generik pada diri pelajar sebagai bekalan dalam mempromosikan diri di alam pekerjaan. Menurut Zainudin Hassan et al. (2005) dalam Mustafa, M.Z et al. (2008), kemahiran generik yang diperlukan oleh pekerja berdasarkan pengetahuan adalah kemahiran seperti menyelesaikan masalah, berfikiran kritikal, berkomunikasi atau berinteraksi, kerja berkumpulan, aplikasi teknologi dan memahami budaya. Oleh yang demikian, pengkaji ingin mengkaji tahap peningkatan kemahiran generik dalam kalangan pelajar kejuruteraan dan teknikal di UTHM yang terlibat secara aktif dalam aktiviti kokurikulum (sukan).

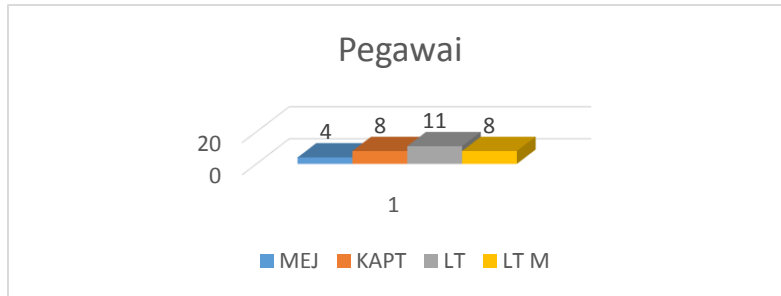
3.0 Objektif Kajian

Bagi memastikan tujuan kajian ini dapat dicapai, objektif kajian telah dikenalpasti seperti berikut:

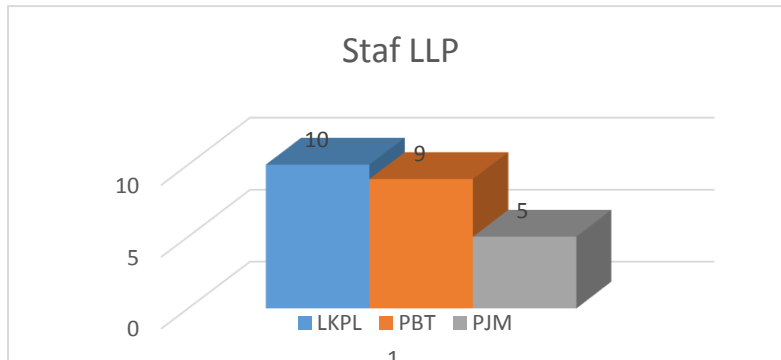
- (a) Menenalpasti faktor-faktor yang mendorong penglibatan pelajar secara aktif dalam aktiviti kokurikulum (unit uniform).
- (b) Menenalpasti tahap pengaplikasian kemahiran generik yang diterima pelajar menerusi penglibatan secara aktif dalam aktiviti kokurikulum (unit uniform).
- (c) Mengukur persepsi pelajar yang melibatkan diri secara aktif dalam aktiviti kokurikulum (unit uniform) terhadap penguasaan kemahiran generik.

4.0 Kekuatan Anggota Unit Uniform Politeknik

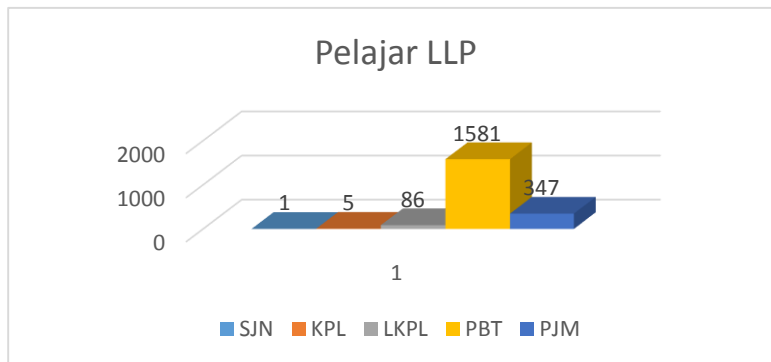
Pegawai Kehormat	Pegawai	Staf LLP	Pelajar
4	31	24	2020

Rajah: 1

Rajah : 2

Rajah :3

5.0 Penyata Politeknik

BIL	POLITEKNIK	REJ	PEG	LLP
1	PIS	501 AW	1	96
2	PMJ	501 AW	0	67
3	PSIS	502 AW	0	168
4	PBS	502 AW	1	40
5	PUO	503 AW	1	205
6	PSAS	503 AW	2	104
7	PTSS	504 AW	1	35
8	POLISAS	505 AW	5	130
9	PMS	505 AW	2	100
10	PKB	506 AW	4	142
11	PJK	506 AW	0	1
12	PPD	508 AW	3	218
13	PSP	509 AW	2	102
14	PBU	509 AW	0	60
15	PKS	511 AW	1	103
16	PSMZA	512 AW	2	100
17	PKT	512 AW	1	62
18	POLIMAS	513 AW	3	134
19	PTSB	513 AW	0	66
20	PMM	514 AW	2	87
21	PMK	514 AW	0	71
			<u>31</u>	<u>2091</u>

Rajah : 4

6.0 Penyata Kursus Kerjaya

Bil	Nama Kursus	Lokasi	Tempoh	Penglibatan	Pencapaian
1.	Kursus Ketua Kompeni KJJD	PUSWATAN	15 hari	3 pegawai	Anugerah Akademik Terbaik Kedudukan 2 / 25 Kedudukan 5 / 25
2.	Kursus Taktik dan Staf Gred 3 KJJD 1/2017	PUSWATAN	15 hari	3 pegawai	Kedudukan 2/32
3.	Kursus Ketua Platun KJJD 1/2017	PUSWATAN	15 hari	1 pegawai	Kedudukan 5/75
4.	Kursus Senjata Bantuan Pegawai KJJD 2/2017	PUSWATAN	15 hari	1 pegawai	Anugerah Ketenteraan Lelaki Terbaik
5.	Kursus Asas Disiplin Darat (KADAR)	Politeknik & Rejimen	30 hari	476 pelajar & staf	Pelbagai pencapaian mengikut lokasi kursus
6.	Kursus Asas Perajurit Muda Sukarela (APMS)	Politeknik & Rejimen	30 hari	876 pelajar	

Rajah : 5

7.0 Ringkasan kajiselidik kebolehpasaran graduan (Alumni Askar Wataniah Politeknik Malaysia)

<http://bit.ly/dataawpoli>

Tarikh data:

25 Nov – 05 Dis 2017

Sasaran:

Alumni Politeknik yang pernah menyertai PSTD / Askar Wataniah

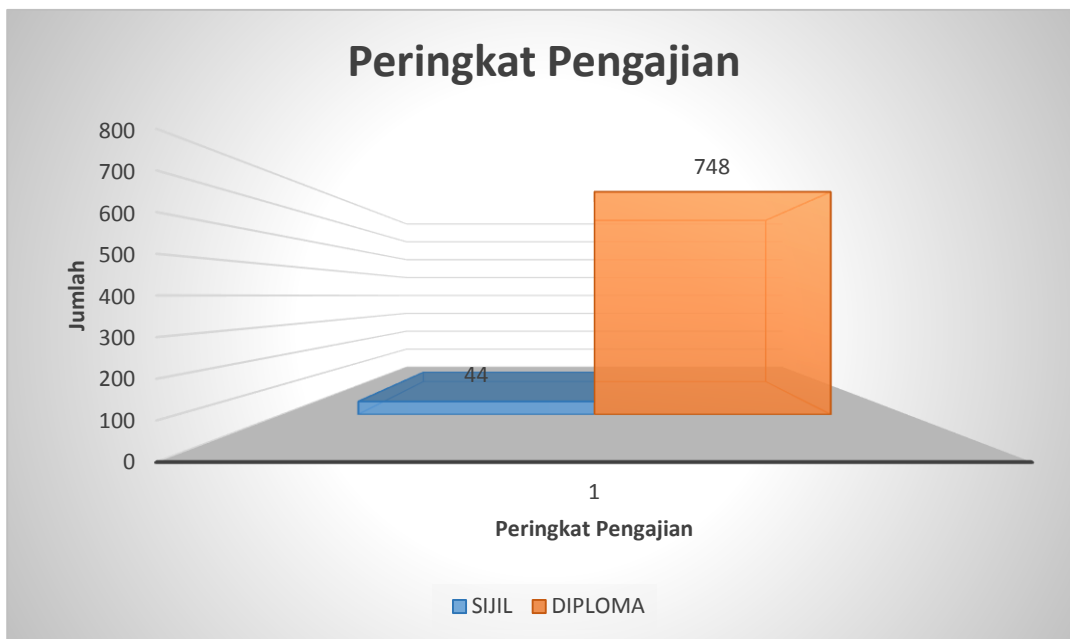
Rajah : 6

8.0 Responden: 792 Alumni yang menjawab

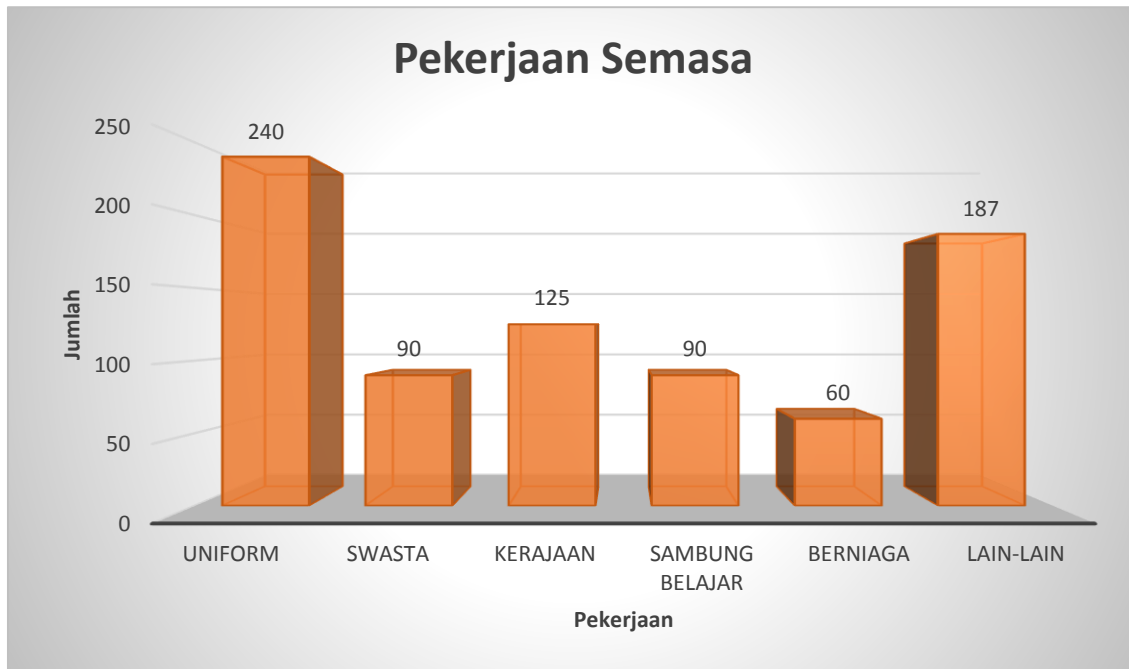
Rajah : 7

9.0 Peringkat Pengajian pelajar/responden

Rajah : 8

10.0 Pekerjaan Semasa

Rajah : 9

11.0 Persoalan Kajian

Bagi memastikan objektif kajian tercapai dan seterusnya memastikan perjalanan kajian terancang dan teratur, persoalan kajian telah dikenalpasti seperti berikut:

- Apakah faktor- faktor yang mendorong penglibatan pelajar secara aktif dalam aktiviti kokurikulum (unit uniform)?
- Sejauh manakah tahap pengaplikasian kemahiran generik yang diterima pelajar menerusi penglibatan secara aktif dalam aktiviti kokurikulum (unit uniform)?
- Apakah persepsi pelajar yang melibatkan diri secara aktif dalam aktiviti kokurikulum (unit uniform) terhadap penguasaan kemahiran generik?

12.0 Kerangka Konsep

Kajian ini bertujuan untuk mengkaji keterlibatan pelajar secara aktif dalam aktiviti kurikulum (unit uniform Askar Wataniah) terhadap peningkatan kemahiran generik dalam kalangan pelajar Politeknik Kota Bharu secara am dan Politeknik Malaysia secara khusus.. Selain itu kajian ini bertujuan mengenal pasti faktor-faktor yang mendorong penglibatan pelajar dalam aktiviti kokurikulum (unit uniform) seperti faktor struktur, faktor interpersonal dan interpersonal pelajar.

Pada masa yang sama, kajian ini meninjau tahap penguasaan kemahiran generik seperti kemahiran komunikasi, menyelesaikan masalah, bekerja dalam kumpulan apabila mereka melibatkan diri secara aktif terhadap aktiviti kokurikulum(unit uniform). Kajian ini bakal memperjelaskan sumbangan yang dapat dihasilkan melalui penglibatan secara aktif dalam aktiviti kokurikulum (unit uniform) terhadap penguasaan kemahiran generik.

13.0 Sorotan Literatur

- Kajian ini dilaksanakan di sekolah Menengah Kebangsaan Pekan Nanas yang mempunyai pelajar seramai 1035 orang. Terdiri daripada pelajar-pelajar tingkatan peralihan hingga ke tingkatan lima. Populasi kajian diambil dari sekolah ini seramai 190 orang, tetapi hanya pelajar yang menyertai tidak kurang dari empat jenis aktiviti dalam kegiatan ko-kurikulum yang diambil sebagai sampel. (AMINUDIN BIN ABDUL RAHMAN UNIVERSITI TEKNOLOGI MALAYSIA, 2004)
- Penglibatan siswazah dalam aktiviti di luar bilik darjah dan kokurikulum semasa mereka menuntut di Istitusi pengajian tinggi, dapat memberi kesan terhadap peluang pekerjaan selepas mereka menamatkan zaman universiti.(Mohd Saofiean Bachok, UKM)

14.0 Lampiran beberapa bekas pelajar yang berkerjaya dalam pasukan beruniform

	Nombor Tentera AWPKB: 6157325
	Pangkat : PENOLONG PEG SIASATAN
	Nama : NOR FADHILAH BINTI MOHD SALLEH No. H/P:010-2218325
	Alamat/Unit : SURUHANJAYA PENCEGAHAN RASUAH MALAYSIA, BLOK D6, KOMPLEK D, PUSAT PENTADBIRAN KERAJAAN PERSEKUTUAN, 62007, W.P PUTRAJAYA.
	Jawatan : PENOLONG PEG SIASATAN
	Tahun belajar di politeknik : 2005 - 2007
	Email: norfadhilah@sprm.gov.my

	Nombor :
	Pangkat : Kapten
	Nama : Basir Bin Idris
	Unit : Rejimen TUDM
	Jawatan : Pegawai Senggara
	Tahun berkhidmat : 8 tahun
	Tahun belajar di politeknik : 2000 - 2003
Kursus di politeknik : Diploma Kejuruteraan Awam	

	Nombor dulu : 6147132
	No. Sekarang : 3012015
	Pangkat : KAPTEN
	Nama : MOHD NURUL BIN HASAN SEL KETUA PLATUN,CAW.PLATUN INFANTRI, PULADA ULU TIRAM, 81800 JOHOR BHARU,JOHOR.
	Jawatan : JURULATIH PEGAWAI
	Tahun belajar di politeknik : 2004-2006
	Kursus di politeknik : SIJIL UKUR BAHAN/DIPLOMA UKUR BAHAN
	Email: nrulraj85@yahoo.com

	Nombor AWPKB: 6157333
	No. Sekarang: 3011861
	Pangkat : Kapten
	Nama : MOHD HERMAN BIN KAMARDIN
	H/p: 019-7758752
	Alamat/Unit : MARKAS MEDAN KEM PERDANA,SG. BESI, 57000 KUALA LUMPUR.
	Jawatan : PS3 BELANJAWAN
	Tahun belajar di politeknik : 2005 - 2007
Kursus di politeknik : DIPLOMA AKAUNTANSI 04DAT04F077	

	Nombor AWPKB: 6147151
	No. Sekarang: 3011297
	Pangkat : Mejar
	Nama : WAN MOHD AKRAM BIN HJ SAIDON
	H/p: 013-8817862
	Alamat/Unit : MARKAS 5 BRIGED, KEM LOK KAWI, 88200 KOTA KINABALU, SABAH.
	Jawatan : PS3 LATIH
	Tahun belajar di politeknik : 2003 - 2005
	Kursus di politeknik : SIJIL KEJ. ELEKTRIK 04SKE03F145
	Email: nazri2169@gmail.com

	Nombor AWPKB: 6138667
	No. Sekarang: 3012870
	Pangkat : KAPTEN
	Nama : NOORSHHRIZAL BIN MOHAMAD NAWAWI
	H/p: 013-4494482
	Alamat/Unit : MARKAS BRIGED KESEMBILAN INFANTRI , JALAN FONG MING, 96000 SIBU, SARAWAK.
	Jawatan : PEGAWAI PENDIDIKAN ATM
	Tahun berkhidmat :
	Tahun belajar di politeknik : 2003 - 2005
	Kursus di politeknik : Diploma Kejuruteraan Mekanikal
Email: noorshahrizal@mod.gov.my	

	Nombor AWPKB: 6141320
	Pangkat : Lkpl
	Nama : AHMAD SOUFI BIN MOHAMAD
	H/p: 011-25545257
	Alamat/Unit : JABATAN IMIGRESEN NEGERI SEMBILAN, WISMA PERSEKUTUAN, 70000 SEREMBAN , NEGERI SEMBILAN.
	Jawatan : PENOLONG PENGUASA IMIGRESEN KP 29
	Tahun belajar di politeknik : 2004 - 2006
	Kursus di politeknik : Diploma Ukur Bahan
Email: saufiey8404@gmail.com	

	Nombor AWPKB: 6248738
	Pangkat : Lkpl
	Nama : MUHAMAD AIMAN BIN MOHAMAD NOOR ZULLANI
	H/p: 0145413369
	Alamat/Unit : KOLEJ TENTERA UDARA ALOR SETAR
	Jawatan : LASKAR UDARA
	Tahun berkhidmat : 2018
	Tahun belajar di politeknik : 2014-2016
Kursus di politeknik : Diploma KEJURUTERAAN MEKATRONIK	
Email: aiman5265@gmail.com	

	Nombor AWPKB:
	Pangkat : PBt
	Nama : MUHAMAD KHATIB BIN MOHAMAD ZAIN
	H/p: 0195242905
	Alamat/Unit : KOLEJ TENTERA UDARA ALOR SETAR
	Jawatan : LASKAR UDARA
	Tahun berkhidmat : 2018
	Tahun belajar di politeknik : 2014 - 2016
	Kursus di politeknik : Diploma KEJURUTERAAN MEKATRONIK
	Email: khatibzain@gmail.com

 Aw Wan
online

Kerjaya dlm pasukan beruniform hasil keaktifan kokurikulum (unit uniform di PKB).

- 1) Nama : Muhammad Azwan bin Abdullah
- 2) Jawatan/pangkat: Pembantu Penguatkuasa KP 19
- 3) Bertugas di: Majlis Daerah Pasir Puteh
- 4) Ucapan :Hasil keaktifan kokurikulum dalam askar wataniah PKB saya dapat menerapkan disiplin di tahap yang maksima dalam bidang kerjaya yang saya ceburi sekarang.sekaligus menjadikan produk askar wataniah pkb memacu ke arah masa depan pelajar dalam sektor badan beruniform.

10:39 PM

Graduan aktif dalam Angkatan Pertahanan Awam

15.0 Rumusan

Kegiatan Kokurikulum merupakan elemen yang sama penting dengan kurikulum akademik dalam pendidikan negara kita selaras dengan Falsafah Pendidikan Negara yang berobjektif untuk melahirkan insan yang seimbang dari segi jasmani, emosi, rohani dan intelek. Banyak badan beruniform yang telah diwujudkan di politeknik seluruh Malaysia seperti Askar Wataniah, Relasis, Angkatan Pertahanan Awam, Kadet Polis, Kadet Bomba, Pengakap, Pandu Puteri, Persatuan Bulan Sabit Merah dan sebagainya. Pelajar telah dijelaskan agar supaya menyedari kepentingan menyertai badan beruniform.

Aktiviti-aktiviti kokurikulum dapat menyediakan peluang kepada pelajar untuk menambah, mengukuh dan mengamalkan pengetahuan, kemahiran dan nilai-nilai yang telah dipelajari di bilik darjah (Aminuddin & Borhan, 2002).

Keaktifan dalam kokurikulum terutama unit beruniform banyak memberi kelebihan kepada pelajar untuk berkerja dalam pasukan atau jabatan-jabatan beruniform bermula dari pemeriksaan fizikal, proses temuduga dan proses perbentangan mereka dilihat lebih berkeyakinan dan mempunyai jatidiri yang hebat.

16.0 Rujukan

Faktor-faktor ini dipersetujui oleh penyelidik di Amerika Utara yang mengkaji tentang faktor penghalang penglibatan masyarakat menyertai aktiviti riadah (Dong & Chick, 2005).

Melalui Grey et. al (2002), faktor penglibatan yang utama ialah intrapersonal, diikuti oleh interpersonal dan akhir sekali ialah struktur. Mohd Sofian Omar Fauzee & Rohanida Ab Manaf. (2002).

Kepentingan Kokurikulum Dalam Sistem Pendidikan. dlm. Mohd Sofian Omar Fauzee, Aminuddin Yusof Mohamed, A.A. (2012).

Pembangunan Kemahiran Menyelesaikan Masalah Menerusi Kokurikulum Keusahawanan dalam Kalangan Pelajar UTHM. Tesis Sarjana, Universiti Tun Hussein Onn Malaysia. Mustafa, M.Z., Ali S., Badaruddin I., Sufian M., Kahirol M. S., Ahmad Rizal M. dan Nor Lisa S. (2011).

Penguasaan kemahiran berpasukan menerusi penyertaan di dalam Kokurikulum: satu tinjauan di Universiti Tun Hussein Onn Malaysia. Persidangan Pembangunan Pelajar Peringkat Kebangsaan 2008 Universiti Teknologi Malaysia.

Sinar Harian, Dasar Sukan IPT Lahir 'Thinking Athletes'. Khamis, 22 Januari 2009

The National Federation of State High School Associations (NFHS). (1999).

The case for high school activities. Indianapolis, Ind.: NFHS. Dicapai Januari 2, 2014. USA Today. (1993).

Good grades on r esum e may not guarantee job. 28 January. Dicapai Januari 2, 2014. University James Cook, Australia (2004).

“Teaching and Learning Developmet Generic Skills.”
http://www.jcu.edu.au/office/tld/generic/gskills_o.shtml. Dicapai pada November 10, 2013

University of Canberra (2002).

Generic Skills And Attributes of University of Canberra Graduates from Undergraduate and Postgraduate Coursework Courses.”Canberra : University of Canberra. Wagner, C. (1999). Improving the prosp.

<https://twohiok.wordpress.com/2011/10/02/kepentingan-menyertai-badan-beruniform/>

<http://www.sinarharian.com.my/gps-bestari/karnival-kerjaya-badan-beruniform-bantu-buat-keputusan-1.825487>

KHIDMAT KOMUNITI DAN KESANNYA TERHADAP KEMAHIRAN GENERIK PELAJAR KEJURUTERAAN POLITEKNIK SULTAN MIZAN ZAINAL ABIDIN

Masfizaizan Binti Manaf

Jabatan Matematik, Sains dan Komputer
Politeknik Sultan Mizan Zainal Abidin
Km 8, Jalan Paka
23000 Dungun, Teengganu, Malaysia
Email: Masfizaizan@psmza.edu.my

Abstrak

Khidmat komuniti merupakan salah satu elemen pembangunan Kemahiran Generik (KG) yang boleh dibentuk di kalangan pelajar Institusi pengajian Tinggi (IPT) dewasa ini yang mana ia lebih berfokuskan kepada program bukan akademik ataupun program sokongan. Konsep pelaksanaan bagi aktiviti komuniti ini kebanyakannya hampir sama di mana mana institusi dengan matlamat dan objektif tersendiri namun pendekatan dan kaedahnya mungkin berbeza. Aktiviti khidmat komuniti ini mampu memberi impak yang positif kepada seluruh pelaksana dan penerima khidmat tersebut. Antara impak yang ketara terhadap pelajar yang melibatkan diri dalam aktiviti ini ialah dapat mempertingkatkan kemahiran pembangunan generik dari aspek kemahiran kerja berpasukan, kemahiran komunikasi dan kemahiran menyelesaikan masalah. Dalam kajian ini, data dikumpul dengan menggunakan borang soal selidik yang diedarkan kepada 146 orang pelajar semester 5 Diploma Kejuruteraan Mekanikal (DKM) bagi sesi Disember 2017 di Politeknik Sultan Mizan Zainal Abidin (PSMZA). Kajian ini dilakukan secara kuantitatif dengan menggunakan borang soal selidik sebagai instrument kajian. Data kajian dianalisis secara deskriptif dengan menggunakan perisian Statistical Packages for the Social Science (SPSS) versi 23. Dapatan kajian menunjukkan bahawa kesan aktiviti khidmat komuniti terhadap 3 kemahiran generik yang dikaji iaitu kemahiran kerja berpasukan, kemahiran komunikasi dan kemahiran menyelesaikan masalah berada pada tahap yang tinggi. Hasil dari analisis regresi ialah terdapat hubungan yang signifikan di antara kesan khidmat komuniti yang diajalankan dengan kemahiran kerja berpasukan kemahiran komunikasi dan kemahiran menyelesaikan masalah di kalangan pelajar dan didapati aktiviti khidmat komuniti paling memberi kesan terhadap kemahiran komunikasi pelajar. Kajian ini amat penting untuk diterapkan terhadap semua pelajar politeknik sebagai syarat penganugerahan diploma agar dapat melahirkan mahasiswa yang seimbang dari segi intelek, rohani, emosi dan fizikal.

Kata Kunci : *Khidmat komuniti, Kemahiran Generik (KG)*

1.0 PENGENALAN

Amalan khidmat komuniti atau dahulunya lebih dikenali sebagai aktiviti gotong royong ini sering dilakukan oleh semua golongan masyarakat di Malaysia. Aktiviti ini merupakan salah satu cara hidup atau adat resam dalam masyarakat yang telah diamalkan sejak berkurun lamanya di mana apabila adanya majlis perkahwinan, perayaan, mahupun sesuatu majlis ianya diselesaikan dengan cara bergotong-royong. Amalan gotong-royong ini dilakukan oleh masyarakat setempat secara berkumpulan dan saling tolong menolong di antara satu sama lain agar tugas atau pekerjaan yang hendak diselesaikan lebih mudah, pantas dan lebih ringan. Pada kebiasaannya amalan gotong royong ini seringkali dipraktikkan oleh masyarakat kampung atau desa dalam menyelesaikan sesuatu perkara. Dewasa ini, aktiviti komuniti di kawasan sekitar bandar tidak lagi dipraktikkan dengan sebaik mungkin. Malah aktiviti gotong royong atau khidmat komuniti di kawasan bandar ini telah ditukar bentuk dan corak pelaksanaannya. Konsep gotong royong masih lagi diamalkan tetapi ia lebih dikenali dengan nama aktiviti khidmat masyarakat atau aktiviti khidmat komuniti yang melibatkan

golongan dari badan-badan tertentu seperti dari sektor kerajaan, swasta, atau organisasi yang berusaha sama dengan masyarakat setempat menjayakan aktiviti seperti membersihkan kawasan, membantu mengecat rumah penduduk kampung, membersihkan kawasan kubur atau membersihkan asrama anak-anak yatim atau golongan orang tua. Aktiviti seumpama ini mampu menjadi pemangkin dalam memupuk kemesraan antara anggota masyarakat yang terlibat sekiranya ia dapat berfungsi dan melaksanakan peranannya dengan baik. Aktiviti komuniti perlu diamalkan secara berterusan kerana ia boleh menjadi salah satu medan bagi mengeratkan hubungan silaturahim, kerjasama serta membudayakan penjagaan kebersihan di kalangan masyarakat setempat.

Sehubungan dengan itu, usaha-usaha yang mendorong kepada peningkatan keupayaan modal insan seharusnya dipergiatkan lagi dari masa ke semasa dengan melalui pelbagai cara penguasaan ilmu, pemupukan masyarakat berbudaya dan pemantapan aspek moral dan nilai-nilai murni yang tinggi. Bagi merealisasikan agenda pembangunan modal insan kelas pertama, mahasiswa dilihat sebagai agen terpenting untuk mencapai kejayaan tersebut. Ini adalah kerana bagi melahirkan mahasiswa yang mapan, mereka bukan sahaja memerlukan kebijaksanaan kognitif, malah perkembangan afektif seperti pembinaan sahsiah dan karakter perlu ditekankan (Ahmad Marzuki, 2007). Justeru itu, mutu sistem pendidikan negara dilihat memberi impak yang sangat besar untuk memperlengkapkan diri pelajar bukan sahaja dari aspek kemahiran profesional malah kemahiran generik ataupun insaniah seperti kemahiran kerja berpasukan, kemahiran menyelesaikan masalah dan kemahiran komunikasi yang amat diperlukan oleh negara.

1.1 Pernyataan Masalah

Dewasa ini pelajar-pelajar sering ditekankan dengan aspek kecemerlangan akademik. Mereka yang cemerlang akademik akan disanjung tinggi, mendapat tempat yang baik dalam masyarakat termasuk peluang pekerjaan. "Formula kejayaan seseorang pelajar seharusnya tidak diukur kepada pencapaian akademik sahaja kerana pelajar yang hebat di dalam akademik tidak

semestinya tidak berjaya menjalani kehidupan yang baik". Pernyataan tersebut antara luahan yang diutarakan oleh Naib Naib Canselor UPSI, Prof Datuk Dr Muhammad Shatar Sabran (Berita Harian, 7 Jan 2018). Pelajar-pelajar IPTA khasnya perlu diberi peluang untuk menerokai pelbagai jenis kemahiran lain yang diperlukan oleh majikan apabila mereka tamat pengajian kelak. Kajian yang dijalankan oleh Zahanim Ahmad (2017) menyatakan pelajar yang menunjukkan penglibatan yang tinggi terhadap fakulti iaitu boleh memberi komitmen terhadap segala bentuk aktiviti yang dijalankan oleh fakulti menyedari bahawa fakulti adalah tempat melakukan segala pengurusan berkaitan hal ehwal akademik dan lain-lain perkara. Hal ini adalah kerana kepentingan pelajar dalam penyertaan sosial dan hubungan baik dengan mentor, rakan kampus dan fakulti adalah tiket mencapai kejayaan cemerlang dan menjadi rebutan pihak majikan apabila tamat pengajian kelak.

Sejajar dengan itu, pengajaran dan pembelajaran hari ini perlu seiring dengan perkembangan dan keperluan rohani, jasmani serta emosi di samping intelek. Norazila Mat, Jamsari Alias (2015) turut berpendapat bahawa pada masa kini perancangan akademik juga perlu dibaluti dengan elemen-elemen kemahiran insaniah dalam berkomunikasi, ketrampilan berfikir serta semangat kerja berpasukan dan pembelajaran sepanjang hayat. Oleh itu, pelajar perlu sedar bahawa aktiviti khidmat komuniti ini bukan sahaja menyumbang manfaat kepada ahli masyarakat bahkan pelajar-pelajar yang terlibat juga dapat membangunkan karakter peribadi masing-masing ke arah yang lebih bernilai (Adibah, Mohd Shafry, Nor Fadila, & Peter, 2016)

o

1.2 Objektif kajian

Objektif bagi kajian ini ialah:

- i. Mengenalpasti tahap kemahiran generik iaitu kemahiran kerja berpasukan, kemahiran komunikasi dan kemahiran menyelesaikan masalah di kalangan pelajar semester 5 DKM di PSMZA
- ii. Mengenalpasti kemahiran generik yang paling dominan memberi kesan terhadap pelajar semester 5 DKM, PSMZA yang telah menyertai aktiviti khidmat komuniti.

2.0 SOROTAN KAJIAN

Aktiviti khidmat komuniti secara umumnya telah lama wujud dalam kehidupan manusia. Khidmat komuniti ialah kerja-kerja sukarela dalam kelompok masyarakat yang dilaksanakan secara berkumpulan dan mempunyai matlamat serta tujuan tertentu. Dalam sesebuah masyarakat individu, keluarga dan institusi atau organisasi merupakan agen sosial yang memainkan peranan penting dalam memberi sumbangan bagi segala bentuk aktiviti yang dijalankan. (Sulaiman, Nizah, & Mohammad Aizuddin bin Abdul Aziz, 2014). Menurut kajian yang dijalankan oleh Mohd Zaki Kamsah (2008) menyatakan bahawa antara pendekatan yang diutarakan dalam pembangunan Kemahiran Generik ialah melalui aktiviti formal pengajaran dan pembelajaran (P&P) berasaskan program sokongan dan juga melalui aktiviti kehidupan di kampus.

Dalam usaha mempergiatkan penerapan kemahiran generik dari akar umbi lagi, elemen-elemen kemahiran tersebut seharusnya disemai dalam diri pelajar semenjak mereka berada di pusat pengajian tinggi lagi. Kenyataan ini disokong oleh Mohd Faizullah Bin Mohamed (2015) bahawa kemahiran insaniah merupakan keperluan penting bagi seseorang graduan dan kokurikulum menjadi asas dalam pembentukan kemahiran insaniah tersebut. Menurut kajian yang dilakukan oleh Noor Azyani A. Jalil & Ahmad Esa (2012), beliau mencadangkan supaya pihak pentadbiran meletakkan syarat kepada pelajar yang mengikuti aktiviti kokurikulum khidmat masyarakat pada semester satu diteruskan hingga semester dua di Universiti Tun Hussein Onn Malaysia (UTHM). Selain itu pensyarah juga perlu menilai ketujuh-tujuh kemahiran generik yang digariskan oleh pihak Kementerian Pengajian Tinggi (KPT). Ini adalah kerana graduan yang bakal lahir kelak bukan sahaja mantap serta cemerlang dari segi kemahiran teknikal dan akademik malah cemerlang dari segi kemahiran generik dan berkeperibadian yang tinggi.

2.1 Kemahiran Kerja Berpasukan

Kemahiran kerja berpasukan adalah terdiri daripada kumpulan manusia yang boleh dibentuk daripada 2 atau lebih ahli yang berinteraksi dan menyelaras tugas atau kerja bagi mencapai sesuatu matlamat (Sidal, 2003). Di dalam kerja berkumpulan ini semua ahli mempunyai satu matlamat yang perlu dicapai dalam menyelesaikan sesuatu masalah. Selari dengan tuntutan agama dan juga tuntutan sosial, kemahiran kerja berkumpulan amat diperlukan untuk seseorang itu mendapat, memenuhi atau mencapai matlamat hidup (Adam & Kassim, 2008). Dapatan kajian yang dilakukan oleh Esa (2008), menunjukkan bahawa pembangunan kemahiran kerja berpasukan adalah sangat penting dan wajib diterapkan di Institusi Pengajian Tinggi Awam (IPTA) dan Institusi Pengajian Tinggi Swasta (IPTS) kerana ia merupakan salah satu elemen dalam Kemahiran Generik (KG) yang dapat diwujudkan menerusi aktiviti kokurikulum iaitu aktiviti perkhemahan.

Adam & Kassim (2008) turut menegaskan dengan adanya kumpulan sesuatu maklumat dan idea boleh dikumpul dan diajana. Sekiranya sepuluh orang menganggotai satu kumpulan dan setiap orang memberi satu idea, kumpulan akan mempunyai 10 jenis idea yang berbeza dan boleh dikongsi bersama. Lebih banyak pandangan adalah lebih baik kerana kumpulan berpeluang untuk menapis dan memilih idea yang terbaik untuk dilaksanakan serta boleh bertukar tukar pandangan. Menerusi aktiviti yang dilakukan secara berkumpulan juga, kerjasama yang terjalin membolehkan produktiviti dan kualiti dapat ditingkatkan iaitu hasil penggabungan kepakaran, pengetahuan dan komitmen semua ahli. Manakala masa dan tenaga untuk menghasilkan sesuatu kerja juga dapat diminimumkan. Sehubungan dengan itu, jelaslah bahawa dengan terbinanya sesebuah pasukan kerja ini secara tidak langsung ia dapat mengajar ahli-ahlinya lebih bertolak ansur dan dapat mempertingkatkan hubungan harmoni sesama mereka. Menurut kajian yang dilakukan oleh Wan Idros Wan Sulaiman & Maizatul Haizan Mahbob (2012), dengan adanya pembinaan pasukan para responden kajian juga tidak menafikan bahawa mereka seringkali digalakkan untuk mengambil bahagian dalam kumpulan dan meluahkan pendapat dan pandangan mereka dalam tugas yang diberikan. Ini sekaligus mengurangkan kekeliruan pelajar terhadap tugas dan peranan yang harus mereka laksanakan. Selain daripada itu, dapatan kajian beliau juga mendapati ketua dalam satu-satu pasukan kerja haruslah sentiasa memberikan dorongan dan motivasi untuk ahli di dalam kumpulannya mencapai kejayaan.

Oleh itu, sehebat mana pun seseorang pelajar dalam melakukan tugas yang diberikan, mereka pasti memerlukan bantuan serta gandingan orang lain untuk bekerja. Kerja yang dilakukan oleh sebuah pasukan tentunya akan menjadi lebih baik berbanding kerja yang dilakukan secara bersendirian dari segi kualiti dan kuantitinya. Semangat dalam berpasukan atau *team building* perlu ada demi mencapai kejayaan dan mencapai matlamat berlandaskan matlamat yang ditetapkan. Maka dengan itu adalah wajar sekiranya terapan kemahiran generik dibangunkan bukan sahaja melalui pembelajaran di dalam bilik kuliah tetapi seharusnya mencakupi seluruh penyediaan persekitaran yang kondusif dan perancangan serta pelaksanaan program pembangunan pelajar yang lebih bermanfaat.

2.2 Kemahiran Komunikasi

Kemahiran komunikasi merupakan tunjang utama dalam menyampaikan maklumat daripada individu kepada individu yang lain agar maklumat yang hendak disampaikan adalah tepat dan tidak terpesong daripada maklumat awal. Menurut Mohd Dazali N.S Dan Awang M.I., (2014) menyatakan dalam aktiviti seharian manusia, sebanyak 70 peratus masa digunakan untuk tujuan komunikasi. Oleh itu, pelajar yang bergiat aktif di dalam aktiviti kemasyarakatan secara tidak langsung akan mempertingkatkan kemahiran komunikasi mereka dalam berhubung dengan pelbagai lapisan masyarakat serta kaum. Pelajar juga dapat meningkatkan keyakinan diri mereka di dalam berhubung dengan rakan seperjuangan serta dengan pensyarah semasa di dalam kelas atau di luar bilik darjah (Mangkau I.D., 2012). Penguasaan pelajar di dalam kemahiran komunikasi dengan baik akan memudahkan pelajar tersebut untuk memenuhi permintaan daripada syarikat yang mana mereka memerlukan pelajar yang kompeten dan berdayasaing (Hassan H. et al, 2014)

2.3 Kemahiran Menyelesaikan Masalah

Berdasarkan kepada Model Konseptual *Soft Skill* dalam kajian Noor Azyani A. Jalil & Ahmad Esa, (2012) kemahiran menyelesaikan masalah atau kemahiran berfikir secara kritis dapat ditingkatkan dalam diri pelajar melalui penglibatan mereka dalam persatuan seperti persatuan khidmat masyarakat dan keusahawanan. Kenyataan ini turut disokong oleh kajian yang dilakukan oleh Mohd Fathi, et al., (2013), apabila pelajar melibatkan diri dalam aktiviti kokurikulum seperti aktiviti khidmat masyarakat, pelajar akan diberi pelbagai pendedahan secara langsung atau tidak langsung dan menggunakan pelbagai pendekatan pembelajaran seperti perbincangan, pembelajaran berasaskan masalah, pembelajaran berasaskan senario dan pembelajaran experiential. Proses ini secara tidak langsung membentuk dan meningkatkan tahap kemahiran insaniah pelajar. Melalui kajian Ag. Basir, et al., (2011) juga turut menyokong yang mana dalam kajian beliau menunjukkan elemen yang dominan dan paling sesuai diterapkan dalam pengajaran dan pembelajaran dewasa ini ialah dari segi pemikiran kritis dan kemahiran menyelesaikan masalah.

Dalam konteks aktiviti komuniti, pelajar akan melalui salah satu pendekatan pembelajaran secara aktif di mana pelajar berpeluang untuk merasai pengalaman dan kemahiran menyelesaikan masalah yang dihadapi secara konseptual. Sehubungan dengan itu, maka tidak hairanlah kini kemahiran generik ini sangat dibincangkan secara tuntas di semua peringkat sama

ada di peringkat rendah mahupun institusi pendidikan tinggi. Fenomena yang berlaku ini membuktikan bahawa kemahiran generik dikenal pasti dapat memberi impak yang penting dan merupakan elemen yang amat kritikal dalam dunia pekerjaan yang bersifat global ditambah lagi dengan perubahan teknologi yang sangat pantas. Oleh itu seharusnya graduan IPT perlu bertindak dengan lebih agresif dan bersemangat untuk menguasai kemahiran generik yang dapat memenuhi dan menepati kehendak pasaran kerja dan kehidupan pada masa akan datang yang kian mencabar.

3.0 Metodologi

Kajian ini adalah kajian kuantitatif deskriptif yang menggunakan set soal selidik untuk mendapatkan maklumbalas dari responden.

3.1 Populasi Kajian

Dalam kajian ini, populasi terdiri daripada pelajar Diploma Kejuruteraan Mekanikal (DKM) PSMZA yang berada pada semester 5 bagi sesi Disember 2017. Untuk memastikan sampel adalah mewakili populasi, kaedah persampelan rawak mudah telah digunakan. Seramai 146 orang pelajar kejuruteraan mekanikal PSMZA telah terpilih dalam kajian ini. Merujuk Jadual Penentuan saiz sampel yang telah disediakan oleh Cohen (2011) sekiranya bilangan populasi 405 orang maka saiz sampel yang bersesuaian dengan ralat persampelan 5% ialah 146 orang.

3.2 Instrumen Kajian

Instrumen yang digunakan dalam kajian ini ialah satu set soal selidik yang dibina sendiri oleh penyelidik. Set soal selidik terbahagi kepada dua bahagian iaitu bahagian A dan B. Bahagian A merangkumi latar belakang responden iaitu umur, jantina dan semester pengajian. Bahagian B pula terdiri dari item-item berkenaan tiga komponen kemahiran generik iaitu kemahiran kerja berpasukan, kemahiran komunikasi dan kemahiran menyelesaikan masalah setelah menjalani aktiviti khidmat masyarakat. Bagi komponen kemahiran kerja berpasukan terdapat 13 item, komponen kemahiran komunikasi 13 item manakala komponen kemahiran menyelesaikan masalah terdapat 15 item untuk tujuan responden memberi maklum balas. Instrumen ini menggunakan Skala Likert Empat Mata bagi memudahkan responden membuat pilihan yang tepat terhadap setiap persoalan yang dikemukakan. Jadual 3.1 menunjukkan skala empat mata yang digunakan

Jadual 3.1 : Jadual Skala Empat Mata

Peringkat	Singkatan	Skor
Sangat Setuju	SS	4
Setuju	S	3
Tidak Setuju	TS	2
Sangat tidak Setuju	STS	1

3.3 Kebolehpercayaan Soal Selidik

Bagi menilai kebolehpercayaan item soal selidik, kajian rintis telah dijalankan kepada 21 orang pelajar kejuruteraan mekanikal semester 5 di PSMZA. Nilai kebolehpercayaan item yang diperolehi bagi komponen kemahiran kerja berpasukan ialah 0.874, kemahiran komunikasi 0.937 dan bagi komponen kemahiran menyelesaikan masalah ialah 0.808. Dapatan ini menunjukkan instrumen kemahiran kerja berpasukan, kemahiran komunikasi dan kemahiran menyelesaikan masalah di kalangan pelajar DKM, PSMZA boleh digunakan. Dapatan yang diperolehi ini dapat diperkukuhkan lagi dengan intepretasi data skor berdasarkan Bond dan Fox (2007) yang menyatakan skor *alpha cronbach* (α) yang melebihi 0.80 adalah dianggap baik.

3.4 Penganalisan Data

Data yang diperolehi dikumpulkan dan dianalisis menggunakan *Statistical Packages for Social Science (SPSS) version 23.0*. Semua item pada Bahagian A dianalisis berdasarkan kekerapan, peratusan atau skor min. Manakala data bagi bahagian B dianalisis menggunakan skor min dan analisis regrasi pelbagai. Skor min akan dikaji bagi menjawab objektif kajian yang pertama iaitu manakala analisis regrasi pelbagai pula dijalankan bagi menjawab objektif kajian yang kedua.

Rujukan markat min boleh dilakukan dengan mudah dan tepat dengan menggunakan dua tempat perpuluhan dalam analisis markat skor. Jadual 3.2 menunjukkan panduan menginterpretasi min bagi empat skala daripada sumber penilaian skor min yang digunakan oleh Ghani Haji Taib (1966) dalam kajian Rabiatul Adawiyah, et al.,(2014)

Jadual 3.2 : Jadual interpretasi Skor Min Empat Skala

Selang skala	Interpretasi Tahap
1.00 – 2.00	Rendah
2.01 – 3.00	Sederhana
3.01 – 4.00	Tinggi

Analisis regresi pelbagai bertujuan menentukan beberapa faktor pembolehubah bebas yang lebih dari dua pembolehubah bebas dari segi hubungan peramal pengaruhnya kepada pembolehubah bersandar (Chua Yan Piaw, 2014).

4.0 DAPATAN KAJIAN DAN PERBINCANGAN

Berdasarkan objektif kajian yang telah dinyatakan, analisis dilakukan untuk mengenalpasti tahap kemahiran generik iaitu kemahiran kerja berpasukan, kemahiran komunikasi dan kemahiran menyelesaikan masalah di kalangan pelajar semester 5 DKM di PSMZA setelah mengikuti aktiviti khidmat komuniti. Analisis kedua dilakukan untuk mengenalpasti kemahiran generik yang paling dominan memberi kesan terhadap pelajar semester 5 DKM, PSMZA yang telah menyertai aktiviti khidmat komuniti.

4.1 Analisis Skor Min Kemahiran Kerja Berpasukan, Komunikasi dan Menyelesaikan Masalah

Berdasarkan objektif kajian yang pertama, ringkasan dapatan kajian dapat ditunjukkan dalam jadual 4.1 berikut.

Jadual 4.1 : Analisis Tahap Kemahiran Generik Pelajar Setelah Mengikuti Aktiviti komuniti

Komponen Kemahiran Insaniah	Nilai Min	Tahap
Kemahiran Kerja Berpasukan	3.20	Tinggi
Kemahiran Komunikasi	3.26	Tinggi
Kemahiran Menyelesaikan Masalah	3.58	Tinggi

Daripada Jadual 4.1 didapati bahawa ketiga-tiga kemahiran generik yang dikaji berada pada tahap yang tinggi. Komponen bagi kemahiran menyelesaikan masalah mencatatkan nilai min yang tinggi iaitu 3.65, diikuti kemahiran komunikasi 3.26 dan kemahiran kerja berpasukan 3.20. Secara keseluruhannya khidmat komuniti memberi kesan yang sangat positif terhadap 3 kemahiran yang dikaji bagi pelajar semester 5 DKM bagi sesi Disember 2017.

Analisis yang diperolehi ini dapat disimpulkan bahawa kemahiran menyelesaikan masalah merupakan elemen terpenting dan amat dititiberatkan oleh pelajar. Hal ini adalah disebabkan mereka sering dilatih menggunakan pembelajaran berasaskan masalah sama ada di dalam kelas ataupun sebaliknya. Dengan mengikuti aktiviti khidmat masyarakat ini secara tidak langsung kemahiran, kesedaran dan penguasaan elemen-elemen kemahiran menyelesaikan masalah ini

dapat diterapkan dalam diri pelajar. Sebagaimana dapatan kajian yang dilakukan oleh A.Jalil, et al.,(2012) menyatakan bahawa dalam menjalankan aktiviti kokurikulum menerusi program khidmat masyarakat, sememangnya terdapat penerapan, kesedaran dan penguasaan bagi elemen-elemen berkaitan kemahiran menyelesaikan masalah di kalangan pelajar-pelajar UTHM.

Kemahiran komunikasi juga turut memberikan bacaan yang tinggi. Kemahiran komunikasi merupakan salah satu elemen yang penting dalam membentuk kemahiran generik pelajar. Para pelajar yang sering terlibat dengan aktiviti komuniti ini mempunyai kelebihan dari segi aspek komunikasi di antara penarah dengan pelajar itu sendiri, pelajar dengan rakan sebaya begitu juga pelajar dengan ahli komuniti. Kenyataan ini disokong dengan kajian yang telah dilakukan oleh Muhammad Iswan bin Ismail et. (2013) yang mana dapatan kajian beliau menunjukkan terdapat peningkatan keyakinan kemahiran komunikasi pelajar kelab PRS setelah mengikuti program Amal Dari Hati Ke Hati dan didapati kesemua responden memberi impak yang positif dari segi komunikasi hasil dari menyertai program yang dianjurkan itu.

Bagi komponen kemahiran kerja berpasukan pula item ke 13 '*Saya merasa bangga jika ahli kumpulan mencapai kejayaan*' mencatatkan bacaan min tertinggi iaitu 3.66. Manakala item ke 4 iaitu '*Saya berasa sukar untuk menyesuaikan diri dengan ahli kumpulan*' memberi bacaan min terendah iaitu hanya 2.76. Keputusan ini amat beretepatan dengan kajian yang pernah dilakukan oleh Adibah et al., (2016) yang diakui oleh pelajar sendiri bahawa mereka sukar memberikan kerjasama sepenuhnya dalam kerja berkumpulan kerana mereka memerlukan masa untuk mengenali rakan baru dalam kumpulan. Jelaslah di sini kemahiran adaptabiliti di kalangan pelajar perlu dipertingkatkan supaya mereka mampu bekerjasama dalam apa jua tanggungjawab yang diberikan apabila mereka berada dalam sesuatu kumpulan.

4.2 Analisis Regresi Pelbagai

Berdasarkan Jadual 4.2 menunjukkan analisis regresi pelbagai bagi kesan menjalani aktiviti komuniti terhadap kemahiran generik pelajar DKM semester 5 iaitu kemahiran kerja berpasukan, kemahiran komunikasi dan kemahiran menyelesaikan masalah. Hasil analisis tersebut menunjukkan terdapat hubungan yang signifikan antara kesan khidmat komuniti terhadap ketiga tiga kemahiran generik yang dikaji. Ini kerana nilai $p=0.000$ bagi ketiga tiga item kemahiran generik tersebut bawah daripada nilai alpha 0.05.

Nilai Beta yang tinggi juga menunjukkan pembolehubah bagi kemahiran komunikasi iaitu 0.637 lebih memberi kesan berbanding kemahiran kerja berpasukan (0.424) dan kemahiran menyelesaikan masalah (0.334) setelah pelajar menjalani aktiviti khidmat komuniti. Nilai Adjusted R square pula ialah 0.917 iaitu menunjukkan pembolehubah bagi ketiga tiga kemahiran generik pelajar memberi kesan 92% setelah pelajar mengikuti aktiviti khidmat komuniti.

Jadual 4.2 : Analisis regresi Pelbagai bagi kesan Khidmat Komuniti Terhadap Kemahiran Generik Pelajar

Pembolehubah	Beta	Adjusted R Square	P
Kemahiran Kerja Berpasukan	0.424	0.600	0.000
Kemahiran Komunikasi	0.637	0.810	0.000
Kemahiran Menyelesaikan Masalah	0.334	0.917	0.000

Hasil dari analisis yang dijalankan ini secara keseluruhannya membuktikan bahawa aktiviti khidmat komuniti banyak memberi manfaat kepada pelajar dalam membantu meningkatkan kemahiran generik dalam pembangunan sahsiah diri pelajar. Dapatan kajian ini disokong oleh kajian yang dijalankan oleh M Hasril Amiruddin (2016) yang mana tahap amalan kemahiran generik yang merangkumi kemahiran komunikasi, kepimpinan, kerja berkumpulan, menyelesaikan masalah dan etika professional bagi pelajar Institut Kemahiran Mara adalah sangat sesuai untuk dipelbagaikan penerapannya agar ia dapat memenuhi keperluan industri dalam menyediakan pelajar menghadapi dunia pekerjaan kelak.

5.0 KESIMPULAN

Secara keseluruhan, keputusan analisis menunjukkan impak aktiviti khidmat masyarakat atau komuniti bagi pelajar DKM semester 5 berada pada tahap tinggi. Dapatan ini dapat diperkukuhkan lagi dengan hasil kajian yang pernah dilakukan oleh Chin Pek Lian (2013) apabila terdapat hubung kait kemahiran insaniah pelajar di sebuah universiti sebagai penentu kebolehpasaran pelajar tersebut setelah tamat pengajian. Kajian yang dijalankan oleh Noraishah Tarni (2013) juga mendapati tahap kemahiran insaniah dapat ditingkatkan dengan menyertai khidmat komuniti dan beliau turut membuktikan bahawa terdapat hubungan yang signifikan antara tahap peningkatan kemahiran insaniah dengan aliran pengajian pelajar. Kemahiran komunikasi didapati memberi kesan yang paling dominan dalam membentuk kemahiran insaniah pelajar setelah mereka menjalani aktiviti khidmat komuniti. Keadaan ini jelas menunjukkan bahawa aspek komunikasi itu sangat penting dalam memastikan kelancaran sesuatu kerja kerana tanpa komunikasi yang jelas perbincangan dalam tugas yang diberikan sukar mencapai kata sepakat malah berisiko mencetuskan percanggahan pendapat yang serius serta ketidakpuasan hati, sekali gus menjejaskan keberkesanan pelaksanaan. Kajian yang dijalankan oleh (Hanum Hassan & Bahari, 2008) turut membuktikan bahawa kemahiran komunikasi menjadi elemen terpenting di kalangan pelajar yang mengikuti Program Bakti Siswa kerana melalui program ini pelajar dapat meningkatkan tahap komunikasi di kalangan peserta yang terlibat dengan keluarga angkat serta masyarakat di sekitar.

Berdasarkan dapatan kajian yang diperolehi, maka kajian-kajian yang akan datang bagi empat lagi kemahiran generik atau kemahiran insaniah (*softskills*) iaitu kemahiran pembelajaran berterusan dan pengurusan maklumat, kemahiran keusahawanan, kemahiran etika dan moral professional serta kemahiran kepimpinan harus diberi penumpuan. Kesemua komponen

kemahiran generic perlu diterapkan terhadap pelajar sebagai persediaan menghadapi revolusi industri 4.0 yang sedang melanda negara tatkala ini. Pelajar-pelajar politeknik khususnya perlu dipupuk, disemai dan disuburkan kemahiran generic di kalangan mereka. Penilaian dan ganjaran juga perlu diberikan kepada mereka supaya dapat menguasai elemen-elemen kemahiran generic dan kemahiran generic ini. Inisiatif untuk meningkatkan kesedaran tentang kepentingan kemahiran insaniah yang berterusan perlu dipergiatkan kerana semangat kerjasama dan sukarelawan di kalangan pelajar melayu masih berada pada tahap yang sederhana Julinawati, et al., (2012).

Oleh hal yang demikian, perancangan yang jitu perlu dikaji bagi membolehkan pelajar dapat menyeimbangkan kemahiran pengajaran dan pembelajaran dengan kemahiran insaniah di dalam kelas mahupun apabila berada di dunia luar. Justeru, pihak institusi boleh membantu meningkatkan penglibatan pelajar melalui pelbagai aktiviti. Dalam konteks ini, pengurusan politeknik juga boleh menjadikan kursus atau program aktiviti masyarakat ini sebagai salah satu kursus wajib untuk pelajar sebagai syarat penganugerahan diploma. Kursus ini juga secara tidak langsung dapat memberi sumbangan bagi pihak politeknik kepada komuniti sekeliling melalui penglibatan staf dan pelajar dengan menyalurkan kepakaran, penggunaan kemudahan dan peralatan yang terdapat di politeknik kepada masyarakat setempat. Pensyarah pula bukan sahaja mengajar kandungan subjek mata pelajaran, tetapi sentiasa berinisiatif untuk memperkembangkan aspek afektif dalam diri pelajar. Pelajar yang mempunyai kesedaran nilai yang tinggi akan mempunyai semangat kesukarelaan yang tinggi dan tuntas untuk menjadi lebih seimbang dan membangun secara holistik.

RUJUKAN

- Ahmad Marzuki Ismail (2007). *Penyediaan Diri Kearah Pembentukan Modal Insan*. Kuala Lumpur :Karisma Publication
- A.Jalil, N. A. (2012). *Pembangunan Kemahiran Menyelesaikan Masalah Menerusi Aktiviti Kokurikulum Khidmat Masyarakat Dalam Kalangan Pelajar Uthm*.
- Adam, Z., & Kassim, F. (2008). *Kemahiran Kerja Berpasukan: Etika Dalam Pekerjaan Dari Perspektif Islam*. Seminar Kemahiran Kebangsaan Kemahiran Insaniah Dan Kesejahteraan Sosial, 18-19 Ogos 2008, Hotel Mahkota, Melaka., 1–9.
- Adibah, A. L., Mohd Shafry, M. R., Nor Fadila, M. A., & Peter, C. J. (2016). Kesedaran Sosial dan Penglibatan Mahasiswa Dalam Program Khidmat Masyarakat. *Jurnal Pemikir Pendidikan*, 7, 89–100. Retrieved from <http://www.jpp.edu.my/index.php/journal/singleJournal/42>
- Ag.Basir, D. H. B., Mokhtar, R. A. M., Putung, S. H., & Ationg, R. (2011). *Pemikiran kritis dan penyelesaian masalah dalam pembelajaran kursus tamadun islam dan tamadun asia*, (October). Retrieved from https://www.researchgate.net/publication/306357894_
- Amiruddin, M. H., Ngadiran, I. A., Zainudin, F. L., & Ngadiman, N. (2016). Tahap kemahiran

- generik pelajar Malaysia dalam proses pengajaran dan pembelajaran : Kajian kes pelajar Institut Kemahiran Mara , Johor Baharu Malaysian students ' I evel of generic skill in teaching and learning process : A case study of Mara Skills Insti. *Journal of Society and Space*, 3(3), 111–121.
- Bond, T.G., & Fox, C.M. *Applying the Rasch Model: Fundamental Measurement in the Human Sciences* (2nd ed.). Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum. 2007
- Chua, Y.P., (2014). *Kaedah Dan Statistik Penyelidikan Buku 2: Asas Statistik Penyelidikan Edisi Ketiga*. Malaysia:Mcgraw-Hill (M) Sdn. Bhd.
- Chin Pek Lian. (2013). *Kerja Berpasukan : Faktor Mempengaruhi Dan Pengaruhnya Kepada Kepuasan, Kejeleketan Dan Prestasi Ahli Dalam Panitia Kemahiran Hidup Bersepadu Di Daerah Kuala Langat, Selangor*. Universiti Teknologi Malaysia.
- Cohen L., Manion, L.,&Marrison,K. (2011). *Research Methods in Education* (7th ed., Vol, 55). New: Routledge.
- Esa, S. A. B. K. dan A. Bin. (2008). *Kumpulan Latihan Kelanasiswa Malaysia (Klkm)*, Universiti Tun Hussein Onn Malaysia (Uthm).
- Hanum Hassan, R., & Bahari, L. K. (B) A. (2008). *Kemahiran Insaniah Dan Kepentingan Penerapannya Dalam Program Baktasiswa Perdana UNIMAP*. Pusat Kemahiran Komunikasi Dan Keusahawanan, UniMAP, 634–644.
https://doi.org/10.11212/jjca1963.9.3_25
- Julinawati, S., Mohammad Rezal, H., Bahari, A., & Ku Daud, K. A. (2012). *Semangat Kesukarelawan Dalam Kalangan Mahasiswa Melayu di IPTA: Satu Tinjauan Ke Arah Pembentukan Pendidikan Kesukarelawan*, Seminar Pendidikan Melayu Antarabangsa, (pp. 74-83). Putrajaya, Malaysia.
- Mohd Faizullah Bin Mohamed. (2015). *Penerapan Kemahiran Insaniah Dalam*, (October), 0–11.
- Mohd Fathi, A., Azlan, A. L., Shahrin, H., & Noor Syafawati, M. (2013). *Impak Kursus dan Khidmat Komuniti Terhadap Pembangunan Kemahiran Insaniah Pelajar Uni versiti Teknologi Malaysia*. 2nd International Seminar on Quality and Affordable Education (ISQAE 2013), (Isqae), 406–410.
- Muhammad Iswan bin Ismail, Siti Norsiah binti Ahmad, Azlina binti Johan (2013). *Kajian Tindakan*
- Peningkatan Keyakinan Diri Ahli Kelab Prs Dalamkemahiran Komunikasi Melalui Perlaksanaan Program Amal Dari Hatike Hati.
<https://www.scribd.com/user/212521311/UPENKKTm>
- Mohd Zaki Kamsah, Mohd Salleh Abu dan Wahid Razzaly. (2008). *Penerapan Kemahiran Insaniah (KI) Kepada Pelajar Dalam Aktiviti Pengajaran dan Pembelajaran di IPTA*. Universiti Teknologi Malaysia.

- Noor Azyani A. Jalil, & Ahmad Esa. (2012). Kemahiran Menyelesaikan Masalah Menerusi Aktiviti Kokurikulum (Khidmat Masyarakat) Dalam Kalangan Pelajar UTHM. Prosiding Seminar Pendidikan Pasca Ijazah Dalam PTV Kali Ke-2, 13 Jun 2012, 101–112.
- Noraishah Tarni. (2013). Tahap peningkatan kemahiran insaniah melalui khidmat komuniti pelajar kokurikulum utm noraishah binti tarni universiti teknologi malaysia, 35.
- Norazila Mat, Jamsari Alias, N. M. & N. A. A. (2015). “ Experiential Learning ” Dan “ Service Learning ”: Ke Arah Meningkatkan Kemahiran Insaniah Pelajar UKM (“ Experiential Learning ” and “ Service Learning ”: Towards Improving Soft Skills of UKM Students), 18(1), 55–64.
- Rabiatul Adawiyah Abu Bakar, Salina Mohammed Rashid, G. M. A. (2014). Budaya Berkongsi Pengetahuan Dalam Kalangan Pelajar Pekak: Satu Kajian Penerokaan. Proceeding of the 1st International Conference on Management and Muamalah 2014, 2014(November), 1–6.
- Sidal, A. (2003). Kerja Berpasukan : Strategi Ke Arah Keberkesanannya. Jurnal Pengurusan Awam, 2(1), 68–82. Retrieved from http://www.myjurnal.my/filebank/published_article/23671/Article__6.PDF
- Sulaiman, M., Nizah, M. A. bin M., & Mohammad Aizuddin bin Abdul Aziz. (2014). Memupuk Kesedaran Tanggungjawab Sosial Melalui Penglibatan Dalam, (July 2009).
- Wan Idros Wan Sulaiman, & Maizatul Haizan Mahbob. (2012). Analisis keberkesanan pembinaan pasukan (team building): Impak ke atas sumber daya manusia. Jurnal Komunikasi, 28(2), 227–241.
- Zahanim Ahmad. (2017). Hubungan Persekitaran Akademik Di Kalangan Pelajar Universiti:Kajian Perbandingan Di Antara Pelajar Unversiti Kebangsaan Malaysia Dan Pelajar Universiti Chiang Mai Thailand.

Berita Harian (2018) Kecemerlangan Akademik Bukan Jaminan Hidup

<https://www.pressreader.com/malaysia/berita.../282797831764947>

KAJIAN HUBUNGAN PENGETAHUAN DAN PERSEPSI TERHADAP MINAT PELAJAR PADA SUKAN SKUASY.

Md Zairudin Bin Zakaria

Jabatan Kejuruteraan Mekanikal
Politeknik Kota Bharu, Km24, Kok Lanas
16450, Ketereh Kelantan
Email: zairudin@pkb.edu.my

Abstrak

Sukan skuasy adalah sukan dalaman yang dimainkan ditempat yang tertutup. Permasalahan yang dihadapi ialah pelajar tidak menunjukkan minat terhadap sukan skuasy dan hanya memilih sukan skuasy semasa aktiviti kokurikulum kerana terpaksa. Kajian yang diperolehi diharapkan akan dapat membantu menangani permasalahan yang melibatkan kokurikulum skuasy. Kajian yang dijalankan adalah bagi mengkaji hubungan pengetahuan dan persepsi terhadap minat pelajar dan peratus kajian dijalankan dengan menggunakan soal selidik keatas responden yang berjumlah 50 orang. Bilangan responden soal selidik adalah berdasarkan jadual Cohen et. al (2001) bagi mendapatkan keyakinan 99% dan ralat margin sebanyak 1%. Tahap kebolehpercayaan semua item adalah tinggi dengan Cronbach's Alpha, $\alpha = 0.920$. Berdasarkan analisis korelasi didapati bahawa tidak minat bermain mempunyai korelasi yang kuat menurut Jonathan Sarwono iaitu $r = 0.705$ dengan tidak tahu cara skuasy dimainkan, $r = 0.713$ dengan yang tidak tahu kiraan mata skuasy, $r = 0.765$ dengan tak tahu peraturan permainan skuasy dan $r = 0.639$ dengan skuasy tidak popular dan semua korelasi ini adalah signifikan dengan $p < 0.01$. Berdasarkan analisis nilai min bagi setiap pembolehubah didapati lebih kurang sama kecuali nilai bagi pembolehubah skuasy tidak popular iaitu masing-masing 2.8, 2.92, 3.08, 3.2 dan 2.3. Peratus tidak minat bermain skuasy ialah 74%, tidak tahu cara skuasy dimainkan ialah sebanyak 76%, tidak tahu kiraan mata ialah sebanyak 78%, tidak tahu peraturan permainan skuasy ialah sebanyak 86% dan jumlah yang mengatakan skuasy adalah kurang popular adalah sebanyak 46% dan jumlah yang mengatakan bahawa skuasy adalah sukan yang popular adalah sebanyak 54%. Kesimpulannya ramai yang tidak minat, tiada pengetahuan dan hanya separuh mengatakan skuasy adalah sukan popular.

Kata kunci : Kebolehpasaran, kursus, program, Himpunan Purata Nilai Mata (HPNM)

1.0 PENGENALAN

Skuasy ialah sukan beraket yang dimainkan secara dalaman didalam gelanggang tertutup yang mempunyai empat dinding termasuk pintu kaca. Ia boleh dimainkan oleh dua pemain dan empat pemain bagi beregu. Bola yang digunakan ialah bola getah yang kecil dan berongga. Matlamat permainan ini ialah untuk mendapatkan mata bermula dengan servis sehinggalah lawan melakukan kesilapan semasa memukul bola.

Sukan skuasy adalah sukan yang kurang popular berbanding dengan sukan-sukan seperti bolasepak dan badminton. Dari segi infrastruktur juga adalah kurang jika dibandingkan dengan sukan badminton dan bolasepak yang boleh dijumpai dimerata-rata tempat.

Minat seseorang dalam sesuatu cabang sukan boleh dipupuk bermula dengan pendedahan terhadap bidang atau aktiviti yang diminati bermula dengan ibu bapa. Pendedahan oleh ibu bapa dengan menjadikan aktiviti sukan sebagai aktiviti rutin, membawa anak-anak ke kompleks sukan dan ketempat-tempat temasya sukan boleh mencambahkan minat dalam diri anak-anak. Seterusnya peranan ini akan digalas oleh pihak sekolah dengan memastikan semua pelajar menyertai aktiviti kokurikulum disekolah seperti menyertai kelab-kelab sukan yang terdapat disekolah. Persepsi pelajar terhadap sukan juga perlu diperbetulkan iaitu sukan bukan sahaja untuk mereka yang bercita-cita menjadikan bidang sukan sebagai kerjaya tetapi sukan adalah untuk semua. Sukan merupakan aktiviti yang boleh memberi manfaat kesihatan dari segi mental dan fizikal.

Bermula dengan minat barulah seseorang individu itu akan kenal sesuatu bidang sukan tersebut dan berpeluang menambah pengetahuan seperti cara untuk bermain, peraturan permainan, peralatan yang digunakan, pengiraan mata dan bentuk gelanggang yang digunakan. Selain itu dengan minat dan pendedahan jugalah akan mengubah persepsi sesetengah individu terhadap sesuatu jenis sukan. Infrastruktur yang mudah didapati dan lengkap juga memainkan peranan yang penting bagi memupuk minat orang ramai terhadap sesuatu cabang sukan seterusnya mempopularkan sukan tersebut..

1.1 Penyataan Masalah

Masalah yang dihadapi ialah pelajar tidak menunjukkan minat terhadap sukan skuasy dan hanya memilih sukan skuasy semasa aktiviti kokurikulum kerana terpaksa.

1.2 Signifikan Kajian

Dapatan kajian yang diperolehi diharapkan akan dapat membantu menangani permasalahan yang melibatkan kokurikulum skuasy.

1.3 Objektif Kajian

Mengkaji hubungan pengetahuan dan persepsi pelajar pada sukan skuasy dan peratus yang terlibat.

1.4 Persoalan Kajian

Persoalan kajian ialah :

- i) sekuat mana hubungan pengetahuan dan persepsi pelajar terhadap minat pada sukan skuasy
- ii) Adakah terdapat hubungan yang signifikan antara pengetahuan dan persepsi pelajar terhadap minat pada sukan skuasy.

1.5 Skop Dan Had Kajian

Kajian dijalankan terhadap pelajar Pokiteknik Kota Bharu seramai 50 orang. Kajian hanya dihadkan kepada hubungan antara antara pengetahuan dan persepsi pelajar terhadap minat pada sukan skuasy.

2.0 KAJIAN LITERATUR

Minat pelajar terhadap aktiviti kokurikulum semakin berkurangan kerana mereka melihat aktiviti ini tidak memberikan sebarang faedah. Banyak pihak terutama ibu bapa turut berpendapat aktiviti kokurikulum membebankan anak mereka untuk berjaya dalam bidang akademik. Sebenarnya, ada banyak cara yang boleh digunakan untuk menarik minat pelajar menyertai aktiviti luar darjah ini.

Kaedah utama yang boleh menarik minat pelajar untuk menyertai kokurikulum berkait rapat dengan kesungguhan pihak sekolah mewajibkan pelajar mereka menyertai aktiviti ini. Pelajar yang diwajibkan menyertai aktiviti ini akan menikmati suasana sebenar faedah menyertai kokurikulum lalu timbul kesedaran. Lama-kelamaan, mereka akan terus menyertai kokurikulum

kerana sudah memahami keperluannya dalam kehidupan mereka.

Selain itu, pengambilan pakar dalam bidang kokurikulum boleh menarik minat pelajar menyertainya. Apabila nama-nama terkenal menjadi jurulatih sesuatu acara sukan di sekolah sudah pasti semua pelajar akan menyertainya kerana tertarik dengan idola mereka. Jelaslah, minat pelajar boleh ditimbulkan menerusi pengambilan pakar yang betul dalam setiap aktiviti kokurikulum.

Tambahan pula, kokurikulum boleh dicetuskan minatnya dalam jiwa pelajar apabila ibu bapa sendiri memberi galakan kepada anak. Galakan yang diberikan oleh ibu bapa kepada anak akan menjadi lampu hijau yang memberikan dorongan supaya anak terus bergiat aktif dalam kegiatan sebegini. Ringkasnya, penglibatan pelajar dalam kokurikulum akan bertambah sebaik sahaja ibu bapa mereka memberikan sokongan moral.

Minat terhadap kegiatan luar darjah ini boleh ditingkatkan menerusi pemberian ganjaran kepada pelajar yang aktif. Ganjaran ini dalam bentuk wang dan hadiah seperti komputer atau telefon bimbit yang boleh diberikan setiap bulan kepada pemenang dalam sebarang aktiviti kokurikulum tersebut. Jadi, setiap pelajar akan berusaha melibatkan diri secara aktif supaya mereka memperoleh ganjaran itu.

Kesimpulannya, semua kaedah tadi boleh dilaksanakan jika semua pihak melihat isu ini sebagai perkara penting dalam hidup pelajar. Kita harus sedar aktiviti luar darjah boleh membentuk peribadi pelajar menjadi lebih cemerlang, gemilang, dan terbilang. Peribahasa melentur buluh daripada rebung harus menjadi asas utama jika kita mahu pelajar melibatkan diri dalam aktiviti berfaedah ini. (Noor Azman Mahat)

Ibu bapa merupakan guru pertama dalam kehidupan anak-anak yang *usianya* masih *setampuk pinang* dan tidak mampu membezakan antara *intan dengan kaca*. Sebagai suri teladan, ibu bapa sewajarnya menunjukkan minat bersukan yang mendalam agar tidak dikatakan seperti *aforisme seperti ketam mengajar anaknya berjalan betul*. Ibu bapa seharusnya mempengaruhi minda generasi muda untuk menjadikan aktiviti sukan sebagai rutin harian sejak kecil *seperti melentur buluh biarlah dari rebungnya*. Tamsilnya, anak-anak seharusnya dibawa oleh ibu bapa untuk bersama-sama ke kompleks sukan untuk bermain badminton, berenang, dan sebagainya bagi memantapkan nilai-nilai kesukanan dalam jiwa remaja dan mengeratkan wasilah kekeluargaan. Nasihat yang berguna tentang maslahat aktiviti sukan haruslah ditekankan oleh para ibu bapa agar persepsi negatif anak-anak terhadap bidang tersebut dapat dikikis. Sebaliknya sukan bukan sahaja menjanjikan kemantapan fizikal malah membina keyakinan mental yang positif dalam kalangan remaja. Dengan kata lain, ibu bapa memainkan peranan penting dalam menampilkan wajah baru anak-anak yang disulami tekad untuk bersukan demi keseimbangan jasmani dan rohani diri.

Peranan seterusnya dalam memupuk remaja meminati sukan digalas oleh pihak sekolah yang seyogianya memastikan semua pelajar menyertai aktiviti sukan dan kokurikulum di sekolah. Meskipun dasar 1Murid 1Sukan diwajibkan di semua sekolah, namun pihak sekolah harus membimbing pelajar-pelajar memenuhi impian agar tiada pelajar yang tidak melibatkan diri dalam aktiviti tersebut. Pihak sekolah harus membetulkan tanggapan pelajar yang masih terbelenggu dengan cara berfikir yang sempit bahawa aktiviti sukan kononnya hanya untuk atlet sekolah dan mereka yang bercita-cita untuk menceburi bidang sukan sahaja serta mengganggu tumpuan pembelajaran. Guru-guru juga sewajarnya menjalankan obligasi dengan mendedahkan kepentingan bersukan seperti menyertai Kelab Hoki, Kelab Olahraga dan sebagainya bagi

keperluan 10 peratus markah kemasukan pelajar ke universiti. Pelajar-pelajar harus diterapkan hakikat bahawa kelulusan akademik semata-mata bukanlah tiket jaminan untuk mereka berjaya menempatkan diri di menara gading jika tidak diseimbangkan dengan kecemerlangan dalam arena sukan. Tindakan tegas juga haruslah diambil oleh guru-guru penasihat sekiranya para pelajar gagal menghadirkan diri dalam aktiviti kokurikulum di sekolah tanpa mengemukakan alasan yang munasabah. Oleh yang demikian, kesedaran terhadap kepentingan penglibatan para pelajar perlu dibajai kembali oleh pihak sekolah demi membangunkan generasi yang berkeترampilan, bersahsiah mulia, dan berilmu.

Infrastruktur Sukan pula boleh diertikan pembinaan kemudahan sukan. seperti untuk menjadikan sesuatu sukan itu berjaya, kita perlu mempunyai lebih banyak infrastruktur. Bagaimana kita mahu maju dan membangunkan sukan ke tahap yang tinggi kalau tidak mempunyai infrastruktur yang lengkap dan dan banyak yang kurang.

Kemudahan sukan ini, bukan sahaja mampu menyediakan tempat berlatih yang baik tetapi kemudahan sukan ini juga turut memberi peluang kepada setiap universiti yang menjadi tuan rumah dalam acara sukan. Dengan kemudahan yang tersedia ini mampu menarik golongan mahasiswa untuk melibatkan diri dalam bidang sukan. Persaingan yang dihadapi oleh atlet sukan yang datang daripada latar belakang yang berlainan sudah pasti amat sengit kesan daripada latihan yang mencukupi dengan kemudahan yang disediakan.

3.0 METODOLOGI KAJIAN

Kajian dijalankan dengan menggunakan soal selidik keatas responden yang berjumlah 50 orang. Bilangan respnden soal selidik adalah berdasarkan jadual cohen et. al (2001) bagi mendapatkan keyakinan 99% dan ralat margin sebanyak 1%. Responden dikehendaki menjawab persoalan berkaitan minat , cara bermain, cara kiraan mata, peraturan permainan dan populariti sukan skuasy, soal selidik diukur menggunakan skala likert.

Data kajian kemudian dianalisis menggunakan menggunakan *Statistical Package for The Social Sciences (SPSS)* versi 20 yang melibatkan pengujian terhadap kesahan soalan yang ditanya , kaedah korelasi pearson , min, kekerapan dan peratus.

Jadual 1 :Jadual saiz sampel Cohen et. al (2001)

Required Sample Size								
Population Size	Confidence = 95%				Confidence = 99%			
	5.0%	Margin of error		1.0%	5.0%	Margin of Error		1.0%
		3.5%	2.5%			3.5%	2.5%	
10	10	10	10	10	10	10	10	10
20	19	20	20	20	19	20	20	20
30	28	29	29	30	29	29	30	30
50	44	47	48	50	47	48	49	50
75	63	69	72	74	67	71	73	75
100	80	89	94	99	87	93	96	99
150	108	126	137	148	122	135	142	149
200	132	160	177	196	154	174	186	198
250	152	190	215	244	182	211	229	246
300	169	217	251	291	207	246	270	295
400	217	265	318	384	250	309	348	391
500	278	340	432	565	285	365	421	485
600	234	340	432	565	315	416	490	579
700	248	370	481	653	341	462	554	672
800	260	396	526	739	363	503	615	763
1,000	278	440	606	906	399	575	727	943
1,200	291	474	674	1,067	427	636	827	1,119
1,500	306	515	759	1,297	460	712	959	1,376
2,000	322	563	869	1,655	498	808	1,141	1,785
2,500	333	597	952	1,984	524	879	1,288	2,173
3,500	346	641	1,068	2,565	558	977	1,510	2,890
5,000	357	678	1,176	3,288	586	1,066	1,734	3,842
7,500	365	710	1,275	4,211	610	1,147	1,960	5,165
10,000	370	727	1,332	4,899	622	1,193	2,098	6,239
25,000	378	760	1,448	6,939	646	1,285	2,399	9,972
50,000	381	772	1,491	8,056	655	1,318	2,520	12,455
75,000	382	776	1,506	8,514	658	1,330	2,563	13,583
100,000	383	778	1,513	8,762	659	1,336	2,585	14,227
250,000	384	782	1,527	9,248	662	1,347	2,626	15,555
500,000	384	783	1,532	9,423	663	1,350	2,640	16,055
1,000,000	384	783	1,534	9,512	663	1,352	2,647	16,317
2,500,000	384	783	1,536	9,567	663	1,353	2,651	16,478
10,000,000	384	784	1,536	9,594	663	1,354	2,653	16,560
100,000,000	384	784	1,537	9,603	663	1,354	2,654	16,584
300,000,000	384	784	1,537	9,603	663	1,354	2,654	16,586

4.0 KEPUTUSAN DAN PERBINCANGAN

Jadual 2 : Jadual kebolehpercayaan item

Reliability Statistics	
Cronbach's Alpha	N of Items
.920	5

Berdasarkan analisis pembolehubah-pembolehubah didapati tahap kebolehpercayaan semua item adalah tinggi dengan *cronbach's Alpha* , $\alpha = 0.920$.

Jadual 3:Korelasi antara item-item

		tidak minat bermain skuasy	tidak tahu cara skuasy dimainkan	tak tahu kiraan mata skuasy	tak tahu peraturan permainan skuasy	skuasy tidak populer
tidak minat bermain skuasy	Pearson Correlation	1	.705**	.713**	.765**	.639**
	Sig. (2-tailed)		.000	.000	.000	.000
	N	50	50	50	50	50
tidak tahu cara skuasy dimainkan	Pearson Correlation	.705**	1	.850**	.790**	.636**
	Sig. (2-tailed)	.000		.000	.000	.000
	N	50	50	50	50	50
tak tahu kiraan mata skuasy	Pearson Correlation	.713**	.850**	1	.895**	.516**
	Sig. (2-tailed)	.000	.000		.000	.000
	N	50	50	50	50	50
tak tahu peraturan permainan skuasy	Pearson Correlation	.765**	.790**	.895**	1	.475**
	Sig. (2-tailed)	.000	.000	.000		.000
	N	50	50	50	50	50
skuasy tidak populer	Pearson Correlation	.639**	.636**	.516**	.475**	1
	Sig. (2-tailed)	.000	.000	.000	.000	
	N	50	50	50	50	50

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

Berdasarkan analisis korelasi pada **Jadual 3** didapati bahawa tidak minat bermain mempunyai korelasi dengan tidak tahu cara skuasy dimainkan , $r = 0.705$ dengan yang tidak tahu kiraan mata skuasy, $r = 0.713$ dengan tak tahu peraturan permainan skuasy dan $r = 0.765$,skuasy tidak populer $r = 0.639$ dan korelasi ini adalah signifikan dengan $p < 0.01$.

Tidak tahu cara skuasy dimainkan juga mempunyai korelasi yang kuat dengan tak tahu kiraan mata $r = 0.850$,dengan tak tahu peraturan permainan skuasy $r = 0.790$ dan dengan skuasy tidak populer $r = 0.636$. dan korelasi ini juga adalah signifikan dengan $p < 0.01$

Tidak tahu kiraan mata skuasy juga mempunyai korelasi yang kuat dengan tak tahu peraturan permainan skuasy iaitu $r = 0.895$ dan dengan skuasy tidak populer $r = 0.516$. dan korelasi ini juga adalah signifikan dengan $p < 0.01$

Tidak tahu peraturan mempunyai hubungan yang lemah dengan skuasy tidak populer dengan $r = 0.475$ tetapi signifikan dengan $p < 0.01$.

Jadual 4: Nilai min bagi setiap item.

Descriptive Statistics

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
tidak minat bermain skuasy	50	1.00	4.00	2.8400	.99714
tidak tahu cara skuasy dimainkan	50	1.00	4.00	2.9200	1.02698
tak tahu kiraan mata skuasy	50	1.00	4.00	3.0800	.96553
tak tahu peraturan permainan skuasy	50	1.00	4.00	3.2000	.92582
skuasy tidak popular	50	1.00	4.00	2.3000	.97416
Valid N (listwise)	50				

Berdasarkan data yang diperolehi min bagi setiap item adalah lebih kurang sama kecuali bagi item skuasy tidak popular iaitu 2.30. ini menunjukkan bahawa min bagi pilihan jawapan bagi semua item adalah lebih kurang sama.

Jadual 5: Jadual kekerapan bagi yang tidak bermain skuasy

tidak minat bermain skuasy

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
1.00	8	16.0	16.0	16.0
2.00	5	10.0	10.0	26.0
Valid 3.00	24	48.0	48.0	74.0
4.00	13	26.0	26.0	100.0
Total	50	100.0	100.0	

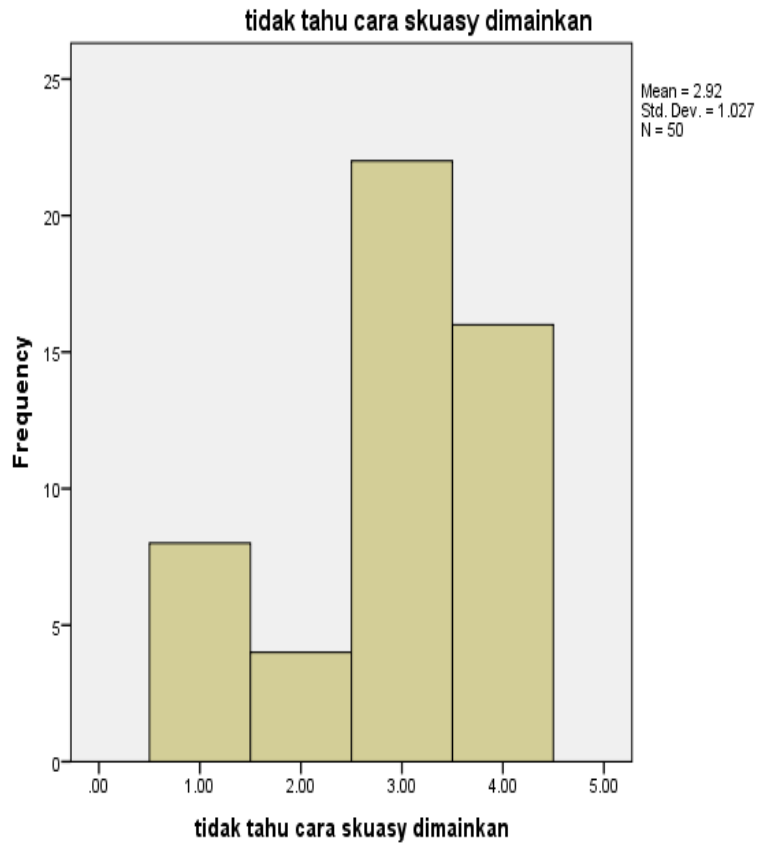

Rajah 1: Histogram bagi pelajar yang tidak minat bermain skuasy.

Berdasarkan **Jadual 5** dan **rajah 1** pada histogram didapati pelajar yang tidak minat adalah paling banyak iaitu 48% dan sangat tidak minat adalah yang kedua tinggi iaitu 26%.Jumlah keseluruhan pelajar yang tidak berminat untuk bermain skuasy ialah sebanyak 74%.

Jadual 6: Jadual kekerapan bagi yang tidak tahu skuasy dimainkan

tidak tahu cara skuasy dimainkan				
	Frequenc y	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
	1.00	8	16.0	16.0
	2.00	4	8.0	24.0
Valid	3.00	22	44.0	68.0
	4.00	16	32.0	100.0
Total	50	100.0	100.0	

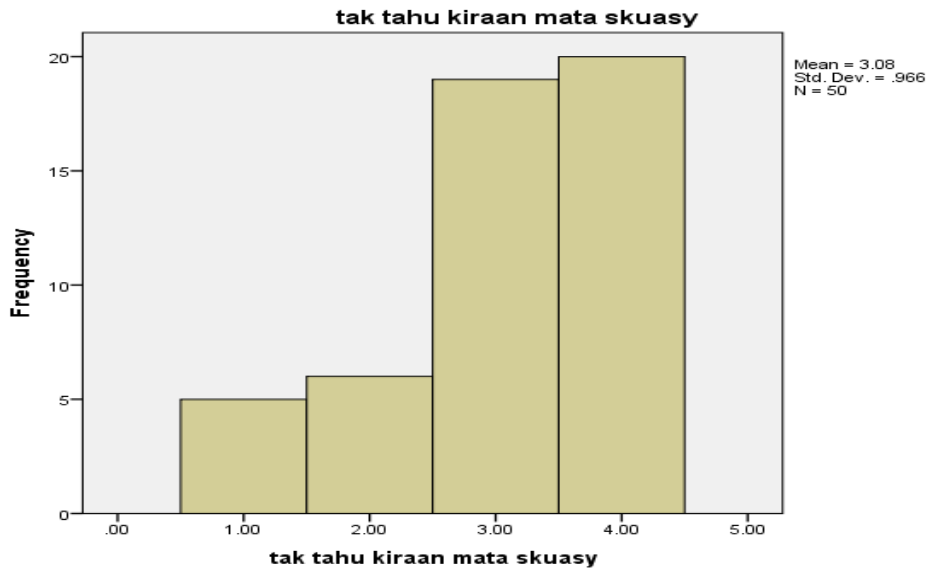

Rajah 2: Histogram bagi pelajar yang tidak tahu cara skuasy dimainkan

Berdasarkan data pada **Jadual 6** dan **rajah 2** pada histogram didapati pelajar yang tidak tahu cara skuasy dimainkan adalah paling banyak iaitu 44% dan sangat tidak tahu adalah yang kedua tinggi iaitu 32%.Jumlah keseluruhan yang tidak tahu cara skuasy dimainkan ialah sebanyak 76%.

Jadual 7: Jadual kekerapan bagi yang tidak tahu kiraan mata skuasy

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid 1.00	5	10.0	10.0	10.0
2.00	6	12.0	12.0	22.0
3.00	19	38.0	38.0	60.0
4.00	20	40.0	40.0	100.0
Total	50	100.0	100.0	

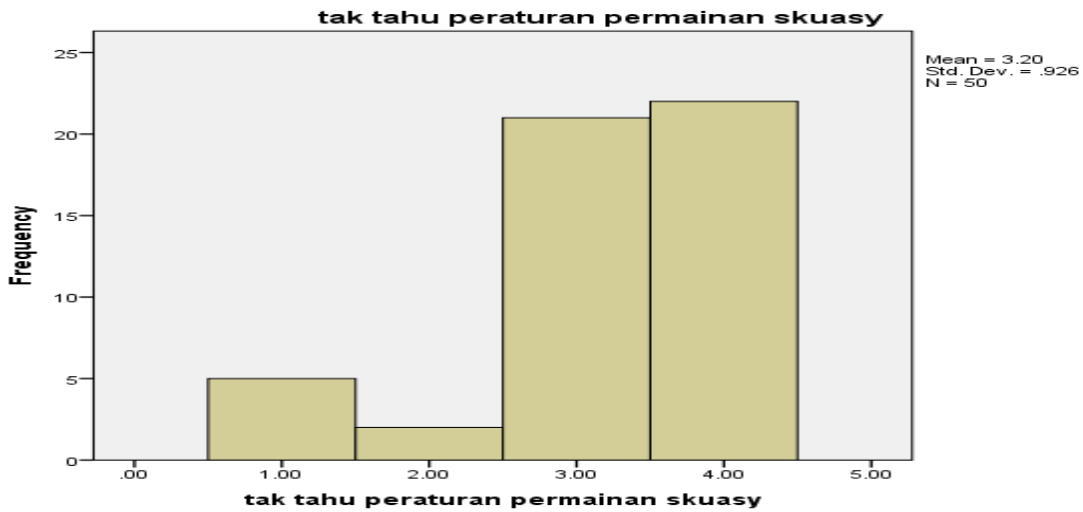

Rajah 3: Histogram bagi pelajar yang tidak tahu kiraan mata skuasy.

Berdasarkan data pada **Jadual 7** dan **rajah 3** pada histogram didapati pelajar yang tidak tahu kiraan mata skuasy adalah 38% dan sangat tidak tahu kiraan mata adalah yang paling tinggi iaitu 40%.Jumlah keseluruhan yang tidak tahu kiraan mata ialah sebanyak 78%.

Jadual 8: Jadual kekerapan bagi yang tidak tahu peraturan permainan skuasy

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
1.00	5	10.0	10.0	10.0
2.00	2	4.0	4.0	14.0
Valid 3.00	21	42.0	42.0	56.0
4.00	22	44.0	44.0	100.0
Total	50	100.0	100.0	

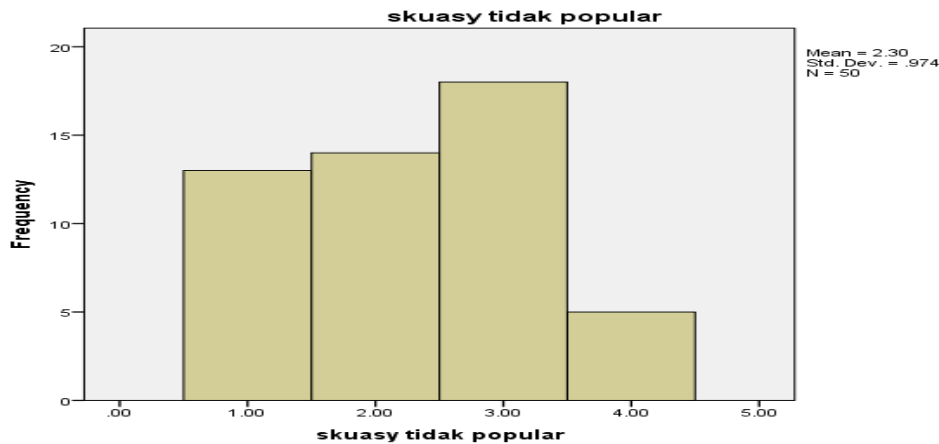

Rajah 4: Histogram bagi pelajar yang tidak tahu peraturan permainan skuasy.

Berdasarkan data pada **Jadual 8** dan **raajah 4** pada histogram didapati pelajar yang tidak tahu peraturan permainan skuasy adalah 42% dan sangat tidak tahu peraturan permainan skuasy adalah yang paling tinggi iaitu 44%.Jumlah keseluruhan yang tidak tahu peraturan permainan skuasy ialah sebanyak 86%.

Jadual 9: Jadual kekerapan bagi yang mengatakan skuasy tidak popular

skuasy tidak popular				
	Frequenc y	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
	1.00	13	26.0	26.0
	2.00	14	28.0	54.0
Valid	3.00	18	36.0	90.0
	4.00	5	10.0	100.0
Total	50	100.0	100.0	

Rajah 5: Histogram bagi pelajar yang mengatakan skuasy tidak popular

Berdasarkan data pada **Jadual 9** dan **rajah 5** pada histogram didapati pelajar yang mengatakan skuasy kurang popular adalah 36 % dan yang mengatakan skuasy adalah popular ialah 28%, dari sini jumlah yang mengatakan skuasy adalah kurang popular adalah sebanyak 46% dan jumlah yang mengatakan bahawa skuasy adalah sukan yang popular adalah sebanyak 54% ini menunjukkan persepsi pelajar bahawa sukan skuasy adalah popular lebih ramai berbanding persepsi pelajar yang mengatakan skuasy adalah sukan yang kurang popular.

5.0 KESIMPULAN

Berdasarkan data yang dianalisis menggunakan korelasi Pearson mendapati semua pemboleh ubah mempunyai korelasi yang kuat dan signifikan. Peratus yang tidak minat bermain skuasy ialah 74% ,tidak tahu cara skuasy dimainkan ialah sebanyak 76%, tidak tahu kiraan mata ialah sebanyak 78%., tidak tahu peraturan permainan skuasy ialah sebanyak 86% dan jumlah yang mengatakan skuasy adalah kurang popular iaitu 46% adalah lebih kurang sama dengan jumlah yang mengatakan bahawa skuasy adalah sukan yang popular iaitu sebanyak 54%.

6.0 RUJUKAN

- Haslindah Bt Nursan (2010). *Persepsi Guru Dan Pelajar Terhadap Pendidikan Jasmani Dan pemakaian Pakaian Sukan Ketika Pendidikan Jasmani Di Sekolah Menengah Daerah Johor Bahru Tengah, Johor, Johor* :UTM
- Wong, Christopher C. F.(1992). *Skuasy*. Fajar Bakti
- Mohd Sofian Omar (2002) *Psikologi sukan*. Kuala lumpur: Utusan Publications 2002
- Zaini Hussein (2003). *Minat*. Kuala Lumpur : Institut Tadbiran Awam Negara (INTAN), 2003
- Nurul Hafina Abdul Ghani (2006). *Tinjauan ke atas sikap pelajar semester satu jabatan kejuruteraan elektrik terhadap penggunaan kemudahan sukan di politeknik Kota Bharu*. Kota Bharu: Politeknik Kota Bharu 2006
- Abdul Rahman Haji Abdullah (2001). *Falsafah dan kaedah pemikiran*. Kuala Lumpur: Utusan Publications, 2001
- Poh Swee Hiang (2006). *Kemahiran berfikir*. Kuala Lumpur : Kumpulan Budiman Sdn. Bhd., 2006
- Nik Norashikin Nik Man (2013). *Persepsi terhadap faktor-faktor yang mempengaruhi minat pelajar Jabatan Perdagangan terhadap kursus audit* .Kota Bharu : Politeknik Kota Bharu
- Wan Nur Farha Wan Mohd Ghani(2005). *Mengkaji minat dalam menceburi perniagaan jualan langsung di kalangan pelajar semester akhir Diploma Jabatan Perdagangan dan Jabatan Kejuruteraan Mekanikal di Politeknik Kota Bharu*. Kota Bharu : Politeknik Kota Bharu

KESAN AKTIVITI KESUKARELAWANAN KELAB HOKI UDDINGSTON KEPADA ATLIT HOKI POLITEKNIK MALAYSIA

Mohamed Rafi Bin M.S Solaiman¹, Khairulhazlan Mohamed Zam²

¹Jabatan Sukan, Kokurikulum dan Kebudayaan
Politeknik Ibrahim Sultan, Km 10 Jalan Kong Kong
81700 Pasir Gudang, Johor, Malaysia
Email : mohamedrafi@pis.edu.my

²Jabatan Pendidikan Politeknik dan Kolej Komuniti
Galeria Pjh Aras 5-7, Jalan P4W
Persiaran Perdana, Presint 4, 62100 Putrajaya, Malaysia
Email : khairulhazlan@moe.gov.my

Abstrak

Kajian ini dilakukan untuk melihat kesan aktiviti kesukarelawanan Kelab Hoki Uddingston kepada atlit hoki Politeknik Malaysia. Kesukarelawanan merupakan aktiviti yang melibatkan pelbagai pihak yang melakukan sebarang tugas tanpa memikirkan kepentingan diri sendiri. Kesukarelawan adalah cara bagaimana untuk kita mendekati diri kepada masyarakat dan orang sekeliling. Tujuan utama Kelab Uddingston adalah untuk melihat kelab tersebut berjaya dengan adanya penglibatan daripada pelbagai pihak. Kesukarelawan dalam kelab ini dipupuk daripada akar umbi dan semua lapisan masyarakat dapat melibatkan diri dalam kelab tersebut. Pelbagai cara perlu dilakukan untuk menjayakan misi kelab dengan mendapatkan sokongan daripada pihak penaja, ibu bapa atlit dan ahli-ahli kelab. Metodologi kajian yang digunakan adalah untuk melihat penglibatan sukarelawan dalam kelab tersebut adalah dengan cara membuat pemerhatian dan temu bual terhadap pengurus, ahli kelab, dan atlit. Seramai enam orang atlit hoki Politeknik Malaysia terlibat secara langsung dalam kajian ini. Atlit yang terlibat didedahkan berkaitan kehidupan sosial atlit Kelab Hoki Uddingston dalam sesi latihan dan aktiviti kesukarelawanan. Hasil daripada kajian yang dilakukan ini pengkaji mendapati bahawa sokongan daripada pelbagai pihak perlu untuk menjadikan sesebuah kelab itu lebih berjaya. Sokongan daripada segi kewangan, kepakaran, masa dan pengurusan penting dalam memajukan sesebuah kelab. Hasil daripada pengalaman yang diperolehi oleh atlit politeknik, mereka telah mengaplikasikan ilmu, kemahiran dan pengalaman mereka di sekolah-sekolah dengan memberikan latihan secara percuma kepada pelajar-pelajar sekolah seluruh Malaysia. Ini menunjukkan bahawa atlit yang terlibat dalam program ini dapat mengaplikasikan ilmu yang diperolehi dengan baik. Maka tugas yang melibatkan kesukarelawan dapat meningkatkan kemahiran atlit politeknik dalam permainan, pengurusan masa dan kehidupan sosial mereka.

Katakunci : Kesukarelawanan, Kelab Hoki Uddingston, Atlit

1.0 Pengenalan

Kesan aktiviti kesukarelawanan Kelab Hoki Uddingston kepada atlit hoki Politeknik Malaysia merupakan satu kajian yang dilakukan untuk melihat bagaimana sebuah kelab akan berjaya. Kelab yang berjaya adalah bergantung dengan adanya ahli-ahli kelab yang sentiasa menyokong kelab tersebut. Kajian ini dilakukan terhadap Kelab Uddingston dan atlit hoki politeknik Malaysia untuk melihat kesan positif yang diperolehi oleh atlit politeknik semasa berada dalam Kelab Uddingston. Kajian juga melihat keberkesanan aktiviti kesukarelawan dalam kehidupan seharian atlit hoki Politeknik Malaysia. Kajian yang dilakukan dengan membuat pemerhatian dan temubual terhadap pengurus Kelab Uddingston, ahli Kelab Uddingston dan atlit hoki Politeknik Malaysia. Kajian ini dilakukan secara kualitatif. Pengkaji terlibat secara langsung dalam pengurusan kelab. Kajian ini dapat dilihat daripada aspek pengurusan, kesukarelawan, sukan dan motivasi terhadap keberkesanan aktiviti kesukarelawan kepada kelab dan atlit hoki Politeknik Malaysia.

Kesukarelawan dapat difinisikan sebagai aktiviti yang melibatkan kerja yang dilakukan secara rela hati, ikhlas, tanpa paksaan daripada mana-mana pihak, tanpa mengharapkan ganjaran atau balasan material dan memberi manfaat kepada golongan atau pihak sasaran (Azizan, 2009). Ia selari dengan Shweiki & Mauck (1993), yang juga mendefinisikan bahawa sukarelawan merupakan pekerjaan tanpa upah. Kesukarelawan dalam dunia hoki dapat dilihat dengan penglibatan banyak pihak yang ingin melihat sesuatu perubahan yang berlaku dalam dunia hoki. Kesukarelawan merupakan satu kaedah di mana para atlit dapat melibatkan diri dalam dunia hoki tanpa melibatkan sebarang bayaran kepada mereka. Malahan individu yang menyertai kelab hoki tersebut turut akan menyumbangkan kepakaran atau dana mereka untuk membangunkan kelab tersebut.

Mengikut pemerhatian yang telah dilakukan di Malaysia, kelab yang berjaya adalah kelab yang mendapat sokong daripada pelbagai pihak daripada segi kewangan, tenaga, kepakaran dan lain-lain untuk membangunkan sebuah kelab yang berjaya. Contoh kelab yang terkenal iaitu Kelab Nusa Mahsuri yang dibangunkan untuk mencukil bakat daripada pelbagai lapisan umur. Kelab ini, ingin menjadikan badminton sebagai permainan yang diminati oleh semua lapisan umur. Kewujudan aktiviti kesukarelawan dalam kelab tersebut dapat menyumbang serba sedikit kejayaan kelab.

Aktiviti kesukarelawan, dapat mendorong seseorang individu lebih meminati sukan. Ini kerana aktiviti kesukarelawanan ini wujud dengan sendirinya tanpa ada sebarang paksaan oleh pihak luar. Contohnya pelajar dan murid datang ke sekolah dengan minat atau paksaan maka ia akan mendatangkan kesan yang berbeza. Disebabkan keinginan dan minat yang tinggi untuk berjaya maka mereka perlu melakukan sesuatu untuk berjaya.

Manakala sekiranya murid ke sekolah dengan paksaan dari ibu bapa ia akan menjadikan pembelajaran mereka di sekolah tidak menyeronok. Begitu juga dengan penerimaan para sukarelawan untuk meminati sesuatu bidang sukan. Pada mulanya mungkin sukan hanya sesuatu keseronokan tetapi lama kelamaan ini dapat menjadi sesuatu yang penting dalam kehidupan mereka.

Bagi hoki di Malaysia pula sikap kesukarelawan untuk membangunkan dunia hoki tidak begitu ketara. Ini berpunca ramai dikalangan penonton atau organisasi swasta tidak melihat hoki sebagai satu sukan yang dapat menarik dan meningkatkan nama negara dipersada dunia.

Pembangunan hoki di Malaysia nampak tidak menonjol berbanding sukan bola sepak dan badminton. Ini sebabkan prasarana hoki yang sukar untuk diperolehi. Contohnya di Johor Baharu hanya terdapat sebanyak satu padang hoki sahaja. Maka dengan ini menjadikan sukan hoki kurang diminati oleh pelbagai pihak. Di sekolah, pelajar bermain hoki di padang sekolah sahaja. Mereka tidak mempunyai tempat yang khusus untuk bermain hoki. Prasarana yang tidak lengkap juga menjadikan sesuatu permainan itu kurang mendapat sambutan daripada pelbagai pihak.

Berbanding permainan badminton atau bola sepak, peralatan dan prasarana sukan ini lebih mudah untuk dibangunkan. Berbanding sukan hoki, prasarana sukar untuk diperolehi mungkin disebabkan tidak banyak sokongan oleh pelbagai pihak terutamanya syarikat-syarikat besar atau badan koprat yang mempunyai dana yang banyak untuk membuat hubungan bersama komuniti setempat. Sekiranya pelbagai pihak memainkan peranan untuk mempromosikan sukan ini, maka tidak mustahil sukan hoki di Malaysia menjadi lebih menonjol dan maju diperingkat antarabangsa. Badan-badan koprat dapat membantu sukan hoki ini dengan cara menaja dan mengiklankan sukan hoki di Malaysia. Pengiklanan yang meluas dapat menjadikan sesuatu perkara lebih mudah tersebar.

Minat dan kerjasama oleh semua pihak dan masyarakat dapat mewujudkan aktiviti sukarelawan dan sekaligus menjadi pemangkin kejayaan sesebuah kelab. Aktiviti kesukarelawan bukan semata-mata menghulurkan dana sahaja ia juga boleh melibatkan kepakaran dan kerjasama untuk mewujudkan prasarana hoki yang lebih selesa kepada pemain dan ahli kelab. Kerjasama untuk memajukan kelab hoki perlu disokong daripada segi material, kepakaran, kesediaan atlit, pengurus dan jurulatih. Gabungan antara aspek tersebut dapat menjadikan kelab tersebut membangun dengan jayanya.

Menerusi pemerhatian yang telah dilakukan keatas Kelab Uddingston selama dua bulan dapat dilihat bahawa Kelab Uddingston merupakan salah satu kelab hoki di Scotland yang berjaya mempunyai ramai sukarelawan. Sukarelawan ini mempunyai satu misi iaitu ingin membangunkan dunia hoki diperingkat kebangsaan khususnya dan dunia amnya. Ahli kelab telah mengambil inisiatif untuk membangunkan kelab mereka dengan usaha menyumbang daripada segi kewangan, kepakaran, tenaga dan masa untuk menjadikan kelab mereka berjaya pada masa akan datang.

Sukarelawan berdasarkan Kamus Dewan Bahasa, kerja sukarela yang melibatkan penyertaan sukarelawan di dalam sesebuah aktiviti yang dilakukan secara sukarela, rela hati, ikhlas, tanpa paksaan mana-mana pihak tanpa mengharapkan ganjaran atau balasan material dan memberi manfaat kepada golongan atau pihak sasaran.

Bagi Kelab Uddingston hampir semua pemain daripada kelab merupakan sukarelawan. Tujuan utama mereka melibatkan diri dalam Kelab Uddingston secara sukarela ini adalah untuk sama-sama membangunkan kelab yang mereka cintai. Ahli kelab yang ingin melibatkan diri dalam Kelab Uddingston ini adalah individu yang tidak mengharapkan sebarang bayaran daripada pihak kelab. Fokus individu ini adalah untuk menjaga kesihatan dan mengaplikasikan teknik dan kemahiran dalam sukan yang mereka sukai. Atlit-atlit juga mempunyai misi yang tersendiri iaitu ingin menjadikan Kelab Uddingston lebih disegani oleh orang ramai dengan mempunyai ramai ahli yang terdiri daripada sukarelawan.

Mereka melakukan aktiviti kesukarelawan seperti memberi latihan secara percuma kepada pelajar-pelajar sekolah kebangsaan dan sekolah menengah secara percuma. Mereka

menjadikan aktiviti kesukarelawan ini menjadi lebih menarik dengan adanya penglibatan daripada pelbagai pihak. Aktiviti sukarelawan ini merangkumi aspek kepakaran, dana dan prasarana. Daripada segi kepakaran mereka menggunakan khidmat jurulatih yang akan mengajar para pemain mereka pada setiap petang. Keadaan ini menyumbang kepada peningkatan kemahiran atlit untuk menjadi lebih berkemahiran.

Manakala bagi pengurusan pula, pihak kelab tidak membayar dalam kadar yang tinggi untuk mendapatkan khidmat pengurus. Pihak kelab hanya membayar pengurus daripada luar untuk mengajar pengurus kelab bagaimana cara untuk menguruskan kelab dengan sistematik. Jurulatih yang berpengalaman juga melakukan tugas secara sukarela. Penglibatan semua ahli dalam kelab menjadikan kelab ini dapat diurus secara sistematik. Para atlit pula akan menjalani latihan pada setiap petang dan mereka hadir tanpa sebarang paksaan. Keadaan ini juga menonjolkan sikap para atlit yang mempunyai motivasi yang tinggi untuk membangunkan kelab. Terdapat seramai 20 hingga 30 orang atlit akan hadir ke sesi latihan setiap hari. Sikap dan tanggungjawab yang wujud dalam diri setiap atlit perlu dicontohi oleh atlit kita di Malaysia. Sikap yang ingin memajukan diri sendiri ini merupakan cara yang terbaik untuk berjaya. Perpatah mengatakan bahawa "Usaha tangga kejayaan" maka tidak salah sekiranya kita melebihi usaha sebelum menempa kejayaan.

Semasa pemerhatian dilakukan ke atas kelab tersebut beberapa orang atlit hoki politeknik telah dibawa bersama-sama untuk melihat dan merasai suasana dan kehidupan atlit Kelab Uddington itu sendiri. Mereka diberi peluang selama tiga bulan untuk merasai kehidupan di dalam kelab tersebut. Mereka didedahkan berkaitan kehidupan sebagai salah seorang atlit kelab tersebut. Atlit Politeknik Malaysia bersama-sama dengan atlit Kelab Uddington dalam latihan dan kehidupan sosial mereka.

Psikologi manusia yang tinggi dalam menyatu padukan individu daripada pelbagai latar belakang berkongsi membentuk satu identiti dapat meningkatkan lagi sifat kesukarelawan atlit untuk memajukan diri dalam bidang sukan yang diceburi, dalam menggapai cita-cita untuk berjaya. Menurut Wu et al (2009), menyatakan bahawa tanpa sukarelawan banyak aktiviti dalam pelbagai sektor tidak akan dapat beroperasi dengan baik. Keadaan ini disebabkan aktiviti kesukarelawan ini akan meringankan beban penganjur untuk menjayakan sesuatu program.

1.1 Latar Belakang Masalah

Aktiviti kesukarelawan merupakan satu cara yang mudah untuk mendekati masyarakat kepada individu dan kelompok. Masyarakat merupakan individu yang suka untuk mencari ruang dan peluang untuk menjadikan kehidupan mereka lebih sempurna dan menyeronokan. Keseronokan dalam bermasyarakat bukan terletak kepada keadaan sekeliling semata mata, ia melibatkan minat dan keinginan serta kepuasan dalam diri setiap individu tersebut.

Mengikut (Wann, 1997) menyatakan satu cadangan kajian saintifik tentang perlakuan tingkah laku manusia. Ia menunjukkan bahawa perilaku manusia adalah bergantung kepada psikologi dan keinginan manusia untuk membuat sesuatu yang mereka kehendaki dan digemari. Manakala, mengikut takrifan berkaitan psikologi sukan pula (Wann, 1997) menyatakan bahawa satu bidang kajian saintifik yang melihat kesan serta pengaruh sesuatu aktiviti terhadap perlakuan

fizikal. Afektif serta kognitif ke atas mereka yang terlibat secara langsung mahupun tidak langsung dengan aktiviti tersebut.

Psikologi sukan akan menyumbang kepada peningkatan potensi dan prestasi dalam bidang sukan, peningkatan pembentukan sahsiah dan semangat kesukanan. Ini dapat dilihat dengan adanya pelbagai jenis aktiviti yang melibatkan pelbagai lapisan umur untuk menjayakan sesuatu program dan aktiviti sukan. Aktiviti sukan yang diwujudkan selalunya akan melibatkan pelbagai pihak. Pengajuran sesuatu aktiviti dapat menarik minat masyarakat untuk menyertainya. Maka, aktiviti kesukarelawan dapat diwujudkan walaupun dalam jangka masa yang pendek.

1.2 *Penyataan Masalah*

Kebelakangan ini sukan merupakan salah satu platform untuk mendekatkan masyarakat kepada sesuatu perkara yang baru. Ia bukan sekadar melibatkan remaja sahaja tetapi ia akan melibatkan semua lapisan masyarakat. Melalui sukan pelbagai aktiviti dapat dilakukan dengan jayanya. Bukan sekadar sukan yang memerlukan peralatan yang khusus malahan sukan yang tidak memerlukan peralatan juga dapat dijadikan sebagai wadah untuk mencari sukarelawan bagi membina sebuah kelab yang mempunyai ramai ahlinya.

Menurut Synder dan Spreitzer (1989), menyatakan sukan bermaksud aktiviti yang dipertandingkan mengikut peraturan dan undang-undang yang telah ditetapkan oleh badan sukan tersebut. Sukan merupakan suatu aktiviti yang boleh memberi keseronokan, kemewahan dan kebanggaan kepada setiap individu yang menceburkan diri ke dalamnya. Sukan dapat mewujudkan banyak peluang kepada pelajar IPT untuk melibatkan diri dalam aktiviti kesukarelawan ini.

Kesukarelawan pula merupakan cara mudah untuk menarik minat masyarakat untuk menyertai sesuatu program. Menurut kajian yang dilakukan oleh Sharifira, Jamalian, Nikbakhsh dan Ramezani (2011), mendapati faktor motivasi adalah penting dalam pengurusan program sukarelawan. Ini menunjukkan bahawa individu yang terlibat dengan sukarelawan ini memerlukan minat yang tinggi untuk melaksanakan tugas yang diberikan.

1.3 *Objektif Kajian*

Kajian yang dilakukan adalah untuk melihat:

- a. Kesan positif yang telah diperolehi oleh atlet hoki Politeknik Malaysia semasa lawatan sambil belajar di Kelab Hoki Uddingston.
- b. Keberkesanan aktiviti kesukarelawan yang dilakukan oleh Kelab Hoki Uddingston dalam diri atlet Politeknik Malaysia.

1.4 Persoalan Kajian

Persoalan kajian merupakan elemen yang perlu diberi perhatian semasa proses untuk membuat penyelidikan. Persoalan kajian ini boleh diperolehi daripada sumber pengumpulan data utama dan data kedua. Persoalan yang diketengahkan oleh penyelidik ialah kesan positif yang diperolehi oleh atlit Politeknik Malaysia semasa berada dalam Kelab Uddingston dan keberkesanan aktiviti kesukarelawan dalam kehidupan seharian atlit Politeknik Malaysia.

Persoalan kajian yang dikaji ialah :

- a. Apakah kesan positif yang telah diperolehi oleh atlit hoki Politeknik Malaysia semasa lawatan sambil belajar di Kelab Hoki Uddingston?
- b. Bagaimanakah keberkesanan aktiviti kesukarelawan yang dilakukan oleh Kelab Hoki Uddingston dalam diri atlit Politeknik Malaysia?

1.5 Kepentingan Kajian

Kajian yang dilakukan keatas pengurus, ahli Kelab Hoki Uddingston, atlit Kelab Hoki Uddingston dan atlit politeknik. Penkaji ingin melihat kesan positif yang wujud dalam diri setiap individu untuk melakukan kerja atau tugas secara sukarela tanpa meminta atau mengharapkan sebarang ganjaran atau bayaran. Kajian ini boleh diaplikasikan untuk menjadikan pembakar semangat untuk mewujudkan satu kelab yang berjaya.

Kajian ini di buat keatas atlit hoki politeknik untuk melihat keberkesanan lawatan sambil belajar atlit hoki ke Scotland untuk mewujudkan sifat sukarela dalam kehidupan seharian atlit tersebut.

1.6 Batasan Dan Skop Kajian

- i) Batasan kajian adalah meliputi aktiviti kesukarelawan kepada pengwujudan sebuah kelab yang berjaya, kesan positif pada atlit dan keberkesanan aktiviti kesukarelawan dalam kehidupan seharian atlit Politeknik Malaysia.
- ii) Skop kajian adalah terhadap pengurus Kelab Uddingston, pengurus Politeknik Malaysia, ahli Kelab Uddingston, atlit Kelab Uddingston dan atlit politeknik yang akan menyumbang dan membangunkan kelab supaya dapat menjadi kelab yang terkemuka dengan menghasilkan ramai sukarelawan, penaja dan ahli kelab yang ramai.

2.0 *Kajian Literatur*

Sukan dan masyarakat merupakan satu pendekatan yang dilakukan untuk menjadikan sesebuah aktiviti lebih menarik. Aktiviti kesukarelawan dapat diwujudkan berdasarkan minat dan kecenderungan seseorang kepada sesuatu perkara atau aktiviti. Aktiviti yang melibatkan fizikal dapat dipupuk dengan adanya sokongan daripada pelbagai pihak untuk menjadikan aktiviti fizikal ini lebih menarik. Dalam kajian ini, pengkaji melihat bahawa sukan, kesukarelawan dan motivasi berkait rapat untuk mewujudkan satu kelab yang berjaya.

2.1 *Sukan*

Sukan terdiri daripada aktiviti fizikal yang dilakukan untuk pelbagai tujuan untuk pertandingan, keseronokan, pembangunan, kemahiran, kecemerlangan dan sebagainya. Berdasarkan dasar sukan negara sukan adalah untuk semua. Ia adalah bertujuan untuk membentuk masyarakat yang sihat dan cergas melalui penglibatan secara meluas dalam aktiviti sukan. Contohnya senam robik yang menggabungkan muzik dan fizikal untuk menjadikan aktiviti sukan itu lebih menarik.

Muzik dan sukan merupakan aktiviti yang menarik, di Amerika Syarikat banyak pasukan sorak diwujudkan untuk menjadikan sukan yang dipertandingkan menjadi lebih seronok dan mendapat sambutan oleh pelbagai pihak. Di Malaysia tidak banyak sukan yang mempunyai pasukan sorak ini kerana mereka lebih fokus kepada permainan bukan keseronokan. Disebabkan itu maka terhasil satu pemahaman masyarakat bahawa sukan untuk kecemerlangan.

Berdasarkan pandangan masyarakat, sukan akan menjadi lebih seronok apabila adanya aktiviti sampingan seperti hiburan dan aktiviti yang melibatkan semua lapisan masyarakat. Berbanding dengan sukan untuk kecemerlangan, ia bertujuan untuk meningkatkan pencapaian atlit dalam pertandingan peringkat tertinggi untuk meningkatkan imej negara.

Bagi Kelab Uddingston ia dapat menunjukkan bahawa komuniti dan sukan menjadi perkara yang saling berkaitan. Ini dapat dilihat dengan keperihatinan ibu bapa dalam melibatkan anak-anak mereka dalam aktiviti yang di adakan oleh pihak Kelab Uddingston ini. Ibu bapa menghantar anak mereka ke *Summer Camp* untuk melibatkan anak-anak mereka menjadi ahli. Keadaan ini dapat dilihat apabila penglibatan anak-anak dalam sukan hoki ini. Faktor persekitaran banyak mempengaruhi tingkah laku anak-anak.

Merujuk Rahil dan Habibah (2002) pengaruh yang paling awal diterima oleh kanak-kanak adalah daripada ibu bapa dan ahli keluarga yang terdekat. Maka tidak dapat dinafikan bawa ahli Kelab Uddingston mempunyai ahli yang terdiri daripada pelbagai lapisan masyarakat dan latar belakang. Berbanding di Malaysia ibu bapa tidak didedahkan dengan kelab-kelab yang dapat mencungkil minat dan kebolehan kanak-kanak. Mereka hanya terdedahkan dengan sukan di sekolah sahaja. Apabila sampai di rumah ibu bapa lebih fokus kepada pencapaian akademik sahaja. Sepatutnya perkembangan anak-anak perlu seiring antara suka dan akademik.

2.2 Kesukarelawan

Kesukarelawan merupakan satu aktiviti yang dilakukan oleh setiap individu di dunia ini. Ia merupakan aktiviti yang telah wujud daripada zaman-berzaman. Kesukarelawan dapat meningkatkan sifat perikemanusiaan dan belas kasihan kepada individu yang lain. Aktiviti kesukarelawan ini di sokong oleh tradisi masyarakat, ideologi dan nilai-nilai budaya bagi memberikan impak yang besar kepada masyarakat. Ini dapat dilihat dengan pengelibatan ibu bapa, remaja, kanak-kanak dan orang dewasa.

Aktiviti kesukarelawan bukan sekadar aktiviti yang melibatkan kesusahan malahan aktiviti yang menyeronokkan dan mendatangkan kesan kepada individu yang terlibat secara langsung dan tidak langsung tersebut. Hari Sukarelawan Antarabangsa (IVD) yang diraikan pada 5 Disember setiap tahun menjadikan para sukarela akan lebih gembira. IVD disambut semenjak tahun 1985 yang bertujuan untuk menghargai jasa dan sumbangan sukarelawan dan meningkatkan kesedaran orang awan berkaitan semangat kesukarelawan ini.

Menurut Wilson, 2000 yang menyatakan bahawa kesukarelaan merujuk kepada “*any activity in which time is given freely to benefit another person, group or cause*” menjadikan bahawa kesukarelawan merupakan satu tunggak untuk mendekatkan individu dengan masyarakat dengan menjadikan sifat ingin membantu yang tinggi tanpa mengharapkan sebarang ganjaran.

Kesukarelawan penting dalam menyumbang kepakaran, kemahiran, pengetahuan dan tenaga (Dorsch et al 2002). Keadaan ini dapat dilihat dengan melihat pelbagai pihak yang terlibat secara langsung dengan Kelab Uddingston untuk menjayakan misi mereka sekaligus menjadikan kelab tersebut dikenali bukan sekadar di Scotland malahan di pesada antarabangsa. Bagi atlet hoki politeknik mereka melibatkan diri secara sukarela untuk mengajar pelajar-pelajar sekolah menengah untuk bermain hoki. Mereka berkongsi pengalaman dan kemahiran mereka semasa berada dalam Kelab Uddingston untuk menjadikan mereka lebih matang untuk menjadi sekarelawan.

2.4 Motivasi

Motivasi merupakan satu perkara yang penting untuk menjadikan seseorang lebih minat kepada sesuatu. Menurut Alderman (1974), motivasi bermaksud kecenderungan tingkah laku dan pilihan yang dikawal oleh hubungan akibat dan kecenderungan tingkah laku yang berterusan sehingga matlamat tercapai.

Kejayaan perlu di sokong dengan motivasi yang tinggi untuk menjayakan sesuatu impian sesebuah kelab. Motivasi yang tinggi dapat menjadi perangsang kepada kejayaan pada masa akan datang. Manakala Cox (1994), telah mendefinisikan bahawa motivasi sebagai sumber atau alat yang menggalakkan seseorang untuk mencapai matlamat dan seterusnya berusaha mencapai matlamat tersebut sehingga berjaya. Motivasi juga disokong dengan adanya pelbagai pihak untuk memastikan kejayaan berpihak kepada mereka. Motivasi yang tinggi menjadikan seseorang mencapai misi yang telah ditetapkan.

Individu yang mempunyai motivasi yang tinggi berbeza dengan individu yang mempunyai motivasi yang rendah. Ini dapat dilihat dengan tingkah laku atlet daripada segi sosial, personaliti

dan kognitif seseorang individu. Motivasi yang tinggi juga adalah penting dalam memupuk minat serta komitmen sukarelawan (Sharififar, Jamaliam, Nikbakhsh dan Ramezani, 2011). Sukarelawan melakukan tugas tanpa mengharapkan sebarang ganjaran maka pujian dan semangat perlu diberikan kepada mereka supaya mereka dapat merasai bahawa mereka dihargai walaupun mereka tidak diberi ganjaran daripada segi material.

3.0 Metodologi Kajian

Dalam bab ini, penentuan metodologi kajian merupakan perkara yang penting bagi memastikan penyelidikan ini mencapai objektif yang diharapkan. Objektif utama kajian ini ialah melihat kesan postif yang diperolehi oleh atlit Politeknik Malaysia semasa berada dalam Kelab Uddindston dan keberkesanan aktiviti kesukarelawan dalam kehidupan seharian atlit Politeknik Malaysia.

Pengumpulan data utama melibatkan pemerhatian dan temu bual yang melibatkan pengurus Kelab Uddingston, pengurus hoki Politeknik Malaysia, atlit Kelab Uddingston dan Politeknik Malaysia, ahli Kelab Uddingston dan pelajar politeknik yang terlibat secara langsung dengan penyelidikan ini.

3.1 Reka Bentuk Kajian

Rekabentuk kajian ini ialah kajian kualitatif jenis pemerhatian dan temubual. Kajian ini melibatkan enam orang atlit hoki politeknik, pengurus Kelab Uddingston, pengurus hoki Politeknik Malaysia, atlit Kelab Uddingston dan ahli Kelab Uddingston.

Pemerhatian yang digunakan adalah cara pemerhatian tidak berstruktur dengan tidak menghadkan aktiviti-aktiviti mereka yang diperhatikan pada tahap-tahap tertentu oleh pengkaji. Aktiviti yang dilakukan ini melibatkan pemerhatian tidak di kawal kerana pengkaji melihat hasil daripada aktiviti yang tidak konsisten. Pengkaji juga menggunakan cara pengamatan secara teliti terhadap situasi sebenar dengan tidak menggunakan sebarang instrumen ketepatan atau menyemak ketepatan fonomena yang berlaku. Pemerhatian jenis ini mempunyai kelebihan yang tersendiri kerana maklumat yang banyak dan secara langsung terhadap fenomena yang diperhatikan.

Menurut Chua Yan Piaw (2006), menyatakan bahawa pemerhatian yang melibatkan pemerhatian terbahagi kepada empat iaitu pemerhati sebagai peserta, peserta sebagai pemerhati, peserta penuh dan pemerhatian penuh. Bagi pengkaji, beliau memilih untuk menjadi pemerhati sebagai peserta dan pemerhati penuh bagi merasai sendiri pengalaman berada dalam kelab tersebut.

3.2 Prosedur Kajian

- i. Kajian ini melibatkan seorang pengurus hoki Politeknik Malaysia, enam orang pemain hoki. Kumpulan ini akan melibatkan diri secara langsung dalam pengurusan, pengendalian dan kehidupan atlet hoki Kelab Uddingston, Scotland. Mereka diberi peluang untuk merasai kehidupan mereka di sana.
- ii. Pengurus hoki Politeknik Malaysia didedahkan bagaimana untuk mengurus pasukan dengan membawa pengurus bagaimana cara untuk mengendalikan sukarelawan untuk memajukan sesebuah kelab.
- iii. Atlet hoki pula didedahkan teknik untuk meningkatkan stamina dan teknikal dalam permainan hoki dan menyertai aktiviti yang berbentuk sukarelawan dalam Kelab Uddingston.
- iv. Pengkaji membuat temubual bersama pengurus, ahli kelab, atlet hoki untuk melihat keberkesanan dan sumbangan mereka untuk menjayakan kelab tersebut.
- v. Hasil temubual yang dilakukan, data dianalisis berdasarkan komponen sukan, kesukarelawan, pembangunan kelab dan motivasi dalam merealisasikan impian kelab untuk terus berjaya.

3.3 Populasi dan Sampel Kajian

Populasi bagi kajian ini ialah ahli Kelab Uddingston. Seramai 20 orang ahli kelab yang terlibat secara langsung dan tidak langsung dalam pembangunan kelab tersebut. Manakala sampel kajian hanya melibatkan pengurus Kelab Hoki Uddingston, pengurus hoki Politeknik Malaysia, atlet Kelab Uddingston dan Politeknik Malaysia dan ahli Kelab Hoki Uddingston.

3.4 Analisis Data

Kajian ini menggunakan cara menggunakan kaedah kajian kualitatif yang melibatkan pemerhatian dan temubual bersama pengurus Kelab Uddingston, atlet Kelab Hoki Uddingston dan Politeknik Malaysia dan ahli Kelab Uddingston untuk melihat bagaimana aktiviti kesukarelawan dapat menjadi pemangkin untuk memajukan sukan hoki diperingkat masyarakat khasnya dan peringkat antarabangsa amnya.

4.0 Analisis Data

Dalam bab ini penyelidik akan membincangkan hasil dapatan daripada kajian yang telah dijalankan terhadap individu yang terlibat secara langsung dalam pembangunan Kelab Uddingston dan atlet hoki Politeknik Malaysia. Kajian yang menggunakan kaedah kualitatif yang menggunakan kaedah pemerhatian dan temubual. Ini dapat membantu untuk kajian ini lebih realistik dan mempunyai kesahan yang tinggi. Pengalaman dalam pembangunan hoki di Scotland juga dapat menyumbang kepada kesahan.

Pengkaji ingin melihat sejauh mana aktiviti kesukarelawan ini dapat menyumbang kepada kejayaan sesebuah kelab daripada segi individu yang terlibat, persekitaran dan motivasi yang

tinggi untuk melakukan tugas yang berbentuk kesukarelawan. Kajian ini mendapat kerjasama daripada pelbagai pihak untuk menjayakan pemerhatian yang dibuat pada Kelab Uddingston, Scotland.

4.1 Analisis Pemerhatian

Hasil daripada pemerhatian yang dilakukan ke atas pengurus, atlit Kelab Uddingston dan ahli Kelab Uddingston pengkaji mendapati bahawa disebabkan aktiviti kesukarelawan yang diwujudkan dalam kelab tersebut ramai ahli yang menyertai kelab tersebut secara sukarela tanpa sebarang paksaan. Ini kerana apabila mereka menyertai kelab tersebut maka banyak faedah yang diperolehi oleh mereka untuk terlibat secara langsung dengan kelab hoki yang terkemuka di Scotland ini. Pengurus kelab ini tidak mengenakan sebarang bayaran apabila kelab menggunakan perkhimatan beliau. Hanya ketua pengurus sahaja yang diberikan sedikit suguhati untuk membantu pengurusan kelab dengan lebih sistematik.

Atlit Kelab Uddingston pula terdiri daripada ahli kelab. Atlit akan menjalani latihan setiap petang untuk meningkatkan kemahiran dan kepakaran mereka dalam sukan hoki ini. Atlit ini tidak dibayar gaji malahan mereka menyumbangkan kepakaran dan masa mereka untuk memberi latihan ke sekolah-sekolah di Scotland untuk melahirkan lebih ramai pelajar yang pandai bermain hoki dan sekaligus meningkatkan peningkatan ahli Kelab Uddingston itu sendiri.

Kedadaan ini disebabkan kelab memerlukan dana, maka dana akan diperolehi hasil daripada penglibatan ahli baru dalam kelab tersebut. Individu yang akan menyertai kelab tersebut perlu membayar yuran keahlian, ini menunjukkan bahawa kelab ini dapat menjana pendapatan hasil penglibatan ahli-ahli baharu. Penglibatan banyak pihak dapat menjadikan kelab ini lebih berjaya kerana pelbagai lapisan umur dapat melibatkan dalam aktiviti yang dianjurkan. Apabila cuti sekolah pihak kelab akan membuat *Summer Camp* untuk menarik minat kanak-kanak menyertai aktiviti tersebut. Sokongan daripada ibu bapa dapat meningkatkan motivasi kepada anak-anak untuk menyertai aktiviti yang dianjurkan oleh kelab.

Kelab Uddingston juga mempunyai banyak syarikat dan badan koprata yang menyumbang dana dan peralatan serta prasarana yang canggih untuk menjadikan kelab ini mempunyai kelengkapan prasarana yang baik dalam melahirkan atlit yang berkebolehan. Kelengkapan prasarana yang canggih dan baik dapat menyumbang kepada latihan yang lebih sistematik.

4.2 Analisis Temu bual

Temu bual ini dilakukan bersama pengurus Kelab Uddingston, atlit Kelab Uddingston dan atlit hoki politeknik. Jadual 1, Jadual 2, Jadual 3, Jadual 4, Jadual 5 dan Jadual 6 dibawah menunjukkan cara untuk pengkaji mendapatkan maklumat dan data berkaitan objektif kajian.

Jadual 1: Jadual temubual bersama responden pertama iaitu **Mr. Allan Mc Gill (Presiden Kelab Uddingston)**

Bil	Soalan	Jawapan
1.	Bagaimana Kelab Uddingston ini ditubuhkan?	Kelab Uddingston ini ditubuhkan sejak tahun 2011. Ia melibatkan masyarakat di Scotland khususnya.
2.	Berapa ramai ahli yang terlibat secara langsung dalam menjayakan kelab ini?	Ahli yang terlibat secara langsung dalam kelab ini ialah seramai 4,000 orang ahli. Tiga orang jurulatih sepenuh masa yang akan melatih sehingga 14,000 kanak-kanak setahun dalam program bimbingan sekolah kami. Mereka ini terdiri daripada pelbagai latar belakang. Mereka yang menyertai kelab ini bukan secara paksaan tetapi minat untuk menjadi sukarelawan dapat membantu meningkatkan kejayaan kelab ini. Ahli kami sendiri yang sukarela untuk menjadi pengurus dan membantu daripada segi pengendalian aktiviti tanpa dikenakan sebarang bayaran. Kelab ini mempunyai 5 pasukan lelaki senior dan 3 pasukan wanita senior.
3.	Apakah aktiviti yang dilakukan untuk menarik minat masyarakat untuk menyertai kelab ini?	Kami melakukan promosi menggunakan media elektronik untuk menarik minat ahli kami. Kami telah menaik turun pelbagai aktiviti kelab kami untuk tatapan umum supaya mereka dapat melihat kejayaan yang pernah kami perolehi sepanjang kelab kami ditubuhkan.
4.	Bagaimana kelab ini menjana pendapatan?	Kami menjana pendapatan dengan yuran keahlian yang kami kenakan kepada ahli-ahli kami. Kami juga mempunyai sebanyak 20 syarikat yang akan menaja kelab kami. Tajaan yang kami perolehi dalam pelbagai bentuk. Samada dalam bentuk kewangan, peralatan, makanan dan kelengkapan untuk sukan hoki.

Jadual 2: Jadual temubual bersama responden kedua iaitu **Ross Mc Willam (Pengurus pembangunan remaja)**

Bil	Soalan	Jawapan
1.	Apakah program yang dijalankan oleh pihak kelab untuk menarik minat masyarakat?	Kami membuka peluang kepada sekolah-sekolah berdekatan untuk mengambil peluang yang pihak kelab berikan dengan menyediakan jurulatih untuk mengajar pelajar mereka bermain hoki secara percuma. Kami juga menyediakan atlit hoki kami untuk bermain bersama-sama semasa latihan. Pihak kelab juga menyediakan kemudahan kepada para pelajar dan ahli kami untuk menggunakan kemudahan yang ada dengan cara yang mudah untuk di akses. Keadaan ini dapat meningkatkan minat kanak-kanak dan ibu bapa untuk menghantar anak mereka menyertai kelab kami.
2.	Bagaimana pihak kelab mencari ahli kelab baharu?	Kami mencari ahli-ahli baru dengan mewujudkan program-program daripada akar umbi. Ia melibatkan program kanak-kanak dan remaja. Setakat 2018, kami telah mempunyai seramai 14,000 orang peserta yang terdiri daripada kanak-kanak dan remaja yang bersama-sama untuk menyertai aktiviti yang dibuat. Kami juga mempunyai laman sesawang yang boleh di akses untuk sesiapa yang ingin mendapatkan maklumat berkaitan kelab kami.
3.	Apakah aktiviti yang dijalankan oleh pihak kelab untuk menarik minat remaja untuk menyertai kelab ini?	Kami membuat banyak aktiviti yang berbentuk pertandingan untuk dijalankan. Pertandingan ini terbuka kepada sesiapa yang berminat yuran penyertaan akan dikenakan dengan cara ini kami dapat melihat banyak pasukan akan datang mendaftar. Semasa pendaftaran mereka akan diterangkan berkaitan dengan kelab ini

		serta kelebihan apabila mereka menyertai kelab ini. Cara ini juga merupakan salah satu cara untuk mempromosikan kelab kami dan menarik lebih ramai ahli untuk kelab kami.
4.	Apakah keistimewaan kepada para remaja yang terlibat secara langsung dalam kelab ini?	Bagi remaja yang telah menjadi ahli kami, mereka berpeluang menggunakan semua peralatan, kelengkapan dan padang kami. Mereka juga boleh mendapat bimbingan dan latihan yang mencukupi untuk bermain hoki. Kami menyediakan jurulatih sukarelawan yang berkemahiran tinggi daripada segi kemahiran dan kepakaran dalam bidang sukan hoki.

Jadual 3: Jadual temubual bersama responden ketiga iaitu **Atlit Hoki Politeknik Malaysia**

Bil	Soalan	Jawapan
1.	Apa yang anda perolehi semasa bersama-sama Kelab Uddingston dalam perkembangan atlit?	Saya dapat mempelajari satu perkara yang baru iaitu bagaimana atlit hoki Kelab Uddingston mempunyai motivasi yang tinggi untuk meningkatkan prestasi mereka dalam dunia sukan hoki ini. Mereka dapat membahagikan masa dengan baik untuk membuat latihan di waktu petang dan bersekolah di waktu pagi. Mereka dapat membahagi masa dengan bijak untuk mencapai cita-cita mereka supaya berjaya dalam pelajaran dan dunia sukan hoki.
2.	Apakah aktiviti yang dilakukan oleh pihak kelab untuk membangunkan Kelab Uddingston?	Pihak Kelab Uddingston telah merancang pelbagai program untuk atlit hoki mereka dengan mengadakan program untuk berkaitan kecergasan, kemahiran, pengurusan masa dan motivasi dalam melahirkan atlit yang mempunyai sasiyah yang terpuji dan <i>softskill</i> yang baik.

3.	Apakah yang anda seronok berkaitan Kelab Uddingston ini?	Banyak pihak yang menaja kelab ini daripada segi kewangan, prasaranan dan pengangkutan untuk keselesaan ahli kelab dan atlit mereka.
----	--	--

Jadual 4: Jadual temubual bersama responden keempat iaitu **Atlit Hoki Politeknik Malaysia**

Bil	Soalan	Jawapan
1.	Apa yang anda perolehi semasa bersama-sama Kelab Uddingston dalam perkembangan atlit?	Saya dapat mempelajari cara atlit hoki Kelab Uddingston mengurus masa mereka. Mereka juga mempunyai sikap dan disiplin yang tinggi dalam latihan dan pertandingan yang mereka sertai. Atlit hoki Kelab Uddingston ini juga mempunyai tahap motivasi yang tinggi untuk meningkatkan prestasi mereka dalam dunia sukan hoki.
2.	Apakah aktiviti yang dilakukan oleh pihak kelab untuk membangunkan Kelab Uddingston?	Pihak Kelab Uddingston telah merancang pelbagai program untuk atlit hoki mereka dengan mengadakan program untuk berkaitan kecergasan, kemahiran, pengurusan masa dan motivasi dalam melahirkan atlit yang mempunyai siasah yang terpuji dan <i>softskill</i> yang baik.
3.	Apakah yang anda seronok berkaitan Kelab Uddingston ini?	Saya seronok kerana banyak aktiviti kesukarelawan yang dilakukan oleh kelab ini untuk berjaya bukan sekadar melibatkan atlit sahaja malahan melibatkan masyarakat sekeliling.

Jadual 5: Jadual temubual bersama responden kelima iaitu **Atlit Hoki Kelab Uddingston**

Bil	Soalan	Jawapan
1.	Apa yang anda perolehi apabila terlibat secara langsung dalam Kelab Uddingston?	Saya mendapat banyak keistimewaan bukan sekadar keseronokan tetapi banyak pengalaman yang menyeronokan yang saya perolehi antaranya ialah saya dapat melibatkan diri dalam aktiviti kesukarelawan dan mendekati diri dengan masyarakat setempat. Di sini saya bukan sekadar bermain hoki sahaja tetapi saya dapat bertukar buah fikiran bersama rakan-rakan.
2.	Apakah aktiviti yang anda lakukan untuk membangunkan Kelab Uddingston?	Saya memberikan fokus yang tinggi dalam latihan dan pertandingan yang saya sertai supaya saya dapat menaikan nama kelab saya. Saya menyumbang sedikit dana kewangan untuk membantu kelab ini lebih berjaya. Dana yang saya berikan ini telah diurus dengan baik dan mendatangkan kesan bukan hanya kepada saya sahaja malahan kepada seluruh ahli Kelab Uddingston ini.
3.	Apakah yang anda seronok berkaitan Kelab Uddingston ini?	Saya memastikan saya sentiasa menepati masa untuk menjalani latihan setiap petang supaya jurulatih saya seronok dengan saya. Saya juga dapat memanfaatkan ruang dan peluang yang diberikan oleh pihak kelab kepada saya supaya dapat menaikan nama kelab saya di persada antarabangsa nanti.

Jadual 6: Jadual temubual bersama responden keenam iaitu **Atlit Hoki Kelab Uddingston**

Bil	Soalan	Jawapan
1.	Apa yang anda perolehi apabila terlibat secara langsung dalam Kelab Uddingston?	Saya dapat banyak kelebihan dalam sukan hoki ini. Saya diberikan banyak latihan dan bimbingan daripada jurulatih yang berpengalaman dalam sukan hoki ini. Saya juga diberikan kelebihan menggunakan sebarang peralatan yang terdapat di kelab dengan lebih mudah. Tempat yang selesa berserta keadaan turft yang baik dapat digunakan untuk bermain hoki. Keadaan ini dapat meningkatkan lagi prestasi saya sebagai seorang atlit hoki di Kelab Uddingston ini.
2.	Apakah aktiviti yang anda lakukan untuk membangunkan Kelab Uddingston?	Saya memastikan saya sentiasa menepati masa untuk menjalani latihan setiap petang supaya jurulatih saya seronok dengan saya. Saya juga dapat memanafataakan ruang dan peluang yang diberikan oleh pihak kelab kepada saya supaya dapat menaikan nama kelab saya di persada antarabangsa nanti.
3.	Apakah yang anda seronok berkaitan Kelab Uddingston ini?	Kelab ini memberi banyak peluang kepada saya untuk meningkatkan prestasi saya dalam sukan hoki ini. Pelbagai kelengkapan dan kemudahan serta jurulatih yang berpengalaman dapat menjadikan kelab ini lebih seronok.

5.0 Rumusan, Perbincang dan Cadangan

Dalam bab ini penyelidik akan merumuskan dan membincangkan hasil dapatan daripada kajian yang telah dianalisis dan dinyatakan dalam Bab IV. Cadangan yang diberikan adalah bertepatan dengan kajian yang telah dijalankan. Dalam bahagian ini juga, penyelidik akan menghuraikan setiap aspek yang berkaitan dengan objektif, kajian literatur, metodologi dan instrumen kajian yang digunakan. Rumusan dan perbincangan adalah berkisar kepada setiap dapatan yang diperolehi daripada responden. Fokus perbincangan ini merujuk kepada kesan positif yang diperolehi oleh atlit Politeknik Malaysia semasa berada dalam Kelab Uddingston dan keberkesanan aktiviti kesukarelawan dalam kehidupan seharian atlit Politeknik Malaysia.

Hasil keseluruhan daripada perbincangan dan rumusan ini, beberapa cadangan yang difikirkan sesuai dan munasabah telah dibuat oleh penyelidik supaya dapat membantu penyelidik melihat kesan positif semasa berada dalam Kelab Uddingston dan keberkesanan aktiviti kesukarelawan dalam kehidupan seharian atlit Politeknik Malaysia. Tujuan perbincangan adalah untuk melihat kesan positif aktiviti kesukarelawan dalam menarik minat masyarakat terhadap sukan hoki.

5.1 Rumusan

Rumusan dapatan kajian ini adalah melibatkan kajian yang telah dilakukan oleh penyelidik. Kajian yang dilakukan adalah bertujuan untuk melihat kesan positif yang diperolehi oleh atlit Politeknik Malaysia semasa berada dalam Kelab Uddingston dan keberkesanan aktiviti kesukarelawan dalam kehidupan seharian atlit Politeknik Malaysia.

Kajian ini telah menggunakan kaedah kualitatif. Kaedah pemerhatian dan temubual dilakukan untuk dijadikan sebagai instrumen kajian. Kajian ini melibatkan enam orang atlit hoki politeknik, atlit hoki Kelab Uddingston, pengurus Kelab Uddingston, pengurus hoki Politeknik Malaysia dan ahli Kelab Uddingston itu sendiri.

Hasil daripada kajian ini, atlit politeknik dapat menganjurkan beberapa program kesukarelawan yang melibatkan sekolah menengah. Atlit politeknik ini memberi ilmu dan kepakaran mereka untuk mengajar pelajar di Sek Men Tanjung Putri, Pasir Gudang Johor. Aktiviti kesukarelawan ini menjadi lebih seronok apabila dapat sambutan daripada pihak ibu bapa dan masyarakat sekeliling.

Pengalaman mereka berada di Scotland selama tiga bulan dapat memberi atlit politeknik ilmu yang baru yang boleh diaplikasikan di Malaysia. Contohnya daripada segi kejurulatihan yang melibatkan posisi mereka sebagai atlit hoki. Mereka juga telah didedahkan bagaimana untuk menguruskan sesuatu aktiviti kesukarelawan yang melibatkan pelajar sekolah. Aktiviti kesukarelawan yang cuba di tonjolkan oleh Kelab Uddingston serba sedikit dapat menunjukkan kaedah bagaimana untuk menarik minat masyarakat untuk meminati sukan hoki ini. Atlit politeknik melakukan aktiviti sukarela ini dengan dibantu oleh rakan-rakan yang sama-sama ingin mencari pengalaman baru untuk menimba ilmu yang baru pengurusan pasukan.

Kesan positif yang diperolehi oleh atlit hoki politeknik ini adalah dengan melihat sikap atlit Kelab Uddingston dengan konsisten menjalani latihan setiap petang tanpa sebarang paksaan

daripada mana-mana pihak. Sifat yang mementingkan kerjasama daripada ahli pasukan ini perlu dipupuk oleh semua lapisan masyarakat supaya pasukan itu akan lebih berjaya.

5.2 Cadangan Kajian

Hasil daripada perbincangan yang telah dilakukan maka penyelidik dapat mengutarakan beberapa cadangan hasil daripada kajian tersebut. Cadangan adalah berdasarkan kepada persoalan kajian yang telah dikemukakan pada bab satu. Cadangan yang dikemukakan adalah bertujuan untuk mengenalpasti kelemahan dan kekurangan pada kajian yang telah dilakukan. Ia akan digunakan untuk menambah baik sekiranya kajian ini akan diteruskan.

- 5.2.1 Aktiviti kesukarelawan yang dilakukan oleh pihak politeknik masih lagi tidak dapat melibatkan pelbagai pihak. Tujuan aktiviti kesukarelawan yang dilakukan adalah untuk mewujudkan satu aktiviti yang boleh mendekatkan masyarakat kepada sukan hoki. Aktiviti kesukarelawan ini merupakan salah satu usaha mereka untuk menaikkan nama sukan hoki di Malaysia amnya.
- 5.2.2 Kajian hanya berfokus kepada pengurus dan atlit hoki sahaja. Pada masa akan datang kajian ini boleh dilakukan keatas masyarakat Malaysia berkaitan penerimaan mereka berkaitan sukan hoki ini dengan melibatkan masyarakat sekeliling akan keseronokan melibatkan diri dalam sukan hoki.
- 5.2.3 Pendedahan akan sukan hoki ini kepada syarikat-syarikat dan badan-badan koprat dapat membantu lagi untuk pembangunan hoki di peringkat politeknik. Penaja diperlukan untuk kesediaan untuk membuat aktiviti kesukarelawan kepada masyarakat. Pajaan yang diperlukan adalah berbentuk prasarana dan kelengkapan suka hoki itu sendiri. Pihak politeknik perlu mewujudkan satu padang hoki supaya atlit yang terlibat lebih mudah bermain dan mengaplikasikan kemahiran dan kepakaran mereka bermain dapat ditonjolkan oleh atlit kepada masyarakat.
- 5.2.4 Kajian pada masa akan datang boleh melibatkan pelbagai pihak untuk dikaji untuk menjadikan kajian ini lebih menyeluruh daripada pelbagai peringkat umur dan latar belakang pendidikan dan masyarakat.

5.3 Kesimpulan

Hasil daripada kajian yang telah dilakukan maka penyelidik dapat menyimpulkan bahawa aktiviti kesukarelawan dapat melahirkan insan yang mempunyai tahap motivasi yang tinggi. Permulaan untuk mewujudkan individu yang mempunyai tahap kesukarelawan yang tinggi tidak mudah ia perlu disokong oleh pelbagai pihak. Bagi kanak-kanak dan remaja ia aktiviti kesukarelawan ini perlu disokong oleh ibu bapa. Ibu bapa merupakan individu yang paling dekat

dengan mereka maka tidak mustahil mereka dapat melakukan aktiviti kesukarelawan dengan seronok. Kesan positif yang dapat diperhatikan adalah atlit mempunyai motivasi yang lebih tinggi selepas atlit balik daripada lawatan sambil belajar di Kelab Uddingston ini.

RUJUKAN

Chua Yan Piaw. (2006). *Kaedah dan Statistik Penyelidikan : Kaedah Pendidikan*. Kuala Lumpur: McGraw Hill

Dorsch, KD, Riemer, HA, Sluth, V. Paskevich, 2002. *What Affect A Volunteers Commiment?* Toronto: Canadian Center for Philanthropy.

Rahil Hj Mahyuddin dan Habibah Elis. 2002. Psikologi pendidikan Untuk Perguruan; Shah Alam

Sharififar, F. Jamaliam, Z, Nikbakhsh R, Ramezani, Z.N 2011. Influence of Social factor and motives on communitie of sport events volunteers. *World Academy of Science, Technology & Society* 19

Shweiki & Mauck (1993). *Volunteering In Cross-National Perspective: Initial Comparisons*. Civil Society Working Papaer 10. London: London School Of Economics, Canter For Civil Society

Wilson, J 2000. *Voluteering, Annual Review of Sociology* 26

Wu J, Lo T.W & Liu E.S.C 2009. Psychometric Properties of the Volunteer Function Inventory with Chinese Students. *Jurnal of Community Psychology*.

MENGENALPASTI PENGUASAAN PELAJAR DIPLOMA AQUAKULTUR BAGI KURSUS MATEMATIK AGRIKULTUR (DBM11053)

Mohd Nawi Bin Ab Rahman @ Ismail¹, Mohd Nasir Bin Omar², Mohd Shakirurrahman Bin Ismail³

Jabatan Matematik Sains Komputer
Politeknik Jeli
Jalan Raya Timur Barat
17600 Jeli Kelantan

Abstrak

Kursus Matematik Agrikultur (DBM1053) merupakan salah satu kursus yang ditawarkan kepada pelajar semester satu Program Diploma Aquakultur (DAQ) di Jabatan Agroteknologi & Bio-Industri , Politeknik Jeli Kelantan (PJK). Objektif kajian ini adalah untuk menentukan peratus pencapaian pelajar dan peratus penguasaan pelajar bagi kursus DBM 1053 mengikut topik serta mengenalpasti tahap kefahaman pelajar bagi kursus Matematik Agrikultur (DBM1053). Sampel kajian ini terdiri daripada 59 orang pelajar semester satu program DAQ Sesi Disember 2017. Data pelajar ini diperolehi dari Sistem Pengurusan Maklumat Politeknik (SPMP), PJK bagi laporan Final Exam Assesment (FE) dan skrip jawapan peperiksaan akhir pelajar. Hasil kajian ini mendapati Soalan 5 menjadi pilihan pelajar dalam menjawab soalan pilihan dalam Bahagian B dibandingkan dengan dua soalan lain. Dalam Bahagian A soalan wajib, keseluruhan pelajar menjawab tetapi dari segi penguasaan didapati penguasaan pelajar adalah ditahap yang agak lemah dan memuaskan yang mendominasi pencapaian markah. Manakala dari segi penguasaan pelajar pada keseluruhan soalan, peratus dalam ketegori memuaskan dan lemah yang mendominasi nilai peratus dibandingkan dengan ketegori cemerlang dan baik .Dapatan kajian ini amat membantu dalam mengenalpasti kelemahan pelajar dalam menguasai kursus DBM1053 ini. Di samping itu, ianya juga dapat membantu pensyarah mengambil inisiatif atau tindakan untuk meningkatkan peratus penguasaan pelajar dan mengatasi kesalahan atau masalah yang dikenalpasti melalui kajian ini.

Kata Kunci: pelajar , penguasaan ,pencapaian , Matematik Agrikultur.

1.0 Pengenalan

Politeknik merupakan salah satu institusi pendidikan tinggi yang diberi tanggungjawab dalam

melahirkan graduan bagi memenuhi keperluan pekerja separa professional dalam pelbagai bidang. Politeknik Jeli merupakan salah satu politeknik yang menawarkan bidang dalam Agroteknologi dan Aquakultur. Terdapat dua program yang dijalankan di PJK ini, yang diletakkan di bawah Jabatan Agroteknologi & Bio-Industri.

Dalam format Peperiksaan Akhir untuk kursus Agriculture Mathematics DBM1053, terdapat Bahagian A dan Bahagian B. Bahagian A merupakan bahagian yang wajib dijawab oleh pelajar, dalam bahagian ini mengandungi 3 soalan yang membawa 75% markah, merangkumi Unit 1 : Fraction & Percentages, Unit 2 : Basic Algebra, Unit 3 : Unit Of Conversion, Unit 4: Standard Form, Index & Logarithm dan Unit 8 : Data Presentation. Manakala Bahagian B yang mempunyai 3 soalan adalah bahagian pilihan iaitu pilih satu dari tiga soalan yang diberikan. Ianya melibatkan Unit 5: Geometry & Measurement, Unit 6 : Coordinate Geometry & Graph dan Unit 7: Trigonometry.

Antara kesemua topik ini, tidak semua menjadi kesukaan dan pilihan pelajar untuk dijawab dalam peperiksaan. Hal ini terjadi berikutan asas dan penguasaan pelajar terhadap topik berkenaan mungkin lemah. Sejalan dengan dapatan dalam kajian Zakariya & Bamidele (2015) mendapati asas infrastruktur pembelajaran yang lemah merupakan factor utama kepada penguasaan yang sederhana dalam Matematik, diikuti dengan aspek emosi dan latar belakang Matemati yang lemah. Tidak dinafikan pelajar di Jabatan Agroteknologi & Bio-Industri mempunyai pencapaian SPM yang agak lemah.

Sehubungan dengan ini, kajian ini dijalankan untuk mendapatkan peratus purata pencapaian pelajar dalam kursus DBM1053 mengikut topik dan mengenalpasti tahap penguasaan pelajar dalam topik-topik yang dipelajari.

2.0 Sorotan Kajian Terdahulu

Pelan Strategik Pengajian Tinggi Negara (PSPTN) telah dilancarkan sebagai garis panduan kepada Kementerian Pendidikan Tinggi (KPT) dalam membangunkan sistem pendidikan tinggi di Malaysia. Salah satu teras dalam PSPTN ialah para pelajar digalakkan menyambung pengajian dalam bidang teknikal dan Vokasional (TVET) di institusi – institusi pengajian tinggi demi memenuhi permintaan tenaga kerja yang tinggi selari dengan keperluan semasa di mana graduan dalam bidang teknikal dan vokasional diperlukan dalam pasaran kerja dalam negara mahupun luar negara. Para pelajar dalam bidang teknikal dan vokasional memerlukan pengetahuan asas yang kuat dalam bidang matematik supaya dapat membantu negara dalam perkembangan ilmu sains dan teknologi [2].

Matematik merupakan kursus yang mendorong pelajar untuk berfikir dalam menyelesaikan sesuatu permasalahan. Penyelesaian masalah, penaklukan serta pemikiran mantik, nilai-nilai sejagat dan sejarah matematik merupakan aspek sokongan yang terdapat dalam kursus matematik. Proses pemahaman matematik di kalangan pelajar telah dibantu oleh aspek-aspek sokongan dan memberi kesan positif kepada proses pemahaman matematik di kalangan pelajar [3].

Matematik membantu pelajar dalam mempelajari pelbagai kemahiran seperti kemahiran menyelesaikan masalah, kemahiran dalam fakta asas, menaakul masalah, operasi, menyusun data, menggunakan pelbagai konsep matematik dan menyemak secara logik. Semua kemahiran ini akan membantu pelajar ketika mempelajari kursus lain seterusnya akan membantu pelajar ketika di alam pekerjaan. Di samping itu, pencapaian matematik bagi pelajar yang menguasai

pelbagai bidang kemahiran akan meningkat kerana para pelajar ini mampu menguasai kursus matematik seperti dinyatakan dalam kajian [4]. Pelajar yang berjaya dalam kursus matematik akan mampu untuk menyelesaikan masalah secara efektif kerana mempunyai ilmu pengetahuan dan kemahiran yang bersesuaian ketika berhadapan dengan kursus-kursus lain dan seterusnya akan cemerlang dalam kerjaya pada masa hadapan [2]. Pelajar yang mempunyai asas matematik yang baik juga berpotensi berjaya dalam kursus lain [7]. Oleh itu pelajar politeknik khususnya pelajar DPB perlu mempunyai minat terhadap topik Pengaturcaraan Linear kerana pelbagai kemahiran dapat dipelajari ketika proses menyelesaikan soalan dalam topik tersebut. Di samping itu seseorang pelajar boleh menukar pandangan tentang kesukaran menyelesaikan soalan matematik sekiranya pelajar tersebut mempunyai kefahaman konsep asas yang kukuh dan kemahiran berfikir kritis [11].

Terdapat beberapa faktor yang menyebabkan pelajar berasa sukar terhadap kursus matematik seperti kurang pemahaman terhadap kemahiran asas, pemahaman konsep dan kecuaihan [6]. Selain itu, masalah penguasaan pelajar ini juga adalah berkaitan dengan konsep-konsep dalam tajuk yang melibatkan bidang nombor seperti pecahan dan perpuluhan yang menguji kemahiran-kemahiran dalam operasi nombor bercampur, penambahan dan penolakan integer negatif [7]. Analisis bagi setiap topik perlu dilaksanakan selepas sesi pembelajaran tamat untuk mengenalpasti tahap kefahaman yang telah dicapai oleh pelajar dan membantu pelajar yang menghadapi masalah. Secara tidak langsung usaha ini akan membantu meningkatkan motivasi, minat dan pencapaian pelajar [8].

Kesalahan lazim yang kerap dilakukan pelajar boleh dikategorikan dalam lima jenis kesalahan, iaitu kesalahan pemahaman, kesalahan pengertian, kesalahan transformasi, kesalahan memproses dan kesalahan kecuaihan seperti yang dinyatakan dalam kajian [9]. Ramai penyelidik melaporkan bahawa pelajar kurang fleksibiliti, tidak mampu membuat hubungkait antara konsep atau idea dan tidak mampu memahami konsep-konsep asas tetapi tidak meneliti di mana punca masalah tersebut. Perkara ini sama seperti yang dinyatakan dalam kajian [10]. Justeru itu, para pelajar perlu dipantau tentang aspek pemahaman asas, cara mentafsir soalan, penggunaan formula dan langkah-langkah yang digunakan ketika menyelesaikan soalan .

3.0 Penyataan Masalah

Kursus DBM1053 – Agriculture Mathematics merupakan kursus yang ditawarkan pada semester pertama bagi pelajar di bawah Jabatan Agroteknologi & Bio-Industri. Dalam kursus ini pelajar di tekankan kepada perkara-perkara asas dalam setiap topik, bersesuaian dengan bidang yang diambilnya di peringkat politeknik. Pelajar Jabatan Agroteknologi & Bio-Industri hanya mengambil kursus matematik pada semester satu sahaja, oleh yang demikian penekanan asas matematik perlu diberi penekanan yang terbaik pada semester ini sahaja.

Dalam format Peperiksaan Akhir untuk kursus Agriculture Mathematics DBM1053, terdapat Bahagian A dan Bahagian B. Dalam Bahagian A yang mengandungi 3 soalan yang membawa 75% markah, ianya merangkumi Unit 1 : Fraction & Percentages, Unit 2 : Basic Algebra, Unit 3 : Unit Of Conversion , Unit 4: Standard Form, Index & Logarithm dan Unit 8 : Data Presentation. Bahagian ini adalah wajib dijawab. Manakala Bahagian B yang mempunyai 3 soalan adalah bahagian pilihan iaitu pilih satu dari tiga soalan yang diberikan. Ianya melibatkan Unit 5: Geometry & Measurement, Unit 6 : Coordinate Geometry & Graph dan Unit 7: Trigonometry.

Semasa proses pembelajaran, tinjauan dan penelitian yang dibuat didapati pelajar agak sukar untuk menguasai topik- topik dalam Bahagian A (Peperiksaan Akhir). Oleh yang demikian kajian tindakan ini dilakukan untuk mengenalpasti peratusan pelajar menjawab Bahagian A dan peratusan yang menjawab mengikut topik. Selain daripada itu kajian ini juga untuk melakukan tindakan-tindakan penambahbaikan.

4.0 Fokus Kajian

Fokus kajian untuk mengkaji penguasaan pelajar menjawab soalan Bahagian A dalam Peperiksaan Akhir bagi kursus DBM1053 – Agriculture Mathematics di Jabatan Jabatan Agroteknologi & Bio-Industri , Politeknik Jeli Kelantan.

5.0 Objektif

Kajian ini bertujuan mengenalpasti penguasaan pelajar dalam menjawab Bahagian A dalam Peperiksaan Akhir bagi Kursus DBM1053 Agriculture Mathematics.

Terdapat tiga objektif utama kajian ini ialah:

- i. Mengira peratus pencapaian pelajar mengikut topik bagi kursus Matematik Agrikultur (DBM1053)
- ii. Menenalpasti penguasaan pelajar menjawab Bahagian A (wajib jawab) bagi kursus Matematik Agrikultur DBM1053
- iii. Menenalpasti tahap kefahaman pelajar.

6.0 Kumpulan Sasaran

Kumpulan sasaran kajian ini terdiri daripada 59 orang pelajar dari Program Diploma Aquakultur semester satu Sesi Disember 2017.

7.0 Metodologi Kajian

Kajian ini melibatkan data yang diperolehi menerusi statistik Sistem Pengurusan Maklumat Politeknik (SPMP), PJK bagi laporan *Final Exam Assessment (FE)* dan skrip jawapan peperiksaan akhir pelajar. Data ini adalah meliputi markah-markah yang diperolehi pelajar semasa peperiksaan akhir Sesi Disember 2017 mengikut Course Learning Outcome (CLO) yang telah ditetapkan.

Kajian ini melibatkan 59 skrip jawapan pelajar semester satu Politeknik Jeli Kelantan yang menduduki Peperiksaan Akhir sesi Disember 2017 bagi kursus Agriculture Mathematics

(DBM1053) . Pembahagian soalan yang dalam Peperiksaan Akhir (PA) Sesi Disember 2017 berpandukan kepada **FEIST** (*Final Examination Item Specification Table*) seperti Jadual 1

Jadual 1 : Soalan dan toik bagi peperiksaan akhir

	Soalan	Topik
Bahagian A	S1	Topik 1 : Pecahan & Peratus ; Topik 2 : Asas Algebra
	S2	Topik 3 : Pertukaran Unit Topik 4 : Indek & Logarithm
	S3	Topik 8 : Persembahan Data
Bahagian B	S4	Topk 4 : Geometri & Pengukuran
	S5	Topik 5: Graf & Koordinat Geometri
	S6	Topik 7 : Trigonometri

Format kertas soalan PA semester berkenaan terdapat 2 bahagian iaitu Bahagian A dan Bahagian B. Bahagian A terdapat 3 soalan wajib yang dipecahkan daripada Topik 1 dan Topik 2 untuk Soalan 1, Soalan 2 merangkumi Topik 3 dan Topik 4 dan Soalan 3 meliputi Topik 8 . Manakala Bahagian B pula pelajar harus memilih dan menjawab satu daripada tiga soalan yang disediakan daripada Soalan 4 hingga Soalan 6.

Kaedah gundalan telah digunakan bagi menganalisa untuk mengenalpasti peratus pelajar yang menjawab soalan mengikut topik. Untuk kategori penguasaan pula, 4 kategori telah ditetapkan mengikut julat tertentu bermula dari markah 0 sehingga markah penuh iaitu 25 markah. Setiap kategori menunjukkan perbezaan tahap penguasaan pelajar terhadap topik berkenaan seperti yang tertera dalam Jadual 2.

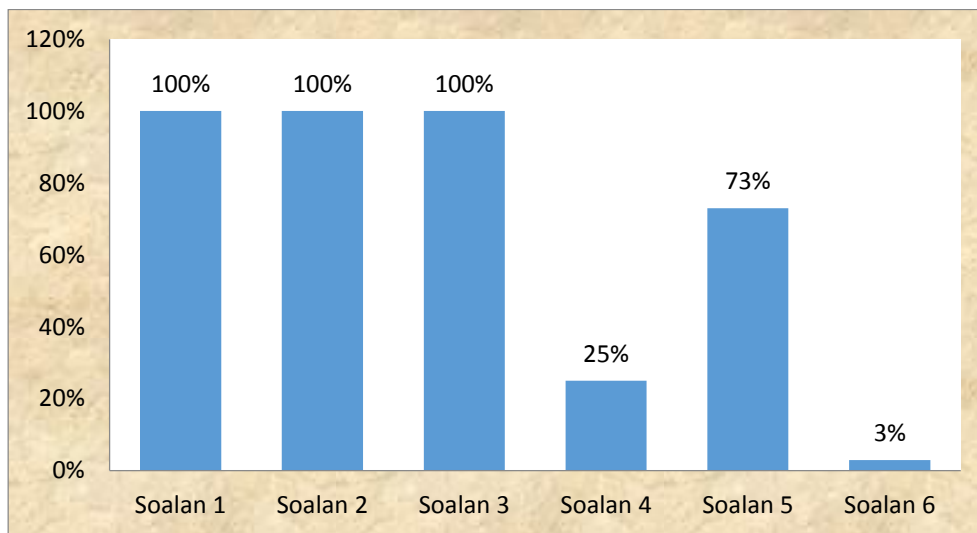
Jadual 2: Kategori Penguasaan Mengikut Agihan Julat Markah

Kategori	Julat Markah
Lemah	0 – 6.0
Memuaskan	6.5 – 12.5
Baik	13.0 – 18.0
Cemerlang	18.5 – 25.0

Setelah selesai melakukan gundalan pada semua skrip jawapan, data yang diperolehi tersebut dianalisa menggunakan perisian Microsoft Excel 2013.

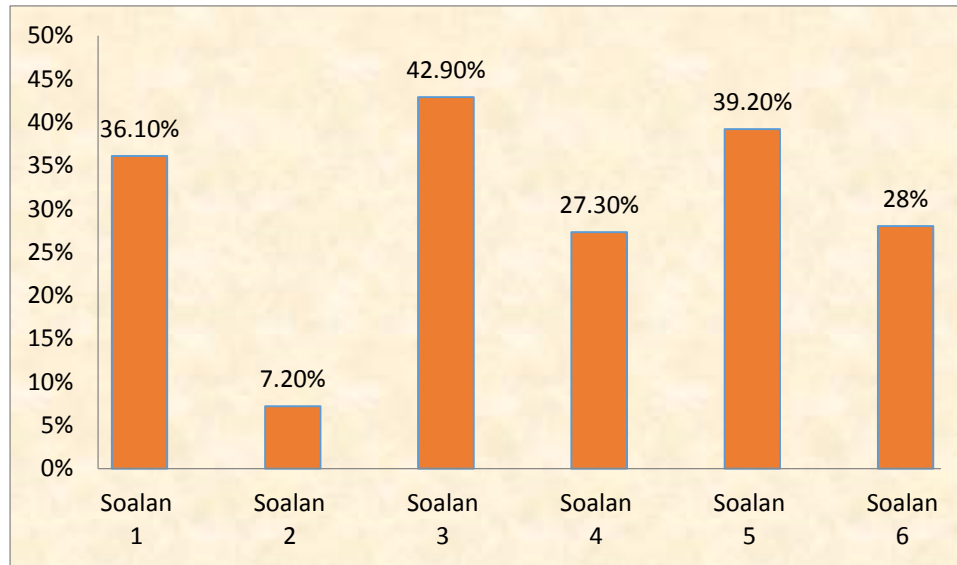
8.0 Analisa dan Keputusan

Maklumat mengenai pilihan soalan oleh pelajar dapat dikenalpasti melalui Rajah 1. Bagi soalan Bahagian B iaitu soalan pilihan , dapat dilihat Soalan 5 dari Topik 4 Geometri dan Pengukuran merupakan soalan pilihan kegemaran dimana seramai 73% daripada pelajar telah memilih soalan-soalan ini untuk dijawab. Manakala Soalan 6 dari Topik 7 iaitu Trigonometri pula hanya mendapat 3% , merupakan soalan yang kurang diminati dikalangan pelajar sebagai soalan pilihan dalam menjawab. Manakala untuk Bahagian A iaitu tiga soalan wajib jawab, didapati keseluruhan pelajar menjawab ketiga-tiga soalan tersebut iaitu 100% .

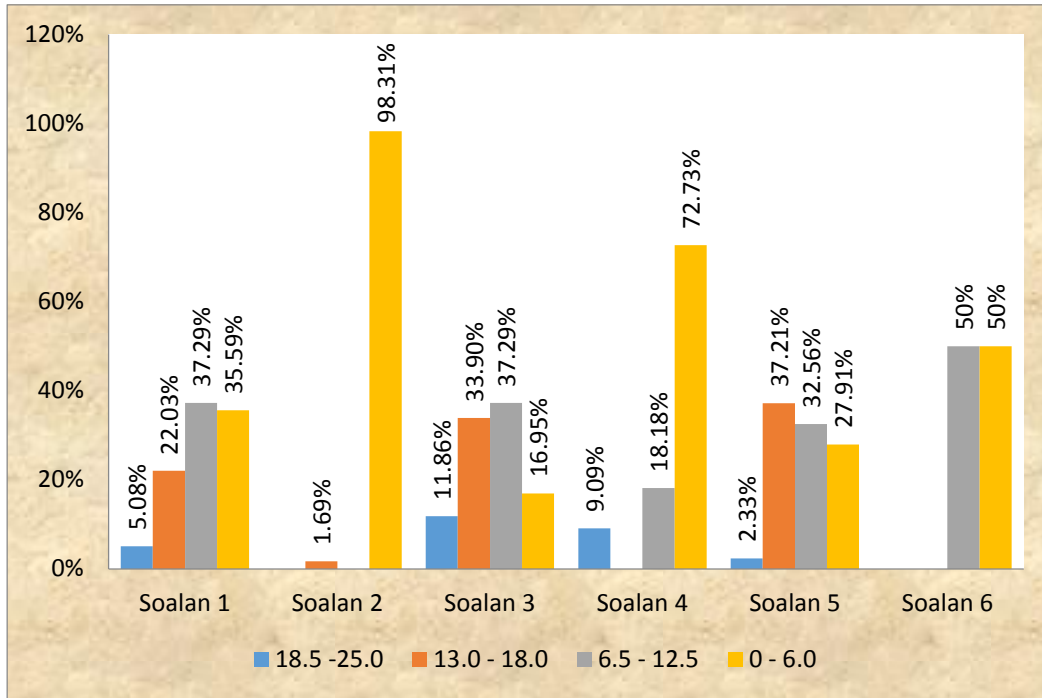
Rajah 1: Peratus Bilangan Pelajar Menjawab Mengikut Topik

Seterusnya, data-data yang telah diperolehi diproses bagi mendapatkan peratus purata markah bagi setiap soalan. Markah yang diproses ini merupakan markah sebenar pelajar berpandukan maklumat dapatan dari SPMP dan skrip jawapan PA. Kemudiannya data ini dianalisa dan peratusan pencapaiannya dikira seperti yang tertera di dalam Rajah 2. Untuk Bahagian A, daripada 3 soalan yang wajib dijawab didapati 42.9% purata markah tertinggi adalah dari Soalan 3 Topik 8 iaitu Topik Persembahan Data (Data Presentation). Namun untuk Soalan 1 iaitu Topik 1 dan Topik 2 hanya mendapat markah purata sebanyak 36.1% . Manakala purata markah terendah iaitu 7.2% adalah dari Soalan 2 Topik 3 dan Topik 4 . Untuk Bahagian B yang pula, Soalan 4 dan Soalan 5 adalah soalan yang paling ramai dijawab dimana purata markah tertinggi adalah untuk Soalan 5 dengan 39.2% bagi Topik Graf & Koordinat Geometri. Manakala Soalan 4 untuk Topik Geometri & Pengukuran , purata markahnya adalah 27.3%. Bagi Soalan 6 walaupun nilai puratanya 28% tetapi pelajar yang menjawabnya adalah melibatkan pelajar yang menjawab dua soalan dari bahagian ini.

Rajah 2: Peratus Purata Markah Mengikut Soalan

Merujuk kepada Rajah 3 iaitu peratus bilangan pelajar mengikut julat markah, didapati dalam Bahagian A secara keseluruhannya peratus pelajar yang julat markahnya dalam kategori lemah mendominasi dimana Soalan 1 dan Soalan 2 dapat dilihat peratusnya 35.5% dan 98.31% berada dalam julat lemah. Manakala peratus pelajar dalam julat cemerlang agak sedikit iaitu 5.08% untuk Soalan 1 dan 11.86% untuk Soalan 2. Dalam Bahagian B, jika bagi Soalan 5 yang bilangan papling ramai menjawab, peratus pelajar yang dalam julat markah cemerlang adalah kecil iaitu 2.3% berbanding julat yang lain mencapai 27.91% dan keatas.

Rajah 3: Peratus Bilangan Pelajar Mengikut Julat Markah

9.0 KESIMPULAN

Secara keseluruhannya, kajian ini telah menunjukkan penguasaan pelajar dalam Bahagian A bagi Soalan 1 dan Soalan 3 adalah memuaskan manakala untuk Soalan 2 penguasaannya adalah sangat lemah. Manakala dalam pilihan iaitu Bahagian B pula Soalan 5 menjadi pilihan pelajar untuk menjawab dan penguasaan pelajar juga adalah memuaskan dibandingkan dengan dua soalan pilihan yang lain. Dari sini dapat dilihat bahawa penguasaan pelajar dalam Topik Indeks dan Logarithma sangat lemah kerana peratus bilangan pelajar dalam kategori baik dan cemerlang kecil manakala dalam Topik Pecahan dan Algebra didapati penguasaan pelajar agak memuaskan dan boleh dipertingkatkan. Manakala dalam soalan pilihan, Topik Graf dan Koordinat Geometri menjadi pilihan pelajar dengan peratus bilangan pelajar dalam kategori baik, memuaskan dan lemah adalah hampir sama peratusannya.

Oleh yang demikian, tindakan penambahbaikan perlu diutamakan terhadap topik yang terkandung dalam Bahagian A kerana sejumlah besar markah adalah terkandung dalam Bahagian ini. Beberapa cadangan yang boleh dipertimbangkan termasuklah para pensyarah seharusnya memberi lebih perhatian dan penekanan khusus seperti mewujudkan bengkel atau program khas untuk pelajar yang lemah dalam soalan dan topik yang telah dikenalpasti melalui kajian ini. Penghasilan bahan pengajaran dan pembelajaran serta kaedah pengajaran yang menarik serta interaktif juga boleh menjadi alternatif untuk memberi kefahaman kepada pelajar selain para pelajar sendiri turut perlu berusaha dengan lebih gigih dalam mengulangkaji dan membuat latihan serta lebih fokus dengan memberi sepenuh perhatian semasa di dalam sesi pembelajaran.

Rujukan

- Ismail Kailani dan Ruslina Ismail @ Nawi, (2010). *Diagnosis Penguasaan Dan Kesalahan Lazim Dalam Tajuk Pembezaan Di Kalangan Pelajar Sekolah Menengah Di Daerah Johor Bahru Fakulti Pendidikan, Universiti Teknologi Malaysia*
- Azrul Mahfurdz dan saifuddin Semail, (2012). "Hubungan Gaya Pembelajaran , Motivasi dan Pencapaian Pelajar semester satu dalam Matematik Kejuruteraan Politeknik Mukah Sarawak & Politeknik Sandakan sabah". Diges Politeknik & Kolej Komuniti Zon Sarawak.
- Azizi Hj. Yahaya dan Elanggovan A/L M. Savarimuthu, (2010). *Kepentingan Kefahaman Konsep dalam Matematik, Universiti Teknologi Malaysia.*
- Ah Meng, (1999). Pendidikan di Malaysia 1: Falsafah Pendidikan, Guru dan Sekolah, Shah Alam: Fajar Bakti.
- Siti Aishah Sheikh Abdullah(2001). "*Kajian Kebolehan Matematik Dan Pencapaian Pelajar Kejuruteraan*", Tesis Sarjana , UiTM Kampus Bukit Mertajam.
- Abu Osman Md Tap, (1998). *Diagnosis Kesilapan Matematik: Abdul Razak Salleh ,* Prosiding Seminar Pembelajaran, Fakulti Sains Matematik, Universiti Kebangsaan Malaysia.
- Noor Shah Saad, (2002). Prosiding Persidangan Kebangsaan Pendidikan Matematik 2002, Universiti Pendidikan Sultan Idris, 29-31 Okt 2002. m.s. 220-231.
- Rohani Abdul Wahab, Riyan Hidayat dan Effanti Zakaria (2014). "*Analisis Kesilapan Dalam Pembelajaran Pengamiran*", Jurnal Pendidikan Matematik, 2(2), 14-30.
- Newman, M. A (1997). *An Analysis of 6th Grade Pupils Error on Written Mathematical Tasks*. Research in Mathematical Education in Australia. Vol 5. 239-258.
- Shafia Abdul Rahman (2005). '*Learning with Example and Students Understanding of Integration*'. Reform, revolution and paradigm shifts in mathematics education. Hlm. 24-28
- Siti Hajar, Faridah, Faizatulhaida(2016). '*Mengenalpasti Penguasaan Pelajar Bagi Topik Pembezaan Kursus matematik Kejuruteraan 2 (DBM2013)*'. iCompEx 2016

MYDCC5163: EXAMKITS

Mohd Shahrezal Bin Abd Hamid¹, Md Shafiq Khairil Bin Ismail²

Jabatan Kejuruteraan Awam,
Politeknik Sultan Mizan Zainal Abidin,
Km 8, Jalan Paka,
23000, Dungun, Terengganu
Email: shahrezal@psmza.edu.my

Kolej Komuniti Pekan,
Jalan Pekan Kuantan,
26600, Pekan, Pahang
Email: shafiq.khairil@kkpekan.edu.my

Abstrak

MyDCC5163: ExamKITS adalah satu inovasi bahan bantu mengajar (BBM) berasaskan android yang telah dibangunkan bagi kursus *Theory Of Structures* (DCC5163). Inovasi ini dicetuskan khusus untuk memudahkan pelajar membuat persiapan bagi menghadapi peperiksaan akhir dengan lebih baik seterusnya mengatasi masalah perbezaan markah penilaian berterusan dan kertas peperiksaan akhir yang ketara. Pembangunan bahan inovasi ini adalah seiring dengan perkembangan teknologi dalam pendidikan masa kini yang memerlukan teknik pengajaran lebih kreatif, inovatif dan interaktif. Inovasi berbentuk aplikasi android ini dilengkapi dengan nota kuliah, sampel soalan peperiksaan akhir berserta penyelesaian, koleksi soalan peperiksaan yang lepas, agihan dan analisa topik dalam soalan peperiksaan akhir. Inovasi ini telah diguna pakai oleh pelajar semester empat yang mengikuti Kursus *Theory of Structures* (DCC5163). Inovasi ini ternyata membantu pelajar untuk mencapai keputusan yang baik dalam peperiksaan akhir dan merapatkan jurang perbezaan markah mereka di antara penilaian berterusan dan peperiksaan akhir.

Kata kunci: *MyDCC5163: ExamKITS*, Bahan Bantu Mengajar, P&P, Peperiksaan akhir

1.0 Pengenalan

Kursus *Theory of Structures* (DCC5163) merupakan kursus teras yang ditawarkan oleh Jabatan Kejuruteraan Awam dan wajib diambil oleh pelajar semester empat bagi pelajar diploma kejuruteraan awam di politeknik. Kursus *Theory of Structures* memperkenalkan pelajar terhadap penjanaaan pemikiran berasaskan penyelesaian masalah. Kursus ini memberi tumpuan kepada

konsep teori yang dapat diaplikasikan dalam bidang kejuruteraan. Penisbahan markah untuk kursus ini adalah 50% daripada penilaian berterusan dan 50% lagi daripada peperiksaan akhir. Inovasi ini dibangunkan secara amnya dengan fokus untuk meningkatkan prestasi pelajar dalam peperiksaan akhir mereka sekaligus mengurangkan beza antara markah penilaian berterusan dan peperiksaan akhir. Inovasi ini berbentuk aplikasi android dalam telefon mudah alih.

Perkembangan teknologi yang pesat dalam bidang teknologi maklumat telah memberi impak positif dalam semua aspek kehidupan termasuklah dalam bidang pendidikan. Impak tersebut secara jelas dapat diperhatikan dengan munculnya Bahan Bantu Mengajar (BBM) yang baru. Mengimbas kembali kepada perkembangan Bahan Bantu Mengajar ini, bermula dengan kaedah tradisional yang menggunakan papan hitam (*black board*), diikuti dengan penggunaan papan putih (*white board*) dan seterusnya *Over Head Projector (OHP)*, kemudian *Liquid-Crystal Display (LCD)* dan terkini intergrasi antara teknologi maklumat serta aplikasi internet dalam sesi pembelajaran iaitu *mobile learning (M-Learning)*.

Pengaplikasian *mobile learning (M-Learning)* dalam proses pembelajaran sangat memudahkan pelajar untuk mengakses rujukan-rujukan yang diperlukan oleh mereka terutamanya bagi menghadapi peperiksaan. Inovasi *MyDCC5163: ExamKITS* ini dibangunkan berkonsepkan *Mobile learning* yang merupakan sebahagian daripada e-Pembelajaran dan pembelajaran jarak jauh. Oleh itu, kebolehan sesuatu pembelajaran itu berlaku walaupun di mana pelajar itu berada ataupun ke mana sahaja arah tujuan mereka tanpa mengira waktu merupakan satu kelebihan yang ada pada *mobile learning*.

1.1 Pernyataan Masalah

Senario semasa dalam pencapaian pelajar Diploma Kejuruteraan Awam (DKA) bagi kursus *Theory of Structures* di Politeknik Sultan Mizan Zainal Abidin (PSMZA) adalah keputusan yang kurang memuaskan dalam markah kertas peperiksaan akhir mereka. Keadaan ini mewujudkan jurang perbezaan yang tinggi dalam pencapaian markah penilaian berterusan mereka berbanding dengan markah kertas peperiksaan akhir, seterusnya menjejaskan markah keseluruhan mereka untuk kursus ini. Merujuk dapatan daripada analisa keputusan peperiksaan PSMZA bagi pelajar DKA4B untuk sesi Jun 2017 bagi kursus DCC5163, 25% daripada keseluruhan pelajar yang berjaya mencapai perbezaan markah antara penilaian berterusan dan peperiksaan akhir kurang daripada 30%. Pencapaian yang agak rendah ini mungkin disebabkan bebrapa faktor, iaitu corak pengajaran dan pembelajaran secara konvensional yang di amalkan di dalam kelas. Sesi pembelajaran di dalam kelas sebelum menggunakan ini hanya menggunakan buku modul *Structures Analysis 1*, *Structures Analysis 2* dan soalan-soalan peperiksaan akhir. Namun begitu, terdapat pelbagai masalah yang dihadapi oleh pensyarah dan pelajar. Antaranya adalah:

- 1.1.1 Kekangan masa iaitu pelajar perlu menyalin nota yang diberikan oleh pensyarah di dalam Kuliah.
- 1.1.2 Nota yang disalin dari papan putih tidak disalin dengan sempurna seperti yang diberikan oleh pensyarah di dalam kuliah. Ini menyebabkan rujukan pelajar salah dan bercanggah sama sekali.

- 1.1.3 Ketika sesi membuat latihan pelajar sering mengambil masa yang lama bagi mencari rujukan dan catatan yang telah mereka lakukan. Secara tidak langsung ianya membazirkan masa.
- 1.1.4 Rumus yang banyak dalam suatu pengiraan juga menjadi faktor utama yang menyebabkan pelajar selalu melakukan kesilapan dalam memilih rumus yang sepatutnya dalam menjawab soalan yang berkaitan dengan topik ini.
- 1.1.5 Kebanyakan pelajar tidak membawa koleksi soalan-soalan peperiksaan akhir yang lepas

1.2 Objektif Kajian

Objektif kajian inovasi ini telah digariskan kepada beberapa perkara dalam menilai sejauh mana keberkesananannya dalam

- 1.2.1 Membantu para pensyarah mempersiapkan pelajar bagi menghadapi peperiksaan akhir.
- 1.2.2 Menarik minat pelajar untuk membuat persiapan yang lebih rapi bagi peperiksaan akhir kursus *Theory of Structures* (DCC5163).
- 1.2.3 Menggunakan perkembangan ICT terkini untuk menghasilkan nota dalam bentuk yang lebih menarik dan mudah diakses oleh pelajar.
- 1.2.4 Meningkatkan pencapaian pelajar dalam peperiksaan akhir bagi Kursus DCC5163 seterusnya merapatkan jurang beza markah yang tinggi antara penilaian berterusan dan peperiksaan akhir.

1.3 Rasional Membangunkan Inovasi

Terdapat jurang perbezaan yang besar antara markah penilaian berterusan dan peperiksaan akhir bagi keseluruhan pelajar yang mengambil kursus ini. Situasi ini juga secara tidak langsung telah menjejaskan pencapaian mereka keseluruhannya seterusnya menjejaskan kualiti mereka sebagai seorang pelajar. Keadaan ini memberi gambaran bahawa mereka kurang membuat persiapan untuk menghadapi peperiksaan akhir di samping lewat membuat persiapan. Jesteru itu satu inovasi telah dibangunkan untuk menarik minat pelajar bagi membuat persiapan dengan lebih baik seterusnya memperbaiki situasi ini.

Pembangunan bahan inovasi ini adalah seiring dengan perkembangan teknologi dalam pendidikan masa kini yang memerlukan teknik pengajaran lebih kreatif, inovatif dan interaktif. Tujuan inovasi ini dibangunkan adalah untuk memudahkan pelajar mencapai akses kepada bahan rujukan bagi menghadapi peperiksaan akhir bagi kursus *Kursus Theory of Structures* dalam bentuk yang lebih menarik. Dengan adanya aplikasi ini, pelajar dapat mendalami setiap topik yang ada di dalam kursus ini pada bila-bila masa, dan pelajar juga dapat membuat persediaan yang rapi dalam menempuh peperiksaan akhir nanti. Pelajar juga boleh mengulangkaji nota di mana sahaja tanpa batasan lokasi dan masa secara *offline*. Jadi aplikasi ini dapat menjimatkan penggunaan kertas dan alat tulis.

1.4 Skop Kajian

Kajian dibuat berteraskan skop kajian berikut:

- 1.4.1 Sampel kajian melibatkan pelajar yang mengikuti kursus Theory of Structures sesi Disember 2017 dan sesi Jun 2017 sahaja.
- 1.4.2 Membuat perbandingan antara keputusan jurang beza markah yang tinggi antara penilaian berterusan dan peperiksaan akhir bagi kedua-dua semester berikut.
- 1.4.3 Membuat perbandingan peratusan pencapaian CLO bagi kedua-dua semester berikut

1.5 Limitasi Kajian

Dua sampel digunakan dalam kajian ini. Sampel kawalan adalah pelajar daripada sesi Jun 2017, dan sampel sasaran pula adalah daripada pelajar sesi Dis 2017. Ini adalah kerana kajian dibuat dengan limitasi sampel bagi pelajar yang hanya mengambil kursus *Theory of Structures* sahaja. Pemerhatian dibuat pula hanya berdasarkan data keputusan peperiksaan daripada Sistem Pengurusan Maklumat Politeknik (SPMP).

2.0 Kajian Literatur

Pada masa kini ramai penyelidik dalam bidang akademik mula meneroka potensi teknologi dan aplikasi mudah alih untuk menyokong pembelajaran. Perkembangan pesat teknologi maklumat dan komunikasi memberi kesan kepada hampir semua aspek kehidupan termasuklah pendidikan. Telefon bimbit memainkan peranan yang penting dalam kehidupan pelajar sebagai alat untuk berkomunikasi dan telah berjaya menarik minat golongan muda (Hamdan et al., 2012). Perkembangan dalam bidang teknologi juga telah mengubah Cara manusia belajar (Naismith et al., 2004). Proses pembelajaran dan pengajaran pada masa kini tidak lagi tertumpu di dalam bilik kuliah semata-mata, sebaliknya boleh berlaku di mana-mana sahaja dan pada bila-bila masa.

Di Malaysia, *mobile learning* boleh dikatakan masih baru dari aspek pelaksanaannya. *Mobile learning* merupakan suatu konsep baru yang dilaksanakan dalam proses pembelajaran. Kukulska-Hulme & Traxler (2005), menekankan kepada keupayaan untuk memudah alih proses pembelajaran tanpa terikat kepada lokasi fizikal proses pembelajaran itu berlaku. Selain itu, mengikut Triantafillou et al., (2006), melalui kajian mereka terhadap ujian yang dilakukan melalui alatan mudah alih dalam pendidikan mendapati bahawa penilaian yang dilakukan melalui ujian *mobile learning* adalah lebih efektif dan efisien kerana lebih menjimatkan masa berbanding dengan ujian yang menggunakan kertas dan pensil.

Mohd Fadli (2014) menyatakan bahawa penggunaan kaedah *mobile learning* dapat menjadi satu alternatif baru dalam proses pembelajaran dan pengajaran di politeknik. Tambahan pula, telefon pintar menjadi semakin murah dan mampu dimiliki oleh pelajar. Justeru telefon pintar berteraskan pelantar *Android* telah menjadi alat komunikasi yang amat diperlukan bagi kebanyakan orang, terutama sekali pelajar. Aplikasi *Android* adalah satu sumber terbuka bagi

sistem operasi telefon bimbit yang disokong oleh *Google Corporation*, sebuah syarikat enjin carian terkemuka dunia. Jadi, pelajar boleh mengambil peluang untuk menggunakan pelbagai aplikasi *Android* percuma yang mudah didapati dan mudah diakses untuk diaplikasikan di dalam kaedah pembelajaran mereka (Hamdan et al., 2012).

3.0 Metodologi Kajian

Proses kajian ini menggunakan kesahihan keputusan peperiksaan yang dicapai melalui i-exam dalam Sistem Pengurusan Maklumat Politeknik (SPMP). Data kajian ini dianalisis menggunakan perisian Microsoft Excel dengan membuat perbandingan antara kedua-dua sampel.

3.1 Rekabentuk Dan Instrumen Kajian

Kajian ini adalah berbentuk pemerhatian yang menggunakan kaedah deskriptif dan instrumen yang digunakan ialah dapatan data daripada i-exam dalam Sistem Pengurusan Maklumat Politeknik (SPMP).

3.2 Kaedah Pelaksanaan Inovasi

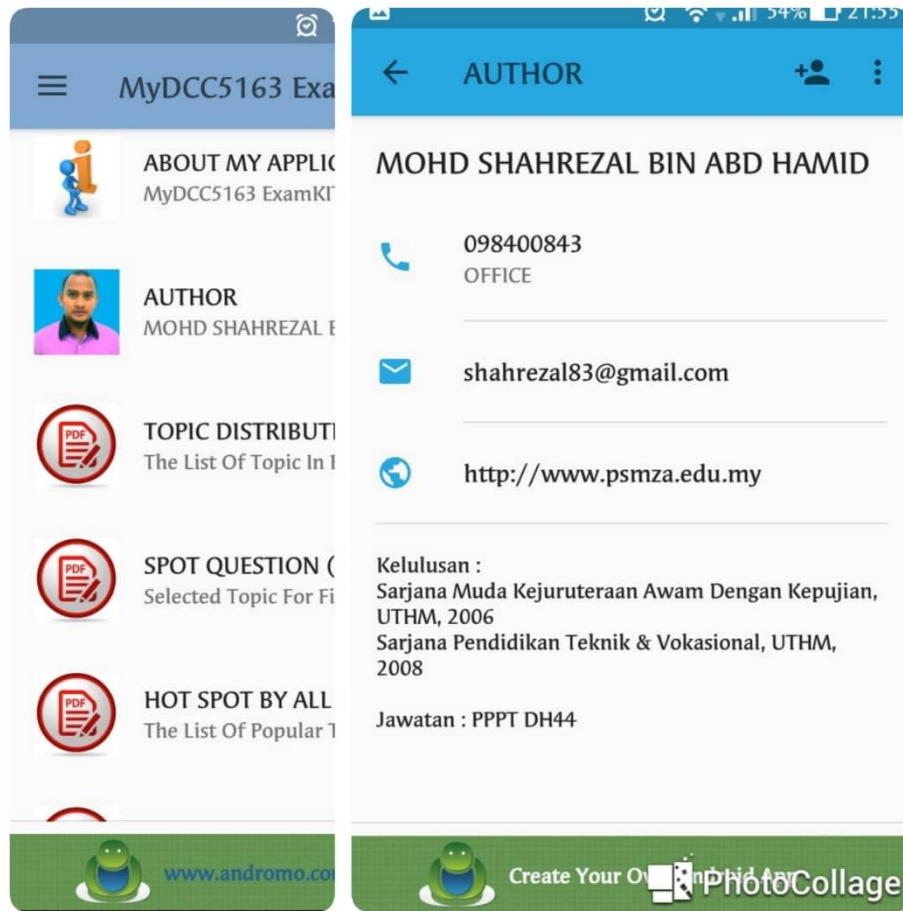
Aplikasi ini mula dibangunkan pada akhir semester Jun 2017 dan mula dilaksanakan sepenuhnya pada semester Disember 2017 untuk digunakan oleh pelajar yang mengambil kursus ini. Aplikasi android *MyDCC5163: ExamKITS* adalah perisian aplikasi yang boleh beroperasi dalam telefon pintar atau *tablet* yang menggunakan sistem pengoperasian *Android*. *Android* asalnya dibangunkan oleh Android Inc. kemudiannya telah dibeli oleh *Google*. *Android* mempunyai komuniti yang besar dalam membangunkan serta menulis aplikasi untuk pengembangan fungsi peralatan.

MyDCC5163: ExamKITS dibina dengan menggunakan aplikasi *Andromo* untuk membina menu dan pautan. *Andromo* adalah salah satu platform percuma yang digunakan untuk membina aplikasi *mobile* tanpa memerlukan proses pengatucaraan. Proses pembinaan aplikasi bermula dengan membuka sebuah akaun *Andromo* untuk memperolehi sebuah platform bagi aplikasi secara atas talian. Platform tersebut kemudian direkabentuk sesuai dengan keperluan aplikasi. Kemudian bahan-bahan untuk dimuatnaik ke dalam platform aplikasi disediakan, antaranya ialah koleksi peperiksaan akhir yang lepas, teknik menjawab soalan peperiksaan akhir, analisis topik-topik peperiksaan akhir, item-item popular dalam peperiksaan akhir dan nota kuliah. Kesemua bahan-bahan ini disediakan dalam format *PDF* dan kemudian dimuatnaik ke platform *Andromo* tersebut. Setelah aplikasi siap dibina, ianya telah dimuat turun ke dalam telefon pintar. Aplikasi kemudian di kongsi dengan pelajar dengan menggunakan aplikasi *Share It*. Selain itu, aplikasi ini juga boleh diberi kepada pelajar melalui QR code seperti yang ditunjukkan dalam rajah 1 di bawah. Pelajar hanya perlu scan QR code ini sahaja, dan terus memasang aplikasi ini di telefon pintar mereka.

Rajah 1: QR code untuk Aplikasi *MyDCC5163: ExamKITS*

Aplikasi *MyDCC5163: ExamKITS* merupakan satu aplikasi yang mudah untuk digunakan pelajar dan dapat dikongsi secara percuma antara pelajar. Aplikasi *Android* ini boleh digunakan oleh majoriti telefon pintar. Pelajar perlu memuat turun aplikasi ini ke dalam telefon pintar masing-masing untuk mengakses menu-menu di dalamnya. Aplikasi ini dilengkapi dengan nota kuliah, sampel soalan peperiksaan akhir beserta penyelesaian, koleksi soalan peperiksaan akhir semester yang lepas, agihan dan analisa topik dalam soalan peperiksaan akhir. Rajah 2 menunjukkan contoh menu-menu terdapat dalam aplikasi ini.

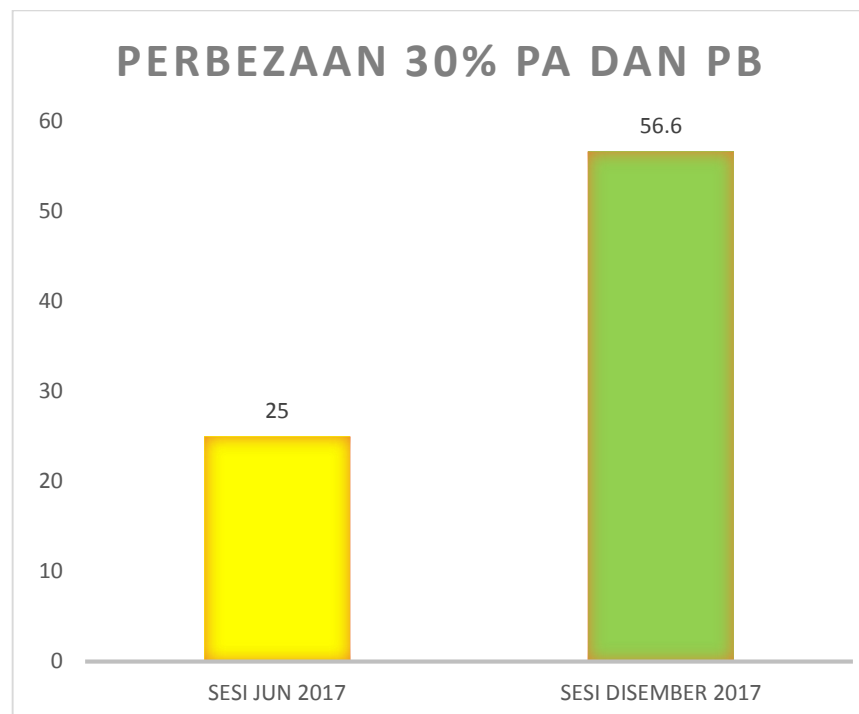

Rajah 2: MyDCC5163: ExamKITS

Bagi melihat keberkesanan penggunaan aplikasi MyDCC5163: *ExamKITS*, *pencapaian* pelajar dalam peperiksaan akhir bagi semester Jun 2017 telah dibandingkan dengan semester Disember 2017. Perbezaan pencapaian pelajar bagi kedua-dua semester tersebut kemudian dianalisa untuk mengukur keberkesanan aplikasi ini

4.0 Analisa Dapatan dan Perbincangan

Setelah MyDCC5163: *ExamKITS* digunakan oleh pelajar bagi menghadapi peperiksaan akhir sesi Disember 2017, impaknya dapat dinilai berdasarkan keputusan peperiksaan akhir bagi semester tersebut. Rajah 3 menunjukkan peratusan pelajar yang mencapai markah penilaian berterusan dan peperiksaan akhir mereka berbeza kurang dari 30% bagi semester Jun 2017 dan Disember 2017.

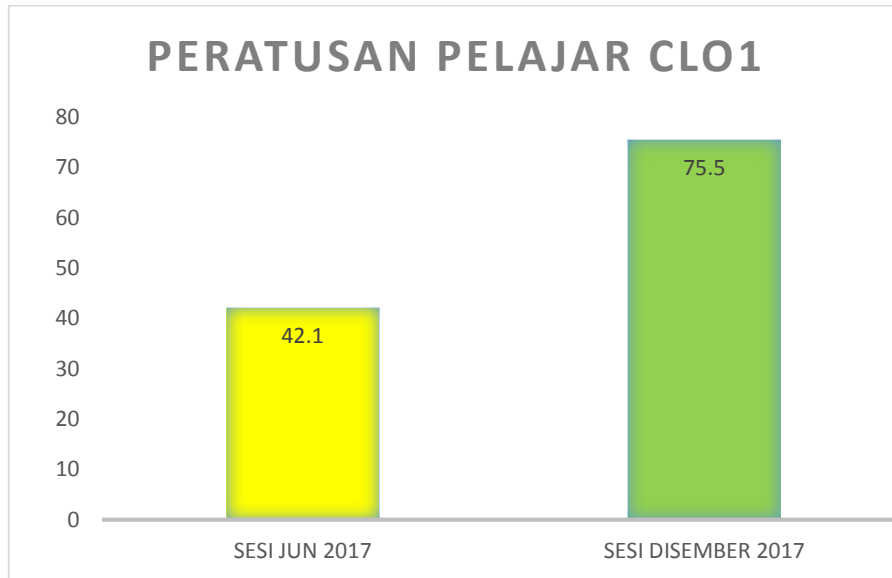

Rajah 3: Peratusan pelajar yang mencapai perbezaan markah penilaian berterusan dan peperiksaan akhir kurang daripada 30%. (Unit Peperiksaan PSMZA, 2017)

Merujuk kepada graf tersebut, peratusan pelajar yang mencapai perbezaan markah penilaian berterusan dan peperiksaan akhir kurang daripada 30% telah meningkat iaitu pada semester Jun 2017 sebanyak 25% kepada 56.6% pada semester Disember 2017. Peningkatan peratusan pencapaian pelajar sebanyak 31.6% telah berjaya direkodkan. Situasi ini menjelaskan bahawa penggunaan aplikasi *mobile* MyDCC5163: *ExamKITS* oleh pelajar semasa menghadapi peperiksaan akhir semester Disember 2017 berjaya mengurangkan perbezaan yang ketara antara markah penilaian berterusan mereka dengan

markah kertas peperiksaan akhir mereka. Keadaan ini juga bermakna pencapaian mereka dalam peperiksaan akhir semester tersebut juga telah meningkat.

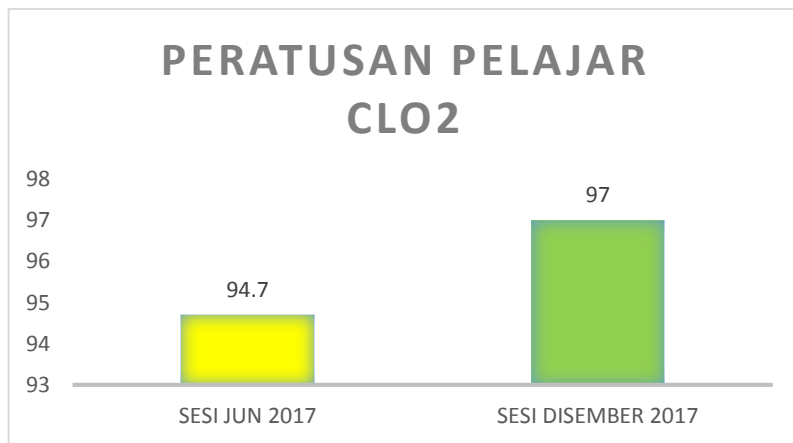
Selaras dengan peningkatan pencapaian pelajar dalam peperiksaan akhir tersebut, penguasaan pelajar terhadap *Course Learning Outcome* (CLO) juga telah berjaya ditingkatkan. Keadaan ini dapat diperhatikan melalui Rajah 4, Rajah 5 dan Rajah 6 berikut.

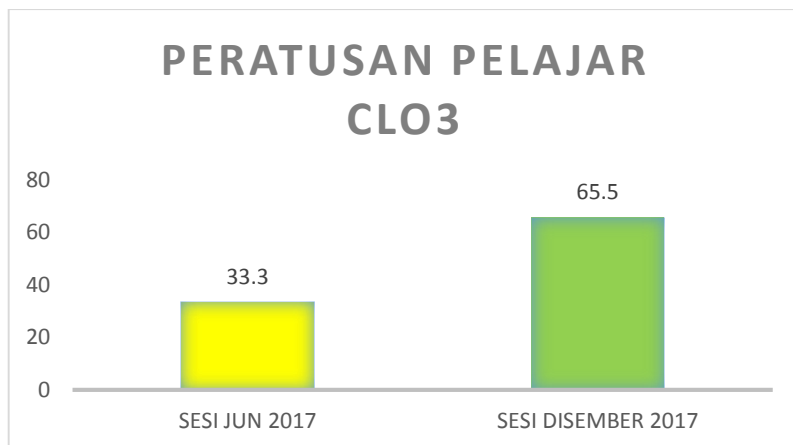
Rajah 4: Peratusan pelajar yang mencapai keputusan lebih daripada 50 % dalam CLO1. (Unit Peperiksaan PSMZA, 2017)

Berdasarkan graf 2 di atas, peratusan pencapaian pelajar dalam CLO1 meningkat daripada 42.1% pada semester Jun 2017 kepada 75.5% pada semester Disember 2017. Peningkatan peratusan ini berlaku sesuai dengan peningkatan pencapaian pelajar dalam kertas peperiksaan akhir kerana seperti yang diketahui penguasaan pelajar dalam CLO bergantung kepada pencapaian mereka dalam peperiksaan akhir dan penilaian berterusan.

Perkara yang sama juga berlaku pada peratusan pencapaian pelajar dalam CLO2 dan CLO3 seperti yang ditunjukkan dalam rajah rajah 5 dan rajah 6 berikut.

Rajah 5: Peratusan pelajar yang mencapai keputusan lebih daripada 50 % dalam CLO2. (Unit Peperiksaan PSMZA, 2017)

Rajah 6: Peratusan pelajar yang mencapai keputusan lebih daripada 50 % dalam CLO 3. (Unit Peperiksaan PSMZA, 2017)

Peningkatan kecil 2.3 % telah berlaku pada pencapaian pelajar dalam CLO2 iaitu sebanyak 94.7% pada semester Jun 2017 kepada 97% pada semester Disember 2017. Manakala terdapat peningkatan yang agak ketara dalam CLO3, dimana telah merekodkan penambahan sebanyak 32.2%. Ekoran itu, keadaan ini telah menjelaskan keberkesanan aplikasi MyDCC5163: *ExamKITS* dalam membantu pelajar menjawab soalan peperiksaan akhir.

5.0 Kesimpulan

Setelah menilai analisa impak inovasi MyDCC5163: *ExamKITS*, dapat disimpulkan bahawa aplikasi ini berjaya meningkatkan pencapaian pelajar dalam peperiksaan akhir semester sesi Disember 2017. Keadaan ini juga telah mengurangkan beza markah yang tinggi antara penilaian berterusan dan peperiksaan akhir mereka dan membuktikan

penggunaan inovasi ini membantu persiapan mereka dalam peperiksaan akhir. Perbezaan yang kecil antara pencapaian pelajar dalam penilaian berterusan dan peperiksaan akhir amat penting untuk menjamin kualiti pelajar. Jesteru itu inovasi ini diharap dapat diperluaskan lagi penggunaannya dan ditambah baik kemampuannya untuk dimanfaatkan oleh pelajar-pelajar yang mengambil kursus ini pada masa akan datang.

6.0 Cadangan Penambahbaikan

Aplikasi ini memerlukan penambahbaikan dengan menambah lebih banyak soalan dari peperiksaan akhir untuk rujukan pelajar, dan juga menambah ruangan untuk video-video berkaitan kursus ini. Selain itu, aplikasi ini juga boleh perhalusi lagi dengan membangunkan aplikasi kepada setiap topik yang ada di dalam kursus ini. Justeru, aplikasi ini haruslah dibangunkan dengan lebih baik dan menarik pada masa akan datang supaya para pelajar lebih memberi tumpuan dan lebih berminat terhadap kursus yang dipelajari.

7.0 Rujukan

- Hamdan, A., Din, R. & Abdul Manaf, S. Z. (2012). Penerimaan M-Pembelajaran dalam Sistem Pendidikan di Malaysia. The Unified Theory of Acceptance and Use of Technology (UTAUT) : Satu Analisis Literatur. UKM, Malaysia 1st International Conference on Mobil Learning, Applications, and services (mobilcase2012)
- Kukulska-Hulme, A., & Traxler, J. (2005). Mobile Learning: A Handbook For Educators And Trainers. London, UK : Routledge
- Mohd Fadli Bin Ahdon. (2014). Pembelajaran Mobile Bagi Kursus Java Di Politeknik. International Conference on Postgraduate Research, 466-473.
- Naismith, L., Lonsdale, P., Vavoula, G., & Sharples, M. (2004). Literature Review in Mobile Technologies and Learning. Dicapai pada Ogos 11, 2012, dari http://www.futurelab.org.uk/reasearch/reviews/reviews_11_and12/11_01.htm
- Silibus *CC505 Structures Analysis 1, versi 090514_1.0_Effective: June 2012*
- Silibus *CC601 Structures Analysis 2, versi 090514_1.0_Effective: June 2012*
- Silibus *DCC5601 Theory of Structures, versi 090514_1.0_Effective: June 2015*
- Triantafillou, E., Georgiadou, E., Economides A. A. (2006). He Design and Evaluation of a Computeriaed Adaptive Test on Mobile Devices. Science Direct (pp.1319- 1330). Elsevier.

8.0 Lampiran

POLITEKNIK SULTAN MIZAN ZAINAL ABIDIN
COURSE OUTCOME REVIEW REPORT (CORR)

1. COURSE INFORMATION													
Programme	: DIPLOMA KEJURUTERAAN AWAM [DKA]												
Class	: DKA4B,												
Course Name	: DCC5163 - THEORY OF STRUCTURE												
Lecture	: MOHD SHAHREZAL BIN ABD HAMID												
Section	: DKA4S2												
Number Of Student	: 18												
Date	: 04/12/2017												

2. PERFORMANCE INDICATOR			TARGET (%)	ACHIEVEMENT
1.	Student Performance : % achieving grade C and above.		80	44.4
2.	CLO achievement: >50% attainment for CLO's.		80	34.4
3.	PLO achievement: >50% attainment for PLO's.		80	34.7
4.	Student achieve > 80% - attendance		100	94
5.	< 30% difference between continuous assessment (CA) and final exam (FE).		50	25.0

3. STUDENT PERFORMANCE													
Grade(% of student)													
A+	A	A-	B+	B	B-	C+	C	C-	D+	D	E	E-	F
0	0	0	16.7	0	5.6	5.6	16.7	16.7	16.7	16.7	5.6	0	0

4. COURSE LEARNING OUTCOME			
		Group Attainment (%)	Student Achieve >= 50%
CLO1	Apply appropriate method and formulae in calculation of statically indeterminate beams and portal frame.f	52.0	42.1
CLO2	Solve existing internal forces in statically determinate and statically indeterminate trusses.	75.0	94.7
CLO3	Analyse the displacement for statically determinate trusses and influence lines for statically determinate beams.	46.0	33.3

5. PROGRAMME LEARNING OUTCOME			
		Group Attainment (%)	Student Achieve >= 50%
PLO01	apply technical, mathematics, science and humanities knowledge using appropriate civil engineering problems for individual personality development	52	44.4
PLO02	solve systematically well defined civil engineering problems using appropriate method and technique	75	100
PLO04	assist in designing solution for well defined civil engineering problems with appropriate consideration for public safety, health and environment	46	33.3

6. REFLECTION (KOMEN DAN CADANGAN)	
ACHIEVEMENT / PENCAPAIAN	COMMENT / CADANGAN (Cadangan untuk baiki PLO < 50%)
Peratus pencapaian pelajar untuk CLO1(52%), CLO2(75%) dan CLO3(46%) adalah	Untuk meningkatkan pencapaian CLO1 dan CLO3, dosyen perlu ditambah

Rajah 7: Peratus pencapaian pelajar dalam analisa CORR kohort baru bagi kursus DCC5163 untuk Peperiksaan Akhir sesi Jun 2017

**POLITEKNIK SULTAN MIZAN ZAINAL ABIDIN
COURSE OUTCOME REVIEW REPORT (CORR)**

1. COURSE INFORMATION														
Programme	: DIPLOMA KEJURUTERAAN AWAM [DKA]													
Class	: DKA4A, DKA5A, DKA6B, DKA6E,													
Course Name	: DCC5163 - THEORY OF STRUCTURE													
Lecture	: MOHD SHAHREZAL BIN ABD HAMID													
Section	: DKA4S1													
Number Of Student	: 40													
Date	: 14.5.18													

2. PERFORMANCE INDICATOR														
													TARGET (%)	ACHIEVEMENT
1.	Student Performance : % achieving grade C and above.												80	55.3
2.	CLO achievement: >50% attainment for CLO's.												80	66.3
3.	PLO achievement: >50% attainment for PLO's.												80	66.3
4.	Student achieve > 80% - attendance												100	97
5.	< 30% difference between continuous assessment (CA) and final exam (FE).												50	56.6

3. STUDENT PERFORMANCE														
Grade(% of student)														
A+	A	A-	B+	B	B-	C+	C	C-	D+	D	E	E-	F	
0	2.6	5.3	0	7.9	7.9	15.8	15.8	7.9	10.5	15.8	5.3	0	5.3	

4. COURSE LEARNING OUTCOME														
													Group Attainment (%)	Student Achieve >= 50%
CLO1	Apply appropriate method and formulae in calculation of statically indeterminate beams and portal frame.												47.0	75.5
CLO2	Solve existing internal forces in statically determinate and statically indeterminate trusses.												70.0	97
CLO3	Analyse the displacement for statically determinate trusses and influence lines for statically determinate beams.												47.0	65.5

5. PROGRAMME LEARNING OUTCOME														
													Group Attainment (%)	Student Achieve >= 50%
PLO01	apply technical, mathematics, science and humanities knowledge using appropriate civil engineering problems for individual personality development												47	42.1
PLO02	solve systematically well defined civil engineering problems using appropriate method and technique												70	94.7
PLO04	assist in designing solution for well defined civil engineering problems with appropriate consideration for public safety, health and environment												47	39.5

6. REFLECTION (KOMEN DAN CADANGAN)														
ACHIEVEMENT / PENCAPAIAN										COMMENT / CADANGAN (Cadangan untuk baiki PLO < 50%)				
Pencapaian yang disenaraikan untuk setiap CLO adalah 67.0%. Masalah utama:										UNTUK meningkatkan pencapaian CLO1 dan CLO3, seminar pelaksanaan:				

Rajah 8: Peratus pencapaian pelajar dalam analisa CORR kohort baru bagi kursus DCC5163 untuk Peperiksaan Akhir sesi Disember 2017.

KECENDERUNGAN PELAJAR INSTITUSI TVET MALAYSIA TERHADAP BIDANG KEUSAHAWANAN: TINJAUAN DI POLITEKNIK DAN KOLEJ KOMUNITI

Muhamad Hashim Ahmad¹, Faridah Jaafar², Zaharatul Akmar Ahmad Zainuddin³,
Suraya Kasmuri⁴

^{1,2,3} Jabatan Perdagangan,
Politeknik Sultan Salahuddin Abdul Aziz Shah,
Shah Alam, 40150, Selangor, Malaysia,
Email : mhashim4225@gmail.com
Email : faridah@psa.edu.my
Email : akmar@psa.edu.my

⁴SMK Subang,
Shah Alam, 40150 Selangor, Malaysia
Email : surayakasmuri@gmail.com

Abstrak

Lonjakan pertama yang digaris dalam Pelan Pembangunan Pendidikan Malaysia 2015-2025 (Pendidikan Tinggi) ialah menghasilkan graduan holistik, berciri keusahawanan, dan seimbang di peringkat Institusi Pengajian Tinggi Malaysia. Tujuan utama adalah menghasilkan graduan yang seimbang dan holistik dengan minda keusahawanan, melahirkan kumpulan 'penjana pekerjaan' bagi menampung enrolmen yang semakin tinggi. Objektif kajian ini untuk (i) mengenal pasti faktor - faktor yang mendorong pemilihan kerjaya keusahawanan dalam kalangan pelajar TVET di Malaysia dan (ii) mengenal pasti ciri - ciri keusahawanan yang mendorong kecenderungan pelajar terhadap bidang keusahawanan. Populasi kajian adalah pelajar Politeknik Sultan Salahuddin Abdul Aziz Shah dan Kolej Komuniti Shah Alam. Teknik persampelan rawak mudah diguna dalam kajian dengan sampel kajian sebanyak 191 orang berdasarkan Jadual Krejcie & Morgan. Kajian rintis turut dilaksanakan dengan nilai Cronbach's alpha melebihi 0.8 dan semua maklumat dianalisis mengguna Perisian Statistik SPSS. Dapatan kajian menunjukkan purata skor min terhadap faktor - faktor yang mendorong pemilihan kerjaya keusahawanan dalam kalangan pelajar adalah berada pada tahap tinggi (4.02). Purata skor min terhadap ciri - ciri keusahawanan yang mendorong kecenderungan pelajar terhadap bidang keusahawanan adalah berada pada tahap tinggi (4.15). Dapatan Objektif kedua ialah skor min 4.43 bagi item "saya mestilah mahir dalam berkomunikasi dengan pelanggan" dan diikuti "saya perlulah bersikap kreatif dan inovatif dalam menghasilkan produk bagi memenuhi kehendak pelanggan" (skor min 4.23). Dapatan kajian ini semoga memberi manfaat kepada penyelidik, graduant dan institusi serta komuniti masyarakat.

Kata kunci : keusahawanan, pelajar, kerjaya.

1.0 Pengenalan

Bidang keusahawanan telah lama bertapak di Malaysia sejak bermulanya aktiviti perdagangan menggunakan sistem barter merentasi beberapa zaman kerajaan di Tanah Melayu dan berkembang seiring dengan masa. Dalam era modenisasi dan menuju pasca IR4.0, usaha-usaha penyuburan keusahawanan bermula dari peringkat rendah hingga ke peringkat pendidikan tertiary. Pada peringkat ini, pelajar didedahkan dengan ilmu keusahawanan, penerapan nilai-nilai serta ciri-ciri seorang usahawan supaya timbul kesedaran dan minat yang mendalam untuk mereka menceburi bidang keusahawanan.

1.1 Penyataan Masalah

Para pelajar perlu mempunyai inisiatif untuk melakukan anjakan paradigma di mana mereka perlu melihat keusahawanan itu sebagai prospek kerjaya yang penting selaras dengan tuntutan arus globalisasi. Selain itu juga, bidang keusahawanan dilihat sebagai satu kerjaya yang berpotensi untuk mengatasi masalah pengangguran di kalangan para graduan. Berdasarkan keadaan ekonomi yang tidak menentu di seluruh dunia masa kini, aspek keusahawanan perlu ditanam di dalam diri setiap bakal graduan dalam memastikan bahawa lepasan graduan ini mampu berdikari.

Abdullah (2006), menyatakan bahawa semua pelajar IPTA diwajibkan mengambil kursus keusahawanan sebagai pendedahan awal menjadi usahawan. Ini disokong oleh Sabri (2007) yang menyatakan bahawa subjek keusahawanan sudah menjadi satu subjek penting pelajar pada semua peringkat, bermula pada peringkat sekolah rendah hingga peringkat universiti. Di peringkat Institusi Pengajian Tinggi Malaysia, Dasar Pembangunan Keusahawanan Institusi Pengajian Tinggi (IPT) digariskan bertujuan untuk menggalakkan dan memantapkan pembangunan keusahawanan yang lebih terancang dan holistik. Graduan lepasan institusi TVET terutamanya graduan Politeknik dan kolej komuniti mewakili 26.3% bagi tempoh 2006–2015 daripada jumlah 830,516 graduan IPT secara keseluruhan (Faridah et. al 2017). Walaupun kebolehpasaran graduan TVET terutamanya graduan politeknik tinggi pada kadar 85%, namun jumlah keterlibatan dalam keusahawanan agak kecil.

Kitaran Ekonomi Malaysia dari tahun 1980 hingga 2015 menunjukkan Malaysia beberapa kali mengalami zaman kemelesetan dimana angka pengangguran mencapai 13% pada 2013 (Muhamad Hashim dan Norsham, 2015). Yusmina et.al (2015) menyatakan bahawa kitaran ekonomi telah mewujudkan pengangguran dan inflasi kepada Malaysia. Bank Negara Malaysia melaporkan kadar pengangguran di Malaysia bagi 2015 dan 2016 ialah 10.7% dan menokok kepada 13.1% Walaupun kadar pengangguran di Malaysia masih berada dibawah paras 4% bagi 2017 dan 2018 (Anon, 2018), keusahawanan mampu membantu negara untuk kekal pada kadar kurang 4% pada tahun-tahun mendatang sekaligus mencapai gunatenaga penuh dan mencegah pengangguran siswazah.

1.2 Objektif Kajian dan Kepentingan Kajian

Objektif kajian ini adalah untuk mengenalpasti faktor-faktor yang mendorong pemilihan kerjaya keusahawanan dalam kalangan pelajar di institusi TVET. Objektif seterusnya ialah mengenalpasti ciri-ciri keusahawanan yang mendorong kecenderungan pelajar terhadap bidang keusahawanan di institusi TVET.

Kepentingan kajian ini antaranya akan dapat memberikan motivasi kepada pelajar disamping mereka dapat menilai potensi diri sendiri sebelum melibatkan diri dalam bidang keusahawanan. Bagi institusi TVET, kajian yang dijalankan dapat membantu pihak Institut Pengajian Tinggi Awam bagi meneliti dan memperkembangkan lagi program-program keusahawanan yang dianjurkan. Di samping itu, diharapkan kajian ini dapat dijadikan sumber rujukan kepada agensi-agensi kerajaan dalam membangunkan keusahawanan diperingkat kebangsaan

2.0 Kajian Literatur

Keusahawanan boleh ditakrifkan sebagai usaha berterusan oleh individu atau sekumpulan individu yang membentuk organisasi untuk menjalankan proses mewujudkan barangan atau perkhidmatan baru. Proses pengeluaran secara sistematik dengan menggunakan sumber secara optimum untuk memenuhi permintaan atau mewujudkan permintaan baru serta mengharap pulangan komersial yang setimpal dengan kesanggupan menerima risiko (Muhamad Hashim dan Suria, 2015).

2.1 Teorikal Keusahawanan dan Kajian Lampau

Antara tokoh yang memperkenalkan teori keusahawanan adalah Shumpeter (1934). Beliau adalah antara ahli ekonomi yang banyak memberi sumbangan dalam kajian keusahawanan dan teori beliau telah dibuat penambahbaikan dan disesuaikan dengan persekitaran baru oleh pengikutnya pada 2008. Teori keusahawanan yang diperkenalkan oleh Shumpeter melihat inovasi sebagai teras keusahawanan. Pengertian inovasi yang dimaksudkan oleh Shumpeter ini merangkumi semua kegiatan yang membawa kepada satu pembaharuan termasuklah pengenalan kepada proses teknologi baru. Beliau melihat seorang usahawan sebagai pencetus inovasi yang tidak akan membiarkan sistem ekonomi berada dalam suasana statik.

Kirzner (1973) menyatakan seorang usahawan itu adalah berperanan sebagai orang tengah iaitu segala peluang yang dilihatnya akan diambil kesempatan sepenuhnya. Secara ringkasnya, Kirzner melihat usahawan sebagai orang tengah yang menanggung risiko ketidakpastian yang bermaksud orang tengah membeli dengan harga yang lebih murah dan kemudiannya menjual dengan harga yang lebih mahal. Menurut Muhamad Hashim dan Suria (2015), mentaliti masyarakat kita jarang sekali menggalakkan anak-anak menjadi majikan kerana tahap pengambilan risiko pada diri kita adalah rendah. Oleh itu, seseorang yang telah menghabiskan pengajian dari institusi pengajian hendaklah digalakkan untuk bekerja sendiri atau memulakan perniagaan secara kecil-kecilan kerana bidang keusahawanan menawarkan peluang kerjaya yang cukup luas.

Antara sebab utama keusahawanan diberi perhatian dan dititikberatkan oleh kerajaan adalah kerana keusahawanan dilihat antara kaedah bagi menangani isu pengangguran. Menurut Sipon (2006), antara cabaran besar kepada Malaysia ialah jumlah bilangan graduan menganggur yang agak semakin meningkat. Menurut Kementerian Pengajian Tinggi (2017) dalam Sistem Kajian Pengesanan Graduan (SKPG) yang menyaksikan 238,187 siswazah menamatkan pengajian pada 2016. Seramai 54,103 siswazah universiti menganggur dalam tempoh enam bulan selepas mereka menamatkan pengajian masing-masing pada tahun 2016. Kursus-kursus yang membabitkan kadar pengangguran siswazah paling tinggi ialah pengajian perniagaan, sains gunaan, pengurusan sumber manusia, perakaunan, sastera dan sains sosial. Oleh itu, pelaksanaan keusahawanan secara tidak langsung dapat mengatasi masalah tersebut.

Manakala menurut Jabatan Perangkaan Negara dalam Laporan Banci Penduduk 2011, peratus pengangguran rakyat di Malaysia sehingga Oktober 2011 adalah sebanyak tiga peratus. Namun begitu, Mengikut laporan BNM, jumlah pengangguran ini telah meningkat melepasi kadar 10% setahun antara tempoh 2013 hingga 2016. Jumlah pengangguran siswazah pulak pada 2016 seramai 54,000 orang dan dianggarkan 30% siswazah menganggur pada 2017 (Anon, 2017). Dari sudut ekonomi, pengangguran siswazah satu pembaziran sumber negara kerana kerajaan tidak mendapat pulangan sewajarnya atas pelaburan yang dibuat.

Keusahawanan adalah aktiviti oleh seorang atau sekumpulan usahawan, yang menjalankan inovasi, dalam usaha untuk mengubah dan menghasilkan satu inovasi pada barangan dan perkhidmatan dalam ekonomi". Dalam skop kajian ini, keusahawanan dilihat sebagai suatu bidang kerjaya yang perlu diceburi oleh pelajar untuk menjadi usahawan yang boleh mengendalikan urusan perniagaan untuk memperolehi keuntungan dan kejayaan baik di dunia dan di akhirat. Hujah ini selaras dengan perspektif Islam yang menyatakan bahawa keusahawanan ialah satu bidang yang sangat mulia serta dipandang tinggi dalam Islam (Khamsah & Zakaria, 2008).

Dari sudut pandangan Islam, kegiatan perniagaan dan keusahawanan adalah dipandang tinggi dan mulia selagi perjalanannya tidak melanggar lunas-lunas syarak. Urusan ekonomi dalam Islam merupakan perhubungan sosial yang mengandungi pelbagai kegiatan ekonomi dan bukan ekonomi. Terdapat beberapa asas pertimbangan yang menjadikan aktiviti ekonomi yang dilakukan dikira sebagai ibadah iaitu aqidah, niat, tidak meninggalkan ibadah utama dan sebagainya. Oleh itu, keusahawanan juga dilihat dalam perspektif Islam dimana segala aktivitinya merupakan usaha yang dipandang sebagai ibadah.

Rosli Mahmood et.al, (2010) menyatakan individu yang melibatkan diri dalam bidang keusahawanan mempunyai perancangan terhadap objektif dan matlamat yang ingin dicapai. Menjadi usahawan yang berjaya bukanlah suatu yang mudah tetapi kejayaan tersebut dapat dikecapi oleh usahawan yang gigih dan bersungguh-sungguh. Kajian Rosli Mahmood et.al, (2010) telah mengklasifikasikan lima faktor yang mendorong penyertaan individu dalam bidang keusahawanan antaranya adalah minat dan kepuasan diri, pencapaian matlamat, keselamatan, status dan kuasa.

Usahawan yang berjaya dapat dibezakan daripada individu lain. Usahawan dikatakan mempunyai ciri-ciri dan profil diri yang unik, hebat, serta mempunyai kompetensi keusahawanan iaitu kemampuan dan kemahiran diri untuk melaksanakan fungsi-fungsi

keusahawanan dengan berkesan. Pengalaman dan pengetahuan yang dimiliki oleh usahawan membolehkan mereka menganalisis dan merebut peluang-peluang perniagaan yang tidak dapat dilihat oleh orang lain.

Zafir dan Fazilah (2007) menyatakan setiap individu mempunyai potensi menjadi seorang usahawan. Walaubagaimanapun, tidak semua berminat menceburi bidang ini disebabkan pandangan negatif. Menurut Ab. Aziz dan Zakaria (2004), menjadi usahawan yang berjaya bukanlah suatu perkara yang mudah tetapi bukan merupakan sesuatu yang tidak mungkin boleh dicapai. Diantara faktor-faktor yang mendorong usahawan menceburkan diri dalam dunia kerjaya yang penuh cabaran ini adalah bertujuan untuk memenuhi tuntutan keselamatan, status, kepuasan diri, pencapaian matlamat, dan sebagainya.

2.2 Institusi Pendidikan Teknikal dan Vokasional (TVET)

Kajian ini mengkaji keusahawanan dalam institusi TVET di Malaysia. Institusi TVET merangkumi pelbagai bentuk pendidikan dan latihan yang memberikan tumpuan yang khusus kepada aspek kemahiran yang memenuhi keperluan pasaran kerja dan industri. Di Malaysia, terdapat lebih kurang 1300 Institusi TVET yang diuruskan oleh Kerajaan dan swasta yang menawarkan pelbagai kursus-kursus kemahiran. Tujuh buah Kementerian yang menguruskan institusi TVET awam iaitu Kementerian Sumber Manusia, Kementerian Pendidikan Tinggi, Kementerian Pendidikan, Kementerian Belia dan Sukan, Kementerian Kemajuan Luar Bandar dan Wilayah, Kementerian Kerja Raya, dan Kementerian Pertanian dan Industri Asas Tani. Institusi Politeknik dan Kolej Komuniti termasuk dalam institusi TVET negara.

Program TVET berpotensi meluaskan akses kepada pendidikan dan latihan yang inklusif dan saksama, serta menggalakkan peluang pembelajaran sepanjang hayat untuk semua golongan. TVET merupakan kunci untuk berkembang dari negara yang sedang membangun menuju ke arah negara maju. Institusi TVET berperanan menyediakan tenaga kerja mahir yang diperlukan untuk semua peringkat ekonomi dan mewujudkan peluang untuk kemajuan kerjaya bagi semua golongan masyarakat termasuk bidang keusahawanan. Kerajaan telah mengumumkan penubuhan Jawatankuasa TVET pada Jun 2018, bagi menyediakan laporan untuk memperkasa dan menaikkan taraf TVET termasuk keusahawanan dalam kalangan pelajar wanita (Faiz Zainuddin, 2018).

3.0 Metodologi Kajian

Metodologi kajian yang digunapakai adalah berbentuk deskriptif yang menggunakan sepenuhnya borang soal selidik. Borang soal selidik diedarkan kepada pelajar kejuruteraan awam, Politeknik Sultan Salahuddin Abdul Aziz Shah dan pelajar Kolej Komuniti Shah Alam mewakili institusi TVET di Malaysia. Rekabentuk kajian direka untuk meninjau dan mengenalpasti kecenderungan pelajar TVET terhadap bidang keusahawanan sebagai satu kerjaya dengan memfokuskan kepada ciri-ciri keusahawanan dan faktor-faktor yang mendorong pemilihan keusahawanan. Berdasarkan kepada bentuk persoalan kajian, kumpulan pengkaji telah memfokuskan pendekatan rekabentuk kajian jenis kuantitatif

dengan cara mendapatkan maklumat daripada responden melalui borang soal selidik yang telah dijawab.

3.1 Instrumen Kajian

Instrumen kajian merupakan salah satu alat penting untuk mengukur bagi mencapai objektif sesuatu penyelidikan. Kajian ini menggunakan instrumen borang soal selidik. Terdapat tiga bahagian dalam soal selidik yang dijalankan iaitu Bahagian A (demografik responden), Bahagian B (faktor-faktor dorongan keusahawan) dan Bahagian C (ciri-ciri keusahawanan).

3.2 Populasi, Teknik Persampelan dan Kaedah Pengukuran

Kajian ini dijalankan terhadap pelajar Jabatan Kejuruteraan Awam di Politeknik Sultan Salahuddin Abdul Aziz Shah dan pelajar Kolej Komuniti Shah Alam. Pemilihan pelajar kejuruteraan sebagai simbolik meninjau semangat keusahawanan dalam kalangan pelajar yang tidak didedahkan dengan persekitaran pengajian perniagaan. Populasi kajian seramai 333 pelajar Kejuruteraan Awam di PSA dan 53 pelajar di Kolej Komuniti Shah Alam. Menurut jadual penentuan saiz sampel oleh Krejcie dan Morgan (1970), saiz populasi kajian seramai 386 orang, maka bilangan sampel responden kajian ialah 191 orang. Kaedah statistik yang digunakan ialah 'Discriptive Statistic' iaitu frekuensi dan peratusan, min, dan mod menggunakan '*Statical Package For The Social Science*' (SPSS).

Ujian Rintis dijalankan untuk mengukuhkan kebolehppercayaan dapatan soal selidik. Ujian rintis dijalankan keatas pelajar politeknik seramai 20 pelajar. Analisis menggunakan SPSS dan nilai Cronbach's Alpha 0.952 direkod iaitu pada tahap terbaik mengikut Sekaran, (2006). Merujuk kepada Nunnally (1978), nilai coefficient Cronbach's Alpha melebihi 0.5 diterima, mencerminkan keesahan set soal selidik dan pengagihan set soal selidik boleh dijalankan.

4.0 Dapatan

Hasil dapatan kajian mengenai kecederungan pelajar institusi TVET dalam keusahawanan dibincangkan bagi menjawab objektif kajian pertama, dan kedua. Jadual 2 dan jadual 3 menunjukkan dapatan analisis skor min dan peratusan bagi menjawab objektif kajian pertama dan kedua berdasarkan data 191 orang maklumbalas responden yang dianalisis menggunakan SPSS.

4.1 Profil Demografik

Bahagian A memfokuskan profil demografik responden yang dikaji seperti ditunjukkan dalam jadual 1. Aspek yang diuji antaranya jantina responden, etnik, umur dan lain-lain.

Jadual 1: Profil Demografik Responden

Profil Demografik	Kekerapan	Peratusan (%)
Jantina		
Lelaki	105	55
Perempuan	86	45
Institusi TVET		
Kolej Komuniti	53	27.3
Politeknik	137	72.7
Etnik		
Melayu	167	87.4
India	6	3.1
China	9	4.7
Lain-lain	9	4.7
Umur		
< 20	73	38.2
20 - 21	105	55
22 – 23	10	2.2
> 23	3	1.6

Kursus Pengajian		
Sijil Rekabentuk Dalaman	53	27.7
Dip Kejuruteraan Awam	70	36.6
Dip Kej Pengurusan Bangunan	68	35.6
Semester Pengajian		
Semester 1 & 2	82	43
Semester 3 & 4	38	19.9
Semester 5 & 6	71	37.1

Seramai 191 orang responden telah memberikan maklumbalas, dimana 55% adalah lelaki. Majoriti yang ditemuramah dari Institusi TVET Politeknik iaitu 72%. Sebahagian besar responden ialah Melayu (87.4%). Majoriti responden berumur antara 20 ke 21 tahun iaitu 55%. Dilihat dari sudut semester, semester rendah dan semester tinggi mewakili 43% dan 37.1% daripada responden.

4.2 Analisis Diskriptif

Jadual 2 menunjukkan dapatan kajian pertama mengenai faktor-faktor mendorong pemilihan kerjaya keusahawanan dalam kalangan pelajar, skor min purata keseluruhan adalah 4.02 dan berada pada tahap tinggi. Skor min yang diperolehi ini memberi tafsiran bahawa responden mempunyai ciri-ciri sebagai seorang usahawan. Tiga skor min tertinggi diperolehi adalah bagi item “dengan berniaga saya dapat menambah kenalan” (4.21), “jaringan bersama rakan dapat meluaskan empayar perniagaan saya” (4.20) dan “menjadi seorang usahawan yang berjaya merupakan pencapaian tertinggi bagi diri saya” (4.19).

Jadual 2: Skor Min untuk Kepuasan Pengguna

Soalan	Min	Tingkat Keyakinan
FAKTOR-FAKTOR PEMILIHAN KERJAYA KEUSAHAWANAN		
Dengan berniaga saya dapat menambah kenalan	4.21	Tinggi
Meluaskan empayar perniagaan	4.20	Tinggi

Usahawan merupakan pencapaian tertinggi bagi diri	4.19	Tinggi
Purata Skor min Bahagian B	4.02	Tinggi
CIRI-CIRI KEUSAHAWAN		
Kemahiran dalam berkomunikasi dengan pelanggan.	4.43	Tinggi
Saya perlulah mempunyai komitmen terhadap kerja	4.38	Tinggi
Bersikap kreatif dan inovatif	4.23	Tinggi
Menguruskan perniagaan dengan dedikasi	4.23	Tinggi
Purata Skor min Bahagian C	4.15	Tinggi

Bagi dapatan kajian kedua, skor min keseluruhan ialah 4.15. Tiga skor min tertinggi diperolehi adalah bagi item “saya mestilah mahir dalam berkomunikasi dengan pelanggan” (4.43), “saya perlulah mempunyai keutamaan terhadap kerja” (4.38) “saya perlulah bersikap kreatif dan inovatif dalam menghasilkan produk bagi memenuhi kehendak pelanggan” (4.23), “saya perlu menguruskan perniagaan dengan penuh semangat dan bertenaga bagi memperoleh kejayaan” (4.23).

Jadual 3: Potensi Usahawan Pada Masa Depan

Soalan	Kekerapan	Peratus
Pemilihan kerjaya sebagai usahawan	158	82.7%
Bekerja dengan pihak ketiga	29	15.2%
Tidak pasti	4	2.1%

Jadual 3 menunjukkan pendapat responden terhadap pemilihan usahawan sebagai satu kerjaya. Daripada dapatan yang dihasilkan, sebanyak 82.7% bersamaan dengan 158 orang responden yang bersedia untuk memilih keusahawan sebagai kerjaya. Manakala sebanyak 15.2% iaitu bersamaan dengan 29 orang responden yang menjawab tidak untuk memilih usahawan sebagai satu kerjaya dan hanya 2.1% bersamaan 4 orang responden yang tidak pasti dengan pemilihan tersebut.

5.3 Kesimpulan

Kajian ini cuba mengenal pasti kecenderungan pelajar TVET terhadap bidang keusahawanan sebagai satu kerjaya. Kajian yang dijalankan di Politeknik Sultan Salahuddin Abdul Aziz Shah dan Kolej Komuniti Shah Alam menggambarkan lebih 80% responden

menyatakan pilihan mereka untuk memilih keusahawanan sebagai satu kerjaya. Faktor utama yang mempengaruhi mereka untuk menceburi bidang keusahawanan adalah faktor berorientasikan jaringan rakan iaitu (skor min 4.21), meluaskan empayar perniagaan (skor min 4.20), dan pencapaian tertinggi untuk diri (skor min 4.19). Dapatan ini selari dengan kajian oleh Muhamad Hashim dan Suria (2015) dan Rosli Mahmood et al, (2010), yang mengklasifikasikan lima faktor yang mendorong penyertaan individu dalam bidang keusahawanan antaranya adalah minat dan kepuasan diri, pencapaian matlamat, keselamatan, status dan kuasa. Manakala menurut Zafir dan Fazilah (2007), menyatakan setiap individu mempunyai potensi menjadi seorang usahawan.

Merujuk kepada dapatan objektif kajian kedua menunjukkan ciri-ciri keusahawanan yang mendorong kecenderungan pelajar ialah kemahiran berkomunikasi dan keutamaan terhadap kerja memperoleh skor min tertinggi iaitu 4.43 dan 4.38. Dapatan kajian ini diperkukuhkan lagi oleh Nor Azlinda (2013). Juga disokong oleh kajian Norfadhilah dan Halimah (2010) yang menyatakan bahawa bertenaga, bertanggungjawab, berkeyakinan diri, merupakan ciri-ciri aspirasi kerjaya keusahawanan dalam kalangan pelajar IPTA.

5.1 Cadangan Kajian Lanjutan

Bagi mendapatkan hasil penyelidikan yang lebih baik, dicadangkan supaya penyelidik seterusnya meluaskan lagi pengambilan sampel responden, membuat perbandingan antara Politeknik dan Universiti Awam ataupun antara institusi pendidikan TVET antarabangsa. Juga menilai semula kurikulum di sekolah-sekolah dan pusat pengajian tinggi supaya ianya dapat memberi keutamaan kepada penjanaan budaya keusahawanan.

RUJUKAN

- Firdaus Abdullah, Jamil Hamali, Abdul Rahman Deen, Gluma Saban, Abg Zainoren Abg Abdurahman (2009). *Developing a Framework of Succes of Bumiputra Entrepreneurs*. Journal of Enterprising Communities. Emerald Group Publishing Limited.
- Ab. Aziz Yusof dan Zakariah Yusof (2004). *Prinsip Keusahawanan Edisi Kedua*. Prentice Hall: Pearson Malaysia Sdn. Bhd
- Anon. (2017). *Pengangguran Siswazah Pembaziran Sumber Tenaga*, Berita Harian, 20 Jun 2018
- Bank Negara Malaysia (2017). *Laporan Tahunan*. Kuala Lumpur
- Faiz Zainuddin (2018). *Maszlee: Lantikan Nurul Izzah dalam TVET untuk Pecah Stigma Jantina*. Malaysia Today. 21 Jun 2018

- Faridah Jaffar, Muhamad Hashim Ahmad, Nor Farahanis Abdul Rahman, Intan Noorazreen Mogin, Nur Shafinaz Samsuddin, dan Nor Zalina Zainal Abidin (2017). *Kecenderungan Pelajar IPT Terhadap Bidang Keusahawanan Sebagai Satu Kerjaya*. Politeknik Sultan Salahuddin Abdul Aziz Shah, Shah Alam.
- Jabatan Perangkaan Malaysia (2012). *Laporan Tahunan*. Putrajaya.
- Khamsah, M.F. & Zakaria, M. (2008). *Langkah Bijak Usahawan Terbilang*. Kuala Lumpur: Telaga Biru Sdn. Bhd.
- Kementerian Pengajian Tinggi (2017), *Sistem Kajian Pengesanan Graduan 2016*. Putrajaya.
- Kirzner, I. (1973). *Competition and Entrepreneurship*. Chicago University of Chicago Press
- Krejeie, R. V. dan Morgan, D. W. (1970). *Determining Sample Size for Research. Educational and Psychological Measurement*.
- Muhamad Hashim Ahmad dan Norsham Alias (2015). *Mekanisme Dasar Fiskal Islam Mengatasi Masalah Makroekonomi. Penilaian Dari Aspek Kemelesetan Ekonomi*. Penerbitan Politeknik Banting. Banting.
- Muhamad Hashim Ahmad dan Suria Md Yusoff (2015). *Keusahawanan Dalam Kalangan Pelajar Politeknik Malaysia: Satu Tinjauan*. Universiti Erasakti, Padang, Indonesia
- Nor Azlinda Bte Md. Atan (2013). Jabatan Hal Ehwal Pelajar. *Kecenderungan Pelajar Jabatan Perdagangan Terhadap Bidang Keusahawanan Sebagai Satu Kerjaya*
- Norfadhilah Nasharudin & Halimah Harun .(2010). *Aspirasi Kerjaya Keusahawanan dalam Kalangan Pelajar Institusi Pengajian Tinggi Awam (Entrepreneurial Career Aspiration Among IPTA Students)*
- Nunnally, J.C. (1978) *Psychometric theory. 2nd Edition*. McGraw-Hill, New York
- Rosli Mahmood, Azrain Nasyrah Mustapa, Rosli Mohd Saad, Mohamad Yusop Mohd Jani, Norria Zakaria, Syahrina Abdullah, Ahmad Khairi Yahya, Hoe Chee Hee, Shamsul Huda Abd. Rani, Muhammad Shukri Bakar, Shiza Sa'atar, Lily Julienti Abu Bakar, Habshah Bakar (2010) *Prinsip-prinsip keusahawanan pendekatan gunaan edisi kedua*. Universiti Malaya, Kuala Lumpur.
- Sabri (2007). *Strategi Belajar Mikro Teaching*. Ciputat : Quantum Teaching
- Schumpeter, J. A. (1934). *The Theory of Economic Development. An Inquiry into Profits, Capital, Credit, Interest and the Business Cycle*, New Brunswick (U.S.A) and London (U.K.): Tansaction Publishers Harvard, New York,
- Sipon, S. (2006). *Graduan Islam Wajar Ceburi Bidang Keusahawanan*. Utusan Malaysia: 14 Julai 2006.

Sekaran, U. (2006). *Research Methods for Business: A Skill Building Approach. 4th Edition.* Wiley-India Edition. New Delhi. India.

Yusmina Yusoff, Rubiah Ismail dan Muhamad Hashim Ahmad (2015). *Mekanisme Dasar Fiskal Islam Dalam Mencapai Objektif Makroekonomi: Penilaian Dari Aspek Inflasi.* IPN Network, Penang.

Zafir Mohd Makhbul dan Fazilah Mohamad Hasun (2007) *Siri Pengurusan Menjadi Usahawan :Panduan Menubuhkan &Menguruskan Perusahaan Secara Profesional.* Kuala Lumpur : PTS Publication & Distributors Sdn. Bhd.

TAHAP KESEDARAN PENGGUNA MUSLIM TERHADAP PRODUK BERLOGO HALAL: TINJAUAN PENGGUNA DI SEKITAR SHAH ALAM

Muhamad Hashim Ahmad¹, Kamaruddin Mohd Nor², Mohd Sharoni Ismail³, Abdul Rahman Ahmad⁴

^{1,2,3}Politeknik Sultan Salahuddin Abdul Aziz Shah,
Shah Alam, 40150 Malaysia,
Email : mhashim4225@gmail.com
Email : mnkamaruddin@psa.edu.my
Email : sharoni@psa.edu.my

⁴SMK Ranche-Ranche, Labuan, 87000 Malaysia,
Email : abdrahmanahmad@gmail.com

Abstrak

Keutamaan pengguna Islam adalah menggunakan produk halal lagi baik. Sebaliknya, mereka terpalit dengan penggunaan produk yang tidak mempunyai logo halal atau diragui kehalalannya. Oleh itu, kajian ini dilaksanakan bagi mengenalpasti tahap kesedaran pengguna muslim di Malaysia terhadap produk berlogo halal yang diiktiraf. Objektif kedua ialah mengenalpasti faktor-faktor yang mempengaruhi pengguna Muslim dalam pemilihan produk. Selain itu, kajian juga mengukur kefahaman pengguna Muslim berkenaan konsep halal dan haram. Metodologi kajian menggunakan persampelan rawak mudah dengan saiz sampel sebanyak 181 responden pengguna Muslim di Shah Alam berdasarkan Jadual Krejcie & Morgan. Kajian rintis turut dilaksanakan dengan nilai Cronbach's alpha melebihi 0.7 dan semua maklumat dianalisis mengguna Perisian Statistik SPSS. Dapatan Kajian menunjukkan produk halal sangat penting kepada pengguna Muslim dengan skor min 4.77 atau 98% responden bersetuju. Seterusnya, faktor masyarakat sekeliling mempengaruhi pembelian produk berlogo halal dengan skor min 4.26 atau 89% responden bersetuju. Dapatan kajian ini semoga memberi manfaat kepada penyelidik, penyelidikan seterusnya, agensi kerajaan serta masyarakat.

Kata kunci: Produk Halal, Pengguna Muslim, Logo Halal

1.0 Pengenalan

Pengguna Muslim merupakan penggerak penting kepada perkembangan industri halal di negara ini. Dengan jumlah penduduk Muslim sebanyak 61.3 %, peranan ini memang boleh dimainkan oleh masyarakat Islam dalam memajukan industri halal. Namun ianya banyak bergantung kepada sikap masyarakat itu sendiri dalam konteks tahap kesedaran mereka terhadap status halal haram sesuatu produk. Kebanyakan pengguna Muslim terlalu mengambil mudah terhadap perkara tersebut.

Isu halal merupakan isu sensitif bagi pengguna Muslim di Malaysia, oleh itu pengawalan, pemantauan dan penjagaan khas telah dikuatkuasakan dengan melantik beberapa badan bertanggungjawab. Antara badan yang terlibat adalah Jabatan Kemajuan Islam Malaysia (JAKIM).

1.1 Penyataan Masalah

Kajian ini dilakukan untuk mengetahui tahap kesedaran pengguna Muslim terhadap produk berlogo halal. Di Malaysia, terdapat pelbagai produk makanan, minuman, alat solek dan sebagainya yang mempunyai logo halal bertulisan jawi atau rumi dalam pelbagai bentuk dan rupa yang berbeza. Isu yang ingin diperkatakan ialah adakah umat Islam peka terhadap setiap logo halal yang dipaparkan sewaktu memilih dan membeli barangan ataupun umat Islam tidak peduli terhadap isu tersebut. Selain itu, umat Islam kini juga terdedah dengan pelbagai barangan terutamanya makanan yang dicampur dengan benda-benda haram yang dilarang oleh syarak.

1.2 Objektif dan Kepentingan Kajian

Objektif kajian ini ialah mengenalpasti tahap kesedaran pengguna muslim di Shah Alam terhadap produk berlogo halal. Selain itu, kajian ini juga bertujuan mengenalpasti faktor-faktor yang diberi penekanan dalam pemilihan barangan dan perkhidmatan. Seterusnya kajian juga untuk mengenalpasti tahap pengetahuan seseorang muslim tentang produk berlogo halal berlandaskan agama.

Hasil kajian ini diharapkan dapat membantu dan memberi manfaat serta faedah kepada semua pihak terutamanya kepekaan pengguna yang beragama Islam dalam penggunaan barangan yang halal dan haram.

2.0 KAJIAN LITERATUR

Konsep halal yang sebenar bukanlah hanya sekadar halal dan bersih dari unsur haram semata-mata, ia juga hendaklah mampu memelihara lima perkara iaitu agama, nyawa, akal, keturunan dan harta. Ternyata Islam memberi kemudahan begitu luas kepada manusia dalam mengatur kehidupannya. Oleh itu, seseorang tidak boleh sama sekali mengatakan haram kepada yang halal. Begitu juga, menghalalkan kepada yang haram.

Allah berfirman di dalam quran iaitu surah 2:168 “Wahai manusia! Makanlah yang halal lagi baik”. Ayat ini merujuk kepada perintah mendapat makanan yang halal dan baik untuk kesihatan serta mencakupi cara memperolehnya, seperti tidak dengan cara merampas dan mencuri, demikian juga tidak dengan muamalah yang haram dan tidak membantu perkara yang haram. Dalam konteks lebih luas termasuk iaitu yang suci dan tidak bernajis, bermanfaat dan tidak membahayakan. Dalam surah yang sama, Allah berfirman dalam surah 2:173 bermaksud “Sesungguhnya Allah hanya mengharamkan bagimu bangkai, darah, daging babi, dan binatang yang (ketika disembelih) disebut (nama) selain Allah. Terdapat banyak ayat-ayat berkaitan halal dan haram seperti surah 5:3 dan 87, dan sebagainya. Juga perkara halal ini disentuh dalam hadis.

Konsep halal menurut perspektif islam berbeza dengan perspektif barat. Konsep halal amat penting kerana ia merupakan satu garis panduan kepenggunaan yang utama bagi pengguna Muslim. Menurut Che Hassan Pahmi (2008) dan Mohamad Hashim (2011) halal diertikan sebagai sah menurut syariat dan dibenarkan bagi orang Islam. Malah pengambilan produk yang halal dan bersih adalah dituntut oleh islam berdasarkan kepada dalil al-Quran dan al-Hadith. Yusuf al-Qaradawi (1977) berpendapat halal mempunyai ruang lingkup yang luas tidak hanya tertumpu kepada isu makanan dan minuman semata-mata. Konsep halal yang sebenar bukanlah hanya sekadar halal dan bersih dari unsur haram semata-mata, bahkan ia hendaklah mampu memelihara lima perkara darurat iaitu agama, nyawa, akal, keturunan dan harta dan keperluan pelaksanaan konsep halal yang *halalan tayyiban*.

Halal dan haram sesuatu barangan dan perkhidmatan adalah berasaskan kepada hukum syarak yang merujuk kepada al-Quran dan hadis (Ahmad Hidayat dan Siti Mariam, 2016). Islam mengambil berat mengenai perkara halal dan haram dalam segala aspek penggunaan meliputi makanan, minuman, ubatan, dan sebagainya (Basri dan Sayuti, 2006). Produk halal bagi makanan didefinisikan sebagai barangan yang tidak terkandung didalamnya apa-apa bahagian atau benda dari binatang yang dilarang oleh syarak untuk memakannya seperti khinzir, alkohol, atau binatang yang tidak disembelih secara syarak seperti najis, darah dan bangkai, serta tidak mengandungi mana-mana bahagian tubuh manusia atau bahan kimia yang berbahaya. Selain daripada itu, barangan halal tidaklah diproses, disediakan, dikilangkan dan disimpan dengan menggunakan alat-alat serta bahan yang mengandungi benda najis yang melanggar hukum syarak (Ahmad Hidayat dan Siti Mariam, 2016).

Menurut Lokman (2012), dan Azliza (1999), konsep industri makanan halal yang telah ditetapkan oleh JAKIM adalah selari dengan konsep halal dalam Islam bahkan ianya memenuhi syarat-syarat halal dalam penyediaan makanan. Selain itu, mereka turut mencadangkan beberapa penambahbaikan terhadap sistem, usaha dan peranan JAKIM dalam melakukan penyelidikan, pensijilan dan pengurusan halal di Malaysia. Malaysia telah mengamalkan penggunaan label, tanda atau logo halal yang di pantau oleh pihak JAKIM sebagai satu standard budaya sebelum ianya menjadi satu strategi utama pemasaran dan

perniagaan masa kini (Lokman, 2005). Malah logo halal ini banyak mendatangkan manfaat seperti memudahkan pengguna Muslim kerana barangan yang berlogo halal disifatkan sebagai halal dan selamat untuk digunakan.

Menurut Wan Azrin Izani (2008), Zalina Zakaria (2007), Ahmad Hidayat dan Zulzaidi (2012) pula memberi saranan dan cadangan penambahbaikan terhadap undang-undang dan penguatkuasaan yang berkaitan dengan halal agar masalah dan isu berkenaan halal dan haram dapat diatasi. Mereka menerangkan keperluan dan pandangan pengguna Muslim terhadap pemakaian logo halal, kepentingan akta halal serta cabarannya dari sudut jangka masa panjang dan keperluan semasa. Turut dibincangkan berkaitan penguatkuasaan logo halal dan peruntukan undang-undang yang sedia ada di Malaysia.

Selain itu, Zalina Zakaria (2007) dan John Pointing et al. (2011) membincangkan tentang masalah yang berlaku dan akta yang berkaitan dalam pemalsuan pensijilan halal serta tindakan yang dikenakan kepada pesalah. Maklumat tersebut disokong oleh Ahmad Hidayat dan Zulzaidi (2012) yang kemudiannya turut memberi pendedahan maklumat kepada pengguna bagi mengetahui badan-badan pengeluar sijil pengesahan halal di Malaysia menerusi sumber undang-undang. Malah beliau turut mendapati bahawa pentadbiran undang-undang berkaitan halal di Malaysia adalah selaras dengan metodologi perundangan dan pengawalan berkaitan makanan halal menurut perspektif Islam.

Ringkasnya, situasi ini menunjukkan bahawa undang-undang dan penguatkuasaan berkaitan halal yang dijalankan di Malaysia telah mempunyai asas yang tepat dan baik namun dalam masa yang sama masih memerlukan beberapa penambahbaikan untuk mengukuhkan lagi penguatkuasaan tersebut. Antaranya seperti usaha penyelarasan pemakaian logo halal yang telah dilaksanakan oleh pihak JAKIM. Pelaksanaan ini melambangkan usaha murni pihak bertanggungjawab dalam menjaga kemaslahatan dan keselamatan pengguna Muslim.

Sanep Ahmad, et.al (2014) mendapati bahawa 100% responden sedar mengenai kewajipan mengguna barangan halal. Namun keprihatinan pengguna tentang status halal didapati berbeza mengikut jenis produk. Produk makanan dan minuman kelihatan lebih diperhatikan status halalnya berbanding barangan bukan makanan. Selain daripada itu, kefahaman pengguna terhadap produk halal adalah majoriti responden yang beragama Islam menyatakan produk halal adalah produk yang diluluskan oleh JAKIM. Rata-rata responden bersetuju bahawa status logo halal adalah perlu bagi membuktikan sesuatu produk itu halal.

Sensiviti pengguna terhadap halal dan haram sesuatu produk keperluan seharian, didapati masih rendah. Secara umumnya, halal bukanlah kriteria utama untuk menentukan pilihan. Pengaruh rakan dan keluarga serta keupayaan membeli memainkan peranan lebih besar dalam pertimbangan pemilihan sesuatu produk. Pada asasnya, pengaruh agama keatas penggunaan seseorang bergantung kepada sejauh mana seseorang manusia mentafsir dan mengikuti ajaran mereka. Ahmad Hidayat dan Siti Mariam, (2016) mendapati pengguna tidak dan kurang diberi pendedahan dalam mengenali produk halal yang sebenar. Juga pengguna masih lagi tidak pasti berkenaan dengan produk tempatan atau luar negara yang mempunyai cop halal yang diiktiraf atau sebaliknya. Walau bagaimanapun, kefahaman pengguna terhadap produk halal adalah tinggi dalam kalangan majoriti responden yang beragama Islam (Zaimah, et.al, 2014).

Ringkasnya, isu halal dan haram ini merentasi pelbagai bidang baik makanan dan minuman, penjagaan kesihatan dan ubat-ubatan, perkhidmatan harian dan penyimpanan dan lain-lain bidang. Pengguna Islam kini semakin peka dengan isu halal terutamanya produk yang mengandungi ramuan daripada sumber haiwan. Pada dasarnya konsep halal membawa maksud bersih, suci, baik, dan berkualiti. Justeru, Islam menggariskan kepentingan penjagaan kesihatan dan kesejahteraan berasaskan lima perkara utama yang terkandung dalam Maqasid Syariah iaitu agama, nyawa, akal, keturunan dan harta. Kesemua aspek tersebut adalah berpandukan garis panduan dan peraturan yang telah dijelas di dalam Al-Quran dan Sunnah. Bagaimanapun, pengecualian diguna pakai apabila berlakunya keadaan darurat iaitu terpaksa mengharuskan perkara-perkara yang ditegah.

3.0 Metodologi Kajian

Metodologi kajian yang digunapakai adalah berbentuk deskriptif yang menggunakan sepenuhnya borang kajian soal selidik. Kesilapan dalam memilih reka bentuk kajian yang tidak relevan, hasil dapatan adalah kurang tepat. Natijahnya, ini mendatangkan kesan negatif kepada pengkaji lain yang membuat rujukan terhadap hasil dapatan kajian tersebut. (Chua, 2012, Muhamad Hashim dan Suria, 2015). Rekabentuk kajian direka untuk meninjau dan mengenalpasti tahap pemahaman halal dalam kalangan penggunaan muslim berpandukan tanda logo halal. Seramai 181 responden terdiri daripada pengguna muslim di sekitar Shah Alam dipilih secara rawak dan diedarkan borang kajian soal selidik.

3.1 Reka Bentuk, Populasi dan Sampel Kajian

Kajian ini menggunakan kajian tinjauan yang berbentuk kuantitatif. Mengaplikasikan Teori Pilihan Rasional oleh Coleman (1990) relevan dengan gelagat individu pengguna Islam yang mana seseorang pengguna Islam itu akan melihat kepada faedah kebendaan dan kerohanian. Populasi kajian ini ialah pengguna muslim yang membeli barangan di sekitar Shah Alam. Metodologi kajian menggunakan persampelan rawak mudah dengan saiz sampel sebanyak 181 responden pengguna muslim di Shah Alam berdasarkan Jadual Krejcie & Morgan (1970)

3.2 Instrumen Kajian dan Kaedah Analisis Data

Instrumen kajian ini adalah soal selidik bagi mengkaji kajian tahap pengetahuan atau keperihatinan pengguna muslim di Shah Alam terhadap produk berlogo halal dimana soal selidik diadaptasi daripada Nor Laila dan Faizah (2014). Borang soal selidik mempunyai 4 bahagian iaitu bahagian A, B, C dan D. Bahagian A mengandungi 6 soalan yang terdiri daripada maklumat demografi responden manakala Bahagian B pula mengandungi 13 soalan dan 3 pecahan kumpulan soalan iaitu mengenai sikap, norma subjektif, dan agama. Bagi Bahagian C pula terdiri dari 6 soalan iaitu dari skop pengetahuan pengguna dan Bahagian D adalah cadangan atau pendapat responden untuk dikemukakan.

Kajian rintis turut dilaksanakan dengan nilai Cronbach's alpha melebihi 0.7 dan semua maklumat dianalisis mengguna Perisian Statistik SPSS. Berdasarkan Nunally (1978) dan Yusmina et.al (2015), dapatan kajian rintis ini adalah mencapai kesahan dan langkah pengedaran borang kaji selidik kepada responden boleh dilaksanakan. Data kajian daripada

responden ini dianalisis dengan menggunakan kaedah statistik SPSS di mana min dan peratusan frekuensi akan digunakan untuk menganalisis bagi menjawab persoalan kajian.

4.0 Hasil Dapatan

Hasil dapatan kajian mengenai tahap kesedaran pengguna muslim terhadap produk berlogo halal dibincang bagi menjawab objektif kajian pertama, kedua dan ketiga. Jadual 2 dan jadual 3 menunjukkan dapatan analisis skor min dan peratusan bagi menjawab objektif kajian pertama, kedua dan ketiga iaitu tahap pemahaman pengguna muslim terhadap produk berlogo halal di Selangor.

4.1 Profil Demografi

Aspek yang diambil kira dalam faktor demografi antaranya jantina responden, status berkeluarga, taraf pendidikan, umur dan pekerjaan. Faktor demografi juga mempengaruhi dalam menentukan tahap kesedaran dan pemilihan barangan berlogo halal. Maklumat berkaitan demografi diringkaskan seperti mana dalam jadual 1.

Seramai 181 orang responden telah memberikan maklumbalas, dimana 116 orang responden atau 58% adalah responden perempuan dan selebihnya, 42% adalah lelaki. Majoriti yang ditemuramah daripada kalangan mereka yang telah berkeluarga iaitu 62.5%. Kajian ini juga mengambil kira pembeli bujang sebanyak 37.5%. Sebahagian besar responden dalam kajian ialah berpendidikan tinggi diukur dengan memiliki diploma dan keatas (80%) sekaligus mempunyai tahap kesedaran tinggi dalam membuat keputusan. Majoriti responden berumur antara 21 ke 40 tahun iaitu 72.5%.

Jadual 1: Profil Demografik Responden

Profil Demografik	Kekerapan	Peratusan (%)
Jantina		
Lelaki	84	42
Perempuan	116	58
Status Responden		
Bujang	75	37.5
Berkeluarga	125	62.5
Tahap Pendidikan		
< SPM	40	20
Diploma/STPM	103	51.5
Ijazah	40	20
Sarjana Lanjutan	17	18.5

Umur		
< 20	22	11
21 - 30	81	40.5
31 – 40	64	32
> 40	33	16.5
Bidang Pekerjaan		
Pelajar Inst. Pengajian Tinggi	32	16
Kakitangan Kerajaan	56	28
Kakitangan Swasta	65	32.5
Bekerja sendiri	47	23.5
Pendapatan Bulanan		
< RM 2,000	49	24.5
RM2000 – RM4000	87	43.5
RM4001 – RM6000	63	33.5
> RM6000	1	0.5

Kajian ini juga hampir seimbang dari sudut bidang pekerjaan antara pekerja awam, swasta dan bekerja sendiri antara kadar 23% hingga 32%. Dilihat dari sudut pendapatan, pendapatan kategori RM2000 hingga RM6000 mewakili 77% yang menggambarkan kuasa beli sederhana tinggi bagi masyarakat yang tinggal dibandar besar seperti Shah Alam.

4.2 Analisis Diskriptif

Maklumat yang diperolehi telah diproses dan diringkaskan dalam jadual 2 bagi menjawab objektif kajian pertama berdasarkan soalan-soalan dari Bahagian B. Jadual 2 menunjukkan dapatan kajian pertama mengenai tahap kesedaran pengguna terhadap produk berlogo halal dalam kalangan pengguna muslim di sekitar Shah Alam. Empat skor min tertinggi diperolehi adalah bagi item “produk halal sangat penting bagi saya” iaitu (4.77), “produk dengan label halal adalah baik” iaitu (4.60) dan “saya sentiasa peka dengan isu logo halal ” iaitu (4.48). Skor min keempat “saya mengenalpasti logo halal yang disahkan di Malaysia” membawa nilai 4.43. Skor min bagi keempat-empat item berada pada tahap tinggi yang menunjukkan

pengguna di Malaysia mempunyai tahap pengetahuan yang tinggi dalam soal penggunaan logo halal.

Jadual 2 juga menunjukkan dapatan untuk objektif kedua mengenai faktor-faktor penekanan pemilihan produk berlogo halal dalam kalangan pengguna muslim di sekitar Shah Alam berdasarkan soalan-soalan yang dikemukakan dalam Bahagian C.

Jadual 2: Skor Min Untuk Tahap Kesedaran dan Faktor –faktor Pemilihan Produk Halal

Soalan	Min	Tingkat Tafsiran
Tahap Kesedaran Pengguna Terhadap Produk Berlogo Halal		
Produk halal sangat penting bagi saya	4.77	Tinggi
Produk dengan label halal adalah baik	4.60	Tinggi
Saya sentiasa peka dengan isu logo halal	4.48	Tinggi
Saya mengenalpasti logo halal yang disahkan di Malaysia	4.43	Tinggi
Faktor-Faktor Penekanan Pemilihan Produk Berlogo Halal		
Penggunaan logo halal yang diseragamkan dapat mengelakkan kekeliruan kepada umat islam	4.29	Tinggi
Masyarakat di sekeliling saya membeli produk halal	4.26	Tinggi
Saya sanggup membeli makanan di premis bukan islam jika mereka memaparkan logo halal	3.58	Tinggi
Saya berpendapat penggunaan logo halal pada makanan tidak perlu kerana pengguna dapat membezakan makanan yang halal dan haram	3.37	Sederhana

Empat skor min tertinggi diperolehi adalah bagi item “penggunaan logo halal yang diseragamkan dapat mengelakkan kekeliruan kepada umat islam” (4.29), “masyarakat di sekeliling saya membeli produk halal” (4.26) dan “saya sanggup membeli makanan di premis bukan islam jika mereka memaparkan logo halal ” (3.58). Skor min bagi ketiga-tiga item yang tinggi menunjukkan faktor-faktor seperti keseragaman logo halal, pengaruh masyarakat sekeliling, dan keyakinan pada logo halal mempengaruhi dalam pemilihan produk halal. Skor

min keempat pada nilai 3.37 iaitu “saya berpendapat penggunaan logo halal pada makanan tidak perlu kerana pengguna dapat membezakan makanan yang halal dan haram. Skor min keempat pada tahap sederhana namun masih mencerminkan pengguna menekankan kepentingan penggunaan logo halal.

Tiga soalan dikemukakan dalam Bahagian D bagi menjawab objektif kajian keempat. Ringkasan dapatan seperti mana dalam jadual 3 yang menunjukkan pendapat responden terhadap tahap pengetahuan seseorang muslim terhadap produk halal berlandaskan hukum-hukum islam.

Jadual 3: Tahap Pengetahuan Seseorang Muslim Terhadap Produk Halal Berlandaskan Hukum

Soalan	Skor min	Peratus (Setuju & Tidak Pasti)
Hukum penggunaan produk / makanan halal adalah wajib	4.59	98.5% & 2.5%
Saya percaya penggunaan produk halal boleh memelihara hubungan saya dengan Tuhan	4.49	92% & 8%
Penggunaan sesuatu produk boleh mempengaruhi keimanan seseorang	4.37	96% & 4%

Skor min item pertamaa yang diuji pada 4.59 iaitu tahap tinggi. Daripada dapatan yang dikaji, sebanyak 98.5% responden mempunyai pengetahuan dalam soal halal berbanding 2.5% tidak pasti. Begitu juga responden mempunyai keyakinan penggunaan produk halal dapat memelihara hubungan dengan Allah iaitu 92% setuju dan 8% tidak pasti serta skor min pada 4.49. Juga responden berkeyakinan penggunaan produk halal dapat mempengaruhi keimanan iaitu 96% dengan skor min pada 4.37.

5.0 Perbincangan dan Kesimpulan

Berdasarkan dapatan kajian yang telah dijalankan, terbukti disini bahawa tahap kesedaran pengguna muslim di sekitar Shah Alam, Selangor dalam pemilihan sesuatu produk halal adalah pada tahap yang tinggi dan sederhana. Dapatan kajian ini selari dengan kajian oleh Sanep Ahmad et.al (2014) dan Nor Laila dan Norfaizah (2014).

Berdasarkan kajian yang telah dijalankan, hasil analisis data menunjukkan ramai pengguna mempunyai tahap kesedaran yang tinggi terhadap pemilihan produk berlogo halal, pengguna mementingkan pemilihan produk halal dengan skor min sebanyak 4.77 yang menggambarkan pengguna muslim dibandar kini mementingkan status halal sesuatu produk sebelum membelinya. Selain itu, faktor pemilihan barangan berlogo halal dipengaruhi oleh penyeragaman logo halal dengan skor min 4.29 dan pengaruh masyarakat sekitar (4.27). Kajian juga mendapati tahap pengetahuan seseorang muslim terhadap produk halal yang berlandaskan agama adalah tinggi iaitu 4.59 pada skor min.

Dapat dirumuskan bahawa kajian yang dijalankan telah mencapai objektif yang ditetapkan. Diharapkan dapatan kajian ini dapat membantu memperkayaan pengetahuan penyelidik, agensi-agensi kerajaan dan swasta serta masyarakat.

RUJUKAN

Al Quran Karim.

Ahmad Hidayat & Siti Mariam (2016). *Pandangan Pengguna Muslim Terhadap Pemakaian Logo Halal Jabatan Kemajuan Islam Malaysia (Jakim): Satu Sorotan Literatur*. Journal of Shariah Law Research (2016) vol. 1. Jabatan Fiqh dan Usul, Akademi Pengajian Islam, Universiti Malaya.

Ahmad Hidayat Buang & Zulzaidi Mahmud (2012). "Isu dan Cabaran Badan Pensijilan Halal di Malaysia." Jurnal Syariah, vol. 20 (3).

Azliza Muhamad (1999). *Konsep halal haram dalam makanan: kajian khusus terhadap peranan JAKIM*. Jabatan Fiqh dan Usul, Akademi Pengajian Islam, Universiti Malaya.

Basri bin Abd. Ghani & Sayuti bin Ab. Ghani. (2006). *Teori Gelagat Pengguna : Kajian Gelagat Pengguna Muslim Ke Atas Barang Keperluan di (Arau) Perlis dan di (Bangi) Selangor*. Universiti Teknologi MARA Perlis.

Che Hassan Pahmi Che Mamat (2008). "The Concept of Halal Foods in Shariah," dalam Malaysia in Various Issues: A Collection of Essays, ed. Othman Md. Yatim. New Zealand: Chair of Malay Studies, Victoria University of Wellington

Chua Y. P. (2012). *Mastering Research Methods*. Kuala Lumpur: McGraw-Hill.

Coleman, James (1990). *Foundations of Social Theory*. Cambridge: Harvard University Press.

John Pointing, Yunes Teinaz & Shuja Shafi (2008). "Illegal Labelling and Sales of Halal Meat and Food Products." *Journal of Criminal Law*, vol. 72 (3)

- Lokman Ab. Rahman (2012). *Penilaian Terhadap Pelaksanaan Pensijilan Halal Jabatan Kemajuan Islam Malaysia (JAKIM)*. Tesis Kedoktoran, Jabatan Fiqh dan Usul, Universiti Malaya.
- Lokman Ab. Rahman (2005). "Shariah & Malaysian Halal Certification System." *Jurnal Penyelidikan Islam*.
- Mohamad Hashim Kamali (2011). "The Principles of Halal and Haram in Islam", dalam *The Essence of Halal*, ed. Halal Industry Development Corporation (HDC). Kuala Lumpur: MDC Publisher Sdn Bhd.,
- Muhamad Hashim Ahmad dan Suria Md Yusoff (2015). *Keusahawanan Dalam Kalangan Pelajar Politeknik Malaysia: Satu Tinjauan*. Universiti Erasakti, Padang, Indonesia
- Nor Laila Hassan & Norfaizah Abas (2014). *Factors that Influence SME Companies to Adopt Halal Certification for Entry International Market*. PEPIN 2014, Politeknik Sultan Salahuddin Abdul Azizi Shah, Shah Alam.
- Nunnally, J.C. (1978) *Psychometric theory. 2nd Edition*. McGraw-Hill, New York
- Krejeie, R. V. dan Morgan, D. W. (1970). *Determining Sample Size for Research. Educational and Psychological Measurement*.
- Sanep Ahmad, Mohd Ali Mohd Noor dan Lidia Fitri (2014). *Ketekalan Gelagat Pengguna Muslim Terhadap Status Halal: Kearah Strategi Berkesan Promosi Produk Halal*. Persidangan Kebangsaan Ekonomi Malaysia ke-9 . Universiti Kebangsaan Malaysia, Bangi.
- Yusmina Yusoff, Rubiah Ismail dan Muhamad Hashim Ahmad (2015). *Mekanisme Dasar Fiskal Islam Dalam Mencapai Objektif Makroekonomi: Penilaian Dari Aspek Inflasi*. IPN Network, Penang.
- Yusuf al-Qaradawi (1977), *al-Halal wa al-Haram fi al-Islam*. Qahirah: Maktabah Wahbah.
- Wan Azrin Izani Wan Mohd. Zain (2008). "The Overview of Malaysian Standard [MS 1500:2004] on Halal Food," dalam *Malaysia in Various Issues: A Collection of Essays*, ed. Othman Md. Yatim. New Zealand: Chair of Malay Studies, Victoria University of Wellington.
- Zalina Zakaria (2007). "Isu-isu Terkini tentang Pengguna di Malaysia." *Jurnal Syariah*, vol. 15 (2).
- Zaimah Ramli, Abd Hair Awang, Sarmila, Mat Som, Suraiya Ishak, Azima Abdul Manaf, Suhana Saad dan Mohd Yusof Hussain (2014). *Malaysia sebagai Pusat Halal Global: Satu Penemuan Awal Mengenai Persepsi Halal Dalam Kalangan Pengguna Di Malaysia*. *Malaysian Journal of Society and Space* 10 issue 6 (48 - 56) 48 © 2014, ISSN 2180-2491

IMPLIKASI PELAKSANAAN BRIGED RELASIS DALAM INSTITUSI TVET MEMPENGARUHI TAHAP PRESTASI AKADEMIK PELAJAR

Muzimah Aida Binti Md. Mustafa¹, Mohd. Zulkafli Bin Mohamed²,
Wan Azhar Bin Wan Ismail³

Politeknik Kota Bharu, Km 24, Kok Lanas,
16450 Ketereh, Kelantan, Malaysia.

Email: muzimah@pkb.edu.my

Email: mzulkafli@pkb.edu.my

Email: wanazhar@pkb.edu.my

Abstrak

Penubuhan unit uniform di institusi pengajian tinggi adalah salah satu usaha kerajaan Malaysia untuk membentuk jati diri di kalangan golongan muda yang berilmu dan mempunyai semangat patriotisme terhadap tanahair. Technical and Vocational Education and Training atau lebih dikenali sebagai TVET mendukung tema "Memperkasakan Rakyat, Memajukan Negara" diperkenalkan adalah untuk melahirkan modal insan yang memiliki minda kelas pertama untuk menghadapi cabaran globalisasi pembangunan ekonomi. Namun begitu, pencapaian kurikulum pelajar yang memfokuskan kecemerlangan akademik dan kemahiran berteraskan teknologi haruslah seiring dengan jati diri yang utuh. Isu ini sering dibahaskan merujuk kepada sejauh mana tahap prestasi akademik pelajar yang terlibat secara aktif dalam unit uniform sejak diperkenalkan di Politeknik khususnya. Briged Rela Siswa Siswi atau lebih dikenali sebagai Briged RELASIS merupakan salah satu unit uniform yang dilaksanakan di Politeknik termasuk Politeknik Kota Bharu (PKB). Justeru, kajian ini dilaksanakan bertujuan untuk meninjau dan mengenalpasti sejauh mana implikasi pelaksanaan unit uniform Briged RELASIS di PKB sebagai salah satu institusi TVET ke atas prestasi akademik pelajar yang berjaya mengikuti semua kursus RELASIS. Objektif kajian adalah untuk mendapatkan perbandingan keputusan himpunan purata nilai mata (HPNM) bagi peperiksaan akhir pelajar yang mengikuti semua kursus Briged RELASIS berbanding dengan yang hanya mengikuti kursus tersebut pada semester satu sahaja. Perbandingan peratusan pencapaian akademik keseluruhan pelajar yang memperolehi nilai mata 3.00 dan ke atas turut dikaji. Selain itu, kajian dibuat untuk menilai sejauh mana aktiviti yang terkandung dalam kandungan kursus Briged RELASIS mempengaruhi keputusan akademik pelajar. Semua sampel pertama adalah berdasarkan semua populasi pelajar yang berjaya mengambil semua kursus Briged RELASIS. Manakala, sampel kedua pula dibuat secara rawak terhadap pelajar yang berjaya menamatkan pengajian tetapi mengikuti kursus Briged RELASIS pada semester satu sahaja. Kedua-dua sampel kajian masing-masing terdiri daripada 39 orang pelajar antara kohort Jun 2014, Disember 2014 dan Jun 2015. Pemerhatian terhadap kesahihan data keputusan peperiksaan yang dicapai melalui i-exam dalam Sistem Pengurusan Maklumat Politeknik (SPMP) dibuat menggunakan kaedah deskriptif melalui perisian SPSS Versi 20.0. Kajian mendapati pelaksanaan kursus Briged

RELASIS tidak mengganggu prestasi akademik kerana terdapat perbezaan yang signifikan terhadap peratusan dan min HPNM kedua-dua sampel.

Katakunci: *Briged RELASIS, TVET, prestasi akademik, peperiksaan akhir, aktiviti RELASIS*

1.0 Pengenalan

Kejayaan seseorang pelajar dalam melalui fasa pembelajaran di institusi pendidikan tinggi diukur melalui keputusan peperiksaan akademik yang berteraskan himpunan purata nilai mata (HPNM) dari semester pertama hingga akhir pengajian. Pelajar yang memperolehi HPNM 3.00 dan ke atas dalam peperiksaan akhir lebih mudah berpeluang menyambung pengajian ke peringkat yang lebih tinggi dan mendapatkan pekerjaan. Namun begitu, sekiranya seseorang pelajar aktif dengan kokurikulum ia menjadi salah satu nilai tambah untuk membantu pelajar bagi tujuan tersebut. Menurut Kamarudin Hj Husin dan Kamarul Azhar (1994), pendidikan di Malaysia adalah suatu usaha berterusan ke arah memperkembangkan potensi individu secara menyeluruh dan bersepadu untuk mewujudkan insan yang seimbang dan harmonis. Namun begitu, segelintir pihak menyangkal bahawa kokurikulum boleh memberi kesan positif kepada prestasi akademik pelajar tanpa mengambil kira faktor-faktor lain yang mendorong kepada kejatuhan prestasi seseorang itu. Pandangan-pandangan tentang ketaksuban pelajar terhadap aktiviti kokurikulum dan pengaturan masa yang tidak cekap serta tekanan terhadap jenis aktiviti kokurikulum yang membebaskan sedangkan politeknik merupakan institusi TVET antara punca dan implikasi terhadap keputusan kurikulum terjejas. Sehubungan itu, isu-isu tersebut mendorong kajian ini dilaksanakan.

Kokurikulum didefinisikan oleh Kamus Dewan (2000) adalah sebahagian daripada kurikulum asas yang melibatkan kegiatan atau aktiviti. Ia merupakan sebahagian daripada kursus pendidikan selain mata pelajaran yang diajar di dalam kelas atau bilik kuliah yang mana ia merangkumi kegiatan dalam persatuan, kelab, sukan dan unit beruniform. Oleh yang demikian, kegiatan kokurikulum boleh ditakrifkan sebagai aktiviti pembelajaran dan pengajaran di luar bilik kuliah yang dirancang secara langsung atau tidak langsung di mana mempunyai pasakkan nilai tambah kepada pelajar untuk menggilap, menambah, mengukuh dan mempraktikkan kemahiran serta nilai-nilai murni yang dituntut di bilik kuliah.

Jika dilihat dengan keseriusan kerajaan dalam mendepani cabaran globalisasi, peranan Institusi Pendidikan Tinggi menjadi semakin penting. Dalam usaha memperkasakan rakyat dan memajukan negara, perencanaan Pelan Pembangunan Pendidikan Malaysia (PPPM) 2015 hingga 2025 dan transformasi pendidikan dan latihan negara yang berteraskan TVET direalisasikan oleh institusi teknikal dan politeknik. Selaras dengan usaha tersebut, istilah TVET yang mula digunakan pada Kongres Antarabangsa Kedua Pendidikan Teknikal dan Vokasional, yang dianjurkan oleh UNESCO di Seoul pada tahun 1999 telah dilaksanakan di Malaysia yang mana menjadi pemangkin untuk rakyat menikmati hidup yang lebih baik dan penyumbang kepada kemajuan negara. Tujuan TVET diperkenalkan adalah bagi memenuhi permintaan industri dan menyumbang kepada pertumbuhan ekonomi. TVET mengutamakan pendekatan yang diterajui industri untuk menyediakan modal insan berkemahiran yang diperlukan industri, terutama untuk menyokong peralihan sektor ekonomi ke arah aktiviti berasaskan pengetahuan, selari dengan aspirasi menjadi negara maju pada tahun 2020. Oleh itu, latihan kemahiran bukan sahaja tertumpu kepada kehebatan dalam akademik dan kebolehan tenaga mahir semata-mata, malahan kerajaan dan politeknik khususnya fokus dalam menyantuni harapan masyarakat yang melihat pendidikan yang

diutuhkan dengan jati diri yang kental serta semangat kerjasama yang tinggi sebagai satu wadah penting dalam merealisasikan TVET.

Dalam melestarikan TVET, penjelmaan 'bakat' yang bersifat responsif terhadap permintaan global ini diutamakan dengan penubuhan unit uniform di mana golongan muda yang berpendidikan tinggi dengan keputusan akademik yang baik dilengkapi dengan nilai-nilai murni dan tanggungjawab terhadap ibu pertiwi diperkuatkan. Penubuhan RELASIS dipelopori oleh Universiti Tun Hussein Onn Malaysia (UTHM) pada 9 Julai 2010 dimana objektif utama penubuhan RELASIS adalah melatih dan mendidik mahasiswa mengenai konsep kesukarelaan melalui aktiviti kemasyarakatan bagi menjamin 5K1P iaitu keselamatan, keamanan setempat, kesejahteraan, keharmonian, kesatuan dan perpaduan. Tanggal 12 Mei 2014, Politeknik Malaysia melalui Jabatan Pengajian Politeknik (JPP) telah menandatangani perjanjian kolaborasi dengan Jabatan Sukarelawan Malaysia (RELA) bagi penubuhan dan kerjasama dalam pelaksanaan Briged RELASIS di Politeknik Malaysia. Pada sesi Jun 2014, Politeknik Kota Bharu (PKB) telah mewujudkan unit uniform Briged RELASIS dan mula ditawarkan kepada pelajar semester satu. Sehingga kini, PKB terus menawarkan kursus Briged RELASIS kepada pelajar semester satu hingga lima. Sehingga kini seramai 39 orang graduan PKB telah berjaya menamatkan pengajian dengan mengambil sepenuhnya kursus Briged RELASIS dari semester satu hingga lima. Daya tarikan kursus Briged RELASIS menjadi pilihan bagi pelajar yang berminat di sebalik rakan-rakan lain yang boleh melakukan aktiviti senggang sendiri pada masa kokurikulum yang tidak menjadi kewajipan untuk dipilih, disebabkan kerana pelbagai aktiviti dan kandungan kursusnya yang berbeza dengan kursus yang lain. Ini adalah kerana mereka sedar proses pendidikan bukan sahaja setakat untuk melahirkan insan berilmu pengetahuan, tetapi insan yang berguna yang boleh menyumbang sesuatu yang bermanfaat kepada masyarakat dan negara.

Melalui kursus Briged RELASIS, pelbagai aktiviti boleh dijalankan untuk mencapai matlamat hasil pembelajaran di mana para pelajar dapat mempamerkan kompetensi kemahiran khusus yang dipelajari dan melaksanakan aktiviti-aktiviti berdasarkan penguasaan kemahiran yang dipelajari. Kandungan kursus RELASIS memfokuskan kepada penguasaan pengetahuan dan kemahiran kursus yang holistik bagi mengukuhkan pembentukan kemahiran insaniah pelajar yang positif yang mana mampu menjadi galakan dan semangat untuk mencipta kecemerlangan dalam akademik. Kajian ini diharap dapat menjawab isu-isu yang diutarakan berkaitan pelaksanaan Briged RELASIS dan kaitannya dengan pembelajaran kursus teras yang diikuti pelajar dalam bilik kuliah yang memberi kesan kepada keputusan akademik.

1.1 Pernyataan Masalah

Teras kedua dalam Pelan Induk Pembangunan Pendidikan (PIPP) iaitu 'Membangunkan Modal Insan' menjadi aset utama Negara bagi menentukan masa depan negara dan bangsa. Menurut Tam Yeow Kwai (2010), proses pembinaan sahsiah individu perlu berterusan dan menyeluruh antara kurikulum dan kokurikulum. Pembentukan jati diri dan sahsiah seseorang individu adalah proses daripada pembelajaran sepanjang hayat di mana ia adalah salah satu elemen penting dalam pelaksanaan TVET.. Namun begitu, Quck dan Steven (1994) menyatakan bahawa penglibatan sukan dan aktiviti kokurikulum merupakan salah satu penyebab kepada gangguan proses pembelajaran dan pengajaran kerana pelajar lebih

tertumpu dan tertarik kepada keseronokan aktiviti kokurikulum. Ini boleh menyebabkan pembaziran masa dan tenaga di mana mempengaruhi keputusan akademik seseorang pelajar. Pertikaian ini juga sering didengari di kalangan warga politeknik sendiri tentang implikasi pelaksanaan unit uniform khususnya terhadap pencapaian akademik pelajar yang memberi kesan jangka panjang kepada keputusan peperiksaan akhir.

Justeru, kajian ini dilaksanakan bagi mengenalpasti sejauh mana implikasi pelaksanaan unit uniform Briged RELASIS seiring dengan peranan PKB sebagai institusi TVET ke atas prestasi akademik bagi pelajar yang aktif dan berjaya mengikuti semua kursus Briged RELASIS. Beberapa masalah telah digariskan untuk pemerhatian dan kajian seperti berikut:

- 1.1.1 Tahap prestasi akademik pelajar pada setiap semester yang tidak konsisten.
- 1.1.2 Prestasi akademik pelajar secara keseluruhan setimpal dengan penglibatan dan keputusan peperiksaan pelajar yang mengikuti kursus Briged RELASIS.
- 1.1.3 Pelajar kurang fokus dan tumpuan belajar di dalam kelas dan kaitannya dengan masa dan minat pelajar lebih menjurus kepada aktiviti-aktiviti dalam kandungan kursus Briged RELASIS atau sebaliknya.

1.2 Objektif Kajian

Objektif kajian telah digariskan untuk menilai sejauh mana implikasi pelaksanaan Briged RELASIS sebagai salah satu kursus teras dan elektif di Politeknik Kota Bharu :-

- 1.2.1 Untuk mendapatkan perbandingan keputusan PNM dan HPNM bagi peperiksaan akhir pelajar sepanjang mengikuti pengajian di Politeknik dengan di awal penglibatan dalam Briged RELASIS.
- 1.2.2 Untuk mendapatkan perbandingan HPNM pelajar yang hanya mengikuti kursus Briged RELASIS pada semester satu sahaja sepanjang pengajian di Politeknik.
- 1.2.3 Untuk mendapatkan perbandingan antara keputusan HPNM pelajar yang hanya mengikuti kursus Briged RELASIS pada semester satu dengan yang mengikuti sepenuhnya kursus tersebut bagi menilai sejauh mana aktiviti yang terkandung dalam kandungan kursus Briged RELASIS mempengaruhi keputusan akademik pelajar.

1.3 Rasional Kajian

Berdasarkan kajian yang telah dijalankan, terdapat beberapa rasional dan kepentingan yang telah diperolehi. Rasional kajian ini boleh dijadikan rujukan oleh semua pihak sama ada pihak pengurusan politeknik, pensyarah, ibu bapa dan pelajar . Antara rasional kajian adalah sebagaimana berikut;

- 1.3.1 Pengkaji berharap kajian ini dapat memberi dapatan yang positif dan bermanfaat bagi membantu pihak pengurusan Politeknik, jabatan akademik dan Jabatan Sukan, Kokurikulum dan Kebudayaan membuat perancangan

kurikulum dan kokurikulum selari dengan kehendak TVET demi memacu kecemerlangan keseimbangan akademik dan pembangunan jati diri.

- 1.3.2 Kajian ini memperjelaskan kepada pensyarah akademik bahawa sama ada implikasi pelaksanaan kursus kokurikulum termasuk Briged RELASIS dalam sistem pembelajaran di politeknik mempunyai kepentingan secara langsung dan tidak langsung dalam kelangsungan cetusan semangat untuk belajar bersungguh-sungguh atau tidak melalui penerapan disiplin dan jati diri yang diajar dalam kursus tersebut.
- 1.3.3 Kajian ini dapat dijadikan panduan kepada ibu bapa sebagai galakan untuk anak-anak mereka mengisi masa terluang dengan aktiviti berfaedah seperti unit beruniform.
- 1.3.4 Kajian ini boleh dijadikan rujukan kepada para pelajar supaya terus bergiat aktif dengan unit beruniform terutamanya Briged RELASIS. Kajian ini diharap akan memberi kesedaran kepada para pelajar yang lain supaya terus berusaha bersungguh-sungguh dalam pelajaran dengan bijak membahagikan masa antara kurikulum dan kokurikulum.

1.4 Skop Kajian

Kajian dibuat berteraskan skop kajian berikut:

- 1.4.1 Sampel kajian melibatkan pelajar yang berjaya mengikuti kursus Briged RELASIS daripada semester satu hingga lima dan yang mengikuti semester satu sahaja.
- 1.4.2 Membuat perbandingan antara keputusan himpunan purata nilai mata (HPNM) bagi peperiksaan akhir semester pelajar dengan keputusan peperiksaan pada semester satu.
- 1.4.3 Membuat perbandingan peratusan pencapaian akademik keseluruhan pelajar yang memperolehi nilai mata 3.00.

1.5 Limitasi Kajian

Dua sampel digunakan dalam kajian ini. Sampel kajian melibatkan hanya 39 orang pelajar Briged RELASIS yang dibuat ke atas 9 orang pelajar Briged RELASIS kohort Jun 2014, 13 orang kohort Disember 2014 dan 17 orang bagi kohort Jun 2015. Ini adalah kerana kajian dibuat dengan limitasi sampel bagi pelajar yang hanya berjaya mengambil kursus Briged RELASIS daripada semester satu hingga lima. Selain itu, sampel kedua adalah 39 orang pelajar yang dipilih secara rawak yang mengikuti kursus Briged RELASIS pada semester satu sahaja. Pemerhatian dibuat pula hanya berdasarkan data keputusan peperiksaan daripada Sistem Pengurusan Maklumat Politeknik (SPMP).

2.0 Kajian Literatur

Mohd Yusoff (1985), dalam kajiannya menekankan bahawa penglibatan seseorang dalam aktiviti kokurikulum sama ada persatuan, kelab, sukan atau unit beruniform tidak akan mengganggu tumpuan dan prestasi akademik pelajar. Beliau turut menegaskan bahawa kenormalan dalam graf kenaikan prestasi akademik dipatuhi sekiranya seseorang boleh mengimbangi pembahagian masa dalam aktiviti kurikulum dan kokurikulum. Namun begitu, pelbagai isu telah dibahaskan merujuk kepada sejauh mana tahap prestasi akademik terhadap pelajar yang terlibat secara aktif dalam unit uniform sejak ia diperkenalkan. Menurut Adnan (1990), walaupun sumbangan kokurikulum kepada pendidikan diakui, tetapi konsepnya masih tidak jelas sehingga ramai yang menganggap bahawa pelaksanaannya mengganggu perkembangan akademik. Ini boleh menyebabkan ramai pelajar yang tidak mendapat sokongan moral daripada orang-orang sekeliling dan situasi ini boleh mengganggu keputusan akademik pelajar. Masa yang tidak mencukupi kerana perlu mengikuti aktiviti kokurikulum mungkin membentuk satu tekanan di dalam diri pelajar. Tekanan ini boleh memberi kesan kepada pencapaian akademik mereka. Ini diperkuatkan lagi dengan kajian Mohd Nasir Khalid (1997) yang menyatakan antara faktor lain yang menyumbang kepada hilangnya tumpuan terhadap akademik ialah faktor keluarga, persekitaran, motivasi diri yang lemah, pengurusan masa yang tidak bagus, terlalu sibuk dengan aktiviti luar dan lain-lain lagi. Che Mohd Amil (1991) pula menyatakan bahawa kesedaran terhadap kepentingan ibu bapa dan para pendidik membentuk generasi muda supaya mempunyai sikap bertanggungjawab telah lama wujud dan direalisasikan dengan pelbagai usaha di peringkat sekolah dan institusi pengajian tinggi. Usaha memupuk sikap ini telah dilaksanakan melalui kegiatan kokurikulum dengan aktiviti yang dijalankan di luar waktu persekolahan. Namun begitu, ramai pelajar yang terpengaruh dengan pendapat yang menyatakan bahawa penyertaan dalam kegiatan kokurikulum tidak mendatangkan faedah. Justeru, hanya sebilangan kecil sahaja pelajar yang bergiat cergas dalam kegiatan kokurikulum ini berbanding dengan bilangan sebenar pelajar di sekolah itu.

Merujuk kepada Panduan Pembelajaran Pelajar terkini atau lebih dikenali sebagai *Student Study Guide* (SSG) selaras dengan kandungan kursus Briged RELASIS versi 250413_2.2_Efektif: Jun 2014, setiap pelajar yang memilih Briged RELASIS sebagai salah satu kursus kokurikulum pada semester satu hingga lima, akan ditekankan dengan penguasaan pengetahuan dan kemahiran kursus yang holistik bagi mengukuhkan pembentukan kemahiran insaniah pelajar yang positif. Pada semester satu lagi mereka akan dilatih dengan matlamat dan peranan penubuhan RELASIS, konsep asas kesukarelawan, di samping didedahkan dengan pengetahuan teknik komunikasi dan bermasyarakat.

Pelajar yang mengikuti semester dua akan difokuskan dengan kemahiran khusus, insaniah dan mengurus aktiviti seperti Kemahiran Menyelamat iaitu *Crisis Management Team* (CMT), Ilmu Medan Perang (IMP), Perundangan, Kenegaraan dan Kesediaan Kemahiran Mempertahankan Diri serta Latihan Kawad Dinamik. Pelajar berpeluang mempelajari pelbagai ilmu ikhtiar hidup, pertolongan cemas, tempur tanpa senjata, T-batton/Cota, teknik tangkapan dan pelbagai aktiviti lain yang semestinya bukan mudah diperolehi di luar penglibatan unit tersebut. Pelajar turut dapat mendisiplinkan diri melalui pelbagai latihan dan kata perintah dalam kawad. Topik dalam kandungan kursus juga menekankan aspek pembangunan semangat patriotisme dan integrasi nasional. Hasilnya, pelajar dapat mempersiapkan diri dengan kekentalan emosi dan jasmani melalui pelbagai cabaran dalam alam pekerjaan yang berkait rapat dengan TVET.

Pada semester tiga, pelajar akan diperkukuhkan dengan kandungan kursus yang menekankan aspek pembangunan semangat patriotisme dan integrasi nasional yang dipelajari pada semester dua. Kandungan kursus adalah berteraskan dua *course learning outcomes* (CLO) yang diharapkan iaitu mempamerkan kompetensi kemahiran khusus yang dipelajari dan dapat mengorganisasikan aktiviti berdasarkan kemahiran-kemahiran yang dipelajari. Kepatuhan kepada domain pembelajaran iaitu *Learning Domain 2, 4, dan 9*, pelajar dilatih dengan kemahiran praktikal, kemahiran pemikiran kritikal dan penyelesaian masalah, dan seterusnya kemahiran kepimpinan dan kerja berkumpulan. Ini seiring dengan kemahiran khusus, insaniah dan pengurusan aktiviti seperti konsep komunikasi dan kepimpinan, pengurusan senjata api dan juga kawad senjata yang terkandung dalam kandungan kursus RELASIS semester tiga. Topik dalam kandungan kursus juga memberi peluang kepada pelajar menguruskan sendiri projek khidmat masyarakat bersama Pertubuhan Bukan Kerajaan (NGO), badan sukarela, persatuan atau kelab. Ia menjadi wadah penting untuk meningkatkan kemahiran insaniah pelajar yang mendepani arus globalisasi TVET. Ini terbukti dengan penglibatan anggota RELASIS PKB yang turut menyalurkan khidmat bantuan dan kesukarelaan tanpa henti dalam berdepan dengan bencana alam dan banjir besar yang melanda negeri Kelantan pada akhir tahun 2014.

Kesinambungan pembelajaran terhadap penguasaan pengetahuan dan kompetensi dalam kemahiran khusus melalui pelaksanaan aktiviti berdasarkan penguasaan kemahiran yang telah dipelajari, para pelajar dilatih untuk turut mempamerkan kemahiran dan kepimpinan tauladan kepada para pelajar yang baru mengikuti kursus RELASIS. Latihan Kawad Senjata Lanjutan dan juga Kawad Perbarisan diperkembangkan melalui aktiviti Pengendalian Musketeri Senjata Api dan Latihan Kemahiran Menembak. Pengurusan dan Ujian Kemahiran Menembak RELASIS (UKMR) telah didedahkan bagi persediaan sebagai anggota RELA yang berfungsi sebagai benteng kedua keselamatan negara. Setelah pelajar berjaya mengikuti kesemua kursus sepanjang lima semester, pelajar berpeluang dianugerahkan pentauliah RELASIS yang diperakukan oleh Jabatan Sukarelawan Malaysia (RELA).

Berdasarkan kandungan-kandungan kursus Briged RELASIS yang dinyatakan, ia bertepatan dengan kajian Hanisah (2006), di antara kepentingan aktiviti kokurikulum adalah boleh membantu pelajar supaya mempunyai perasaan penerimaan dan kejayaan "acceptance and success", merapatkan hubungan di antara murid dan sekolah, membantu pembelajaran di bilik kuliah, menggalakkan kepimpinan, menyediakan murid menempuh alam pekerjaan, memberi perkhidmatan kepada orang lain dan mempertingkatkan moral murid. Ini turut disokong dengan pernyataan Rohanida (2002) bahawa aktiviti kokurikulum adalah latihan awal dari segi kepimpinan, sahsiah dan kemasyarakatan di kalangan murid. Menurut Steve Duncan (1996), penglibatan dalam aktiviti kokurikulum adalah dapat membentuk sahsiah remaja untuk mengelak dari tingkah laku yang negatif. Ia diperkukuhkan lagi oleh kajian Mahoney (2000) yang melihat perhubungan antara penglibatan murid dengan aktiviti kokurikulum di sekolah dari segi sosial dimana mendapati penglibatan pelajar secara aktif dalam beberapa aktiviti kokurikulum untuk jangka masa yang panjang berupaya mengurangkan penglibatan pelajar dalam masalah jenayah dan masalah keciciran akademik.

Para penyelidik dalam kajian berkaitan telah mendapatkan data mengenai aktiviti kokurikulum dengan kemajuan prestasi akademik, pembangunan jati diri dan pengurusan masa melalui pelbagai kaedah. Antara kaedah yang dilaksanakan adalah borang soal

selidik, pencerapan dan pemerhatian untuk mengukur kesan prestasi kurikulum disamping pembangunan sahsiah pelajar dan kerelevanan aktiviti kokurikulum.

3.0 Metodologi Kajian

Proses kajian ini menggunakan kesahihan keputusan peperiksaan yang dicapai melalui *i-exam* dalam Sistem Pengurusan Maklumat Politeknik (SPMP). Data kajian ini dianalisis menggunakan perisian *Statistical Package for Social Science* (SPSS) Version 20.0 dengan membuat perbandingan antara kedua-dua sampel.

3.1 Rekabentuk Dan Instrumen Kajian

Kajian ini adalah berbentuk pemerhatian yang menggunakan kaedah deskriptif dan instrumen yang digunakan ialah dapatan data daripada *i-exam* dalam Sistem Pengurusan Maklumat Politeknik (SPMP).

3.2 Sampel Kajian

Saiz Sampel 1 adalah terdiri daripada 39 orang pelajar yang telah mengambil dan lulus semua kursus Briged RELASIS daripada semester satu hingga lima. Penentuan saiz sampel adalah berdasarkan semua populasi pelajar yang berjaya mengambil semua kursus Briged RELASIS daripada semester satu hingga lima di mana melibatkan 9 orang pelajar Briged RELASIS kohort Jun 2014, 17 orang bagi kohort Disember 2014 dan 13 orang pelajar Briged RELASIS kohort Jun 2015.

Manakala, saiz Sampel 2 diambil secara rawak bagi 39 orang pelajar yang berada dalam jabatan dan jatina yang sama dengan sampel pertama yang mana hanya mengambil kursus Briged RELASIS pada semester satu sahaja. Data kajian diperolehi daripada keputusan peperiksaan akhir semester tahun 2017 bermula sesi Jun 2014 hingga Disember 2016 dan sesi Disember 2014 hingga Jun 2017 serta tahun 2018 bermula sesi Jun 2015 hingga Disember 2017. Semua sampel yang diambil telah berjaya menamatkan pengajian di PKB masing-masing pada tahun 2017 iaitu pada sesi Disember 2016 dan pada tahun 2018 sesi Jun 2017 dan Disember 2018.

3.3 Prosedur Kajian

Pemerhatian terhadap senarai sampel telah dibuat melalui *i-daftar* dan data Himpunan Purata Nilai Mata (HPNM) bagi keputusan peperiksaan akhir pelajar setiap semester telah diperolehi melalui dan *i-exam* dalam Sistem Pengurusan Maklumat Politeknik (SPMP).

Berdasarkan pemerhatian terhadap data-data tersebut, analisa dibuat menggunakan kaedah deskriptif.

3.3.1 Kaedah Analisis Data

Keseluruhan sampel yang terlibat di dalam kajian ini adalah seramai 78 orang. Bilangan kekerapan dan pecahan peratusan jantina sampel diperincikan sebagaimana Jadual 1. Julat bagi menentukan tahap korelasi juga turut disediakan seperti ditunjukkan di dalam Jadual 1.

Jadual 1: Jantina Sampel

Jantina	Kohort			Kekerapan jantina	Peratusan (%)
	Jun 2014	Disember 2014	Jun 2015		
Lelaki	10	14	14	38	49
Perempuan	8	20	12	40	51
Jumlah	18	34	26	78	100.00

4.0 Analisa Dapatan Kajian dan Perbincangan

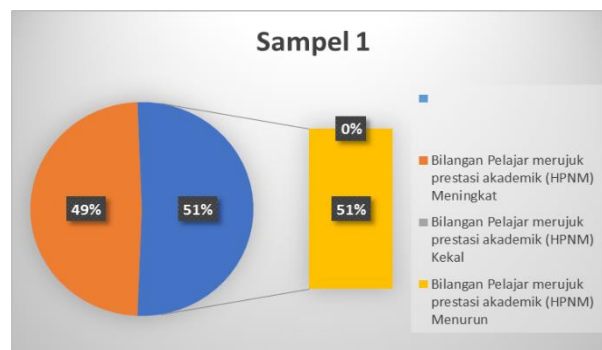
Analisa dapatan kajian dilaksanakan berdasarkan pemerhatian data pendaftaran pelajar yang mengambil semua kursus Briged RELASIS di PKB dan juga yang hanya terlibat pada semester satu sahaja. Berdasarkan data tersebut, keputusan peperiksaan pelajar dianalisa dan dibuat perbandingan terhadap tahap kolerasi di awal penglibatan dengan RELASIS dan akhir pengajian.

4.1 Pencapaian Objektif Pertama

Jadual 2: Analisa tahap prestasi akademik bagi Sampel 1 (pelajar mengikut kohort bagi yang mengikuti kursus Briged RELASIS semester satu hingga akhir pengajian)

Kohort : Jun 2014						
Bilangan Sampel 1	Jabatan	Kelas	Jantina	Keputusan peperiksaan akhir pelajar		Perbandingan tahap prestasi akademik dan Interpretasi Min
				Awal penglibatan dengan RELASIS	Di akhir penglibatan dengan RELASIS	
				Semester 1 (Sesi Jun 2014)	Semester 6 (Sesi Dis 2016)	
				HPNM	HPNM	
1	JKM	DAD	Lelaki	2.83	2.69	Menurun
2	JP	DAT	Perempuan	2.69	2.42	Menurun
3	JP	DAT	Perempuan	3.11	3.22	Meningkat
4	JKE	DEP	Perempuan	2.94	2.82	Menurun
5	JKE	DEP	Perempuan	2.09	2.41	Meningkat
6	JKE	DET	Lelaki	1.61	2.14	Meningkat
7	JKE	DET	Lelaki	2.19	2.54	Meningkat
8	JKE	DET	Lelaki	2.43	2.68	Meningkat
9	JKM	DKM	Lelaki	3.00	2.99	Menurun
Min keseluruhan mengikut semester				2.54	2.66	Kedudukan Baik
Kohort : Disember 2014						
Bilangan Sampel 1	Jabatan	Kelas	Jantina	Keputusan peperiksaan akhir pelajar		Perbandingan tahap prestasi akademik dan Interpretasi Min
				Semester 1 (Sesi Disember 2014)	Semester 6 (Sesi Jun 2017)	
				HPNM	HPNM	
				HPNM	HPNM	
1	JKA	DKA	Perempuan	2.72	3.07	Meningkat
2	JKA	DKA	Perempuan	3.30	3.09	Menurun
3	JKE	DEE	Lelaki	3.00	2.81	Menurun
4	JKE	DEE	Lelaki	3.15	2.96	Menurun
5	JKE	DEE	Lelaki	2.80	2.76	Menurun
6	JKE	DEE	Lelaki	3.35	3.27	Menurun
7	JKE	DET	Perempuan	2.22	2.21	Menurun
8	JKE	DET	Lelaki	2.09	2.42	Meningkat
9	JKE	DET	Lelaki	2.50	2.69	Meningkat
10	JKE	DET	Lelaki	2.83	2.85	Meningkat
11	JKE	DET	Perempuan	2.44	2.39	Menurun
12	JKE	DET	Perempuan	2.35	2.34	Menurun
13	JP	DAT	Perempuan	3.56	3.48	Menurun
14	JP	DPM	Perempuan	2.90	3.01	Meningkat
15	JP	DPM	Perempuan	2.57	2.77	Meningkat
16	JP	DPR	Perempuan	1.63	2.24	Meningkat
17	JP	DPR	Perempuan	2.89	3.13	Meningkat
Min keseluruhan mengikut semester				2.79	2.72	Kedudukan Baik
Kohort : Jun 2015						
Bilangan Sampel 1	Jabatan	Kelas	Jantina	Keputusan peperiksaan akhir pelajar		Perbandingan tahap prestasi akademik dan Interpretasi Min
				Semester 1 (Sesi Jun 2015)	Semester 6 (Sesi Disember 2017)	
				HPNM	HPNM	
				HPNM	HPNM	
1	JKA	DKA	Lelaki	3.00	2.68	Menurun
2	JKA	DKA	Lelaki	2.54	2.33	Menurun
3	JKA	DUB	Perempuan	2.74	2.82	Meningkat
4	JKE	DEE	Perempuan	2.65	2.58	Menurun
5	JKE	DEE	Perempuan	2.31	2.65	Menurun
6	JKE	DEP	Perempuan	3.15	3.04	Meningkat
7	JKE	DET	Lelaki	2.74	2.31	Meningkat
8	JKE	DET	Lelaki	2.80	2.45	Menurun
9	JKM	DKM	Lelaki	3.35	3.45	Meningkat
10	JP	DAT	Perempuan	3.17	2.97	Menurun
11	JP	DAT	Lelaki	2.91	2.66	Menurun
12	JP	DPR	Perempuan	2.35	2.57	Meningkat
13	JP	DPR	Perempuan	1.92	2.37	Meningkat
Min keseluruhan mengikut semester				2.74	2.68	Kedudukan Baik

Berdasarkan kajian yang telah dilaksanakan, Purata Nilai Mata (PNM) bagi setiap pelajar adalah $2.00 < \text{PNM} < 3.00$. Oleh itu, keseluruhan interpretasi min PNM mereka adalah dalam kedudukan baik. Merujuk perbandingan tahap prestasi akademik dalam Jadual 2, didapati 19 orang pelajar yang berjaya meningkatkan prestasi akademik mereka dari awal semester penglibatan dalam Briged RELASIS sehingga bergraduan. Manakala, 20 orang pelajar mengalami kemerosotan dalam keputusan peperiksaan. Skor min tertinggi terhadap HPNM bagi keputusan peperiksaan keseluruhan pelajar adalah daripada kohort Disember 2014 di mana interpretasi min berada pada kedudukan baik dengan skor 2.72. Ia diikuti pula dengan kohort Jun 2015 dengan skor min 2.68. Skor min daripada kohort Jun 2014 adalah tercorot. Skor min yang tidak konsisten ini dipengaruhi oleh ketidakseimbangan bilangan skor yang memperolehi PNM 3.00. Nisbah bilangan pelajar kohort Disember 2014 yang memperolehi PNM 3.00 dan ke atas adalah seramai 6:17, diikuti 8:17 bagi kohort Disember 2014 dan 6:13 bagi kohort Jun 2015. Ini bermakna, bilangan skor yang memperolehi PNM 3.00 dan ke atas adalah sangat sedikit berbanding PNM kurang daripada 3.00. Berdasarkan data kajian, dirumuskan setiap pelajar sentiasa berusaha sekurang-kurangnya mengekalkan prestasi akademik mereka dalam skor $2.00 < \text{PNM} < 3.00$ walaupun terdapat penurunan dan peningkatan keputusan peperiksaan pada setiap semester. Oleh itu, bagi Sampel 1 kajian mendapati lebih ramai pelajar yang mengalami penurunan HPNM di semester 6 dengan mencatat sebanyak 51 peratus sebagaimana yang ditunjukkan dalam Rajah 1.

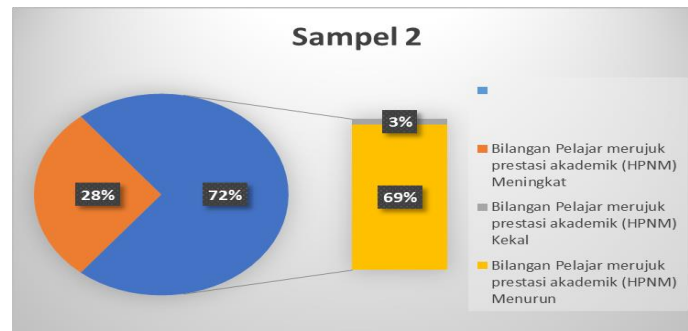
Rajah 1: Peratusan tahap prestasi akademik keseluruhan kohort bagi Sampel 1

4.2 Pencapaian Objektif Kedua

Jadual 3: Analisa tahap prestasi akademik bagi Sampel 2 (pelajar mengikut kohort bagi yang mengikuti kursus Briged RELASIS semester satu sahaja)

Kohort : Jun 2014						
Bilangan Sampel 2	Jabatan	Kelas	Jantina	Keputusan peperiksaan akhir pelajar		Perbandingan tahap prestasi akademik dan Interpretasi Min
				Awal penglibatan dengan RELASIS	Tidak terlibat dengan RELASIS	
				Semester 1 (Sesi Jun 2014)	Semester 6 (Sesi Dis 2016)	
				HPNM	HPNM	
1	JKM	DAD	Lelaki	2.56	2.42	Menurun
2	JP	DAT	Perempuan	3.26	2.55	Menurun
3	JP	DAT	Perempuan	2.24	2.73	Meningkat
4	JKE	DEP	Perempuan	2.94	2.47	Menurun
5	JKE	DEP	Perempuan	2.96	2.83	Menurun
6	JKE	DET	Lelaki	1.82	2.25	Meningkat
7	JKE	DET	Lelaki	2.00	2.51	Meningkat
8	JKE	DET	Lelaki	2.30	2.36	Meningkat
9	JKM	DKM	Lelaki	2.43	2.74	Meningkat
Min keseluruhan mengikut semester				2.50	2.54	Kedudukan Baik
Kohort : Disember 2014						
Bilangan Sampel 2	Jabatan	Kelas	Jantina	Keputusan peperiksaan akhir pelajar		Perbandingan tahap prestasi akademik dan Interpretasi Min
				Semester 1 (Sesi Dis 2014)	Semester 6 (Sesi Jun 2017)	
				HPNM	HPNM	
				HPNM	HPNM	
1	JKA	DKA	Perempuan	2.92	2.78	Menurun
2	JKA	DKA	Perempuan	3.06	2.94	Menurun
3	JKE	DEE	Lelaki	2.52	2.31	Menurun
4	JKE	DEE	Lelaki	2.37	2.31	Menurun
5	JKE	DEE	Lelaki	2.38	2.39	Kekal
6	JKE	DEE	Lelaki	2.17	2.24	Meningkat
7	JKE	DET	Perempuan	2.50	2.54	Meningkat
8	JKE	DET	Lelaki	2.41	2.13	Menurun
9	JKE	DET	Lelaki	2.72	2.67	Menurun
10	JKE	DET	Lelaki	2.67	2.57	Menurun
11	JKE	DET	Perempuan	2.65	2.64	Menurun
12	JKE	DET	Perempuan	2.80	2.49	Menurun
13	JP	DAT	Perempuan	2.67	2.56	Menurun
14	JP	DPM	Perempuan	2.45	2.49	Meningkat
15	JP	DPM	Perempuan	2.61	2.57	Menurun
16	JP	DPR	Perempuan	1.95	2.59	Meningkat
17	JP	DPR	Perempuan	1.96	2.70	Meningkat
Min keseluruhan mengikut semester				2.52	2.52	Kedudukan Baik
Kohort : Jun 2015						
Bilangan Sampel 2	Jabatan	Kelas	Jantina	Keputusan peperiksaan akhir pelajar		Perbandingan tahap prestasi akademik dan Interpretasi Min
				Semester 1 (Sesi Jun 2015)	Semester 6 (Sesi Dis2017)	
				HPNM	HPNM	
				HPNM	HPNM	
1	JKA	DKA	Lelaki	3.35	2.68	Menurun
2	JKA	DKA	Lelaki	3.02	2.33	Menurun
3	JKA	DUB	Perempuan	3.04	2.82	Menurun
4	JKE	DEE	Perempuan	2.70	2.58	Menurun
5	JKE	DEE	Perempuan	2.63	2.65	Menurun
6	JKE	DEP	Perempuan	3.31	3.04	Menurun
7	JKE	DET	Lelaki	3.02	2.31	Menurun
8	JKE	DET	Lelaki	2.48	2.45	Menurun
9	JKM	DKM	Lelaki	2.70	3.45	Meningkat
10	JP	DAT	Perempuan	3.06	2.97	Menurun
11	JP	DAT	Lelaki	2.72	2.66	Menurun
12	JP	DPR	Perempuan	2.93	2.57	Menurun
13	JP	DPR	Perempuan	3.37	2.37	Menurun
Min keseluruhan mengikut semester				2.95	2.68	Kedudukan Baik

Berdasarkan kajian yang dijalankan, Purata Nilai Mata (PNM) bagi setiap pelajar Sampel 2 juga adalah dalam skor 2.00 ke atas dan kurang daripada 3.00 dengan interpretasi min PNM adalah dalam kedudukan baik. Namun begitu, hanya 11 orang pelajar yang sahaja yang berjaya meningkatkan prestasi akademik mereka walaupun hanya mengikuti kursus Briged RELASIS pada semester satu sahaja sekaligus mempunyai masa terluang yang lebih banyak berbanding Sampel 1. Oleh itu, merujuk Jadual 3, didapati seramai 28 orang pelajar mengalami kemerosotan dalam keputusan peperiksaan. Skor min tertinggi bagi HPNM pelajar adalah daripada kohort Jun 2015 dengan skor 2.68. Ia diikuti pula dengan kohort Jun 2014 dengan skor min 2.54. Skor min tercorot adalah daripada kohort Disember 2014. Skor min yang tidak konsisten ini dipengaruhi oleh ketidakseimbangan bilangan skor yang memperolehi HPNM 3.00. Didapati, hanya pelajar daripada kohort Jun 2015 sahaja yang memperolehi HPNM 3.00 dan ke atas dengan nisbah 2:13. Kajian juga mendapati lebih ramai pelajar yang mengalami penurunan HPNM di semester 6 dengan mencatat sebanyak 69 peratus seperti dalam Rajah 2. Ini menunjukkan bahawa bilangan pelajar antara kedua-dua sampel mempunyai kemerosotan prestasi akademik yang lebih tinggi.

Rajah 2: Peratusan tahap prestasi akademik keseluruhan kohort bagi sampel 1

4.3 Analisa Pencapaian Objektif 3

Jadual 4: Analisa perbandingan prestasi akademik mengikut bilangan pelajar

Sampel	Kohort	Bilangan Pelajar merujuk prestasi akademik (HPNM)			Jumlah Kekekalan
		Meningkat	Kekal	Menurun	
Sampel 1	Kohort Jun 2014	5	0	4	9
	Kohort Disember 2014	8	0	9	17
	Kohort Jun 2015	6	0	7	13
JUMLAH		19	0	20	39
Sampel 2	Kohort Jun 2014	5	0	4	9
	Kohort Disember 2014	5	1	11	17
	Kohort Jun 2015	1	0	12	13
JUMLAH		11	1	27	39

Merujuk kepada Jadual 4, terdapat perbezaan yang signifikan terhadap keputusan peperiksaan sampel pertama dengan sampel kedua kajian. Ia menunjukkan bilangan dan peratusan peningkatan prestasi akademik Sampel 1 iaitu pelajar yang mengambil kesemua kursus Briged RELASIS daripada semester satu hingga lima berbanding dengan Sampel 2 yakni pelajar yang mengambil kursus Briged RELASIS semester satu sahaja. Ini boleh dibuktikan berdasarkan analisa peratusan tahap prestasi akademik bebanding sampel yang dikaji sebagaimana ditunjukkan dalam Rajah 3.

Peratusan peningkatan keputusan peperiksaan mengikut HPNM bagi Sampel 1 di awal penglibatan dengan RELASIS berbanding HPNM keseluruhan semester sebelum menamatkan pengajian adalah 49 peratus iaitu seramai 19 orang berbanding bilangan keseluruhan sampel berjumlah 39 orang. Berdasarkan data daripada Sampel 2 pula hanya 11 orang daripada 39 orang sebagai sampel kajian dengan peratusan sebanyak 28 peratus orang sahaja yang berjaya meningkatkan HPNM dalam keputusan peperiksaan. Oleh itu, terdapat perbezaan yang signifikan antara kedua-dua sampel bagi peratusan peningkatan prestasi akademik di semester satu dengan di akhir semester sebelum menamatkan pengajian di PKB iaitu sebanyak 21 peratus. Perbezaan yang ketara ini membuktikan bahawa pelaksanaan kursus Briged RELASIS terutamanya di institusi TVET tidak merencatkan prestasi akademik pelajar. Malahan, mereka lebih bermotivasi, lebih berdisiplin dan lebih bijak dalam pengurusan masa. Ini adalah kerana mereka didedahkan dengan pelbagai aktiviti kokurikulum sama ada berbentuk kemasyarakatan, kesukarelaan, ikhtiar hidup, kerohanian dan kecerdasan yang mana memenuhi tuntutan Falsafah Pendidikan Negara iaitu membina keutuhan yang seimbang dalam jasmani, emosi, rohani dan intelektual. Berbanding dengan pelajar yang tidak memilih kursus Briged RELASIS pada semester dua dan ke atas, pembinaan sahsiah, jati diri dan pengisian masa yang berfaedah sukar diperolehi dan dimanfaatkan sebaik mungkin. Pandangan ini didokong dengan kenyataan Kajian Ruhaiza (2007) yang menegaskan kerajaan amat menggalakkan pelaksanaan dan penglibatan pelajar dalam kokurikulum supaya mereka mempunyai keseimbangan dalam akademik dan kokurikulum serta keterampilan sahsiah. Ini disokong pula dengan kajian Mohd Arif dan Amla (2008), di mana melalui penglibatan dalam unit uniform, murid dilatih memberi sumbangan perkhidmatan kepada masyarakat.

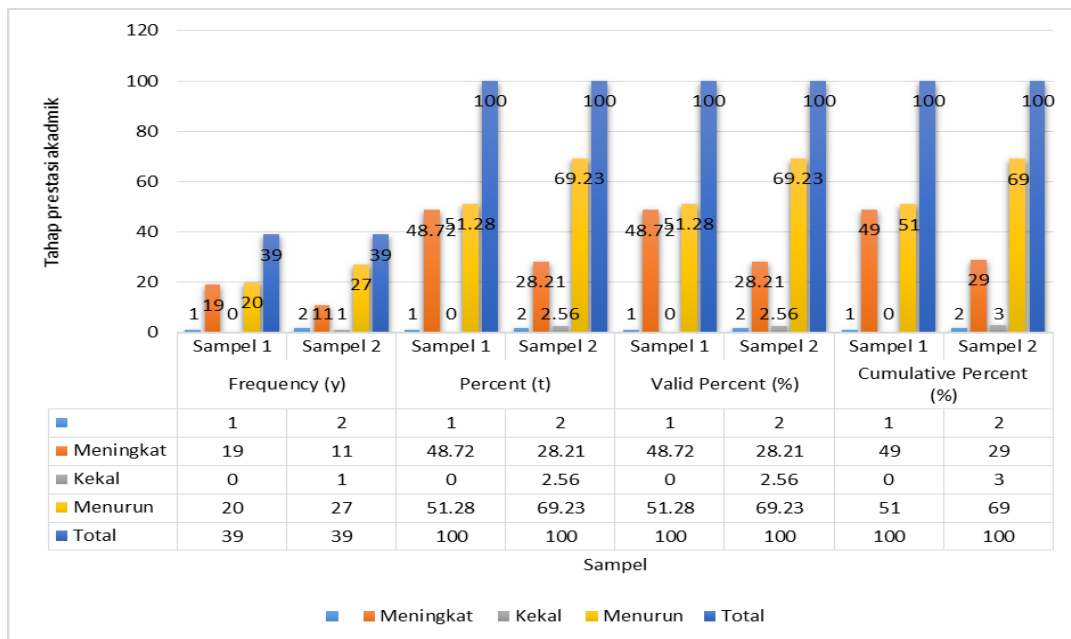
Namun begitu, jika dilihat dari sudut bilangan pelajar yang ketara antara kedua-dua sampel, masing-masing terdapat jurang ketidakcapaian 50 peratus peningkatan prestasi keputusan peperiksaan. Ini adalah kerana sebahagian besar daripada kedua-dua sampel mencatatkan penurunan prestasi akademik dengan 20 orang daripada sampel satu dan 28 orang bagi sampel dua jika masing-masing dibandingkan dengan jumlah sebenar sampel iaitu 39 orang bagi setiap sampel. Bilangan yang tidak mencapai 50 peratus daripada jumlah sampel menunjukkan terdapat faktor lain yang mendorong kemerosotan prestasi tahap pencapaian akademik pelajar.

Faktor bebanan kursus-kursus teknikal yang semakin mencabar boleh menyebabkan prestasi akademik semakin merosot. Kenyataan ini dibuktikan dengan data pencapaian akademik daripada sampel kedua di mana walaupun mereka tidak terlibat dengan kursus Briged RELASIS selepas semester satu, sebanyak 72 peratus daripada 39 orang sampel iaitu 28 orang yang pelajar mengalami kemerosotan prestasi akademik. Angka yang besar ini menunjukkan bahawa kursus Briged RELASIS bukanlah penyebab kepada kemerosotan

akademik pelajar. Dalam kajian lain, Mustafa Kamal (2000) mendapati kebanyakan ibu bapa kurang mendorong penglibatan anak-anak dalam kegiatan kokurikulum termasuk unit beruniform. Ini menjadi faktor penyumbang anak-anak tidak bermotivasi dan boleh memberi kesan negatif terhadap keputusan akademik dan jati diri mereka. Hanya minat dan rakan-rakan sebaya sahaja dapat membantu membina kesedaran pelajar terhadap kepentingan aktiviti beruniform.

Seramai 20 orang pelajar dengan peratusan 51 peratus daripada Sampel 1 menunjukkan pelajar mencapai tahap prestasi akademik yang menurun. Oleh itu, hanya 19 orang sahaja yang menunjukkan peningkatan prestasi yang meningkat walaupun mengikuti kursus Briged RELASIS sehingga tamat pengajian. Sama seperti Sampel 2, faktor kredit jam dan kandungan kursus-kursus wajib yang semakin mencabar boleh menyebabkan keputusan akademik semakin merosot. Namun begitu, peratusan ini adalah lebih baik berbanding dengan peratusan daripada Sampel 2.

Rajah 3: Perbandingan secara keseluruhan tahap prestasi akademik pelajar kedua-dua sampel

Berdasarkan jadual 5, hasil dapatan kajian menunjukkan Sampel 1 mendapat tahap skor min HPNM keseluruhan yang lebih tinggi berbanding dengan Sampel 2. Begitu juga dengan skor min HPNM bagi setiap kohort, di mana semua skor min HPNM setiap kohort yang dicapai oleh Sampel 2 adalah rendah berbanding Sampel 1. Sehubungan itu, dapatlah dirumuskan kursus Briged RELASIS juga telah memberi peluang kepada pelajar untuk mempelajari bidang yang berkaitan dengan kandungan kursus yang ditawarkan mengikut selain dapat mempelbagaikan kaedah pengajaran dan pengajaran. Kandungan kursus juga bersesuaian dan sejajar dengan keperluan kursus di bawah program-program di Politeknik. Program ini juga memberi impak yang positif kepada politeknik kerana membantu membangunkan sahsiah diri pelajar. Melalui penglibatan pelajar dalam aktiviti-aktiviti yang dirancang dalam program ini, secara langsung pelajar telah menjadi 'duta kecil' yang boleh membantu kerajaan mencapai matlamat pembangunan sosio –ekonomi serta meningkatkan tahap keselamatan negara. Ini secara tidak langsung memberikan nilai tambah kepada peserta untuk meningkatkan jatidiri dan tahap kepimpinan dan keyakinan diri, kerjasama, pengurusan masa, etika dan moral.

Jadual 5: Skor min HPNM bagi kedua-dua sampel

Sampel	Skor Min HPNM			Keseluruhan Skor Min HPNM	Interprestasi Min	Tahap Skor Min
	Kohort Jun 2014	Kohort Disember 2014	Kohort Jun 2015			
Sampel 1	2.66	2.72	2.68	2.69	Kedudukan Baik	Tinggi
Sampel 2	2.54	2.52	2.68	2.58	Kedudukan Baik	Rendah

5.0 Kesimpulan

Berdasarkan analisa kajian yang dijalankan, secara keseluruhannya implikasi pelaksanaan Briged RELASIS sememangnya mempengaruhi prestasi akademik pelajar yang mengambil semua kursus tersebut. Peratusan tahap prestasi akademik bagi Sampel 1 iaitu pelajar yang mengambil semua kursus Briged RELASIS dari semester satu sehingga lima adalah 49 peratus telah berjaya meningkatkan prestasi akademik dan 51 peratus pula mengalami penurunan prestasi akademik. Manakala, merujuk kepada data dalam Sampel 2 iaitu pelajar yang mengambil kursus Briged RELASIS pada semester satu sahaja, hanya 28 peratus sahaja tahap prestasi akademik pelajar yang meningkat dan 69 peratus pula mengalami kemerosotan serta 3 peratus berjaya mengekalkan prestasi akademik. Ini membuktikan bahawa implikasi pelaksanaan kursus Briged RELASIS bukanlah penyebab utama kepada kemerosotan prestasi akademik pelajar kerana tahap peningkatan prestasi akademik bagi Sampel 1 adalah lebih baik berbanding Sampel 2. Oleh yang demikian, terdapat faktor-faktor lain yang perlu diberi perhatian tentang punca pelajar yang tidak mengikuti kursus Briged RELASIS pada semester dua dan ke atas tidak berjaya meningkatkan prestasi akademik malahan berada pada tahap prestasi yang lebih rendah berbanding dengan pelajar yang aktif dengan Briged RELASIS. Antara faktor lain yang perlu diberi perhatian adalah faktor bidang pengajian, pemakanan, kesihatan, jantina, pengurusan masa

senggang, kaedah pengajaran dan pembelajaran dan banyak lagi. Justeru, kajian ini diharapkan menjadi panduan kepada pihak politeknik dan penyelidik yang lain untuk mendapatkan perbezaan prestasi pelajar yang aktif dan tidak aktif kokurikulum dan juga punca-punca secara terperinci terhadap implikasi kedua-duanya. Ini adalah kerana kandungan kursus RELASIS menitik beratkan tanggungjawab dan kesedaran sendiri sejajar dengan salah satu matlamat penubuhan RELASIS untuk melahirkan cendekiawan di kalangan anggota beruniform selaras dengan tuntutan dalam pelaksanaan PKB sebagai sebuah institusi TVET.

Rujukan

- Noraini Idris (2010). *Penyelidikan Dalam Pendidikan*. Kuala Lumpur. Mc Graw-Hill Sdn.Bhd.
- Ruhaiza Rusmin (2007): *Kokurikulum Bendung Gejala Sosial*. Kuala Lumpur: New Strait Time Press (M) Bhd.
- Bahagian Sukan, Seni dan Kokurikulum (BSSK), KPM (2009): *Buku Panduan Pengurusan Kokurikulum*. Kuala Lumpur: A.G Grafik, Sdn. Bhd.
- Hamedah Wok Awang & Normah Teh (2009): *Sekolah sebagai Pembangun Modal Insan*. Kuala Lumpur: PTS Professional.
- Ab.Alim Abd Rahim (2004): *Pengurusan Gerak Kerja Kokurikulum*. Selangor: Penerbit Oxford Sdn. Bhd.
- Ahmad Esa (2005): *Perkasakan Kokurikulum*. Kuala Lumpur: Utusan Publications & Distributors Sdn. Bhd.
- Mahoney, R.W; Larson, R.W., Eccles, J.S. & Lord, H. (2005): *Organized activities as contexts of development: Extracurricular activities, after-school and community programs*. Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates.
- Adnan Kamis (1988): *Nilai-Nilai Murni dalam Aktiviti Kokurikulum Pergerakan Beruniform Ke Arah Menghasilkan Insan yang Mantap lagi Seimbang Menurut Falsafah KBSM*. Kertas kerja Seminar Nilai-Nilai Murni Merentas Kurikulum Bersepadu Sekolah Menengah: Universiti Kebangsaan Malaysia. Bangi.
- Omardin Ashaari (1996): *Pengurusan Kokurikulum*. Kuala Lumpur: Utusan Publications & Distributors Sdn. Bhd.
- Wee Eng Hoe (1996): *Gerak Kerja Kokurikulum: Sukan*. Shah Alam: Penerbit Fajar Bakti.

KAJIAN KESEDARAN PENSYARAH POLITEKNIK KUCHING SARAWAK BERKENAAN REVOLUSI INDUSTRI 4.0

Nazrie Bin Baini¹, Norfazilah Binti Mohamad Pon², Johari Ahmad Bin Ghazali³

Jabatan Teknologi Maklumat & Komunikasi
Politeknik Kuching Sarawak, KM22, Jalan Matang
93050, Kuching, Sarawak
Emel: nazrie@poliku.edu.my
Emel: fazilah.mp@poliku.edu.my
Emel: johari@poliku.edu.my

Abstrak

Revolusi perindustrian telah berkembang dengan begitu pesat dan banyak mempengaruhi ekonomi dan penguasaan teknologi di dunia. Bermula dengan Revolusi Perindustrian Pertama (IR 1.0) berasaskan penggunaan mesin yang berkuasa wap dan Revolusi Perindustrian Kedua (IR 2.0) menggunakan kuasa elektrik dalam peralatan atau mesin. Menginjak ke Revolusi Perindustrian Ketiga (IR 3.0), pengetahuan berasaskan teknologi maklumat dan komputer digunakan dengan meluas dalam menyelesaikan masalah. Manakala, pertemuan kepelbagaian teknologi baharu telah menjana Revolusi Perindustrian 4.0 (IR 4.0). Kepelbagaian teknologi tersebut adalah seperti automasi, Internet of Thing (IOT), Analisis serta Big Data, simulasi, integrasi antara sistem, robotic dan pengkomputeran awan. Anjakan ke arah IR 4.0 bukan setakat tahu berkenaan revolusi tersebut bahkan memahami hasrat dan tersirat berkenaan pelaksanaan IR4.0 beserta impak terhadap negara. Kertas kerja ini bertujuan untuk mengetahui pemahaman pensyarah dan kesedaran mereka terhadap pelaksanaan IR 4.0.

Item-item soal selidik yang digunakan dalam kajian ini menggunakan Skala Likert bagi mengukur sikap, persepsi dan pandangan responden kajian. Hasil dapatan kajian ini jelas menyatakan bahawa tahap kesedaran pensyarah berkenaan dengan IR 4.0 masih pada tahap sederhana. Umumnya responden mengetahui berkenaan dengan Revolusi Perindustrian 4.0 tetapi kurang memahami kaedah pelaksanaan IR 4.0 di Malaysia. Hasil daripada analisa dapatan kajian, mencadangkan bahawa perlu ada pendedahan secara menyeluruh untuk menyebarkan pemahaman tentang Revolusi Perindustrian 4.0 dalam bidang pendidikan. Antara kaedah yang boleh dilaksanakan adalah mengadakan bengkel intensif IR4.0 yang memberi penekanan terhadap pelaksanaan IR 4.0 oleh pihak kerajaan supaya pensyarah memahami yang tersurat dan tersirat pelaksanaan IR 4.0.

Kata Kunci: Revolusi Perindustrian 4.0, Industry Revolution 4.0, IR 4.0, Tahap Kesedaran Pensyarah

1.0 PENGENALAN

Revolusi Perindustrian merupakan salah satu faktor yang menentukan pasaran kerja dan jenis pekerjaan di dunia. Mendepani cabaran Revolusi Perindustrian 1.0 hingga ke 4.0, manusia telah dipertemukan dengan pelbagai pekerjaan baru dan terdapat juga pekerjaan yang lenyap disebabkan oleh revolusi tersebut. Bermula dengan Revolusi Perindustrian Pertama (IR 1.0) berasaskan penggunaan mesin yang berkuasa wap dan Revolusi Perindustrian Kedua (IR 2.0) menggunakan kuasa elektrik dalam peralatan atau mesin. Menginjak ke Revolusi Perindustrian Ketiga (IR 3.0), pengetahuan berasaskan teknologi maklumat dan komputer digunakan dengan meluas dalam menyelesaikan masalah. Manakala, pertemuan kepelbagaian teknologi baharu telah menjana Revolusi Perindustrian 4.0 (IR 4.0). Kepelbagaian teknologi tersebut adalah seperti automasi, *Internet of Thing* (IOT), *Big Data* serta analisa, simulasi, integrasi antara sistem, *robotic* dan pengkomputeran awan.

Politeknik sebagai salah sebuah institusi yang membekalkan modal insan berkemahiran tinggi di Malaysia perlu sentiasa peka terhadap setiap perubahan yang berlaku supaya graduan-graduan yang dikeluarkan dari Politeknik berkualiti dan memenuhi keperluan pekerjaan semasa. Justeru, cabaran bagi pensyarah-pensyarah Politeknik supaya sentiasa dibekalkan dengan pengetahuan terkini di dalam bidang masing-masing.

1.1 Penyataan Masalah

Teknologi dan industri mempunyai perkaitan yang rapat. Sehubungan itu, ilmu dan pemahaman tentang teknologi harus diajar oleh pensyarah dengan sebaiknya bagi memberikan impak kepada pelajar sebagai *stakeholder* politeknik dan persediaan bagi mendepani alam pekerjaan di industri. Kertas ini akan membincangkan berkenaan persoalan berkenaan kesedaran pensyarah Politeknik Kuching Sarawak berkenaan Revolusi Perindustrian 4.0

1.2 Objektif Kajian

Kajian ini dijalankan berasaskan dua objektif utama iaitu :

- i. Mengenalpasti tahap pengetahuan pensyarah mengenai Revolusi Perindustrian 4.0.
- ii. Menilai tahap kesedaran pensyarah Politeknik Kuching Sarawak berkenaan Revolusi Perindustrian 4.0.

1.3 Kepentingan Kajian

Kajian ini diharap dapat membantu pihak pengurusan Politeknik Kuching Sarawak dan Unit Latihan dan Pendidikan Lanjutan, PKS untuk menilai sejauh manakah tahap kesedaran dan pemahaman pensyarah PKS berkenaan dengan Revolusi Perindustrian 4.0 dalam aktiviti pengajaran dan pembelajaran. Justeru, pihak pengurusan perlu satu pelan strategik yang komprehensif dan berkesan bagi memastikan peningkatan profesionalisme pensyarah seiring dengan cabaran semasa.

2.0 KAJIAN LITERATUR

Dewan Bahasa dan Pustaka melalui Kamus Dewan Edisi Keempat (2005) mentakrifkan revolusi perindustrian sebagai perubahan yang menyeluruh dan mendadak, terutamanya dari segi cara berfikir serta tindakan yang diambil. Manakala industri dinyatakan sebagai perusahaan secara besar-besaran. Revolusi Perindustrian merupakan perubahan kepada bidang perusahaan dan pembuatan secara menyeluruh di mana, kaedah dan pelaksanaan dalam proses pengeluaran sesuatu produk ditambah-baik menggunakan mesin atau teknologi semasa.

Revolusi tersebut bermula sekitar akhir tahun 1700-an hingga awal 1800-an dengan Revolusi Perindustrian Pertama (IR 1.0) berasaskan penggunaan mesin yang berkuasa wap dan Revolusi Perindustrian Kedua (IR 2.0) menggunakan kuasa elektrik dalam peralatan atau mesin. Lonjakan pengetahuan terhadap teknologi maklumat dan komputer telah digunakan dalam industri dan telah dijadikan sebagai asas dalam Revolusi Perindustrian Ketiga (IR 3.0) untuk menyelesaikan masalah. Manakala, pertemuan kepelbagaian teknologi baharu telah menjana Revolusi Perindustrian 4.0 (IR 4.0) seperti automasi, *Internet of Thing* (IOT), *Big Data* serta analisa, simulasi, integrasi antara sistem, system robotik dan pengkomputeran awan.

Perkembangan dalam bidang teknologi telah mengubah cara manusia bertindak dan bekerja. Ilmu berkenaan dengan teknologi maklumat yang berasaskan komputer mengaplikasikan konsep pemikiran sintaksis, analitis dan reduksionistik yang berlawanan dengan budaya fikir tradisional yang cenderung kepada corak semantis, dan holistik (Hairudin Haron, 1999). Setiap pendidik perlu mengetahui dan mengikuti perkembangan semasa teknologi yang digunakan di industri. Pendidik perlu menyiapkan diri agar kandungan pembelajaran dan pengajaran seiring dengan perkembangan semasa industri. Pihak kerajaan melalui kurikulum Pendidikan Teknikal dan Latihan Vokasional (TVET) menekankan berkenaan perubahan kepada Revolusi Perindustrian 4.0 di Malaysia serta diterapkan dalam kandungan pembelajaran sedia ada di Institut Pendidikan Pengajian Tinggi.

3.0 METODOLOGI KAJIAN

3.1 Reka Bentuk Kajian

Kajian ini merupakan kajian analisis deskriptif mudah berbentuk tinjauan yang menggunakan kaedah pengumpulan maklumat melalui soal selidik bagi meneliti tahap kesedaran pensyarah Politeknik Kuching Sarawak berkenaan Revolusi Perindustrian 4.0. Soal selidik diedarkan kepada responden di Politeknik Kuching Sarawak. Rekabentuk tinjauan adalah secara '*cross-sectional study*' di mana data dikumpul dalam sekumpulan pensyarah satu tempoh masa sahaja.

3.2 Populasi dan Sampel

Populasi sasaran penyelidik bagi kajian ini adalah terdiri daripada pensyarah-pensyarah yang berkhidmat di jabatan-jabatan akademik Politeknik Kuching Sarawak. Penentuan saiz sampel adalah merujuk kepada Krejcie dan Morgan (1970), melalui jadual penentu saiz sampel berdasarkan populasi semasa pensyarah di Politeknik Kuching Sarawak adalah seramai 270 orang. Sehubungan itu, sampel yang diambil adalah seramai 155 orang pensyarah. Borang kaji selidik telah diedarkan dengan menggunakan kaedah persampelan mudah bagi mendapatkan data empirikal. Jumlah pensyarah diambil daripada enam (6) jabatan akademik utama yang terdiri daripada:

- i. Jabatan Perdagangan (JP);
- ii. Jabatan Kejuruteraan Awam (JKA);
- iii. Jabatan Kejuruteraan Elektrik (JKE);
- iv. Jabatan Kejuruteraan Mekanikal (JKM);
- v. Jabatan Kejuruteraan Petrokimia (JKPK);
- vi. Jabatan Teknologi Maklumat & Komunikasi (JTMK).

Jadual 3.1: Jadual penentuan saiz sampel daripada populasi yang diberikan (Krejcie dan Morgan (1970))

TABLE FOR DETERMINING SAMPLE SIZE FROM A GIVEN POPULATION

N	S	N	S	N	S	N	S	N	S
10	10	100	80	280	162	800	260	2800	338
15	14	110	86	290	165	850	265	3000	341
20	19	120	92	300	169	900	269	3500	246
25	24	130	97	320	175	950	274	4000	351
30	28	140	103	340	181	1000	278	4500	351
35	32	150	108	360	186	1100	285	5000	357
40	36	160	113	380	181	1200	291	6000	361
45	40	180	118	400	196	1300	297	7000	364
50	44	190	123	420	201	1400	302	8000	367
55	48	200	127	440	205	1500	306	9000	368
60	52	210	132	460	210	1600	310	10000	373
65	56	220	136	480	214	1700	313	15000	375
70	59	230	140	500	217	1800	317	20000	377
75	63	240	144	550	225	1900	320	30000	379
80	66	250	148	600	234	2000	322	40000	380
85	70	260	152	650	242	2200	327	50000	381
90	73	270	155	700	248	2400	331	75000	382
95	76	270	159	750	256	2600	335	100000	384

Note: "N" is population size
"S" is sample size

3.3 Instrumen Kajian

Soalan-soalan kaji selidik dibangunkan dengan menggunakan lima (5) pengkelasan beserta dengan markah skor menggunakan skala Likert yang bermula dari "sangat tidak setuju" hingga "sangat setuju" seperti yang ditunjukkan Jadual 3.2.

Jadual 3.2: Pengkelasan beserta dengan markah skor

Kelas	Skor
Sangat tidak setuju	1
Tidak setuju	2
Tidak pasti	3
Setuju	4
Sangat Setuju	5

Borang kaji selidik ini terdiri daripada tiga (3) bahagian utama, iaitu:

- i. Bahagian A: Latar belakang responden
- ii. Bahagian B: Pengetahuan pensyarah berkenaan Revolusi Perindustrian 4.0
- iii. Bahagian C: Kesedaran pensyarah terhadap kepentingan Revolusi Perindustrian 4.0

Jadual 3.3: Item-item dalam kaji selidik

Item	Pernyataan
1	Saya pernah mendengar mengenai Revolusi Perindustrian.
2	Saya mengetahui fasa-fasa Revolusi Perindustrian (IR1.0, IR2.0, IR3.0 dan IR4.0)
3	Saya tahu mengenai Revolusi Perindustrian 4.0
4	Saya faham bahawa Revolusi Perindustrian 4.0 berkaitan pertemuan kepelbagaian teknologi baharu
5	Saya cenderung menggunakan carian di internet dan perpustakaan untuk mendapatkan maklumat lanjut tentang Revolusi Perindustrian 4.0
6	Saya faham hubungan TVET untuk menyokong Revolusi Perindustrian di Malaysia
7	Saya sentiasa bersikap positif untuk menambah pengetahuan selaras dengan perkembangan semasa.
8	Saya sedar tentang kepentingan menguasai pengetahuan berasaskan keperluan industri
9	Pemahaman tentang Revolusi Perindustrian 4.0 penting bagi saya dalam pembelajaran dan pengajaran.
10	Saya sering mengaitkan kandungan pengajaran dan pembelajaran dengan Revolusi Perindustrian 4.0

Bahagian A adalah berkenaan dengan maklumat responden iaitu sebanyak 3 item; mengenai umur, jabatan, jantina dan tempoh berkhidmat sebagai pensyarah. **Bahagian B** pula mengandungi 4 item secara keseluruhannya, 2 item adalah berkaitan pengetahuan mengenai Revolusi Perindustrian 4.0, 2 item mengenai pengetahuan berkenaan Revolusi Perindustrian 4.0 Manakala **Bahagian C** berkaitan dengan pemahaman serta kesedaran tentang Revolusi Perindustrian dalam pembelajaran dan pengajaran. Data yang diperolehi direkodkan dianalisa dan dilengkapkan dalam jadual yang disenaraikan di bawah.

3.4 Analisis Data

Kaji selidik telah dianalisa menggunakan kaedah analisa kuantitatif. Dapatan analisa diperolehi daripada kaji selidik yang telah diedarkan kepada 155 responden. Persoalan kajian juga berdasarkan kepada julat interpretasi skor minimum pada Jadual 3.4. Pembahagian tahap tinggi, rendah dan sederhana dinilai berdasarkan jumlah purata keseluruhan data yang diperolehi daripada kaji selidik yang diedarkan (Sulaiman Kadikon & Liza Nawawi, 2000).

Jadual 3.4 : Tahap Skor Minimum (Sulaiman Kadikon & Liza Nawawi, 2000).

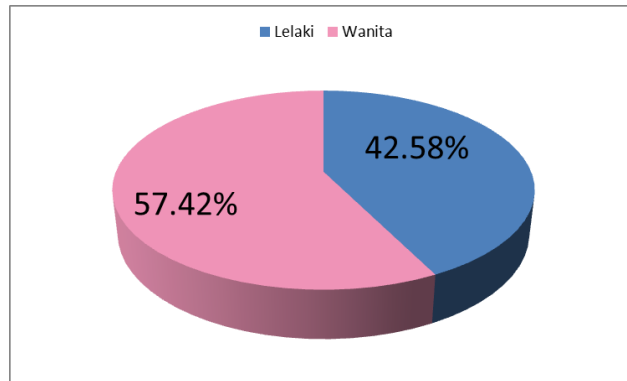
Skor Min	Tahap
1.00 – 2.33	Rendah
2.34 – 3.66	Sederhana
3.67 – 5.00	Tinggi

4.0 DAPATAN KAJIAN

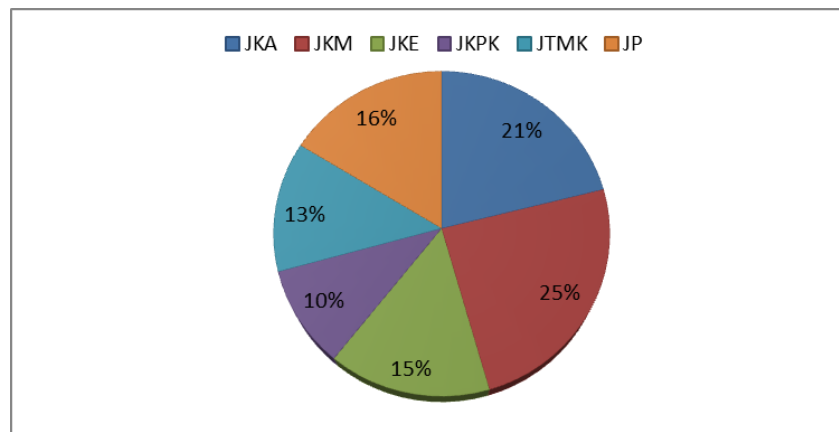
4.1 Bahagian A: Latar Belakang Responden

Responden terdiri daripada 155 pensyarah di pelbagai jabatan akademik utama Politeknik Kuching Sarawak yang mewakili populasi kajian. Kira-kira 57.4 peratus daripada responden adalah pensyarah wanita dan 42.58 peratus adalah lelaki.

Gambarajah 4.1: Peratusan responden mengikut pecahan jantina.

Gambarajah 4.2: Peratusan responden mengikut pecahan jabatan akademik utama PKS

4.2 Bahagian B : Pengetahuan pensyarah berkenaan Revolusi Perindustrian 4.0

Hasil maklumbalas daripada kaji selidik yang diedarkan kepada reponden, didapati lebih separuh berpendapat mereka pernah mendengar dan mengetahui berkenaan dengan Revolusi Perindustrian. Nilai skor min bagi item no 1 sehingga no 4 adalah tinggi. Berdasarkan dapatan tersebut, boleh disimpulkan bahawa pensyarah di jabatan akademik PKS mengetahui tentang revolusi tersebut dan fasa-fasa yang terlibat dalam setiap revolusi . Nilai purata min keseluruhan iaitu 3.80 (rujuk Jadual 4.2) menunjukkan objektif pertama untuk mengenalpasti tahap pengetahuan pensyarah mengenai Revolusi Perindustrian 4.0 tercapai.

Jadual 4.1: Tahap pengetahuan pensyarah mengenai Revolusi Perindustrian 4.0

Item	N	Minimum	Maksimum	Skor Min
1	155	1	5	3.91
2	155	1	5	3.62
3	155	1	5	3.81
4	155	1	5	3.85

Jadual 4.2: Peratusan setiap item tahap pengetahuan mengenai Revolusi Perindustrian 4.0

Item	Sangat Setuju	Setuju	Tidak Pasti	Tidak Setuju	Sangat Tidak Setuju	Skor Min
1	50.5	38.2	11.3	0	0	3.91
2	35.2	34.3	20.2	10.3	0	3.62
3	47.9	40.2	11.9	0	0	3.81
4	48.9	39.2	11.9	0	0	3.85
Min Keseluruhan						3.80

Skor min dinilai dari jumlah purata peratusan bagi setiap item yang diuji dalam kajian ini. Min keseluruhan dinilai dari jumlah purata peratusan bagi item no 1 hingga no 4 berdasarkan instrumen kajian Bahagian B.

4.3 Bahagian C: Kesedaran pensyarah terhadap kepentingan Revolusi Perindustrian 4.0

Dapatan dari kaji selidik yang diedarkan, didapati kurang separuh daripada responden berpendapat mereka faham dan sedar akan kepentingan Revolusi Perindustrian 4.0. Nilai skor min bagi item no 5 sehingga no 10 adalah sederhana. Boleh disimpulkan bahawa tahap Kesedaran pensyarah terhadap kepentingan Revolusi Perindustrian 4.0 perlu dipertingkatkan. Nilai purata min keseluruhan iaitu 3.55 (Jadual 4.3) menunjukkan objektif kedua untuk menguji kesedaran pensyarah terhadap kepentingan Revolusi Perindustrian 4.0 tercapai.

Jadual 4.2: Peratusan setiap item kesedaran pensyarah terhadap kepentingan Revolusi Perindustrian 4.0

Item	Sangat Setuju	Setuju	Tidak Pasti	Tidak Setuju	Sangat Tidak Setuju	Skor Min
5	32.45	36.35	29.9	1.3	0	3.13
6	30.45	34.07	32.9	2.58	0	3.01
7	42.15	38.15	19.05	0.65	0	4.52
8	37.85	40.25	21.25	0.65	0	4.32
9	35.72	38.65	25.63	0	0	3.32
10	20.55	30.07	38.76	10.62	0	2.98
Min Keseluruhan						3.55

Skor min dinilai dari jumlah purata peratusan bagi setiap item yang diuji dalam kajian ini. Min keseluruhan dinilai dari jumlah purata peratusan bagi item no 5 sehingga no 10 berdasarkan kepada instrumen kajian Bahagian C.

5.0 RUMUSAN, PERBINCANGAN & CADANGAN

Melalui kajian yang telah dijalankan menunjukkan bahawa pengetahuan pensyarah PKS berkenaan dengan pengetahuan asas tentang Revolusi Perindustrian adalah pada tahap yang tinggi. Walau bagaimanapun, dapatan berkenaan dengan kesedaran kepentingan Revolusi Perindustrian berada pada paras sederhana tinggi. Analisa turut menunjukkan bahawa biarpun umumnya pensyarah mengetahui Revolusi Perindustrian 4.0, tetapi tahap kesedaran akan kepentingan Revolusi Perindustrian 4.0 semasa proses pembelajaran dan pengajaran bagi memenuhi kehendak industri pada masa akan datang perlu diperkukuhkan.

Kajian ini juga menunjukkan bahawa pemahaman tentang pentingnya nilai tambah ilmu dalam pelbagai bidang bagi mendokong Revolusi Perindustrian 4.0 di Malaysia. Pertemuan pengetahuan pelbagai bidang dan teknologi merupakan komponen penting sebagai pemangkin kepada Revolusi Perindustrian 4.0. Bagi menyediakan tenaga mahir yang mempunyai nilai tambah dalam pasaran kerja di industri, pensyarah memainkan peranan penting sebagai individu yang mencorakkan pelajar yang akan menjadi tenaga mahir satu masa nanti.

Justeru, pihak pengurusan PKS perlu menangani cabaran ini dengan efisien bagi mengukuhkan profesionalisme pensyarah dan memastikan pengetahuan, pemahaman dan kesedaran pensyarah terhadap sesuatu revolusi sentiasa berada pada tahap yang paling tinggi. Dari hasil kertas kajian ini, pensyarah perlu sentiasa mengemaskini pengetahuan masing-masing dengan mencari maklumat berkenaan dengan teknologi dan pengetahuan terkini. Selain itu, di peringkat atasan mahupun kementerian yang berkaitan, perlu sentiasa menyebarluaskan dasar dan polisi berkaitan Revolusi Perindustrian 4.0 supaya pensyarah mendapat input yang terkini. Akhir sekali pensyarah akan dapat bertindak dan bergerak seiring dengan apa yang dihasratkan oleh kerajaan dan memastikan industri di Malaysia dapat bersaing sehingga ke peringkat global. Seterusnya menjadikan Malaysia sebuah negara industri yang maju dan mempunyai daya saing yang tinggi.

RUJUKAN

Marzukhi, H., & Astro Awani. (2018, April 19). Masih ramai tidak tahu apa itu Revolusi Industri 4.0.

<http://www.astroawani.com/berita-malaysia/masih-ramai-tidak-tahu-apa-itu-revolusi-industri-4-0-173316>

Haryani Ngah dan Mohd Zaky Zainuddin. (2017, December 13). Industri 4.0 revolusi baharu Malaysia.

<https://www.bharian.com.my/bisnes/lain-lain/2017/12/362939/industri-40-revolusi-baharu-malaysia>

Prof. Madya Dr Zafir Khan Mohamed Makhbul. (2018, 4 Januari). 5 komponen tangani cabaran Industri 4.0. <https://www.bharian.com.my/rencana/muka10/2018/01/370721/5-komponen-tangani-cabaran-industri-40>

Sabri Ahmad & Prof. Madya Dr. Othman Ibrahim. (2018, 1 Januari). Revolusi Industri 4.0 beri pelbagai kesan pada perkhidmatan. <https://news.utm.my/ms/2018/01/revolusi-industri-4-0-beri-pelbagai-kesan-pada-kehidupan/>

Azrul Naimi Abdul Jalil. (2017, 27 September). Kesedaran Perusahaan Kecil Sederhana (PKS) mengenai Revolusi Industri 4.0 masih di tahap sederhana .
<http://www.utusan.com.my/berita/nasional/kesedaran-pks-mengenai-revolusi-industri-4-0-masih-di-tahap-sederhana-1.531394>

Sharita Binti Abd. Ghoni. (2018) Kajian Mengenai Kesiediaan Pelajar Semester Empat Polimas Dalam Mengharungi Cabaran Revolusi Industri 4.0
https://upikpolimas.edu.my/conference/index.php/icomplex/icomplex_2018/paper/viewFile/461/263

**KAJIAN TAHAP MINAT PENSYARAH PERAKAUNAN POLITEKNIK TERHADAP
BADAN PROFESIONAL 'ASSOCIATION OF CHARTERED CERTIFIED ACCOUNTANTS
(ACCA)'**

Nor Azila Abdullah

Jabatan Perdagangan
Politeknik Seberang Perai
13500 Permatang Pauh, Pulau Pinang
Email: norazila2209@gmail.com

Abstrak

Malaysia merupakan sebuah negara membangun yang masih dalam usaha untuk melahirkan lebih ramai akauntan bertauliah dalam mengukuh sistem perakaunan dan kewangan negara. Kajian ini bertujuan untuk mengenalpasti tahap minat pensyarah perakaunan politeknik berkenaan sebuah badan profesioanal iaitu Association of Chartered Certified Accountants (ACCA). Seramai 100 orang telah dipilih yang melibatkan pensyarah perakaunan politeknik zon utara. Pengkaji menggunakan borang soal selidik sebagai instrumen utama bagi mendapatkan data untuk kajian ini. Data yang diperolehi telah di analisis dengan menggunakan perisian Statistical Packages for Social Science (SPSS) versi 22.0. Nilai kekerapan, peratusan dan min dikira untuk menentukan kecenderungan memusat pengaruh sesuatu faktor terhadap minat pensyarah. Objektif utama pengkaji adalah untuk mengenalpasti tahap minat pensyarah perakaunan politeknik adalah berdasarkan kaedah promosi, pemikiran dan prospek kerjaya. Hasil kajian mendapati faktor prospek kerjaya menjadi faktor utama mempengaruhi tahap minat pensyarah politeknik dalam ACCA. Diharapkan hasil daripada kajian yang diperolehi akan berguna kepada pihak-pihak yang berkepentingan pada masa akan datang.

Katakunci: *Badan profesional, pensyarah perakaunan, politeknik, promosi, pemikiran, prospek kerjaya*

1.0 Pengenalan

Malaysia adalah di antara negara membangun yang pesat berkembang. Namun usaha ini perlu seiring dengan jumlah tenaga profesional bagi mencapai matlamat tersebut. Menurut Menteri di Jabatan Perdana Menteri, Datuk Seri Abdul Wahid Omar, "Kini terdapat kira-kira 30,000 profesional perakaunan di Malaysia, 28 peratus daripadanya adalah akauntan bertauliah". Beliau menjelaskan lagi, perakaunan adalah satu daripada bidang utama yang negara ini masih kekurangan dan Malaysia perlu menggandakan jumlah akauntannya kepada 60,000 orang dalam usaha untuk membantu transformasi kepada negara maju menjelang 2020 (Sinar Harian, 25 Mei 2015).

Menurut Datuk Seri Abdul Wahid Omar lagi tenaga kerja berkemahiran tinggi dan profesional terutamanya dalam bahagian perakaunan serta kewangan di jangka mendapat permintaan tinggi iaitu dua kali ganda daripada permintaan semasa dan merupakan bukti kepada pentingnya profesion ini (Utusan Malaysia, 6 Oktober 2015).

Keratan akhbar Berita Harian 2014 bertajuk "Akauntan Berkualiti Lebih Penting Daripada Kuantiti" ini turut mengulas isu berkaitan dengan *Association Of Chartered Certified Accountants* (ACCA) yang mengambil berat dalam memastikan kelayakan akauntan profesional Malaysia lebih mantap dalam menyokong transformasi ekonomi negara. Dalam akhbar tersebut juga ketua ACCA Malaysia, David Chin telah menyatakan bahawa usaha itu mampu melahirkan lebih ramai akauntan bertauliah di Malaysia.

ACCA telah ditubuhkan pada tahun 1904 dengan nama London Association of Accountants sebelum ditukarkan kepada Chartered Association of Certified Accountants pada tahun 1984. Pada tahun 1996, nama badan ini telah ditukar kepada ACCA. Fungsi ACCA ialah menyokong ahli - ahli dalam profesion perakaunan dan berperanan dalam memberi pendedahan tentang peraturan serta undang - undang berkaitan dengan amalan perakaunan, kod amalan perakaunan dan etika profesion perakaunan. Kini ACCA menjadi peneraju kepada perakaunan profesional dengan mempunyai 170,000 ahli dan 436,000 pelajar di 180 negara dengan jaringan 91 buah pejabat di seluruh dunia.

1.1 Pernyataan Masalah

Menurut Datuk Othman Aziz, Timbalan Menteri Kewangan 1 dengan menyatakan bahawa pada masa ini, daripada 33,893 akauntan yang berdaftar dengan Institut Akauntan Malaysia seramai 20,312 atau 59.93 peratus ahlinya mempunyai kelayakan dalam Badan Profesional Perakaunan seperti ACCA, MICPA, CIMA, MIA dan sebagainya.

Ironinya jurusan perakaunan di universiti awam di monopoli kaum bumiputera yang melahirkan ramai graduan perakaunan tetapi hakikat menyedihkan mereka yang bergelar akauntan profesional atau bertauliah di monopoli kaum bukan Bumiputera. Jurang ini

melebar dengan begitu ketara apabila hanya terdapat sejumlah 1,658 akauntan profesional Bumiputera atau hanya 8% berbanding 92% atau 18,654 akauntan professional bukan Bumiputera di negara ini (Laporan Tahunan MIA, 2017)

KEAHLIAN	PERATUSAN	ORANG
Berdaftar		33,893
Bukan Bumiputera	92%	18,654
Bumiputera	8%	1,658

Sumber: Laporan Tahunan Institut Akauntan Malaysia ((MIA)

Manakala ahli yang berdaftar mengikut perkerjaan dengan MIA adalah seperti berikut.

KEAHLIAN MENGIKUT PEKERJAAN	PERATUSAN
Ahli Akademik	2
Komersial/Industri	68
Amalan Awam	22
Sektor Awam	8

Sumber: Laporan Tahunan Institut Akauntan Malaysia ((MIA)

Profesional yang bekerja di bidang komersial dan industri paling ramai mendaftar dengan MIA iaitu 68% dan paling sedikit adalah ahli akademik iaitu hanya 2%. Sifat dan jenis pekerjaan juga mempengaruhi individu untuk mendaftar dengan MIA.

Ahli akademik adalah motivator yang berkesan untuk memberi inspirasi kepada generasi baru dan meningkatkan kecekapan (MIA, 2017). Mereka merupakan idola kepada pelajar untuk menjadi ahli profesional di masa akan datang.

Berdasar persoalan di atas skop kajian diperkecilkan dengan hanya mengkaji tahap minat pensyarah terhadap badan profesional ACCA. Pengkaji memilih pensyarah politeknik kerana hampir 90% adalah bumiputera manakala *Association of Chartered Certified Accountants* (ACCA) pula dipilih kerana ia merupakan satu sijil profesional yang diiktiraf di Malaysia dan mempunyai standard yang tinggi dan sama taraf dengan Ijazah Universiti penuh.

Kajian ini juga dibuat kerana ingin mengkaji adakah pensyarah politeknik berusaha untuk meningkatkan piawaian kualiti pendidikan mereka memandangkan hanya 2% ahli akademik sahaja yang berdaftar dengan MIA.

Penyelidikan ini dibuat untuk mengetahui tahap minat pensyarah politeknik zon utara terhadap ACCA.

1.2 Objektif Kajian

1. Mengenal pasti sama ada faktor promosi dapat menambahkan minat pensyarah perakaunan terhadap badan professional '*Association of Chartered Certified Accountants (ACCA)*'.
2. Mengenal pasti sama ada faktor faedah dapat mempengaruhi minat pensyarah perakaunan terhadap badan professional '*Association of Chartered Certified Accountants (ACCA)*'.
3. Mengenal pasti sama ada faktor prospek kerjaya dapat menarik minat pensyarah perakaunan terhadap badan professional '*Association of Chartered Certified Accountants (ACCA)*'.

1.3 Persoalan Kajian

1. Adakah faktor promosi dapat menambahkan minat pensyarah perakaunan terhadap badan professional '*Association of Chartered Certified Accountants (ACCA)*'?
2. Adakah faktor faedah dapat mempengaruhi minat pensyarah perakaunan terhadap badan professional '*Association of Chartered Certified Accountant (ACCA)*'?
3. Adakah faktor prospek kerjaya dapat menarik minat pensyarah perakaunan terhadap badan professional '*Association of Chartered Certified Accountants (ACCA)*'?

2.0 Ulasan Karya

Soroton karya yang lepas menyatakan promosi adalah suatu komunikasi mengenai maklumat antara penjual dan pembeli. Promosi dijalankan bertujuan untuk mengubah sikap dan tingkah laku pembeli di mana sebelum ini mereka tidak menggunakan serta mengetahui tentang produk atau perkhidmatan yang ditawarkan (Saladin, 2002). Manakala menurut kajian yang dijalankan oleh Alma (2006) pula, promosi merupakan satu cara berkomunikasi yang memberi penerangan kepada pengguna mengenai barang yang ditawarkan. Promosi melalui komunikasi adalah lebih berkesan dalam meyakinkan serta menarik lebih perhatian pengguna terhadap barang yang ditawarkan.

Faedah yang diperolehi daripada sesuatu organisasi juga merupakan salah satu faktor yang boleh mempengaruhi minat seseorang. Pekerja akan meningkatkan produktiviti kerja mereka dengan lebih keras lagi sekiranya mereka mendapat ganjaran atau kebaikan hasil daripada usaha yang mereka lakukan. Dengan pemberian ganjaran ini ianya dapat meningkatkan daya usaha seseorang dalam mencapai atau menyumbang kepada pencapaian sesebuah organisasi dalam tempoh jangka masa yang panjang. Disamping itu, ianya dapat memberi kesan yang positif kepada kedua-dua belah pihak iaitu majikan dan pekerja (Torrington, Hall, Taylor & Atkinson, 2009)

Ganjaran atau gaji memainkan peranan penting dalam pemilihan kerjaya (Mohd Shamsuddin, 1999). Ini adalah kerana ia dapat memberikan semangat dan motivasi kepada seseorang individu untuk bekerja dengan lebih baik lagi. Melalui kajian oleh Armstrong & Brown (2006), faedah merupakan ganjaran dari aspek pembelajaran dan pembangunan yang memberi kesan positif dalam aspek persekitaran kerja. Dalam sistem ganjaran, jumlah ganjaran yang ketara dan tidak ketara dianggap berharga. Ganjaran ketara timbul daripada urusaniaga di antara majikan dan pekerja dan termasuk ganjaran seperti gaji, bonus peribadi dan faedah lain. Ganjaran tidak ketara pula mempunyai kaitan dengan pembelajaran, pembangunan dan pengalaman kerja. Contoh jenis ganjaran adalah peluang untuk membangunkan, mendapat pengiktirafan daripada majikan dan rakan-rakan, pencapaian peribadi dan kehidupan sosial.

Kajian lepas juga menunjukkan prospek kerjaya juga mempunyai hubungan positif dengan minat seseorang. Prospek adalah kemungkinan atau peluang untuk mencapai kejayaan pada masa akan datang. Manakala kerjaya pula membawa maksud perjalanan atau kemajuan seseorang dalam sesuatu lapangan kehidupan. Menurut Havighurt (1987), merancang dalam aspek kerjaya adalah penting untuk di ketahui setiap individu yang sedang dalam proses membuat pemilihan kerjaya, persediaan kerjaya dan mendapatkan kerjaya.

Prospek kerjaya juga boleh didefinisikan sebagai rangkaian pekerjaan yang melibatkan diri seseorang individu. Kerjaya merujuk kepada penglibatan yang berterusan serta perkembangan dan kemajuan seseorang di dalam sesuatu lapangan ataupun satu kaedah bagi seseorang menyambung kehidupan. Apabila individu bekerjaya sepenuh masa sepanjang hayatnya, maka dia lebih menghabiskan separuh daripada masanya dengan bekerja. Oleh itu, kerjaya adalah suatu perkara yang amat penting untuk membuat keputusan yang tepat bagi menjamin masa depan. Memilih kerjaya adalah sesuatu perkara yang perlu dirancang terlebih dahulu (Hartini, 2008).

3.0 Metodologi

Tujuan kajian dilakukan adalah untuk mengkaji tahap minat pensyarah perakaunan politeknik zon utara terhadap badan profesional '*Association Of Chartered Certified Accountants (ACCA)*'. Kaedah metodologi yang digunakan adalah menggunakan kaedah borang soal selidik terhadap responden iaitu 100 pensyarah perakaunan politeknik zon utara iaitu Politeknik Seberang Perai, Politeknik Ungku Omar, Politeknik Tuanku Sultanah Bahiyah, Politeknik Tuanku Syed Sirajuddin, Politeknik Sultan Abdul Halim Mu'adzam Shah.

Reka bentuk kajian yang dipilih oleh pengkaji adalah berbentuk kuantitatif yang menggunakan reka bentuk deskriptif tinjauan. Kaedah ini juga sering digunakan kerana maklumat yang tepat dapat diperolehi berkenaan kumpulan yang besar dengan menggunakan sampel yang kecil (Noraini, 2010). Menurut Sidek Mohd Noah (2001), menyatakan bahawa isu yang paling penting adalah isu mengenai perwakilan dan kecukupan. Pelbagai persoalan perlu dikemukakan berkenaan dengan saiz sampel yang perlu untuk mewakili populasi kajian. Sekiranya saiz sampel yang dipilih merangkumi jumlah responden yang besar maka ini dapat memberi nilai ketepatan yang lebih tinggi.

Jadual 3.1: Agihan Responden Mengikut Politeknik

Nama Politeknik	Responden	Peratus (%)
PSP	22	22
PUO	29	29
PTSB	14	14
PTSS	14	14
POLIMAS	21	21

3.1 Analisa Kebolehpercayaan Data

Pengujian kebolehpercayaan item adalah menggunakan *Cronbach's Alpha*. Analisis item dilakukan dengan tujuan untuk memastikan item-item yang dipilih adalah benar-benar baik dan sesuai untuk dijadikan instrumen kajian (Gay dan Airasian, 2002).

Berdasarkan kepada jadual di atas, didapati nilai *Cronbach's Alpha* adalah melebihi tanda aras yang ditetapkan. Menurut Sekaran (2003), jika nilai *Cronbach's Alpha* melebihi 0.6 maka skala tersebut cukup dipercayai untuk mengukur sesuatu kajian. Maka borang soal selidik tersebut mempunyai kebolehpercayaan yang tinggi dan boleh diedarkan kepada responden.

Jadual 3.2: Keputusan Ujian Kebolehpercayaan

Konstruk	<i>Cronbach's Alpha</i>	Nilai Kebolehpercayaan CR (Composite/Reliability)
Promosi	0.834	0.834
Faedah	0.799	0.805
Prospek Kerjaya	0.844	0.856

4.0 Dapatan Kajian

Terdapat 8 soalan yang telah disediakan untuk mengkaji sama ada faktor promosi menambahkan minat pensyarah perakaunan politeknik terhadap ACCA. Hasil dapatan yang diperolehi menunjukkan secara keseluruhan skor min yang tertinggi iaitu sebanyak 4.27. Secara terperinci 43% responden menyatakan setuju bahawa pihak ACCA perlu memperbanyakkan kerjasama dengan Institusi Pengajian Tinggi (IPT). Selain itu, 2% responden menyatakan sederhana setuju dan selebihnya 2% responden tidak setuju terhadap pernyataan tersebut.

Sementara itu, hasil dapatan yang diperolehi daripada item 3 menunjukkan skor min yang sederhana iaitu sebanyak 3.69. Iaitu sebanyak 45% responden menyatakan setuju bahawa maklumat mengenai ACCA di laman rasmi ACCA sangat membantu dalam memberi maklumat yang lengkap. 35% responden menyatakan sederhana setuju terhadap pernyataan tersebut. Manakala 15% responden dan 4% responden menyatakan sangat setuju dan tidak setuju. Jumlah responden yang selebihnya iaitu 1% responden menyatakan sangat tidak setuju.

Merujuk pada hasil dapatan yang diperolehi daripada item 6 menunjukkan skor min yang rendah iaitu sebanyak 3.28. Seramai 40% responden menyatakan setuju terhadap promosi ACCA yang diadakan menyeluruh kepada semua kawasan di Malaysia. 24% responden tidak setuju dengan pernyataan tersebut. Manakala seramai 24% responden menyatakan sederhana setuju dan 9% responden sangat setuju dengan pernyataan tersebut. Sementara itu, 3% responden menyatakan sangat tidak setuju dengan pernyataan tersebut.

Oleh itu, hasil dapatan min purata secara keseluruhan terhadap faktor promosi adalah sebanyak 3.80 iaitu pada tahap yang sederhana. Ini menunjukkan bahawa responden yang menjawab borang soal selidik bersetuju dengan keseluruhan kenyataan soalan berkaitan dengan faktor promosi yang kemukakan.

Manakala untuk faktor faedah yang mempengaruhi minat pensyarah perakaunan politeknik dalam ACCA, pengkaji telah menyediakan 9 item yang berkaitan. Hasil dapatan item 8 menunjukkan skor min tertinggi iaitu 4.38. Di mana 52.5% responden setuju terhadap ACCA merupakan badan professional yang penting dalam bidang perakaunan. Sebanyak 42.5% responden memilih sangat setuju dan diikuti 5% responden memilih sederhana setuju.

Merujuk pada hasil dapatan skor min yang sederhana daripada item 5 dengan soalan dengan menyertai ACCA, saya akan lebih mendalami tentang standard perakaunan yang terbaru serta akauntan yang bertauliah di mana sebanyak 63.8% responden bersetuju. Manakala sebanyak 27.5% responden memilih sangat setuju dan diikuti 6.3% responden memilih sederhana. Hanya 2.5% responden mengatakan tidak setuju. Skor min adalah 4.16 iaitu berada di tahap tinggi.

Skor min yang terendah adalah untuk item 6 yang menunjukkan 42.5% responden setuju terhadap dengan menyertai ACCA tangga kenaikan gaji saya akan lebih tinggi berbanding dari yang biasa. Manakala sebanyak 25% responden memilih sangat setuju, diikuti 21.3% responden memilih sederhana dan 7.5% responden mengatakan sangat tidak setuju. Hanya 3.8% responden mengatakan tidak setuju. Skor min adalah 3.74 iaitu masih berada di tahap yang tinggi

Hasil dapatan min purata secara keseluruhan terhadap factor faedah adalah sebanyak 4.06 iaitu pada tahap yang tinggi. Ini menunjukkan bahawa responden yang menjawab borang soal selidik bersetuju dengan keseluruhan kenyataan soalan berkaitan faktor prospek kerjaya yang dikemukakan.

Objektif ketiga ialah mengkaji sama ada faktor prospek kerjaya menambah minat pensyarah perakaunan politeknik zon utara terhadap ACCA. Terdapat 10 item yang dikemukakan dalam bahagian ini.

Hasil dapatan yang diperolehi daripada item 1 menunjukkan sebanyak 55% responden setuju bahawa gaji yang ditawarkan adalah lumayan jika mempunyai ACCA. Sebanyak 41% responden memilih sangat setuju dan 4% responden memilih sederhana tentang perkara ini. Skor min yang diperolehi adalah 4.37 iaitu pada tahap yang tinggi.

Sementara itu, hasil dapatan yang diperolehi dari item 7 adalah sebanyak 50% responden setuju bahawa ahli ACCA akan mendapat keutamaan apabila memohon pekerjaan. 30% responden memilih sangat setuju dengan pernyataan tersebut. Sejumlah 18% responden memilih sederhana setuju. Selebihnya iaitu sebanyak 2% responden memilih tidak setuju. Skor min adalah 4.08 iaitu pada tahap yang tinggi.

Selain itu, hasil dapatan daripada item 4 menunjukkan 42% responden mengatakan bahawa akauntan lelaki lebih mudah mendapat tempat dalam pekerjaan berbanding akauntan wanita walaupun kurang melibatkan diri dalam ACCA. Manakala 29% responden memilih sederhana setuju, 20% responden memilih sangat setuju dan 6% responden tidak setuju terhadap pernyataan ini. Sebanyak 3% responden menyatakan tidak setuju. Skor min adalah 3.70 iaitu pada tahap tinggi.

Oleh itu, hasil dapatan min purata secara keseluruhan terhadap faktor prospek kerjaya adalah sebanyak 4.13 berada pada tahap yang tinggi. Ini menunjukkan bahawa responden yang menjawab borang soal selidik bersetuju dengan keseluruhan kenyataan soalan berkaitan faktor prospek kerjaya yang dikemukakan.

Jadual 3.3: Purata Min Bagi Tahap Minat

No.	Tahap Minat	Min	Tahap
1	Promosi	3.80	Sederhana
2	Faedah	4.06	Tinggi
3	Kerjaya	4.13	Tinggi

5.0 Rumusan

Hasil daripada dapatan kajian yang dijalankan terhadap politeknik zon utara yang melibatkan pensyarah perakaunan menunjukkan bahawa dari segi faktor prospek kerjaya merupakan aspek yang penting untuk meningkatkan minat terhadap ACCA.

Merujuk Sinar Harian (2014), Naib Presiden Institut Perakaunan Malaysia (MIA), Abdul Rahim Abdul Hamid berkata, dalam kalangan akauntan bertauliah di negara ini sekarang, ada yang berpendapatan mencecah sehingga RM5 juta setahun atau RM500,000 sebulan. Menurutnya, lebih ramai yang menerima pendapatan atau gaji bulanan sekitar RM100,000 sebulan dan ada di kalangan mereka dari golongan Bumiputera.

Kata Dr Kamil Md Idris, setiap tahun lebih 80% graduan perakaunan tempatan mendapat kerja dalam tempoh 6 bulan pertama, *The Malaysian Insider* (2014). Ini disokong lagi dengan pernyataan bahawa sekiranya seseorang individu itu menceburi bidang ACCA, peluang pekerjaannya akan menjadi lebih meluas. Sebagai contoh beliau dapat memilih apa jua pekerjaan yang diinginkan antaranya ialah seperti bidang pengauditan, pengurusan kewangan, akauntan, cukai, operasi komputer dan lain-lain.

Seterusnya, aspek kedua yang mendapat min skor sebanyak 4.06 ialah faktor faedah. Faktor faedah merupakan elemen penting bagi mempengaruhi seseorang pensyarah untuk menyertai badan profesional ACCA.

Menurut Profesor Madya Dr. Ram Al Jaffri Saad ialah Pengarah Penerbit UUM dan Pensyarah di Pusat Pengajian Perakaunan Tunku Intan Safinaz, Universiti Utara Malaysia (UUM), sebagai ahli sebuah badan professional seperti ACCA, mereka akan sentiasa kekal relevan, cekap dan terkini dalam mengikuti perkembangan dan perubahan dalam pelbagai bidang berkaitan dengan profesion diceburi.

Dalam konteks inilah badan profesional boleh memainkan peranan memperkenalkan program perkembangan pendidikan profesional berterusan atau *continuos professional education* dalam meastikan pengetahuan ahli professional sentiasa dikemas kini dan terkini. (Utusan Malaysia, 14 Mac 2018)

Akhir sekali, faktor promosi adalah faktor yang kurang memberi kesan terhadap para pensyarah untuk lebih berminat tentang ACCA. Faktor promosi mendapat min skor sebanyak 3.80. Dalam hal ini, pihak ACCA perlu mencari jalan dalam mempromosi produk mereka bagi menarik lebih ramai untuk mengetahui tentang ACCA.

Dato' Sri Haji Mohammad Najib bin Tun Haji Abdul Razak mengumumkan penubuhan Pusat Perakaunan Profesional di Universiti Teknologi Mara (UiTM) yang akan menawarkan empat kursus profesional utama iaitu ICAEW, ACCA, CIMA, dan MICPA, Utusan Online (2014). Lanjutan daripada pengumuman tersebut, penubuhan pusat perakaunan profesional adalah sangat diperlukan untuk meningkatkan bilangan akauntan profesional bagi mencapai target negara untuk mencapai 60,000 akauntan bertauliah pada tahun 2020.

Maklumat yang diberikan di laman web rasmi ACCA dapat membantu individu-individu yang ingin menceburi bidang ACCA tersebut. Menurut Md Azali, laman web merupakan salah satu kaedah penyebaran maklumat yang penting dalam persekitaran pembelajaran hari ini. Dalam era digital kini, maklumat di hujung jari diimplementasikan melalui kemudahan mengakses maklumat diperlukan melalui jaringan yang disediakan di internet.

Promosi melalui internet amat penting memandangkan majoriti masyarakat masa kini lebih gemar menggunakan media elektronik berbanding media cetak. Tambahan pula, zaman sekarang segala maklumat boleh diperolehi hanya di hujung jari sahaja.

6.0 Implikasi Kajian

Hasil daripada kajian yang dijalankan ini adalah amat berguna dan berkepentingan kepada beberapa pihak yang terlibat. Melalui kajian ini dapat memberi rujukan dan pendedahan kepada badan professional seperti ACCA serta MIA, ahli akademik dan kerajaan.

Pihak ACCA perlu memainkan peranan penting untuk menarik minat masyarakat untuk terlibat dalam badan profesional antaranya sentiasa mengemaskini laman rasmi supaya maklumat yang terdapat di laman web dapat membantu masyarakat untuk mengetahui isu terkini di samping menjalankan promosi di media sosial, media cetak, media masa serta mengadakan program mahupun taklimat untuk mendedahkan maklumat ACCA dengan lebih terperinci kepada masyarakat. Dengan adanya program atau taklimat, individu tersebut dapat mengetahui dengan lebih lanjut mengenai ACCA dan individu tersebut dapat mengajukan soalan kepada pihak ACCA.

Sebagai ahli akademik, pensyarah haruslah peka dengan perkembangan dan isu berkaitan badan professional seperti ACCA dari semasa ke semasa. Antaranya mereka boleh mengambil peluang dengan menghadiri program atau taklimat yang dianjurkan oleh pihak ACCA dan meluangkan masa untuk mengetahui kelebihan menjadi ahli ACCA. Sekiranya mereka menjadi ahli ACCA, pensyarah dapat berkongsi ilmu dengan para pelajar supaya mereka juga tertarik untuk mengetahui dengan lebih mendalam mengenai ACCA dan dengan meningkatnya peranan pengajar ini boleh menjadi penggalak kepada pelajar untuk mengambil kelayakan profesional dalam bidang perakaunan.

Kerajaan juga memainkan peranan penting dalam usaha melakukan perubahan dalam bidang pendidikan di Malaysia dari peringkat sekolah sehingga peringkat tertiar harus dilaksanakan bagi memastikan target jumlah akauntan bertauliah pada tahun 2020 adalah 60,000 akan berjaya dicapai. Oleh itu, pihak terlibat perlu meningkatkan lagi usaha dalam memastikan lebih ramai berminat terhadap badan professional seperti ACCA. Hal ini juga adalah seiring dengan matlamat negara dalam mencapai status berpendapatan tinggi dan meningkatkan jumlah golongan profesional yang berkemahiran tinggi. Kerajaan perlu menyediakan lebih banyak maklumat tentang kerjaya sebagai akauntan bertauliah kepada institusi pendidikan, mewujudkan kursus khas berkaitan kelayakan profesional untuk menjadi akauntan bertauliah serta menawarkan biasiswa kepada pelajar yang kurang berkemampuan yang ingin mengambil kelayakan profesional dalam bidang perakaunan.

Antara yang dicadangkan oleh Nabihan Adnan dan Halimah Harun dalam jurnal mereka ialah pelajar perlu didedahkan dengan latihan industri yang memfokus kepada sektor yang memerlukan akauntan bertauliah, memberi lebih pendedahan memamui kurikulum yang dijalankan, membudayakan profesion akauntan bertauliah di sekolah dan meletakkan syarat graduasi bagi pelajar perakaunan untuk mendaftar sebagai ahli *Malaysian Institute of Accountants* (MIA).

Rujukan:

Alma (2006) Pengertian Promosi. <http://musliadipnl.wordpress.com/2012/04/25/pengertian-promosi/>

Armstrong & Brown, 2006, The impact of a reward sytem on employee motivation in Motonet-Espoo. International Business.

Berita Harian (2014, Nov 10). Akauntan Berkualiti Lebih Penting Daripada Kuantiti

Gay, L. R., Mills, G. E., & Airasian, P. W., (2009). Educational Research: Competencies for Analysis and Applications. New Jersey: Prentice Hall.

Halil Paino (2015) Kenapa perlu saya memiliki kelulusan professional dalam bidang perakaunan; Accounting and Law issue 1 volume 1 Retrieved from <http://www.themalaysianinsider.com/opinion/nurjazlan/article/universiti-awam-jangan-jadi-penghalang-lahir-akauntan-profesional>

Harian Metro (2015, Okt 6). 60,000 Akauntan Professional.

Jaslim Saladin dan Yevis Marty Oesman, 2002. Prilaku Konsumen & Pemasaran Strategi

Laporan Tahunan Persatuan Akauntan Malaysia (MIA) 2013/2014.

MIA, Challenges of Accounting Education in The Millenium,(2010) Akauntan. Nasional Journal of Malaysia Institute of Accountants.

Nabihan Adnan dan Halimah Harun, (2017). Tahap Kesiediaan Pelajar Perakaunan Ke Arah Menjadi Akauntan Bertauliah Journal of Global Business and Social Entrepreneurship.

Sekaran, U. (2003). Research Methods for Business. San Francisco: John Wiley & Sons.

Sidek Mohd Noah & Jamaludin Ahmad, (2005). Pembinaan Modul: Bagaimana Membina Modul Latihan dan Modul Akademik. Serdang: Penerbit UPM.

Sinar Harian. (2015, Mei 25). 60,000 Akauntan Diperlukan Menjelang 2020.

Torrington, Hall, Taylor & Atkinson, 2009, The impact of a reward system on employee motivation in Motonet-Espoo. International Business.

Utusan Malaysia (2016, Okt 6). Akauntan Bertauliah Bumiputera Kritikal.

Portal Rasmi ACCA, latar belakang ACCA. Didapatkan dari sumber.
<http://www.accaglobal.com/my/en.html>

Hartini Mohd Rejab (2008). *Faktor-Faktor Yang Mempengaruhi Kesiediaan Pelajar-pelajar Aliran Vokasional Untuk Memilih Kerjaya Dalam Bidang Yang Dipelajari*. Skudai, Johor: Universiti Teknologi Malaysia

SISTEM PENYIRAMAN AIR SECARA AUTOMATIK UNTUK PENGUSAHA PENANAMAN LADA SECARA FERTIGASI

Nor Ilham binti Mat Zin¹, Kartina binti Yusoff@Mat Zin²

Politeknik Kota Bharu
Km24 kok Lanas
16450 Ketereh kelantan
Email: ilham@pkb.edu.my
Email: kartina@pkb.edu.my

Abstrak

Proses menyiram air untuk tanaman adalah rutin yang perlu dilakukan secara berkala oleh pengusaha tanaman lada. Hasil dari permasalahan yang timbul maka tercetuslah idea untuk menghasilkan projek yang boleh membantu pengusaha tanaman lada secara fertigasi melakukan proses penyiraman air secara berkala dengan lebih sistematik dan cepat. Sistem yang dibina menggunakan kawalan IOT (Internet of Things) untuk mengawal pam penyiraman air pada bila-bila masa mengikut kelembapan suhu tanah hasil gabungan pengawal mikro NodeMCU ESP8266, applikasi Blynk, sensor, talian internet dan telefon bimbit. NodeMCU ESP8266 adalah salah satu pengawal mikro yang sangat terkenal untuk pengawalan peralatan elektronik secara automatik. Pam penyiraman ini boleh dikawal di mana-mana sahaja oleh pengguna dengan menggunakan applikasi Blynk yang dimuat turun kedalam telefon bimbit yang disambungkan dengan talian internet. Hasilnya projek ini dapat digunakan oleh pengusaha penanaman lada untuk menyiram air bagi tanaman lada secara fertigasi dengan proses yang lebih sistematik dan cepat.

Kata kunci: Penyiraman, Fertigasi, Automatik, IOT

PENGENALAN

Applikasi Blynk ialah suatu pelantar yang dibina dengan menggunakan applikasi (iphone OS(iOS) dan Android untuk mengawal Arduino, Raspberry Pi dan sebagainya melalui talian internet. Ia merupakan satu papan pemuka digital yang boleh dibina antara muka grafik untuk

projek yang akan dibina dengan hanya meletakkan “widget” yang dikehendaki pada rekabentuk yang direka.

Applikasi ini tidak terikat kepada perisai yang tertentu. Ia akan menyokong perkakasan yang telah dipilih. Arduino atau Raspberry Pi yang digunakan perlu dihubungkan dengan Internet melalui Wi-Fi, Ethernet atau cip ESP8266 untuk membolehkan Blynk bekerja mengikut kehendak pengguna samada mengawal atau memantau sesuatu sistem yang telah dibangunkan.

PENYATAAN MASALAH

Hampir semua negara di dunia kini merasai kesan daripada harga makanan yang meningkat secara mendadak serta kedudukan ekonomi yang tidak menentu. Justeru, bagi membantu para pengguna di Malaysia mengurangkan kesan ini ialah melalui amalan berkebun sendiri. Amalan ini dapat mengurangkan perbelanjaan seharian untuk membeli sayur-sayuran disamping dapat menjaga pendapatan sampingan.

Proses penanaman yang agak mudah adalah melalui kaedah fertigasi. Menurut Mohd Ashraf (2008), Fertigasi berasal daripada dua perkataan Inggeris iaitu ‘fertilization’ dan ‘irrigation’. Sistem ini merupakan salah satu daripada cabang hidroponik yang sangat sesuai bagi tanaman sayuran berbuah dan berdaun seperti tomato, timun jepun, cili merah, cili sayur, terung, strawberi dan juga pokok hiasan. Sistem ini memberikan air dan baja secara serentak kepada tanaman.

Media yang biasa digunakan dalam teknik fertigasi adalah sabut kelapa atau sekam bakar, tanpa penggunaan tanah. Pokok mendapat nutrient lengkap daripada air baja yang diberikan secara tetap dan berkala. Sistem ini bertujuan untuk mengelakkan serangan penyakit akar yang disebabkan oleh serangga kulat seperti pythium, fusarium, rhizoton dan juga penyakit ‘layu bakteria’ yang berpunca daripada tanah.

Bagi menangani masalah sistem penyiraman tanaman secara berkala, satu sistem kawalan kelembapan tanah, mengukur suhu persekitaran dan pemantauan penyiraman tanaman secara kawalan jauh menggunakan telefon pintar telah diperkenalkan.

Rajah 1: Kaedah penyiraman cara fertigasi

SOROTAN KAJIAN

Talian internet merupakan satu teknologi terkini untuk generasi masakini mencari maklumat. Di Malaysia terdapat pelbagai syarikat yang menyediakan platform internet seperti Telekom, Digi, Celcom dan lain-lain. Malaysia telah menduduki tangga keempat dalam Indeks Internet Mampu Milik 2015. Menurut Datuk Seri Dr Salleh Said Keruak, Menteri Komunikasi dan Multimedia, menjelang 2020, sekurang-kurangnya 95 peratus daripada rakyat mempunyai akses kepada internet. Kerajaan akan memastikan bahawa sekurang-kurangnya 50 peratus daripada kawasan bandar dan 20 peratus kawasan luar bandar mempunyai kelajuan jalur lebar 100 Megabit sesaat.

Telefon bimbit merupakan satu alat komunikasi yang menjadi satu keperluan dalam kehidupan seharian. Biasanya telefon bimbit digunakan untuk berkomunikasi, mengambil gambar, mendengar muzik dan melayari internet. Namun begitu telefon bimbit juga boleh digunakan untuk memaparkan bacaan data di suatu tempat yang jauh dan mengawal peralatan elektronik seperti menghidupkan atau mematikan motor elektrik.

Terdapat 2 jenis operasi sistem dalam telefon bimbit iaitu *Apple* dan *Android*. *Apple* akan menggunakan aplikasi *Apple Store* dan *Android* mempunyai aplikasi '*Play Store*' jika pengguna mahu mengambil sesuatu aplikasi dari internet. Melalui kedua-dua aplikasi ini pengguna boleh mencari serta memuat turun aplikasi kawalan pengawal mikro secara percuma atau membeli dengan harga yang rendah dan berpatutan. Terdapat banyak aplikasi untuk mengawal *Arduino* seperti *Blynk*, *Arduino Droid*, *Arduino Bluetooth Controller* dan lain-lain.

Arduino adalah pengawal mikro yang bersifat '*open-source*', yang boleh digunakan untuk mengawal peralatan elektronik dalam berbagai bidang. Binaannya terdiri daripada *processor Atmel AVR* dan mempunyai bahasa pemrograman sendiri yang mudah untuk dipelajari. Pelbagai jenis projek dapat dibina bagi mengembangkan aplikasi elektronik menggunakan *Arduino*. Bahasa yang digunapakai dalam *Arduino* adalah bahasa C yang disederhanakan dengan bantuan pustaka-pustaka (*libraries*) *Arduino*. Terdapat pelbagai jenis pengawal mikro seperti *Arduino UNO*, *Arduino Mega*, *Generic ESP8266 Module* dan lain-lain

Internet of things (IOT) ialah sambungan melalui internet kepada pengawal mikro yang disambungkan dengan peralatan-peralatan elektronik yang membolehkan pengguna untuk menghantar dan menerima data.

Rajah 2: Internet of things (IOT)

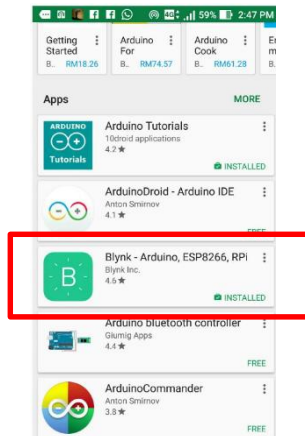
Projek yang direkabentuk ini ialah satu sistem yang boleh membaca data kelembapan tanah, kelembapan udara persekitaran, suhu persekitaran kawasan penanaman dan untuk mematikan serta menghidupkan pam penyiraman bagi menyiram tanaman dengan hanya menggunakan telefon bimbit. Ianya adalah gabungan daripada pengawal mikro NodeMCU ESP8266, telefon bimbit lengkap dengan aplikasi *blynk*, pengawal mikro, talian internet, sensor dan peralatan elektrik. Projek ini bukan sahaja murah tetapi boleh memberi impak yang besar kepada kehidupan kita semua.

METODOLOGI KAJIAN

Merekabentuk satu sistem yang boleh memantau dan mengawal penyiraman air dan baja untuk tanaman lada secara fertigasi dengan menggunakan telefon bimbit. Peralatan dan keperluan yang diperlukan ialah

- i. Talian internet yang sempurna.
- ii. Telefon bimbit dengan aplikasi *Blynk*.
- iii. Satu set mikro controller NodeMCU ESP8266.
- iv. Modul *sensor* kelembapan dan suhu
- v. Modul *sensor* kelembapan tanah
- vi. *Relay* untuk disambung kepada bekalan kuasa dan pam.

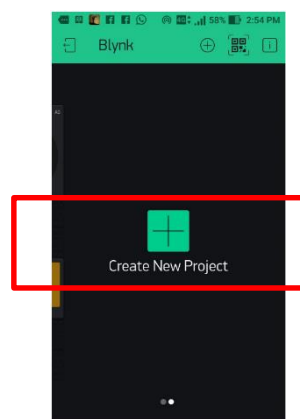
Blynk adalah merupakan satu aplikasi yang digunakan untuk merekabentuk proses pemantauan dan pengawalan ke atas peralatan elektronik. Ianya boleh dimuat turun melalui 'Play Store' atau 'Apple Store'.

Rajah 3: Aplikasi *Blynk* di dalam *Play Store*

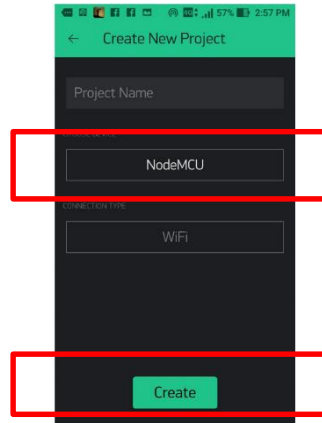
Langkah yang perlu dilakukan untuk menggunakan *Blynk* adalah seperti berikut :-

- i. Pengguna perlu memuat turun dan memasang aplikasi *Blynk* ke dalam telefon bimbit dan daftar sebagai pengguna baru.
- ii. Tekan butang '*Create New Project*'

Rajah 4 : Membina projek baru

- i. Pilih 'device' yang bernama NodeMCU dan tekan butang 'Create'

Rajah 5 : Setkan nama pengawal mikro

- ii. Buka email yang telah didaftarkan dan dapatkan nombor pengesahan.

Rajah 6 : Menyemak token daripada email.

- iii. Hantar 'Auth Token' ke dalam email. Token ini akan digunakan untuk pengesahan apabila penyambungan antara Blynk dan NodeMCU ESP8266 hendak dilakukan.
- iv. Salin token ini ke dalam aturacara yang dibangunkan.

```

DHT11_Blynk_NodeMCU $
#include <ESP8266WiFi.h>
#include <BlynkSimpleEsp8266.h>
#include <SimpleTimer.h>
#include <DHT.h>

// You should get Auth Token in the Blynk App.
// Go to the Project Settings (nut icon).
char auth[] = "6292bd7724c747a690b7a75ede4a4a229";

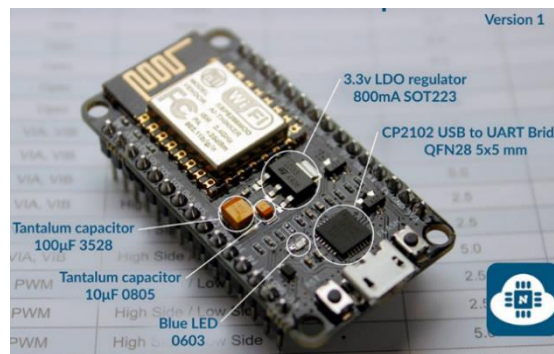
// Your WiFi credentials.
// Set password to "" for open networks.
char ssid[] = "MyAsus";
char pass[] = "1234567890";

```

Rajah 7 : Kaedah menyalin token ke dalam aturcara.

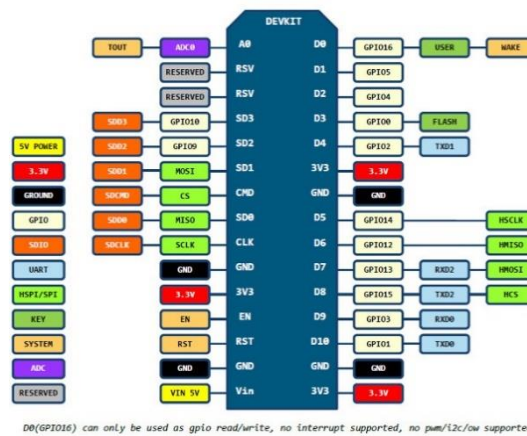
Aplikasi *Blynk* ini membolehkan pengguna membaca data dari pelbagai jenis sensor yang disambungkan kepada NodeMCU ESP8266 dan boleh memamparkan data tersebut samada secara teks atau didalam bentuk graf. Aplikasi ini hanya berfungsi apabila telefon pengguna disambungkan dengan talian internet. Ianya boleh berinteraksi dengan nodeMCU ESP8266 apabila dimasukkan kod pengesahan yang diberikan oleh *Blynk* untuk diletakkan ke dalam aturcara.

NodeMCU ESP8266 adalah salah satu pengawal mikro yang sangat terkenal untuk pengawalan peralatan elektronik secara automatik. Ianya terdiri daripada cip WIFI dan mikro pemprosesan dan menggunakan bahasa pengaturcaraan *LUA (lightweight multi-paradigm programming language)* yang mudah.

Rajah 8: NodeMCU ESP8266

NodeMCU ESP8266 menawarkan cara kerja dan sambungan seperti Arduino. Ianya mempunyai perkakasan-perkakasan IO iaitu 10 GPIOs D0-D10 (digital), fungsi PWM, IIC dan SPI communication, ADC A0 (analog) dan lain-lain di dalam satu papan.

Rajah 9 : Rajah blok NodeMCU ESP8266.

Wifi digunakan sebagai pusat akses dan/atau stesen, pihak pelayan Web yang disambung ke internet untuk mengambil atau memuat naik data.

Sambungan projek yang dilaksanakan adalah seperti dibawah :-

- i. Modul *sensor* ukur kelembapan tanah disambungkan kepada Pin A0
- ii. Modul *sensor* kelembapan dan suhu DHT11 disambungkan kepada Pin D4
- iii. Isyarat kawalan dikeluarkan daripada Pin D0 ke modul *relay*

Sistem pengaturcaraan ESP8266 menggunakan Arduino IDE untuk memasukkan aturcara ke dalamnya.

Aturcara program yang ditulis di dalam Arduino IDE adalah seperti di bawah :-

```
#define BLYNK_PRINT Serial

#include <SPI.h>
#include <ESP8266WiFi.h>
#include <BlynkSimpleEsp8266.h>
#include <SimpleTimer.h>
#include <DHT.h>

//Token Blynk daripada email
char auth[] = "c3d130ba4f094960b3551d9277005527";

//Wifi network dan password
char ssid[] = "MyAsus";
char pass[] = "1234567890";
```

```
#define DHTPIN 4      // Pin digital D4 pada ESP8266

#define DHTTYPE DHT11 // DHT 11
DHT dht(DHTPIN, DHTTYPE);
SimpleTimer timer;

//Function baca sensor kelemb
void sendSensor()
{
  float h = dht.readHumidity();
  float t = dht.readTemperature(); // Baca Temperature
  int kelembapan;
  kelembapan= analogRead(A0); //Baca data sensor kelembapan tanah

  if (isnan(h) || isnan(t))
    {
      Serial.println("Sensor gagal dibaca");
      return;
    }

  Blynk.virtualWrite(V5, h);
  Blynk.virtualWrite(V6, t);
  Blynk.virtualWrite(V7, kelembapan);
  Blynk.virtualWrite(V8, kelembapan);

  Blynk.virtualWrite(V9, t);
}

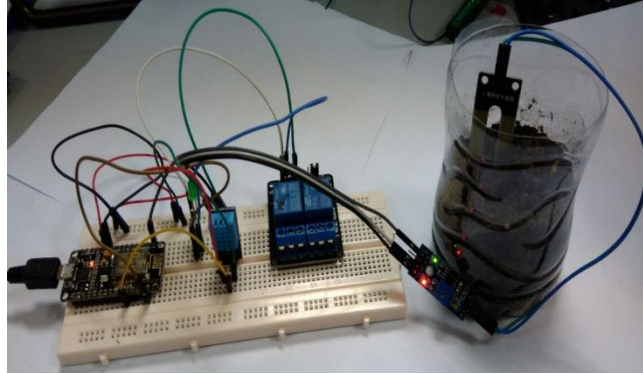
void setup()
{
  Serial.begin(115200); // Serial Monitor
  Blynk.begin(auth, ssid, pass);

  dht.begin();

  // Setup a function untuk setiap second
  timer.setInterval(1000L, sendSensor);
}

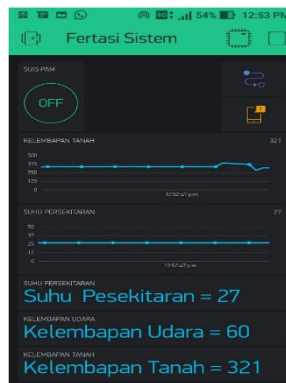
void loop()
{
  Blynk.run(); // Mulakan hubungan dengan Blynk
  timer.run(); // Mulakan SimpleTimer
}
```

Litar projek yang dibangunkan adalah seperti Rajah 10.

Rajah 10 : Sambungan litar.

Paparan *Blynk* yang dibangunkan melalui telefon adalah seperti Rajah 11.

Rajah 11 : Binaan sistem pemantauan dan kawalan dengan menggunakan *Blynk*.

- i. Butang D0 adalah sebagai suis maya yang berfungsi untuk menghidup atau mematikan pam.
- ii. 3 Label untuk memaparkan bacaan data dari sensor kelembapan tanah, sensor suhu dan kelembapan udara.
- iii. Graf untuk melakarkan nilai suhu dan kelembapan tanah semasa.

iv. Ikon Notis dan *Evetor* untuk memberikan peringatan kepada pengguna apabila tanah kekurangan air. Nilai kekeringan tanah yang disetkan adalah 375. Jika nilai paparan melebihi 375, mesej akan dihantar kepada pengguna untuk melakukan proses penyiraman kerana tanah telah kering.

Dengan menggunakan paparan *Blynk* ini pengguna akan dapat menghidupkan atau mematikan pam apabila mendapat mesej “Air Kurang...Sila Lakukan Penyiraman dengan menggunakan gabungan kesemua litar di atas dan telefon bimbit di mana-mana sahaja.

DAPATAN KAJIAN

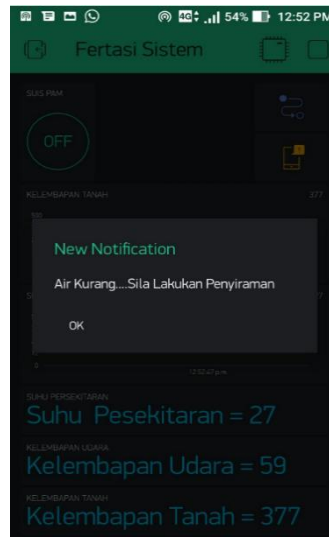
Pengguna atau petani yang menggunakan sistem ini akan dapat melihat bacaan data suhu persekitaran, kelembapan udara dan kelembapan semasa atau terkini dengan hanya membuka aplikasi *Blynk*. Bacaan yang dipaparkan adalah seperti Rajah 12.

Rajah 12 : Paparan Blynk di dalam keadaan normal.

Pada masa ini, paparan pada pam di dalam keadaan “OFF”. Pengguna boleh melihat nilai bacaan sensor semasa serta lakaran graf untuk suhu dan kelembapan tanah. Nilai kelembapan tanah adalah di bawah nilai 375 iaitu 321. Ini menunjukkan bahawa tanah di dalam keadaan lembab dan ianya adalah sesuai untuk tanaman hidup. Pada nilai yang lebih rendah daripada 375, pengguna tidak akan mendapat mesej daripada sistem jadi pam air tidak perlu dihidupkan.

pengguna akan mendapat mesej apabila nilai kelembapan tanah meningkat melebihi 375 seperti di dalam Rajah 13.

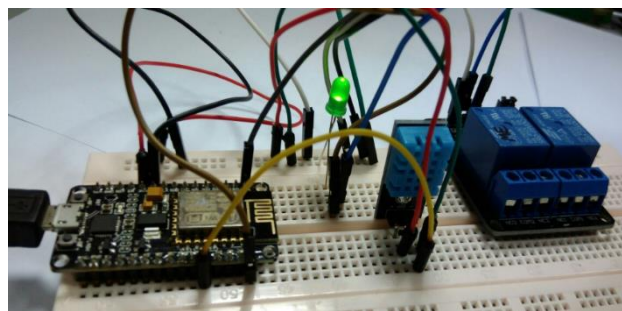

Rajah 13 : Mesej *Blynk* apabila tanah kering.

Pengguna atau petani perlu menghidupkan pam air dengan menekan Suis Pam apabila mendapat mesej. Mesej ini akan memberitahu kita bahawa air telah berkurangan di dalam tanah. Jika kita lihat nilai kelembapan tanah adalah 377 iaitu melebihi daripada nilai yang telah disetkan iaitu 375. Masa pam perlu dihidupkan adalah bergantung kepada pengguna iaitu dengan melihat nilai bacaan kelembapan tanah.

Rajah 14 : Paparan *Blynk* apabila pam dihidupkan.

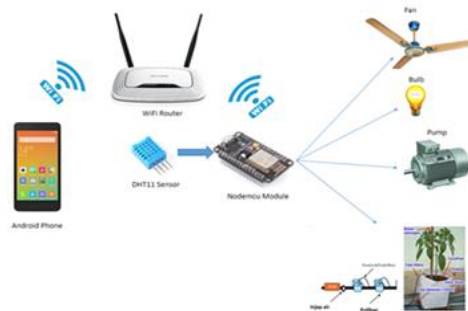
Rajah 15 : Nyalaaan LED apabila suis *Blynk* dihidupkan.

Projek ini akan memberi kemudahan kepada petani ataupun pengusaha tanaman secara fertigasi ketika keluar untuk bercuti atau sibuk dengan tugas diluar. Mereka hanya perlu menggunakan telefon pintar untuk memantau dan mengawal penyiraman pokok lada dengan mudah.

KESIMPULAN DAN PERBINCANGAN

Projek ini memperkenalkan reka bentuk dan pelaksanaan kawalan dengan menggunakan kos yang rendah melalui penggunaan kawalan mikro *NodeMCU ESP8266* . Sebagaimana yang kita ketahui, pengawal mikro adalah perkakasan elektronik yang sangat terkenal dan

mudah untuk digunakan. Projek ini boleh dihasilkan dengan mudah kerana ia berasaskan media internet. Projek ini juga boleh dikembangkan untuk dijadikan sebagai kawalan kepada semua peralatan elektrik yang ada disekitar pengguna.

Rajah 15 : Kawalan yang boleh dikembangkan.

RUMUSAN / SARANAN /IMPAK

Dalam kepesatan perkembangan teknologi pada masa kini, penggunaan telefon pintar yang disambungkan kepada talian internet telah digunakan secara meluas. Banyak perkara boleh dilaksanakan dan dipantau. Semua peralatan boleh dikawal dengan mudah dimana-mana sahaja. Kehidupan kita akan menjadi lebih senang dan mudah. Projek yang dibina ini juga boleh menjimatkan penggunaan air dan elektrik. Akhir sekali, projek ini turut membantu pengguna untuk meningkatkan teknologi yang telah digunakan dalam kehidupan seharian.

Rujukan

Astro Awani, liputan dan kemampuan internet Negara (23/12/2016)
<http://www.astroawani.com/berita-malaysia/kerajaan-tumpu-kepada-kelajuan-liputan-dan-kemampuan-internet-negara-salleh-74925>

Jack Purdum, Beginning C for Arduino (11/1/2017) <https://it-ebooks24.com/ebook/beginning-c-for-arduino>

AdrieSentosa, Arduino Weather Station (AWS) 11/1/2017.
<http://www.instructables.com/id/Arduino-Weather-Station-AWS/>

Fbasaris, Arduino Nano+Soil Moisture Sensor+LCD (11/1/2017).
<http://www.instructables.com/id/Arduino-NanoSoil-Moisture-SensorLCD/>

Navaneeth Krishnan, Internet Control for Turning Computer ON/Off Using Blynk (15/1/2017).
<http://www.instructables.com/id/Internet-Control-for-Turning-Computer-ONOff-Using-Blynk> (26/02/2017) <http://www.blynk.cc/getting-started/>

Fundduino Service Team, e-book – Fundduino Tutorial For Arduino 26/02/2017.
<http://www.fundduino.de/Arduino-tutorials-08092014.pdf>

Massimo Banzi, 2011, e-book – Getting Started With Arduino 26/02/2017

[https://it-ebooks24.com/ebook/getting started-with-arduino-2nd-edition](https://it-ebooks24.com/ebook/getting-started-with-arduino-2nd-edition)

Majalahsains, (2016) <https://www.majalahsains.com/objek-rangkaian-internet-internet-of-things-perkembangan-terkini-dan-potensi-di-malaysia/>

PEMBUDAYAAN KEUSAHAWANAN DALAM KALANGAN PELAJAR DI POLITEKNIK KOTA BHARU

Norashikin bt Rosli¹ , Nurhawani bt Yaacob²

Jabatan Perdagangan
Politeknik Kota Bharu,
Km 24, Kok Lanas,
16450 Ketereh, Kelantan.
Email: norashikinrosli@pkb.edu.my
Email: nurhawani@pkb.edu.my

Abstrak

Program Transformasi Politeknik bermatlamat untuk membina upaya baharu politeknik bagi membangunkan sumber manusia negara bagi memenuhi keperluan model ekonomi baharu yang berasaskan inovasi dan kreatif. Ini selaras dengan Program transformasi Nasional bagi menjadikan negara Malaysia sebuah negara yang berpendapatan tinggi. Sehubungan dengan itu, Politeknik perlu memastikan graduan yang dilahirkan mempunyai kemahiran keboledayaan diambil bekerja serta berdaya keusahawanan. Kerajaan telah melakukan pelbagai usaha dan program bagi membentuk masyarakat menjadi usahawan dan usaha ini dijalankan sejak dibangku sekolah sehinggalah ke peringkat IPT. Politeknik juga tidak terkecuali dimana pendidikan kemahiran keusahawanan dikalangan pelajar politeknik amatlah diambil berat memandangkan ianya mampu melahirkan graduan yang lebih kompetitif pada masa hadapan. Pelajar didedahkan dengan budaya keusahawanan dan juga kemahiran-kemahiran yang bersesuaian bagi memastikan graduan mempunyai ilmu yang lengkap untuk menjadi seorang usahawan setelah tamat belajar nanti. Kajian ini menghuraikan peranan yang telah diambil oleh Politeknik Kota Bharu bagi meneruskan kesinambungan budaya keushawanan tersebut.

Kata kunci: budaya keusahawanan, keusahawanan, politeknik

1.0 Pendahuluan

Mengikut Kamus Dewan, budaya bermaksud kemajuan fikiran, akal budi (cara pemikiran, berkelakuan dan sebagainya) manakala keusahawanan pula adalah merupakan kata terbitan usahawan yang merujuk kepada perkara-perkara yang berkaitan dengan usahawan. Keusahawanan merangkumi sikap, pengetahuan dan kemahiran yang cenderung kearah aktiviti perniagaan. Oleh itu, dapatlah disimpulkan bahawa budaya keusahawanan itu merupakan satu bentuk pemikiran, kelakuan serta sikap yang usahawan itu miliki dan di praktikkan dalam kehidupan seharian. Manakala pembudayaan keusahawanan adalah merupakan satu proses pembangunan sikap usahawan yang cintakan kejayaan dalam setiap apa yang dilakukan. Melalui proses ini, usahawan mampu bertindak selaras dengan pegangan moral dan etika agar setiap kesan dari aktiviti keusahawanan yang dijalankan akan membawa kebaikan dan kesejahteraan bukan sahaja kepada diri sendiri malah masyarakat seluruhnya.

Usaha melahirkan usahawan yang berjaya bukanlah suatu tugas yang mudah. Ia memerlukan komitmen, dedikasi, ketegasan, dan amalan yang berterusan ke arah mempraktikkan roh keusahawanan dalam setiap urusan harian. Hal ini dikatakan sebagai pembudayaan keusahawanan. Budaya keusahawanan individu boleh diasuh dan dididik sehingga ia melekat seperti "aur dengan tebing" (Kamarulzaman Ismail, Amaludin Ab. Rahman, 2009). Oleh itu, usaha untuk memupuk budaya keusahawanan perlu dilakukan secara konsisten agar jiwa cintakan keusahawanan diserap masuk ke dalam jiwa para pelajar supaya generasi sekarang dapat menggerakkan usaha kearah mencapai taraf negara maju menjelang 2020.

Pendidikan dan keusahawanan merupakan dua aspek utama yang sentiasa diberi penekanan dalam usaha untuk menjadikan Malaysia sebagai sebuah negara maju yang berpendapatan tinggi dan inklusif. Penerapan dan pendedahan kepada budaya dan nilai-nilai keusahawanan merupakan satu proses pembelajaran yang dapat membuka ruang dan minda pelajar supaya menjadi lebih kreatif, inovatif dan berdaya maju di mana aspek ini dijangka mampu untuk menjana inovasi, peluang pekerjaan dan pertumbuhan ekonomi yang lebih mantap pada masa hadapan.

Pelan Strategik Pengajian Tinggi Negara (PSPTN) telah menggariskan bidang keusahawanan sebagai pemangkin transformasi yang bertujuan menyumbang kepada peningkatan kualiti institusi pengajian tinggi negara. Transformasi Malaysia daripada ekonomi berasaskan pengetahuan kepada ekonomi berpaksikan inovasi dalam mencapai aspirasi untuk menjadi negara maju dan berpendapatan tinggi menjelang tahun 2020 memerlukan sokongan modal insan yang berkualiti dan kompetitif.

Menyedari akan kepentingan perkara di atas, Kementerian Pengajian Tinggi telah melancarkan Dasar Pembangunan Keusahawanan Institusi Pengajian Tinggi pada 13 April 2010. Tujuan dasar ini diperkenalkan adalah untuk menggalakkan pendidikan dan pembangunan keusahawanan yang lebih terancang dan holistik dalam kalangan Institusi Pengajian Tinggi. Objektif dasar ini adalah bagi melahirkan insan yang berkualiti dan mempunyai pemikiran, atribut dan nilai keusahawanan, meningkatkan jumlah lulusan IPT yang menceburi bidang keusahawanan sebagai kerjaya dan membentuk ahli akademik, penyelidik dan pentadbir IPT yang berdaya usaha dan mempunyai minda keusahawanan. Pelaksanaan dasar ini diharapkan dapat melahirkan graduan yang benar-benar berkecimpung dalam bidang perniagaan sebagai pemangkin kepada pencapaian

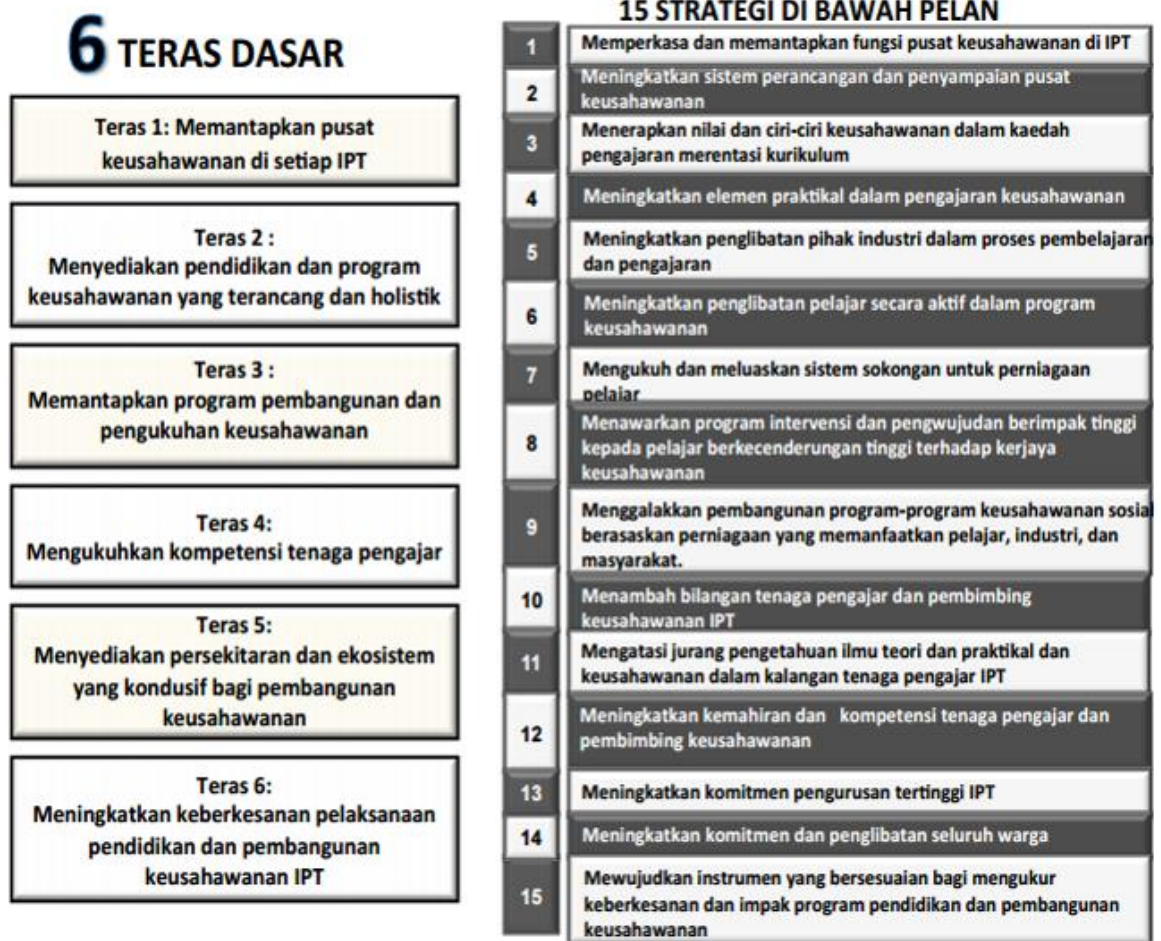
transformasi ekonomi negara daripada ekonomi berpendapatan sederhana kepada ekonomi berpendapatan tinggi.

Sejajar dengan dasar diatas, Politeknik menerusi Pelan Halatuju dan Agenda Transformasi Politeknik yang telah dilancarkan pada 25 Februari 2010 telah menggariskan lima objektif transformasi Politeknik iaitu:

- a. Melonjakkan politeknik sebagai institusi peneraju dalam bidang latihan teknikal tertentu pada peringkat diploma berlandaskan kepada pendidikan latihan teknik dan vokasional;
- b. Mengukuhkan kerelevanan dan responsive program pengajian di politeknik terhadap kehendak pembangunan ekonomi Negara;
- c. Menerajui bidang tujahan dan teknologi tertentu bagi menghasilkan graduat berkualiti yang berdaya usahawan (enterprising), berkebolehpasaran tinggi serta berdaya saing;
- d. Membina reputasi dan jenama yang mampu meletakkan politeknik antara institusi pengajian tinggi Negara yang terbaik; dan
- e. Mempelbagaikan dan meluaskan penawaran program yang mampu menarik minat pelajar ke politeknik.

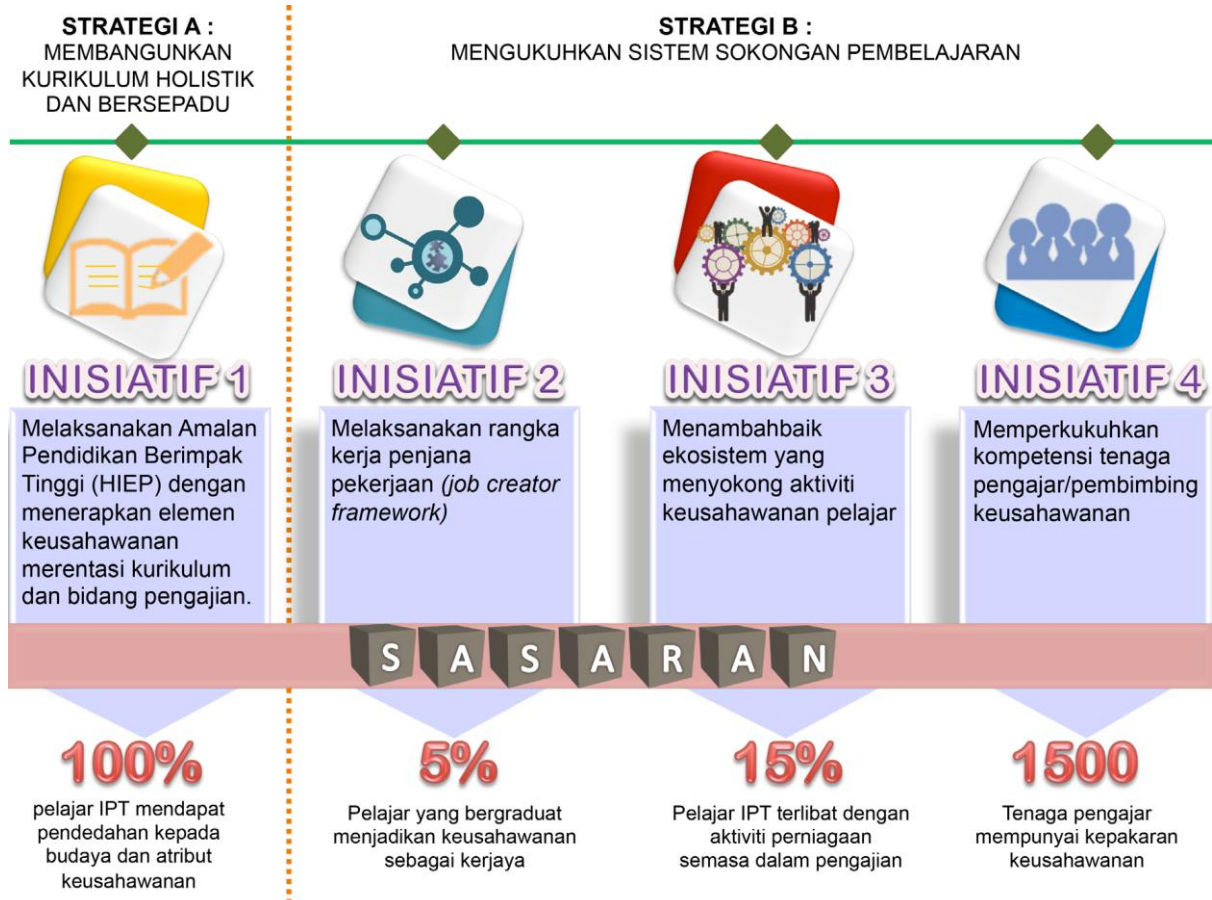
Selain itu, KPT juga telah menghasilkan Pelan Strategik Keusahawanan Institusi Pengajian Tinggi yang komprehensif dan pragmatik bagi tempoh 2013 hingga 2015. Pelan Strategik ini menggariskan 15 strategi utama dan tindakan yang perlu diambil oleh IPT tempatan bagi menjayakan agenda keusahawanan IPT berpaksikan 6 teras Dasar Pembangunan Keusahawanan IPT seperti Rajah 1.

Rajah 1: 6 Teras Dasar Pembangunan Keusahawanan IPT dan 15 Strategi Pelan Strategik Keusahawanan IPT

Bagi meneruskan kesinambungan usaha memupuk budaya keusahawanan, Kementerian Pendidikan Tinggi telah melancarkan Pelan Tindakan Keusahawanan Institusi Pendidikan Tinggi 2016-2020 pada 15 April 2016. Ia merupakan kesinambungan kepada Dasar Pembangunan Keusahawanan IPT yang dilancarkan 13 April 2010 dan Pelan Strategik Keusahawanan IPT 2013-2015. Melalui pelaksanaan pelan tindakan itu, ianya diharap mampu melahirkan lebih ramai pencipta kerja berbanding pencari kerja dalam kalangan lepasan graduan IPT. Pelan Tindakan ini memfokuskan kepada 4 inisiatif utama berdasarkan 2 strategi di bawah Lonjakan 1 iaitu Strategi A: Membangunkan kurikulum holistic dan bersepadu dan Strategi B: Mengukuhkan sistem sokongan pembelajaran seperti di Rajah 2 di bawah.

Rajah 2: 4 Inisiatif Utama Pelan Tindakan Keusahawanan Institusi Pendidikan Tinggi 2016 - 2020

Berdasarkan dasar serta strategi yang dijalankan kita dapat melihat komitmen daripada peringkat kementerian hinggalah ke peringkat institusi untuk melahirkan usahawan yang berjaya melalui usaha-usaha bagi menggalakkan pembudayaan keusahawanan dalam kalangan pelajar serta mewujudkan suasana keusahawanan di institusi masing-masing.

1.1 Objektif Kajian

Objektif kajian ini adalah tertumpu kepada:

1. Menenalpasti langkah-langkah yang diambil oleh Sistem Pendidikan Negara dalam menerapkan pendidikan keusahawanan.
2. Menenalpasti program-program keusahawanan yang dijalankan di Politeknik Kota Bharu.

2.0 Aspek-Aspek Dalam Memupuk Budaya Keusahawanan Dalam kalangan Pelajar

Bagi memupuk budaya usahawan, ianya merupakan satu proses yang panjang dan perlu bermula dari peringkat awal pembelajaran lagi. Proses yang berterusan ini akan membentuk sikap dan personality usahawan itu sendiri yang cintakan kejayaan dan kecemerlangan dalam setiap usaha yang dilakukan. Melalui proses ini juga, usahawan mampu bertindak selaras dengan tuntutan moral dan etika agar kesan dari aktiviti perniagaan yang dijalankan mendatangkan kebaikan kepada semua. Kerajaan telah melakukan pelbagai usaha agar budaya usahawan ini sehati dengan seluruh masyarakat. Antaranya ialah melalui sistem pendidikan negara. Pendidikan formal dalam bidang keusahawanan melahirkan generasi baharu usahawan yang dapat memajukan usahawan dan negara. Pendidikan tentang ilmu keusahawanan ini telah bermula sejak dari sekolah rendah, menengah dan juga peringkat pengajian tinggi. Kerajaan melalui Kementerian Pendidikan Malaysia telah melaksanakan pembudayaan keusahawanan ini melalui pembentukan kurikulum sekolah. Beberapa matapelajaran telah diperkenalkan seperti Prinsip Akaun, Perdagangan, Kemahiran Hidup, Ekonomi Asas dan sebagainya telah dibentuk dan diubah mengikut keperluan semasa. Program pembudayaan keusahawanan di kalangan pelajar pengajian tinggi pula telah bermula sejak tahun 1989 melalui Program Pembangunan Usaha Siswa yang bertujuan mendedahkan golongan siswa kepada asas-asas keusahawanan menerusi seminar atau bengkel. Program ini terus diperkembangkan kepada 10 buah IPTA pada tahun 1995. Selain itu, bagi mengukuhkan pemahaman tentang keusahawanan, kementerian telah memperkenalkan modul Asas Pembudayaan Keusahawanan (APK) pada tahun 2007 sebagai satu kursus wajib dua (2) kredit bagi pelajar Tahun 1 di semua IPT. Objektif utama modul ini adalah untuk menerap nilai-nilai dan ciri-ciri keusahawanan di kalangan pelajar IPT. Selain itu, bagi mewujudkan ekosistem keusahawanan yang kondusif dan pembangunan keusahawanan holistik di IPT, kementerian telah memperkenalkan Anugerah Keusahawanan MOHE (MEA) pada tahun 2012. Anugerah ini bertujuan untuk memberikan pengiktirafan kepada IPT yang menunjukkan kecemerlangan dari segi menggalakkan pendidikan keusahawanan dan pembangunan keusahawanan di institusi mereka. Ianya juga bertujuan untuk mengenali kepentingan mengembangkan minda dan tingkah laku keusahawanan dalam semua pelajar serta menyokong mereka yang ingin menjadi usahawan siswazah.

Selain itu, kerajaan turut mewujudkan pelbagai agensi bagi membantu para usahawan dalam mengembangkan perniagaan mereka. Antara agensi yang diwujudkan adalah Majlis Amanah Rakyat (MARA) yang membantu, melatih dan membimbing bumiputra dalam kegiatan perniagaan dan perkhidmatan, Perbadanan Pembangunan Bandar (UDA) yang bertanggungjawab memajukan persekitaran dan kemudahan asas seperti lalu lintas dan kawasan rekreasi, Perbadanan Kemajuan Ekonomi Negara (PKEN) bertanggungjawab menyediakan tapak perumahan perniagaan dan kompleks beli-belah dan Majlis Latihtan Vokasional Kebangsaan (MLVK) yang bertanggungjawab meningkatkan sumber tenaga mahir dalam bidang teknologi. Pelbagai program pembangunan keusahawanan yang dilaksanakan oleh agensi diatas adalah bertujuan memupuk potensi keusahawanan di kalangan belia dan untuk membolehkan mereka menyertai perniagaan secara aktif serta menggalakkan mereka bekerja sendiri. Malah MARA dan institusi latihan seperti Institut Keusahawanan Belia Negara menganjurkan latihan, seminar dan kursus jangka pendek serta menyediakan khidmat nasihat kepada usahawan muda dan baru. Selain itu, kerajaan turut mewujudkan agensi-agensi yang boleh memberi bantuan pembiayaan kewangan kepada bakal usahawan yang layak seperti TEKUN Nasional, Perbadanan Usahawan Nasional Berhad dan Tabung Ekonomi Belia. Agensi-agensi ini memainkan peranan yang sangat penting terutama dalam memberikan pembiayaan dan modal permulaan dalam

sesebuah perniagaan. Penubuhan agensi ini menyokong usaha kerajaan untuk menghasilkan lebih ramai usahawan berjaya.

Menyedari peredaran teknologi yang semakin pantas berubah dan kekangan usahawan dalam mempelajari ilmu teknologi yang baru, kerajaan dengan kerjasama *Malaysia Digital Economy Corporation* telah merangka program eusahawan. Program eUsahawan telah dilancarkan pada 23 November 2015 dan program ini merupakan salah satu inisiatif oleh kerajaan untuk menerapkan nilai dan ilmu keusahawanan digital di kalangan golongan belia dan usahawan mikro. Menerusi Program eUsahawan ini juga, peserta berpeluang untuk menerokai ilmu perniagaan secara atas talian dan membantu mereka untuk mengembangkan perniagaan dengan menggunakan platform digital. Para peserta akan diberi pendedahan berkenaan teknik pemasaran digital yang efektif dan praktikal kepada pengguna semasa. Antaranya penggunaan *facebook page* untuk berniaga, penggunaan *Instagram* yang lebih efektif serta pembinaan *website* syarikat. Program eusahawan ini turut diperkenalkan kepada pelajar pengajian tinggi dengan kerjasama Kementerian Pendidikan. Sejak dilancarkan, sebanyak 91,449 usahawan mudah dan 91,841 usahawan mikro telah menyertai program ini. Pacuan projek ini juga dilaksanakan dengan pelbagai program seperti ekosistem e-dagang, *Digital Maker Movement* dan pengenalan kategori lokasi baru iaitu Hab Digital Malaysia.

3.0 Pembudayaan Keusahawanan Di Politeknik Kota Bharu

Bagi mereliasasikan hasrat kerajaan dalam melahirkan lebih ramai usahawan dikalangan generasi muda, Politeknik juga telah melakukan pelbagai rancangan bagi menggalakkan pembudayaan keusahawanan dikalangan pelajar. Antara usaha yang telah dilaksanakan adalah:

3.1 Pendidikan keusahawanan

Kemahiran keusahawanan telah menjadi salah satu komponen kemahiran generik atau kemahiran insaniah yang mesti diajar kepada mahasiswa di kebanyakan Institusi Pengajian Tinggi Awam (IPTA) dan Institusi Pengajian Tinggi Swasta (IPTS). Tambahan pula, penekanan terhadap pembangunan modal insan yang berpersonaliti unggul seperti mana yang dikemukakan oleh YAB Dato' Seri Abdullah Badawi, Perdana Menteri Malaysia telah mendorong IPTA menyediakan modul program pembangunan kemahiran insaniah secara tersusun dan bersistematik termasuklah pembangunan kemahiran usahawan (Fairus, 2005).

Asas keusahawanan diterapkan melalui kursus DPB2012 Keusahawanan dan DPB5063 *Digital Entrepreneurship Development* yang memberi ilmu berkaitan idea perniagaan, pelan perniagaan yang memenuhi kehendak institusi kewangan, menyediakan penyata kewangan, isu-isu keusahawanan serta khidmat sokongan dalam menjalankan perniagaan. Pelajar turut didedahkan dengan penggunaan aplikasi-aplikasi yg terkini yang boleh digunakan di dalam perniagaan online. Selain daripada penyampaian di bilik kuliah, pelajar juga diberi tugas yang mencabar supaya mereka dapat menggunakan idea yang

kreatif dan inovatif dalam menyelesaikan tugas yang diberi. Ini penting agar mereka dapat medalami perit jerih seorang usahawan. Kursus keusahawanan ini bukan hanya ditawarkan kepada pelajar jabatan perdagangan malah subjek ini merupakan subjek elektif bagi program-program lain seperti Kejuruteraan Awam, Kejuruteraan Mekanikal dan Kejuruteraan Elektrik. Ini adalah supaya semua pelajar walaupun bukan dari bidang perdagangan dapat memperoleh ilmu keusahawanan ini. Melalui subjek keusahawanan yang telah di perkenalkan dan pemantauan yang dijalankan di Sistem Pengurusan Maklumat Politeknik (SPMP), pelajar Politeknik telah membuat jualan sebanyak RM 733,151 pada tahun 2016 dan RM 1,916,338.40 pada tahun 2017. Dari jumlah jualan ini, kita dapat lihat jumlah jualan telah meningkat sebanyak RM 1,183,187.40. Manakala bagi tahu 2018 sehingga Mac 2018, jumlah jualan pelajar adalah sebanyak RM 652,130.94. Melihat jumlah jualan yang banyak ini menunjukkan kejayaan pelajar Politeknik dalam mengaplikasikan apa yang telah dipelajari di dalam kelas ke dunia realiti. Pelajar mampu menjadi usahawan yang baik walaupun mempunyai kekangan masa yang terhad. Antara produk yang menjadi pilihan pelajar adalah produk *fashion and lifestyle* iaitu sebanyak 39%, diikuti dengan produk kesihatan 27.9% dan produk makanan sebanyak 19.6%.

Melalui tinjauan yang dijalankan di Sistem Pengurusan Maklumat Politeknik (SPMP) juga, sebanyak 80% pelajar menyatakan subjek keusahawanan ini membantu dan 70% sangat membantu mereka menjadi usahawan yang berjaya. Selain itu, budaya ushawan ini diteruskan lagi ke bidang ko-kurikulum dengan pengenalan Kelab Keusahawanan di Politeknik Kota Bharu. Pelajar semester 3 boleh mendalami lagi bidang keusahawanan melalui aktiviti-aktivit yang dijalankan oleh kelab. Seminar keusahawanan turut dijalankan dari agensi luar mahupun dari bekas-bekas pelajar yang telah berjaya menjadi usahawan turut diadakan bagi memberi pendedahan kepada pelajar bagi menghadapi bidang usahawan. Antara seminar yang telah dijalankan adalah *Young Entrepreneur Seminar*, *TED Talk “ The Art of Management in Business* dan *Mind Transformation Program*.

3.2 Inkubator keusahawanan

Konvensyen Koperator Politeknik dan Kolej Komuniti pada 5-7 Disember 2005 telah mengeluarkan resolusi untuk mewujudkan Pusat Eram-urus (incubator) di setiap politeknik dan Kolej Komuniti (Harun, 2012). Di Politeknik Kota Bharu, pembudayaan keusahawanan ini diteruskan dengan menubuhkan beberapa inkubator keusahawanan. Terdapat 14 inkubator keusahawanan yang merangkumi semua pelajar dari setiap jabatan. Antaranya adalah *wedo incube* yang diterajui oleh pelajar-pelajar dari Program Diploma Insuran dan Diploma Pengajian Perniagaan inkubator - *Online Marketing*).

3.3 Karnival Keusahawanan

Karnival Keusahawanan merupakan acara wajib bagi setiap semester. Melalui karnival ini, para pelajar berpeluang untuk merasai pengalaman berniaga dan berhadapan dengan masyarakat. Kejayaan pelajar meraih keuntungan melalui karnival yang dijalankan membuktikan pelajar memahami apa yang diajar dibilik kuliah dan menterjemahkannya semasa berniaga. Antara karnival keusahawanan yang telah di anjurkan adalah *Boxing Raya*

Carnival, Usahanita Carnival, Cabin Night Market di Desa Siswa Damai dan Desa Siswa Harmoni, Gerai jualan sempena konvokesyen dan *Siswapreneur Megasale*.

3.4 College Fund

College Fund PKB telah diwujudkan dengan kerjasama Red Eagle Academy (REA) melalui Mind Transformation Program yang melibatkan 400 pelajar. Seramai 50 pelajar telah berdaftar di bawah program ini. Antara produk yang di perkenalkan adala Anaqi Sona (pencuci serbaguna). Program *College Fund* PKB ini mendokong usaha bagi mempertingkatkan penglibatan pelajar dalam aktiviti keusahawanan di samping mendedahkan pelajar kepada pendidikan keusahawanan melalui pengalaman (*experiential learning*).

3.5 Unit Keusahawanan

Bagi merelisasikan misi dan visi Dasar Pembangunan Keusahawanan Institut Pengajian Tinggi, Politeknik Kota Bharu telah mewujudkan Unit Keusahawanan. Unit Keusahawanan memainkan peranan untuk mendidik serta mendedahkan pelajar tentang ilmu-ilmu berkaitan keusahawanan. Melalui aktiviti yang dirancang, ianya mampu menarik minat pelajar untuk berkecimpung dalam bidang keusahawanan serta mampu melahirkan lebih ramai usahawan muda khususnya di kalangan graduan politeknik. Terdapat 40 unit kiosk telah dibina di dalam kampus PKB bagi membolehkan pelajar menterjemahkan ilmu keusahawanan dalam bentuk praktikal dan ianya di bawah pemantauan Unit Keusahawanan. Selain itu, satu ruang di *Student Center* turut diwujudkan sebagai *Entrepreneurship Hotspot* dimana para pelajar boleh berniaga di ruangan tersebut.

4.0 Kesimpulan

Pembudayaan keusahawanan merupakan elemen penting dalam pembangunan usahawan. Ianya membantu dalam melahirkan usahawan yang kreatif dalam mencari jalan penyelesaian terhadap sebarang permasalahan yang bakal dihadapi dalam menjalankan perniagaan. Apabila budaya usahawan ini dilaksanakan secara berterusan, ianya akan memberi impak yang positif dimana usahawan akan memanfaatkan potensi, reputasi dan sumber-sumber yang ada untuk manfaat diri, perniagaan, pelanggan dan seluruh masyarakat. Maka usahawan perlu lebih peka dan bersedia untuk bertanggungjawab terhadap sebarang kesan akibat aktiviti keusahawanan yang dijalankan kepada masyarakat. Namun usaha melahirkan usahawan yang berjaya bukanlah suatu tugas yang mudah kerana ianya memerlukan komitmen, dedikasi serta amalan yang berterusan bagi mempraktikkan elemen-elemen keusahawanan dalam setiap urusan harian yang kita lakukan.

Di Politeknik Kota Bharu, pembudayaan keusahawanan ini di dilaksanakan melalui penerapan kemahiran insaniah yang merangkumi aspek keterampilan diri, keberkesanan

komunikasi dan kepimpinan. Melalui pemerhatian pengkaji, usaha memupuk budaya usahawan ini bermula dengan pendidikan keusahawanan dan juga melalui aktiviti keusahawanan seperti karnival keusahawanan, inkubator keusahawanan dan kiosk keusahawanan dan juga seminar serta forum keusahawanan yang sentiasa dijalankan dari semasa ke semasa. Aktiviti-aktiviti ini yang dijalankan berterusan mampu menjadi pemangkin kepada pembudayaan keusahawanan yang berkesan, di mana pelajar dilengkapi dengan ilmu-ilmu keusahawanan dan juga latihan keusahawanan yang membantu pelajar untuk menjadi seorang usahawan yang berjaya.

RUJUKAN

A. Aziz Deraman (2000), Tamadun Melayu dan Pembinaan Bangsa Malaysia, edisi baru, Kuala Lumpur: Dewan Bahasa dan Pustaka

Fairus Muhamad Darus, Norzalihan Ahmad dan Syed Yusainee Syed Yahaya (2005). Modul Pembangunan dan Kepimpinan Pelajar: Visi dan Realiti. Dlm:Seminar Pengurusan Asrama

Harun, M. (2012). Koperasi Politeknik Tubuh Pusat Inkubator Keusahawanan. Retrieved April 21, 2012 from <http://www.angkasa.coop/pelancar/arkib/jan06/january019.html>

Kamus Dewan secara online <http://www.karyanet.com.my/>, 1 Ogos 2005

Melangkah ke alam keusahawanan / Kamarulzaman Ismail, Amaludin Ab. Rahman. Kamarulzaman Ismail : Kuala Lumpur : Utusan Publication & Distributors, 2009. ISBN:9789676122315

Pelan Halatuju dan Agenda Transformasi Politeknik

Pelan Strategik Keusahawanan Institusi Pengajian Tinggi 2013 -2015

Pelan Strategik Pendidikan Tinggi Negara 2011-2015, Kementerian Pengajian Tinggi Malaysia.

Pelan Tindakan Keusahawanan Institusi Pendidikan Tinggi 2016-2020 Peringkat Kebangsaan (SPAPK) 2005

PERSEPSI PELAJAR TERHADAP BENGKEL INSENTIF DAN LONJAKAN PRESTASI AKADEMIK PELAJAR PRA DIPLOMA SAINS PSMZA

Norhafiza Idris¹, Noor Rulhanim Mohamad Ariffin²

Jabatan Matematik, Sains dan Komputer,
Politeknik Sultan Mizan Zainal Abidin,
KM08, Jalan Paka, 23000 Dungun, Terengganu, Malaysia
Email : norhafiza@psmza.edu.my
Email : noor.rulhanim@psmza.edu.my

Abstrak

Program Pra Diploma Sains merupakan program yang dilaksanakan bagi memberi peluang kepada calon yang tidak memenuhi kelayakan minimum peringkat diploma untuk mengikuti pengajian di politeknik. Jabatan Pengajian Politeknik (JPP) telah membentangkan satu dasar mengenai program Pra Diploma Sains dan pelaksanaan program ini telah bermula dengan kohot rintis pada sesi Dis 2013. Bagi memenuhi standard program Pra Diploma Sains iaitu pelajar perlu kredit dalam kursus Matematik yang setara dengan Matematik SPM, pelajar semester satu perlu mengambil mengambil kursus PBM1014 dan PBM1024. Walaubagaimanapun, pelajar yang mengambil kursus Basic Mathematics 1 (PBM1014) dan kursus Advanced Mathematics 1 (PBM1024) adalah lemah dari aspek pengiraan dan ini mengakibatkan keputusan mereka kurang memberangsangkan dalam kursus ini. Kesenambungan ini, satu Bengkel Insentif dan Lonjakan Prestasi Akademik bagi Pelajar Pra Diploma Sains telah dilaksanakan. Kajian ini berbentuk tinjauan dan menggunakan data yang diperolehi daripada soal selidik. Sampel kajian terdiri daripada 54 orang pelajar semester satu Pra Diploma Sains bagi sesi Dis 2017. Kajian rintis mencatatkan nilai kebolehpercayaan sebanyak $\alpha=0.930$. Dapatan kajian ini menunjukkan tahap persepsi pelajar terhadap Bengkel Insentif dan Lonjakan Prestasi Akademik Pelajar berada pada tahap yang tinggi dan pelajar mempunyai persepsi yang positif setelah mengikuti bengkel ini. Walaubagaimanapun, dapatan kajian menunjukkan tidak terdapat perbezaan persepsi dalam kalangan pelajar berdasarkan faktor demografi responden iaitu jantina, umur dan taraf pendidikan. Persepsi pelajar terhadap pelaksanaan Bengkel Insentif dan Lonjakan Prestasi Akademik Pelajar telah berubah selepas menyertai program ini. Hal ini telah dibuktikan melalui skor min sebelum program adalah 2.28 dan skor min selepas menyertai program ini adalah 2.96 iaitu meningkat sebanyak 0.68. Kajian ini membuktikan bahawa pelaksanaan Bengkel Insentif dan Lonjakan Prestasi Akademik Pelajar Pra Diploma Sains telah berjaya meningkatkan tahap pencapaian pelajar pada peperiksaan akhir sesi Dis 2017.

Kata kunci: persepsi; pelajar; bengkel; Pra Diploma Sains; Matematik

○ 1.0 Pendahuluan

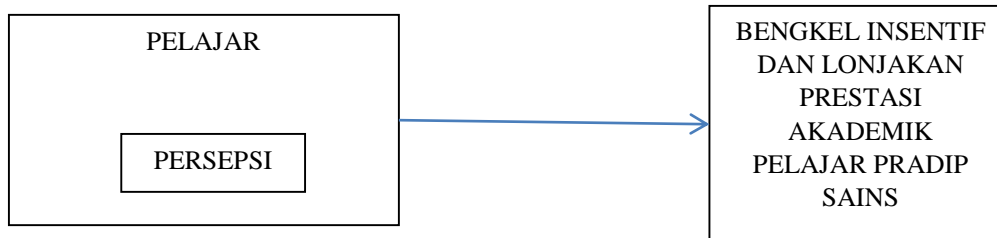
Pelancaran pelan baru iaitu Pelan Pembangunan Pendidikan Malaysia 2015-2025 (Pendidikan Tinggi) telah mengubah dan melakar sejarah penting dalam sistem pendidikan Malaysia. Ia terhasil kesan daripada kesedaran terhadap sumbangan besar pendidikan tinggi dalam membantu negara mencapai aspirasi sebagai negara berpendapatan tinggi. Terdapat sepuluh lonjakan utama yang harus dicapai Institusi Pendidikan Tinggi (IPT) awam dan swasta serta Pendidikan Aliran Teknikal dan Vokasional atau TVET (Mohammad & Mohd Roslan, 2017). Melalui pelan transformasi ini juga, turut ditekankan adalah penguasaan pengetahuan mata pelajaran teras seperti sains dan matematik. Matematik merupakan satu kemahiran yang penting dan perlu digunapakai dalam bidang pekerjaan, khususnya berkaitan kejuruteraan, teknologi maklumat, perniagaan dan perakaunan.

Justeru itu, bakal graduan lepasan institusi pengajian tinggi amat dititik beratkan dengan pengetahuan matematik. Bahkan kemahiran matematik juga perlu dikuasai oleh graduan aliran TVET. Matematik membawa makna yang berbeza bagi setiap individu. Kebanyakan pelajar merasakan matematik sebagai satu mata pelajaran yang telah ada dalam buku teks dan ia tidak mempunyai kaitan dengan kehidupan seharian mereka. Persepsi dan sikap pelajar terhadap pembelajaran matematik sepanjang hayat telah mendorong Rengga & Dalla (1992) untuk membuat kajian awal bagi mendapatkan peringkat pemerolehan kemahiran matematik terhadap pelajar berkenaan. Persepsi pelajar juga tidak hanya berdasarkan kepada persekitaran pembelajaran yang sebenar semata-mata, tetapi juga bergantung kepada pengalaman pembelajaran terdahulu dan terkini dan ini sokong oleh dapatan kajian (Abu Bakar & Ismail, 2011).

1.1 Latar Belakang Kajian

Jabatan Matematik, Sains dan Komputer (JMSK) merupakan jabatan sokongan akademik yang menawarkan program Pra Diploma Sains selama dua semester. Pelaksanaan program Pra Diploma Sains ini telah bermula pada sesi Dis 2013 dan antara objektif utama penubuhannya adalah untuk melahirkan pelajar yang boleh berfikir secara kritis serta bekerjasama dalam satu pasukan. Di samping itu juga, melalui program ini peranan kepimpinan pelajar juga dapat ditingkatkan dengan menggunakan kebolehan lisan dan bertulis yang mereka perolehi semasa sesi pembelajaran di dalam kelas.

Dalam kajian ini, penyelidik telah mengadaptasi kerangka konseptual hasil daripada dapatan kajian Gardiner (1989) iaitu melalui Model Konseptual Perubahan Sistematis seperti yang digambarkan dalam Rajah 1. Persepsi pelajar merupakan pembolehubah bebas yang dihubungkan dengan keberkesanan pelaksanaan bengkel matematik iaitu Bengkel Insentif dan Lonjakan Prestasi Akademik Pelajar Pra Diploma Sains. Hasil kajian ini akan dapat memperlihatkan persepsi pelajar terhadap bengkel matematik Pradip di PSMZA.

Rajah 1 : Kerangka Konseptual Kajian

1.2 Pernyataan Masalah

Bagi sesetengah pelajar sekolah mahupun di IPT, masih wujud stigma bahawa matematik adalah satu subjek yang sukar untuk difahami dan dikuasai (Norziah et. al, 2014). Sehubungan dengan itu, pelajar cuba mengelak untuk memilih kerjaya yang berkaitan dengan matematik atau mengambil kursus matematik di peringkat lebih tinggi. Sebagaimana yang dilaporkan oleh Scarpello (2007), hampir 75 peratus rakyat Amerika Syarikat menolak kerjaya yang berkaitan dengan matematik. Ramai graduan yang memasuki pasaran kerja gagal untuk mengaplikasikan pengetahuan matematik dalam kerjaya mereka. Hal ini disebabkan oleh mereka tidak dapat menguasai kursus matematik sepenuhnya semasa di peringkat sekolah ataupun IPT dan ini menjejaskan gred peperiksaan akhir mereka. Malah ada yang beranggapan bidang pekerjaan tidak memerlukan kemahiran matematik yang tinggi berbanding kemahiran kerja yang lain. Walaubagaimanapun, persepsi dan sikap sebegini haruslah dielakkan bagi memastikan kemajuan negara dapat ditingkatkan. Ini adalah berdasarkan kepada dapatan Zeynivandnezhad et. al (2012) yang menyatakan bahawa, matematik adalah satu kemahiran asas yang sangat penting bagi sesuatu komuniti. Bagi menguasai bidang teknikal, ia memerlukan penguasaan matematik yang baik dan lebih meluas. Matematik sememangnya satu subjek yang cukup sinonim dan sering digunakan serta memerlukan graduan mengusainya dengan mendalam. Ini turut disokong oleh dapatan Mohammad & Mohd Roslan (2017) iaitu graduan yang memasuki pasaran kerja seharusnya sedar akan kepentingan matematik serta dapat mengaplikasikan pengetahuan matematik dalam kerjaya mereka.

Di Politeknik Sultan Mizan Zainal Abidin (PSMZA), pelajar Pra Diploma Sains iaitu dari Jabatan Matematik, Sains dan Komputer (JMSK) wajib mengambil subjek matematik dalam pengajian mereka. Terdapat dua kursus matematik yang ditawarkan kepada pelajar Pradip semester satu iaitu PBM1014 (*Basic Mathematics 1*) dan PBM1024 (*Advanced Mathematics 1*). Merujuk silibus kurikulum Jabatan Pengajian Politeknik (JPP), *assessment* bagi PBM1014 dan PBM1024 dibahagikan kepada dua bahagian iaitu *Coursework Assessment (CA)* dan *Final Examination Assessment (FE)*. Markah lulus bagi *Coursework Assessment (CA)* adalah 50% dan markah lulus untuk peperiksaan akhir bagi kursus ini juga adalah 50%. Namun begitu, rumusan dari *Course Review Report (CORR)* keputusan peperiksaan akhir sesi sebelum ini (Disember 2016), mendapati pencapaian pelajar dalam

PBM1014 dan PBM1024 adalah sederhana iaitu sekitar 61%. Kesenambungan dari itu, satu inisiatif telah diambil oleh pihak JMSK dengan mengadakan Bengkel Insentif dan Lonjakan Prestasi Akademik Pelajar bagi semua pelajar semester satu program Pra Diploma Sains bagi meningkatkan pencapaian pada peperiksaan akhir sesi Dis 2017. Selain itu, program ini juga merupakan salah satu usaha dalam memantapkan *Continuous Quality Improvement (CQI)* berdasarkan dapatan pencapaian peperiksaan PBM1014 dan PBM pada sesi Disember 2016 yang lepas. Walaubagaimanapun, persepsi pelajar terhadap bengkel ini masih belum dapat dipastikan sama ada ianya akan membantu atau tidak pencapaian pencapaian pelajar dalam kursus tersebut. Oleh itu, satu kajian perlu dijalankan bagi mendapatkan persepsi pelajar mengenai keberkesanan pelaksanaan bengkel ini.

1.3 Objektif Kajian

Tujuan kajian ini ialah untuk meninjau persepsi pelajar terhadap pelaksanaan Bengkel Insentif dan Lonjakan Prestasi Akademik Pelajar untuk pelajar Pra Diploma Sains di JMSK, PSMZA.

1.4 Skop Kajian

Kajian ini dilaksanakan di Politeknik Sultan Mizan Zainal Abidin (PSMZA). Sampel bagi kajian ini ialah seramai 54 orang iaitu menggunakan keseluruhan pelajar semester satu Pra Diploma Sains bagi sesi Dis 2017. Kajian rintis juga telah dijalankan ke atas 15 orang pelajar dari kelas IPS1-S1.

2.0 SOROTAN LITERATUR

2.1 Persepsi

Menurut Kamus Dewan Edisi Ketiga (2000), persepsi ditakrifkan sebagai gambaran atau bayangan dalam hati, fikiran mengenai sesuatu dan pandangan iaitu menerusi pancaindera atau tanggapan. Manakala *Cambridge International Dictionary of English* (1995) mendefinisikan *perception* (persepsi) sebagai "*a belief or opinion, often held by many people on appearances*" atau dalam Bahasa Melayu "suatu kepercayaan atau pendapat yang biasanya diberikan oleh orang ramai berdasarkan pemerhatian" (Derani, 2004). Fieldman (1999) menyatakan "*Constructive process of perception that we go beyond the stimulus presented to us and try to build a meaningful situation.*" Persepsi merupakan sebuah proses konstruktif dimana seseorang itu berusaha untuk memahami situasi yang bermakna dan juga menerima stimulus (Fieldman, 1999). Sedangkan Morgan (1987) menyatakan "*Perception refers to the mode of work, sound, feel, taste, or smell. In other works, perception can be defined as any experienced by someone*" iaitu persepsi merujuk pada cara kerja, suara, rasa, selera, atau bau. Dengan kata lain, persepsi boleh ditakrifkan sebagai apa yang dialami oleh seseorang.

Pendapat lain diungkapkan oleh Thoha (2004), faktor-faktor yang mempengaruhi perkembangan persepsi seseorang adalah psikologi. Persepsi seseorang mengenai segala sesuatu di alam dunia ini sangat dipengaruhi oleh keadaan psikologi. Sebagai contoh, matahari yang terbenam pada waktu senja yang indah suasananya, ia dirasakan sebagai bayang-bayang yang kelabu bagi seorang yang buta warna. Faktor yang kedua ialah keluarga dan dalam konteks ini, mereka mempunyai pengaruh yang paling besar terhadap anak-anaknya. Banyak sikap dan persepsi mereka yang diturunkan kepada anaknya terutama kepada ibu bapa yang telah mengembangkan suatu cara yang khusus iaitu dalam memahami dan melihat kenyataan di dunia ini. Contoh orang tua yang Muhammadiyah iaitu mempunyai sikap dan akhlak yang terpuji akan mempunyai anak-anak yang Muhammadiyah juga iaitu tinggi budi pekertinya. Seterusnya, persepsi juga turut dipengaruhi oleh kebudayaan. Salah satu faktor penting di dalam mempengaruhi sikap, nilai, dan cara seseorang memandang dan memahami keadaan di dunia ini ialah kebudayaan dan lingkungan masyarakat tertentu. Sebagai contoh, Orang Amerika yang bebas makan daging babi, tidak begitu halnya bagi masyarakat Indonesia.

Persepsi dalam kajian ini merupakan persepsi pelajar terhadap Bengkel Insentif dan Lonjakan Prestasi Akademik Pelajar bagi program Pra Diploma Sains. Persepsi yang dimaksudkan termasuklah pandangan atau tanggapan pelajar terhadap fasiliti program, kandungan program, pengisian program, impak program atau pandangan peserta. Satu kajian yang bertajuk *Student Perception of Learning Gains* di Universiti Berkeley telah dilaksanakan oleh Gutwill (2000). Kajian mereka bertumpu kepada persepsi pelajar terhadap nilai tambah yang mereka perolehi semasa mengikuti kuliah dan aspek pedagogi juga turut dikaitkan melalui pengalaman pembelajaran di bilik kuliah (Kelly, 2000). Satu kajian juga telah dilakukan oleh Booth, Abdulla et.all (1998) tentang persepsi guru pelatih terhadap pembelajaran dan pengajaran. Kajian mereka yang bertajuk *Student Teachers' Perceptions of Teaching and Learning Conditions in Fiji and Maldives* dan hasil dapatan kajian telah dapat membantu persepsi guru pelatih terhadap suasana dan konteks pembelajaran yang berbeza di Fiji dan Maldives. Oleh yang demikian, dapatan data yang dikaji berdasarkan pandangan atau tanggapan pelajar dapat menyumbangkan nilai tambah terhadap pelaksanaan Bengkel Insentif dan Lonjakan Prestasi Akademik Pelajar .

3.0 METODOLOGI

3.1 Rekabentuk Kajian

Kajian ini berbentuk kajian kuantitatif dengan menggunakan pendekatan melalui borang soal selidik terhadap persepsi pelajar yang dihubungkan dengan keberkesanan pelaksanaan Bengkel Insentif dan Lonjakan Prestasi Akademik Pelajar. Kajian tinjauan merupakan salah satu kaedah penyelidikan yang paling popular digunakan dalam pelbagai bidang khususnya dalam bidang sains sosial. Selain daripada bidang sains sosial, kaedah ini juga banyak dipraktikkan dalam kajian yang melibatkan bidang pendidikan. Kaedah ini digunakan untuk mendapatkan maklumat daripada responden yang ramai melalui penentuan sampel daripada populasi. Menurut Mohammad Najib Abdul Ghafar (2003), sekumpulan masyarakat yang mempunyai ciri yang sama dikenali sebagai populasi. Manakala wakil atau contoh am

populasi ialah sampel. Menurut beliau lagi, responden atau subjek ialah ahli sampel yang memberikan maklum balas. Menurut Azizi Yahya et al pula, (2007), satu set lengkap semua kumpulan merujuk kepada populasi dan dalam kajian ini ia merujuk kepada satu kumpulan manusia manakala sampel pula ialah sebahagian daripada populasi yang dipilih secara rawak. Sampel yang terpilih mestilah mempunyai ciri-ciri atau sifat-sifat populasi yang ingin dikaji supaya maklumat yang diperolehi melalui kajian berkenaan boleh memberi kenyataan dan gambaran umum tentang keseluruhan populasi yang dikaji. Justeru itu, kenyataan umum (*generalization*) tentang sesuatu populasi boleh dilakukan dengan menggunakan kaedah kajian tinjauan.

3.2 Sampel Kajian

Sampel kajian ini terdiri daripada pelajar semester satu, Pra Diploma Sains, Politeknik Sultan Mizan Zainal Abidin bagi sesi Dis 2017 yang mengambil kursus PBM1014 dan PBM1024. Menurut Linacre (2005), bagi membentuk satu hasil kajian yang baik, sejumlah 30 responden sudah memadai untuk menunjukkan keputusan keyakinan yang sama walaupun jumlah sampel kajian yang berbeza. Pengkaji telah menggunakan keseluruhan populasi pelajar yang diambil sebagai sampel kajian kerana sampel memenuhi segala tuntutan, keperluan dan kehendak kajian. Selain itu, sampel menggambarkan populasi yang bertepatan dengan tuntutan tujuan kajian dan dapat menjawab persoalan kajian. Populasi bagi kajian ini ialah seramai 54 orang pelajar dan kesemuanya telah dipilih sebagai sampel kajian. Sampel kajian ini diambil dari kelas IPS1-S1 dan IPS1-S2 yang terdiri daripada 25 orang pelajar lelaki dan 29 orang pelajar perempuan.

3.3 Instrumen Kajian

Alat kajian adalah satu set soal selidik bagi meninjau persepsi pelajar semester satu yang mengambil kursus matematik iaitu PBM1014 dan PBM1024 terhadap pelaksanaan Bengkel Insentif dan Lonjakan Prestasi Akademik Pelajar bagi Program Pra Diploma Sains PSMZA. Soal selidik ini mempunyai enam bahagian. Bahagian A mengandungi demografi pelajar seperti jantina, umur dan taraf pendidikan. Bahagian B pula mengandungi lima item soal selidik berkaitan fasiliti program, bahagian C terdiri daripada 12 item soal selidik berkaitan kandungan program, bahagian D mengandungi empat item soal selidik berkaitan pengisian program. Bahagian E pula mengandungi lima item soal selidik berkaitan keberkesanan ataupun impak manakala Bahagian F terdiri daripada tiga item soal selidik iaitu pandangan peserta. Kaedah statistik deskriptif digunakan dalam penganalisan data yang berbentuk skala *Likert* (Empat Mata).

Sebelum kajian sebenar dijalankan terlebih dahulu, penyelidik telah pun membuat membuat kajian rintis. Defini kajian rintis ialah kajian awal yang dijalankan sebelum menjalankan kajian sebenar. Menurut Mohd Najib Abd. Ghaffar (1999) sebelum kajian sebenar dijalankan, kajian rintis perlu dijalankan untuk mengetahui nilai kebolehpercayaan serta kesahan item- item soal selidik yang dibina. Bagi memastikan soal selidik yang diedarkan kepada sampel sebenar adalah berkualiti, penyelidik menjalankan kajian rintis ke atas 15 orang pelajar dari kelas IPS1-S1, PSMZA. Analisis daripada kajian dibuat dengan menggunakan ujian *reliability* pada program *Statistical Package for The Social Sciences (SPSS)* versi 23.0. Kebolehpercayaan item-item ditunjukkan oleh nilai *alpha cronbach* 0

hingga 1.0. Semakin besar nilai pekali sesuatu item, maka semakin tinggi darjah kebolehpercayaan item tersebut. Pekali kebolehpercayaan *alpha cronbach* pada keseluruhan 33 item ini ialah 0.930. Setelah kajian rintis dijalankan, penyelidik membuat beberapa perubahan dari sudut bahasa yang digunakan agar pelajar lebih mudah memahami soalan untuk kajian yang sebenar kelak.

Jadual 1: Pengkelasan Skala *Likert* (Empat Mata)

	Sangat Tidak Setuju (1)	Tidak Setuju (2)	Setuju (3)	Sangat Setuju (4)
Kategori	Tidak Setuju		Setuju	

3.4 Pengumpulan Data

Borang-borang soal selidik yang telah disesuaikan dengan keperluan kajian diserahkan kepada Ketua Jabatan Matematik, Sains dan Komputer untuk mendapatkan kebenaran kajian. Responden dikehendaki menjawab kesemua item dan seterusnya memberi pandangan mereka terhadap soal selidik tersebut. Kajian ini dijalankan dengan menggunakan kaedah tinjauan melalui soal selidik. Borang soal selidik diedarkan kepada pelajar di akhir sesi bengkel tersebut dan proses pengumpulan data soal selidik dilakukan sejurus selepas bengkel tersebut tamat. Soal selidik diberikan kepada 54 sampel terdiri daripada pelajar semester satu sesi Dis 2017 untuk meninjau persepsi pelajar terhadap pelaksanaan Bengkel Insentif dan Lonjakan Prestasi Akademik Pelajar

3.5 Analisis Data

Penganalisan data untuk kajian ini dilakukan dengan menggunakan *Statistical Package for the Social Sciences (SPSS version 23.0)*. Skala *likert* digunakan untuk menganalisis soalan tertutup manakala statistik deskriptif dan statistik inferensi digunakan untuk mentafsir soal selidik. Statistik deskriptif ialah statistik yang digunakan untuk memerihalkan sesuatu peristiwa. Oleh itu, dalam kajian ini, peratusan telah digunakan untuk mengukur maklumat diri responden yang terdiri daripada jantina, umur dan taraf pendidikan. Manakala, statistik inferensi ialah cara bagaimana data digunakan untuk membuat anggaran, keputusan dan ramalan terhadap sesuatu perkara. Ujian analisis yang terlibat ialah ujian-t, ujian-t sampel-sampel padanan, dan analisis varian (ANOVA Satu Hala). Maka, sebelum melakukan analisis statistik inferensi, kaedah statistik berikut digunakan pada aras signifikan $\alpha=0.05$ atau pada tahap keyakinan 95% iaitu hipotesis sifar adalah ditolak. Ujian-t digunakan untuk

menentukan perbezaan antara dua min bagi dua sampel bebas dan ujian-t sampel-sampel padanan pula digunakan untuk membandingkan dua kumpulan berpasangan. Manakala, analisis varian (ANOVA Satu Hala) pula digunakan untuk menentukan perbezaan min bagi pemboleh ubah yang melebihi dua sampel bebas.

4.0 DAPATAN DAN ANALISIS KAJIAN

4.1 Dapatan Deskriptif

Bahagian ini membincangkan mengenai latar belakang responden yang mengandungi 5 item berkaitan latar belakang responden. Aspek yang cuba dianalisis tertumpu kepada jantina, umur dan taraf pendidikan. Analisis data yang diperolehi dipersembahkan dalam bentuk peratusan supaya ia lebih mudah untuk difahami. Sampel kajian terdiri daripada 54 orang pelajar dari Jabatan Matematik, Sains dan Komputer di Politeknik Sultan Mizan Zainal Abidin. Daripada bilangan tersebut, bilangan responden perempuan adalah lebih besar berbanding responden lelaki iaitu seramai 29 orang (53.7%) dan responden lelaki hanya terdiri daripada 25 orang (46.3%) sahaja.

Jadual 4.1

Maklumat Demografi (Jantina)

Jantina	Peratus
Lelaki	46.3
Perempuan	53.7
Jumlah	100.0

Terdapat dua kategori umur responden iaitu 18 hingga 20 tahun dan 21 hingga 23 tahun. Majoriti responden kajian berumur di antara 18 hingga 20 tahun iaitu seramai 31 orang atau 57.4% diikuti 42.6% (23 orang) responden yang berumur 21 hingga 23 tahun.

Jadual 4.2

Maklumat Demografi (Umur)

Umur	Peratus
18 – 20	57.4
21 - 23	42.6
Jumlah	100.0

Kebanyakan responden kajian ini terdiri daripada pelajar yang mempunyai kelayakan akademik peringkat Sijil Pelajaran Malaysia (SPM) iaitu 27 orang (50.0%) berbanding kelayakan akademik lain seperti STPM iaitu 10 orang (18.5%) dan Sijil Kemahiran iaitu 17 orang (31.5%).

Jadual 4.3**Maklumat Demografi (Taraf Pendidikan)**

Taraf Pendidikan	Peratus
SPM	50.0
STPM	18.5
Sijil Kemahiran	31.5
Jumlah	100.0

4.2 Dapatan Kajian

Dapatan ini adalah bertujuan untuk menjawab objektif kajian yang telah dibina. Pembersihan data dilakukan terlebih dahulu untuk pembuangan data *extreme* bagi membolehkan data tertabur secara normal. Oleh itu, jadual tahap penilaian yang telah dibina oleh Ghani Hj Taib (1996) dijadikan panduan dalam menentukan tahap berdasarkan nilai skor min. Jadual 4.4 menerangkan interpretasi skor min empat skala.

Jadual 4.4**Jadual Interpretasi Skor Min Empat Skala**

Selang Skala Min	Interpretasi Tahap
1.00 – 2.00	Rendah
2.01 – 3.00	Sederhana
3.01 – 4.00	Tinggi

4.2.1 Persepsi Pelajar Terhadap Bengkel Insentif dan Lonjakan Prestasi Akademik Pelajar

Antara tujuan kajian ini dijalankan adalah untuk melihat persepsi pelajar terhadap Bengkel Insentif dan Lonjakan Prestasi Akademik Pelajar. Berdasarkan Jadual 4.5, dilihat purata keseluruhan nilai skor min bagi aspek persepsi pelajar adalah tinggi iaitu 3.16. Ini menunjukkan tahap persepsi pelajar terhadap Bengkel Insentif dan Lonjakan Prestasi Akademik Pelajar berada pada tahap yang tinggi. Dapatan kajian menunjukkan bahawa item keberkesanan/impak program iaitu 3.48 merupakan min yang paling tinggi diperolehi dari kesemua bahagian manakala Bahagian F iaitu pandangan peserta mencatatkan min terendah iaitu 2.34 namun begitu, ia masih berada pada tahap yang sederhana. Kesimpulannya, pelajar mempunyai persepsi yang tinggi terhadap Bengkel Insentif dan Lonjakan Prestasi Akademik Pelajar.

Jadual 4.5**Persepsi Pelajar Terhadap Bengkel Insentif dan Lonjakan Prestasi Akademik Pelajar**

Persepsi Pelajar	Sp	Min
Bahagian B : Fasiliti Program	0.65	3.47
Bahagian C : Kandungan Program	0.31	3.04
Bahagian D : Pengisian Program	0.55	3.45
Bahagian E : Keberkesanan/Impak Program	0.48	3.48
Bahagian F : Pandangan Peserta	0.46	2.34

4.2.2 Perbezaan Persepsi Dalam Kalangan Pelajar Berdasarkan Jantina

Setelah menjalankan ujian-t, Jadual 4.6 menunjukkan tidak terdapat perbezaan yang signifikan terhadap persepsi secara statistik ($t= .77$; $p>.05$) antara skor min responden lelaki dengan skor min perempuan. Sehubungan dengan itu, tidak terdapat perbezaan persepsi dalam kalangan pelajar berdasarkan jantina.

Jadual 4.6**Perbezaan Persepsi Pelajar Dalam Kalangan Pelajar Berdasarkan Jantina**

Jantina	N	Min	Sp	Nilai t	Df	Sig.
Lelaki	25	3.20	.45			
Perempuan	29	3.12	.34			
				.77	52	.33

4.2.3 Perbezaan Persepsi Dalam Kalangan Pelajar Berdasarkan Umur

Setelah menjalankan ujian-t, Jadual 4.7 menunjukkan tidak terdapat perbezaan yang signifikan dan positif secara statistik ($t= -.24$; $p>.05$) antara skor min peringkat umur. Sehubungan dengan itu, tidak terdapat perbezaan persepsi dalam kalangan pelajar berdasarkan umur.

Jadual 4.7**Perbezaan Persepsi Pelajar Dalam Kalangan Pelajar Berdasarkan Umur**

Umur	N	Min	Sp	Nilai t	Df	Sig.
18 – 20 tahun	31	3.15	.41			
21 – 23 tahun	23	3.17	.38	-.24	52	.97

4.2.4 Perbezaan Persepsi Dalam Kalangan Pelajar Berdasarkan Taraf Pendidikan

Berdasarkan Jadual 4.8, min persepsi dalam kalangan pelajar Pra Diploma Sains bagi Sijil Pelajaran Malaysia (SPM) adalah yang paling tinggi iaitu 3.22 diikuti oleh taraf pendidikan bagi Sijil Kemahiran adalah 3.15 dan taraf pendidikan STPM iaitu 3.00.

Jadual 4.8

Statistik Deskriptif Perbezaan Persepsi Dalam Kalangan Pelajar Berdasarkan Taraf Pendidikan

Taraf Pendidikan	N	Sp	Min
SPM	27	.36	3.22
STPM	10	.54	3.00
Sijil Kemahiran	17	.35	3.15
(Kolej Komuniti/IKBN/ILP dan lain-lain)			
Jumlah	54	.39	3.16

Jadual 4.9

Ujian ANOVA Perbezaan Persepsi Dalam Kalangan Pelajar Berdasarkan Taraf Pendidikan

Variabel Kuasa Dua	Jumlah Kuasa Dua	dK	Min	F	p
Antara Kumpulan	.34	2	.17	1.11	.34
Dalam Kumpulan	7.87	51	.15		
Jumlah	8.22	53			

Ujian ANOVA sehala adalah tidak signifikan secara statistik ($F(2,51) = 1.11$; $p > .05$). Ini menunjukkan tidak terdapat perbezaan min yang signifikan dan positif persepsi dalam kalangan pelajar berdasarkan taraf pendidikan.

4.2.5 Perbezaan Persepsi Dalam Kalangan Pelajar Berdasarkan Kandungan Program (Sebelum Dan Selepas)

Setelah menjalankan ujian-t sampel-sampel padanan, Jadual 4.10 menunjukkan hasil analisis perbandingan purata (min) sebelum dan selepas menyertai Bengkel Insentif dan Lonjakan Prestasi Akademik Pelajar. Hasil daripada analisis menunjukkan bahawa skor min dan sisihan piawai sebelum program adalah 2.28 dan .56 manakala skor min dan sisihan piawai selepas menyertai program adalah 2.96 dan .19. Perbezaan skor min antara sebelum dan selepas menyertai program ialah -.69. Keputusan kajian adalah signifikan ($t = -8.73$, $p <$

.05). Terdapat perbezaan yang signifikan dan positif secara statistik antara skor min kandungan program. Ini menunjukkan bahawa persepsi pelajar terhadap pelaksanaan Bengkel Insentif dan Lonjakan Prestasi Akademik Pelajar telah berubah selepas menyertai program ini.

Jadual 4.10

Perbezaan Persepsi Pelajar Dalam Kalangan Pelajar Berdasarkan Kandungan Program

(Sebelum Dan Selepas)

Kandungan Program	N	Min	Sp	Nilai t	Df	Sig.
Sebelum	54	2.28	.56			
Selepas	54	2.96	.19			
				-8.73	53	.00

4.3 Perbincangan

Kajian ini dijalankan bagi meninjau persepsi pelajar terhadap pelaksanaan Bengkel Insentif dan Lonjakan Prestasi Akademik Pelajar bagi program Pra Diploma Sains PSMZA. Skor min pada tahap tinggi diperolehi bagi kesemua bahagian soalan kecuali pada Bahagian F iaitu pandangan peserta berada pada tahap yang sederhana. Ini menunjukkan tahap persepsi pelajar terhadap Bengkel Insentif dan Lonjakan Prestasi Akademik Pelajar berada pada tahap yang tinggi. Majoriti pelajar mempunyai persepsi yang positif dan dapatan ini disokong oleh kajian yang telah dijalankan oleh Robbins (2002). Hasil dapatan itu menyatakan bahawa persepsi positif merupakan penilaian individu terhadap suatu objek atau informasi dengan pandangan yang positif atau sesuai dengan yang diharapkan dari objek yang dipersepsikan atau dari aturan yang ada. Penyebab munculnya persepsi positif seseorang kerana adanya kepuasan individu terhadap objek yang menjadi sumber persepsinya, adanya pengetahuan individu, serta adanya pengalaman individu terhadap objek yang dipersepsikan.

Hasil dapatan kajian juga menunjukkan tidak terdapat perbezaan persepsi dalam kalangan pelajar berdasarkan faktor demografi responden iaitu jantina, umur dan taraf pendidikan. Jadi, dapat disimpulkan bahawa persepsi pelajar terhadap pelaksanaan Bengkel Insentif dan Lonjakan Prestasi Akademik Pelajar tidak dipengaruhi oleh faktor demografi responden. Dapatan ini adalah bertentangan dengan dapatan kajian Wan Kamarudin (2014) yang menyatakan bahawa perbezaan jantina juga mempengaruhi tahap pengetahuan, sikap, persepsi dan amalan responden. Sebagai contoh, pengetahuan aspek rohani antara lelaki dan perempuan adalah berbeza. Dalam hal ini, responden lelaki didapati lebih mendominasi berbanding dengan responden perempuan. Namun begitu, terdapat juga dapatan kajian yang lepas yang menyokong dapatan kajian ini iaitu menunjukkan tidak terdapat perbezaan signifikan persepsi berdasarkan faktor demografi. Sebagai contoh kajian yang telah dijalankan oleh Ahmad & Tamuri (2010) menunjukkan bahawa faktor-faktor lain iaitu jantina, lokasi sekolah dan bidang pengkhususan guru tidak memberikan signifikan kepada persepsi mereka terhadap penggunaan BBM berasaskan TmM dalam kalangan guru-guru j-QAF. Kajian ini juga mendapati tidak terdapat perbezaan yang signifikan persepsi penggunaan

BBM berasaskan TMM dalam kalangan guru berdasarkan jantina, lokasi sekolah dan bidang pengkhususan mereka.

Dapatan kajian bagi mengenalpasti persepsi dalam kalangan pelajar berdasarkan kandungan program (sebelum dan selepas menyertai program) menunjukkan bahawa keputusan kajian adalah signifikan iaitu terdapat perbezaan yang signifikan dan positif secara statistik antara skor min kandungan program. Ini menunjukkan bahawa persepsi pelajar terhadap pelaksanaan Bengkel Insentif dan Lonjakan Prestasi Akademik Pelajar telah berubah selepas menyertai program ini. Majoriti pelajar beranggapan bahawa kemahiran menyelesaikan masalah, kemahiran kerja berpasukan, kemahiran kritis, kemahiran kepimpinan, kemahiran komunikasi dan kemahiran pengurusan dapat dipertingkatkan setelah menyertai program ini. Ini menimbulkan persepsi yang positif di kalangan pelajar pada Bahagian C iaitu kandungan program. Dapatan ini disokong oleh kajian Ch'ng (2017) iaitu dapat meningkatkan minat dan pencapaian peserta kajian untuk belajar selepas intervensi dijalankan. Isu keprihatinan yang pertama adalah peningkatan minat peserta kajian terhadap topik tersebut. Sebelum intervensi dijalankan, peserta kajian selalu tidak memberi perhatian, membuat kerja sendiri dan berkhayal dalam proses pembelajaran dan pengajaran Sains. Selepas intervensi dijalankan, pemahaman peserta kajian terhadap topik ini dapat menunjukkan peningkatan. Hal ini disokong dengan dapatan analisis soal selidik, temu bual, rekod anekdot, nota lapangan dan ujian kesan tindakan.

5.0 CADANGAN DAN KESIMPULAN

5.1 Cadangan

Melalui dapatan kajian, skor min Bahagian F iaitu pandangan peserta berada pada tahap yang sederhana. Bagi memastikan Bengkel Insentif dan Lonjakan Prestasi Akademik Pelajar ini mendapat impak yang lebih mendalam serta mendapat persepsi yang positif di kalangan pelajar, pengkaji mencadangkan agar penglibatan pelajar dalam program ini adalah secara sukarela. Pensyarah kursus seharusnya mengenal pasti pelajar yang tidak berminat untuk bergiat aktif dalam menyertai apa-apa program yang berkaitan dengan pembelajaran dan pengajaran. Pensyarah dan pihak terlibat perlu memberikan pendedahan atau motivasi kepada pelajar terbabit agar mereka sedar akan kepentingan menghadiri program seumpama ini. Antara halangan yang akan dihadapi ialah komitmen dari pelajar itu sendiri dalam menyiapkan diri untuk menyertai program berbentuk ilmiah seperti ini. Pelaksanaan Bengkel Insentif dan Lonjakan Prestasi Akademik Pelajar ini dilakukan bagi memastikan pelajar mendapat keputusan yang baik dalam peperiksaan akhir bagi sesi Dis 2017. Melalui bengkel ini juga, pelajar juga akan didedahkan dengan teknik dan kaedah yang lebih mudah selain dari kaedah yang biasa dipelajari dari pensyarah kursus mereka.

Pengkaji perlu terlebih dahulu meyakinkan responden bahawa semua maklumat adalah rahsia dan diproses secara berkumpulan untuk tujuan statistik. Pengkaji akan datang perlu mendapatkan persetujuan dan kerjasama dari ketua jabatan untuk mengumpulkan sebilangan responden dalam satu masa dan memberikan penerangan yang jelas tentang tujuan kajian serta memperuntukkan masa tertentu untuk responden menjawab soalan.

Maka, ia dapat mengelakkan keraguan di kalangan responden dan penyelidik berpeluang menerangkan tujuan kajian terlebih dahulu. Sampel responden yang melibatkan beberapa buah politeknik seharusnya digunapakai bagi memastikan keputusan kajian yang lebih tepat dan jitu. Kaedah pengumpulan data juga perlu dipelbagaikan dan tidak hanya fokus kepada kaedah menggunakan soal selidik sahaja. Selain dari kaedah tersebut, kaedah temuduga dan pemerhatian juga boleh dijalankan.

5.2 Kesimpulan

Rumusan dari *Course Review Report (CORR)* keputusan Peperiksaan Akhir sesi Dis 2016 bagi program Pra Diploma Sains di PSMZA mendapati pencapaian pelajar dalam PBM1014 dan PBM1024 adalah sederhana iaitu sekitar 61%. Kesenambungan dari itu, satu bengkel iaitu Bengkel Insentif dan Lonjakan Prestasi Akademik Pelajar bagi program Pra Diploma Sains telah diadakan bagi memulihkan dan meningkatkan prestasi pelajar agar dapat menghasilkan keputusan yang lebih baik pada peperiksaan akhir sesi Dis 2017. Kajian ini bertujuan untuk meninjau persepsi pelajar terhadap pelaksanaan Bengkel Insentif dan Lonjakan Prestasi Akademik Pelajar bagi Program PraDip di PSMZA. Kajian ini melibatkan pelajar semester satu bagi sesi Dis 2017 yang mengambil kursus *Basic Mathematics 1* (PBM1014) dan kursus *Advanced Mathematics 1* (PBM1024). Hasil dari dapatan kajian ini menunjukkan tahap persepsi pelajar terhadap Bengkel Insentif dan Lonjakan Prestasi Akademik Pelajar berada pada tahap yang tinggi dan pelajar mempunyai persepsi yang positif setelah mengikuti bengkel ini. Walaubagaimanapun, dapatan kajian menunjukkan tidak terdapat perbezaan persepsi dalam kalangan pelajar berdasarkan faktor demografi responden iaitu jantina, umur dan taraf pendidikan. Jadi, dapat disimpulkan bahawa persepsi pelajar terhadap pelaksanaan Bengkel Insentif dan Lonjakan Prestasi Akademik Pelajar tidak dipengaruhi oleh faktor demografi responden.

Persepsi pelajar terhadap pelaksanaan Bengkel Insentif dan Lonjakan Prestasi Akademik Pelajar telah berubah selepas menyertai program ini. Majoriti pelajar beranggapan bahawa kemahiran menyelesaikan masalah, kemahiran kerja berpasukan, kemahiran kritis, kemahiran kepimpinan, kemahiran komunikasi dan kemahiran pengurusan dapat dipertingkatkan setelah menyertai program ini. Hal ini telah dibuktikan melalui skor min sebelum program adalah 2.28 dan skor min selepas menyertai program ini adalah 2.96 iaitu meningkat sebanyak 0.68. Penyelidik mendapati bahawa kajian ini telah berjaya mencapai objektifnya iaitu meninjau persepsi pelajar terhadap pelaksanaan Bengkel Insentif dan Lonjakan Prestasi Akademik Pelajar bagi program PraDip di PSMZA. Bagi memastikan kecemerlangan pelajar dalam kursus ini, penyelidik mencadangkan agar Bengkel Insentif dan Lonjakan Prestasi Akademik Pelajar atau program seumpama ini diteruskan pada setiap semester supaya pelajar dapat menimba lebih banyak ilmu serta diberikan pendedahan dan teknik-teknik mudah berkaitan dengan topik yang dipelajari. Penyelidik juga mencadangkan agar fasiliti program iaitu dari segi suasana tempat program mestilah berada dalam keadaan yang kondusif dan juga masa yang diperuntukkan untuk berbengkel mestilah bersesuaian iaitu tidak terhad kepada sehari sahaja. Secara kesimpulannya, lebih banyak kajian seperti ini dijalankan supaya masalah pelajar terutamanya berkaitan pengajaran dan pembelajaran dapat diselesaikan. Sampel responden yang melibatkan beberapa buah politeknik seharusnya digunapakai bagi memastikan keputusan kajian yang lebih tepat dan jitu.

Bengkel Insentif dan Lonjakan Prestasi Akademik Pelajar berkesan dalam meningkatkan prestasi pelajar dan persepsi pelajar telah berubah setelah mengikuti program ini.

RUJUKAN

- Abu Bakar, Z., & Ismail, N. H. A. (2011). Persepsi Dan Sikap Pelajar Terhadap. *Persepsi Dan Sikap Pelajar Terhadap Pendekatan Konstruktivisme Serta Kesan Terhadap Pencapaian Dalam Mata Pelajaran Matematik Di Fakulti Pendidikan Universiti Teknologi Malaysia Zainudin*, 3(December 2010), 2–9.
- Ahmad, S. F., & Tamuri, A. H. (2010). Persepsi Guru Terhadap Penggunaan Bahan Bantu Mengajar Berasaskan Teknologi Multimedia dalam Pengajaran j-QAF. *Journal of Islamic and Arabic Education*, 2(2), 53–64.
Retrieved from https://s3.amazonaws.com/academia.edu.documents/7105092/20.pdf?AWSAccessKeyId=AKIAIWOWYYGZ2Y53UL3A&Expires=1526968916&Signature=7vP50tZDmFILykR7rjJ0eVfuhKA%3D&response-content-disposition=inline%3Bfilename%3DPersepsi_Guru_Terhadap_Penggunaan_Bahan.pdf.
- Azizi Yahaya, Shahrin Hashim, Jamaludin Ramli, Yusof Boon & Abdul Rahman (2007). Menguasai penyelidikan dalam pendidikan. Universiti Teknologi Malaysia: PTS Profesional.
- Ch'ng, L. K. (2017). No Title. *KESAN AKTIVITI HANDS-ON TERHADAP MINAT DAN PENCAPAIAN MURID TAHUN EMPAT DALAM TOPIK SIFAT BAHAN DI KUCHING*, 19. Retrieved from http://www.ipbl.edu.my/portal/penyelidikan/BukuKoleksi/2017/SN/CH%27NG LEE KHENG/ARTIKEL_KAJIAN_TINDAKAN.pdf
- Cohen, L., Manion, L., & Morrison, K. (2011). *Research Methods In Education* (7th ed., Vol. 55). New York: Routledge. http://doi.org/10.1111/j.1467-8527.2007.00388_4.x
- Derani, R. (2004). Persepsi Ibu Bapa Terhadap Faktor-Faktor Keruntuhan Akhlak Remaja Islam Masa Kini: Satu Tinjauan Di Taman Aman Anak Bukit, Alor Setar Kedah., 131. Retrieved from http://www.fp.utm.my/epusatsumber/pdf/fail/ptkghdfwp2/p_2004_5758_5524fd02a33545bb98e6b186be8904e7.pdf
- Gardiner, W.L. 1989. *Forecasting, Planning and the future of information society*. Dlm. *High technology workplace: Integrating technology, management and design for productive work environments*, Goumain, P. (Ed.). 27-39. New York: Van Nostand Reinhold
- Ghani Hj Talib, 1996. *Pembinaan Instrumen: Ceramah Kursus Penyelidikan Pendidikan*,

Anjuran Bahagian Pendidikan Guru, Kementerian Pendidikan Malaysia, 12-13 Ogos 1996.

Kelly, Rob Roy.(2000) Students

Teachers.http://www.rit.edu/~rkelly/html/03_ped/ped_stu1.html

Linacre, J. M. (1994). Sample size and item calibration stability. *Rasch Measurement Transactions*, 7, 328.

Mohammad, S. H., & Mohd Roslan, N. S. (2017). Tahap Kebimbangan Matematik Dan Hubungannya Dengan Pencapaian Pelajar Di Politeknik Muadzam Shah, Pahang. *TAHAP KEBIMBANGAN MATEMATIK DAN HUBUNGANNYA DENGAN PENCAPAIAN PELAJAR DI POLITEKNIK MUADZAM SHAH, PAHANG*, 1–11. Retrieved from http://www.fp.utm.my/epusatsumber/pdffail/ptkghdfwp2/p_2006_6741_87453835a596431a89bd14c15a724c5e.pdf

Mohd. Najib Abdul Ghafar (2003). *Rekabentuk tinjauan soal selidik pendidikan*. Johor Bahru: UMIDAINDUSTRIES Sdn.Bhd

Mohd. Najib Abd Ghaffar (1999). *Penyelidikan pendidikan*. Skudai: Penerbit Akademik Universiti Teknologi Malaysia.

Nasrah Binti Said (2012). *Tahap Kepimpinan Instruksional Dalam Kalangan Pensyarah Politeknik Di Negeri Terengganu*. Universiti Utara Malaaysia

Norziah Othman, Effandi Zakaria & Zanaton Iksan. (2014).

Nilai Dalam Pengajaran Matematik Di Institusi Pengajian Tinggi. *e-Jurnal Penyelidikan dan Inovasi KUIS* Jilid 1(II): 56-68.

Office of Institutional Effectiveness & Analysis, Florida Atlantic University. 2002. Student Perception of Teaching. <http://www.fau.edu/projects/spot/instructor.php> 9

Renga, S., & Dalla, L. (1993). Affect: A critical component of mathematical learning in early childhood. In R.J. Jensen (Ed.). *Research ideas for the classroom: Early childhood mathematics* (pp. 22-39).

New York: Macmillan.

Scarpello, G. (2007). Helping Students Get Past Mathematics Anxiety,

Connecting education and careers, 82(6), 34-35

Seymour, Elaine dan Gutwill, Joshua. (2000), "Student Perception of Learning Gain" http://newtraditions.chem.wisc.edu/Flag/pages/Complete/ProcessTools/MC2Gain_s_srvy.htm - Top

Wan Kamarudin, W. A. Z. (2014). Volume 3 Issue 1 2014 *Academia Journal UiTMT*

(<http://journale-academiauitmt.edu.my/>) 62, 3(1), 62–67. Retrieved from http://journaleacademiauitmt.uitm.edu.my/v2/images/vol4issue12015/Article_03_Volume_4_Issue1_2015.pdf

Zeynivandnezhad, F., Ismail, Z., & Yusof, Y. M. (2012). Mathematics Requirements for Vocational and Technical Education in Iran. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 56(1ctilhe), 410–415. <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2012.09.670>

MEREKABENTUK DAN MEMBANGUNKAN SISTEM PEMANTAUAN DAN KAWALAN OKSIGEN TERLARUT BERASASKAN TEKNOLOGI REVOLUSI INDUSTRI 4.0 UNTUK PENGUSAHA PENTERNAKAN IKAN AIR PAYAU

**Nik Nor Hishamuddin bin Nik Mustapha¹, Kartina binti Yusoff@ Mat Zin²,
Azhar bin Abdullah³**

Polytechnic Kota Bharu, Km 24, Kok Lanas
16450 Ketereh, Kelantan, Malaysia
hishamuddin.poli@1govuc.gov.my
kartina.poli@1govuc.gov.my
azharabdullah.poli@1govuc.gov.my

Abstrak

Penternakan air payau di dalam sangkar di Laguna Pantai Sri Tujuh Tumpat, Kelantan telah dijalankan oleh seramai 100 orang yang melibatkan sebanyak 3015 buah sangkar. Ikan air tawar yang dipelihara di dalam sangkar adalah dari jenis ikan siakap dan ikan kerapu. Tumbesaran haiwan akuakultur ini adalah sangat bergantung dengan kandungan oksigen terlarut (DO) yang terdapat di dalam air. Kandungan oksigen terlarut ini mempunyai hubungkait dengan pasang surut air laut pada siang hari atau di malam hari. Nilai kandungan oksigen terlarut adalah tinggi semasa berlaku kejadian air laut pasang terutamanya pada siang hari dan nilainya akan rendah semasa berlaku kejadian air laut surut terutamanya pada waktu malam hari. Masalah utama kepada pengusaha penternakan ikan air payau ini adalah apabila berlaku kejadian air laut surut dimana akan menyebabkan kerugian pada pihak mereka dimana ikan akan mati kerana mereka tidak dapat bernafas dengan baik disebabkan oleh DO didalam air. Sistem Pemantauan Dan Kawalan Oksigen Terlarut (SPKOT) secara automatik telah dibina untuk memantau kandungan oksigen di dalam air dengan menggunakan sensor DO (Dissolved Oxygen Sensor) yang disambungkan dengan pengawal mikro Node MCU ESP8266 untuk mengawal roda dayung yang akan menghasilkan DO. Sensor DO ini akan mengukur nilai kandungan DO di dalam sangkar setiap 30 saat. Lampu kuning dan roda dayung akan dihidupkan secara automatik apabila nilai DO di antara 5.00 mg/L dan 4.00 mg/L sebagai amaran awal kepada penternak. Lampu merah, siren dan roda dayung akan dihiupkan secara automatik apabila bacaan DO di bawah 4.00 mg/L di mana ini adalah merupakan tahap kritikal. Bacaan DO yang diukur akan disimpan secara automatik didalam google sheet. Hasil daripada penggunaan SPKOT telah dapat membantu penternak ikan dalam memantau DO iaitu dengan mengukur nilai kandungan DO semasa setiap 30 saat 24 jam sehari. Kematian ikan dapat dikurangkan kerana kandungan DO dapat ditambah di dalam sangkar iaitu dengan menghidupkan roda dayung secara automatik apabila berlakunya kejadian surut air laut di mana kandungan DO yang diukur kurang daripada 5.00 mg/L dan akan dimatikannya apabila nila DO lebih daripada 5.00 mg/L.

Kata kunci: oksigen terlarut, ikan air payau, ESP8266, sangkar ikan, sensor.

PENDAHULUAN

Muara sungai adalah merupakan sumber air yang penting untuk kegunaan domestik, industri, pertanian dan akuakultur. Kualiti air yang baik dan ekosistem akuatik yang sihat adalah penting untuk mengekalkan ikan dan bio akuatik lain (Arimoro, 2008). Kejadian air pasang surut adalah satu fenomena semula jadi yang menjejaskan kualiti air (Olausson, 1980). Laguna Pantai Sri Tujuh Tumpat, Kelantan adalah merupakan satu kawasan muara sungai yang sangat sesuai untuk penternakan ikan air payau di dalam sangkar. Terdapat sebanyak 3000 sangkar penternakan ikan air tawar yang melibatkan seramai 100 orang penternak di sekitar kawasan tersebut. Spesies ikan yang diternak di dalam sangkar adalah spesies ikan tilapia dan kerapu hybrid.

Pada hari ini, penternakan ikan dalam sangkar ini telah menyumbang 20 peratus sumber perikanan Negara menurut kata Timbalan Menteri Pertanian dan Industri Asas Tani, Datuk Seri Tajuddin Abdul Rahman (Berita Harian 22 Oktober 2017). Masalah utama di dalam penternakan ikan dalam sangkar ini adalah untuk mengurangkan kadar kematian ikan di dalam sangkar akibat daripada kekurangan kandungan oksigen terlarut (DO) di dalam air. Oksigen terlarut mempunyai kesan terhadap kehidupan ikan terutamanya apabila tahap oksigen terlarut yang rendah (Forouzan et al., 2013). Sumber utama oksigen dalam air adalah berasal dari proses penyebaran udara bebas dan hasil fotosintesis organisma yang hidup di dalam air (Salmin, 2000). Kecepatan penyebaran oksigen dari udara bergantung kepada beberapa faktor utama seperti kekeruhan air, suhu, kemasinan, pergerakan massa air dan udara seperti arus, gelombang dan pasang surut air laut (Odum, 1971).

Kejadian pasang surut air laut adalah merupakan satu faktor yang menentukan kandungan oksigen terlarut di dalam air. Kadar oksigen terlarut adalah lebih tinggi pada masa berlaku air laut pasang dibandingkan kadar oksigen terlarut adalah rendah apabila berlakunya air laut surut (Anggraeni, 2017). Kandungan oksigen terlarut akan menurun menjadi lebih rendah apabila waktu malam menjelma (Eva, 2016). Nilai oksigen terlarut akan kritikal apabila berlakunya air laut surut di waktu malam hari. Ini adalah merupakan masalah utama bagi penternak ikan air tawar di mana mereka terpaksa memantau ternakan mereka apabila berlakunya kejadian air laut surut terutamanya pada malam hari. Ikan akan naik ke permukaan air untuk bernafas apabila oksigen terlarut berkurangan di dalam air. Penternak terpaksa menghidupkan roda pedayung apabila untuk mengelakkan ikan ternakan mereka dari mati kelemasan akibat kekurangan oksigen.

Satu sistem akan direkabentuk untuk membuat pemantauan dengan mengambil bacaan terhadap nilai kandungan DO semasa di dalam air. Sistem ini juga akan mengawal sistem roda dayung secara automatik iaitu dimana sistem roda dayung akan dihidupkan apabila nilai oksigen terlarut yang dibaca kurang daripada 5.0mg/l dan sistem ini akan matikan roda dayung apabila nilai oksigen terlarut yang diukur melebihi 5.0mg/l. Dengan ini kadar kematian ikan dapat dikurangkan kerana oksigen terlarut dapat dihasilkan dengan lebih awal apabila air laut surut. Dengan sistem ini juga nelayan tidak lagi bersusah payah untuk menghidupkan sistem roda dayung secara manual apabila berlaku air laut surut.

OKSIGEN TERLARUT

Oksigen terlarut (DO) diperlukan oleh semua kehidupan untuk penafasan, proses metabolisme atau pertukaran zat yang akan menghasilkan tenaga untuk pertumbuhan dan pembiakan. Disamping itu, oksigen amat diperlukan untuk pengoksidaan bahan-bahan organik (Salmin, 2005). Sama seperti manusia yang memerlukan udara untuk bernafas, begitulah juga dengan kehidupan akuatik seperti ikan air payau juga amat memerlukan oksigen terlarut untuk membolehkannya hidup iaitu bernafas dengan baik di dalam air.

Oksigen terlarut adalah jumlah kandungan gas oksigen (O_2) yang terlarut di dalam air. Gas oksigen akan terlarut di dalam air melalui proses penyerapan oksigen secara langsung dari atmosfera, pergerakan air dan hasil dari sisa fotosintesis tumbuhan akuatik di dalam air. Suhu air dan jumlah air yang bergerak boleh menjejaskan tahap Oksigen terlarut. Oksigen lebih mudah larut dalam air sejuk berbanding air hangat. Nilai kandungan Oksigen terlarut adalah penting dalam menilai kualiti air kerana ia akan mempengaruhi kehidupan organisma atau kehidupan yang hidup di dalam air. Nilai kandungan Oksigen terlarut akan menunjukkan tahap kesihatan air dan keupayaannya menyokong ekosistem tumbuhan dan kehidupan haiwan akuatik. Tahap kandungan Oksigen terlarut yang terlalu tinggi atau rendah akan membahayakan kehidupan akuatik. Pada amnya, paras Oksigen terlarut yang lebih tinggi menunjukkan kualiti air yang lebih baik. Sekiranya tahap Oksigen terlarut terlalu rendah, akan menyebabkan ikan dan organisma lain mungkin mati kerana mereka tidak dapat bernafas dengan baik.

Pada hari yang cerah, tahap DO adalah tinggi di kawasan alga atau tumbuh-tumbuhan akibat daripada proses fotosintesis. Suhu air juga satu faktor yang boleh menjejaskan tahap DO. Air sejuk boleh memegang lebih banyak oksigen di dalamnya berbanding dengan air yang hangat. DO yang mencukupi adalah penting untuk kualiti air yang baik dan perlu untuk semua bentuk kehidupan. Tahap DO yang menurun di bawah 5.0 mg / L menyebabkan tekanan kepada hidupan akuatik. Kepekatan yang lebih rendah menyebabkan tekanan lebih tinggi. Tahap DO yang berada di bawah 1-2 mg / L selama beberapa jam boleh menyebabkan kematian bagi kehidupan akuatik seperti ikan. Kandungan DO di dalam air boleh diukur dengan menggunakan sensor oksigen terlarut (Dissolved Oxygen Sensor – DO Sensor).

KOMPONEN DAN METHODOLOGI

Sensor DO adalah sensor yang digunakan dengan Arduino untuk mengukur nilai kepekatan oksigen terlarut di dalam air. Kepekatan oksigen boleh diukur dengan menggunakan unit milligram per liter (mg/L) atau bahagian per juta (ppm). 1 mg/L adalah bersamaan dengan 1 ppm. Satu mikromolek oksigen adalah sama dengan 0,022391 miligram, dan unit ini biasanya digunakan dalam kajian lautan. Oleh itu, 100 umol / L O_2 bersamaan dengan 2.2 mg / L O_2 . Sensor yang digunakan dalam sistem ini adalah dari jenama Atlas Scientific di mana ianya mempunyai julat bacaan 0.01 – 35.99 mg/l.

Rajah 1 : Sensor DO yang digunakan

Penggunaan roda dayung (paddlewheel) adalah merupakan salah satu kaedah untuk menghasilkan oksigen terlarut di dalam air. Roda dayung ini menggunakan hubungan udara ke air untuk memindahkan oksigen dari udara di atmosfera ke badan air. Ianya amat sesuai digunakan dalam bidang akuakultur untuk pembiakan haiwan akuatik seperti penternakan ikan air tawar atau menanam tumbuhan akuatik untuk makanan. Roda pendayung ini menggunakan motor elektrik AC untuk berfungsi. Roda dayung biasanya dipasang di atas pelampung atau pelantar.

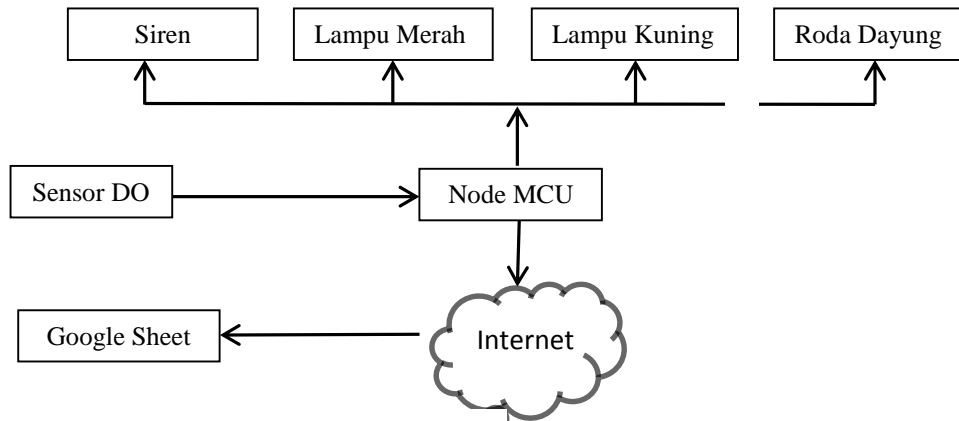
Rajah 2 : Roda dayung

NodeMCU ESP8266 adalah merupakan pengawal mikro yang mempunyai cip Wifi yang digunakan untuk mengawal atau peralatan elektronik atau elektronik melalui internet. Ia mempunyai 10 input/output digital dan 1 input analog. Data yang yang dibaca samada melalui input analog atau digital boleh dihantar ke google sheet untuk dianalisa. Para penyelidik tidak perlu lagi berada di lokasi data diambil, mereka boleh memantau dan menganalisa data melalui aplikasi google sheet di telefon atau di computer pada bila-bila masa dan di mana sahaja ditempat yang ada isyarat internet.

Rajah 3 : NodeMCU ESP8266

Sistem Pemantauan dan Kawalan Oksigen Terlarut secara automatik (SPKOT) direkabentuk dengan berdasarkan gambarajah blok dibawah :-

Gambarajah 5 : Gambarajah blok sistem SPKOT

Sensor DO disambungkan ke pin A0 pada NodeMCU Esp8266. Kandungan DO di dalam air yang dibaca setiap saat oleh sensor DO dan nilainya akan dipaparkan pada paparan LCD yang disambungkan pada pin digital D2 dan D3. Siren amaran akan disambungkan pada pin D4 dengan melalui suis relay. Suis relay ini akan menghidupkan dan mematikan siren secara automatik dengan berdasarkan kepada nilai DO yang dibaca oleh sensor DO seperti di dalam jadual 1.

Lampu amaran AC 240V berwarna kuning disambungkan ke pin D5 melalui suis relay untuk memberitahu kandungan DO semasa di dalam air adalah rendah. Lampu amaran AC 240V berwarna merah disambungkan ke pin D6 melalui suis relay untuk memberitahu kandungan DO semasa di dalam air adalah tersangat rendah.

Roda pendayung disambung pada pin D7 pada Arduino Uno juga melalui suis relay yang mana ianya berfungsi untuk menghidupkan atau mematikan roda pendayung mengikut bacaan sensor DO seperti dalam jadual 1 di bawah.

Bacaan Sensor DO (mg/l)	Siren	Roda Dayung	Lampu Kuning	Lampu Merah
DO ≤ 4.00	ON	ON	OFF	ON
4.0 < DO < 5.00	OFF	ON	ON	OFF
DO ≥ 5.00	OFF	OFF	OFF	OFF

Jadual 1 : Keadaan yang akan berlaku mengikut nilai kandungan oksigen terlarut.

Parameter yang perlu disetkan pada NodeMCU ESP8266 di dalam aturcara ialah nama rangkaian internet yang digunakan, kata laluan untuk kerangkaian yang digunakan dan 'google scrip ID' untuk membolehkan data daripada NodeMCU ESP8266 disimpan pada google sheet.

```
const char* ssid = "Hishammudin";
const char* password = "tm01234567890";

// Google Sheets ID
const char *GScriptId = "AKfycbyULgboJDtSjMzGa9QHOBCHMc0EntQndHxAbAlZefg_WbOiv3IK";
```

Gambarajah 6 : Setting pada NodeMCU Esp8266.

Parameter di dalam google script editor yang perlu disetkan ialah alamat URL 'google sheet', 'column' dan 'row' pada 'google sheet' seperti di dalam gambarajah di bawah ini.

```
// Paste the URL of the Google Sheets starting from https thru /edit
// For e.g.: https://docs.google.com/.../edit
//https://docs.google.com/spreadsheets/d/1Gjg2YNjZNqbn6sAH80wsYk71thg1J87-b2m4PQct2qw/edit#gid=1320620840
var ss = SpreadsheetApp.openByUrl("https://docs.google.com/spreadsheets/d/1Gjg2YNjZNqbn6sAH80wsYk71thg1J87-b2m4PQct2qw/edit");
var summarySheet = ss.getSheetByName("Ringkasan");
var dataLoggerSheet = ss.getSheetByName("BacaData");

// Get last edited row from DataLogger sheet
var row = dataLoggerSheet.getLastRow() + 1;

// Start Populating the data
dataLoggerSheet.getRange("A" + row).setValue(row -1); // ID
dataLoggerSheet.getRange("B" + row).setValue(dateTime); // dateTime
dataLoggerSheet.getRange("C" + row).setValue(dateTime); // dateTime
dataLoggerSheet.getRange("D" + row).setValue(tag1); // tag
dataLoggerSheet.getRange("E" + row).setValue(value1); // value
dataLoggerSheet.getRange("F" + row).setValue(tag2); // tag
dataLoggerSheet.getRange("G" + row).setValue(value2); // value
```

Gambarajah 7 : Setting pada google script.

DAPATAN KAJIAN

SPKOT yang telah dipasang di dalam sangkar penternakan air tawar di Laguna Tumpat telah memberi manfaat yang sangat besar kepada penternak ikan air tawar di dalam sangkar. Sistem ini telah berjaya mengurangkan kadar kerugian kematian ikan disebabkan oleh kekurangan DO di dalam air. Sistem SPKOT ini akan memberi amaran kepada para

perternak ikan air tawar pada peringkat awal dan sistem ini juga akan menghidupkan roda dayung secara automatik apabila tahap DO di dalam air rendah. Sistem ini telah bertindak seperti di dalam jadual 3 di bawah.

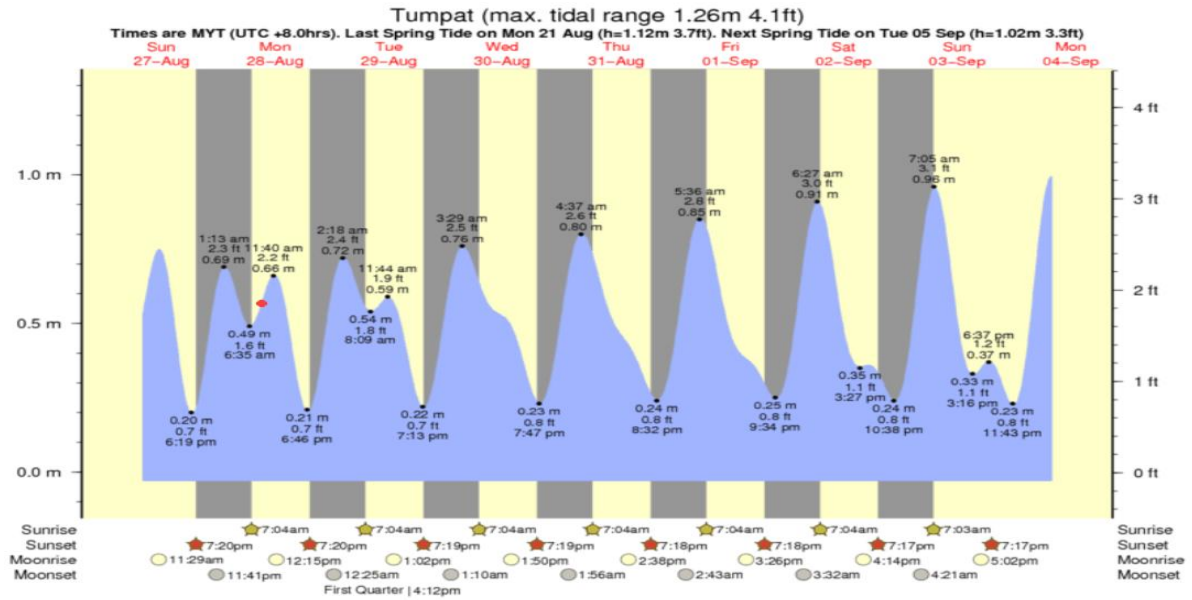
Bacaan Sensor DO (mg/l)	Siren	Roda Dayung	Lampu Kuning	Lampu Merah	Catatan
DO ≤ 4.00	ON	ON	OFF	ON	Kandungan oksigen terlarut sangat rendah
4.0 < DO < 5.00	OFF	ON	ON	OFF	Kandungan oksigen terlarut rendah
DO ≥ 5.00	OFF	OFF	OFF	OFF	Kandungan oksigen terlarut normal/tinggi

Jadual 2 : Keputusan dan keadaan yang berlaku mengikut kandungan DO yang diukur

Para penternak ikan air tawar tidak lagi perlu bergegas ke tempat penternakan ikan di dalam sangkar di tengah-tengah laguna terutamanya pada waktu malam untuk menghidupkan roda dayung apabila berlaku air surut kerana sistem SPKOT telah mengawal sepenuhnya operasi tersebut. Para penternak dan pengawai perikanan boleh menyemak nilai semasa DO melalui google sheet. Data DO semasa yang disimpan pada google sheet adalah seperti di dalam gambarajah di bawah

ID	Tarikh	Masa	DO
2	8/28/2017	7:55:06 AM	5.35
3	8/28/2017	7:55:40 AM	5.35
4	8/28/2017	7:56:15 AM	5.35
5	8/28/2017	7:56:49 AM	5.35
6	8/28/2017	7:57:23 AM	5.37
7	8/28/2017	7:57:58 AM	5.35
8	8/28/2017	7:58:32 AM	5.35
9	8/28/2017	7:59:07 AM	5.36
10	8/28/2017	7:59:42 AM	5.36
11	8/28/2017	8:00:17 AM	5.37
12	8/28/2017	8:00:52 AM	5.37
13	8/28/2017	8:01:26 AM	5.37
14	8/28/2017	8:02:03 AM	5.40
15	8/28/2017	8:02:37 AM	5.38
16	8/28/2017	8:03:12 AM	5.40
17	8/28/2017	8:03:46 AM	5.40
18	8/28/2017	8:04:21 AM	5.39

Gambarajah 8 : Data DO yang disimpan di dalam google sheet.

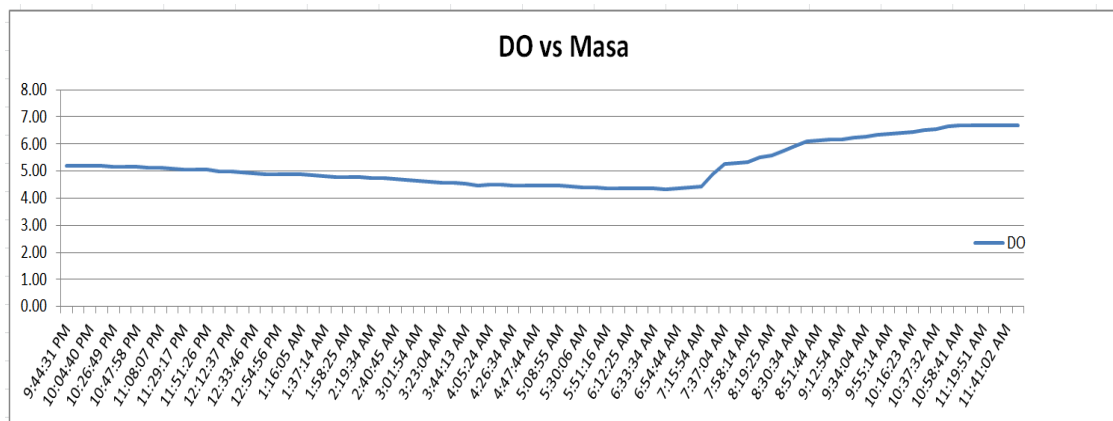
Gambarajah 9 : Graf pasang surut air laut di stesen Genting Tumpat

Apabila dibuat perbandingan di antara gambarajah 8 dan gambarajah 9 kita dapat membuat kesimpulan seperti di dalam jadual 4.

Bi l	Tarikh	Masa	Status Pasang Surut Air Laut	Ketinggian Air Laut (meter)	Data DO Dari Google Sheet	Lampu Kuning	Lampu Merah	Siren	Roda Dayung
1	28/08/2017	1.13 AM	Pasang	0.69	4.87	ON	OFF	OFF	OFF
2	28/08/2017	6.35 AM	Surut	0.49	4.35	ON	OFF	OFF	OFF
3	28/08/2017	11.40 AM	Pasang	0.59	6.69	OFF	OFF	OFF	OFF
4	28/08/2017	6.46 PM	Surut	0.21	5.32	OFF	ON	ON	ON
5	29/08/2017	2.18 AM	Pasang	0.72	4.71	ON	OFF	OFF	OFF
6	29/08/2017	8.09 AM	Surut	0.54	5.34	ON	OFF	OFF	OFF

7	29/08/2017	11.44 AM	Pasang	0.59	6.81	OFF	OFF	OFF	OFF
8	29/08/2017	7.13 PM	Surut	0.22	5.09	ON	ON	ON	ON

Jadual 3 : Jadual perbandingan pasang surut air dengan nilai DO dan tindakan yang dilakukan oleh SPKOT.

Gambarajah 10 : Graf kepekatan oksigen terlarut di waktu malam.

RUMUSAN / SARANAN /IMPAK

1. SPKOT yang dipasang di tapak perternakan ikan air tawar di Laguna Tumpat ini telah Berjaya mengurangkan kadar kematian ikan yang disebabkan oleh kekurangan oksigen terlarut di dalam air. Kepekatan nilai oksigen terlarut semasa diukur setiap 30 saat. Roda dayung akan dihidupkan secara automatik apabila nilai oksigen terlarut kurang daripada 5.0 mg/L di mana kandungan oksigen terlarut terlarut di dalam air akan dihasilkan dan roda dayung akan dimatikan secara automatik apabila nilai semasa oksigen terlarut melebihi atau sama dengan 5.0 mg/L.
2. Nilai oksigen terlarut semasa yang diukur setiap 30 saat akan disimpan secara berterusan pada google sheet di dalaam google drive. Data ini mungkin dapat digunakan untuk membuat analisa atau perbandingan untuk mengenalpasti musim yang sesuai untuk menternak ikan dan untuk mengetahui kesan perubahan cuaca terhadap tumbesaran ikan.

Rujukan

- Anggraeni Puspitasari¹ , Ana Hidayati Mukaromah² , Fandhi Adi Wardoyo², 2017 .
Pengaruh pasang dan surut air laut terhadap kadar zat organik dan oksigen terlarut pada air sumur di kelurahan Tanjung Mas Semarang
- Arimoro, F. O.; Iwegbue, C. M. A and Osiobe, O. 2008. Effects of industrial waste on the physical and chemical characteristics of a tropical coastal river.
- Eva Lia Risky Sinaga, Ahmad Muhtadi dan Darma Bakti, 2016. Profil suhu, oksigen terlarut, dan pH secara vertikal selama 24 jam di Danau Kelapa Gading Kabupaten Asahan Sumatera Utara
- Forouzan Bagherzadeh Lakani, 2013. Effect of different oxygen levels on growth performance, stress response and oxygen consumption in 2 weight groups of great sturgeon *Huso huso*
- ODUM, E.P. 1971. *Fundamental of ecology*. W.B. Saunder Com. Philadelphia
- Olausson , E. and Cato, I. 1980. *Chemistry and biogeochemistry of estuaries*. New york: John Wiley.
- SALMIN. 2000. Kadar oksigen terlarut di perairan Sungai Dadap, Goba, Muara Karang dan Teluk Banten. Dalam : *Foraminifera sebagai bioindikator pencemaran*, hasil studi di Perairan Estuarin Sungai Dadap, Tangerang
- W. O. WAN Maznah, Sharifah Rahmah, Chiew Chin Lim, Wan Ping Lee, Kaniz Fatema & Mansor Mat Isa, 2016. Effects of tidal events on the water quality in the Merbok Estuary, Kedah, Malaysia
- <https://www.bharian.com.my/berita/nasional/2017/10/340568/80-peratus-bekalan-ikan-dari-laut>

KESEDIAAN PENGGUNAAN PENGAJARAN DAN PEMBELAJARAN BERASASKAN *BLENDED LEARNING* DIKALANGAN PELAJAR PROGRAM DIPLOMA KEJURUTERAAN ELEKTRIK KOMUNIKASI, (DEP), POLITEKNIK KOTA BHARU

Rosmaizura Binti Abd Razib¹, Zawiah Binti Zakaria², Rosmaria Binti Ariffin³

Jabatan Kejuruteraan Elektrik,
Politeknik Kota Bharu, Km 24 Kok Lanas,
16450, Ketereh Kelantan, Malaysia.
Email: rosmaizura@pkb.edu.my
Email: zawiah@pkb.edu.my
Email: rosmaria@pkb.edu.my

Abstrak

Kemajuan teknologi maklumat dan komunikasi, pada masa kini berkembang dengan sangat pesat, terutamanya dalam bidang pendidikan. Pendidikan pada masa kini mengalami revolusi yang begitu cepat dimana pembelajaran konvensional tidak lagi di amalkan sepenuhnya. Terdapat pelbagai kaedah penyampaian pengajaran dan pembelajaran (PdP) yang di amalkan pada masa kini seiring dengan perkembangan teknologi yang pesat berlaku contohnya PdP berasaskan blended learning. Kajian ini bertujuan untuk mengenal pasti tahap kesediaan pelajar terhadap amalan pengajaran dan pembelajaran berasaskan blended learning (BL) di Politeknik Kota Bharu (PKB). Amalan BL ini direalisasikan menerusi Curriculum Information Document Online System (CIDOS) di PKB. Kajian memberi fokus kepada tahap kesediaan pelajar dari segi pengetahuan, sikap dan kemahiran teknologi maklumat dan komunikasi (ICT). Kajian ini dilakukan terhadap 100 orang pelajar daripada program Diploma Kejuruteraan Elektronik, Komunikasi (DEP), sesi Jun 2018. Kajian ini adalah berbentuk deskriptif yang menggunakan soal selidik sebagai instrumen kajian. Data yang diperolehi dianalisis dengan menggunakan perisian IBM SPSS 20 untuk mendapatkan nilai kekerapan, peratus dan min. Hasil dapatan kajian menunjukkan bahawa tahap kesediaan pelajar terhadap penggunaan blended learning adalah berada pada tahap yang tinggi dengan nilai min keseluruhan 3.63. Kajian ini menunjukkan pelajar bersedia untuk menggunakan blended learning di mana gaya pembelajaran ini membantu mereka dalam meningkatkan pembelajaran mereka. Adalah menjadi tanggungjawab para pendidik atau pihak pengurusan untuk terus meningkatkan persekitaran pembelajaran yang terbaik untuk pelajar dalam mencapai matlamat pembelajaran.

Kata kunci: *Pengajaran dan Pembelajaran, blended learning*

1.0 PENGENALAN

Kemajuan teknologi maklumat dan komunikasi, pada masa kini berkembang dengan sangat pesat, terutamanya dalam bidang pendidikan. Pendidikan pada masa kini mengalami revolusi yang begitu cepat dimana pembelajaran konvensional tidak lagi di amalkan sepenuhnya. Terdapat pelbagai kaedah penyampaian pengajaran dan pembelajaran (PdP) yang di amalkan pada masa kini seiring dengan perkembangan teknologi yang pesat berlaku contohnya PdP berasaskan *blended learning*.

Blended learning telah muncul sekitar tahun 2000 dan berfungsi untuk menyokong pembelajaran tradisional (Marsh, 2012). *Blended Learning* berasal dari kata *Blended* dan *Learning*. *Blend* membawa maksud campuran dan *Learning* bermaksud belajar. Dari kedua dua unsur kata tersebut dapat diketahui bahawa konsep *blended learning* ini merupakan percampuran pola belajar. Menurut Mosa, Yoo, dan Sheets (2011), pola belajar yang dicampurkan adalah dua unsur utama iaitu pembelajaran di kelas dan *online learning*. Dalam pembelajaran *online* ini terdapat pembelajaran menggunakan jaringan internet yang di dalamnya ada pembelajaran daripada web. Dalam pembelajaran atas talian terdapat pembelajaran yang menggunakan jaringan internet yang di dalamnya ada pembelajaran berasaskan web. Martin & Keith (2005) pula mendefinisikan *blended learning* sebagai penggabungan atau percampuran teknologi berasaskan web untuk mencapai matlamat pendidikan dan juga menggabungkan sebarang bentuk teknologi pengajaran melalui latihan bersemuka (face- to- face) diterajui pengajar. Manakala menurut Rooney (2003), *blended learning* merupakan satu konsep pembelajaran hybrid iaitu dengan mengintegrasikan elemen-elemen e-pembelajaran dalam kelas tradisional. Terdapat ahli penyelidikan lain memberi pendapat lebih luas berkenaan *blended learning* ini seperti Whitelock & Jeffs (2003) menyatakan *blended learning* merupakan satu gabungan bersepadu pembelajaran tradisional (face-to-face) dengan pendekatan web dalam talian, gabungan media dan alat-alat yang digunakan dalam persekitaran e-pembelajaran dan juga gabungan beberapa pendekatan pedagogi tanpa mengira pembelajaran penggunaan teknologi

Pelan Pembangunan Pendidikan Malaysia 2013–2015 yang diperkenalkan pada September 2013, mengandungi 11 anjakan utama untuk mentransformasikan sistem pendidikan negara. Dengan mengambilkira anjakan 7 Pelan Pembangunan Pendidikan Malaysia 2013–2015 itu, iaitu memanfaatkan ICT bagi meningkatkan kualiti pembelajaran di Malaysia maka penggunaan *blended learning* telah diperkenalkan di semua Politeknik Kementerian Pendidikan Malaysia termasuklah di Politeknik Kota Bharu (PKB).

Konsep Pembelajaran berasaskan *blended learning* yang diamalkan di semua Politeknik Malaysia memberi fokus kepada pedagogi abad ke-21 yang mengabungkan pembelajaran tradisional (bersemuka) dan pembelajaran secara atas talian. Jabatan Pengajian Politeknik berdasarkan keputusan CAP e-Pembelajaran KPM (2014) telah menetapkan bahawa 50% dari kursus yang anjurkan oleh IPTA mestilah berlaku secara atas talian menggunakan pendekatan *blended learning*. Konsep pembelajaran *blended learning* yang diamalkan di Politeknik Malaysia diolah setelah mengambilkira keistimewaan politeknik sebagai institusi pengajian teknikal dan latihan vokasional (*Technical Educational and Vocational Training - TVET*). Memandangkan pembelajaran amali atau praktikal yang menjadi tunggak utama

institusi TVET, maka ia masih dikekalkan pembelajaran secara bersemuka namun teori akan dijalankan secara atas talian. *Blended learning* dilaksanakan di PKB menerusi sistem pengurusan pembelajaran (learning management system-LMS) sendiri yang dikenali sebagai Polytechnic E-Learning Portal. Sistem ini menggunakan sumber terbuka iaitu Cidos. Cidos merupakan sistem pembelajaran yang digunakan secara meluas dalam bidang pendidikan di Politeknik seluruh Malaysia kerana ciri-cirinya yang memenuhi keperluan PdP.

1.1 **Pernyataan Masalah**

Amalan PdP secara *blended learning* telah banyak dilaksanakan oleh institusi-institusi pendidikan seluruh negara kerana ianya adalah sesuai dan menepati kehendak PdP yang terkini. Tujuan utama kebanyakan institusi-institusi pendidikan ini melaksanakan PdP secara *blended learning* adalah untuk menyediakan persekitaran pembelajaran berpusatkan pelajar untuk membolehkan pelajar menjana pemikiran dan pengetahuan sendiri tanpa bergantung kepada pensyarah. PKB tidak terkecuali daripada meletakkan dasar agar PdP turut dilaksanakan dalam bentuk *blended learning* iaitu menerusi Cidos. Cidos digunakan secara meluas di PKB kerana ciri-cirinya yang memenuhi keperluan PdP. Tambahan lagi, Pelan Pembangunan Pendidikan Malaysia (Pendidikan Tinggi) 2015-2025 yang telah dilancarkan meminta semua institusi pengajian tinggi (IPT) menjalankan PdP berasaskan *blended learning*. Justeru itu, PdP berasaskan *blended learning* ini perlu dijalankan bukan sahaja bagi memenuhi polisi IPT itu sendiri bahkan memenuhi aspirasi pendidikan negara. Walau bagaimanapun, di sebalik polisi yang ditetapkan dan kemudahan yang disediakan, kesediaan pihak pelajar sendiri untuk mengikuti proses pembelajaran menggunakan Cidos menerusi pendekatan *blended learning* tidaklah di ketahui. Justeru itu, kajian ini berhasrat untuk mengenal pasti kesediaan pelajar terhadap amalan pembelajaran berasaskan *blended learning* di PKB.

1.2 **Objektif Kajian**

- i. Mengkaji tahap kesediaan pelajar terhadap amalan pembelajaran *blended learning* berdasarkan pengetahuan.
- ii. Mengkaji tahap kesediaan pelajar terhadap amalan pembelajaran *blended learning* berdasarkan sikap.
- iii. Mengkaji tahap kesediaan pelajar terhadap amalan pembelajaran *blended learning* berdasarkan kemahiran teknologi.

2.0 **SOROTAN KAJIAN**

Pelbagai kajian berkaitan *blended learning* telah dijalankan. Antaranya kajian untuk mengetahui persepsi pelajar dan guru terhadap *blended learning*, pembangunan modul *blended learning* dan sebagainya. Sebagai contoh kajian Penerimaan pelajar terhadap kursus *blended learning* di universiti telah dikaji oleh Tselios et al. (2011). Dapatan

melaporkan kemudahan dan kebergunaan modul memberi kesan positif kepada sikap pelajar terhadap pembelajaran *blended learning*.

Di Malaysia, kajian berkaitan *blended learning* turut mendapat perhatian. Haryani Haron et al. (2012) mengkaji penggunaan *blended learning* dalam kalangan ahli akademik di salah sebuah IPT di Malaysia. Dapatan menunjukkan hanya 13 peratus ahli akademik yang melaksanakan *blended learning* ini. Faktor yang menggalakkan ahli akademik tersebut mengimplementasikan *blended learning* ialah anggapan kebergunaan sistem, matlamat pembelajaran dan kecenderungan terhadap teknologi pendidikan.

Sementara itu, persepsi instruktur terhadap penggunaan *blended learning* dalam P&P telah dikaji oleh Wong et al. (2012). Antara maklum balas instruktur dalam kajian tersebut ialah masalah capaian internet menjadi isu utama menyebabkan proses PdP berasaskan *blended learning* terganggu. Kajian Deborah dan Lee (2013) yang berkaitan persepsi pelajar *blended learning* melaporkan pelajar menghargai kelas yang berasaskan *blended learning* namun masih ragu-ragu untuk menerima perubahan. Kazu dan Demirkol (2014) telah menjalankan kajian terhadap keberkesanan pembelajaran teradun ke atas pencapaian akademik pelajar-pelajar di sebuah sekolah menengah. Hasil kajian beliau menunjukkan bahawa pelajar yang belajar di dalam persekitaran pembelajaran teradun, prestasi akademiknya adalah lebih baik berbanding pelajar yang belajar dalam persekitaran tradisional. Menurut beliau lagi prestasi akademik pelajar juga meningkat apabila pembelajaran secara atas talian digabungkan dengan pembelajaran secara bersemuka.

3.0 METODOLOGI

Kajian ini dijalankan di Jabatan Kejuruteraan Elektrik (JKE) Politeknik Kota Bharu. Seramai 100 orang pelajar daripada program Diploma Kejuruteraan Elektronik (Komunikasi, DEP), sesi Jun 2018 telah di pilih secara rawak sebagai sampel kajian.

Kajian ini menggunakan borang soal selidik yang diubahsuai daripada Yahaya dan Ning (2011). Borang soal selidik yang digunakan mengandungi tiga (3) bahagian; Bahagian I: Demografi Responden, Bahagian II: kesediaan pelajar terhadap amalan pembelajaran *blended learning* berdasarkan pengetahuan, Bahagian III: kesediaan pelajar terhadap amalan pembelajaran *blended learning* berdasarkan sikap dan Bahagian IV: kesediaan pelajar terhadap amalan pembelajaran *blended learning* berdasarkan kemahiran teknologi.

Instrumen borang soal selidik yang dibangunkan menggunakan skala likert berdasarkan lima skala tahap persetujuan responden. Lima skala yang digunakan dalam borang soal selidik ini adalah seperti berikut:

Jadual 1 : Skala Likert Soal Selidik

Skor	Pernyataan Item
1	Sangat tidak setuju
2	Tidak setuju
3	Tidak pasti
4	setuju
5	Sangat setuju

Data dianalisis dengan menggunakan perisian *Statistical Packages of Social Sciences 20.0 (SPSS)* untuk mendapatkan kekerapan, peratusan dan min bagi setiap item.

4.0 ANALISA DAN KEPUTUSAN

Dapatan kajian dibahagikan kepada empat bahagian iaitu bahagian; (1) demografi responden, (2) Tahap kesediaan pelajar terhadap PdP berasaskan *blended learning* berdasarkan pengetahuan, (3) Tahap kesediaan pelajar terhadap PdP berasaskan *blended learning* berdasarkan sikap, (4) Tahap kesediaan pelajar terhadap PdP berasaskan *blended learning* berdasarkan kemahiran teknologi.

Analisa dapatan kajian dilakukan berdasarkan interpretasi nilai skor min tiga tahap seperti Jadual 2 di bawah:

Jadual 2: Tahap Nilai Skor Min

Nilai Skor Min	Tahap
3.50 hingga 5.00	Tinggi
2.50 hingga 3.49	Sederhana
1.00 hingga 2.49	Rendah

Sumber: Wiersma, 1995

4.1 Demografi responden

Seramai 100 orang responden telah menjawab borang soal selidik yang diedarkan. Daripada 100 orang responden, didapati bahawa 43 responden ialah lelaki iaitu sebanyak 43% manakala 57 responden ialah perempuan iaitu sebanyak 57%. Ini menunjukkan bahawa jumlah responden bagi perempuan adalah jauh lebih banyak daripada jumlah responden lelaki. Jadual 3 menunjukkan kekerapan dan peratus responden dalam kajian mengikut jantina.

Jadual 3: kekerapan dan peratus responden mengikut jantina

		JANTINA			
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	LELAKI	43	43.0	43.0	43.0
	PEREMPUAN	57	57.0	57.0	100.0
	Total	100	100.0	100.0	

Jadual 4 di bawah menunjukkan kekerapan dan peratus responden dalam kajian mengikut umur. Responden terdiri daripada 3 peringkat umur iaitu peringkat yang pertama berumur di antara 18-19 tahun kekerapannya adalah 63, peringkat yang kedua berumur di antara 20-21 tahun kekerapannya adalah 32 dan yang ketiga lebih dari 21 tahun kekerapannya adalah 5.

Jadual 4: kekerapan dan peratus responden mengikut umur

		UMUR			
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	18 - 19 TAHUN	63	63.0	63.0	63.0
	20 - 21 TAHUN	32	32.0	32.0	95.0
	>21 TAHUN	5	5.0	5.0	100.0
	Total	100	100.0	100.0	

Jadual 5 di bawah menunjukkan kekerapan dan peratus responden dalam kajian mengikut bangsa. Majoriti responden adalah berbangsa melayu iaitu seramai 96 orang, diikuti oleh bangsa Cina; 2 orang, India; 1 orang dan lain-lain: 1 orang.

Jadual 5: Kekerapan dan peratus responden dalam kajian mengikut bangsa

		BANGSA			
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	MELAYU	96	96.0	96.0	96.0
	CINA	2	2.0	2.0	98.0
	INDIA	1	1.0	1.0	99.0
	LAIN-LAIN	1	1.0	1.0	100.0
	Total	100	100.0	100.0	

Jadual 6 di bawah menunjukkan kekerapan dan peratus responden dalam kajian mengikut semester. Respondan daripada semester 1; 38 orang, semester 2; 5 orang, semester 3; 24 orang, semester 4; 5 orang dan semester 5 28 orang.

Jadual 6: Kekerapan dan peratus responden mengikut semester

		SEMESTER			
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	SATU	38	38.0	38.0	38.0
	DUA	5	5.0	5.0	43.0
	TIGA	24	24.0	24.0	67.0
	EMPAT	5	5.0	5.0	72.0
	LIMA	28	28.0	28.0	100.0
	Total	100	100.0	100.0	

4.2. Tahap kesediaan pelajar berdasarkan pengetahuan

Dapatan keseluruhan daripada analisa yang dijalankan bagi mengkaji tahap kesediaan pelajar terhadap PdP berasaskan Blended learning berdasarkan pengetahuan adalah seperti Jadual 7. Hasil analisa mendapati bahawa tahap pengetahuan pelajar berada pada tahap sederhana dengan min keseluruhan sebanyak 3.26.

Jadual 7: Statistik nilai min bagi setiap pernyataan bagi mengkaji tahap kesediaan pelajar berdasarkan pengetahuan

		Statistics						
		Saya sedar bahawa blended learning di aplikasikan di PKB	Saya tahu bahawa banyak bahan pembelajaran boleh diperolehi dari blended learning	Saya mempunyai pengetahuan yang cukup untuk menggunakan kaedah pembelajaran blended learning	Saya sedar bahawa blended learning mempunyai banyak kelebihan	Saya tahu bahawa saya akan ketinggalan jika tidak menggunakan blended learning	Saya tahu bahawa blended learning boleh meningkatkan pencapaian akademik saya	Saya tahu bahawa pembelajaran blended learning merupakan satu keperluan masa kini
N	Valid	100	100	100	100	100	100	100
	Missing	0	0	0	0	0	0	0
Mean		4.0300	4.0500	3.4900	3.9300	3.8200	3.7500	3.7100
Std. Deviation		.82211	.75712	.85865	.79462	.85729	.82112	.87957
Percentiles	100	5.0000	5.0000	5.0000	5.0000	5.0000	5.0000	5.0000

Dapatan bagi pernyataan pertama “Saya sedar bahawa *blended learning* di aplikasikan di PKB” sebagaimana Jadual 8. Didapati 57% pelajar setuju dengan pernyataan ini, diikuti dengan 27% sangat setuju, 8% tidak pasti dan 8% tidak setuju. Min bagi pernyataan pertama ini berada di tahap tinggi iaitu 4.03.

Jadual 8: Kekekapan dan peratus responden bagi pernyataan 1: “Saya sedar bahawa *blended learning* di aplikasikan di PKB”

Saya sedar bahawa *blended learning* di aplikasikan di PKB

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Tidak Setuju	8	8.0	8.0	8.0
Tidak Pasti	8	8.0	8.0	16.0
Setuju	57	57.0	57.0	73.0
Sangat Setuju	27	27.0	27.0	100.0
Total	100	100.0	100.0	

Jadual 9 menunjukkan analisa pernyataan kedua, “Saya tahu bahawa banyak bahan pembelajaran boleh diperolehi dari *blended learning*” didapati 55% pelajar setuju dengan pernyataan ini, diikuti dengan 27% sangat setuju, 14% tidak pasti dan 4% tidak setuju. Min bagi pernyataan kedua ini berada di tahap tinggi iaitu 4.05.

Jadual 9: Kekekapan dan peratus responden bagi pernyataan 2: “Saya tahu bahawa banyak bahan pembelajaran boleh diperolehi dari *blended learning*”

Saya tahu bahawa banyak bahan pembelajaran boleh diperolehi dari *blended learning*

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Tidak Setuju	4	4.0	4.0	4.0
Tidak Pasti	14	14.0	14.0	18.0
Setuju	55	55.0	55.0	73.0
Sangat Setuju	27	27.0	27.0	100.0
Total	100	100.0	100.0	

Jadual 10 pula menunjukkan analisa pernyataan ketiga, “Saya mempunyai pengetahuan yang cukup untuk menggunakan kaedah pembelajaran *blended learning*” didapati 51% pelajar setuju

dengan pernyataan ini, diikuti dengan 27% tidak pasti, 4% tidak setuju, 7% sangat setuju dan 1% sangat tidak setuju. Min bagi pernyataan ketiga ini berada di tahap sederhana iaitu 3.49.

Jadual 10: Kekerasan dan peratus responden bagi pernyataan 3: “Saya mempunyai pengetahuan yang cukup untuk menggunakan kaedah pembelajaran *blended learning*”

Saya mempunyai pengetahuan yang cukup untuk menggunakan kaedah pembelajaran *blended learning*

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Sangat Tidak Setuju	1	1.0	1.0	1.0
	Tidak Setuju	14	14.0	14.0	15.0
	Tidak Pasti	27	27.0	27.0	42.0
	Setuju	51	51.0	51.0	93.0
	Sangat Setuju	7	7.0	7.0	100.0
	Total	100	100.0	100.0	

Hasil analisa bagi pernyataan keempat “Saya sedar bahawa *blended learning* mempunyai banyak kelebihan” ditunjukkan dalam Jadual 11. Di dapati 61% pelajar setuju dengan pernyataan ini, diikuti dengan 20% sangat setuju, 11% tidak pasti dan 8% tidak setuju. Min bagi pernyataan keempat ini berada di tahap tinggi iaitu 3.93.

Jadual 11: Kekerasan dan peratus responden bagi pernyataan 4: “Saya sedar bahawa *blended learning* mempunyai banyak kelebihan”

Saya sedar bahawa *blended learning* mempunyai banyak kelebihan

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Tidak Setuju	8	8.0	8.0	8.0
	Tidak Pasti	11	11.0	11.0	19.0
	Setuju	61	61.0	61.0	80.0
	Sangat Setuju	20	20.0	20.0	100.0
	Total	100	100.0	100.0	

Jadual 12 pula menunjukkan analisa bagi pernyataan kelima “Saya tahu bahawa saya akan ketinggalan jika tidak menggunakan *blended learning*”. Didapati 48% pelajar setuju dengan

pernyataan ini, diikuti dengan 23% tidak pasti, 21% sangat setuju dan 8% tidak setuju. Min bagi pernyataan kelima ini berada di tahap tinggi iaitu 3.82.

Jadual 12: Kekekapan dan peratus responden bagi pernyataan 5: “Saya tahu bahawa saya akan ketinggalan jika tidak menggunakan *blended learning*”

Saya tahu bahawa saya akan ketinggalan jika tidak menggunakan *blended learning*

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Tidak Setuju	8	8.0	8.0	8.0
Tidak Pasti	23	23.0	23.0	31.0
Setuju	48	48.0	48.0	79.0
Sangat Setuju	21	21.0	21.0	100.0
Total	100	100.0	100.0	

Analisa bagi pernyataan keenam “Saya tahu bahawa *blended learning* boleh meningkatkan pencapaian akademik saya” ditunjukkan dalam Jadual 13. Sebanyak 54% pelajar setuju dengan pernyataan ini, diikuti dengan 22% tidak pasti, 15% sangat setuju dan 9% tidak setuju. Min bagi pernyataan keenam ini berada di tahap tinggi iaitu 3.75.

Jadual 13: Kekekapan dan peratus responden bagi pernyataan 6: “Saya tahu bahawa *blended learning* boleh meningkatkan pencapaian akademik saya”

Saya tahu bahawa *blended learning* boleh meningkatkan pencapaian akademik saya

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Tidak Setuju	9	9.0	9.0	9.0
Tidak Pasti	22	22.0	22.0	31.0
Setuju	54	54.0	54.0	85.0
Sangat Setuju	15	15.0	15.0	100.0
Total	100	100.0	100.0	

Manakala hasil analisa bagi pernyataan ketujuh “Saya tahu bahawa pembelajaran *blended learning* merupakan satu keperluan masa kini” ditunjukkan dalam Jadual 14. Didapati 50% pelajar setuju dengan pernyataan ini, diikuti dengan 24% tidak pasti, 16% sangat setuju, 9% tidak setuju dan 1% sangat tidak setuju. Min bagi pernyataan ketujuh ini berada di tahap tinggi iaitu 3.71.

Jadual 14: Kekerapan dan peratus responden bagi pernyataan 7: “Saya tahu bahawa pembelajaran *blended learning* merupakan satu keperluan masa kini”

Saya tahu bahawa pembelajaran blended learning merupakan satu keperluan masa kini

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Sangat Tidak Setuju	1	1.0	1.0	1.0
	Tidak Setuju	9	9.0	9.0	10.0
	Tidak Pasti	24	24.0	24.0	34.0
	Setuju	50	50.0	50.0	84.0
	Sangat Setuju	16	16.0	16.0	100.0
	Total	100	100.0	100.0	

4.3. Kesediaan pelajar berdasarkan sikap

Dapatan keseluruhan daripada analisa yang dijalankan bagi mengkaji tahap kesediaan pelajar terhadap PdP berasaskan Bended learning berdasarkan sikap adalah seperti Jadual 15. Hasil analisa mendapati bahawa sikap pelajar berada pada tahap tinggi dengan min keseluruhan sebanyak 3.79.

Jadual 15: Statistik nilai min bagi setiap pernyataan bagi mengkaji tahap kesediaan pelajar berdasarkan sikap

Statistics

		Saya bersedia menggunakan blended learning pada bila-bila masa	Saya bersedia mempelajari gaya pembelajaran blended learning.	Saya menggunakan blended learning untuk berkomunikasi dengan pensyarah	Saya seorang yang berdikari dalam menyiapkan tugas yang diberikan	Saya lebih berminat untuk mengikuti blended learning berbanding dengan pembelajaran sepenuhnya.	Saya bersedia menghadapi cabaran dalam penggunaan blended learning.	Saya sedar bahawa saya perlu menggunakan blended learning semasa saya di PKB
N	Valid	100	100	100	100	100	100	100
	Missing	0	0	0	0	0	0	0
Mean		3.7200	3.9900	3.4700	3.7100	3.7700	3.8000	4.0900
Std. Deviation		.76647	.68895	.90403	.75605	.91954	.77850	.75338
Percentiles	100	5.0000	5.0000	5.0000	5.0000	5.0000	5.0000	5.0000

Jadual 16 menunjukkan analisa bagi pernyataan pertama “Saya bersedia menggunakan *blended learning* pada bila-bila masa” didapati 61% pelajar setuju dengan pernyataan ini, diikuti dengan 10% sangat setuju, 20% tidak pasti dan 9% tidak setuju. Min bagi pernyataan pertama ini berada di tahap tinggi iaitu 3.72.

Jadual 16: Kekekapan dan peratus responden bagi pernyataan 1: “Saya bersedia menggunakan *blended learning* pada bila-bila masa”

Saya bersedia menggunakan blended learning pada bila-bila masa

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Tidak Setuju	9	9.0	9.0	9.0
Tidak Pasti	20	20.0	20.0	29.0
Setuju	61	61.0	61.0	90.0
Sangat Setuju	10	10.0	10.0	100.0
Total	100	100.0	100.0	

Analisa pernyataan kedua, “Saya bersedia mempelajari gaya pembelajaran *blended learning*” sebagaimana ditunjukkan Jadual 14, didapati 59% pelajar setuju dengan pernyataan ini, diikuti dengan 21% sangat setuju, 18% tidak pasti dan 2% tidak setuju. Min bagi pernyataan kedua ini berada di tahap tinggi iaitu 3.99.

Jadual 14: Kekekapan dan peratus responden bagi pernyataan 2: “Saya bersedia mempelajari gaya pembelajaran *blended learning*”

Saya bersedia mempelajari gaya pembelajaran blended learning.

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Tidak Setuju	2	2.0	2.0	2.0
Tidak Pasti	18	18.0	18.0	20.0
Setuju	59	59.0	59.0	79.0
Sangat Setuju	21	21.0	21.0	100.0
Total	100	100.0	100.0	

Jadual 15 menunjukkan analisa bagi pernyataan ketiga, “Saya menggunakan *blended learning* untuk berkomunikasi dengan pensyarah” didapati 53% pelajar setuju dengan pernyataan ini, diikuti dengan 21% tidak pasti, 18% tidak setuju, 7% sangat setuju dan 1% sangat tidak setuju. Min bagi pernyataan ketiga ini berada di tahap sederhana iaitu 3.47.

Jadual 15: Kekurangan dan peratus responden bagi pernyataan 3: “Saya menggunakan *blended learning* untuk berkomunikasi dengan pensyarah”

Saya menggunakan blended learning untuk berkomunikasi dengan pensyarah

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Sangat Tidak Setuju	1	1.0	1.0	1.0
Tidak Setuju	18	18.0	18.0	19.0
Tidak Pasti	21	21.0	21.0	40.0
Setuju	53	53.0	53.0	93.0
Sangat Setuju	7	7.0	7.0	100.0
Total	100	100.0	100.0	

Hasil analisa bagi pernyataan keempat “Saya seorang yang berdikari dalam menyiapkan tugas yang diberikan” ditunjukkan dalam Jadual 16. Di dapati 53% pelajar setuju dengan pernyataan ini, diikuti dengan 29% tidak pasti, 12% sangat setuju, dan 6% tidak setuju. Min bagi pernyataan keempat ini berada di tahap tinggi iaitu 3.71.

Jadual 16: Kekurangan dan peratus responden bagi pernyataan 4: “Saya seorang yang berdikari dalam menyiapkan tugas yang diberikan”

Saya seorang yang berdikari dalam menyiapkan tugas yang diberikan

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Tidak Setuju	6	6.0	6.0	6.0
Tidak Pasti	29	29.0	29.0	35.0
Setuju	53	53.0	53.0	88.0
Sangat Setuju	12	12.0	12.0	100.0
Total	100	100.0	100.0	

Jadual 17 menunjukkan analisa bagi pernyataan kelima “Saya lebih berminat untuk mengikuti *blended learning* berbanding dengan pembelajaran sepenuhnya”. Didapati 50% pelajar setuju dengan pernyataan ini, diikuti dengan 23% tidak pasti, 19% sangat setuju, 5% tidak setuju dan 3% % sangat tidak setuju. Min bagi pernyataan kelima ini berada di tahap tinggi iaitu 3.77.

Jadual 17: Kekurangan dan peratus responden bagi pernyataan 5: “Saya lebih berminat untuk mengikuti *blended learning* berbanding dengan pembelajaran sepenuhnya”

Saya lebih berminat untuk mengikuti *blended learning* berbanding dengan pembelajaran sepenuhnya.

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Sangat Tidak Setuju	3	3.0	3.0	3.0
Tidak Setuju	5	5.0	5.0	8.0
Tidak Pasti	23	23.0	23.0	31.0
Setuju	50	50.0	50.0	81.0
Sangat Setuju	19	19.0	19.0	100.0
Total	100	100.0	100.0	

Analisa bagi pernyataan keenam “Saya bersedia menghadapi cabaran dalam penggunaan *blended learning*” ditunjukkan Jadual 18. Diapati 57% pelajar setuju dengan pernyataan ini, diikuti dengan 21% tidak pasti, 15% sangat setuju dan 7% tidak setuju. Min bagi pernyataan keenam ini berada di tahap tinggi iaitu 3.80.

Jadual 18: Kekurangan dan peratus responden bagi pernyataan 6: “Saya bersedia menghadapi cabaran dalam penggunaan *blended learning*”

Saya bersedia menghadapi cabaran dalam penggunaan *blended learning*.

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Tidak Setuju	7	7.0	7.0	7.0
Tidak Pasti	21	21.0	21.0	28.0
Setuju	57	57.0	57.0	85.0
Sangat Setuju	15	15.0	15.0	100.0
Total	100	100.0	100.0	

Manakala hasil analisa bagi pernyataan ketujuh “Saya sedar bahawa saya perlu menggunakan *blended learning* semasa saya di PKB” ditunjukkan pada Jadual 19. Didapati 58% pelajar setuju dengan pernyataan ini, diikuti dengan 28% sangat setuju, 9% tidak pasti dan 5% tidak setuju. Min bagi pernyataan ketujuh ini berada di tahap tinggi iaitu 4.09.

Jadual 19: Kekerasan dan peratus responden bagi pernyataan 7: “Saya sedar bahawa saya perlu menggunakan *blended learning* semasa saya di PKB”

Saya sedar bahawa saya perlu menggunakan *blended learning* semasa saya di PKB

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Tidak Setuju	5	5.0	5.0	5.0
	Tidak Pasti	9	9.0	9.0	14.0
	Setuju	58	58.0	58.0	72.0
	Sangat Setuju	28	28.0	28.0	100.0
	Total	100	100.0	100.0	

4.4. Kesiediaan pelajar berdasarkan kemahiran teknologi

Jadual 20 menunjukkan dapatan keseluruhan daripada analisa yang dijalankan bagi mengkaji tahap kesiediaan pelajar terhadap PdP berasaskan *blended learning* berdasarkan kemahiran ICT. Hasil analisa mendapati bahawa tahap kemahiran ICT pelajar berada pada tahap tinggi dengan min keseluruhan sebanyak 3.86.

Jadual 26: Statistik nilai min bagi setiap pernyataan bagi mengkaji tahap kesiediaan pelajar berdasarkan kemahiran teknologi ICT

		Statistics				
		Saya selesai untuk menggunakan teknologi dalam pembelajaran saya.	Saya mempunyai kemahiran untuk menggunakan kaedah pembelajaran elektronik (<i>blended learning</i>).	Saya boleh memuat turun bahan-bahan pembelajaran dengan baik	Saya mempunyai kemahiran mengakses <i>blended learning</i>	Saya menggunakan pembelajaran <i>blended learning</i> kerana ianya mudah di akses
N	Valid	100	100	100	100	100
	Missing	0	0	0	0	0
Mean		4.0200	3.7700	4.1400	3.6700	3.7000
Std. Deviation		.85257	.86287	.79162	.88825	.85870
Percentiles	100	5.0000	5.0000	5.0000	5.0000	5.0000

Analisa pernyataan pertama “Saya selesai untuk menggunakan teknologi dalam pembelajaran saya” ditunjukkan pada Jadual 21. Didapati 49% pelajar setuju dengan pernyataan ini, diikuti dengan 30% sangat setuju, 14% tidak pasti dan 7% tidak setuju. Min bagi pernyataan pertama ini berada di tahap tinggi iaitu 4.02.

Jadual 21: Kekerapan dan peratus responden bagi pernyataan 1: “Saya selesa untuk menggunakan teknologi dalam pembelajaran saya”

Saya selesa untuk menggunakan teknologi dalam pembelajaran saya.

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Tidak Setuju	7	7.0	7.0	7.0
Tidak Pasti	14	14.0	14.0	21.0
Setuju	49	49.0	49.0	70.0
Sangat Setuju	30	30.0	30.0	100.0
Total	100	100.0	100.0	

Jadual 22 menunjukkan analisa bagi pernyataan kedua, “Saya mempunyai kemahiran untuk menggunakan kaedah pembelajaran *blended learning*” didapati 56% pelajar setuju dengan pernyataan ini, diikuti dengan 18% tidak pasti, 16% sangat setuju, 9% tidak setuju dan 1% sangat tidak setuju. Min bagi pernyataan kedua ini berada di tahap tinggi iaitu 3.77.

Jadual 22: Kekerapan dan peratus responden bagi pernyataan 2: “Saya mempunyai kemahiran untuk menggunakan kaedah pembelajaran *blended learning*”

Saya mempunyai kemahiran untuk menggunakan kaedah pembelajaran elektronik (*blended learning*).

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Sangat Tidak Setuju	1	1.0	1.0	1.0
Tidak Setuju	9	9.0	9.0	10.0
Tidak Pasti	18	18.0	18.0	28.0
Setuju	56	56.0	56.0	84.0
Sangat Setuju	16	16.0	16.0	100.0
Total	100	100.0	100.0	

Jadual 23 pula menunjukkan analisa pernyataan ketiga, “Saya boleh memuat turun bahan-bahan pembelajaran dengan baik” didapati 45% pelajar setuju dengan pernyataan ini, diikuti dengan 36% sangat setuju, 16% tidak pasti dan 3% tidak setuju. Min bagi pernyataan ketiga ini berada di tahap tinggi iaitu 4.14.

Jadual 23: Kekerapan dan peratus responden bagi pernyataan 3: “Saya boleh memuat turun bahan-bahan pembelajaran dengan baik”

Saya boleh memuat turun bahan-bahan pembelajaran dengan baik

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Tidak Setuju	3	3.0	3.0	3.0
	Tidak Pasti	16	16.0	16.0	19.0
	Setuju	45	45.0	45.0	64.0
	Sangat Setuju	36	36.0	36.0	100.0
	Total	100	100.0	100.0	

Hasil analisa bagi pernyataan keempat “Saya mempunyai kemahiran mengakses *blended learning*” ditunjukkan Jadual 24. Didapati 59% pelajar setuju dengan pernyataan ini, diikuti dengan 16% tidak setuju, 13% tidak pasti, dan 12% sangat setuju. Min bagi pernyataan keempat ini berada di tahap tinggi iaitu 3.67.

Jadual 24: Kekerapan dan peratus responden bagi pernyataan 4: “Saya mempunyai kemahiran mengakses *blended learning*”

Saya mempunyai kemahiran mengakses *blended learning*

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Tidak Setuju	16	16.0	16.0	16.0
	Tidak Pasti	13	13.0	13.0	29.0
	Setuju	59	59.0	59.0	88.0
	Sangat Setuju	12	12.0	12.0	100.0
	Total	100	100.0	100.0	

Bagi pernyataan kelima “Saya menggunakan pembelajaran *blended learning* kerana ianya mudah dan boleh diakses”. Didapati 59% pelajar setuju dengan pernyataan ini, diikuti dengan 17% tidak pasti, 12% sangat setuju, 22% tidak setuju dan 1% % sangat tidak setuju. Min bagi pernyataan kelima ini berada di tahap tinggi iaitu 3.70.

Jadual 25: Kekekapan dan peratus responden bagi pernyataan 5: “Saya menggunakan pembelajaran *blended learning* kerana ianya mudah dan boleh diakses”

Saya menggunakan pembelajaran *blended learning* kerana ianya mudah di akses

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Sangat Tidak Setuju	1	1.0	1.0	1.0
Tidak Setuju	11	11.0	11.0	12.0
Tidak Pasti	17	17.0	17.0	29.0
Setuju	59	59.0	59.0	88.0
Sangat Setuju	12	12.0	12.0	100.0
Total	100	100.0	100.0	

5.0 PERBINCANGAN DAN KESIMPULAN

Berdasarkan Jadual 7, analisa mendapati tahap kesediaan belajar dari segi pengetahuan berada di tahap sederhana dengan min keseluruhan 3.26. Hasil dapatan ini menyatakan bahawa pelajar sedar *blended learning* diaplikasikan di PKB dan mereka mendapat manfaat darinya namun begitu pelajar tidak mempunyai pengetahuan yang cukup untuk menggunakan kaedah pembelajaran *blended learning*. Maka adalah menjadi tanggungjawab semua pendidik untuk lebih mendedahkan pelajar mereka terhadap amalan pembelajaran BL. Dari Jadual 15 pula, analisa mendapati tahap kesediaan pelajar dari segi sikap berada di tahap tinggi dengan min keseluruhan 3.79. Pelajar menunjukkan sikap yang positif terhadap *blended learning* ini di mana mereka bersedia untuk mengikutinya sebagai salah satu gaya atau kaedah pembelajaran masa kini. Dapatan dari Jadual 20 pula menunjukkan tahap kesediaan pelajar dari segi kemahiran teknologi ICT juga berada di tahap tinggi iaitu dengan min 3.86. Pelajar zaman kini lebih terdedah dan mahir dengan teknologi ICT. Mereka boleh menggunakan kemahiran mereka itu untuk pembelajaran mereka.

Kesimpulannya kajian ini mendapati bahawa tahap kesediaan pelajar program Diploma Kejuruteraan Elektronik (Komunikasi), Politeknik Kota Bharu terhadap *blended learning* berada di tahap tinggi dengan min keseluruhan 3.63. Walaupun dari segi pengetahuan, mereka adalah ditahap sederhana namun dari segi sikap dan kemahiran teknologi, kesediaan mereka ditahap tinggi. Ini menunjukkan bahawa para pelajar bersedia dan menunjukkan sikap yang positif untuk menggunakan *blended learning* di mana gaya pembelajaran ini membantu mereka dalam meningkatkan pembelajaran mereka. Adalah menjadi tanggungjawab para pendidik atau pihak pengurusan untuk terus meningkatkan persekitaran pembelajaran yang terbaik untuk pelajar dalam mencapai matlamat pembelajaran.

RUJUKAN

- Ahmad. M. F. B., K. A. A. Rashid, *et al.*, (2010). *Kesediaan Dan Kesedaran P&P Berasaskan CIDOS Di Politeknik*. Prosiding Seminar Kebangsaan Transformasi Pendidikan Teknikal (MyTEDT10). 66-171.
- Deborah, L. & Lee Kean Wah. (2013). *Focus on students: A blended Business English writing class in Sabah*. Jurnal Teknologi, 65(2).
- Demirkolb, M. , Kazu, I.Y.(2014). *Effect Of Blended Learning Environment Model On High School*.The Turkish Online Journal of Educational Technology –January 2014, volume 13 issue 1, 10.
- Ghaffar, M. N. A. (1999). *Penyelidikan Pendidikan: Universiti Teknologi Malaysia*
- Hafiza Binti Ibrahim, Norehan Binti Abu Hassan dan Siti Noor Binti Othman (2016). *Kesediaan Pelajar Politeknik Sultan Azlan Shah Terhadap Penggunaan E-Learning*. National Innovation and Invention Competition Through Exhibition (iCompEx'17)
- Haryani Haron, Wan Faezah Abbas, & Nor AiniAbd Rahman. (2012). *The adoption of blended learning among Malaysian academicians*. Procedia-Social and Behavioral Sciences, 67, 175-181.
- Kamarul Ariffin, M. (2010). PSP Research Digest Vol.1. ISSN: 2180 – 2971.
- Marsh, J. (2012). *Blended Learning: Creating Learning Opportunities for Language Learners*. New York: Cambridge University Press.
- Mosa, A.,Yoo, I., & Sheets, L. (2011). *A Systematic Review of Healthcare Applications for Smartphones*. BMC Medical Informatics and Decision Making, 12, 67. doi: 10. 1186/1472-6947-12-67
- Oliver,M. & Trigwell,K. (2005). *Can 'Blended Learning' Be Redeemed?*. e- Learning Journal, Volume 2, Number 1
- Rooney, J. E. (2003). *Blending learning opportunities to enhance educational programming and meetings*. Association Management, 55(5), 26–32.
- Transformasi Politeknik Fasa 2, (2013). Bahagian Pembangunan Dasar, Jabatan Pengajian Politeknik.
- Tselios, N., Daskalakis, S., & Papadopoulou, M. (2011). *Assessing the acceptance of a blended learning university course*. Journal of Educational Technology & Society, 14(2), 224-235.

Wiersma, W. (1995). *Research method In Education: An Introduction 6th Edition*. Boston: Allyn and Bacon.

Whitelock, D. & Jefts, A. (2003). *Editorial: Journal of Education Media special issue on blende learning*, *Journal of Educational Media*, 28(2-3), pp.99-100.

Wong Fook Fei, Thang Siew Ming, Noorizah Mohd Noor, Hafizah Latif & Mohd Salehuddin Abd. Aziz. (2012). *A blended approach in teaching an EAP course: Malaysian instructors' perceptions of the new course materials*. 3L: Language, Linguistics, Literature®, 18(3).

Yahaya, N., & Ning, L. N. (2011). *"Kesediaan Penggunaan E-Learning Di Kalangan Pelajar Tahun Kedua Kursus Sarjana Muda Sains, Komputer Serta Pendidikan, Fakulti Pendidikan, Universiti Teknologi Malaysia- Satu Tinjauan."* *Jurnal of Educational Social Science*. Yusof, Y. T. H. M

KAJIAN KEBERKESANAN PEMBERIAN INSENTIF KEPADA PARA ATLET POLITEKNIK MALAYSIA

Saril Bin Haji Yusop¹, Thsin Lip Vui²

Jabatan Sukan, Kokurikulum Dan Kebudayaan
Politeknik Kota Kinabalu
No.4, Jalan Politeknik, KKIP Barat, Kota Kinabalu Industrial Park
88460 Kota Kinabalu, Sabah, Malaysia
Email: saril@polikk.edu.my
Email: tshin@polikk.edu.my

Abstrak

Penglibatan pelajar secara aktif dalam bidang sukan di Politeknik Malaysia dapat dilihat dari pelbagai peringkat pencapaian bermula dari mewakili Politeknik, Negeri dan Negara. Jabatan Pendidikan Politeknik dan Majlis Sukan Politeknik menyarankan agar satu kajian mengenai bagaimana menaikkan atau meningkatkan motivasi atlet. Kajian ini merupakan satu kajian deskriptif yang bertujuan untuk meninjau sejauhmana keberkesanan pemberian insentif kepada para atlet Politeknik Malaysia. Objektif kajian ini juga adalah untuk mengenal pasti keberkesanan yang diperolehi melalui pemberian insentif melalui temasya Sukan Institusi Pendidikan Tinggi Malaysia (SUKIPT) di bawah Majlis Sukan Politeknik yang mendorong kecemerlangan atlet dalam setiap sukan yang mereka sertai. Responden seramai 50 orang terdiri daripada pengurus dan jurulatih sukan Politeknik Malaysia yang merupakan pegawai yang bergiat aktif dalam sukan bersama atlet dalam mewakili Politeknik Malaysia. Hasil kajian mendapati dengan pemberian insentif dapat meningkat prestasi dan kecemerlangan atlet dalam SUKIPT. Hasil dapatan dari kajian ini juga akan dapat membantu dalam memberi keputusan secara menyeluruh bagi keberkesanan pemberian insentif dan dapat meningkatkan kebajikan atlit dan dapat membantu kecemerlangan sukan atlit yang mewakili Politeknik Malaysia melalui Majlis Sukan Politeknik.

Katakunci: Kebajikan, Insentif dan SUKIPT

1.0 PENGENALAN

Penglibatan pelajar atau atlet dalam aktiviti sukan mendedahkan mereka terhadap nilai-nilai positif yang membantu pembentukan sahsiah cemerlang sebagaimana yang dihasratkan dalam Dasar Pendidikan Negara. Aktiviti sukan meletakkan kemenangan dan kegagalan pada perspektif yang betul selain memupuk sikap bertolak ansur di kalangan mereka. Atlet juga diasuh bermain secara berdisiplin dan sihat selain meletakkan kemenangan sebagai fokus utama di dalam sesuatu pertandingan atau kejohanan.

Skim Hadiah Kemenangan Sukan (SHAKAM) Majlis Sukan Negara (MSN) telah diwujudkan bagi memberi dorongan kepada para atlet, jurulatih dan Persatuan Sukan Kebangsaan (PSK) untuk meningkatkan prestasi masing-masing di peringkat antarabangsa, khususnya di temasya sukan Olimpik, Komanwel Asia dan SEA serta kejohanan-kejohanan individu peringkat Dunia dan Komanwel/Asia (Kementerian Belia & Sukan 2017). Di Politeknik Malaysia melalui Sekretariat Kebajikan Majlis Sukan Politeknik juga telah memperkenalkan skim insentif bagi atlet-atlet yang cemerlang dalam menaikkan nama Politeknik Malaysia. Idea bagi pemberian insentif ini tercetus apabila Politeknik Malaysia menginginkan memperbaiki kedudukan yang terbaik dalam Sukan Institusi Pendidikan Tinggi (SUKIPT) 2018.

1.1 Latar Belakang Kajian

Kejayaan atlet selalu menjadi fokus utama dalam sesuatu kejohanan atau pertandingan. Ia merupakan penunjuk utama prestasi atlet dan kecemerlangan sebuah pasukan. Kecemerlangan atlet dan kejayaan sebuah pasukan perlu diberi perhatian yang lebih kepada keinginan dan kepuasan atlet. Adalah sangat penting untuk memastikan atlet mendapat motivasi yang tinggi untuk cemerlang dalam sukan yang diceburi dan seterusnya membawa kejayaan dan menaikkan nama pasukan. Justeru itu, kajian ini bertujuan untuk mengkaji tahap keberkesanan pemberian insentif kepada para atlet Politeknik Malaysia.

1.2 Permasalahan Kajian

Politeknik Malaysia telah menyertai Sukan Institusi Pendidikan tinggi (SUKIPT) sejak edisi pertama iaitu pada tahun 2012. Mengikut rekod pencapaian yang lepas pasukan Politeknik Malaysia berada pada kedudukan yang kurang selesa dengan pencapaian pingat Emas yang kurang memberangsangkan (Edisi 2014 - 8 pingat Emas dan Edisi 2016 – 22 pingat Emas).

1.3 Objektif Kajian

- i. Menenal pasti prestasi atlet
- ii. Menenal pasti tahap motivasi serta kualiti atlet
- iii. Menenal pasti tahap kepuasan atlet

1.4 Persoalan Kajian

- i. Sejauh mana prestasi atlet
- ii. Apakah tahap motivasi serta kualiti atlet
- iii. Sejauh manakah tahap kepuasan atlet

1.5 Skop, Lokasi dan Kepentingan kajian

Bagi mencapai matlamat dan objektif yang telah ditetapkan, skop kajian ini ditumpukan kepada para pengurus dan jurulatih yang menyertai Sukan Institusi Pendidikan Tinggi (SUKIPT) 2018 yang berlangsung di Universiti Kebangsaan Malaysia. Kajian yang akan dilakukan difokuskan kepada tahap keberkesanan pemberian insentif kepada para atlet Politeknik Malaysia.

Kepentingan kajian ini adalah untuk mengetahui keberkesanan pemberian insentif dapat memberi motivasi dan kecemerlangan kepada para atlet.

1.6 Signifikasi Kajian

Kajian ini akan dapat membantu dalam memberi keputusan secara menyeluruh bagi keberkesanan pemberian insentif dalam membantu kecemerlangan sukan atlet yang mewakili Politeknik Malaysia melalui Majlis Sukan Politeknik. Kajian ini signifikan dalam menyumbang kepada Politeknik Malaysia, Kolej Komuniti Malaysia, Majlis Sukan Politeknik dan Majlis Sukan Kolej Komuniti.

2.0 KAJIAN LITERATUR

Kajian ini adalah di atas faktor bagaimana peranan Jabatan Pendidikan Politeknik melalui Majlis Sukan Politeknik ingin melihat semua atlet yang dapat menunjukkan prestasi yang baik dan cemerlang dalam sukan sekaligus menaikkan nama Politeknik Malaysia dan Majlis Sukan Politeknik di peringkat kejohanan yang lebih tinggi seperti Sukan Institusi Pendidikan Tinggi (SUKIPT).

2.1 Politeknik Malaysia

Pendidikan di Politeknik mula diperkenalkan di Malaysia melalui penubuhan politeknik pertamanya, Politeknik Ungku Omar di Ipoh di bawah Pelan Pembangunan Pertubuhan Bangsa-bangsa Bersatu (PBB) pada tahun 1969. Pendidikan ini diperkukuhkan dengan perakuan Jawatankuasa Kabinet mengenai pendidikan pada tahun 1979 dan Pelan Induk Perindustrian Kebangsaan Pertama (1985-1995).

Kesemua perancangan termasuk perakuan Jawatankuasa Kabinet mengenai latihan (1991), telah membolehkan penubuhan lebih banyak politeknik serta menambah program pengajian bagi memenuhi keperluan pekerja separa professional dalam bidang kejuruteraan, perdagangan dan perkhidmatan. Sehingga kini terdapat 36 buah Politeknik di seluruh Malaysia.

2.2 Majlis Sukan Politeknik (MSP)

Majlis Sukan Politeknik Malaysia atau MSP ditubuhkan pada tahun 1999. Tujuan utama MSP adalah untuk merancang, menyelaraskan dan menganjurkan acara sukan untuk politeknik. MSP juga merancang seminar dan pelbagai kursus sukan untuk membantu pelajar dan kakitangan politeknik mengembangkan kemahiran, pengetahuan dan kepakaran mereka di pelbagai bidang sukan. Majlis ini juga bertindak sebagai pusat sumber untuk membantu politeknik dalam pelbagai perkara berkaitan sukan ke arah mencapai kecemerlangan dalam sukan.

2.3 Sukan Institusi Pendidikan Tinggi (SUKIPT)

Kementerian Pendidikan Tinggi (KPT) dengan kerjasama Majlis-Majlis Sukan IPT (MASUM, MSP, MASKOM dan MASISWA) mengambil inisiatif menganjurkan SUKIPT (Sukan Institusi Pendidikan Tinggi) bermula pada tahun 2012. Penganjuran Kejohanan ini diadakan secara dwitahunan dan diselang-selikan dengan penganjuran Karnival Sukan Institusi Pendidikan Malaysia (SIPMA). Penganjuran SUKIPT merupakan satu usaha Kementerian untuk membangunkan dan memajukan lagi sukan di peringkat IPT, kebangsaan dan antarabangsa secara bersepadu.

2.4 Insentif Atlet

Pemberian Insentif Atlet adalah berbandukan Kertas Dasar yang diluluskan oleh Ahli Majlis Tertinggi (Majlis Sukan Politeknik). Ketetapan pemberian Insentif Atlet adalah mengikut keperluan semasa. Panduan terkini pemberian insentif atlet adalah seperti jadual berikut:

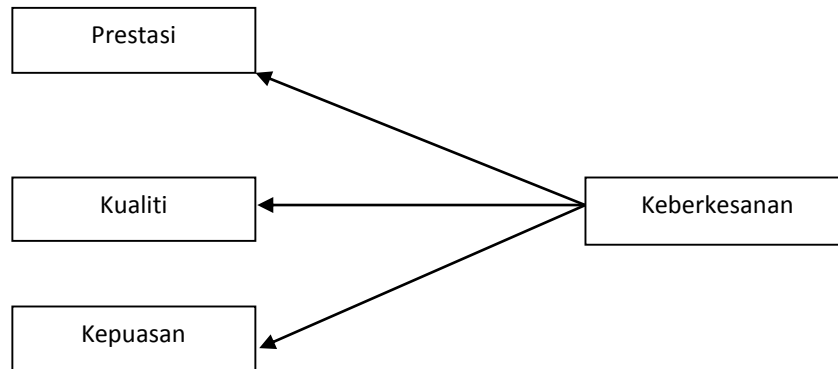
Jadual 1: Agihan pemberian insentif mengikut pingat

KELAYAKAN PINGAT	KUMPULAN (RM)
INDIVIDU	
EMAS	RM500
PERAK	RM300
GANGSA	RM200
PASUKAN (<) 2 ORANG	
EMAS	RM 400 / INDIVIDU
PERAK	RM 200 / INDIVIDU
GANGSA	RM 100 / INDIVIDU
PASUKAN (<) 3 ORANG	
EMAS	RM 300 / INDIVIDU
PERAK	RM 200 / INDIVIDU
GANGSA	RM 100 / INDIVIDU

3.0 METADOLOGI KAJIAN

Tujuan kajian ini diadakan adalah untuk mengumpul maklumat dan pandangan responden terhadap keberkesanan pemberian insentif ini. Selain itu, kajian ini juga ingin mengetahui adakah pemberian insentif kepada atlet ini dapat meningkatkan prestasi atlet semasa pertandingan. Kajian juga ingin mendapat maklumat tahap kepuasan atlet terhadap sistem pemberian insentif ini.

3.1 Rangka Penyelidikan

3.2 Reka Bentuk Kajian

Kajian ini menggunakan kaedah deskriptif dan kuantitatif berdasarkan soalan-soalan dari soal selidik dan inferensi. Borang soalselidik disesuaikan dan disusun supaya mudah difahami bagi mencapai objektif kajian.

3.3 Kaedah Pengumpulan Data

Kaedah kuantitatif dipilih untuk pengumpulan data yang dilaksanakan menggunakan soal selidik. Soal selidik diedarkan kepada responden secara bersemuka. Sampel kajian ini terdiri daripada 50 orang pengurus dan jurulatih sukan Politeknik Malaysia daripada 25 jenis sukan yang bertanding di kejohanan Sukan Institusi Pendidikan Tinggi (SUKIPT) 2018.

3.4 Instrumen Kajian

Instrumen kajian terdiri daripada satu set soal selidik yang mengandungi butiran maklumat mengenai latar belakang responden dan beberapa soalan-soalan yang dipecahkan kepada 3 objektif. Objektif tersebut adalah prestasi, kualiti dan kepuasan atlet berdasarkan keberkesanan pemberian insentif kepada para atlet Politeknik Malaysia yang cemerlang.

4.0 DAPATAN KAJIAN

Data yang diperolehi melalui set soal selidik akan dikumpul dan dianalisis dengan bantaun Statistical Package for Social Science (SPSS). Pakej Statistik Sains Sosial, iaitu SPSS versi

18.0 untuk mendapatkan natijah daripada data yang diperolehi. Kaedah tersebut digunakan kerana penggunaan SPSS versi 18.0 akan memudahkan untuk menganalisis dengan tepat data yang diperolehi dan dapat menjimatkan masa. Program ini dipilih kerana ia dapat memudahkan penganalisaan data dan data yang dianalisis adalah lebih tepat. Manakala kaedah peratusan digunakan untuk mengukur setiap item soalan. Keputusan dan dapatan kajian dilakukan melalui analisis statistik dalam bentuk inferensi.

4.1 Kadar Responden

Sejumlah 50 borang soal selidik telah diedarkan untuk tujuan persampelan selepas tamat kejohanan Sukan Institusi Pendidikan Tinggi di Universiti Kebangsaan Malaysia.

Jadual 2: Analisis objektif 1

NO	OBJEKTIF 1: PRESTASI	SETUJU	TIDAK SETUJU
1	Peningkatan motivasi di kalangan atlet	94%	6%
2	Peningkatan kehadiran semasa sesi latihan	92%	8%
3	Peningkatan disiplin diri semasa sesi latihan dan pertandingan	98%	2%

Jadual 2: Analisis objektif keberkesanan menunjukkan bahawa 94% bersetuju peningkatan motivasi di kalangan atlet dapat ditingkatkan, manakala 92% bersetuju peningkatan kehadiran semasa sesi latihan dan 98% bersetuju peningkatan disiplin diri semasa sesi latihan dan pertandingan dapat ditingkatkan.

Jadual 3: Analisis objektif 2

NO	OBJEKTIF 2: KUALITI	SETUJU	TIDAK SETUJU
1	Peningkatan Pingat Emas	100%	0%
2	Peningkatan bilangan atlet semasa sesi latihan dan pertandingan	96%	4%
3	Peningkatan pingat secara keseluruhan	94%	6%

Jadual 3: Analisis objektif kualiti menunjukkan bahawa 100% bersetuju peningkatan pingat emas dapat diperolehi, manakala 96% bersetuju peningkatan bilangan atlet semasa sesi latihan serta pertandingan dan 94% bersetuju peningkatan pingat secara keseluruhan.

Jadual 4: Analisis objektif 3

NO	OBJEKTIF 3: KEPUASAN	SETUJU	TIDAK SETUJU
1	Bayaran kepada kategori atlet adalah setimpal	98%	2%
2	Kewajaran pemberian insentif terhadap tahap pencapaian	98%	2%
3	Kepuasan terhadap amaun pembayaran	100%	0%

Jadual 4: Analisis objektif kepuasan menunjukkan bahawa 98% bersetuju bayaran kepada kategori atlet adalah setimpal, manakala 98% bersetuju kewajaran pemberian insentif terhadap tahap pencapaian dan 100% bersetuju atas kepuasan terhadap amaun pembayaran.

Kajian keberkesanan pemberian insentif kepada para atlet Politeknik Malaysia ini dapat dikukuhkan lagi dengan peningkatan Politeknik Malaysia dengan mendapat kedudukan ketiga terbaik daripada 78 buah institusi di dalam Sukan Institusi Pendidikan Tinggi (SUKIPT) 2018 dengan pungutan pingat sebanyak 27 Emas, 17 Perak dan 27 Gangsa berbanding edisi SUKIPT 2016 dengan hanya 22 Emas, 21 Perak dan 33 Gangsa.

5.0 KESIMPULAN

Kesimpulan yang boleh dibuat hasil kajian ini objektif dapat dicapai dengan mengenal pasti keberkesanan pemberian insentif kepada para atlet Politeknik Malaysia dapat membantu dalam meningkatkan kualiti dan kecemerlangan atlet dalam sesuatu pertandingan atau kejohanan yang disertai mereka. Pemberian insentif dapat membantu mengekalkan atlet dalam sesuatu sukan untuk terus bersukan dan pada masa sama, ia turut membakar semangat mereka untuk memberikan prestasi terbaik dalam sukan yang diceburi dan sekaligus akan menaikkan nama Politeknik Malaysia serta Majlis Sukan Politeknik.

RUJUKAN

Saril Bin Haji Yusop, 2017, *Kertas Kerja Skim Insentif Pemenang Pingat*, Majlis Sukan Politeknik

Kewajaran Pemberian Ganjaran Kepada Atlet, 2016, Kosmo Online

<https://www.mypoliteknik.edu.my/index.php/mengenai-kami/maklumat-korporat/pengenalan.html>

<https://majlissukanpoliteknik.com.my/>

<https://www.nsc.gov.my/perkhidmatan/insentif/>

<http://www.kbs.gov.my/en/berita-fix/insentif-kpm-untuk-atlet.html>

<https://www.sukipt.com.my/index.php/my/mymajlissukanpoliteknik.com.my/>

http://2016.sukipt.com.my/RESULT2016/fg_fg_medal_talylist.asp?start=1

KEBERKESANAN PROGRAM “CLASSBIZ” KE ARAH MENINGKATKAN MINAT, KEMAHIRAN DAN KESEDIAAN PARA PELAJAR POLITEKNIK MELAKA TERHADAP KEUSAHAWANAN

Shahrulnizam Bakar¹, Mohd Norulhisyam bin Hassan²

Jabatan Perdagangan
Politeknik Melaka, No. 2, Jalan PPM 10
Plaza Pandan Malim, 75250 Melaka
Email: s_nizam@polimelaka.edu.my
Email: syamhassan@gmail.com

Abstrak

Kajian ini dilakukan bagi menilai keberkesanan Program ClassBiz yang telah dilaksanakan kepada semua pelajar kursus keusahawanan DPB2012 pada sesi Dis 2017 yang melibatkan 146 responden daripada 247 populasi. Objektif kajian ialah untuk mengkaji keberkesanan program ClassBiz dalam meningkatkan minat, kemahiran dan kesediaan para pelajar terhadap keusahawanan. Rekabentuk adalah berbentuk kuantitatif dimana instrument kajian yang digunakan adalah berbentuk soalselidik digunakan bagi mengumpulkan data. Proses menganalisa data menggunakan perisian Statistical Package for Social Science (SPSS) 17.0. Hasil kajian mendapati bahawa minat, kemahiran dan kesediaan pelajar dapat ditingkatkan melalui program ClassBiz. Justeru itu, penyelidik mencadangkan agar Program ClassBiz diteruskan dan diperluaskan di peringkat Politeknik Malaysia.

PENGENALAN

Memberi pendedahan, menerapkan pembudayaan dan peluang mempraktiskan perniagaan setelah pelajar melalui kelas teori keusahawanan adalah suatu praktis yang berkesan. Sebagaimana dilihat melalui 10 Lonjakan Plan Pembangunan Pendidikan Malaysia (Pengajian Tinggi) 2015-2025 yang telah meletakkan keusahawanan pada Lonjakan 1 iaitu Graduan Holistik Berciri Usahawan dan Seimbang. Ini menjelaskan bahawa penerapan keusahawanan dikalangan pelajar adalah merupakan suatu usaha untuk memperkasakan pendidikan negara dan melahirkan pelajar yang mampu membina kerjaya sebagai seorang usahawan.

Program dilaksanakan dengan membentuk kumpulan-kumpulan atau syarikat pelajar untuk menjalankan perniagaan. Kumpulan pelajar ini digalakkan untuk mendaftarkan perniagaan mereka dengan SSM dan mereka diberi markah tambahan jika pendaftaran mereka berjaya. Projek ClassBiz telah berjaya mewujudkan persekitaran dan pembudayaan keusahawanan aktif dikalangan pelajar Politeknik Melaka, terutama yang mengambil subjek keusahawanan melalui aktiviti perniagaan sebenar. Setiap kumpulan pelajar dikehendaki memilih sendiri produk yang ingin diniagakan dengan bantuan dan nasihat daripada pensyarah.

Melalui program ini peserta akan diberi latihan keusahawanan secara formal di dalam kelas dan juga melalui bengkel dan ceramah yang dikendalikan oleh penceramah jemputan dari industri serta usahawan berjaya. Disamping itu program ini memerlukan peserta menjalankan perniagaan dengan menubuhkan sebuah syarikat secara berkumpulan. Antara perniagaan yang dilakukan oleh syarikat pelajar termasuklah makanan, pakaian, tudung, aksesori & alat solek, aksesori telefon & gadget, perkhidmatan sewaan khemah, percetakan, perkhidmatan menyelenggara penghawa dingin dan seumpamanya.

Peserta dan syarikat pelajar yang menunjukkan pencapaian dan potensi untuk mengembangkan perniagaan mereka. Uni Keusahawanan akan memilih mereka ini untuk menyertai Program The Apprentices@PMK. Program ini akan memberi latihan dan bantuan secara intensif kepada pelajar usahawan untuk membangunkan produk, penjenamaan dan mengkomersialkan produk mereka.

LATARBELAKANG PERNYATAAN MASALAH

Sepanjang tahun Unit Keusahawan, Politeknik Melaka telah menganjurkan pelbagai aktiviti, bengkel dan kursus latihan untuk semua pelajar dan peserta Classbiz. Aktiviti yang dianjurkan adalah bagi memberikan meningkatkan minat, kefahaman dan pengetahuan yang mendalam berkaitan keusahawanan dan perniagaan kepada pelajar.

Sebahagian pelajar masih merasakan kenapakah mereka perlu mempelajari dan melakukan aktiviti-aktiviti keusahawanan sedangkan mereka mengambil Diploma Perakaunan atau Diploma Kejuruteraan yang merupakan bidang yang mereka minati berbanding berniaga. Disamping itu, setelah ditelitikan laporan dari statistik 1L5G (1 Pensyarah, 5 Graduan) ianya menunjukkan peratusan graduan yang menjadikan keusahawanan sebagai kerjaya adalah masih rendah dan berada pada tahap minimum sahaja.

BIL	PROGRAM PENGAJIAN	LULUSAN JUN 2017 (%)	LULUSAN DIS 2016	LULUSAN JUN 2016
1.	DKA	6.82	2.25	1.75
2.	DJK	4	6.25	2.63
3.	DKM	8.11	-	2.33
4.	DAT	1.43	2.3	1.33
5.	DPI	5.56	6.06	-
	TOTAL	4.72	2.95	1.7

Jadual 1: Jadual yang menunjukkan lulusan Politeknik Melaka yang menjadi usahawan

Ini memberi gambaran bahawa kemungkinan pelajar masih lagi kurang minat untuk menjadikan keusahawanan sebagai kerjaya mereka atau mereka kurang yakin terhadap bidang keusahawanan juga mampu memberikan pendapatan yang tinggi kepada mereka.

OBJEKTIF KAJIAN

Objektif kajian adalah seperti berikut:

1. Mengkaji keberkesanan program ClassBiz dalam meningkatkan minat pelajar terhadap keusahawanan.
2. Menilai tahap peningkatan kemahiran keusahawanan di kalangan para pelajar.
3. Mengenalpasti kesediaan pelajar menjadikan keusahawanan sebagai kerjaya selepas graduat.

PERSOALAN KAJIAN

Persoalan kajian adalah seperti berikut:

1. Adakah program ClassBiz berjaya meningkatkan minat pelajar terhadap keusahawanan?
2. Adakah program ClassBiz berjaya meningkatkan kemahiran keusahawanan di kalangan para pelajar?
3. Adakah program ClassBiz berjaya menyediakan pelajar untuk menjadi usahawan selepas graduat?

KAJIAN LITERATUR

Salah satu daripada lonjakan yang dinyatakan dalam Pelan Pembangunan Pendidikan Malaysia: Pendidikan Tinggi (PPPM:PT) adalah untuk melahirkan graduan yang holistik, berciri keusahawanan dan seimbang yang juga merupakan pencipta kepada kerjaya. Pada masa kini, keusahawanan telah pun dijadikan satu kursus wajib bagi semua program diploma di Politeknik. Ini dilihat sebagai satu usaha untuk mencapai lonjakan 1 seperti yang dinyatakan dalam PPPM-PT. Usaha ini disokong oleh kenyataan yang dikeluarkan oleh

Sarebah Warman dll (2010) iaitu seorang pelajar perlu menguasai kemahiran keusahawanan sebelum menceburi bidang usahawan dan kemahiran ini boleh diterapkan dalam bidang pendidikan. Kenyataan ini turut disokong oleh Wan Nur Azlina Ibrahim (2015) yang menyebut bahawa pendedahan kepada pendidikan keusahawanan boleh menambah minat pelajar terhadap kerjaya usahawan. Kajian yang dibuat oleh beliau di Institut Kemahiran Belia Negara (IKBN) dan Kolej Komuniti (KK) menunjukkan persepsi yang tinggi bahawa pendidikan keusahawanan amat penting dalam pembangunan niat keusahawanan dikalangan pelajar.

Usaha-usaha yang telah dilakukan oleh Jabatan Pengajian Politeknik (JPP) seperti Program Gerak Usahawan, Siswapreneuer memang terbukti berjaya meningkatkan pembudayaan keusahawanan dikalangan pelajar politeknik dalam skala yang besar. Namun, perlu ditegaskan disini bahawa program-program tersebut adalah bersifat jangka pendek yang kesannya sudah tentu bersifat jangka pendek juga. Walaubagaimanapun, usaha ini tidak cukup untuk menjadikan para pelajar sebagai usahawan kerana menurut Sarebah Warman dll (2010) Institut Pengajian Tinggi (IPT) perlu mendedahkan para pelajar dengan aktiviti keusahawanan sebenar.

Tanpa menafikan kepentingan proses pembelajaran dan pengajaran kursus keusahawanan, penyelidik cuba memberi penekanan terhadap program latihan yang bercorak *hands on experience, know how, problem solving* dan *action oriented* sepertimana yang telah disebut oleh Norfadhilah Nasharuddin, 2010. Malah, kenyataan ini turut disokong oleh Norasmah Hj Othman, 2011 yang menyatakan bahawa keputusan untuk memulakan kerjaya sebagai usahawan banyak dipengaruhi oleh persepsi individu. Persepsi yang tinggi dikalangan peserta Skim Usahawan Siswa (SUS) adalah disebabkan mereka didedahkan kepada program Latihan SUS. Tambah Norasmah Hj Othman, 2011 lagi, sebarang program latihan yang berorientasikan pengalaman keusahawanan perlulah dibuat melalui latihan perubahan kognitif. Kenyataan ini menunjukkan bahawa para pelajar perlu berfikir untuk menjalankan aktiviti perniagaan dari awal proses sehingga mereka dapat membuat jualan.

Kajian yang dibuat oleh Norfadhilah Nasharuddin, 2010 menunjukkan bahawa 58.5% pelajar IPTA masih belum berminat untuk menjadikan usahawan sebagai kerjaya. Beliau juga menyatakan bahawa faktor bangsa, keluarga dan bidang pengajian pelajar menjadi penyumbang kepada pemilihan usahawan sebagai kerjaya. Kerana itu, beliau mencadangkan agar sikap, minat dan persepsi pelajar terhadap kerjaya keusahawanan harus diperbetulkan agar keusahawanan boleh menjadi bidang yang akan dipilih sebagai kerjaya. Namun, kajian oleh Wan Nur Azlina Ibrahim (2015) telah membuktikan bahawa pelajar TVET sudah mempunyai keyakinan diri dan kebolehan untuk menjadi usahawan kerana persepsi yang agak tinggi terhadap keberkesanan keusahawanan. Ini sekaligus telah membuktikan kursus keusahawanan di kalangan institusi TVET berada pada jalan yang betul dalam mencapai lonjakan pelan pendidikan Negara untuk menghasilkan graduan yang berciri keusahawanan.

METODOLOGI KAJIAN

Dalam kajian ini, kami menggunakan soalselidik untuk menghasilkan kuantitatif analisis. Kajian ini menjadikan pelajar semester akhir yang mengambil kursus DPB2012 Keusahawanan sebagai responden. Sampel adalah terdiri dari 146 pelajar pelbagai jabatan mewakili 483 keseluruhan pelajar. Sampel ini dipilih berdasarkan dari model yang dibangunkan oleh Krejcie & Morgan (1970).

Soalselidik berstruktur telah digunakan dalam mengumpulkan data bagi kajian ini. Soalselidik ini dibahagikan kepada dua (2) bahagian iaitu Bahagian A berkaitan jantina dan jabatan responden. Manakala, Bahagian B pula menggunakan skala likert bagi menentukan tahap sangat setuju (4) dan sangat tidak setuju (1) responden terhadap program ClassBiz dalam menjawab tiga (3) objektif kajian.

Analisis deskriptif digunakan dalam menganalisa data yang telah dikumpulkan. Kajian awal (pilot test) turut dijalankan terhadap 33 orang responden bagi menentusahkan soalselidik yang dibangunkan. Hasil daripada analisis, Alpha Cronbach yang diperoleh adalah 0.991. Maka, soalselidik boleh dipercayai untuk dijadikan kaedah pengumpulan data.

ANALISA KAJIAN

Hasil daripada kajian menunjukkan bahawa Program ClassBiz berjaya meningkatkan minat pelajar dalam bidang keusahawan. Ini dibuktikan melalui jadual seperti dibawah:

Jadual 2: Jadual bagi Min, Median dan Mod untuk menjawab objektif pertama kajian

Statistics

		Berjaya meningkatkan minat usahawan	Berjaya meningkatkan ilmu usahawan	Berjaya mempraktikkan ilmu usahawan	Berjaya menjana pendapatan
N	Valid	146	146	146	146
	Missing	0	0	0	0
Mean		3.71	3.79	3.71	3.69
Median		4.00	4.00	4.00	4.00
Mode		4	4	4	4

Jadual tersebut menunjukkan bahawa mod dan median bagi menjawab persoalan pertama kajian adalah empat (4), malah min juga semakin menghampiri angka empat (4). Ini memberi erti bahawa majoriti responden sangat bersetuju bahawa program ClassBiz dapat meningkatkan minat dan ilmu mereka terhadap keusahawanan.

Descriptive Statistics

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
Berjaya meningkatkan kemahiran merancang perniagaan	146	2	4	3.62	.529
Berjaya meningkatkan kemahiran mencari idea perniagaan	146	2	4	3.60	.505
Berjaya meningkatkan kemahiran mempromosikan perniagaan	146	2	4	3.64	.522
Berjaya meningkatkan kemahiran menjual kepada pelanggan	146	2	4	3.63	.512

Jadual 3: Jadual yang menunjukkan min dan sisihan piawai bagi menjawab objektif kedua

Bagi menjawab persoalan kedua kajian, maka empat soalan telah dikemukakan didalam soalselidik untuk melihat keberkesanan program ClassBiz dalam meningkatkan kemahiran keusahawan pelajar dari segi merancang, mencari idea, mempromosikan dan menjual barangan atau perkhidmatan kepada pelanggan.

Daripada Jadual 3, dapat dibuktikan bahawa program ClassBiz telah berjaya meningkatkan kemahiran keusahawanan pelajar kerana Min berada pada kedudukan menghampiri empat (4) iaitu kadar skala sangat bersetuju. Malahan, sisihan piawai juga berada pada kadar yang lebih rendah daripada Min. Ini memberi makna bahawa data responden boleh dipercayai kerana nilai sisihan piawai tertumpu pada nilai min.

Statistics

		Berjaya menjadi platform untuk menyediakan pelajar menjadi usahawan	Berjaya meningkatkan semangat untuk menjadi usahawan
N	Valid	146	146
	Missing	0	0
Mean		3.46	3.52
Median		3.00	4.00
Mode		3 ^a	4

a. Multiple modes exist. The smallest value is shown

Jadual 4: Jadual yang menunjukkan bukti min, mod dan median bagi menjawab objektif kajian yang ketiga

Hasil analisis menunjukkan bahawa, nilai min semakin menghampiri empat iaitu majoriti responden sangat bersetuju bahawa program ClassBiz memang boleh menyedia dan meningkatkan semangat responden untuk menjadi usahawan.

RUMUSAN DAN CADANGAN

Berdasarkan dapatan kajian boleh dirumuskan bahawa objektif kajian adalah tercapai, di mana daripada hasil analisis yang dilakukan menunjukkan terdapat peningkatan terhadap minat pelajar kepada keusahawan setelah menyertai program Classbiz. Ini membuktikan program Classbiz mempunyai impak yang berkesan terhadap pembangunan keusahawanan dikalangan pelajar Politeknik Melaka. Peserta yang pada peringkat awal merasakan terbeban dengan aktiviti di dalam program ini dan tidak menunjukkan minat terhadap keusahawan telah menunjukkan perubahan positif pada kecenderungan mereka terhadap keusahawanan.

RUJUKAN

Ahmad Yasruddin Md Yasin. 2011. *Students' Entrepreneurial Inclination at a Malaysian Polytechnic: A Preliminary Investigation*. Intentional Education Studies (Vol.4, No.2)

Kementerian Pendidikan Malaysia. 2015. *Pelan Pembangunan Pendidikan Malaysia (2015 - 2025)*

Norasmah Hj Othman. 2011. *Kecenderungan terhadap pemilihan kerjaya keusahawanan mengikut persepsi peserta Skim Usahawan Siswa*. Jurnal Teknologi,56 (Sains Sosial). Pewnerbit UTM Press

Norfadhilah Nasharuddin & Halimah Harun. 2010. *Aspirasi Kerjaya Keusahawanan Dalam Kalangan Pelajar Pengajian Tinggi Awam*. Jurnal Pendidikan Malaysia 35(1)

Saebah Warman. 2010. *Penerapan Kemahiran Keusahawan Dalam Kalangan Pelajar Politeknik*. Persidangan Kebangsaan Pendidikan Kejuruteraan Dan Keusahawanan

Wan Nur Azlina Ibrahim. 2015. *Impact Of Entrepreneurship Education On The Entrepreneurial Intentions Of Students In Technical And Vocational Education And Training Institutions (TVET) In Malaysia*. International Education Studies, Vol8, No12. Canadian Center Of Science And Education

www.spmp.polimelaka.edu.my/ilg/ilg_laporan_by_respond.jsp

KAJIAN ILMU IKATAN DAN SIMPULAN PENGAKAP, AHLI PENGAKAP KELANASISWA POLITEKNIK TUANKU SULTANAH BAHYIAH, KULIM

Sharuddin Hussain¹, Abdul Latib Ahmad², Mohd Khairul Domadi³

Jabatan Kejuruteraan Mekanikal,
Politeknik Tuanku Sultanah Bahiyah, 09000 Kulim, Kedah.
Email: sharuddin@ptsb.edu.my
Email: latib@ptsb.edu.my
Email: khairul@ptsb.edu.my

ABSTRAK

Ilmu ikatan dan simpulan merupakan ilmu asas penting yang wajib diketahui oleh semua ahli pengakap. Ikatan dan simpulan amat diperlukan terutama ketika berlaku kecemasan yang melibatkan penggunaan tali. Kajian ini bertujuan untuk menilai tahap pengetahuan, kemahiran, kecekapan dan mengetahui pengalaman ahli pengakap terhadap ikatan dan simpulan. Kaedah pengumpulan data soal selidik dan dapatan secara lisan serta praktikal dari ahli pengakap kelanasiswa diperlukan untuk mendapatkan kesahan kajian ini. Soalan kaji selidik dikumpul dari semua ahli pengakap kelanasiswa dan amali ikatan dan simpulan dilakukan secara rawak untuk memastikan adanya kesahihan antara ilmu ikatan dan simpulan terhadap ahli pengakap kelanasiswa. Nilai min purata yang diperolehi untuk kaji selidik ini ialah 67.71% dan sisihan piawai ialah 7.51, merujuk kepada Cronbach's Alpha pula ialah 0.743. Dapatan temuduga pula menunjukkan ketepatan jawapan kaji selidik serta amali ikatan dan simpulan adalah selari. Kajian ini membantu untuk memastikan tahap kompetensi ahli pengakap kelanasiswa terhadap ikatan dan simpulan. Ahli pengakap juga akan menjadi berwibawa dan mempunyai keyakinan diri yang tinggi terhadap ikatan dan simpulan. Selain itu, kajian ini dapat mengatasi masalah ahli pengakap kelanasiswa yang hadapi masalah terhadap ikatan dan simpulan dengan kaedah latihan dan bantuan rakan.

Kata Kunci : *Ikatan dan simpulan , pengakap kelanasiswa ,kompetensi*

1.0 Pengenalan

Pengakap Kelanasiswa Politeknik merupakan satu badan unit beruniform yang berdaftar dengan Jabatan Hal Ehwal Pelajar Politeknik Tuanku Sultanah Bahiyah, Kulim, Kedah. Badan beruniform ini juga merupakan kursus berdaftar Jabatan Sukan, Kurikulum dan Kebudayaan sebagai pilihan pelajar yang perlu memilih salah satu unit beruniform sepanjang pengajian di politeknik.

Walaupun ini sebagai kursus wajib kepada pelajar untuk kokurikulum pengajian namun kajian ini penting untuk menilai tahap pengetahuan ahli baru atau ahli sedia ada yang pernah menjadi pengakap remaja di sekolah agar tiada ahli mengambil mudah ilmu wajib dalam pengakap. Dasar Kementerian Pendidikan Malaysia menyatakan bahawa Kurikulum Kebangsaan di mana pelaksanaan kokurikulum di sekolah adalah wajib berdasarkan Seksyen 18, Akta Pendidikan 1996 (Akta 550), sebagai syarat kelayakan diploma kokurikulum wajib dilaksanakan di peringkat diploma.

Ikatan dan simpulan adalah ilmu penting sebagai ahli pengakap. ikatan dan simpulan dipilih dalam konteks ini berdasarkan kepentingan dan menjadi kemahiran wajib dalam setiap unit beruniform yang diwujudkan. Murid perlu didedahkan kepada proses, teknik dan kegunaan sesuatu ikatan dan simpulan dalam mengaplikasikannya dalam aktiviti perkhemahan, pertolongan cemas dan aktiviti menyelamat. Ini bertujuan agar ikatannya kuat, selamat dan mengelakkan kemalangan berlaku akibat kurangnya kemahiran serta tidak mematuhi peraturan keselamatan semasa ianya digunakan.

1.1 Objektif Kajian

Kajian ini bertujuan untuk mengetahui ilmu ahli pengakap kelanasiswa terhadap ikatan dan simpulan. Kajian dijalankan kepada semua ahli pengakap kelanasiswa Politeknik Tuanku Sultanah Bahiyah, Kulim. Terdapat empat perkara yang ditetapkan untuk mengkaji ilmu ikatan dan simpulan pengakap kepada ahli pengakap kelanasiswa iaitu:

- i. Pengetahuan ikatan dan simpulan pengakap yang telah dipelajari
- ii. Kemahiran membuat ikatan dan simpulan yang telah dipelajari.
- iii. Kecekapan ikatan dan simpulan pengakap yang dipraktikan oleh ahli pengakap kelanasiswa.
- iv. Pengalaman ikatan dan simpulan pengakap yang pernah atau telah dilakukan oleh ahli pengakap.

Kajian ini tidak menghadapi sebarang isu kerana semua ahli pengakap kelanasiswa telah di ajar atau pernah terlibat dengan aktiviti perkhemahan pengakap yang disertai pada peringkat daerah, negeri dan kebangsaan.

Batasan kajian ini ialah kerana terbatas kepada ahli pengakap kelanasiswa Politeknik Tuanku Sultanah Bahiyah, Kulim, Kedah saahaja dan tidak dirumuskan kepada semua ahli pengakap kelanasiswa politeknik atau institusi yang lain. Hasil dapatan kaji selidik ini juga bergantung kepada kejujuran dan keikhlasan responden ketika menjawab soal soal selidik.

1.2 Metodologi kajian

Bentuk kajian yang telah dilaksanakan adalah kajian diskriptif berbentuk soal selidik yang bermatlamat menentukan tahap ilmu ahli pengakap kelanasiswa terhadap ikatan dan simpulan. Pada tahun 2007, Azizi Yahya dalam kajiannya berkenaan Menguasai Penyelidikan Dalam Pendidikan, menyatakan bahawasoal selidik yang dilakukan dengan betul dan berhati-hati meningkatkan jumlah maklumbalas, memudahkan kesimpulan dan analisis data terkumpul. Mohd Najib Abdul Ghafar ada menyatakan kaedah ini kerap digunakan dengan mengedarkan soal selidik secara rawak berdasarkan jumlah yang telah ditetapkan, ini adalah pernyataan yang dinyatakan pada tahun 2003. Penetapan responden ini berdasarkan jadual penetapan bilangan sampel kajian yang telah dibuat oleh Krejcie dan Morgan pada tahun 1970. Oleh kerana ahli pengakap kelanasiswa hanya seramai 14 orang, maka soal selidik dijawab oeh semua ahli.

Instrumen kajian adalah menggunakan borang soal selidik yang merangkumi dua bahagian iaitu Bahagian A adalah maklumat umum responden berkenaan Jantina, jawatan dalam pengakap kelanasiswa, jumlah aktiviti pengakap yang pernah diikuti, peringkat aktiviti yang pernah diikuti dan jabatan pengajian di politeknik. Manakala, Bahagian B berkenaan pernyataan tujuan kajian soal selidik dilakukan iaitu pengetahuan ikatan dan simpulan, kemahiran ikatan dan simpulan, kecekapan ikatan dan simpulan, juga menilai pengalaman ikatan dan simpulan.

Instrumen lain yang digunakan ialah membuat amali ikatan dan simpulan secara rawak terhadap ahli pengakap kelanasiswa bagi memastikan hubungkait jawapan amali dengan amali adalah sejajar. Kaedah persampelan yang digunakan pula ialah kaedah persampelan rawak mudah. Daripada hasil penyelidikan Chua Yan Piaw yang bertajuk Kaedah Penyelidikan pada tahun 2006 menjelaskan bahawa prosedur persampelan rawak mudah digunakan untuk memastikan setiap unit atau subjek dalam populasi mempunyai peluang yang sama untuk dipilih sebagai responden kajian.

2.0 Analisis Data Kajian

Data dan maklumat diperoleh melalui maklum balas sampel yang dinilai melalui skala likert atau penarafan peringkat (1 hingga 5 mata). Sampel dikehendaki menandai jawapan mereka tentang sesuatu kenyataan dalam soal selidik.

Penarafan Maklum balas

- 1 Sangat Tidak Setuju
- 2 Tidak Setuju
- 3 Kurang Setuju
- 4 Setuju
- 5 Sangat Setuju

Jadual 1: Penarafan soal selidik

Data yang diperoleh akan dianalisis mengikut urutan seperti Pengetahuan ikatan dan simpulan, Kemahiran ikatan dan simpulan, Kecekapan ikatan dan simpulan dan Pengalaman ikatan dan simpulan. Dapatan kajian akan dianalisis dan dibincangkan secara berperingkat-peringkat berdasarkan bahagian persoalan tersebut. Data yang telah diproses akan dipaparkan dan diterjemahkan dalam bentuk kualitatif dan kuantiti.

Berkaitan dengan Pengetahuan ikatan dan simpulan oleh ahli pengakap kelanasiswa merujuk kepada Jadual 2, dapatan kajian menunjukkan bahawa maklum balas sangat setuju dalam pernyataan Saya boleh menjelaskan lapan jenis ikatan dan simpulan adalah sebanyak 28.5%, penarafan setuju pula sebanyak 50% , manakala kurang setuju dengan pernyataan ini pula sebanyak 21.5%. Bagi pernyataan, Saya dapat mengingati jenis ikatan dan simpulan berdasarkan gambar, responden menjawab setuju adalah 50%, sangat setuju dengan pernyataan tersebut adalah 21.5% dan kurang setuju pula sebanyak 28.5 %. Pernyataan, Saya kurang faham tujuan ikatan dan simpulan digunakan pula menunjukkan penarafan sangat tidak setuju adalah tertinggi iaitu 58%, penarafan tidak setuju dan kurang setuju masing-masing 21%. Pernyataan, Saya sangat yakin menunjuk ajar rakan lain teknik ikatan dan simpulan, responden setuju dengan pernyataan ini adalah 51%, penarafan sangat setuju adalah 21 %, manakala penarafan kurang setuju adalah 28%. Pernyataan, Saya tidak dapat memastikan jenis ikatan dan simpulan yang rakan saya lakukan pula, penarafan kurang setuju adalah sebanyak 50%, tidak setuju adalah sebanyak 36%, penarafan sangat tidak setuju sebanyak 14%.

No	Pernyataan	5 Bil	4 Bil	3 Bil	2 Bil	1 Bil
1	Saya boleh menjelaskan lapan jenis ikatan dan simpulan	4 28.5%	7 50%	3 21.5%		
2	Saya dapat mengingati jenis ikatan dan simpulan berdasarkan gambar	3 21.5%	7 50%	4 28.5%		
3	Saya kurang faham tujuan ikatan dan simpulan digunakan			3 21%	8 57%	3 21%
4	Saya sangat yakin menunjuk ajar rakan lain teknik ikatan dan simpulan	3 21.5%	7 50%	4 28.5%		
5	Saya tidak dapat memastikan jenis ikatan dan simpulan yang rakan saya lakukan			7 50%	6 43%	1 7%

Jadual 2 : Pengetahuan Ikatan dan Simpulan Pengakap

Merujuk kepada data dapatan pada jadual 2, penarafan tidak setuju dan sangat tidak setuju adalah masing-masing 0% untuk pernyataan, nombor 1, nombor 2 dan nombor 4. Manakala pernyataan no 3 dan nombor 5 menunjukkan peratusan penarafan setuju dan sangat setuju adalah 0%. Penarafan keseluruhan ini menunjukkan responden sebenarnya mempunyai pengetahuan yang baik tentang ikatan dan simpulan.

No	Pernyataan	5 Bil	4 Bil	3 Bil	2 Bil	1 Bil
6	Saya menggunakan ikatan dan simpulan dalam kehidupan harian	2 14%	11 79%	1 7%		
7	Saya tidak menghadapi masalah untuk melakukan ikatan dan simpulan pada tali yang berbeza	8 57%	6 43%			
8	Saya hanya mampu membuat ikatan dan simpulan pada satu jenis tali sahaja			2 14%	8 57.4%	4 28.6%
9	Saya tahu untuk membuka ikatan dan simpulan yang telah dilakukan	3 21.4%	7 50%	4 28.6%		
10	Saya dapat membuat ikatan dan simpulan dengan lancar tanpa masalah	1 7%	9 64.4%	4 28.6%		

Jadual 3: Kemahiran ikatan dan simpulan pengakap

Data berkenaan penilaian kemahiran ikatan dan simpulan daripada Jadual 3, pernyataan Saya menggunakan ikatan simpulan dalam kehidupan harian, menggambarkan responden setuju kerana peratusan tertinggi sebanyak 79%. Penarafan sangat setuju menunjukkan peratusan sebanyak 14% dan penarafan kurang setuju hanya 7%. Peratusan ini menunjukkan bahawa responden sangat mahir dengan ikatan dan simpulan. Pernyataan nombor 7 iaitu Saya tidak menghadapi masalah untuk melakukan ikatan dan simpulan pada tali yang berbeza menunjukkan penarafan sangat setuju adalah 57% dan setuju dengan pernyataan ini adalah 43%, semua responden memberi jawapan positif terhadap pernyataan ini, juga menggambarkan responden sangat mahir terhadap ikatan dan simpulan. Pernyataan, Saya hanya mampu membuat ikatan dan simpulan pada satu jenis tali sahaja pula menunjukkan responden tidak setuju sebanyak 57.4%, penarafan sangat tidak setuju adalah 28.6%, manakala penarafan kurang setuju dengan pernyataan ini adalah 14% sahaja. Pernyataan, Saya tahu untuk membuka ikatan dan simpulan yang telah dilakukan menunjukkan responden setuju sebanyak 50%. Penarafan sangat setuju adalah sebanyak 21.4% dan kurang setuju pula sebanyak 28.6%. Data ini menunjukkan responden mahir untuk membuka ikatan dan simpulan dengan mudah tanpa masalah. Pernyataan nombor 10 iaitu Saya dapat membuat ikatan dan simpulan dengan lancar tanpa masalah pula menunjukkan respon memang mahir kerana majority menyatakan penarafan sangat setuju dan setuju. Penarafan kurang setuju hanya menunjukkan peratusan 28.6%, setuju pula sebanyak 64.4% dan sangat setuju sebanyak 14%. Keseluruhan pernyataan di Jadual 3 ini menggambarkan kemahiran ikatan dan simpulan ahli pengakap kelaanasiswa adalah sangat mahir terhadap ikatan dan simpulan.

No	Pernyataan	5 Bil	4 Bil	3 Bil	2 Bil	1 Bil
11	Saya mampu membuat ikatan dan simpulan tanpa bantuan rakan	1 7%	10 71.5%	3 21.5%		
12	Saya tidak menghadapi masalah untuk melakukan ikatan dan simpulan pada tali yang berbeza	2 14%	8 57.4%	4 28.6%		
13	Saya hanya mampu membuat ikatan dan simpulan pada satu jenis tali sahaja			5 36%	7 50%	2 14%
14	Saya tahu untuk membuka ikatan dan simpulan yang telah dilakukan	3 21.4%	7 50%	4 28.6%		
15	Saya dapat membuat ikatan dan simpulan dengan lancar tanpa masalah	1 7%	7 50%	6 43%		

Jadual 4: Kecekapan ikatan dan simpulan

Jadual 4, menunjukkan dapatan peratusan responden berkenaan kecekapan ikatan dan simpulan. Pernyataan nombor 11 iaitu Saya mampu membuat ikatan dan simpulan tanpa bantuan rakan memberikan penarafan sangat setuju hanya 7%, penarafan setuju sebanyak 71.5% merupakan peratusan yang tinggi bagi menggambarkan responden cekap membuat ikatan dan simpulan tanpa bantuan. Hanya 3% sahaja yang kurang setuju dengan pernyataan ini. Pernyataan bahawa responden tidak menghadapi masalah untuk melakukan ikatan dan simpulan pada tali berbeza pula menunjukkan penarafan sangat setuju adalah 14%, setuju ialah 57.4% masih lagi tinggi dan kurang setuju sebanyak 28.5%. Pernyataan, Saya hanya mampu membuat ikatan dan simpulan pada satu jenis tali sahaja menunjukkan penarafan sangat tidak setuju adalah 14%, seramai 7 responden iaitu separuh ahli pengakap kelanasiswa tidak setuju dengan pernyataan ini iaitu 50% dan penarafan kurang setuju pula sebanyak 36%. Pengakap kelanasiswa yang tahu membuka ikatan dan simpulan yang telah dilakukan juga menunjukkan kecekapan mereka iaitu penarafan sangat setuju adalah 21.4%, 50% setuju dan 28.6% kurang setuju. Pernyataan nombor 15 iaitu Saya dapat membuat ikatan dan simpulan dengan lancar tanpa masalah menunjukkan responden memilih kurang setuju sebanyak 6 orang iaitu 43% , setuju sebanyak 7 orang iaitu 50%. Peratusan ini tidak banyak bezanya namun sangat setuju dengan pernyataan ini adalah 7%, namun masih menggambarkan responden adalah cekap dalam melakukan ikatan dan simpulan.

No	Pernyataan	5 Bil	4 Bil	3 Bil	2 Bil	1 Bil
16	Saya tidak yakin ikatan dan simpulan yang telah saya lakukan			1 7%	6 43%	7 50%
17	Saya tidak pernah mengajar teknik ikatan dan simpulan kepada rakan saya			3 21.4%	7 50%	4 28.6%
18	Saya mudah berpuashati setelah melakukan ikatan dan simpulan			2 14%	8 57.4%	4 28.6%
19	Ikatan dan simpulan yang pernah saya dilakukan mudah terbuka			4 28.6%	7 50%	3 21.4%
20	Ikatan dan simpulan yang pernah saya dilakukan sangat kemas	2 14%	8 57.4%	4 28.6%		

Jadual 5: Pengalaman Ikatan dan Simpulan

Jadual 5 iaitu penilaian tentang pengalaman ikatan dan simpulan responden. Pernyataan, Saya tidak yakin ikatan dan simpulan yang telah saya lakukan menunjukkan bahawa responden sangat tidak setuju dengan peratusan sebanyak 50%, responden yang tidak setuju pula sebanyak 43% dan kurang setuju hanya 7%. Ini menggambarkan mereka sangat yakin dengan ikatan dan simpulan yang mereka lakukan. Pernyataan nombor 17 iaitu Saya tidak pernah mengajar teknik ikatan dan simpulan kepada rakan saya menunjukkan penarafan kurang setuju sebanyak 21.4%, 50% responden tidak setuju dan 28.6% sangat tidak setuju dengan pernyataan ini. Pernyataan, Saya mudah berpuashati setelah melakukan ikatan dan simpulan menunjukkan pertusan kurang setuju responden adalah 14%, ini masih rendah. Penarafan tidak setuju ialah 57.4% dan sangat tidak setuju sebanyak 28.6%. Pernyataan ini menggambarkan responden bukan tidak yakin tetapi lebih berhati-hati dengan ikatan dan simpulan yang dilakukan. Ikatan dan simpulan yang pernah responden lakukan mudah terbuka, menunjukkan bahawa penarafan kurang setuju adalah 28.6%, responden yang tidak setuju dengan pernyataan ini sebanyak 50% dan sangat tidak setuju adalah 21.4%. Pernyataan nombor 20 iaitu ikatan dan simpulan yang pernah saya dilakukan sangat kemas menunjukkan hanya 28.6% responden kurang setuju, 57.4% setuju bahawa ikatan dan simpulan mereka kemas. Manakala, 14% sangat setuju bahawa ikatan dan simpulan responden kemas. Pengalaman ahli pengakap kelanasiswa adalah berdasarkan pengalaman menyertai perkhemahan. Hal ini menjelaskan bahawa program perkhemahan berpeluang meneroka tempat dan persekitaran baru, pelbagai aktiviti fizikal dan kemampuan mengimbas kembali pengalaman dan pembelajaran yang diperolehi (Buku Learning and Teaching Scotland, (2010), dlm. Siti Aminah Binti Kusin dan Ahmad Bin Esa (2014).

Dengan menggunakan perisian Cronbach's Alpha pula data statistik menunjukkan 0.743 mata. Statistik keseluruhan soalan selidik ini boleh dipercayai kerana nilai purata kaji selidik ialah 67.71%. Sisihan piawai responden yang telah dijawab adalah 7.51. Dapatan dari amali ikatan dan simpulan yang dilakukan secara awak juga setara dengan jawapan soal selidik. Responden dikehendaki melaksanakan projek mini mengikut masa yang ditetapkan dengan alatan yang telah disediakan. Responden dikehendaki melaksanakan projek mini secara individu. Keseluruhan pengakap kelanasiswa berjaya menghasilkan projek mini yang melibatkan ikatan dengan lancar tiada masalah.

Gambarajah 1: Hasil kerja amali ikatan projek mini

Gambarajah 2: Hasil kerja amali ahli pengakap kelanasiswa

Gambarajah 3: Hasil kerja amali individu dalam ikatan

3.0 Kesimpulan

Kajian ini telah menunjukkan tahap kompetensi ahli pengakap kelanasiswa terhadap ikatan dan simpulan. Ahli pengakap kelanasiswa menjadi berwibawa dan mempunyai keyakinan diri yang tinggi terhadap ikatan dan simpulan apabila menyertai aktiviti perkhemahan. Tajuk ikatan dan simpulan dipilih dalam konteks ini berdasarkan kepentingan dan menjadi kemahiran wajib kepada semua ahli pengakap kelanasiswa. Pengakap kelaanasiswa perlu didedahkan kepada proses, teknik dan kegunaan sesuatu ikatan dan simpulan dalam mengaplikasikannya dalam aktiviti perkhemahan, pertolongan cemas dan aktiviti menyelamat. Ini bertujuan agar ikatannya kuat, selamat dan mengelakkan kemalangan berlaku akibat kurangnya kemahiran serta tidak mematuhi peraturan keselamatan semasa ianya digunakan. Ini terbukti dalam tragedi jambatan gantung runtuh di Kuala Dipang pada 26 Oktober 2009 yang mengorbankan 3 orang akibat terjatuh ke dalam sungai kerana struktur jambatan gantung yang tidak kukuh dan seorang pelajar 14 tahun meninggal dunia ketika menjalankan latihan "flying fox" pada 8 Januari 2011 di Taiping akibat tali yang diikat terputus dan takalnya menghentam kepalanya. Kecuaian dan kurangnya kefahaman tentang kemahiran ikatan dan simpulan ini terbukti mewujudkan kemalangan, tetapi ianya tidak dilaporkan secara meluas oleh pihak sekolah dan dapat diselesaikan dengan baik. Walau bagaimanapun tanggungjawab dan pencegahan perlu dijadikan faktor utama untuk mengelakkan kemalangan. Ahli pengakap kelanasiswa keseluruhannya menunjukkan ilmu pengetahuan yang baik, kemahiran ikatan dan simpulan yang cemrerlang, kecekapan dalam melakukan ikatan dan simpulan juga baik kerana dapat melakukan ikatan dan simpulan tanpa masalah. Selain itu, pengalaman yang ahli pengakap kelanasiswa lalui banyak membantu mereka mendalami ilmu ikatan dan simpulan pengakap.

RUJUKAN

- Siti Aminah Kusin dan Ahmad Bin Esa. Pembangunan kemahiran kerja berpasukan menerusi program perkhemahan dalam kalangan ahli kumpulan Latihan Kelana siswa Malaysia, Universiti Tun Hussein Onn Malaysia. dlm. Seminar Kebangsaan Majlis Dekan-Dekan Pendidikan IPTA pada 25-26 September 2014, Fakulti Pendidikan, Universiti Malaya.
- Azizi Yahya, Shahrin Hashim, Jamaludin Ramli, Yusof Boon, Abdul Rahim Hamdan (2007). "Menguasai Penyelidikan Dalam Pendidikan". Kuala Lumpur : PTS Profesional Publishing
- Chua Yan Piaw (2006). Kaedah Penyelidikan. Kuala Lumpur: McGraw-Hill Sdn. Bhd.
- Mohd. Najib Abdul Ghafar (2003). Reka Bentuk Tinjauan Soal Selidik Pendidikan. Johor DarulTa'zim: Universiti Teknologi Malaysia Skudai.
- Robert V. Krejcie, Daryle W. Morgan (1970) "Determining Sample Size For Research Activities" Journal Educational And Psychological Measurement, 30, 607-610.

**KEBERKESANAN PENGGUNAAN
BUKU PANDUAN PROJEK PELAJAR (PROGRAM DIPLOMA)
EDISI 2016, TERBITAN JABATAN PENDIDIKAN POLITEKNIK (JPP)
DALAM KALANGAN PELAJAR POLITEKNIK MALAYSIA
(ZON TIMUR)**

Mohd Sobri Bin Hassan¹, Mohamad Khairi Bin Mat Yaacob²

Jabatan Kejuruteraan Awam
Politeknik Sultan Mizan Zainal Abidin,
23000 Dungun, Terengganu
email : eirbos@gmail.com

Abstrak

Kurangnya pemahaman tentang proses melaksanakan kajian akan menjejaskan mutu dapatan dan pelaporan kajian yang dihasilkan. Kajian ini bertujuan untuk mengetahui keberkesanan penggunaan buku panduan yang telah diselaraskan di semua Politeknik Malaysia dalam kalangan pelajar politeknik zon timur. Melalui dapatan kajian, ianya dijadikan penanda aras tahap keberkesanan penggunaan buku panduan tersebut bagi membantu pelajar untuk mengetahui, membuat persediaan dan berusaha menghadapi cabaran melaksanakan kajian. Sampel kajian ialah semua populasi politeknik zon timur sesi Jun 2017. Sampel ini melaksanakan projek akhir diploma Politeknik Malaysia menggunakan Buku Panduan Projek Pelajar (Program Diploma) Edisi 2016 sebagai rujukan. Skala Likert digunakan sebagai indikator dalam mengukur aras persetujuan dan membuat pemeringkatan semula tiga tahap bagi tujuan tafsiran keberkesanan. Data dianalisis menggunakan perisian Statistical Package for Social Sciences (SPSS 20) melalui kaedah skor min. Kedudukan tertinggi dan terendah penguasaan kemahiran pelajar dapat disenaraikan dan kemahiran paling rendah (kritikal) untuk dikuasai ialah kemahiran menulis kesimpulan secara menyeluruh tentang projek pelajar dalam laporan kajian. Secara keseluruhan, sebanyak 96% diperolehi berkesan, 4% sederhana dan 0% tidak berkesan. Kesimpulannya, penggunaan Buku Panduan Projek Pelajar (Program Diploma) Edisi 2016 Terbitan Jabatan Pendidikan Politeknik (JPP) Dalam Kalangan Pelajar Politeknik Malaysia (Zon Timur) memberi kesan secara kuantitatif dalam meningkatkan kemahiran pelajar sepanjang pelaksanaan projek akhir.

Kata kunci : Keberkesanan – buku panduan projek pelajar (program diploma) edisi 2016 – politeknik Malaysia zon timur

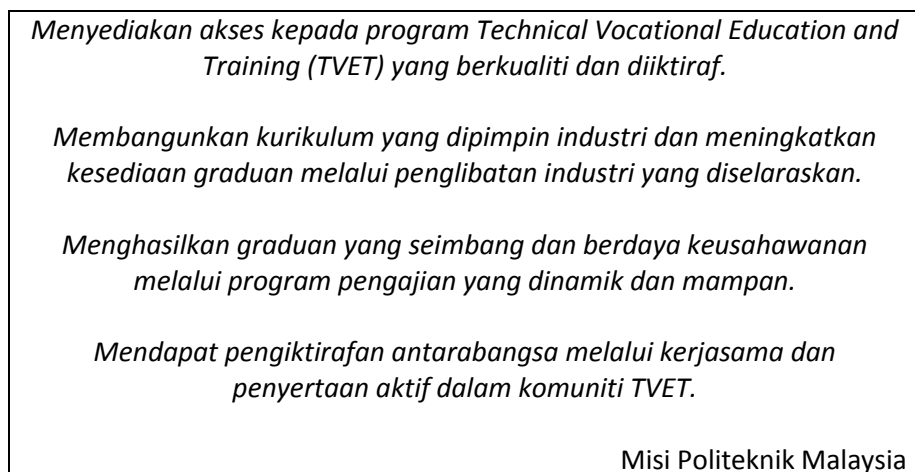
1. Pengenalan

Pelajar Diploma di Politeknik Malaysia perlu melalui tempoh pengajian minimum 3 tahun untuk mendapat segulung diploma. Pada semester akhir, pelajar ini perlu melaksanakan kajian yang dikenali sebagai projek akhir. Setiap kajian atau projek akhir ini juga perlu dilaporkan keseluruhan proses kajian ke dalam bentuk laporan ilmiah untuk disampaikan kepada umum sebagai bacaan. Seiring dengan perkembangan teknologi, teknik pelaporan juga telah ditambah baik supaya dapatan kajian ini mudah difahami apabila dibaca.

Menurut Perry (1998), setiap kajian yang dilakukan perlu direkodkan pada peringkat akhir dalam bentuk tesis. Oleh itu, penerbitan bahan-bahan dan hasil kajian adalah penting kerana ia bukan sahaja merekodkan sesuatu hasilan kajian, malahan merupakan elemen yang menjadi rujukan kepada generasi seterusnya, serta berperanan untuk menyatakan dapatan dalam sesuatu kajian. Walau bagaimanapun, untuk menghasilkan laporan kajian yang bermutu tidak semudah yang di sangka. Menurut Donald et al. (1998), menulis laporan kajian adalah sukar bagi pelajar yang tidak mempunyai pengetahuan mengenainya.

Oleh itu, pelajar memerlukan tunjuk ajar serta mekanisme yang sesuai untuk melatih pelajar dalam usaha melakukan kajian. Ini kerana pengkaji merasakan masalah dalam melakukan kajian adalah merupakan masalah umum yang sering di alami oleh pelajar yang terlibat dalam kajian. Menurut Donald et al. (1998) juga, bahawa untuk melakukan kajian memerlukan pelajar mempunyai kemahiran sintesis dan berkemampuan dari pelbagai sudut untuk melakukannya.

1.1 Latar Belakang Masalah Kajian

Rajah 1.1 : Misi Politeknik Malaysia

Bagi mencapai misi ini, salah satu pendekatan yang boleh diambil adalah melalui kajian atau penyelidikan. Dengan ini secara lansung atau pun tidak, ia akan memberikan pendedahan berguna kepada bakal graduan mengenai budaya penyelidikan serta memahami gaya penulisan laporan kajian yang betul.

Kajian yang baik adalah kajian yang melalui proses pelaksanaannya dengan lancar tanpa mengalami masalah. Pelbagai kemahiran yang diperlukan sepanjang tempoh pelaksanaan tersebut. Laporan kajian merupakan penerangan yang dibuat dalam bentuk teks mengenai peringkat dan proses kajian yang dilakukan. Pada asasnya setiap laporan kajian merangkumi lima bahagian utama iaitu bahagian pendahuluan, kajian literatur, metodologi kajian, analisis data atau keputusan dan yang terakhir bahagian kesimpulan atau cadangan.

Model kajian yang dikemukakan oleh Perry (1998) juga membahagikan kepada lima bahagian utama iaitu pendahuluan, kajian literatur, metodologi, keputusan dan kesimpulan. Selain daripada itu, masih lagi terdapat perkara lain dibuat untuk menyokong hasil laporan kajian seperti abstrak, bahagian isi kandungan dan rujukan (KUiTTHO, 2006).

Manakala Williams (1995) berpendapat terdapat 16 peringkat untuk melaksanakan kajian iaitu bermula daripada pemilihan topik, mencari persoalan kajian secara spesifik, menyenaraikan kunci kepada isu atau pembolehubah, menetapkan jenis data yang diperlukan, membuat kajian literatur yang relevan, memilih kaedah pengumpulan data, instrumen, pengumpulan data, analisis data, kesahihan data, membuat rujukan ke atas data, menulis laporan, mencetak dan terakhir mempromosikannya. Dengan ini, aspek kemahiran melakukan kajian bukan sahaja memerlukan pengkaji mahir dalam melakukan kajian dan penulisan, malah memerlukan kemahiran generik dalam kalangan pelajar supaya kajian dapat dilakukan dengan lebih berkesan.

1.2 Penyataan Masalah

Jika terdapat pelajar yang telah mempelajari selok-belok kaedah penyelidikan, mungkin mereka telah didedahkan tentang keperluan serta tindakan yang harus dibuat sepanjang pelaksanaan kajian. Akan tetapi sejauh manakah kemahiran yang telah dimiliki oleh pelajar tersebut untuk melakukan kajian? Ini kerana kemahiran melakukan kajian secara ilmiah memerlukan pendedahan, tunjuk ajar dan pengalaman untuk melakukannya. Menurut Sidi (1981), kekurangan kefahaman pelajar tentang perkara-perkara penyelidikan dan penulisan ilmiah akan menjejaskan mutu kajian serta laporan kajian yang telah dihasilkan.

Menurut Ghazali (2002), laporan kajian yang bermutu akan dapat memberikan penjelasan dengan berkesan terhadap tujuan asal kajian. Laporan kajian akan mendedahkan keputusan kajian kepada umum dan ianya tidak akan dapat dihasilkan jika pengkaji mempunyai masalah sepanjang prosesnya. Mohd et al. (1998) mengkaji kemahiran melaksanakan penulisan jurnal dalam kalangan guru pelatih Praktikum II Kursus Perguruan Asas di Institut Perguruan Darul Aman. Mereka mendapati kemahiran yang sukar dilaksanakan adalah untuk memilih masalah, merancang dan juga melaksanakan kajian. Kajian mereka juga mendapati tidak terdapat perbezaan yang signifikan di antara kemahiran menulis jurnal mengikut jantina sampel.

Dapatan kajian di atas mendedahkan kita tentang kesukaran yang telah di alami oleh pelajar di institusi pendidikan iaitu selagi mana adanya kajian, masalah juga wujud kepada pengkaji untuk melengkapkan kajian tersebut. Jika terdapat pelajar tersebut menghadapi kesukaran ini, bagaimanakah pula dengan pelajar di politeknik? Kesukaran ini mungkin akan lebih ketara lagi jika berlaku penyilangan dalam bidang kemahiran pelajar mereka.

Manakala di Politeknik Sultan Mizan Zainal Abidin (PSMZA) pula telah banyak kajian ilmiah dilakukan dan perekodan pelaporan telah pun dilaksanakan. Berdasarkan pengalaman sebagai penyelia projek akhir pelajar dan juga pensyarah politeknik selama 10 tahun, didapati terdapat pelbagai gaya persembahan pelaporan oleh pelajar. Melalui perbandingan, didapati tiada keseragaman dalam persembahan format laporan walaupun mengandungi perkara yang penting untuk disampaikan. Ekoran itu, ianya mungkin turut menjejaskan keseluruhan dapatan kajian tersebut walaupun ianya suatu kajian yang berkualiti.

Apa yang diketengahkan di sini adalah kerana kadang-kala pelajar teknikal juga memerlukan keputusan melalui kajian secara sains sosial untuk menyelesaikan masalah yang berasaskan teknikal selain kajian itu sendiri berasaskan kepada teknikal. Politeknik merupakan salah sebuah Institusi Pengajian Tinggi Awam (IPTA) di Malaysia yang sebilangan pelajarnya melakukan kajian bagi melengkapkan pengajian mereka. Oleh yang demikian, ianya menjadi persoalan, adakah wujud kesukaran dalam kalangan pelajar Politeknik Malaysia bagi melengkapkan kajian mereka? Dan bagaimanakah pula perkaitan di antara latar belakang pelajar ini dengan kemahiran kebolehlaksanaan kajian tersebut?

Pada peringkat awal, pihak PSMZA terutama Jabatan Kejuruteraan Awam (JKA) melalui jawatankuasa dilantik telah pun menerbitkan Buku Panduan Penulisan Projek Akhir Pelajar JKA cetakan pada tahun 2014. Tujuan utama adalah untuk membantu pelajar dan pensyarah dalam penyeragaman di peringkat jabatan serta meningkatkan mutu penulisan laporan kajian seterusnya meningkatkan lagi kualiti kajian keseluruhannya. Dapatan kajian dalam tempoh tersebut, didapati kualiti pelaporan kajian pelajar meningkat, terdapat keselarasan dalam aturan pelaporan serta memenuhi piawaian yang boleh dikategorikan sebagai laporan kajian ilmiah.

Susulan daripada itu, pihak Jabatan Pendidikan Politeknik (JPP) mengambil tindakan pro-aktif dengan menerbitkan Buku Panduan Projek Pelajar (Program Diploma) keluaran Politeknik Malaysia Edisi 2016. Buku ini adalah garis panduan umum dan rujukan yang dibuat oleh pihak pengurusan JPP untuk pelajar dan pensyarah bagi persediaan dan pelaksanaan kursus projek pelajar ke dalam bentuk acuan JPP.

Acuan ini masih lagi mengekalkan kualiti penulisan sepertimana piawaian antarabangsa serta penyelarasan dalam pelaksanaan projek pelajar di semua Politeknik Malaysia. Walau bagaimanapun, ianya tertakluk kepada keperluan serta kesesuaian kursus dan program di politeknik berkenaan. Pelaksanaan kursus projek ini turut berfungsi sebagai platform bagi pelajar untuk mengembangkan potensi, mempamerkan keupayaan dan mempraktikkan segala ilmu yang telah dikuasai bagi mengeluarkan hasil kerja bermutu tinggi.

Oleh itu, tujuan kajian ini dilakukan adalah untuk mengetahui sejauh manakah keberkesanan penggunaan buku panduan yang telah diselaraskan di semua Politeknik Malaysia. Keberkesanan ini dinilai berdasarkan aras persetujuan tentang pernyataan dalam soal selidik berdasarkan elemen kemahiran yang perlu ada pada seorang penyelidik dalam melaksanakan kajian. Melalui dapatan kajian yang diperolehi, sekurang-kurangnya ianya dapat mengukur tahap keberkesanan penggunaan buku panduan tersebut serta membantu pelajar dalam usaha untuk mengetahui, membuat persediaan dan berusaha untuk mengatasi kesukaran yang wujud dengan menguasai kemahiran yang diperlukan sebelum melaksanakan sesuatu kajian.

1.3 Objektif Kajian

Pengkaji menetapkan beberapa objektif yang perlu dicapai dalam pelaksanaan kajian ini, iaitu untuk;

- i. Mengetahui kedudukan (*ranking*) kemahiran yang telah dikuasai dalam kalangan pelajar politeknik sepanjang proses menyiapkan projek akhir.
- ii. Mengetahui item kemahiran melaksanakan kajian yang kritikal untuk dikuasai sepanjang proses menyiapkan projek pelajar.
- iii. Mengetahui keberkesanan penggunaan Buku Panduan Projek Pelajar (Program Diploma) Edisi 2016 sepanjang proses menyiapkan projek akhir.

1.4 Persoalan Kajian

Terdapat beberapa persoalan kajian yang perlu dijawab dalam kajian ini, iaitu;

- i. Adakah pelajar telah menguasai kemahiran melaksanakan kajian setelah menggunakan Buku Panduan Projek Pelajar (Program Diploma) Edisi 2016 dalam menyiapkan projek akhir mereka?
- ii. Apakah terdapat item pelaksanaan kajian yang kritikal untuk dikuasai sepanjang melaksanakan kajian mereka?
- iii. Adakah dengan merujuk Buku Panduan Projek Pelajar (Program Diploma) Edisi 2016, ianya memberi kesan terhadap keupayaan kemahiran pelajar sepanjang proses melaksanakan kajian?

1.5 Hipotesis Kajian

Hipotesis kajian dibuat bertujuan untuk meramal persoalan kajian yang ke-iii seperti mana yang dinyatakan pengkaji.

- i. Hipotesis pertama:
Ho : Buku panduan tersebut memberi kesan terhadap keupayaan kemahiran pelajar sepanjang proses melaksanakan kajian.

1.6 Skop Kajian

Kajian ini hanya melibatkan pelajar yang sedang belajar di bawah Politeknik Malaysia sahaja. Politeknik yang dipilih adalah politeknik yang berada dalam zon pantai timur dimana terdapat pelajar yang menggunakan Buku Panduan Projek Pelajar (Program Diploma) Edisi 2016 diselaraskan oleh JPP sebagai rujukan dalam menyiapkan kajian mereka. Sesi pengajian pelajar adalah sesi Jun 2017.

1.7 Batasan Kajian

Kajian ini hanya dilakukan ke atas responden yang menggunakan Buku Panduan Projek Pelajar (Program Diploma) Edisi 2016 yang diselaraskan oleh JPP sebagai rujukan dalam melaksanakan kajian mereka. Manakala populasi kajian adalah terdiri daripada pelajar yang aktif menjalankan kajian di politeknik zon timur sahaja. Oleh yang demikian, pengkaji tidak melibatkan pelajar seperti berikut:

- i. Pelajar yang sedang membuat kajian dan belajar selain daripada politeknik zon timur.
- ii. Pelajar yang membuat kajian tidak menggunakan Buku Panduan Projek Pelajar (Program Diploma) Edisi 2016 yang diselaraskan oleh JPP sebagai rujukan dalam melaksanakan kajian.
- iii. Dalam kajian ini juga, pengkaji mengabaikan dapatan penguasaan kemahiran menyiapkan projek akhir terhadap demografi responden.

1.8 Kepentingan Kajian

Hasil daripada kajian ini diharapkan supaya sekurang-kurangnya pelajar dapat mengetahui, bersedia dan berusaha lebih awal untuk menguasai kemahiran yang diperlukan bagi seseorang pengkaji apabila ingin melaksanakan sesuatu kajian atau projek akhir.

Selain daripada itu diharap pihak Politeknik Malaysia terutama jabatan-jabatan yang berkenaan dapat mengambil langkah proaktif lagi bagi mengatasi atau sekurang-kurangnya mengurangkan kesukaran yang wujud. Contohnya dengan memberi kelonggaran kepada pelajar untuk memanjang tempoh kajian, bagi kajian yang berkepentingan kepada JPP. Ini bertujuan supaya pelajar yang kurang berkemahiran mempunyai ruang yang mencukupi untuk melaksanakan kajian serta dapat menghasilkan satu kajian yang benar-benar telus dan berkualiti.

1.9 Definisi Istilah

Di dalam kajian ini, pengkaji telah menggunakan beberapa definisi operasi bagi menerangkan secara terperinci mengenai kajian ini. Berikut adalah beberapa definisi operasi yang digunakan dalam kajian ini:

1.9.1 Keberkesanan Penggunaan

Menurut Kamus Pelajar Edisi ke-4, ianya menakrifkan keberkesanan sebagai perihal berkesan, berkesannya sesuatu tindakan atau perubahan. Sesuatu tindakan itu dapat dilihat daripada hasil yang diperolehi sesudahnya melakukan tindakan tersebut. Manakala penggunaan sebagai perihal (perbuatan, kegiatan, dll) menggunakan sesuatu. Oleh yang demikian, bagi mencapai maksud dalam kajian ini, pengkaji menetapkan bahawa keberkesanan penggunaan adalah merujuk kepada hasil peningkatan kemahiran melaksanakan kajian setelah merujuk sesuatu bahan rujukan. Bahan rujukan yang dimaksudkan adalah Buku Panduan Projek Pelajar (Program Diploma) Edisi 2016 yang diselaraskan oleh pihak JPP.

1.9.2 Buku Panduan Projek Pelajar Edisi 2016

Buku ini merupakan bahan rujukan yang telah diterbitkan oleh JPP pada tahun 2016 untuk penyeragaman projek pelajar di semua Politeknik Malaysia. Ianya merujuk Buku Panduan Projek Pelajar Politeknik Malaysia (Program Diploma) Edisi 2016, Kementerian Pendidikan Tinggi (KPT).

1.9.3 Pelajar Politeknik Malaysia

Pelajar ini merupakan pelajar aktif yang sedang melaksanakan kajian projek akhir di bawah Politeknik Malaysia.

2. Kajian Literatur

Pelaksanaan kajian memerlukan komitmen yang tinggi, oleh itu pelajar cenderung berhadapan dengan pelbagai kesukaran dan masalah dalam melaksanakannya. Kesukaran dan masalah ini timbul bukan sahaja terjadi semasa kajian dilakukan, malah terjadi sepanjang proses penghasilan laporan kajian tersebut. Bagi menjamin pencapaian kepada objektif kajian, ianya memerlukan penelitian tentang beberapa aktiviti dalam kajian supaya tiada batasan kesinambungan antara aktiviti-aktiviti tersebut. Setiap aktiviti perlu dilakukan dengan teratur dan berkesan agar tidak mencacatkan aktiviti tersebut.

Mengikut Forcese et al. (1973), *'Quantification refers to the assignment of numerical values to the phenomena under investigation.'* Kajian yang baik mengkaji fenomena yang dapat dihuraikan; apa yang boleh dihuraikan sebaik-baiknya boleh diukur. Lantaran itu, fenomena kajian yang baik dapat dijustifikasikan melalui angkubah-angkubahnya. Semakin halus ukuran angkubahnya, semakin tinggi kekuatan hubungan statistik yang mampu dibuktikan. Hipotesis yang dibentuk berasaskan angkubah-angkubah yang *measurable* lebih mantap dan boleh dianalisa dengan pelbagai kaedah statistik.

Oleh itu, perancangan kajian melibatkan usaha mengenalpasti dan memilih masalah yang hendak dikaji. Pada peringkat ini tidak hanya terhenti di sini sahaja, kerana terdapat beberapa perkara lain yang penting perlu ditetapkan supaya kajian yang akan dijalankan berjaya. Menurut Michael et al. (2000), masalah yang hendak dikaji mestilah jelas manakala persoalan yang tersirat perlu dihuraikan dengan terperinci dalam pernyataan masalah.

Aktiviti penyempurnaan melibatkan proses mentafsir maklumat daripada analisis data, menulis laporan dan menyebarkan laporan kajian untuk menentukan pencapaian objektif sesuatu kajian (Bob, 2005). Oleh itu, kemahiran dan ketajaman fikiran sangat diperlukan di samping menguasai pengetahuan teori bidang yang dikaji. Data-data yang telah dianalisis tidak bermakna sekiranya tidak berkemampuan untuk mentafsirkannya.

Melaporkan hasil bermaksud menukarkan penyelidikan yang telah dijalankan kepada bentuk susunan teks bertulis (Kenneth, 1992). Ia merupakan peringkat akhir sesuatu penyelidikan. Penulisan laporan selalunya dibahagikan kepada beberapa tajuk kecil iaitu pengenalan dan latar belakang kajian, hipotesis dan kaedah kajian, analisa data-data, rumusan dan penutup, bibliografi dan lampiran-lampiran yang berkaitan.

Sebelum ke bahagian pengenalan, laporan selalunya mengandungi ruang untuk 'halaman' dan ringkasan atau abstrak kajian. Bahagian pengenalan menerangkan mengenai tajuk dan bidang kajian. Pada kebiasaannya sebahagian besar isinya adalah berdasarkan rujukan-rujukan sekunder. Bahagian hipotesis pula menyatakan harapan-harapan pengkaji terhadap hasil kajian. a juga menerangkan rasional di sebalik kaedah yang dipilih.

Selepas itu barulah penulisan membincangkan hasil-hasil berdasarkan data-data yang diperolehi. Hujahan-hujahan yang kritikal disertakan. Menurut Syed Arabi (1993), dapatan-dapatan utama merupakan perkara-perkara yang berkaitan secara langsung dengan permasalahan penyelidikan. Mungkin juga terdapat dapatan-dapatan sampingan yang tidak secara langsung berkaitan dengan topik kajian. Akhirnya penyelidik membuat rumusan daripada hasil kajian dan membuat cadangan-cadangan yang berkaitan. Adalah menjadi kebiasaan setiap penyelidikan sosial mencadangkan kajian-kajian lanjut berdasarkan dapatan-dapatannya.

Format penulisan laporan kajian berbeza-beza bergantung kepada objektif penulisan kajian. Menurut Mohd Majid (2005), terdapat tiga objektif penulisan laporan penemuan kajian iaitu laporan untuk kajian, laporan untuk tesis dan disertasi dan laporan untuk jurnal. Beliau menerangkan tiga objektif tersebut adalah :-

- i. Laporan untuk kajian biasanya dibuat berdasarkan kepada kehendak penaja kajian.
- ii. Laporan tesis dan disertasi lebih bercorak ilmiah. Biasanya universiti, fakulti, pusat atau jabatan mempunyai format tersendiri yang perlu dipatuhi untuk penulisan tesis dan disertasi.
- iii. Laporan untuk jurnal perlu dibuat mengikut syarat-syarat penulisan sesuatu jurnal yang biasanya boleh diperolei di dalam jurnal-jurnal tersebut.

Gaya dan format penulisan laporan kajian berbeza-beza mengikut penyelidik dan objektif kajian. Penulisan laporan kajian lebih mementingkan hasil daripada menekankan teori dan kaedah yang digunakan untuk memperolehi hasil tersebut. Ini kerana menurut Sidi (1981), umumnya, laporan kajian lebih mementingkan penemuan daripada kaedah yang digunakan di dalam kajian kerana kebanyakan penulisan laporan kajian dibuat berdasarkan kepada kajian yang dijalankan untuk menyelesaikan sesuatu masalah, khususnya masalah praktis.

Meskipun format laporan kajian berbeza-beza, umumnya format laporan kajian seperti dalam "Buku Panduan Projek Pelajar (Program Diploma) Edisi 2016" yang diselaraskan oleh JPP merupakan format terkini dengan acuan tersendiri yang perlu dirujuk.

3. Metodologi Kajian

Metodologi kajian adalah merupakan kaedah melakukan kajian ini. Ia melibatkan aspek-aspek yang berkaitan dengan kaedah dan prosedur kajian yang dijalankan. Perancangan telah dibuat untuk memastikan data yang akan diperolehi boleh digunakan bagi menepati kehendak objektif kajian. Oleh itu, metodologi dalam kajian ini telah ditetapkan seperti mana penerangan seterusnya.

3.1 Proses Melaksanakan Kajian

Pengkaji telah mengkategorikan peringkat-peringkat dalam pelaksanaan kajian ini kepada lima bahagian utama iaitu :-

- i. Peringkat perancangan.
- ii. Rekabentuk kajian.
- iii. Pelaksanaan kajian.
- iv. Peringkat analisis data.
- v. Peringkat penulisan laporan kajian.

Peringkat perancangan melibatkan keseluruhan proses kajian, akan tetapi pengkaji telah membahagikan peringkat perancangan menjuruskan kepada perkara-perkara yang terdapat di dalam bab pengenalan (Bab I). Antaranya ialah mengenalpasti masalah kajian, penetapan objektif, skop kajian dan sebagainya.

Pada peringkat rekabentuk kajian, ia melibatkan penetapan kaedah kajian yang akan digunakan untuk mendapatkan maklumat dan data. Untuk membangunkan kaedah kajian yang sesuai ianya perlu disokong oleh teori-teori dan bukti, oleh itu kajian literatur juga dikelaskan sebagai peringkat pembangunan. Elemen-elemen lain yang dikategorikan sebagai peringkat pembangunan ialah seperti rekabentuk set soal selidik dan juga melakukan kajian rintis ke atas set soal selidik.

Manakala di peringkat pelaksanaan kajian ianya terdiri daripada proses mengumpulan data dengan melakukan pengedaran set soal selidik kepada responden yang dipilih. Dengan kata lain ianya merupakan proses melakukan kajian di lokasi. In termasuklah proses pengumpulan dan menganalisis data.

Peringkat terakhir adalah peringkat penulisan laporan kajian. Penulisan laporan kajian adalah teknik melapor tentang perjalanan kajian yang telah dilakukan ke dalam bentuk teks. Pengisian dalam penulisan laporan kajian melibatkan kesemua peringkat kajian di atas. Peringkat ini juga menyatakan perkara-perkara yang membantu atau menyokong perjalanan kajian seperti teori-teori, fakta-fakta, bahan rujukan dan organisasi yang terlibat. Penulisan laporan kajian dilakukan berdasarkan gaya penulisan Buku Panduan Projek Pelajar Edisi 2016 yang diterbitkan oleh JPP.

3.2 Rekabentuk Kajian

Menurut Cresswell (2002), pemilihan rekabentuk kajian perlu bersandarkan kepada tiga perkara iaitu :

- i. Siapakah responden yang terlibat dalam kajian?
- ii. Apakah tujuan kajian dilakukan?
- iii. Apakah persoalan kajian yang perlu dijawab?

Oleh itu, sampel kajian terdiri daripada pelajar yang menyiapkan kajian projek akhir diploma Politeknik Malaysia menggunakan Buku Panduan Projek Pelajar (Program Diploma) Edisi 2016 sebagai rujukan bagi melengkapkan kajian mereka. Ini kerana buku panduan yang diselarasakan oleh JPP adalah untuk kegunaan pelajar politeknik Malaysia sahaja. Sesi pengajian pelajar adalah pada sei Jun 2017.

Kajian yang dilakukan bersifat kuantitatif kerana ianya menggunakan pendekatan instrumen soal selidik. Manakala data yang diperolehi daripada soal selidik berbentuk kuantitatif kerana ianya bersifat numerik, iaitu data diperolehi adalah hasil daripada cerapan maklumbalas daripada bilangan sampel yang ramai. Tujuan pengedaran soal selidik kepada responden adalah untuk menyusun taburan data ke dalam bentuk logik yang boleh dianalisis menggunakan analisis logik. Alias (1999), menyatakan bahawa soalan kaji selidik boleh digunakan untuk mendapatkan data kerana ia boleh mengukur persepsi, sikap dan pandangan seseorang responden terhadap sesuatu peristiwa. Data yang diperolehi melalui soal selidik dianalisis dengan menggunakan statistik diskriptif.

Analisis statistik diskriptif yang digunakan adalah ukuran kecenderungan skor min dan ukuran kebolehubahan sisihan piawai. Azhar Harun et al. (2004) juga menyatakan bahawa kajian diskriptif merupakan penyelidikan terhadap sesuatu fenomena dengan menganalisa data diskriptif yang diperolehi daripada soal selidik. Kaedah pensampelan yang digunakan bagi kaedah pengedaran soal selidik dalam kajian ini menggunakan pensampelan keseluruhan populasi. Kaedah ini dipilih kerana menurut Mohd Majid (2005), pemilihan keseluruhan populasi boleh dibuat dengan tidak merujuk kepada kriteria-kriteria tertentu dalam kumpulan yang kecil. Rekabentuk pelaksanaan instrumen kajian dapat digambarkan seperti Rajah 3.1.

Responden dalam kajian ini adalah pelajar politeknik. Pemilihan politeknik juga dihadkan kepada politeknik zon timur sebagai populasi utama kajian. Kajian ini merupakan perintis bagi mengetahui keberkesanan penggunaan bahan rujukan yang dikeluarkan oleh JPP kepada pelajarnya. Setelah mengambil kira keupayaan pengkaji dan kekangan masa yang wujud, pelajar politeknik yang dikaji adalah pelajar yang berada dalam politeknik wilayah atau zon pantai timur sahaja. Politeknik tersebut ialah:

- i. Politeknik Sultan Mizan Zainal Abidin Dungun Terengganu (PSMZA).
- ii. Politeknik Kuala Terengganu (PKT).
- iii. Politeknik Hulu Terengganu (PHT).
- iv. Politeknik Sultan Ahmad Shah (POLISAS).
- v. Politeknik Kota Bharu Kelantan (PKB).
- vi. Politeknik Jeli Kelantan (PJK).
- vii. Politeknik Muadzam Shah (PMS).

Bagi mencapai objektif pertama kajian, iaitu mengetahui kedudukan (*ranking*) kemahiran yang telah dikuasai dalam kalangan pelajar politeknik sepanjang proses menyiapkan projek akhir. Pengkaji menganalisis data yang diperolehi daripada soal selidik dengan membandingkan dapatan analisis statistik diskriptif merujuk kepada keputusan skor min setiap item. Perbandingan ini dibuat dengan menyusun susunan tertinggi ke susunan terendah (*ranking*) skor min. Berdasarkan susunan tersebut, perkara yang perlu diambil perhatian adalah item yang mempunyai senarai terke bawah, kerana dikategorikan sebagai tidak dapat menguasai kemahiran.

Analisis bagi objektif kedua, iaitu untuk mengetahui kemahiran melaksanakan kajian yang kritikal untuk dikuasai bagi menyiapkan projek pelajar adalah dengan perbandingan keputusan skor min yang paling rendah setiap peringkat. Perbandingan ini akan dibuat berdasarkan skor min yang diperolehi setiap peringkat pelaksanaan. Oleh yang demikian, item kemahiran yang mempunyai skor min yang ditafsirkan tidak berkesan akan memberi

gambaran bahawa pelajar kurang berjaya menguasai kemahiran dalam melaksanakan projek pelajar dan ianya dikategorikan sebagai kritikal.

Manakala bagi mencapai objektif ketiga kajian, untuk mengetahui keberkesanan penggunaan Buku Panduan Pojek Pelajar (Program Diploma) Edisi 2016 terhadap pelajar dalam menyiapkan projek akhir. Pengkaji menganalisis data yang diperolehi daripada soal selidik secara deskriptif merujuk kepada keputusan skor min dan perbandingan peratusan jumlah tafsiran kesemua 75 item dalam setiap peringkat kajian. Aras pemeringkatan semula persetujuan dipecahkan kepada tiga bahagian iaitu setuju (berkesan), sederhana dan tidak setuju (tidak berkesan). Jika peratusan aras persetujuan majoriti berada di bahagian setuju; kesimpulan mudah dapat dibuat ialah, ianya berkesan dan jika ianya berada pada dua peringkat seterusnya ianya dianggap tidak berkesan. Rujuk jadual 3.3.

3.3 Intrumen Kajian : Soal Selidik

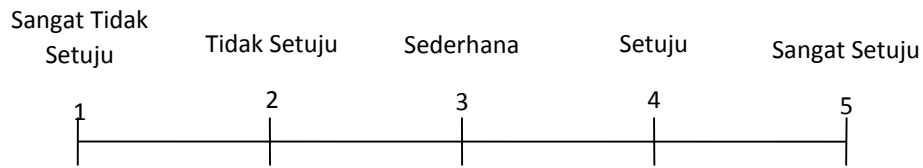
Williams (1995), menyatakan bahawa data daripada responden dapat diperolehi dalam jangka masa singkat dan jawapan yang diperolehi adalah lebih konsisten dengan menggunakan instrumen soal selidik berbanding dengan kaedah-kaedah lain. Manakala menurut Mohd. Majid (1999), soal selidik sesuai digunakan untuk mendapatkan maklumat berkenaan dengan fakta-fakta, kepercayaan, perasaan dan kehendak.

Oleh itu, set soal selidik yang dibangunkan adalah berasaskan kepada kemahiran yang perlu dikuasai sebagai seorang penyelidik. Kemahiran yang disenaraikan dalam set soal selidik telah diolah dan diubahsuai berdasarkan kemahiran yang diketengahkan sepertimana dalam Buku Panduan Pojek Pelajar (Program Diploma) Edisi 2016 keluaran JPP. Item-item kemahiran tersebut juga diperolehi daripada sumber rujukan lain yang telah disahkan kesahihannya untuk melengkapkan hampir keseluruhan kemahiran yang patut ada sepanjang proses pelaksanaan kajian. Elemen kemahiran dalam melaksanakan kajian diolah dan dikategorikan mengikut peringkat yang bersesuaian seperti yang ditetapkan oleh pengkaji dalam kajian ini. Cara-cara menjawab set soal selidik adalah dengan menanda (√) di ruangan yang disediakan. Borang soal selidik mengandungi dua bahagian iaitu :

- i. Bahagian A : Demografi Responden.
Bahagian ini mempunyai soalan yang berkaitan dengan latar belakang responden.
- ii. Bahagian B : Item-item Kemahiran.
Bahagian ini mengandungi elemen kemahiran melaksanakan kajian berbentuk subjektif yang mudah untuk dijawab. Sebanyak 75 soalan direkabentuk bagi menjawab persoalan kajian yang meliputi objektif-objektif kajian yang ingin dicapai. Penandaan jawapan yang sesuai adalah berdasarkan kepada aras persetujuan sepertimana skala Likert yang diubahsuai daripada Mohd Majid (1999). Skala Likert yang diubahsuai adalah seperti Rajah 3.2. Taburan item soal selidik mengikut peringkat kajian adalah seperti Jadual 3.1.

Rajah 3.1 : Rekabentuk pelaksanaan instrumen kajian

Rajah 3.2 : Skala Likert

Jadual 3.1 : Taburan soalan-soalan mengikut bahagian

Bahagian	Peringkat	No. Item	Bil. Item
A	Demografi	1 hingga 5	5
	Perancangan	1 hingga 24	24
B	Rekabentuk kajian	25 hingga 34	10
	Pelaksanaan kajian	35 hingga 47	13
	Menulis laporan kajian	48 hingga 75	28
		Jumlah	75

3.4 Pengesahan Pakar dan Kajian Rintis

Pengkaji mendapatkan pengesahan daripada pakar bidang pengkhususan dan metodologi ke atas set soal selidik yang telah dibangunkan. Semakan telah dibuat ke atas kertas cadangan kajian serta set soal selidik yang digunakan. Seramai tiga orang pensyarah di PSMZA berstatus Pegawai Pendidikan Pengajian Tinggi (PPT) DH52 dan DH54 telah diperolehi. Ianya perlu dilakukan dengan bertujuan mendapatkan komen serta penambahbaikan supaya instrumen yang digunakan adalah relevan dengan apa yang dikaji. Akaun pengesahan semakan seperti Lampiran A, dan set soal selidik seperti Lampiran B. Kajian rintis terhadap set soal selidik dibuat setelah kesemua pembedulan dan penambahbaikan dilaksanakan.

Kajian rintis dilakukan untuk membantu meningkatkan tahap kesahan soal selidik yang telah dibina. Menurut Mohd. Najib (1999), untuk melakukan kajian rintis, seramai 6 hingga 10 orang sampel perlu digunakan. Tujuannya adalah bagi menentukan kebolehpercayaan item-item soal selidik. Oleh itu, bagi menguji kebolehpercayaan soal selidik yang direkabentuk, pengkaji telah memilih secara rawak 13 orang pelajar yang terlibat yang setara ciri-ciri responden di JKA PSMZA untuk dijadikan kajian rintis ini.

3.5 Ujian Kebolehpercayaan

Kebolehpercayaan adalah berkaitan dengan ketekalan atau darjah konsisten sesuatu keputusan ujian. Kebolehpercayaan juga melambangkan tahap kemahiran seseorang

individu, jadi apabila individu yang sama diuji semula, ianya mestilah mampu menunjukkan tahap kemahiran yang sama atau hampir sama (Earl Babbie, 1998).

Menurut Manson et al. (1997), nilai kebolehpercayaan *Alpha Cronbach* adalah antara 0.0 hingga 1.0. Apabila nilai α (alpha) semakin hampir dengan 1.0 ia menunjukkan tahap kebolehpercayaan yang tinggi manakala jika nilai $\alpha < 0.7$ maka ia menunjukkan kebolehpercayaan yang lemah.

Ujian kebolehpercayaan ditetapkan dengan *confidence interval* adalah 95% dengan model *two-way mixed consistency*. Berdasarkan keputusan ujian yang telah dilakukan, didapati nilai *Alpha Cronbach* set soal selidik adalah 0.946. Ini menunjukkan bahawa tahap kebolehpercayaan set soal selidik yang telah direkabentuk adalah tinggi. Keputusan ujian ini seperti Lampiran C.

3.6 Kebenaran Melaksanakan Kajian

Oleh kerana kajian melibatkan politeknik zon timur, pengkaji akan mendapatkan kebenaran terlebih dahulu daripada Pusat Penyelidikan dan Inovasi JPP untuk memasuki premis Politeknik Malaysia. Dokumen kebenaran ini akan dibawa bersama sepanjang proses pengumpulan data dilakukan.

3.7 Pengumpulan Data

Kaedah pengumpulan data utama dalam kajian ini adalah melalui kaedah edaran set soal selidik kepada responden secara rawak berkelompok. Set soal selidik ini diedarkan ke dalam populasi yang terlibat secara bersemuka dengan pegawai bertanggungjawab di setiap jabatan yang berkenaan. Set soal selidik yang diedarkan sekurangnya 95% set berdasarkan jumlah populasi yang ada, manakala pengembalian jawapan soal selidik sewajarnya ditetapkan oleh pengkaji sekurang-kurangnya 75% ke atas berjaya dikutip.

Edaran soal selidik telah dilaksanakan mengikut masa dan kesesuaian pengkaji serta kesudian responden untuk menjawab dengan tenang. Sepanjang proses itu, terdapat beberapa kekangan yang wujud, akan tetapi masih lagi ianya tidak menjejaskan keseluruhan kajian. Terdapat beberapa kaedah sebaran soal selidik dilakukan kepada responden, iaitu :

- i. Soal selidik diedar dan diperolehi terus pada hari yang sama.
- ii. Soal selidik diedar dan dikembalikan secara poskan kembali selang beberapa hari.
- iii. Soal selidik diedar dan mengambil masa sebulan untuk dikutip semula.

Edaran soal selidik diedar kepada pelajar pada sesi pengajian Jun 2017. Ianya dilakukan dalam tempoh sukuan ke-3 dari jumlah tempoh pengajian pelajar dalam sesi Jun 2017. Ini kerana jika ianya dibuat pada awal semester, dikhuatiri masih ada lagi pelajar yang belum melaksanakan kajian dan melakukan penulisan. Manakala jika ianya dibuat selepas pelajar selesai melaksanakan projek, juga dibimbangi sampel ini sukar untuk didekati kerana mempunyai komitmen peperiksaan akhir dan bercuti. Oleh yang demikian, pengkaji telah mengandaikan bahawa dalam tempoh itulah masa paling sesuai kerana responden telah pun melaksanakan kajian projek pelajar dan kemahirannya juga telah dikuasai.

3.8 Kaedah Analisis Data

Pengkaji menganalisis setiap dapatan yang diperolehi daripada soal selidik secara statistik diskriptif menggunakan perisian *Statistical Package for the Social Science (SPSS)* versi 20. Data yang diperolehi daripada bahagian B soal selidik, dianalisis dengan menggunakan kaedah skor min dan peratusan. Manakala pemeringkatan semula aras persetujuan

kecenderungan skor min diterbit berdasarkan persamaan 3.1 dan persamaan 3.2 yang diadaptasikan daripada Mohd Najib (1999).

$$\text{Selang kelas (X)} = \frac{N(\text{Skor maksimum skala} - \text{skor minimum skala})}{N(\text{Skor maksimum skala}) + 10(B)(L)} \quad (\text{per. 3.1})$$

$$\begin{aligned} \text{Selang kelas pertama} &= 1 \text{ hingga } (1 + 1.67X) \\ \text{Selang kelas kedua} &= [(1 + B) + 1.67X] \text{ hingga } [(1 + B) + 3.34X] \\ \text{Selang kelas ketiga} &= [(1 + B) + 3.34X] \text{ hingga } [(1 + B) + 5X] \end{aligned} \quad (\text{per. 3.2})$$

Di mana;

N = bilangan item soal selidik. iaitu 75 item

B = beza sempadan kelas = 0.01

L = bilangan kelas diadaptasi 3, 5, 7. Dalam kes ini terdapat 3 kelas.

Skala Likert : Skor maksimum = 5

: Skor minimum = 1

Pengiraan adalah seperti berikut;

$$\begin{aligned} \text{Selang kelas (X)} &= \frac{75(5-1)}{75(5) + 10(0.01)(3)} \\ X &= 0.8 \end{aligned}$$

Selang kelas pertama (Tidak Setuju)

$$\begin{aligned} &= 1 \text{ hingga } (1 + 1.67(0.8)) \\ &= 1.00 \text{ hingga } 2.34 \end{aligned}$$

Selang kelas kedua (Sederhana)

$$\begin{aligned} &= [(1 + 0.01) + 1.67(0.8)] \text{ hingga } [(1 + 0.01) + 3.34(0.8)] \\ &= 2.35 \text{ hingga } 3.68 \end{aligned}$$

Selang kelas ketiga (Setuju)

$$\begin{aligned} &= [(1 + 0.01) + 3.34(0.8)] \text{ hingga } [(1 + 0.01) + 5(0.8)] \\ &= 3.69 \text{ hingga } 5.00 \end{aligned}$$

Oleh itu, aras pemeringkatan semula bagi pengukuran skor min dibuat berdasarkan kepada tahap kecenderungan skor min seperti Jadual 3.3. Jadual ini memberi tafsiran terhadap keberkesanan penggunaan Buku Panduan Projek Pelejar (Program Diploma) Edisi 2016 berdasarkan aras pemeringkatan semula tersebut. Jika skor min berada berada kelas 3.69 hingga 5.00, ini memberi gambaran bahawa rujukan tersebut memberi kesan terhadap kemahiran dalam proses pelaksanaan kajian. Jika ia sebaliknya, kesimpulan adalah tidak berkesan.

Jadual 3.3 : Aras pemeringkatan semula keberkesanan berdasarkan skor min

Skor Min	Pemeringkatan semula	Tafsiran
1.00 – 2.34	Tidak Setuju	Tidak berkesan
2.35 – 3.68	Sederhana	Sederhana
3.69 – 5.00	Setuju	Berkesan

Jadual 3.4 : Kaedah analisis data

Instrumen	Bahagian	Item	Kaedah Analisis Data
	A	Demografi responden	Tidak dianalisis
Soal selidik	B	1 : Perancangan	Perbandingan kedudukan (<i>ranking</i>)
		2 : Rekabentuk kajian	
		3 : Pelaksanaan kajian	Skor min
		4 : Menulis laporan kajian	

3.9 Andaian Kajian

Pengkaji mengandaikan bahawa kesemua jawapan yang diberikan oleh responden adalah jujur dan ikhlas. Oleh itu, keseluruhan maklumat-maklumat yang diperolehi dan digunakan untuk mendapatkan keputusan adalah dianggap benar. Manakala pelajar yang terlibat sebagai responden bagi kajian ini diandaikan bahawa mereka telah menjalankan kajian atau sedang melaksanakan kajian. Sepanjang tempoh itu, terdapat sekurang-kurangnya sekali pelajar ini menggunakan rujukan Buku Panduan Projek Pelajar (Program Diploma) Edisi 2016 sebagai panduan. Ini bertujuan untuk menepati objektif kajian dari aspek pemilihan sampel sebagai responden kajian.

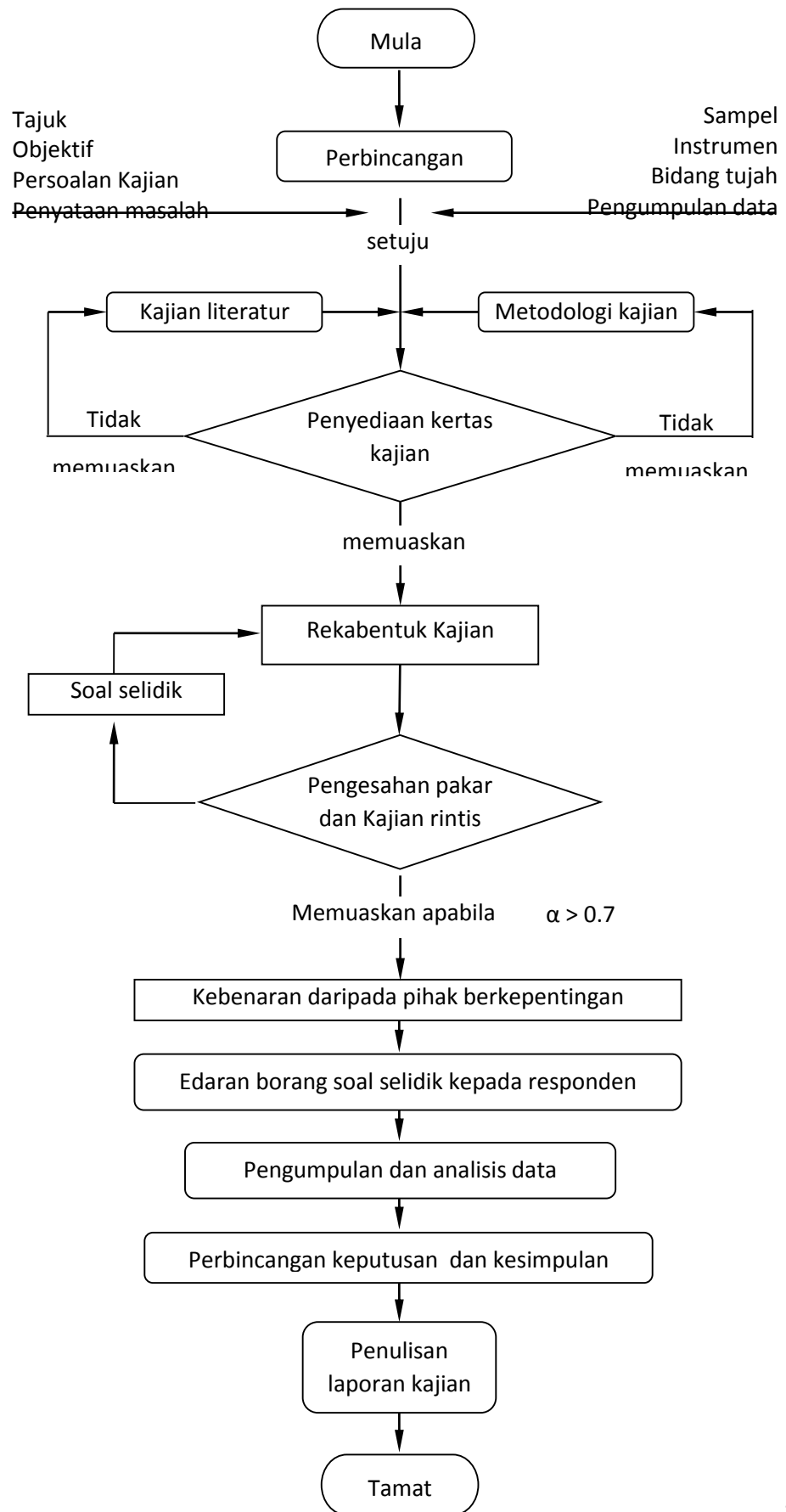
Dalam aspek pemilihan responden bagi instrumen kajian ini, pengkaji mengandaikan bahawa sesi pengajian pelajar tidak mempengaruhi kajian pelajar. Ini kerana kesukaran dan

masalah dalam melaksanakan kajian projek pelajar merupakan masalah umum dan sentiasa berlaku kepada pelajar di Politeknik Malaysia.

Oleh itu, pengkaji mengandaikan pelajar yang terlibat dengan projek akhir perlu menguasai kemahiran sepertimana pengkaji senaraikan. Segala jawapan yang diberikan adalah secara jujur dan rasional manakala pelajar tidak dipengaruhi oleh apa-apa tindakan kuasa atau disiplin. Selain daripada itu pelajar juga tidak dipengaruhi oleh perasaan sentimen terhadap penyelia mereka seperti dendam atau benci.

3.10 Tatacara Kajian

Tatacara kajian ini dapat digambarkan seperti Rajah 3.3. Carta ini menggambarkan keseluruhan proses kajian yang akan dilakukan meliputi batasan kajian.

Rajah 3.3 : Carta alir tatacara kajian

4.0 Analisis Data

Analisis data mentah dibuat secara berperingkat-peringkat. Ini kerana data mentah dan soal selidik juga diperolehi secara berperingkat. Data telah dianalisis dan dipersembahkan seperti keterangan di bawah.

4.1 Bilangan Responden

Setelah kajian dijalankan, didapati maklumbalas daripada responden adalah menggalakkan. Peratus pemulangan semula keseluruhan set soal selidik adalah sebanyak 82.1%. Ini memberi gambaran bahawa tahap kekuatan kajian ini adalah tinggi kerana ianya berjaya melepasi sebanyak 75% cerapan terhadap keseluruhan populasi yang ada. Sebanyak 7.1% melebihi sasaran ditetapkan. Pecahan bilangan responden dalam populasi politeknik zon timur adalah seperti Jadual 4.1.

Jadual 4.1 : Pecahan responden dalam politeknik zon timur

No	Negeri	Politeknik	Jabatan	Populasi	Bilangan soal selidik		Peratus pengembalian soal selidik (%)
					Edaran	Dikembali	
1	Terengganu	PSMZA	JKA	176	176	138	78.4
2			JKM	417	417	360	86.3
3			JKE	270	270	206	76.3
4		PKT	JKE	88	88	83	94.3
5			JTMK	75	75	27	36.0
6			PHT	*JPH	36	36	32
7	Kelantan	PKB	JKA	169	169	139	82.2
8			JKM	102	102	102	100
9			JKE	258	258	207	80.2
10			*JP	152	152	134	88.2
11			PJK	*JAB	210	210	210
12	Pahang	PMS	*JP	45	45	45	100
13			*JPH	72	72	54	75.0
14			POLISAS	JKM	150	150	85
Jumlah				2220	1822		82.1

JKA-Jabatan Kejuruteraan Awam, JKM-Jabatan Kejuruteraan Mekanikal, JKE-Jabatan Kejuruteraan Elektrik, JTMK-Jabatan Teknologi Maklumat Komunikasi, JPH-Jabatan Pelancongan Hospitaliti, JP-Jabatan Perdagangan, JAB-Jabatan Agroteknologi Bio-industri.

* Jabatan dikelaskan sebagai LAIN-LAIN jabatan dalam soal selidik

4.2 Item-item Kemahiran

Item-item kemahiran yang dikaji dikategorikan kepada 4 peringkat dalam kajian, bermula dengan peringkat perancangan, reka bentuk kajian, pelaksanaan kajian dan peringkat menulis laporan tentang kajian. Sebanyak 75 item telah dinyatakan di dalam set soal selidik

yang merangkumi kesemua peringkat. Responden mengklasifikasikan item kemahiran yang dikaji berdasarkan aras kesukaran skala Likert.

Untuk menjawab persoalan kajian pertama dan kedua, kaedah analisis secara skor min digunakan. Bagi objektif pertama, perbandingan skor min setiap peringkat dibuat bagi tujuan mengetahui item yang paling berkesan. Skor min aras persetujuan yang memperolehi dibandingkan dalam kedudukan berdasarkan dapatan skor tertinggi kepada terendah (*ranking*).

4.2.1 Skor Min Peringkat Perancangan Kajian

Di peringkat ini, sebanyak 24 item soal selidik. Terdapat 1 item sederhana dan selebihnya adalah ditafsirkan berkesan. Skor min dan tafsiran aras keberkesanan item-item tersebut adalah seperti Jadual 4.2. Merujuk jadual tersebut didapati item soalan 18, iaitu "Saya mempunyai penyelia projek yang sangat membantu" berada pada kedudukan paling tinggi dengan skor min 3.96 dan ditafsirkan telah memberi kesan. Manakala item soalan nombor 1, "Saya boleh mengenalpasti latar belakang masalah kajian" berada pada ranking paling bawah dengan skor 3.67 dan ditafsirkan sebagai berada diperingkat sederhana.

Jadual 4.2 : Skor min dan tafsiran keberkesanan terhadap item peringkat perancangan

Kedudukan	No. item	Item	Skor min	Tafsiran keberkesanan
1	B18	Saya mempunyai penyelia projek yang sangat membantu	3.96	Berkesan
2	B19	Saya menggunakan kemudahan di politeknik secara maksimum	3.92	Berkesan
3	B17	Saya boleh berhubung dengan penyelarass projek dengan baik	3.91	Berkesan
4	B20	Saya boleh mengikut peraturan melaksanakan projek yang ditetapkan	3.87	Berkesan
5	B24	Saya boleh mengikut garis panduan yang ada dalam Buku Panduan Projek Pelajar Edisi 2016	3.87	Berkesan
6	B23	Saya memahami kandungan Buku Panduan Projek Pelajar Edisi 2016	3.86	Berkesan
7	B05	Saya boleh menentukan kepentingan kajian	3.85	Berkesan
8	B15	Saya mampu mengemaskini buku log	3.85	Berkesan
9	B04	Saya boleh menetapkan objektif kajian	3.85	Berkesan
10	B16	Saya boleh menyediakan dan mematuhi carta Gantt	3.83	Berkesan
11	B06	Saya boleh menentukan skop kajian	3.83	Berkesan
12	B22	Saya mampu untuk membentangkan hasil dapatan kajian	3.82	Berkesan
13	B14	Saya boleh bezakan jenis projek kajian	3.82	Berkesan
14	B13	Saya boleh melaksanakan kajian selain bidang teknikal	3.81	Berkesan

15	B11	Saya boleh mendapatkan sumber kajian yang terkini	3.81	Berkesan
16	B09	Saya boleh mencari maklumat bagi pembedaan teori	3.80	Berkesan
17	B07	Saya boleh menetapkan definisi operasi atau istilah kajian	3.79	Berkesan
18	B10	Saya dapat buktikan kajian terdahulu untuk pembuktian hujah kajian	3.78	Berkesan
19	B03	Saya boleh menyesuaikan tajuk kajian dengan bidang pengkhususan	3.77	Berkesan
20	B08	Saya boleh memilih sub-tajuk kajian yang berkaitan kajian	3.77	Berkesan
21	B12	Saya boleh nyatakan kluster penyelidikan dalam kajian pelajar	3.75	Berkesan
22	B21	Saya membangunkan projek tanpa plagiat	3.71	Berkesan
23	B02	Saya boleh menentukan pernyataan masalah kajian	3.69	Berkesan
24	B01	Saya boleh mengenal pasti latar belakang masalah kajian	3.67	Sederhana
Jumlah skor			91.59	

4.3.2 Skor Min Peringkat Reka Bentuk Kajian

Di peringkat ini terdapat sebanyak 10 item. Kesemua item menunjukkan tafsiran berkesan. Item berada pada kedudukan teratas ialah item yang ke-28, iaitu “Saya mampu dapatkan sumber bantuan luar untuk melengkapkan kajian” dengan skor 3.85, juga ditafsirkan berkesan. Manakala item berada kedudukan terbawah adalah item ke-25, iaitu “Saya mampu untuk merancang prosedur kaedah kajian” dengan skor 3.69 juga masih lagi ditafsirkan memberi kesan.

Jadual 4.3 : Skor min dan tafsiran keberkesanan terhadap item peringkat reka bentuk kajian

Kedudukan	No. item	Item	Skor min	Tafsiran keberkesanan
1	B28	Saya mampu dapatkan sumber bantuan luar untuk melengkapkan kajian	3.85	Berkesan
2	B34	Saya membangunkan prototaip terlebih dahulu sebelum kajian sebenar	3.83	Berkesan
3	B30	Saya mampu menetapkan sesi perbincangan bersama penyelia	3.82	Berkesan
4	B29	Saya membuat penerangan metodologi dengan cara mudah difahami	3.81	Berkesan
5	B33	Saya mampu membuat kajian berdasarkan perancangan	3.81	Berkesan

6	B32	Saya mampu membuat penerangan terperinci tentang kaedah kajian	3.80	Berkesan
7	B31	Saya mampu membuat rajah carta alir proses kaedah kajian	3.79	Berkesan
8	B27	Saya boleh dapatkan pengesahan pakar tentang kajian dibuat	3.78	Berkesan
9	B26	Saya boleh menentukan rekabentuk kajian	3.69	Berkesan
10	B25	Saya mampu untuk merancang prosedur kaedah kajian	3.69	Berkesan
Jumlah skor			37.87	

4.3.3 Skor Min Peringkat Pelaksanaan Kajian

Sebanyak 13 item telah dinyatakan dalam peringkat ini. Semua item ditafsirkan berkesan. Jadual 4.4 menunjukkan kedudukan tertinggi yang dikategorikan berkesan adalah item ke-43, iaitu "Saya menggunakan borang inventori yang disediakan" dengan skor 3.82. Manakala kedudukan tercorot ialah item ke-35, iaitu "Saya meminta pertolongan kawan-kawan untuk menyiapkan kajian" dengan skor 3.71, tetapi masih lagi dikategorikan sebagai berkesan.

Jadual 4.4 : Skor min dan tafsiran keberkesanan terhadap item peringkat pelaksanaan kajian

Kedudukan	No. item	Item	Skor min	Tafsiran keberkesanan
1	B43	Saya menggunakan borang inventori yang disediakan	3.82	Berkesan
2	B47	Saya mampu mengendalikan perisian/alat bantuan analisis data projek	3.80	Berkesan
3	B42	Saya mampu merekabentuk poster projek yang menarik	3.79	Berkesan
4	B44	Saya mampu menerbitkan hak milik projek untuk perkongsian	3.78	Berkesan
5	B39	Saya mempunyai sumber bahan yang terhad bagi melengkapkan kajian	3.77	Berkesan
6	B37	Saya mampu menyiapkan projek dalam tempoh masa yang ditetapkan	3.77	Berkesan
7	B45	Saya mampu mendaftar hak milik intelek projek	3.77	Berkesan
8	B36	Saya mendapatkan kebenaran daripada pihak berkenaan terlebih dahulu sebelum melaksanakan kajian	3.77	Berkesan
9	B38	Saya mempunyai kewangan yang cukup bagi melaksanakan projek	3.76	Berkesan
10	B46	Saya boleh menyertai pertandingan inovasi projek	3.76	Berkesan
11	B40	Saya mampu menyesuaikan masa belajar dan melaksanakan kajian dengan baik	3.74	Berkesan

12	B41	Saya mampu mendapatkan carian hak cipta yang telah sedia ada	3.73	Berkesan
13	B35	Saya meminta pertolongan kawan-kawan untuk menyiapkan kajian	3.71	Berkesan
Jumlah skor			48.97	

4.3.4 Skor Min Peringkat Menulis Laporan Kajian

Merujuk Jadual 4.5 sebanyak 28 item dibina pada peringkat ini. Didapati terdapat dua item dikategorikan sebagai sederhana dan selebihnya adalah berkesan. Kedudukan teratas dengan skor min 3.87 adalah item ke-71 iaitu "Saya boleh menulis senarai rujukan mengikut piawaian ditetapkan". Manakala kedudukan tercorot ialah item ke-53 iaitu "Saya boleh mengarang bab kesimpulan dengan menyeluruh" dengan skor 3.55.

Jadual 4.5 : Skor min dan tafsiran keberkesanan terhadap item peringkat menulis laporan kajian

Kedudukan	No. item	Item	Skor min	Tafsiran keberkesanan
1	B71	Saya boleh menulis senarai rujukan mengikut piawaian ditetapkan	3.87	Berkesan
2	B69	Saya mampu menggunakan istilah yang sesuai bagi pengolahan ayat	3.86	Berkesan
3	B70	Saya boleh membuat perkaitan di antara teori dan hujah kajian	3.86	Berkesan
4	B72	Saya boleh menyediakan sejumlah lampiran yang sesuai	3.85	Berkesan
5	B52	Saya boleh mengarang bab analisis data dengan tepat	3.85	Berkesan
6	B68	Membuat kesimpulan tentang dapatan utama kajian	3.84	Berkesan
7	B60	Saya mampu menggunakan tatabahasa yang sesuai dalam laporan kajian	3.84	Berkesan
8	B57	Saya mampu melaporkan keputusan kajian secara huraian berfakta	3.83	Berkesan
9	B56	Saya boleh menjelaskan dapatan kajian menggunakan teknik sesuai	3.83	Berkesan
10	B64	Saya boleh menulis laporan kajian mengikut format penulisan ditetapkan	3.82	Berkesan
11	B67	Saya mampu mengarang kesinambungan perenggan terdahulu dengan perenggan baru dalam membincangkan idea	3.82	Berkesan
12	B63	Saya mampu membuat cadangan tindakan lanjutan yang munasabah	3.81	Berkesan
13	B51	Saya boleh mengarang bab metodologi dengan jelas	3.81	Berkesan

14	B50	Saya boleh mengarang bab kajian literatur dengan berkesan	3.81	Berkesan
15	B61	Saya boleh membuat perbincangan terperinci mengenai kekuatan kajian	3.81	Berkesan
16	B65	Saya mengamalkan gaya bahasa secara konsisten dalam penulisan laporan	3.81	Berkesan
17	B62	Saya mampu membuat kesimpulan kajian	3.80	Berkesan
18	B66	Saya mengambil petikan teks atau rujukan untuk diselitkan sebagai bukti penemuan untuk menyokong hujah	3.80	Berkesan
19	B73	Saya boleh menyenaraikan halaman rajah, jadual, simbol serta singkatan dengan betul	3.79	Berkesan
20	B58	Saya mampu melapor keputusan kajian dalam grafik mudah difahami	3.79	Berkesan
21	B75	Saya boleh menulis penomboran halaman kertas projek dengan betul	3.79	Berkesan
22	B59	Saya mampu membuat ulasan tentang dapatan kajian	3.77	Berkesan
23	B55	Saya boleh menulis pengenalan kajian dengan huraian mudah difahami	3.76	Berkesan
24	B74	Saya boleh menetapkan saiz dan jidar kertas laporan projek dengan tepat	3.76	Berkesan
25	B49	Saya boleh mengarang bab pengenalan dengan baik	3.71	Berkesan
26	B48	Saya boleh menulis isi kandungan laporan secara tertib serta sistematik	3.71	Berkesan
27	B54	Saya mampu menghasilkan abstrak laporan sesuai dengan isi kajian	3.58	Sederhana
28	B53	Saya boleh mengarang bab kesimpulan dengan menyeluruh	3.55	Sederhana
Jumlah skor			106.13	

Merujuk jadual 4.6, ianya perbandingan skor min antara keempat-empat peringkat yang dinyatakan dalam kajian ini. Didapati secara purata skor min bagi peringkat ini adalah dalam julat antara 3.79 hingga 3.82. Jika merujuk kepada aras keberkesanan, kesuma peringkat tersebut adalah berkesan

Jadual 4.6 : Perbandingan dapatan skor min purata berdasarkan peringkat kajian

Bil.	Peringkat Kajian	Jumlah Item	Skor Min	
			Jumlah	Purata
1	Perancangan	24	91.59	3.82
2	Reka Bentuk	10	37.87	3.79

3	Pelaksanaan	13	48.97	3.77
4	Menulis Laporan	28	106.13	3.79

4.3 Perbandingan Item Kritikal Berdasarkan Peringkat Kajian

Untuk menjawab persoalan kajian yang kedua, untuk mengetahui item paling kritikal dalam penguasaan kemahiran pelajar ialah seperti jadual 4.7. Terdapat empat item diambil yang berada di kedudukan terbawah setiap peringkat pelaksanaan kajian. Perbandingan ini dibuat untuk mencari item yang paling kritikal daripada item kritikal di setiap peringkat kajian. Berdasarkan dapatan kajian, ianya menunjukkan bahawa item ke-53 adalah paling kritikal dengan skor min 3.55 iaitu dalam tafsiran sederhana sahaja.

Jadual 4.7 : Perbandingan skor min tertinggi dan terendah item semua peringkat kajian

Peringkat Kajian	Tinggi/Rendah	No. item	Item	Skon min
Perancangan	Tinggi	B18	<i>Saya mempunyai penyelia projek yang sangat membantu</i>	3.96
	Rendah	B1	Saya boleh mengenal pasti latar belakang masalah kajian	3.67
Reka bentuk	Tinggi	B28	Saya mampu dapatkan sumber bantuan luar untuk melengkapkan kajian	3.85
	Rendah	B25	Saya mampu untuk merancang prosedur kaedah kajian	3.69
Pelaksanaan	Tinggi	B43	Saya menggunakan borang inventori yang disediakan	3.82
	Rendah	B35	Saya meminta pertolongan kawan-kawan untuk menyiapkan kajian	3.71
Menulis laporan	Tinggi	B71	Saya boleh menulis senarai rujukan mengikut piawaian ditetapkan	3.87
	Rendah	B53	<i>Saya boleh mengarang bab kesimpulan dengan menyeluruh</i>	3.55

4.5 Keberkesanan Penggunaan Buku Panduan Projek Pelajar

Objektif yang ke-3 kajian ini ialah untuk mengetahui keberkesanan penggunaan buku panduan yang dikaji terhadap pelajar politeknik. Bagi menjelaskan keberkesanan ini, ianya perlu dirujuk semula kesemua dapatan analisis data berdasarkan jawapan yang diperolehi melalui tafsiran keberkesanan (Rujuk jadual 4.2 hingga 4.5). Kesemua item kemahiran telah dinyatakan jawapan keberkesanan, begitu juga dengan keadaan peringkat kajian, ianya juga telah dibandingkan berdasarkan kaedah pemeringkatan semula.

Kaedah untuk mengetahui keberkesanan bahan yang dikaji merujuk kepada jadual 4.8. Jadual tersebut telah menyenaraikan semula, semua jumlah bilangan tafsiran berkesan atau sebaliknya yang ada disetiap peringkat kajian. Jumlah yang diperolehi dianalisis secara peratusan bagi mengetahui kedudukan peratus majoriti. Bagi mengukuhkan lagi penjelasan dibuat, ianya boleh dikatakan penggunaan buku panduan projek dalam kalangan pelajar telah memberi kesan apabila keputusan keseluruhan dapatan kajian memperoleh peratus skor “berkesan” melebihi 75% berbanding dua aras lain.

Jadual 4.8 : Rumusan peratus dapatan tafsiran keberkesanan bagi semua item

Bil.	Jenis tafsiran	Jumlah skor dapatan	Peratus skor dapatan keseluruhan (%)
1	Tidak berkesan	0/75	0
2	Sederhana	3/75	4
3	Berkesan	72/75	96

5.0 Perbincangan, Kesimpulan dan Cadangan

Pada bahagian ini, perbincangan dibuat terhadap dapatan kajian berdasarkan sasaran kajian seperti objektif kajian, persoalan kajian yang perlu dijawab dan apakah hipotesis awalan yang dinyatakan berjaya dibuktikan.

5.1 Perbincangan Skor Min Item Kemahiran Kedudukan Tertinggi

Berdasarkan perbandingan keputusan skor min tertinggi dan terendah pada semua peringkat kajian, didapati semua skor adalah melebihi aras 3.0. Iaitu berada pada aras lebih separuh daripada keseluruhan skor. Kedudukan teratas dari aspek penguasaan kemahiran yang disoal adalah merupakan, kebanyakan pelajar bersetuju mempunyai penyelia yang sangat membantu dalam melaksanakan projek dengan skor min adalah 3.96. Manakala kemahiran yang paling sukar untuk dikuasai dan berada pada kedudukan terendah adalah kemahiran untuk menulis laporan projek pelajar pada bahagian kesimpulan dengan skor 3.55.

Seperti diketahui bahawa, penyelia merupakan seorang pensyarah yang ditugaskan untuk membantu dan menyelia pelajar dibawah seliaanya bagi memberi panduan supaya perjalanan projek pelajar dapat dilaksanakan dengan lancar. Oleh itu, tidak dinafikan bahawa pemilihan pensyarah penyelia projek merupakan salah satu pemangkin kejayaan sesuatu projek pelajar. Peranan penyelia sangat penting iaitu menasihati sepertimana Donald et. al (1995) menyatakan bahawa penyelia perlu menekankan aspek seperti galakan, motivasi dan menasihati pelajar dalam melaksanakan kajian mereka. Ianya dikukuhkan lagi apabila Moses (1992) berpandangan bahawa penyelia perlu menjalankan tugas sebagai mentor di mana perhubungan berkonsepkan mentor-mentee perlu dilakukan yang menjurus kepada kepercayaan dan hormat berdasarkan piawaian akademik.

5.2 Perbincangan Skor Min Item Kemahiran Kedudukan Terendah (Kritikal)

Merujuk jadual 4.7, item kemahiran terendah untuk dikuasai dalam kajian ini adalah berkaitan dengan menulis kesimpulan laporan projek secara menyeluruh terutama sekali pada bahagian membuat kesimpulan dalam kajian. Kesimpulan kajian merupakan wajah sebenar hasil projek yang perlu dinyatakan kepada umum. Ini kerana kesimpulan adalah penulisan

dalam olahan yang perlu dibuat oleh pengkaji terhadap dapatan yang telah dirumuskan supaya pembaca boleh memahami dengan baik. Ianya tidak semudah yang disangka kerana kemahiran ini memerlukan pengalaman dan kemahiran generik serta penguasaan akademik yang tinggi dalam bidang kajian.

Dalam usaha untuk menulis kesimpulan laporan dapatan kajian, ianya bergantung seratus peratus kepada keupayaan diri-sendiri pengkaji menggunakan kemahiran mengolah, menulis, idea yang kreatif dan kritis serta teknik yang berkesan untuk dipersembahkan. Corno (1996), menegaskan penulisan laporan kajian yang bermutu memerlukan pelajar mempunyai kemahiran sintesis dan berkemampuan dari pelbagai sudut untuk melakukan penulisan tersebut. Amat jarang sekali seseorang individu mempunyai pakej yang lengkap seperti apa yang dinyatakan di atas. Ini kerana melalui kajian, didapati kemahiran menggunakan tatabahasa dan istilah yang sesuai dalam pengolahan ayat dalam laporan sememangnya sukar. Ini menambahkan lagi kesulitan jika berlaku ketidakfahaman apa yang ditulis dengan apa yang dikaji. Seperti yang ditegaskan oleh Sidi Gazalba (1981), kekurangan kefahaman penulis tentang perkara-perkara penyelidikan dan penulisan ilmiah akan menjejaskan mutu laporan kajian yang telah dihasilkan. Ianya akan dapat membantu sekiranya kemahiran yang dimiliki oleh seseorang pengkaji seperti kemahiran generik begitu baik sekali.

Kemahiran seperti generik yang ada pada individu perlu digunakan sepenuhnya dalam menulis laporan kajian. Ini kerana ianya akan menunjukkan keupayaan sebenar pengkaji dengan terserlahnya cara dan gaya bahasa yang menarik. Corno (1996) sekali lagi menyatakan bahawa untuk menulis laporan kajian adalah sukar bagi pelajar yang tiada kursus untuk mempelajarinya. Ternyata ianya benar. Berdasarkan dapatan kajian ini, item kemahiran yang paling kritikal untuk dikuasai adalah untuk menulis laporan kajian (kesimpulan) mengikut format penulisan yang ditetapkan.

5.3 Keberkesanan Penggunaan Buku Panduan Projek Pelajar

Setelah analisis ke atas data dilakukan, persoalan kajian yang ketiga membincangkan mengenai keputusan untuk menolak atau menerima hipotesis null (H_0) dengan merujuk kepada dapatan kewujudan tafsiran berkesan bagi elemen kemahiran. Jika terdapat sekurang-kurangnya 75% skor dapatan keseluruhan "berkesan" ianya bolehlah dianggap penggunaan buku panduan projek pelajar telah memberi kesan terhadap pelajar. Jika kurang 75% ianya memberi jawapan sebaliknya.

Berdasarkan jadual 4.8, didapati peratus yang diperolehi pada tafsiran "berkesan" sebanyak 96%. Iaitu majoriti sebanyak 72 berbanding 75 keseluruhan item yang dikaji. Ianya juga melebihi syarat yang ditetapkan oleh pengkaji iaitu 75%. Oleh yang demikian, hipotesis null (H_0) yang dinyatakan pada peringkat awal kajian adalah diterima, kerana ianya berjaya membuktikan bahawa penggunaan buku rujukan yang dikeluarkan oleh JPP memberi kesan secara statistik terhadap penguasaan kemahiran oleh pelajar dalam melaksanakan kajian projek pelajar.

5.4 Kesimpulan

Apa yang dapat disimpulkan di sini adalah melibatkan status kajian untuk mencapai objektif kajian atau menjawab persoalan kajian melalui dapatan kajian.

Objektif pertama berjaya dicapai dengan penyenaian kedudukan (*ranking*) item kemahiran yang dapat dikuasai oleh pelajar dari kedudukan tertinggi ke kedudukan terendah berdasarkan peringkat kajian sepertimana jadual 4.1 hingga 4.5.

Manakala objektif kedua juga tercapai di mana item kemahiran yang paling rendah pada setiap peringkat kajian dibandingkan untuk mencari item yang paling rendah dalam kalangan terendah. Ianya dapat dirujuk pada jadual 4.7. Ianya juga tafsirkan sebagai item yang paling kritikal untuk dikuasai iaitu menulis kesimpulan secara menyeluruh tentang projek pelajar dalam laporan kajian.

Bagi objektif ketiga pula, setelah perbandingan ke atas peratusan skor dapatan keseluruhan, didapati sebanyak 96% diperolehi berkesan, 4% sederhana dan 0% lagi diperolehi tidak berkesan. Ini menunjukkan majoriti telah diperolehi dalam tafsiran “berkesan” berbanding dua klasifikasi lain. Dengan ini dapat dibuat kesimpulan bahawa penggunaan buku panduan ini memberi kesan secara kuantitatif dalam meningkatkan kemahiran pelajar sepanjang pelaksanaan projek akhir.

5.5 Cadangan

Pengkaji ingin mengemukakan beberapa cadangan untuk dipertimbangkan oleh pihak yang berkepentingan terutamanya pengurusan politeknik dan juga JPP. Ini bertujuan untuk mencari penyelesaian bagi meningkatkan lagi tahap penguasaan pelajar politeknik supaya mahir dalam melaksanakan kajian dengan betul. Cadangan ini juga diharap dapat memberi pendedahan awal kepada pelajar-pelajar yang ingin melakukan kajian dalam teknikal atau pun dalam bidang sains sosial. Dengan ini, pelajar-pelajar tersebut perlu bersedia tentang wujudnya elemen kemahiran yang perlu dikuasai dengan baik bagi mengelak berlaku kesukaran yang bakal ditempuhi sepanjang proses melakukan penyelidikan ataupun kajian.

5.5.1 Cadangan Kepada Pelajar

Apa yang boleh dicadangkan kepada pelajar adalah seperti berikut :

- i. Pelajar berupaya mengambil inisiatif sendiri untuk belajar selok-belok menjalankan kajian jika tiada bantuan daripada pihak yang berkepentingan. Ini bertujuan untuk memajukan diri-sendiri bagi mengatasi kemahiran yang telah dikategorikan sebagai tidak berkesan walaupun telah menggunakan panduan. Perlu diketahui bahawa kesukaran untuk menguasai kemahiran ini adalah bersifat semulajadi bagi manusia yang tiada pengalaman dan bersifat baharu. Oleh yang demikian, kepayahan ini merupakan masalah umum yang akan dilalui oleh pelajar terutamanya dalam pelaksanaan sesuatu kajian.
- ii. Kemahiran merancang, merekabentuk, melaksana dan menulis laporan kajian merupakan kemahiran asas yang wajib dikuasai sepanjang proses melaksanakan sesuatu kajian. Oleh itu, untuk melengkapkannya dengan cemerlang pelajar perlu pengorbanan masa yang banyak. Jadikanlah kajian itu dilaksanakan dengan masa

yang lapang tanpa tekanan dan tidak mendesak. Kerana apabila berlaku desakan proses perjalanan kajian menjadi tidak teratur dan kepincangan. Seterusnya ketidakteraturan ini sudah tentu akan menjejaskan mutu hasil dan dapatan kajian.

5.5.2 Cadangan Kepada Pihak Pengurusan Politeknik

Berikut adalah beberapa cadangan kepada pihak pengurusan politeknik:

- i. Pada masa sekarang tidak semua pelajar yang melakukan kajian berpeluang mempelajari kaedah melakukan kajian secara menyeluruh. Oleh itu, seharusnya pihak politeknik khususnya JPP menyediakan latihan atau bengkel yang khusus kepada perkara tersebut secara menyeluruh kepada pelajar yang terlibat dengan kajian. Ianya bertujuan supaya tidak berlaku keciciran dalam memberi pendedahan awal dan pengetahuan cara-cara menjalankan kajian dengan betul.
- ii. Pelajar bebas memilih penyelia untuk membimbing sesuatu kajian. Ini kerana penyelia yang dapat memberi tunjuk ajar dengan baik akan memudah dan mengurangkan kesukaran pelajar sepanjang pelaksanaan kajian.
- iii. Pihak pengurusan JPP dapat mereka bentuk kurikulum yang bersesuaian serta efisien bagi membolehkan pelajar mempelajari selok-belok melakukan kajian dengan baik.
- iv. Pihak JPP telah membuat beberapa penerbitan buku panduan projek pelajar, akan tetapi kurang pemantauan penyelarasan penggunaan buku tersebut dalam kalangan pengurusan politeknik. Ini kerana masih juga terdapat segelintir politeknik yang masih lagi tidak menggunakan Buku Panduan Projek Pelajar (Program Diploma) Edisi 2016 sepertimana yang diarahkan.

5.5.3 Cadangan Kepada Kajian Akan Datang

Berikut adalah perkara yang dicadangkan bagi tujuan kajian akan datang:

- i. Menjalankan metodologi kajian yang sama di politeknik lain. Ini bertujuan untuk membandingkan keputusan tahap keberkesanan buku panduan ini di politeknik zon barat, selatan, utara dan zon tengah. Seterusnya kesimpulan secara khusus dapat dibuat untuk penambahbaikan.
- ii. Memurnikan kajian ini dengan mengambil kira beberapa aspek lain yang tidak dibincangkan dalam kajian ini. Contohnya dengan mengkaji kesan signifikan penguasaan kemahiran melaksanakan projek pelajar dengan status kelayakan akademik penyelia kajian dan jantina penyelia.
- iii. Pengkaji boleh menjalankan kajian yang sama dengan perubahan skop kajian, iaitu menukar sampel kepada pelajar projek 1. Ini bagi mengetahui tahap kesediaan pelajar ini sebelum melaksanakan projek akhir pelajar pada projek 2. Adakah keberkesanan ini lebih baik jika pendedahan awal telah diberi pada peringkat awal?

5.6 Rumusan

Melaksanakan kajian, penyelidikan atau projek akhir pelajar dalam konteks akademik dalam kalangan pelajar merupakan salah satu tanggungjawab yang harus ditempuhi oleh pelajar semester akhir sebahagian besar di institusi pengajian tinggi. Kejayaan melaksanakan kajian akan melayakkan pelajar mendapat diploma, ijazah sarjana muda atau ijazah di bidang

masing-masing. Namun begitu, segala kesukaran dan masalah sepanjang pelaksanaannya memerlukan ketabahan dan daya usaha yang bersungguh-sungguh. Oleh yang demikian, keberkesanan atau pun tidak bagi pelajar yang menggunakan Buku Panduan Projek Pelajar (Program Diploma) Edisi 2016 yang telah pun dikenalpasti melalui kajian. Yang berkesan harus dikekalkan, manakala yang tidak berkesan sudah semestinya perlu ditambahbaik. Sebagai rumusannya pengkaji telah berjaya mencapai objektif yang telah ditetapkan dalam kajian ini serta menjawab persolan kajian yang diketengahkan.

6.0 Rujukan

- Alias Baba (1999). "Statistik Penyelidikan dalam Pendidikan dan Sains Sosial." Bangi: Universiti Kebangsaan Malaysia.
- Azhar Harun dan Nawi Abdullah (2004). "Metodologi Penyelidikan Ekonomi dan Sains Sosial." Singapura: Thomson Learning.
- Bob, S. (2005). "Thesis Writing: How to Write A Masters Thesis." Sparrow papers. Dilayari pada 1 Ogos 2006 di <http://www.sparrowpapers.com/thesiswritingmastersthesis.html>
- Cresswell, J.W. (2002). "Education Research: Planning, Conducting and Evaluating Quantitative and Qualitative Research." New Jersey: Merrill Prentice Hall.
- Corno, L. (1996). "Homework Is A Complicated Thing." *Educational Researcher*. 25. 27-30.
- Donald, P. K., and Paul, D. E. (1998). "Learning And Teaching-Research Based Methods." 3rd Edition. Boston, USA: Allyn and Bacon.
- Donald, J. G., Saroyan, A. And Denison, D. B., (1995). Graduate Student Supervision Policies and Procedures: A Case Study of Issues and Factors a Affecting Graduate Study. *The Canadian Journal of Higher Education*, XXV(3), 71-92.
- Earl, B. (1998). "Survey Research Method." 2nd Edition. Belmont, USA: Wadsworth Publishing Company.
- Forces, Dennis P., Richer, Stephen (1973). " Social Research Methods." New Jersey: Prentice-Hall, Inc.
- Ghazali Othman (2002). "Kesilapan Biasa Dalam Penyelidikan Pendidikan." *Jurnal Pengurusan dan Kepimpinan Pendidikan*. 6 (1). 25-27.
- JKA-PSMZA (2014). "Panduan Penulisan Projek Akhir". Cetakan pertama. Jabatan Kejuruteraan Awam: Percetakan Nasional Berhad.
- Kenneth, D. B. (1992). "Kaedah Penyelidikan Sains Sosial." Terjemahan. Kuala Lumpur: Dewan Bahasa dan Pustaka.

- KUITTHO (2006). "Panduan Menulis Tesis." Cetakan Kedua. Pejabat Pengurusan Akademik Kolej Universiti Teknologi Tun Hussein Onn.
- Manson, Emanuel J. and Bramble W. J. (1997). "Research In Education and Behavioral Sceinces Concept and Method." United States: Brown and Bench Mark.
- Michael, Riley, Roy, C., Wood, Mona, A., Clark, Eleanor, W. and Wdit, S. (2000). "Researching and Writing Dissertations In Business and Management." Croatia: Thomson Learning.
- Mohd Johan Zakaria dan Othman Zakaria (1998). "Masalah Penulisan Jurnal Guru Pelatih Semasa Praktikum." Jabatan Sains dan Matematik. Dilayari pada 15 Ogos 2006 : di <http://members.tripod.com/ipdares/jurnal.htm>
- Mohd. Majid Konting (2005). "Kaedah Penyelidikan Pendidikan." Cetakan ketujuh. Kuala Lumpur: Dewan Bahasa dan Pustaka.
- Mohd Najib Abdul Ghafar (1999). "Penyelidikan Pendidikan." Skudai: Universiti Teknologi Malaysia.
- Moses, I., (1992). Good Supervisory Practice. In Holdaway, E., Deblois, C. And Winchester, I. (1995). Supervision of Graduate Student. *The Canadian Journal of Higher Education*, XXv(3), 1-29.
- Perry, C. (1998). "A Structured Approach to Presenting Theses; Notes for Students and Their Supervisors." Australian Marketing Journal. 6 (1). 63-86.
- Politeknik Malaysia (2016). "Buku Panduan Projek Pelajar (Program Diploma) Edisi 2016. Putrajaya: Bahagian Instruksional dan Pembelajaran Digital.
- Sidi Gazalba (1981). "Pembimbing Latihan Ilmiah dan Tesis." Kuala Lumpur: Dewan Bahasa dan Pusataka.
- Syed Arabi Idid (1993). "Kaedah Penyelidikan Komunikasi dan Sains Sosial." Kuala Lumpur: Dewan Bahasa dan Pustaka.
- William, W. (1995). "Research Method In Education-An Introduction." London: Prentice Hall Regents.
- Zaidatun Tasir dan Mohd Salleh Abu (2003). "Analisis Data Berkomputer SPSS 11.5 For Windows." Universiti Teknologi Malaysia: Venton Publishing.
- Dewan Bahasa dan Pustaka (DPB), Pusat Rujukan Persuratan Melayu pada 10 Januari 2017 di <http://prpm.dbp.gov.my/Search.aspx?k=keberkesanan+>

FAKTOR-FAKTOR YANG MEMPENGARUHI SIKAP PELAJAR DI POLITEKNIK SULTAN AZLAN SHAH TERHADAP KEGIATAN KOKURIKULUM

Mohd Syafaril Bin Jamaluddin¹, Ts Hj Hazril Hisham Bin Hj Hussin², Arman Bin Hj Ahmad Sapawi³

Jabatan Sukan Kokurikulum & Kebudayaan
Politeknik Sultan Azlan Shah (PSAS)^{1,3}
Politeknik Ungku Omar (PUO)²
Email: syafaril@psas.edu.my

Abstrak

Kajian ini dilakukan adalah untuk melihat sejauh mana faktor-faktor yang mempengaruhi sikap pelajar di Politeknik Sultan Azlan Shah terhadap kegiatan kokurikulum di dalam meningkatkan prestasi pelajar dari segi sahsiah dan jati diri, disamping menjadikan Dasar Sukan IPT iaitu "The Thinking Athlete" dapat direalisasikan terutamanya kepada pelajar di Politeknik Sultan Azlan Shah. Instrumen soal selidik telah digunakan bagi melihat kepada 4 (empat) faktor yang mempengaruhi sikap pelajar di Politeknik Sultan Azlan Shah terhadap kegiatan kokurikulum. Kokurikulum juga merupakan sebahagian daripada kurikulum yang penting dalam memberi sumbangan kepada pelajar dari segi penyuburan fizikal, mental, emosi dan sosial pelajar. Penglibatan pelajar dalam kegiatan kokurikulum akan dapat mengembangkan potensi secara optimum, melahirkan insan yang bertakwa, berilmu pengetahuan, berakhlak mulia, berketrampilan, intelek, prestasi cemerlang, bermotivasi, bertanggungjawab dan berupaya memberi sumbangan kepada budaya ilmu, kemakmuran masyarakat dan pembangunan negara. Analisis deskriptif menggunakan skala likert dalam menentukan skor min dan peratus telah digunakan, untuk mengukur sikap pelajar di PSAS dalam mempengaruhi faktor tersebut.

Katakunci: Kokurikulum, "The Thinking Athlete", Dasar Sukan IPT, Pengetahuan, Politeknik, Sikap

1.0 PENGENALAN

Pendidikan di Malaysia adalah suatu usaha berterusan ke arah memperkembangkan lagi potensi individu secara menyeluruh dan bersepadu untuk mewujudkan insan yang

seimbang dari segi jasmani, Emosi, Rohani dan Intelek (JERI) berdasarkan kepercayaan dan kepatuhan kepada Tuhan. Selaras dengan hasrat dan cita-cita Falsafah Pendidikan Kebangsaan (FPK) ke arah mencapai hasrat tersebut, maka aktiviti kokurikulum haruslah dijadikan salah satu komponen yang penting dalam pendidikan. Penglibatan para pelajar akan lebih seimbang sekiranya faktor psikologi dan fisiologi itu dititik beratkan selain daripada penumpuan kepada faktor mental. Sistem pendidikan negara bukan sahaja bermatlamat melahirkan warga negara yang terpelajar tetapi terdidik dengan nilai-nilai dan pengalaman amali. Dalam konteks tersebut, kokurikulum merupakan pelengkap kepada kehendak dan kepentingan kurikulum

Kokurikulum juga boleh didefinisikan sebagai semua aktiviti yang meliputi kegiatan di luar waktu kuliah termasuklah kegiatan lanjutan daripada kokurikulum yang diajar di dalam bilik kuliah Abu bakar Nordin (1991) pula mendefinisikan kokurikulum sebagai aktiviti amali lanjutan kepada mata pelajaran lain yang diintergrasikan dalam aktiviti praktikal semasa menjalankan gerak kerja kokurikulum dalam bentuk gunaan. Kegiatan kokurikulum adalah sebahagian daripada kurikulum yang tidak formal yang melibatkan aktiviti yang tidak formal seperti persatuan, unit beruniform, kelab, sukan dan khidmat masyarakat. Penglibatan dalam aktiviti kokurikulum juga memberi peluang pada para pelajar dari pelbagai lapisan untuk mengenali dan berinteraksi antara satu sama lain.

Aktiviti kokurikulum juga dapat melatih pelajar mengasah sifat-sifat kepimpinan, kreatif, inovasi, memotivasikan diri dan bersemangat kesukanan. Bersesuaian dengan Falsafah Pendidikan Kebangsaan yang bertujuan melahirkan pelajar yang seimbang dan harmonis dari segi intelek, emosi, rohani dan jasmani, maka aktiviti kokurikulum adalah salah satu alat untuk mencapai matlamat di atas.

2.0 METHODOLOGY

2.1 Rekabentuk kajian

Rekabentuk kajian ialah pelan tindakan yang memperlihatkan secara terperinci bagaimana sesuatu kajian itu dijalankan (Sabitha, 2006). Ia juga berfungsi sebagai panduan dalam membantu penyelidik dalam proses memungut, menganalisis dan membuat pentafsiran hasil daripada penyelidikan yang dijalankan. Rekabentuk penyelidikan juga menjadi model bagi membolehkan penyelidik membuat inferens berkenaan pemboleh ubah yang dikaji.

Dalam rekabentuk kajian ini ianya menerangkan tentang faktor-faktor kepada pengaruh sikap pelajar. Rekabentuk kajian ini juga, akan memberi fokus terhadap sampel dari segi pengetahuan dan latar belakang pelajar. Kajian ini adalah kajian kuantitatif yang berbentuk deskriptif dengan menggunakan instrument borang soal selidik bagi mendapatkan maklumat. Menurut Mohd. Majid Konting (2000), menjelaskan bahawa kajian deskriptif merupakan penyelidikan terhadap sesuatu fenomena dengan menganalisis data deskriptif yang diperolehi dari soal selidik atau media-media lain.

2.2 Soal Selidik.

Soal selidik ini terbahagi kepada dua bahagian iaitu bahagian A yang merangkumi soalan mengenai demografi responden dan penglibatan diri dalam kokurikulum. Bahagian B pula merangkumi 20 soalan iaitu mengenai pandangan responden tentang aktiviti kokurikulum di Politeknik Sultan Azlan Shah. Analisis data ini akan memberi jawapan dalam bentuk kekerapan dan peratusan sahaja.

Jadual 2.0 Nilai Skor Skala Likert

kor	Tahap Penerimaan/Amalan
1	Sangat Tidak Setuju (STS)
2	Tidak Setuju (TS)
3	Tidak pasti (TP)
4	Setuju (S)
5	Sangat Setuju (SS)

Sumber : Mohd Majid Konting (2000)

Kajian ini akan menggunakan 20 item soal selidik yang melibatkan faktor-faktor yang mempengaruhi sikap pelajar terhadap kegiatan kokurikulum. Pelajar diberi pilihan samada memilih *sangat setuju, setuju, tidak pasti, tidak setuju dan sangat tidak setuju*. Soalan soal selidik ini tertumpu kepada 4 faktor iaitu minat, akademik dan kerjaya, Ibu bapa dan rakan sebaya. Jadual 2.0 menunjukkan nilai skor skala likert yang akan digunakan oleh penyelidik beserta tafsirannya.

Untuk bahagian B, semua soalan item daripada satu hingga dua puluh dibuat dengan menggunakan skala likert. Penyelidik menggunakan skor min untuk menganalisis data yang diperolehi. Setelah dianalisis, item-item tersebut diinterpretasi kepada tiga tahap yang berbeza berdasarkan skor min yang diperolehi iaitu rendah, sederhana dan tinggi. Jadual 2.1 menunjukkan interpretasi skor min faktor-faktor yang mempengaruhi sikap pelajar di PSAS terhadap kegiatan kokurikulum

Jadual 2.1 Menunjukkan interpretasi skor min

Kod kumpulan Julat skor min faktor-faktor yang mempengaruhi sikap pelajar di PSAS terhadap kegiatan kokurikulum		
Tahap	Skor min	Penafsiran
1	1.00 – 2.33	Tinggi
2	2.34 – 3.67	Sederhana
3	3.68 – 5.00	Rendah

Sumber : Diubahsuai daripada Wiersma, W. (2000)

2.3 Populasi dan Sampel

Populasi kajian adalah melibatkan pelajar Diploma Politeknik Sultan Azlan Shah yang mengambil Kursus Kokurikulum (DRS & DRK) Sesi Jun 2017. Merujuk kepada Jadual penentuan saiz sampel Krejcie & Morgan (1981), menunjukkan sampel kajian yang diperolehi adalah sebanyak 295 orang pelajar yang merentasi 4 Jabatan induk di PSAS iaitu Jabatan Kejuruteraan Mekanikal, Awam, Elektrik dan Perdagangan.

2.4 Kesahan dan kebolehpercayaan

Di dalam kajian ini alat kaedah soalan-soalan soal selidik akan dibina oleh penyelidik sendiri. Kesahan dan kebolehpercayaan akan diukur dengan penyeliaan oleh ketua kursus kokurikulum dan pensyarah kokurikulum yang masing-masing lebih arif dan berpengalaman dalam aktiviti kokurikulum di dalam dan di luar politeknik.

2.5 Prosedur Penganalisan Data

Bentuk data biasanya terdapat dalam dua bentuk iaitu data dalam bentuk kuantitatif dan data kualitatif. Data kuantitatif dikumpul dengan menggunakan soal selidik mengenai latar belakang pelajar, ujian awal dan ujian prestasi. Manakala data kualitatif diperolehi berdasarkan soal selidik melalui temuduga dan temubual terhadap pelajar berbentuk soalan terbuka. Teknik analisis kandungan juga digunakan sepanjang proses menganalisis data kualitatif. Ianya digunakan bagi menafsir secara tersurat dan tersirat maklum balas setiap subjek (Berg, 1998). Teknik ini dapat mengenal pasti frasa-frasa yang berulang dan melaporkan kategori atau ciri-ciri utama yang sesuai.

Menurut Majid Konting (2000), pemprosesan data merupakan teknik untuk pengumpulan, menganalisis, pengolahan, penyimpanan dan pengeluaran data. Analisa

statistik deskriptif telah dilakukan ke atas data yang terkumpul. Menurut Armore (1966) pula, penggunaan statistik deskriptif dapat melengkapkan kaedah untuk mentadbir, meringkas dan menjelaskan data yang menggambarkan keseluruhan populasi. Bagi memudahkan penafsiran kajian ini, penetapan penilaian adalah seperti jadual 2.2 di bawah. Kaedah ini sering digunakan oleh penyelidik lain seperti Lau (2001).

Jadual 2.2 –Kriteria Penilaian Data berbentuk Bilangan Dan Peratusan

Tahap penilaian	Peratus	Penafsiran
Tinggi	75 % ke atas	Positif (Tinggi)
Sederhana	50 - 74.9%	Sederhana
Rendah	49.9% ke bawah	Negatif (Rendah)

Sumber: Lau Shin Chai (2001)

3.0 DAPATAN KAJIAN

3.1 Analisis Bahagian A – Bilangan responden mengikut jantina

Jadual 3.0: Bilangan Responden Mengikut Jantina

Jantina	Bilangan	Peratus
Lelaki	198	67.1
Perempuan	97	32.9
Jumlah	295	100.0

Jadual 3.1: Bilangan Responden Mengikut Bangsa

Bangsa	Bilangan	Peratus
Melayu	240	81.5
Cina	18	6.1
India	36	12.2
Lain-lain	1	0.3
Jumlah	295	100.0

Jadual 3.2: Bilangan Responden Mengikut Kokurikulum

Jenis Kokurikulum	Bilangan	Peratus
DRB	40	13.6
DRS	75	25.4
DRK	180	61.0
Jumlah	295	100.0

3.2 Analisis Bahagian B – Faktor-faktor yang mempengaruhi sikap

Dalam bahagian B, analisis data serta ulasan dibuat dalam bentuk kumpulan soalan iaitu berdasarkan kepada 4 faktor yang mempengaruhi sikap. Antara 4 faktor yang akan dikaji oleh pengkaji adalah seperti berikut:

- i. Faktor Minat
- ii. Faktor Akademik dan Kerjaya
- iii. Faktor Ibulbapa dan Keluarga
- iv. Faktor Rakan Sebaya

Jadual 3.3: Peratusan Faktor Minat Yang Mempengaruhi Sikap

No. Item	PERNYATAAN	STS	TS	TP	S	SS	Min
1.	Saya rasa seronok semasa menyertai kegiatan kokurikulum	12 4.07%	10 3.39%	26 8.81%	119 40.3%	128 43.4%	4.16
2.	Kegiatan kokurikulum yang saya sertai menyeronokkan	8 2.7%	5 1.7%	15 5.1%	128 53%	139 47.1%	4.31
3.	Saya berminat aktiviti unit beruniform.	5 1.7%	6 2.0%	25 8.5%	138 66%	121 41.0%	4.23
4.	Saya berminat kepada aktiviti kelab dan persatuan.	7 2.4%	6 2.0%	22 7.5%	139 47.1%	121 41.0%	4.22
5.	Saya berminat kepada aktiviti sukan.	3 1.0%	1 0.3%	1 0.3%	138 46.8%	152 51.5%	4.47

Min keseluruhan = 4.28

Berdasarkan Jadual 3.3 terdapat 5 item soalan telah dikategorikan untuk faktor minat. Untuk ulasan item di atas, penentuan skor min dan peratus telah digunakan. Item 1, hasil dari kajian didapati 4.07% responden sangat tidak bersetuju, 8.81% responden tidak pasti dan sebanyak 43.4% pula sangat setuju. Sebagai kesimpulannya responden merasa seronok semasa menyertai kegiatan kokurikulum.

Merujuk kepada item 2, didapati sebanyak 47.1% responden sangat bersetuju, 5.1% pula tidak pasti dan hanya 2.7% yang sangat tidak setuju bahawa kegiatan kokurikulum yang disertai adalah menyeronokkan. Hasil dapatan untuk item 3 mendapati 1.7% responden sangat tidak setuju, 8.5% responden menyatakan tidak pasti dan 41% responden sangat setuju dengan pernyataan ini.

Merujuk kepada item 4, didapati 41% responden sangat setuju, 7.5% menyatakan tidak pasti dan hanya 2.4% yang sangat tidak setuju dengan persoalan ini. Dari soalan 5, menunjukkan hanya 1.0% responden sangat tidak setuju, 0.3% responden tidak pasti dan seramai 51.5% responden sangat setuju bahawa aktiviti sukan merupakan aktiviti yang amat diminati. Kesimpulannya, pelajar PSAS amat meminati aktiviti sukan daripada aktiviti kelab/persatuan dan unit beruniform, ini kerana nilai peratusan dan skor min adalah paling tinggi bagi item 5 jika dibandingkan dengan item 3 dan item 4.

Jadual 3.4: Peratusan Faktor Akademik Dan Kerjaya Yang Mempengaruhi Sikap

No. Item	PERNYATAAN	STS	TS	TP	S	SS	Min
6.	Dengan menyertai kokurikulum saya dapat menambahkan kemahiran dan pengetahuan sedia ada saya.	3 1.0%	6 2.0%	2 0.7%	141 47.8%	143 48.5%	4.41
7.	Mengulangkaji pelajaran adalah lebih penting	4 1.4%	5 1.7%	11 3.7%	126 42.7%	149 50.5%	4.39
8.	Kokurikulum boleh menjamin untuk saya melanjutkan pelajaran ke peringkat yang lebih tinggi	5 1.7%	6 2.0%	12 4.1%	143 48.5%	129 43.7%	4.31
9.	Kokurikulum boleh membuka minda saya	7 2.4%	6 2.0%	17 5.8%	139 47.1%	126 42.7%	4.26
10.	Kokurikulum tidak dapat membantu sistem pemarkahan dan peperiksaan saya	68 23.1%	77 26.1%	94 31.9%	32 10.8%	24 8.1%	2.55

Min keseluruhan = 3.98

Merujuk kepada jadual di atas iaitu untuk item 6 didapati 1% responden sangat tidak setuju, 0.7% responden tidak pasti dan sejumlah 48.5% yang sangat setuju bahawa dengan menyertai kokurikulum ianya dapat menambahkan kemahiran dan pengetahuan sedia ada pada diri pelajar.

Berdasarkan kepada item 7, didapati 1.4% responden sangat tidak setuju, 3.7% responden menyatakan tidak pasti dan sebanyak 50.5% menyatakan sangat setuju bahawa mengulangkaji pelajaran adalah lebih penting setelah terlibat dengan kegiatan kokurikulum.

Dari item 8, menunjukkan 43.7% responden menyatakan sangat setuju, 4.1% responden tidak pasti dan hanya 1.7% responden yang sangat tidak setuju bahawa kokurikulum boleh menjamin untuk melanjutkan pelajaran ke peringkat yang lebih tinggi.

Merujuk kepada item 9, hasil kajian mendapati sebanyak 42.7% yang sangat setuju bahawa kokurikulum dapat membuka minda seseorang berbanding hanya 2.4% responden sahaja yang sangat tidak setuju, manakala 12% responden tidak pasti dengan pernyataan tersebut.

Berdasarkan kepada item 10, didapati 8.1% responden sangat setuju bahawa kokurikulum dapat membantu sistem pemarkahan dan peperiksaan, 31.9% responden juga menyatakan tidak pasti dengan persoalan ini dan 23.1% yang sangat tidak setuju dengan pernyataan ini.

Jadual 3.5: Peratusan Faktor Ibu Bapa Dan Keluarga Yang Mempengaruhi Sikap

No. Item	PERNYATAAN	STS	TS	TP	S	SS	Min
11.	Ibu bapa saya sentiasa mengambil tahu tentang kegiatan kokurikulum yang dijalankan di politeknik	15 5.1%	21 7.1%	36 12.2%	110 37.3%	113 38.3%	3.97
12.	Ibu bapa saya sentiasa mengambil tahu apakah jenis kegiatan kokurikulum yang saya pilih di politeknik	20 6.8%	27 9.2%	47 15.9%	101 34.2%	100 33.9%	3.79
13.	Ibubapa saya sentiasa memberi dorongan untuk saya menyertai kokurikulum.	16 5.4%	10 3.4%	42 14.2%	98 33.2%	129 43.7%	4.06
14.	Ibubapa saya tidak marah sekiranya saya aktif dalam kegiatan kokurikulum	2 0.7%	10 3.4%	18 6.1%	126 42.7%	139 47.1%	4.32
15.	Keluarga tahu akan kepentingan kokurikulum	27 9.2%	16 5.4%	67 22.7%	87 29.5%	98 33.2%	3.72

Min keseluruhan = 3.97

Berdasarkan jadual 3.5 iaitu untuk item 11, seramai 38.3% responden sangat setuju bahawa ibu bapa sentiasa mengambil tahu tentang kegiatan kokurikulum yang dijalankan di PSAS, sementara 12.2% responden tidak pasti dan 5.1% responden pula sangat tidak setuju dengan persoalan ini.

Dari item 12, menunjukkan 33.9% responden menyatakan sangat setuju, 15.9% responden menyatakan tidak pasti sementara 6.8% menyatakan sangat tidak setuju bahawa ibubapa mereka mengambil tahu apakah jenis kegiatan kokurikulum yang mereka pilih di politeknik.

Untuk item 13, didapati 43.7% responden sangat setuju bahawa ibu bapa sentiasa memberi dorongan untuk menyertai kokurikulum berbanding 5.4% responden yang sangat tidak setuju, sementara 14.2% responden menyatakan tidak pasti.

Merujuk kepada item 14, didapati 47.1% responden sangat setuju, 6.1% menyatakan tidak pasti dan hanya 0.7% responden yang sangat tidak setuju bahawa ibu bapa tidak marah sekiranya mereka bergiat aktif dalam kokurikulum.

Untuk item 15, didapati 33.2% sangat setuju bahawa keluarga mereka tahu kepentingan kokurikulum, 22.7% responden tidak pasti manakala 9.2% responden sangat tidak setuju dengan pernyataan ini.

Jadual 3.6: Peratusan Faktor Rakan Sebaya Yang Mempengaruhi Sikap

No. Item	PERNYATAAN	STS	TS	TP	S	SS	Min
16.	Saya rasa gembira apabila bersama rakan-rakan menyertai aktiviti kokurikulum.	5 1.7%	4 1.4%	2 0.7%	141 47.8%	143 48.5%	4.40
17.	Rakan-rakan sangat menggalakkan saya bergiat dalam kegiatan kokurikulum.	1 0.3%	1 0.3%	1 0.3%	144 48.8%	148 50.2%	4.48
18.	Saya mudah bergaul dengan rakan yang aktif dalam kokurikulum berbanding rakan yang tidak aktif.	5 1.7%	8 2.7%	6 2.0%	143 48.5%	133 45.1%	4.33
19.	Rakan-rakan saya semuanya menyertai aktiviti kokurikulum	5 1.7%	5 1.7%	18 6.1%	128 43.4%	139 47.1%	4.33
20.	Saya akan dipuji oleh rakan sekiranya aktif dalam kokurikulum.	8 2.7%	9 3.01%	11 3.7%	121 41.0%	146 49.5%	4.32

Min keseluruhan = 4.37

Jadual 3.6 menunjukkan item yang ditanya berkaitan faktor rakan sebaya. Untuk item 16, didapati 48.5% responden sangat setuju, 0.7% responden menyatakan tidak pasti dan 1.7% responden sangat tidak setuju bahawa mereka merasa gembira apabila bersama rakan-rakan menyertai aktiviti kokurikulum.

Berdasarkan item 17, kajian mendapati 50.2% responden menyatakan sangat setuju bahawa rakan-rakan sentiasa menggalakkan responden bergiat dalam kegiatan kokurikulum berbanding hanya 0.3% responden sahaja yang sangat tidak setuju, sementara 0.3% responden menyatakan tidak pasti terhadap item yang dinyatakan.

Merujuk kepada item 18, didapati 45.1% responden sangat setuju, 2.0% responden tidak pasti dan hanya 1.7% responden yang sangat tidak setuju bahawa mereka mudah bergaul dengan rakan yang aktif dalam kokurikulum berbanding rakan yang tidak aktif.

Untuk item 19, hasil dapatan kajian menunjukkan 47.1% responden sangat setuju bahawa rakan-rakan responden semuanya menyertai aktiviti kokurikulum berbanding hanya 1.7% responden yang sangat tidak setuju, manakala 6.1% responden tidak pasti dengan pernyataan ini.

Berdasarkan kepada item 20, didapati 49.5% responden sangat setuju, 3.7% responden tidak pasti dan hanya 2.7% menyatakan rasa sangat tidak setuju bahawa mereka akan dipuji sekiranya aktif dalam kegiatan kokurikulum.

4.0 KESIMPULAN

Berdasarkan kepada analisa yang dibuat, faktor rakan sebaya merupakan faktor yang paling mempengaruhi sikap pelajar untuk bergiat aktif dalam kegiatan kokurikulum. Skor min keseluruhan yang paling tinggi iaitu sebanyak 4.37 adalah disebabkan oleh faktor rakan sebaya yang mempengaruhi sikap pelajar di PSAS dalam kegiatan kokurikulum. Hasil daripada kajian, peratus yang mengatakan kokurikulum tidak dapat membantu sistem pemarkahan dan peperiksaan responden pada item 10 adalah yang paling rendah.

Persepsi pelajar terhadap pelaksanaan dan aktiviti kokurikulum di PSAS

Hasil daripada kajian dan analisa yang telah dibuat, keempat-empat faktor ini merupakan faktor pendorong kepada kegiatan dan aktiviti kokurikulum di PSAS. Ramai pelajar bersetuju bahawa kegiatan kokurikulum ini boleh membuka minda dan menjamin mereka untuk melanjutkan pelajaran ke peringkat yang lebih tinggi. Daripada analisa yang dibuat juga, peratus pelajar yang mengatakan bahawa aktiviti kokurikulum ini dapat

menambahkan kemahiran dan pengetahuan sedia ada mereka. Kajian juga mendapati bahawa ramai pelajar lebih berminat menyertai kokurikulum daripada melakukan kerja-kerja lain yang tak berfaedah. Bagi mereka menyertai kegiatan kokurikulum lebih menyeronokkan dan tidak membebankan di samping ianya dapat membantu dalam pencapaian akademik pelajar. Oleh yang demikian dapatlah dirumuskan bahawa kebanyakan pelajar telah memahami tentang kepentingan kokurikulum dalam pendidikan.

5.0 CADANGAN/IMPLIKASI

Setelah diteliti kepada hasil dapatan dan rumusan dalam kajian ini, berikut adalah beberapa cadangan yang akan diutarakan bagi memantapkan lagi perkembangan yang positif dengan kegiatan kokurikulum:

- i. Pihak PSAS perlu memberi penjelasan tentang objektif dan matlamat kegiatan kokurikulum dengan lebih terperinci kepada semua pihak yang terlibat termasuk ibubapa pelajar sendiri.
- ii. Untuk pengurusan PSAS, diharapkan memberi penegasan yang sewajarnya kepada pensyarah kerana mereka merupakan pendorong kepada pelajar supaya pelajar berkenaan aktif dalam masa yang sama tidak mengabaikan pelajaran.
- iii. Ibubapa dan keluarga merupakan golongan pertama yang dianggap sebagai pendorong serta penasihat utama dalam pembahagian masa untuk seseorang pelajar belajar serta melibatkan diri dalam kegiatan kokurikulum.
- iv. Kajian boleh diteruskan dengan melihat kepada perbandingan pencapaian akademik pelajar yang aktif dalam kokurikulum berbanding dengan mereka yang tidak aktif.
- v. Mengecilkan skop kajian dengan membuat perbandingan pencapaian akademik di antara politeknik dengan kolej swasta yang setaraf dengannya dari segi penglibatan kokurikulum.
- vi. Memperluaskan populasi dan sampel kajian dengan melibatkan seluruh politeknik di Malaysia agar ianya dapat menghasilkan satu keputusan yang lebih tepat.

Berdasarkan kepada hasil kajian dapatlah dirumuskan bahawa para pelajar PSAS mempunyai kefahaman yang positif terhadap faedah dan kepentingan kokurikulum dalam pendidikan. Penglibatan diri dalam aktiviti kokurikulum akan melahirkan para pelajar yang aktif dan mempunyai daya juang yang tinggi. Secara langsung dapat membantu negara ke arah mencapai Wawasan 2020.

6.0 RUJUKAN

Abd Alim (1995). *"Pengurusan Kokurikulum"*. Kuala Lumpur: Fajar Bakti

Adnan Kamis (1988). *"Nilai-nilai murni dalam aktiviti kokurikulum pergerakan beruniform ke arah menghasilkan insane yang mantap lagi seimbang menurut falsafah KBSM- Fokus pergerakan pengakap di sekolah"*. Seminar Nilai-nilai Murni Merentas Kurikulum Bersepadu Sekolah Menengah Bangi : Universiti Kebangsaan Malaysia.

Adnan Kamis (1993). *"Kokurikulum Bersepadu Sekolah Menengah: Pandangan dan Maklum balas"*. Bangi : Universiti Kebangsaan Malaysia.

Ahmad Bin Esa, Hisham B Jamaludin, (2008) *"Peranan Kokurikulum Di Universiti Dalam Membentuk Keterampilan Mahasiswa"*, Fakulti Pendidikan Teknikal, Universiti Tun Hussein Onn

Faridah Karim (1991). *"Peranan Kokurikulum ke Arah Pembinaan Generasi Berdisiplin"*. Kuala Lumpur: Nurin Enterprise.

Jurnal Penyelidikan Pendidikan (2005), Bahagian Perancangan dan Penyelidikan Dasar Pendidikan Kementerian Pelajaran Malaysia

Kamus Dewan Edisi Ketiga (2002). Kuala Lumpur : Dewan Bahasa dan Pustaka.

Krejcie, R.V and Morgan, D.W. (1981). *"Determine Sample Size for Research Educational and Psychological Measurement"*. pp : 607-610

Lau Shin Chai (2001). Status Penguasaan Kemahiran Sains Sekolah Rendah Negeri

Miskom Sutero (1993). *"Kemosotan Pelajar: Kegagalan Pembentukan Peribadi"*. dalam Akademik. Julai 1993, hlm. 4 - 5

- Mohd Fazli Hasan, Suhaida Abdul Kadir & Soaib Asimiran, (2013): 1-9 "*Hubungan Persekitaran Sekolah dengan Penglibatan Pelajar dalam Aktiviti Kokurikulum di Sekolah Menengah*", Jurnal Pendidikan Malaysia 38(2)
- Mohd Majid Konting (2000). "*Kaedah Penyelidikan Pendidikan*". Kuala Lumpur: Dewan Bahasa dan Pustaka.
- Mohd Najib Abd. Ghafar (1999). "*Penyelidikan Pendidikan*". Johor: UTM
- Sabitha Marican (2005). "*Kaedah Penyelidikan Sains Sosial*". Kuala Lumpur: Dewan Bahasa dan Pustaka
- Sumarni Dahrir dan Borhan Yusof (2002). "*Matlamat dan Implikasi Kokurikulum Terhadap Pelajar*". Kuala Lumpur: Utusan Publications & Distributors Sdn. Bhd.
- Wiersma, W. (2000) "*Research Methods in Education: An Introduction.*" Massachusettes: Allyn and Bicon

HUBUNGAN PENGLIBATAN PELAJAR DALAM BIDANG SUKAN DENGAN PENCAPAIAN PURATA NILAI MATA (PNM)

Tengku Azmie Bin Raja Hassan¹, Nur Amalina Binti Mohd Nazridan², Rosnani Binti Hassan³

^{1,3} Jabatan Kejuruteraan Mekanikal
Politeknik Kota Bharu
Km24, Kok Lanas, 16450, Ketereh Kelantan
Email: tengkuazmie@pkb.edu.my
Email: rosnani@pkb.edu.my

² Unit Latihan dan Pendidikan Lanjutan
Politeknik Kota Bharu
Km24, Kok Lanas, 16450, Ketereh Kelantan
Email: nuramalina@pkb.edu.my

Abstrak

Aktiviti sukan adalah satu amalan kehidupan yang membawa impak positif kepada diri seseorang, khususnya mereka yang bergelar pelajar. Apabila seseorang pelajar itu terlibat dengan sukan, maka akan timbul persoalan dari segi pencapaian akademik mereka. Situasi hari ini, kecemerlangan dalam akademik adalah menjadi kayu pengukur kejayaan seseorang pelajar. Terdapat segelintir pelajar terlalu taksub kepada kegiatan sukan sehingga memberikan kesan negatif terhadap pencapaian akademik mereka. Kajian berbentuk kuantitatif ini adalah bertujuan untuk melihat pencapaian purata nilai mata (PNM) dengan penglibatan pelajar dalam bidang sukan di Politeknik Kota Bharu. Jumlah sampel yang terlibat adalah seramai 104 pelajar. Data yang digunakan untuk dianalisis adalah diekstrak dari maklumat purata nilai mata (PNM) pelajar yang terlibat dengan sembilan bidang sukan sepanjang tahun 2017, yang diperolehi melalui sistem pengurusan maklumat politeknik (SPMP) Politeknik Kota Bharu. Data dianalisis menggunakan Statistical Package for The Social Sciences (SPSS) version 16.0 yang melibatkan skor min, sisihan piawai dan pengujian hipotesis nul yang melibatkan Ujian-t sampel tidak bersandar, Ujian-t berpasangan dan Analisis Varians. Dapatan kajian menunjukkan tidak terdapat perbezaan yang signifikan dari segi pencapaian purata nilai mata (PNM) pelajar lelaki dan perempuan sebelum menyertai sukan dan juga semasa menyertai sukan. Nilai 0.565 ($p > 0.025$), adalah nilai signifikan bagi perhubungan PNM sebelum sukan di antara pelajar lelaki dan perempuan. Manakala nilai 0.344 ($p > 0.025$), adalah nilai signifikan bagi perhubungan purata nilai mata (PNM) semasa sukan di antara pelajar lelaki dan perempuan. Tidak terdapat perbezaan yang signifikan dari segi pencapaian purata nilai mata (PNM) pelajar sebelum dan semasa menyertai sukan dengan nilai signifikan, p ialah 0.109 ($p > 0.025$). Walaubagaimanapun dapatan kajian juga menunjukkan bahawa nilai min purata nilai mata (PNM) pelajar semasa sukan ($\text{min} = 2.62$,

$SP = 0.984$) lebih rendah berbanding dengan nilai min purata nilai mata (PNM) pelajar sebelum sukan ($min = 2.75$, $SP = 0.869$). Manakala dapatan menunjukkan bahawa terdapat perbezaan yang signifikan di antara jabatan dalam pencapaian purata nilai mata (PNM) pelajar semasa menyertai sukan.

Katakunci: Sukan, purata nilai mata (PNM)

1.0 Pengenalan

Penglibatan pelajar dalam bidang sukan di politeknik bukan lagi perkara asing. Pelajar yang berkecimpung dalam sukan atau lebih dikenali sebagai atlet ini biasanya di beri kelebihan untuk menyambungkan pelajaran ke peringkat yang lebih tinggi. Menurut Anuar Din *et al.* (2015), atlet ialah individu yang menyertai acara sukan yang mungkin berstatus profesional atau amatir. Individu ini mempunyai kemahiran fizikal contohnya dari segi kekuatan, ketangkasan dan daya tahan. Apabila seseorang pelajar itu terlibat dengan sukan, maka akan timbul persoalan dari segi pencapaian akademik mereka. Situasi hari ini, kecemerlangan dalam akademik adalah menjadi kayu pengukur kejayaan seseorang pelajar. Pendidikan dari segi falsafah bertujuan untuk memperkembangkan potensi individu yang merangkumi aspek jasmani, emosi, rohani dan intelektual (jeri). Walaupun telah terbukti nilai-nilai positif dalam kegiatan sukan dan rekreasi, namun kebimbangan terhadap gangguan prestasi akademik masih lagi tetap wujud.

Pada masa ini, ada segelintir masyarakat masih lagi berpendapat penglibatan secara aktif dalam sukan akan menyebabkan prestasi akademik seseorang pelajar itu merosot. Ada yang berpendapat bahawa mereka yang terlibat dengan aktiviti sukan tidak dapat menumpukan perhatian kepada pelajaran dan seringkali tidak pandai membahagikan masa untuk belajar dan bersukan. Prestasi akademik sering dikaitkan dengan sukan atau aktiviti luar kelas yang diceburi. Sering kali kedegaran, kegagalan dalam pelajaran selalunya dikaitkan kepada masa yang banyak digunakan untuk bersukan dan aktiviti rekreasi. Sistem penilaian yang dilaksanakan di seluruh politeknik adalah berdasarkan kaedah penilaian kuantitatif prestasi pelajar di dalam sesuatu program yang dikenali sebagai sistem nilai mata (SNM). Mengikut sistem nilai mata (SNM), keputusan pelajar bagi sesuatu kursus adalah berdasarkan kepada sistem gred yang mana pencapaian pelajar dinilai menggunakan dua ukuran iaitu purata nilai mata (PNM) atau *grade point average (GPA)* dan himpunan purata nilai mata (HPNM) atau *cumulative grade point average (CGPA)* (Arahan-arahan peperiksaan dan kaedah peniliran, JPPKK, 2009). Penilaian terhadap setiap kursus yang ditawarkan kepada pelajar dibuat secara berkala dan berterusan dalam tempoh pengajian pada sesuatu semester menurut kaedah yang ditentukan oleh pihak politeknik. Mengikut sistem ini, mata bagi sesuatu kursus dibahagikan kepada beberapa kumpulan dalam sistem gred. Satu ukuran prestasi digunakan bagi menetapkan purata nilai mata (PNM) dan himpunan purata nilai mata (HPNM). Purata nilai mata (PNM) adalah bermakna purata nilai mata kredit seseorang pelajar bagi sesuatu semester dan dikira seperti berikut :

$$PNM = \frac{\text{jumlah Mata Kredit yang diperolehi di dalam semester semasa}}{\text{jumlah Jam Kredit yang diambil di dalam semester semasa}}$$

1.1 Latarbelakang Kajian

Sebanyak 9 acara sukan telah ditandingi oleh para pelajar Politeknik Kota Bharu sepanjang tahun 2017, seperti jadual 1.

Jadual 1 : Acara Sukan yang Ditandingi Pada Tahun 2017

Bil	Sukan	Bilangan Pelajar	Kejohanan
1.	Bola sepak	25	i. Sukan Institusi Pendidikan Malaysia (SIPMA) ii. Liga Bolasepak IPT Divisyen 2
2.	<i>Softball</i>	9	i. Liga <i>Softball</i> Politeknik Malaysia
3.	Taekwando	4	i. Kejohanan Taekwando MGTF ii. Peringkat Negeri Kelantan
4.	Silat	17	i. Kejohanan Silat Jemputan Politeknik Malaysia
5.	Ping pong	2	i. Kejohanan Ping Pong Berpasukan ii. Terbuka USM
6.	<i>Paintball</i>	32	i. <i>Eclipse Paintball Series (EPS) 2017</i> ii. Kejohanan <i>Paintball</i> OFV (NEWBIES) Pulau Pinang iii. Kejohanan <i>Paintball</i> Sempena Karnival Sukan dan Niaga UMP iv. <i>Millenial's Sport And Entrepreneurs 2017</i> v. <i>Paintball Perwira Cup</i> vi. <i>Eclipse Paintball Series- EPS 2017 3rd LEG</i> vii. Kejohanan <i>Paintball TaHa@U Zon Timur</i> viii. Kejohanan Liga <i>Paintball TaHa@U Grand Final</i>
7.	<i>Futsal</i>	3	i. Kejohanan Liga <i>Futsal</i> Politeknik Malaysia (LFPM) 2017
8.	<i>Volleyball</i>	9	i. Arina-BJSS <i>Volleyball Championship</i>
9.	Hoki	3	i. Sukan Institusi Pendidikan Malaysia (SIPMA)
JUMLAH		140	

(Sumber : Unit sukan, Politeknik Kota Bharu, 2018)

Merujuk kepada **Jadual 1**, statistik berkaitan jenis sukan, bilangan pelajar dan jenis kejohanan yang disertai sepanjang tahun 2017. Seramai 140 orang pelajar yang terlibat dalam 16 kejohanan dalam tahun tersebut. Sudah tentu para pelajar perlu memperuntukan masa tertentu untuk berlatih dan tidak dapat dielakkan mereka juga terpaksa meninggalkan kuliah sekiranya tarikh perlawanan di dalam minggu pengkuliah. Secara tidak langsung, tumpuan terhadap kursus yang diambil pada satu-satu semester akan terjejas. Apabila perkara ini berlaku, mungkin ia akan memberikan kesan yang tidak baik terhadap purata nilai mata (PNM) pelajar pada semester semasa. Sehubungan dengan itu, pengkaji ingin melihat sejauhmana penglibatan pelajar dalam bidang sukan akan mempengaruhi pencapaian purata nilai mata (PNM) bagi semester sebelum dan semasa bersukan.

1.2 Pernyataan Masalah

Bersukan adalah salah satu komponen gaya hidup sihat. Tidak boleh dinafikan bahawa kepentingan dan kebaikan yang boleh diperolehi daripada aktiviti ini telah banyak dibuktikan melalui kajian saintifik. Kebaikannya merangkumi aspek menyeluruh seseorang individu termasuk fizikal, sosial, psikologikal dan juga intelektual. Walaupun kepentingan bersukan terhadap seseorang individu diperakui, masih ramai ibu bapa meletakkan faktor utama kejayaan anak-anak mereka adalah kepada kepentingan pencapaian akademik. Tidak boleh disangkal bahawa pencapaian akademik merupakan salah satu pendekatan bagi memastikan peluang untuk terus berjaya dalam kehidupan menjadi lebih terjamin. Ramai juga yang beranggapan bahawa tumpuan dan penglibatan dalam aktiviti sukan akan menjejaskan tumpuan dan pencapaian akademik seseorang pelajar. Sehubungan dengan itu, pengkaji ingin melihat pencapaian purata nilai mata (PNM) bagi pelajar Politeknik Kota Bharu yang terlibat dengan aktiviti sukan pada tahun 2017.

1.3 Objektif Kajian

Kajian ini menggariskan tiga objektif iaitu;

- i. Mengetahui tahap pencapaian purata nilai mata (PNM) pelajar lelaki dan perempuan sebelum menyertai sukan.
- ii. Mengetahui tahap pencapaian purata nilai mata (PNM) pelajar lelaki dan perempuan semasa menyertai sukan.
- iii. Membandingkan pencapaian purata nilai mata (PNM) pelajar sebelum dan semasa menyertai sukan.
- iv. Membandingkan di antara jabatan dalam pencapaian purata nilai mata (PNM) pelajar semasa menyertai sukan

1.4 Hipotesis Kajian

Dengan batasan-batasan yang wujud, dihipotesiskan bahawa:

Hipotesis nul = Tidak terdapat perbezaan yang signifikan dari segi pencapaian purata nilai mata (PNM) pelajar lelaki dan perempuan sebelum menyertai sukan.

Hipotesis alternatif = Terdapat perbezaan yang signifikan dari segi pencapaian purata nilai mata (PNM) pelajar lelaki dan perempuan sebelum menyertai sukan.

Hipotesis nul = Tidak terdapat perbezaan yang signifikan dari segi pencapaian purata nilai mata (PNM) pelajar lelaki dan perempuan semasa menyertai sukan.

Hipotesis alternatif = Terdapat perbezaan yang signifikan dari segi pencapaian purata nilai mata (PNM) pelajar lelaki dan perempuan semasa menyertai sukan.

Hipotesis nul = Tidak terdapat perbezaan yang signifikan dari segi pencapaian purata nilai mata (PNM) pelajar sebelum dan semasa menyertai sukan.

Hipotesis alternatif = Terdapat perbezaan yang signifikan dari segi pencapaian purata nilai mata (PNM) pelajar sebelum dan semasa menyertai sukan.

Hipotesis nul = Tidak terdapat perbezaan yang signifikan di antara jabatan dalam pencapaian purata nilai mata (PNM) pelajar semasa menyertai sukan.

Hipotesis alternatif = Terdapat terdapat perbezaan yang signifikan di antara jabatan dalam pencapaian purata nilai mata (PNM) pelajar semasa menyertai sukan.

1.5 Kepentingan Kajian

Terdapat beberapa kepentingan yang boleh diperolehi hasil daripada kajian yang dijalankan ini kepada banyak pihak terutama pelajar, ibu bapa, dan juga pihak pengurusan Politeknik Kota Bharu. Dapatan kajian ini dapat memberi gambaran sebenar kepada ibu bapa bahawa penglibatan anak-anak mereka dalam bidang sukan semasa sedang belajar di politeknik akan menjejaskan pelajaran ataupun sebaliknya. Kajian ini juga menjadi satu panduan kepada para pelajar khususnya kepada pelajar samada akan terus bergiat aktif dalam aktiviti sukan atau tidak bagi semester akan datang. Sekiranya ia tidak menjejaskan prestasi akademik, mereka seharusnya akan membahagikan masa dengan baik untuk terus bergiat aktif dalam sukan walaupun semasa belajar di politeknik. Seterusnya pihak pengurusan Politeknik Kota Bharu, seharusnya bijak dalam merancang, mengurus, mentadbir aktiviti sukan agar dapat melahirkan pelajar yang cemerlang dalam bidang sukan dan juga akademik.

2.0 Kajian Literatur

Dalam konteks bersukan, persepsi terhadap kepentingan aktiviti-aktiviti sukan ini berbanding aktiviti-aktiviti lain dalam kehidupan seseorang anak akan mempengaruhi pendekatan dan tingkah laku ibu bapa terhadap aspek ini. Ibu bapa yang mempunyai pandangan yang positif terhadap aktiviti sukan akan menggalakkan anak-anak mereka untuk terlibat dalam aktiviti ini. Manakala mereka yang mempunyai tanggapan yang negatif akan berkelakuan sebaliknya. Menurut Anuar Din *et al* (2015), dalam satu kajian persepsi ibu bapa terhadap mata pelajaran Pendidikan Jasmani oleh penyelidik Universiti Malaya dan Institut Pendidikan Guru yang diterbitkan dalam Jurnal Kurikulum dan Pengajaran Asia Pasifik, penyelidik mendapati bahawa majoriti ibu bapa yang disoal berpendapat bahawa mata pelajaran Pendidikan Jasmani hanya membuang masa, tidak membantu untuk mendapatkan prestasi cemerlang dalam keputusan peperiksaan, tidak sesuai untuk murid perempuan, membazirkan tenaga murid dan cuma untuk bermain sahaja. Dalam sudut yang lain pula, tidak dapat dinafikan bahawa bersukan adalah salah satu daripada komponen gaya hidup yang sihat. Namun, peratusan individu yang menjadikan aktiviti ini sebagai amalan harian dalam masyarakat masih di tahap yang sangat rendah. Terdapat banyak kebaikan yang boleh diperolehi daripada aktiviti ini tidak boleh dipertikai dan telah dibuktikan secara saintifik. Kebaikannya merangkumi aspek menyeluruh individu termasuk fizikal, sosial, psikologikal dan juga intelektual. Menurut Husin *et al* (2017), di negara-negara barat telah terbukti bahawa kebanyakan atlet yang berjaya juga adalah seorang pelajar yang cemerlang dalam akademik. Jadi adalah tidak mustahil untuk mencapai kejayaan di kedua-dua bidang tersebut. Di mana, pasukan bola sepak Korea Selatan ke Barcelona adalah pelajar Universiti di bidang jasmani. Jika dibandingkan dengan pemain kita, tidakkah tahap pendidikan merupakan sesuatu kekurangan. Menurut JE Donnelly dan K Lambourne (2011), dapatan kajian menunjukkan bahawa wujud hubungan yang signifikan di antara aktiviti fizikal, fungsi kognitif dan pencapaian akademik pelajar. Pembelajaran di dalam kelas yang berasaskan aktiviti fizikal dengan pendekatan sederhana telah dapat meningkatkan pencapaian akademik pelajar sebanyak 6% berbanding dengan penurunan sebanyak 1% bagi aktiviti fizikal yang dikawal ($p < 0.02$). Manakala menurut AL Fedewa dan S Ahn (2013), menyatakan

bahawa wujud hubungan yang signifikan dan kesan positif dari aspek aktiviti fizikal iaitu senaman aerobik terhadap pencapaian kanak-kanak dan hasil kognitif mereka.

Menurut Murnizam *et al* (2014), antara cabang kokurikulum yang penting ialah aktiviti sukan dan permainan. Manakala menurut Rosnida dan Nur Farrah Azwa (2016), dalam kajian yang bertajuk faktor yang mempengaruhi penglibatan pelajar dalam aktiviti kokurikulum di Politeknik Tuanku Sultanah Bahiyah, menyatakan bahawa aktiviti kokurikulum yang dilaksanakan di institusi pengajian tinggi mampu menerapkan kemahiran generik untuk persiapan pelajar dalam melahirkan bakal pekerja yang berpotensi bagi memenuhi keperluan industri di Malaysia. Di mana, aktiviti yang berkaitan dengan kokurikulum merangkumi projek khidmat masyarakat, penglibatan dalam persatuan, pembentukan organisasi, aktiviti sukan, menghadiri program atau pertandingan semasa di kampus. N. H. Ngajikin *et al* (2014) mendapati bahawa perbezaan penglibatan pelajar melayu yang mempunyai *cumulative point average* (CPA) atau purata himpunan mata nilai (HPNM), CPA tinggi dan CPA rendah tidak begitu ketara. Ini mungkin kerana kebanyakan pelajar sedar akan faedah yang diperolehi daripada aktiviti-aktiviti seumpama ini dapat membantu mereka membina sendiri bagi menghadapi alam pekerjaan nanti. Dapatan juga mendapati bahawa aktiviti sukan selalu dikaitkan dengan kecergasan fizikal yang dapat membantu kecergasan minda. Min penglibatan pelajar melayu dengan CPA tinggi adalah 2.74, lebih 0.23 berbanding min penglibatan pelajar melayu dengan CPA rendah.

Dalam kajian yang telah dilakukan oleh Saidon *et al* (2014), yang bertajuk kesesuaian klasifikasi kumpulan umur dalam pertandingan sukan sekolah-sekolah di Malaysia, mendapati bahawa dalam usaha untuk mencapai objektif pendidikan, Malaysia telah menyediakan suatu sistem pendidikan yang memberi penekanan yang agak besar terhadap aktiviti kokurikulum. Salah satu aktiviti kokurikulum yang diimplementasikan adalah aktiviti sukan yang sebahagiannya menjuruskan kepada pertandingan dalam sukan. Manakala menurut Mohd Zulfadli dan Saifullizam (2014), penglibatan secara aktif pelajar di dalam aktiviti sukan dilihat dari pelbagai peringkat pencapaian bermula dengan mewakili kolej kediaman, fakulti, universiti dan juga peringkat antarabangsa dengan mewakili negara di temasya-temasya sukan yang berprestij tinggi. Kemahiran-kemahiran yang cuba diterapkan di dalam aktiviti kokurikulum ialah kemahiran generik. Penglibatan pelajar dalam kokurikulum dapat membantu bagi mencorakkan kemahiran generik pada diri pelajar sebagai bekalan dalam mempromosikan diri di alam pekerjaan nanti. Seterusnya, kajian oleh Aminudin (2004) mendapati pelajar-pelajar yang aktif dalam aktiviti kokurikulum juga mempunyai pencapaian yang baik dalam akademik. Aktiviti-aktiviti yang disertai oleh pelajar-pelajar tersebut tidak memberi kesan yang negatif terhadap pencapaian akademik mereka

3.0 Metodologi Kajian

Dalam kajian ini, jumlah sampel yang terlibat adalah seramai 104 pelajar daripada Jabatan Kejuruteraan Awam (JKA), Jabatan Kejuruteraan Elektrik (JKE), Jabatan Kejuruteraan Mekanikal (JKM) dan Jabatan Perdagangan (JP). Data yang digunakan untuk dianalisis adalah diekstrak dari maklumat purata nilai mata (PNM) pelajar yang terlibat dengan sembilan bidang sukan sepanjang tahun 2017. Data tersebut, pengkaji perolehi melalui sistem pengurusan maklumat politeknik (SPMP) Politeknik Kota Bharu.

4.0 Keputusan dan Perbincangan

Profil	Bilangan	Peratus
Bangsa		
Melayu	103	99
India	1	1
Jantina		
Lelaki	91	87.5
Perempuan	13	12.5
Jabatan		
JKA	19	18.3
JKE	14	13.5
JKM	61	58.7
JP	10	9.6
Bilangan menyertai pertandingan		
Satu kejohanan	78	75
Dua kejohanan	14	13.5
Tiga kejohanan	10	9.6
Empat kejohanan	2	1.9
Pencapaian		
Johan	2	1.92
Naib johan	13	12.5
Suku akhir	7	6.73
Juara peringkat kumpulan	22	21.15
Tiada pencapaian	60	57.70

Jadual 2 : Profil Responden Mengikut Kategori

Berdasarkan **Jadual 2**, hasil kajian menunjukkan bahawa 103 pelajar berbangsa Melayu dan hanya seorang berbangsa India. Didapati bahawa bilangan pelajar lelaki adalah 91 orang dan bilangan pelajar perempuan adalah seramai 13 orang. Majoriti pelajar adalah dari Jabatan Kejuruteraan Mekanikal 61 orang, 19 orang pelajar dari Jabatan Kejuruteraan Awam, 14 orang pelajar dari Jabatan Kejuruteraan Elektrik dan 10 pelajar dari Jabatan Perdagangan. Seramai 78 pelajar telah mengambil bahagian dalam satu kejohanan, 14 orang pelajar dalam dua kejohanan, 10 orang pelajar dalam tiga kejohanan, manakala 2 orang pelajar sahaja dalam empat kejohanan. Dari segi pencapaian yang telah diperolehi pula, didapati bahawa 60 orang pelajar tidak mendapat apa-apa pencapaian, 22 orang pelajar menjadi juara peringkat kumpulan, 7 orang pelajar hanya layak ke suku akhir, 13 orang pelajar berjaya menjadi naib johan dan 2 orang pelajar sahaja menjadi johan.

Jadual 3 : Perbezaan Min Purata Nilai Mata (PNM) Sebelum Sukan di Antara Pelajar Lelaki dan Perempuan

	Jantina	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
PNM sebelum sukan	lelaki	91	2.71	.876	.092
	perempuan	13	3.02	.797	.221

<i>Independent Samples Test</i>										
<i>Levene's Test for Equality of Variances</i>					<i>t-test for Equality of Means</i>					
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	95% Confidence Interval of the Difference	
									Lower	Upper
PNM Sebelum Sukan	<i>Equals assumed</i>	.332	.565	-1.202	102	.232	-.309	.257	-.818	.201
	<i>Equal variances not assumed</i>			-1.290	16.430	.215	-.309	.239	-.815	.197

Berdasarkan **Jadual 3**, ujian-t sampel tidak bersandar telah digunakan untuk menguji kewujudan perbezaan min purata nilai mata (PNM) sebelum sukan antara pelajar lelaki dan perempuan yang saling tidak bersandar. Nilai signifikan yang ditentukan bagi kajian ini ($\alpha/2 = 0.025$), didapati nilai signifikan, p ialah 0.565 ($p > 0.025$). Ini bermakna Hipotesis nul diterima, tidak terdapat perbezaan yang signifikan dari segi pencapaian purata nilai mata (PNM) pelajar lelaki dan perempuan sebelum menyertai sukan.

Jadual 4 : Perbezaan Min Purata Nilai Mata (PNM) Semasa Sukan di Antara Pelajar Lelaki dan Perempuan

		Jantina	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
PNM semasa sukan	lelaki		91	2.62	.972	.102
	perempuan		13	2.67	1.106	.307

<i>Independent Samples Test</i>										
		<i>Levene's Test for Equality of Variances</i>				<i>t-test for Equality of Means</i>				
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	95% Confidence Interval of the Difference	
									Lower	Upper
PNM Semasa Sukan	<i>Equals assumed</i>	.905	.344	-.190	102	.849	-.056	.293	-.638	.526
	<i>Equal variances not assumed</i>			-.173	14.775	.865	-.056	.323	-.746	.634

Berdasarkan **Jadual 4**, ujian-t sampel tidak bersandar telah digunakan untuk menguji kewujudan perbezaan min purata nilai mata (PNM) semasa sukan antara pelajar lelaki dan perempuan yang saling tidak bersandar. Nilai signifikan yang ditentukan bagi kajian ini ($\alpha/2 = 0.025$), didapati nilai signifikan, p ialah 0.344 ($p > 0.025$). Ini bermakna hipotesis nul diterima, tidak terdapat perbezaan yang signifikan dari segi pencapaian purata nilai mata (PNM) pelajar lelaki dan perempuan semasa menyertai sukan. PA Liao *et al* (2013) telah melakukan kajian untuk melihat hubungan yang berbeza antara tiga ujian kecergasan fizikal dan prestasi akademik di antara pelajar lelaki dan perempuan. Di dapati bahawa tidak wujud hubungan yang signifikan di antara perubahan dalam kecergasan otot, daya anaerobik dan fleksibiliti dari tahun pertama hingga tahun ketiga di sekolah menengah tinggi dengan skor peperiksaan masuk universiti di kalangan pelajar lelaki. Sebaliknya, wujud hubungan yang signifikan di antara perubahan dalam kecergasan otot, daya anaerobik dan fleksibiliti dengan skor peperiksaan masuk universiti di kalangan pelajar perempuan.

Jadual 5 : Perbezaan Min Purata Nilai Mata (PNM) Pelajar Sebelum dan Semasa Sukan

		Jantina	Mean	N	Std. Deviation	Std. Error Mean				
Pair 1	PNM sebelum sukan		2.75	104	.869	.085				
	PNM semasa sukan		2.62	104	.984	.097				
<i>Paired samples Test</i>										
<i>Paired Differences</i>										
					<i>95% Confidence Interval of the Difference</i>					
		<i>Mean</i>	<i>Std. Deviation</i>	<i>Std. Error Mean</i>	<i>Lower</i>	<i>Upper</i>	<i>t</i>	<i>df</i>	<i>Sig. (2-tailed)</i>	
Pair 1	PNM sebelum sukan PNM semasa sukan	.123	.773	.076	-.028	.273	1.616	103	.109	

Ujian-t berpasangan telah digunakan untuk menguji kewujudan min purata nilai mata (PNM) pelajar sebelum dan semasa sukan yang saling bersandar antara satu sama lain. Nilai signifikan yang ditentukan bagi kajian ini ($\alpha/2 = 0.025$), didapati nilai signifikan, p ialah 0.109 ($p > 0.025$). Ini bermakna hipotesis nul diterima, maka tidak terdapat perbezaan yang signifikan dari segi pencapaian purata nilai mata (PNM) pelajar sebelum dan semasa menyertai sukan. Dapatan kajian ini menunjukkan bahawa nilai min purata nilai mata (PNM) pelajar semasa sukan ialah 2.62 (min = 2.62, SP = 0.984), manakala nilai min purata nilai mata (PNM) pelajar sebelum sukan pula ialah 2.75 (min = 2.75, SP = 0.869). Ini menunjukkan bahawa nilai min purata nilai mata (PNM) pelajar sebelum dan semasa sukan adalah pada tahap sederhana. Seterusnya menurut F Trudeau dan RJ Shephard (2008), dapatan kajian menunjukkan terdapat hubungan yang positif di antara aktiviti fizikal dengan prestasi intelektual pelajar yang mengikuti aktiviti yang dianjurkan oleh pihak sekolah. Manakala di dalam kajian yang dilakukan oleh Nur Dalilah dan Tajul Arifin (2017), mendapati bahawa faktor kekuatan mental mempunyai hubungan yang signifikan terhadap pencapaian akademik atlet bola sepak UKM. Kajian mereka juga mendapati bahawa konstruk keyakinan diri (13.4%) merupakan faktor kekuatan mental utama yang paling menyumbang kepada pencapaian akademik atlet bola sepak UKM. Tidak dapat disangkal bahawa seseorang yang selalu bersukan dan mengamalkan gaya hidup sihat akan mempunyai tahap kekuatan mental yang tinggi, cenderung untuk mempunyai ciri penting seperti keyakinan diri, bermotivasi, fokus, dan sentiasa dalam keadaan tenang. Manakala menurut Mahamad Yusof *et al.* (2016), pelajar seharusnya digalakkan untuk bergiat aktif dalam aktiviti sukan dan rekreasi semasa di kolej kerana ia akan memberi kebaikan kepada kesihatan dan pada masa yang sama tidak menjejaskan prestasi pelajaran. Kajian ini mendapati faktor bersukan bukanlah penyebab kepada kemerosotan pencapaian akademik tetapi terdapat faktor-faktor lain yang mempengaruhi prestasi akademik yang perlu kajian lanjutan mengkhususkan kepada pelajar yang gagal dalam akademik.

Jadual 6 : Keluaran Analisis Varians di Antara Jabatan Dalam Pencapaian Purata Nilai Mata (PNM) Pelajar Semasa Menyertai Sukan

	<i>Sum of Squares</i>	<i>df</i>	<i>Mean Square</i>	<i>F</i>	<i>Sig.</i>
<i>Between Groups</i>	11.168	3	3.723	4.199	.008
<i>Within Groups</i>	88.655	100	.887		
<i>Total</i>	99.822	103			

Multiple Comparisons

<i>Dependent Variable: PNM semasa sukan</i>									
		(I) JABATAN	(J) JABATAN	<i>Mean Difference (I-J)</i>	<i>Std. Error</i>	<i>Sig.</i>	<i>95% Confidence Interval</i>		
							<i>Lower Bound</i>	<i>Upper Bound</i>	
LSD	JKA	<i>dimension3</i>	JKE	.995*	.332	.003	.34	1.65	
			JKM	.560*	.247	.026	.07	1.05	
			JP	1.066*	.368	.005	.34	1.80	
	JKE	<i>dimension3</i>	JKA	-.995*	.332	.003	-1.65	-.34	
			JKM	-.435	.279	.122	-.99	.12	
			JP	.072	.390	.855	-.70	.85	
	<i>dimension 2</i>	JKM	<i>dimension3</i>	JKA	-.560*	.247	.026	-1.05	-.07
				JKE	.435	.279	.122	-.12	.99
				JP	.506	.321	.118	-.13	1.14
	JP	<i>dimension3</i>	JKA	-1.066*	.368	.005	-1.80	-.34	
			JKE	-.072	.390	.855	-.85	.70	
			JKM	-.506	.321	.118	-1.14	.13	

*. *The mean difference is significant at the 0.05 level.*

Berdasarkan analisis varians yang telah dibuat, didapati nilai signifikan, p ialah 0.008 ($p < 0.025$). Nilai signifikan yang ditentukan bagi kajian ini ($\alpha/2 = 0.025$). Ini bermakna hipotesis nul ditolak dan menunjukkan bahawa terdapat perbezaan yang signifikan di antara jabatan dalam pencapaian purata nilai mata (PNM) pelajar semasa menyertai sukan. Daripada nilai signifikan di dalam Jadual 6, didapati bahawa hanya terdapat perbezaan yang signifikan di antara Jabatan Kejuruteraan Awam, Jabatan Kejuruteraan Elektrik dan Jabatan Perdagangan dalam pencapaian purata nilai mata (PNM) pelajar semasa menyertai sukan.

5.0 Kesimpulan

Berdasarkan nilai signifikan yang telah diperolehi melalui Ujian-t sampel tidak bersandar bagi melihat perhubungan purata nilai mata (PNM) sebelum dan semasa sukan di antara pelajar lelaki dan perempuan, dapatan kajian menunjukkan tidak terdapat perbezaan yang signifikan dari segi pencapaian purata nilai mata (PNM) pelajar lelaki dan perempuan sebelum menyertai sukan dan juga semasa menyertai sukan. Nilai 0.565 ($p > 0.025$), adalah nilai signifikan bagi perhubungan purata nilai mata (PNM) sebelum sukan di antara pelajar lelaki dan perempuan. Manakala nilai 0.344 ($p > 0.025$), adalah nilai signifikan bagi perhubungan purata nilai mata (PNM) semasa sukan di antara pelajar lelaki dan perempuan. Bagi mengetahui perhubungan antara purata nilai mata (PNM) pelajar sebelum dan semasa sukan, Ujian-t berpasangan telah digunakan dan didapati nilai signifikan, p ialah 0.109 ($p >$

0.025). Dapat disimpulkan bahawa tidak terdapat perbezaan yang signifikan dari segi pencapaian purata nilai mata (PNM) pelajar sebelum dan semasa menyertai sukan. Walaubagaimanapun dapatan kajian juga menunjukkan bahawa nilai min purata nilai mata (PNM) pelajar semasa sukan (min = 2.62, SP = 0.984) lebih rendah sedikit berbanding dengan nilai min purata nilai mata (PNM) pelajar sebelum sukan (min = 2.75, SP = 0.869). Namun begitu, kepada para pelajar yang akan atau yang sentiasa menyertai acara sukan di dalam atau di luar politeknik, seharusnya pandai membahagi-bahagikan masa untuk mengimbangi antara masa belajar dan masa bersukan. Pihak pengurusan Politeknik Kota Bharu, boleh mengambil pendekatan dengan mengadakan bengkel pengukuhan kepada para pelajar yang terlibat dengan sukan bagi kursus-kursus yang mempunyai peperiksaan akhir bagi mengimbangi waktu-waktu kuliah yang terpaksa mereka tinggalkan. Di harap pendekatan ini mampu meningkatkan kefahaman para pelajar berkaitan dengan kursus-kursus yang mereka daftar di dalam semester pengajian dan menjadi titik tolak untuk mereka terus bersukan dan pada masa yang sama pencapaian akademik mereka terus cemerlang. Kepada para pelajar semester 2, 3 dan 4 yang aktif dalam bidang sukan, mereka seharusnya fokus untuk mendapatkan keputusan purata nilai mata (PNM) yang tinggi pada semester-semester awal kerana ia akan mempengaruhi keputusan himpunan purata nilai mata (HPNM) pada semester akhir mereka nanti. Himpunan purata nilai mata (HPNM) di akhir semester nanti akan menjadi kayu pengukur untuk melayakkan mereka menyambung pelajaran ke peringkat ijazah sarjana muda ataupun berkecimpung dalam dunia pekerjaan. Seterusnya, dapatan kajian juga mendapati bahawa hanya terdapat perbezaan yang signifikan di antara Jabatan Kejuruteraan Awam, Jabatan Kejuruteraan Elektrik dan Jabatan Perdangangan dalam pencapaian purata nilai mata (PNM) pelajar semasa menyertai sukan.

6.0 Rujukan

Alicia L. Fedewa dan Soyeon Ahn (2013). The Effects of Physical Activity and Physical Fitness on Children's Achievement and Cognitive Outcomes. *Research Quarterly for Exercise and Sport*, Pages 521-535: DOI: 10.1080/02701367.2011.10599785

Aminudin Bin Abdul Rahman (2004). Peglibatan Pelajar Secara Aktif Dalam Kegiatan Kokurikulum dan Kesan Ke Atas Pencapaian Akademik Satu Tinjauan di Sekolah Menengah Kebangsaan Pekan Nanas. *Tesis Sarjana Muda*

Anuar Din, Salleh Abd Rashid dan Mohd Isha Awang (2015). Aspek Pengurusan Program Latihan dan Kesannya Terhadap Kepuasan Atlet Sekolah Sukan. *International Journal of Management Studies, IJMS* 22 (1), 73–95 (2015)

Buku Arahan-Arahan Peperiksaan dan Kaedah Penilaian (2009). Bahagian Peperiksaan dan Penilaian, Sektor Pengurusan Akedemik, Jabatan Pengajian Politeknik dan Kolej Komuniti

Catherine N.Rasberry, Sarah M.Lee, LeahRobin, B.A.Laris, Lisa A.Russell, Karin K.Coyle dan Allison J.Nihiser

(2011). The association between school-based physical activity, including physical education, and academic performance: A systematic review of the literature. *Preventive Medicine*, Volume 52, Supplement, 1 June 2011, Pages S10-S20

F Trudeau dan RJ Shephard (2008). Physical education, school physical activity, school sports and academic performance. *International Journal of Behavioral Nutrition and Physical Activity*. DOI: 10.1186/1479-5868-5-10

Husin Hj. Deraman, Megat Ahmad Kamaluddin Megat Daud dan Rahmad Sukor Ab. Samad (2017). Pelaksanaan Pengurusan Pasukan Bola Sepak Untuk Program Sukan Prestasi Tinggi Sekolah Malaysia. *Jurnal Kurikulum dan Pengajaran Asia Pasifik* April 2017, Bil. 5, Isu 2

JE Donnelly dan K Lambourne (2011). Classroom-based physical activity, cognition and academic achievement. *Preventive Medicine* Volume 52, Supplement, 1 June 2011, Pages S36-S42

Lydia Kwak, Stef P. J. Kremers, Patrick Bergman, Jonatan R. Ruiz dan Michael Sjostrom (2009). Associations between physical activity, Fitness and academic achievement. *The Journal of Pediatrics*, Volume 155, Issue 6, Pages 914-918.e1

Mahamad Yusof Bin Abdul Rani, Asrul Bin Kamarulzaman dan Mohammad Redzuan Bin Omar (2016). Tinjauan Kesan Penglibatan Atlet Karnival Kokurikulum Matrikulasi Malaysia (Kakom) Terhadap Pencapaian Akademik Di Kolej Matrikulasi Labuan. *Jurnal Sains Sukan dan Pendidikan Jasmani*, 2016 Vol. 5, Issue 2

Mohd Zulfadli Rozali dan Saifullizam Puteh (2014). Keterlibatan Pelajar Secara Aktif Dalam Kokurikulum (Sukan) Terhadap Peningkatan Kemahiran Generik. *Conference In Education Technical Vocational Education & Technology*. CiE-TVET 2014, prosiding 056

Murnizam Hj. Halik, Norhamidah Jarimal @ Safri, Norlizah Matshah , Razima Hanim Osman (2014). Penilaian Psikologi Profiling Ke Atas Penglibatan Belia Dalam Sukan Taekwondo Di Kota Kinabalu: Ke Arah Pemantapan Integriti Belia. *Seminar Kebangsaan Integriti Keluarga 2014*, ISBN :978-967-0582-32-0

N. H. Ngajikin ,N.A. Murad, M. R. M. Esa , A. Ahmad, S. M. Idrus dan N.N. N. A. Malik(2014). Kesan Aktiviti Kelab dan Persatuan Pelajar UTM Ke Atas Pencapaian Akademik. Atas talian <https://www.researchgate.net/publication/41057953>

- Nur Dalilah Dahlan dan Tajul Arifin Muhamad (2017). Kekuatan Mental dan Prestasi Akademik Atlet Bola Sepak Universiti Kebangsaan Malaysia. *Journal of Sports Science and Physical Education*, 6(1): 21-35, 2017
- Pei-An Liao, Hung-Hao Chang, Jiun-Hao Wang, Min Chen Wu (2013). Physical fitness and academic performance: empirical evidence from the National Administrative Senior High School Student Data in Taiwan. *Health Education Research*, Volume 28, Issue 3, 1 June 2013, Pages 512-522
- Rosnida Othman dan Nur Farrah Azwa Jasni (2016). Faktor Yang Mempengaruhi Penglibatan Pelajar Dalam Aktiviti Kokurikulum di Politeknik Tuanku Sultanah Bahiyah. Politeknik & Kolej Komuniti *Journal of Social Sciences and Humanities*, Vol. 1, 2016 eISSN 0128-2875
- Saidon Amri, Aris Fazil Haji Ujang dan Mohd Rozilee Wazir Norjali Wazir (2014). Kesesuaian Klasifikasi Kumpulan Umur dalam Pertandingan Sukan Sekolah-sekolah di Malaysia. *Kajian Sukan Di Malaysia* Jilid 2.

MENGAJI AMALAN PENGURUSAN USAHAWAN MUSLIM DALAM PERUSAHAAN KECIL DAN SEDERHANA (PKS) DI SEBERANG PERAI TENGAH, PULAU PINANG

Wan Mohd Rushdi b. W.A.Lah¹, Mohd Ghadafi bin Shari²

Jabatan Perdagangan,
Politeknik Seberang Perai
Jalan Permatang Pauh
13500, Permatang Pauh, Pulau Pinang
Email : rushdi@psp.edu.my
Email : ghadafi@psp.edu.my

Abstrak

Kajian ini adalah bertujuan untuk mengkaji amalan pengurusan dalam kalangan Usahawan Muslim dalam Perusahaan Kecil dan Sederhana di Seberang Perai Tengah, Pulau Pinang. Tujuan kajian ini adalah untuk mengenalpasti amalan perancangan, pengorganisasian dan pengawalan di dalam pengurusan usahawan Muslim di Seberang Perai Tengah, Pulau Pinang. Kajian ini menggunakan sumber data primer dan data sekunder dalam metodologi kajian. Sebanyak 100 borang soal selidik juga diedarkan kepada responden bagi menjawab persoalan untuk memenuhi objektif kajian seperti yang dijalankan. Terdapat dua bahagian dalam borang kaji selidik iaitu bahagian A dan bahagian B, dimana bahagian A mengandungi soalan mengenai jantina, umur, jenis pemilikan, hasil jualan setahun dan bilangan pekerja. Soalan bahagian B pula mengandungi 30 soalan, dimana setiap setiap 10 soalan mewakili objektif yang ditetapkan dalam kajian. Data yang diperoleh melalui borang kaji selidik akan dimasukkan ke dalam sistem "Statistics Package of the Social Science" (SPSS21) untuk membantu penganalisaian dan kaedah analisis yang digunakan ialah kaedah statistik, deskriptif, min dan frekuensi. Daripada dapatan kajian ini, jelas menunjukkan amalan pengurusan yang sering digunakan oleh kebanyakan Usahawan Muslim dalam PKS di Seberang Perai Tengah ialah amalan dari segi aspek pengawalan dimana apabila pengawalan organisasi yang dilakukan baik maka perjalanan operasi sesebuah organisasi itu akan memperoleh sesuatu yang baik. Kajian ini diharapkan dapat memberi kemudahan kepada pengusaha Usahawan Muslim dalam PKS untuk meningkatkan pengawalan di dalam pengurusan sesebuah organisasi.

Kata kunci: Usahawan Muslim dalam PKS, amalan pengurusan

1.0 Pengenalan

"Sembilan persepuluh rezeki di muka bumi ini datangnya dari aktiviti perniagaan" (Diriwayatkan: Nu'am Bin Abdul Rahman). Jika dilihat hadis Nabi S.A.W yang dinyatakan itu

, semua pekerjaan yang kita lakukan adalah suatu bentuk perniagaan. Menurut Bakar (2005), pengurusan perniagaan ialah proses mencapai matlamat organisasi perniagaan yang mengandungi aspek perancangan, pengorganisasian, kepimpinan serta pengawalan. Jaafar (1992) pula menyatakan penumpuan aktiviti perniagaan hendaklah melihat kepada aspek amalan perancangan, pengorganisasian pengawalan, dan kepimpinan dalam pengurusan perniagaan. Peranan PKS ialah satu inisiatif kerajaan bagi mengurangkan kadar kemiskinan di Malaysia serta Membantu masyarakat dan negara dalam sektor ekonomi. M. Baumbach (1983) menjelaskan para usahawan Muslim dalam PKS gagal menguasai bidang pengurusan dari segi ketidakseimbangan inventori, perlanjutan berlebihan kredit, kos pengendalian berlebihan, kesukaran aliran tunai, kelemahan persaingan. Utusan Malaysia (2013) juga menyatakan golongan usahawan Muslim gagal dalam perniagaan disebabkan faktor kewangan, kekurangan tempat berniaga, kelemahan dalam pengurusan dan kekurangan tenaga kerja. Oleh itu, kajian ini dilakukan untuk mengenalpasti amalan pengurusan dimana ia melibatkan dari segi aspek pengurusan perancangan, pengorganisasian, dan pengawalan.

2.0 Sorotan Kajian

Nor Aishah (2002), Abdul Aziz (2000), Blawatt (1998) serta Hisrich dan Peters (2002) menyatakan bahawa amalan pengurusan merupakan salah satu faktor penting dalam menentukan kejayaan seseorang usahawan. Pengurusan merupakan proses diikuti oleh sesebuah organisasi bagi mencapai matlamat Snel (2002). Perancangan menurut Fred (1991) dan John (1995) adalah, sesebuah organisasi perlu mencapai objektif yang ditetapkan melalui sesuatu keputusan berdasarkan strategi mekanisma yang perlu diwujudkan bagi membantu pemimpin, pengurus dan pihak lain untuk berfikir dan bertindak dalam menjaga kepentingan organisasi. Bakar (2005) menyatakan perancangan merupakan jangkaan trend masa depan dan juga akan menentukan strategi-strategi terbaik.

Sabiah (1999) organisasi adalah satu daripada unit sosial dengan tujuan tertentu. Rosli (1996) menyatakan kakitangan yang mempunyai komitmen yang tinggi dengan organisasi akan menunjukkan sikap yang lebih produktif dan sentiasa melaksanakan kerja bersandarkan dengan objektif organisasi. Ahmad (1999) menyatakan bahawa perkhidmatan yang berkualiti adalah hasil daripada proses pengurusan kerja yang kemas dan berkesan.

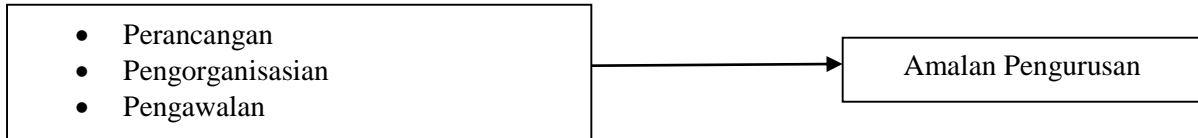
“Lantas, kawalan itu penting bagi mengelak daripada berlakunya kemudaratan keatas diri sendiri, ke atas organisasi dan ke atas ekonomi” (Riwayat Imam Malik Dan Ibn Majah). Bakar (2005), menyatakan pengawalan merupakan usaha yang sistematik bagi mengukur prestasi sebenar pelaksanaan sesuatu projek atau aktiviti. (Zaini 2010), fungsi kawalan ialah proses memantau prestasi dan mengambil tindakan untuk memastikan hasil tercapai.

3.0 Metodologi

Kaedah yang digunakan dalam kajian ini adalah kaedah kuantitatif. Dalam kaedah ini, data dianalisis secara deskriptif. Analisis deskriptif merupakan kajian yang berbentuk kajian

tinjauan. Data primer adalah data utama yang digunakan oleh pengkaji dan data ini diperolehi daripada borang soal kaji selidik yang telah diedarkan kepada 100 responden usahawan Muslim yang menyertai sektor Perusahaan Kecil dan Sederhana (PKS) dipilih di kawasan Seberang Perai Tengah. Kerangka Konseptual kajian ini boleh dilihat pada Carta 1.

Carta 1: Kerangka Konseptual Kajian

Soal selidik terdiri daripada dua bahagian iaitu Bahagian A (Maklumat Demografi) dan Bahagian B (merangkumi perancangan, pengorganisasian, dan pengawalan). Bahagian A merangkumi jantina, umur, dan bilangan pekerja. Bahagian B terdiri daripada soalan 1 hingga 10 adalah soalan bagi menjawab objektif kajian yang pertama iaitu aspek amalan perancangan, manakala soalan 11 hingga 20 adalah merupakan soalan bagi menjawab objektif kajian yang kedua iaitu mengenai aspek amalan pengorganisasian. Seterusnya soalan 21 sehingga 30 adalah soalan bagi menjawab objektif kajian yang ketiga iaitu aspek amalan pengawalan. Analisa min akan dijalankan keatas hasil maklum balas responden pada soal selidik Bahagian B. Analisa min adalah bertujuan untuk menjawab objektif kajian yang pertama, kedua dan ketiga iaitu amalan pengurusan dari aspek pengurusan, aspek pengorganisasian dan aspek pengawalan. Borang soal selidik yang telah dijawab dikumpulkan dan kemudian data-data yang diperolehi daripada borang soal selidik dianalisa dengan menggunakan perisian “**Statistical Package of the Social Sciences**” (SPSS 21).

Alpha cronbach mesti melebihi 0.6. Menurut Sekaran (2006) jika *Alpha Cronbach* melebihi 0.6, maka skala tersebut cukup dipercayai untuk mengukur sesuatu kajian manakala jika *Alpha Cronbach* kurang daripada 0.6, maka faktor tersebut tidak sesuai untuk diajukan. Setiap soalan yang dibina telah dianalisa secara kajian rintis terhadap 20 orang responden sebelum soal selidik diedarkan kepada 100 responden. Hasilnya boleh dilihat pada Jadual 1.

Jadual 1: Reliability Analysis bagi kajian rintis terhadap 20 orang responden

	<i>Croanbach's Alpha</i>	<i>No. Item Soalan</i>
Soalan bagi aspek perancangan	0.770	14
Soalan bagi aspek pengorganisasian	0.842	14
Soalan bagi aspek pengawalan	0.868	14

Didapati nilai *Alpha Croanbach* untuk ketiga-tiga aspek amalan pengurusan adalah melebihi tanda aras yang telah ditetapkan iaitu 0.6, ini bermaksud soalan-soalan yang dikemukakan

dalam borang soal selidik terbukti kesahihannya dan difahami oleh responden. Walaubagaimanapun, pengkaji telah menggugurkan 4 item soalan bagi setiap aspek.

4.0 Analisa Dan Dapatan Kajian

Jadual 2: Demografi usahawan Muslim Perusahaan Kecil dan Sederhana di Seberang Perai Tengah

No	Demografi	Pengelasan	Peratusan (%)
01	JANTINA	LELAKI	44%
		PEREMPUAN	56%
02	UMUR	Bawah 24 tahun	24%
		25- 35 tahun	32%
		36- 46 tahun	34%
		47 tahun ke atas	10%
03	BILANGAN PEKERJA	Kurang daripada 5 pekerja	80%
		5 hingga kurang daripada 30 pekerja	19%
		30 hingga tidak melebihi 75 pekerja	1%

Hasil dapatan kajian ini menunjukkan majoriti responden adalah perempuan iaitu 56% ataupun merangkumi 56 orang berbanding responden lelaki iaitu sebanyak 44% ataupun merangkumi 44 orang dari 100 responden. Didapati bahawa 24% ataupun merangkumi 24 orang daripada responden berumur bawah 25 tahun, diikuti seramai 32% ataupun merangkumi 32 orang daripada responden berumur antara 25 tahun sehingga 35 tahun. Manakala seramai 34% ataupun merangkumi 34 orang daripada responden berumur 36 tahun sehingga 46 tahun dan selebihnya adalah 10% ataupun merangkumi 10 orang daripada responden berumur 46 tahun keatas. Seramai 80% ataupun merangkumi 80 orang responden mempunyai kurang daripada 5 orang pekerja, diikuti seramai 19% ataupun merangkumi 19 orang responden mempunyai 5 sehingga 30 orang pekerja. Manakala selebihnya iaitu 1% ataupun merangkumi seorang responden mempunyai 30 sehingga 75 orang pekerja. Daripada dapatan kajian, pengkaji dapat melihat jenis PKS berdasarkan kepada bilangan pekerja. Menurut SME Corp. Malaysia Sekretariat bagi Majlis Pembangunan PKS Kebangsaan (Oktober 2013) telah mengeluarkan garis panduan mengenai definisi baharu PKS secara terperinci. Berdasarkan definisi tersebut, didapati usahawan Muslim Perusahaan Kecil dan Sederhana di Seberang Perai Tengah adalah kebanyakan adalah Industri Micro dan Kecil.

Jadual 3: Amalan pengurusan dalam kalangan usahawan Muslim dalam PKS – Perancangan

No	Pernyataan Soalan	Min	
		Skor	Tahap
01	Saya menjalankan perniagaan mengikut visi yang ditetapkan.	4.35	Tinggi
02	Saya memastikan perniagaan mengikut objektif yang ditetapkan.	4.22	Tinggi
03	Saya sentiasa mengikut kursus kemahiran bagi membina kemahiran dalam perancangan.	3.98	Tinggi
04	Saya memastikan setiap perancangan perniagaan dilakukan dengan teratur.	4.30	Tinggi
05	Saya memastikan jumlah belanjawan perniagaan ditetapkan pada setiap tahun.	4.23	Tinggi
06	Saya merancang aktiviti perniagaan yang bersesuaian bagi mencapai matlamat perusahaan.	4.28	Tinggi
07	Saya menganggarkan jumlah keuntungan yang bakal diperolehi pada setiap bulan.	4.11	Tinggi
08	Saya mempunyai strategi yang jelas bagi mencapai matlamat perusahaan.	4.31	Tinggi
09	Saya mempromosikan produk supaya dapat meningkatkan hasil jualan.	4.32	Tinggi
10	Saya menghantar pekerja ke sesuatu tempat untuk menjalani kursus yang dapat meningkatkan kemahiran pekerja.	3.60	Tinggi
MIN PURATA		4.17	Tinggi

Terdapat 10 item yang dikemukakan di dalam bahagian ini. Hasil dapatan yang diperolehi menunjukkan skor min yang tertinggi adalah item satu sebanyak 4.35 bahawa usahawan Muslim sentiasa mengikut visi yang telah ditetapkan dalam perniagaan. Pernyataan ini disokong oleh George (1982) menyatakan bahawa perancangan ini mempunyai beberapa komponen antaranya mengenalpasti kedudukan masa hadapan hasil daripada tindakan sekarang, dimana apa yang dirancang sekarang akan memberi kesan kepada organisasi pada masa hadapan. Seterusnya, skor min yang sederhana adalah 4.28 yang terdapat pada item keenam iaitu usahawan Muslim merancang aktiviti perniagaan yang bersesuaian bagi mencapai matlamat perusahaan. Al-Dahyan (1986) menyatakan bahawa perancangan adalah diantara masa sekarang dan masa yang akan datang, dimana apabila perancangan dilakukan, sesebuah organisasi atau individu akan mengetahui apa yang perlu dilakukan untuk mencapai misi dan objektif organisasi. Manakala skor min terendah adalah item sepuluh iaitu sebanyak 3.60 bahawa dengan menghantar pekerja ke sesuatu tempat untuk menjalani kursus yang dapat meningkatkan kemahiran pekerja. Baumbach (1983) menegaskan bahawa perancangan merupakan satu fungsi untuk membuat keputusan yang memberi kebaikan kepada organisasi dan individu. Keseluruhan bagi skor min purata dari aspek perancangan sebanyak 4.17 yang menunjukkan bahawa tahap min keseluruhan adalah tinggi.

Jadual 4: Amalan pengurusan dalam kalangan usahawan Muslim dalam PKS – Pengorganisasian

No	Penyataan Soalan	Min	
		Skor	Tahap
01	Saya sering mengadakan perbincangan bersama pekerja untuk membahagikan tugas antara pekerja.	4.11	Tinggi
02	Saya sentiasa memastikan pekerja dihantar menjalani kursus atau seminar yang berkaitan dengan perniagaan pada setiap bulan.	3.60	Tinggi
03	Saya memberikan ganjaran atau bonus kepada pekerja yang rajin melakukan pekerjaan.	4.11	Tinggi
04	Saya memastikan gaji yang diberikan kepada pekerja sentiasa mencukupi.	4.31	Tinggi
05	Saya mengucapkan kata-kata pujian kepada pekerja yang sering melakukan tugas dengan baik.	4.20	Tinggi
06	Saya menerima setiap pendapat yang diberikan oleh pekerja	4.16	Tinggi
07	Saya memastikan kebajikan pekerja sentiasa dijaga.	4.23	Tinggi
08	Saya melakukan penilaian terhadap prestasi pekerja pada setiap tahun.	4.27	Tinggi
09	Saya mengamalkan sikap hormat-menghormati diantara satu sama lain tanpa mengira pangkat.	4.37	Tinggi
10	Saya menyediakan jadual waktu bekerja mengikut jadual operasi perniagaan.	4.27	Tinggi
MIN PURATA		4.16	Tinggi

Terdapat 10 item yang dikemukakan di dalam bahagian ini. Hasil dapatan yang diperolehi menunjukkan skor min yang tertinggi adalah item kesembilan sebanyak 4.37 yang menunjukkan bahawa usahawan Muslim sentiasa mengamalkan sikap hormat menghormati diantara satu sama lain tanpa mengira pangkat. (Sabiah 1999) organisasi adalah satu daripada unit sosial dengan tujuan tertentu dimana sikap hormat menghormati merupakan amalan nilai murni yang perlu ada dalam diri, secara tidak langsung ini dapat menjalinkan hubungan antara pekerja dalam sesebuah organisasi. Skor min sederhana ialah item yang ketujuh sebanyak 4.23 yang menunjukkan bahawa usahawan Muslim sentiasa memastikan kebajikan pekerja sentiasa dijaga. (Sutarto 1997) syarikat dan pekerja mempunyai kaitan yang amat kuat bagi mencapai sesuatu matlamat dimana kebajikan pekerja yang teliti dapat menjaga kepentingan pekerja serta keselesaan pekerja dalam organisasi sekaligus meringankan bebanan tenaga pekerja. Manakala skor min terendah adalah item kedua iaitu sebanyak 3.60 yang menunjukkan bahawa usahawan Muslim memastikan pekerja dihantar menjalani kursus atau seminar pada setiap bulan. (Azmanirah et.al 2010) menjelaskan kemahiran dan pengetahuan pekerja diperlukan dan amat penting untuk menjalankan kerja

dengan berkesan dan untuk mencapai mutu kerja dengan berkesan dan yang terbaik. Keseluruhan bagi skor min purata dari aspek pengorganisasian sebanyak 4.16 yang menunjukkan bahawa tahap min adalah tinggi.

Jadual 5: Amalan pengurusan dalam kalangan usahawan Muslim dalam PKS – Pengawalan

No	Penyataan Soalan	Min	
		Skor	Tahap
01	Saya mengawal setiap aktiviti perusahaan agar ianya berjalan dengan lancar.	4.41	Tinggi
02	Saya melakukan kawalan awal sebelum menjalankan aktiviti perniagaan.	4.30	Tinggi
03	Saya memastikan kawalan semasa dilakukan sewaktu proses pengeluaran dijalankan.	4.27	Tinggi
04	Saya sering mengamalkan langkah penambahbaikan terhadap penjualan barang.	4.26	Tinggi
05	Saya sering melakukan pemeriksaan terhadap kualiti barang yang di jual.	4.32	Tinggi
06	Saya mengambil tindakan dengan segera sekiranya barang yang dijual tidak mengikut kualiti yang ditetapkan oleh piawaian.	4.31	Tinggi
07	Saya membuat semakan terhadap sasaran jualan pada setiap bulan	4.26	Tinggi
08	Saya memastikan pekerja dinilai pada setiap bulan.	4.20	Tinggi
09	Saya mengawal kos perbelanjaan perniagaan pada setiap bulan.	4.29	Tinggi
10	Saya mengawal harga produk agar bersesuaian dengan pendapatan pelanggan.	4.35	Tinggi
MIN PURATA		4.30	Tinggi

Terdapat 10 item yang dikemukakan di dalam bahagian ini. Hasil dapatan yang diperolehi menunjukkan skor min yang tertinggi adalah item satu sebanyak 4.41 yang menunjukkan bahawa usahawan Muslim sentiasa mengawal setiap aktiviti perusahaan agar berjalan dengan lancar. (Zaini 2010) menyatakan bahawa kawalan aktiviti perniagaan adalah penting untuk memastikan objektif tercapai, mengukur prestasi pengurus dan pekerja, jaminan kualiti produk dengan mengawal, memeriksa dan meningkat mutu kawalan supaya aktiviti perniagaan berjalan lancar.

Skor min sederhana ialah item yang kedua sebanyak 4.30 yang menunjukkan bahawa usahawan Muslim sentiasa melakukan kawalan awal sebelum menjalankan aktiviti perniagaan. Menurut (Bakar 2005) bahawa usahawan Muslim perlu mengukur prestasi sebenar pelaksanaan sesuatu projek atau aktiviti dan membandingkan dengan piawaian dalam perancangan mempunyai 3 jenis kawalan yang utama iaitu kawalan sebelum, semasa, dan maklum balas dalam menjalankan aktiviti perniagaan. Manakala skor min terendah

adalah item kelapan iaitu sebanyak 4.20 yang menunjukkan bahawa usahawan Muslim perlu memastikan pekerja dinilai pada setiap bulan. (M.Baumback 1983) menyatakan aspek pengawalan dimana pekerja perlu dinilai setiap masa supaya dapat membetulkan tindakan subordinat bagi memastikan rancangan dari masa ke semasa untuk memajukan perniagaan dan memantapkan kemahiraan pekerja. Keseluruhan bagi skor min purata dari aspek pengawalan sebanyak 4.30 yang menunjukkan bahawa tahap min adalah tinggi.

5.0 Kesimpulan

Kesimpulan analisis bagi min skor keseluruhan ketiga-tiga objektif kajian ini menunjukkan majoriti tertinggi adalah dari aspek pengawalan. Keseluruhan bagi skor min purata dari aspek pengawalan sebanyak 4.30 yang menunjukkan bahawa tahap min adalah tinggi. Keseluruhan bagi skor min purata dari aspek perancangan sebanyak 4.17 yang menunjukkan bahawa tahap min keseluruhan adalah tinggi. Manakala keseluruhan bagi skor min purata dari aspek pengorganisasian sebanyak 4.16 yang menunjukkan bahawa tahap min juga adalah tinggi. Hasil dapatan min purata yang diperolehi bagi aspek amalan pengawalan adalah paling tinggi iaitu 4.30. melalui hasil dapatan ini dapat dirumuskan usahawan muslim dalam PKS lebih mementingkan terhadap amalan pengurusan dari segi aspek pengawalan bagi menguruskan perkembangan perniagaan mereka. Oleh itu, usahawan Muslim dalam PKS perlu mengekalkan serta meningkatkan aspek pengawalan dalam pengurusan perusahaan perniagaan mereka dan membuat penambahbaikan bagi memantapkan aspek perancangan. Hasil dapatan kajian mendapati bahawa aspek amalan perancangan menunjukkan purata min kedua lebih tinggi iaitu 4.17, lebih tinggi berbanding aspek amalan pengorganisasian. Kebanyakan usahawan Muslim dalam PKS juga amat menitikberatkan aspek amalan perancangan dalam pengurusan perniagaan mereka. Ini kerana adanya aspek perancangan yang baik dapat membantu memantapkan lagi amalan pengurusan mereka. Oleh yang demikian, usahawan Muslim perlu merancang aktiviti perniagaan yang bersesuaian bagi mencapai matlamat perusahaan perniagaan. Selain itu, hasil dapatan mendapati nilai min bagi aspek amalan pengorganisasian adalah 4.16 dan berada di tahap terendah berbanding aspek amalan pengawalan dan perancangan. Usahawan muslim kurang menitikberatkan aspek amalan pengorganisasian kerana bagi mereka, amalan pengurusan yang mantap hanya mementingkan aspek amalan pengawalan dan perancangan sahaja. Namun begitu, aspek amalan pengorganisasian juga penting bagi mengukuhkan serta memantapkan lagi amalan pengurusan usahawan Muslim dalam PKS. Oleh itu, usahawan Muslim perlu sentiasa mengadakan perbincangan diantara pekerja bagi menentukan tugas yang bersesuaian bagi mengukuhkan organisasi perusahaan.

Hasil kajian ini telah berjaya mengenal pasti elemen-elemen penting mengenai amalan pengurusan dikalangan usahawan Muslim di Seberang Perai Tengah. Hasil kajian yang dijalankan diharap dapat membantu penyelidik pada masa akan datang untuk membuat kajian lanjut mengenai amalan-amalan lain selain daripada amalan pengurusan yang telah dikaji oleh pengkaji. Selain itu, kajian ini dapat menekankan kepentingan praktikal dengan menekankan pengetahuan secara mendalam sejauh manakah amalan pengurusan ini difahami dan dipatuhi kepada usahawan Muslim PKS di Seberang Perai Tengah dan boleh dijadikan sebagai pemangkin untuk menghalang kegiatan-kegiatan yang bercanggah

dengan Islam dalam perniagaan dan membantu memperkukuh sistem ekonomi Islam nasional yang banyak di promosi dan diketengahkan oleh pihak Kerajaan.

Pengkaji juga membicarakan kepentingan teoritikal untuk kajian ini dengan melihat beberapa aspek iaitu dapat membuka minda dan kesedaran kepada usahawan tentang pentingnya amalan pengurusan yang baik dalam mengendalikan urusan perniagaan. Selain itu, dapat melahirkan usahawan yang produktif dan diredhai oleh Allah S.W.T dan kesan daripada amalan pengurusan baik akan melahirkan usahawan yang tidak mementingkan keuntungan semata-mata bahkan mengambil berat akan kepentingan pengguna

Kajian ini juga diharapkan dapat memberi sedikit sebanyak maklumat dan informasi kepada pengkaji akan datang mengenai amalan pengurusan bagi membolehkan mereka membuat kajian lanjut mengenai isu ini pada masa akan datang dan mendapat lebih banyak maklumat yang berkesan. Secara keseluruhannya, kajian menunjukkan bahawa objektif telah dicapai, hasil daripada dapatan kajian dimana ia mempunyai hubungan diantara aspek yang dikaji dengan amalan pengurusan usahawan Muslim dalam PKS.

6.0 Rujukan

Ab. Aziz Yusof 2000, *'Perubahan dan kepimpinan'*, Universiti Utara Malaysia

Abd al-Rahman Ibrahim al-Dahyan (1986), *'al-Idarah fi al-Islam'*, Dar alSyuruq

Ahmad Zohdi A. H., (1999), *'Multi-ethnic culture and human resource management practice of companies in Malaysia'*, IIUM Journal of Economics & Management

Azmanirah Ab Rahman, Ahmad Esa dan Wan Mohd Rashid bin Wan Ahmad (2010), *'Latihan Kemahiran di Industri Kecil dan Sederhana (IKS) Kepada Pelatih Sistem Latihan Dual Nasional (SLDN)'*, Persidangan Kebangsaan Pendidikan Kejuruteraan dan Keusahawanan

Bateman, T .S., & Snell, S. A. (2002), *'Management: Competing in new era'*, Mc Graw-Hill Irwin, Singapura

Blawatt, K.R (1998), *'Entrepreneurship: Process and Management'*, Prentice-Hall

Clifford M. Baumbach (1983), *'Entrepreneurship and Venture Management'* Prentice-Hall Inc., Englewood Cliffs

Fred R. David (1991), *'Strategic Management'*, Maxwell Mac Millan International Editions

- Garis Panduan Bagi Definisi Baharu Pks. (2013). Sme Corp Malaysia Sekretariat Bagi Majlis Pembangunan Pks Kebangsaan.
- George, A. S. (1982), '*Top Management Planning*', The Macmillan Company An Arkville Press Book, London, United Kingdom.
- Hamed, Abu Bakar (2005), '*Keusahawanan & pengurusan perniagaan kecil*', Penerbit Universiti Utara Malaysia, ISBN 9833282237
- Hisrich, R., & Peters M. (2002), '*Entrepreneurship*', McGraw Hill, 5th edition, International Edition
- Jaafar Muhamad (1992), '*Asas Pengurusan*', Edisi Kedua, Fajar Bakti, Kuala Lumpur
- John M. Bryson (1995), '*Strategic Planning for Public and Non-Profit Organization*', Jasey-Bross Publisher
- Nor Aishah Buang. 2002, '*Asas keusahawanan*', Penerbit Fajar Bakti Sdn Bhd
- Rosli Hassan. (1996), '*Stress kerja: Kajian kes terhadap kakitangan bahagian kaunter di Jabatan Pendaftaran Negara Malaysia (JPN)*', Universiti Malaysia
- Sekaran. (2006), '*Research Methods For Business - A Skill Building Approach (Fourth Edition)*', Wiley India, New Delhi
- Sutarto Wijono (1997), '*Hubungan di Antara Motivasi Kerja dan Personaliti dengan Prestasi Kerja Sesebuah Organisasi*', Jabatan Psikologi, Universiti Kebangsaan Malaysia
- Utusan Malaysia (8hb Sepetember 2013), '*Kegagalan usahawan Melayu didedah*'

**KEMAHIRAN *EMPLOYABILITY* MENERUSI JAWATANKUASA PELAJAR SUKAN,
KOKURIKULUM DAN KEBUDAYAAN (JPSKK) DARI PERSPEKTIF PELAJAR
POLITEKNIK KOTA BHARU**

Udom A/L Ewon¹ Wee Siew Ping² Tew Jim Mi³

Politeknik Kota Bharu
KM 24, Kok Lanas, 16450 Ketereh, Kelantan
Email: udom@pkb.edu.my
Email: weesiewping@pkb.edu.my
Email: jimmi@pkb.edu.my

Abstrak

Dalam dunia yang semakin berkembang dengan pesat, kemahiran employability merupakan kemahiran yang sangat penting dan sentiasa ditekankan oleh pihak majikan ke atas graduan sebelum diberikan jawatan atau diterima bekerja agar mereka dapat menyesuaikan dan melengkapkan diri dengan semua jenis pekerjaan dan dalam masa yang sama memiliki pelbagai kemahiran. Kajian yang dijalankan ini adalah untuk mengkaji kemahiran employability dalam kalangan pelajar JPSKK Politeknik Kota Bharu. Kajian yang digunakan adalah kaedah tinjauan secara kuantitatif dengan menggunakan instrument soal selidik berskala Likert. Sampel kajian merupakan Jawatankuasa Pelajar Sukan, Kokurikulum dan Kebudayaan (JPSKK) iaitu seramai 100 responden. Pembolehubah yang dikaji adalah kemahiran komunikasi, kepimpinan, pembelajaran sepanjang hayat dan pengurusan maklumat, pemikiran kritikal dan penyelesaian masalah, menggunakan teknologi, kerja berkumpulan, keusahawanan, etika dan moral dan kemahiran sosial. Data yang diperolehi telah dianalisis dengan menggunakan perisian Statistical Packages for Social Science (SPSS) versi 22.0 untuk melihat persepsi pelajar terhadap kepentingan kemahiran employability. Melalui analisis terhadap sampel yang diambil didapati kemahiran employability pelajar menerusi JPSKK berada pada tahap sederhana tinggi dan ini membuktikan bahawa pelajar menitikberatkan kemahiran employability agar mereka dapat bersaing di pasaran. Hasil kajian juga menunjukkan tidak terdapat perbezaan yang signifikan di antara kemahiran employability berbanding bidang akademik.

Kata Kunci : employability, Jawatankuasa pelajar

1. PENGENALAN

Dalam dunia yang semakin berkembang dengan pesat, kemahiran *employability* merupakan kemahiran yang sangat penting dan sentiasa ditekankan oleh pihak majikan ke atas graduan sebelum diberikan jawatan atau diterima bekerja dan dalam masa yang sama memiliki pelbagai kemahiran. Hasil tinjauan kajian lepas menunjukkan kemahiran *employability* mendapat perhatian dari pengkaji-pengkaji untuk mengkaji kemahiran ini di institusi-institusi pendidikan teknikal dan vokasional. Antara pembolehubah yang dikaji berbanding kemahiran *employability* adalah jantina, tahap pendidikan, modul yang diambil, saiz syarikat, status pemilikan syarikat dan jenis syarikat, program dan modul *soft skills*.

Sistem pendidikan dan latihan di Politeknik telah memberi sumbangan yang besar dalam penghasilan tenaga pekerja separa profesional dan eksekutif pertengahan dalam pelbagai sektor pekerjaan. Proses transformasi politeknik merupakan salah satu matlamat yang ingin dicapai untuk menjadi salah sebuah institusi yang ulung dalam pendidikan teknik dan vokasional dan seterusnya menghasilkan graduan holistik, berciri keusahawanan dan seimbang bagi memenuhi kehendak majikan dan juga pasaran kerja pada masa kini.

Menurut bekas Menteri Pengajian Tinggi Datuk Mustapa Mohamed, kegagalan siswazah mendapat kerja adalah disebabkan mereka tidak memiliki kemahiran insaniah yang diperlukan majikan. Beliau berkata selain daripada lemah penguasaan bahasa Inggeris, siswazah didapati berfikiran sempit, tiada ciri kepimpinan, semangat kekitaan dan tiada kemahiran berkomunikasi. Dalam dialog di antara Kementerian Pengajian Tinggi dengan majikan di negara ini, ramai mengatakan graduan universiti tidak diambil kerja kerana tidak memiliki kemahiran insaniah (Bernama, 2007).

“KI atau *soft skills* merupakan kemahiran selain daripada kognitif dan kemahiran teknikal. KI merangkumi aspek kemahiran generik. Walaupun tidak terdapat satu senarai yang khusus tentang KI, tetapi kebanyakannya berkaitan dengan kemahiran tertentu seperti kepimpinan, kerjasama berpasukan, komunikasi dan pembelajaran berterusan. KI adalah antara elemen yang dikenal pasti amat kritikal dalam dunia pekerjaan yang bersifat global pada masa ini, apatah lagi dengan perubahan teknologi yang begitu pantas. Oleh itu, graduan mesti dibekalkan dengan KI sebagai usaha untuk memenuhi dan menepati kehendak pasaran.” (Modul KI KPT, ms. 11)

Oleh itu kajian ini bertujuan bagi meninjau tahap kemahiran *employability* pelajar yang terdiri daripada pelbagai bidang akademik menerusi Jawatankuasa Pelajar Sukan, kokurikulum dan Kebudayaan (JPSKK) dari perspektif pelajar Politeknik Kota Bharu. Dalam kajian terdapat sepuluh elemen *employability* yang dikaji iaitu elemen komunikasi, elemen kepimpinan, elemen pembelajaran sepanjang hayat dan pengurusan maklumat, elemen pemikiran dan penyelesaian masalah, elemen menggunakan teknologi, elemen kerja berpasukan, elemen keusahawanan, elemen etika moral, elemen kerohanian dan elemen sosial yang diterapkan dalam aktiviti JPSKK.

1.1 OBJEKTIF KAJIAN

Objektif kajian yang telah ditetapkan adalah seperti berikut:

- i. Mengenalpasti tahap kemahiran *employability* menerusi Jawatankuasa Pelajar Sukan, kokurikulum dan Kebudayaan (JPSKK) dari perspektif pelajar Politeknik Kota Bharu.
- ii. Mengenalpasti elemen-elemen kemahiran *employability* yang paling tinggi yang dimiliki oleh pelajar Politeknik Kota Bharu menerusi JPSKK berdasarkan dapatan skor min
- iii. Mengenalpasti tidak terdapat perbezaan yang signifikan antara elemen kemahiran *employability* pelajar Politeknik Kota Bharu berbanding bidang akademik.

1.2 PERNYATAAN MASALAH

Jawatankuasa Pelajar Sukan, Kokurikulum dan Kebudayaan (JPSKK) telah lama wujud seiring dengan kewujudan Unit Kokurikulum di Politeknik Kota Bharu. Jawatankuasa yang dahulunya dikenali sebagai Jawatankuasa Pelajar Kokurikulum telah dijenamakan semula pada tahun 2014 sempena penubuhan Jabatan Sukan, Kokurikulum dan Kebudayaan.

Jawatankuasa pelajar ini telah disertai oleh seramai lebih 200 orang pelajar yang terdiri dari pelbagai bidang akademik yang sedang dan telah tamat belajar dan sedang bekerja dalam pelbagai sektor.

JPSKK ditubuhkan untuk melatih dan melahirkan ramai pemimpin yang mampu merealisasikan impian kerajaan bagi melahirkan modal insan yang mampu memberikan impak kepada negara.

Melalui JPSKK pelajar dapat mempelajari cara merancang dan melaksanakan pelbagai aktiviti pelajar. Dengan ini secara tidak langsung dapat melahirkan barisan pemimpin yang berwibawa. Dengan penganjuran pelbagai aktiviti juga dapat menggalakkan penyertaan aktif pelajar Politeknik Kota Bharu yang terdiri daripada pelbagai etnik dan agama. Antara aktiviti-aktiviti untuk menerapkan kemahiran *employability* kepada pelajar-pelajar JPSKK adalah seperti:

- i. Kem Kepimpinan JPSKK
- ii. Pengucapan Awam
- iii. Program Khidmat Masyarakat
- iv. Gotong-royong
- v. Sukan dan permainan

Melalui program-program ini pelajar diminta untuk menyediakan kertas kerja, membuat perancangan, belanjawan, menyediakan laporan selepas program dilaksanakan yang kemudiannya disemak dan diberi bimbingan oleh Penasihat JPSKK. Ini merupakan bimbingan dan penerapan yang dibuat secara langsung

kepada pelajar. Penerapan secara *informal* pula pelajar JPSKK digalakkan berhubung dengan orang luar, berinteraksi antara satu sama lain dan mengamalkan budaya hidup sihat dengan amalan mematuhi peraturan-peraturan dan disiplin yang telah ditetapkan.

Salah satu faktor kajian ini dijalankan disebabkan terdapat segelintir pelajar yang sedang bekerja dalam pelbagai sektor telah memberi *feedback* yang amat positif tentang kemahiran *employability* yang diserapkan dalam setiap aktiviti yang dilaksanakan oleh JPSKK sepanjang pengajian pelajar di Politeknik Kota Bharu.

1.3 SKOP KAJIAN

Responden bagi kajian ini adalah seramai 100 orang yang terdiri daripada pelajar Politeknik Kota Bharu yang telah tamat pengajian yang terdiri daripada pelbagai bidang akademik dan sedang bekerja dalam pelbagai sektor.

2. KAJIAN LITERATUR

Mohd Yusof *et al.*, (2017), menjalankan kajian berbentuk kualitatif dengan kaedah temu bual bagi menilai kemahiran *employability* dari persepsi pelajar kejuruteraan politeknik. Seramai 11 orang pelajar semester akhir di empat buah politeknik telah dipilih sebagai responden dalam kajian ini. Dapatan kajian menunjukkan secara keseluruhannya tahap penguasaan kemahiran *employability* pelajar kejuruteraan politeknik perlu dipertingkatkan. Antara elemen-elemen kemahiran *employability* yang perlu diberi penekanan adalah kemahiran berkomunikasi, keusahawanan, kepimpinan serta pemikiran kritikal dan penyelesaian masalah. Cadangan bagi mempertingkatkan penguasaan kemahiran *employability* dalam kalangan pelajar politeknik, antara perkara yang perlu diberi perhatian oleh pihak pengurusan politeknik ialah mempertingkatkan persekitaran politeknik (kemudahan prasarana, interaksi pensyarah dan interaksi rakan), latihan industry serta kurikulum.

Menurut Hanum Hassan *et al.*, (2014) menerusi kajian berkaitan dengan kemahiran insaniah dan kepentingan penerapannya dalam Program Bakti Siswa Perdana UniMAP yang dibuat ke atas 270 orang pelajar yang menjalani program tersebut mendapati pelajar memberikan tanggapan yang baik terhadap program Bakti Siswa Perdana serta dapat meningkatkan kemahiran insaniah mereka. Dapatan kajian juga mendapati bahawa elemen berkomunikasi dilihat sebagai elemen utama tertinggi diperolehi pelajar berbanding elemen-elemen lain yang dikemukakan. Melalui kajian yang dilaksanakan juga menunjukkan bahawa tidak terdapat sebarang perbezaan tanggapan daripada pelajar berbeza terhadap kemahiran insaniah yang mereka perolehi sepanjang mengikuti program Bakti Siswa Perdana yang diadakan.

Kajian Mohd Yusof *et al.*, (2013), bagi meninjau tahap kemahiran *employability* pelajar kejuruteraan di institusi pengajian tinggi Teknikal dari perspektif majikan. Responden terdiri dari 171 majikan kejuruteraan yang menyediakan latihan industri kepada pelajar. Dapatan kajian menunjukkan tidak terdapat perbezaan yang signifikan di antara kemahiran *employability* pelajar yang dinilai berbanding jenis industri, jawatan dan pengalaman majikan dan lokasi syarikat. Hasil analisis mendapati tahap kemahiran *employability* pelajar

kejuruteraan daripada perpektif majikan berada pada tahap sederhana tinggi ($M = 3.982$, $S.D = 0.539$).

Ramlee *et al.*, (2011) dalam kajiannya melaporkan responden seramai 265 orang pelajar kejuruteraan PSAS semester akhir secara keseluruhannya memiliki tahap kemahiran *employability* yang tinggi. Dapatan analisis menunjukkan tahap kemahiran *employability* pelajar kejuruteraan ($M = 4.08$, $S.D = 0.408$). Hasil kajian juga menunjukkan tidak terdapat perbezaan yang signifikan di antara kemahiran *employability* berbanding jantina dan jabatan akademik.

Melalui kertas konsep Mohammad Sattar *et al.*, (2009) hasil dari kajian literatur satu kerangka konseptual telah dapat dihasilkan di mana ianya memperlihatkan perhubungan dan jaringan antara institusi pendidikan teknikal, industri dan aspek kemahiran *employability* yang dikehendaki oleh majikan masa kini. Kerangka konseptual yang dibangunkan ini merupakan satu panduan kepada institusi pendidikan dan tenaga pengajar dalam proses pemupukan kemahiran *employability*. Hasil kupasan dari literatur, penyelidik telah dapat menggariskan beberapa strategi dan kaedah pendekatan beberapa strategi dan kaedah pendekatan pemupukan kemahiran *employability* di dalam bilik kuliah atau kelas. Keseluruhan kajian memperlihatkan bahawa institusi pendidikan perlu mengambil inisiatif dalam memupuk kemahiran *employability* dalam kalangan pelajar, kerana kemahiran *employability* kini merupakan keutamaan kepada industry selain daripada kemahiran teknikal.

3. METODOLOGI

Sampel kajian ini terdiri daripada 100 orang pelajar JPSKK yang dipilih secara rawak daripada pelbagai bidang akademik dan sedang bekerja dalam pelbagai sektor. Reka bentuk kajian ini adalah berbentuk deskriptif dengan menggunakan pendekatan kuantitatif.

Kajian ini menggunakan borang soal selidik untuk tujuan mengumpulkan data kuantitatif responden. Borang soal selidik ini mengandungi dua bahagian iaitu bahagian A dan B. Bahagian A mengandungi soal selidik maklumat demografi responden. Bahagian B mengandungi item-item mengenai kemahiran *employability* yang disediakan pilihan jawapan mengikut skala lima mata yang terdiri daripada "Sangat Tidak Setuju", "Tidak Setuju", "Kurang Setuju", "Setuju" dan "Sangat Setuju".

Analisis data dilakukan berdasarkan item-item yang dikemukakan di dalam borang soal selidik. Bagi mendapatkan kesahan dan kebolehpercayaan, data-data dan maklumat yang diperolehi dikumpulkan dan dianalisis menggunakan Perisian SPSS (*Statistical Packages for the Social Sciences*) 20.0.

Nilai kebolehpercayaan iaitu *Cronbach Alpha* (α) yang diterima pakai oleh kebanyakan pengkaji ialah sekurang-kurangnya 0.7. Mengikut Babbie (1992) mengklasifikasikan nilai kebolehpercayaan seperti berikut:

Jadual 1: Pekali alpha Cronbach

Indikator	Nilai Cronbach Alpha
Sangat Tinggi	0.90 – 1.00
Tinggi	0.70 – 0.89
Sederhana	0.30 – 0.69
Rendah	0.00 - 0.30

Berdasarkan Jadual 2 menunjukkan nilai Cronbach Alpha dalam kajian ini diklasifikasikan tinggi iaitu 0.716.

Jadual 2: Nilai alpha Cronbach kajian

Reliability Statistics	
Cronbach's Alpha	N of Items
.716	10

4. ANALISIS DAN DAPATAN KAJIAN

Objektif kajian yang pertama adalah untuk mengenalpasti tahap kemahiran *employability* menerusi Jawatankuasa Pelajar Sukan, kokurikulum dan Kebudayaan (JPSKK) dari perspektif pelajar Politeknik Kota Bharu.

Dapatan kajian yang ditunjukkan dalam Jadual 4 menunjukkan min bagi 10 domain pembolehkan kemahiran *employability*. Dalam kajian ini, interpretasi yang diadaptasikan daripada Jamil (2002) menunjukkan bahawa skor min 1.00 hingga 2.33 menunjukkan nilai min pada tahap rendah, skor min 2.34 hingga 3.66 adalah nilai min pada tahap sederhana dan skor nilai min 3.67 hingga 5.00 adalah pada tahap tinggi. Secara keseluruhannya pelajar JPSKK memiliki tahap kemahiran *employability* yang tinggi ($M = 3.886$, $S.D = 0.274$).

Jadual 3: Interpretasi Skor Min

Julat Skor Min	Interprestasi Skor Min
3.67 – 5.00	Tinggi
2.34 – 3.66	Sederhana
1.00 – 2.33	Rendah

Hasil analisis menunjukkan kemahiran komunikasi ($M=4.45$, $S.D=0.500$), kepimpinan ($M=4.50$, $S.D=0.503$), pembelajaran sepanjang hayat dan pengurusan maklumat ($M=4.35$, $S.D=0.500$), pemikiran kritikal dan penyelesaian masalah ($M=4.36$, $S.D=0.482$), kemahiran menggunakan teknologi ($M=4.44$, $S.D=0.499$), kemahiran kerja berpasukan ($M=4.49$, $S.D=0.502$), kemahiran keusahawanan ($M=4.33$, $S.D=0.473$), kemahiran etika moral

(M=4.47, S.D=0.502), kemahiran kerohanian (M=4.42, S.D=0.496) dan kemahiran social (M=4.46, S.D=0.540).

Jadual 4: Skor Min Elemen Kemahiran *Employability*

Descriptive Statistics						
	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation	Variance
KEMAHIRAN KOMUNIKASI	100	4	5	4.45	.500	.250
KEPIMPINAN	100	4	5	4.50	.503	.253
PEMBELAJARAN SEPANJANG HAYAT DAN PENGURUSAN MAKLUMAT	100	3	5	4.35	.500	.250
PEMIKIRAN KRITIKAL DAN PENYELESAIAN MASALAH	100	4	5	4.36	.482	.233
KEMAHIRAN MENGGUNAKAN TEKNOLOGI	100	4	5	4.44	.499	.249
KEMAHIRAN KERJA BERPASUKAN	100	4	5	4.49	.502	.252
KEMAHIRAN KEUSAHAWANAN	100	4	5	4.33	.473	.223
KEMAHIRAN ETIKA MORAL	100	4	5	4.47	.502	.252
KEMAHIRAN KEROHANIAN	100	4	5	4.42	.496	.246
KEMAHIRAN SOSIAL	100	3	5	4.46	.540	.291
Mean Keseluruhan <i>Employability</i>	100	3.09	4.45	3.8864	.27391	.075

Objektif kajian yang kedua adalah mengenalpasti elemen-elemen kemahiran *employability* yang paling tinggi yang dimiliki oleh pelajar Politeknik Kota Bharu menerusi JPSKK berdasarkan dapatan skor min.

Jadual 5: Skor Min Mengikut Elemen Kemahiran *Employability*

Descriptive Statistics				
	N	Mean	Std. Deviation	Kedudukan
KEPIMPINAN	100	4.50	.503	1
KEMAHIRAN KERJA BERPASUKAN	100	4.49	.502	2
KEMAHIRAN ETIKA MORAL	100	4.47	.502	3
KEMAHIRAN SOSIAL	100	4.46	.540	4
KEMAHIRAN KOMUNIKASI	100	4.45	.500	5
KEMAHIRAN MENGGUNAKAN TEKNOLOGI	100	4.44	.499	6
KEMAHIRAN KEROHANIAN	100	4.42	.496	7
PEMIKIRAN KRITIKAL DAN PENYELESAIAN MASALAH	100	4.36	.482	8
PEMBELAJARAN SEPANJANG HAYAT DAN PENGURUSAN MAKLUMAT	100	4.35	.500	9
KEMAHIRAN KEUSAHAWANAN	100	4.33	.473	10

Daripada hasil kajian yang telah dianalisis, didapati bahawa antara sepuluh elemen kemahiran *employability* yang dikaji berdasarkan kedudukan skor min, elemen kepimpinan menduduki tempat pertama, kedua elemen kerja berpasukan dan ketiga elemen etika moral.

Dapatan kajian berkaitan dengan elemen kepimpinan adalah selari dengan Pelan Induk Pembangunan Pendidikan 2006-2010 yang menggariskan pembentukan jati diri yang kuat perlu dititik beratkan dalam melahirkan individu yang berkarisma mengikut acuan Malaysia seiring dengan kebolehan memimpin mereka (Kementerian Pelajaran Malaysia, 2006). Pemimpin negara harus memandang serius dalam isu menghasilkan pelajar yang mempunyai sifat kepimpinan yang tinggi dalam memacu pembangunan negara (Supaat, 2012). Menurut Rohanida Ab. Manaf dan Mohd. Sofian Omar Fauzee (2002) yang menyatakan bahawa aktiviti kokurikulum dapat memberikan latihan awal dari segi kepimpinan, sahsiah dan kemasyarakatan di kalangan pelajar. Kepimpinan dapat dilatih melalui aktiviti pakaian seragam, persatuan, kelab dan sukan.

Oleh itu, pembangunan kepimpinan di peringkat IPTA adalah penting dalam menghasilkan graduan yang berketerampilan dan mempunyai nilai tambah jati diri sebagai memenuhi cabaran pada masa hadapan.

Objektif kajian yang ketiga adalah mengenalpasti tidak terdapat perbezaan yang signifikan antara elemen kemahiran *employability* pelajar Politeknik Kota Bharu berbanding bidang akademik.

Jadual 6: Keputusan Analisis ANOVA sehalu

		ANOVA				
		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
KEMAHIRAN KOMUNIKASI	Between Groups	.072	3	.024	.067	.977
	Within Groups	34.168	96	.356		
	Total	34.240	99			
KEPIMPINAN	Between Groups	.037	3	.012	.040	.989
	Within Groups	29.723	96	.310		
	Total	29.760	99			
PEMBELAJARAN SEPANJANG HAYAT DAN PENGURUSAN MAKLUMAT	Between Groups	1.245	3	.415	1.357	.261
	Within Groups	29.345	96	.306		
	Total	30.590	99			
PEMIKIRAN KRITIKAL DAN PENYELESAIAN MASALAH	Between Groups	.854	3	.285	.963	.414
	Within Groups	28.386	96	.296		
	Total	29.240	99			
KEMAHIRAN MENGGUNAKAN TEKNOLOGI	Between Groups	2.202	3	.734	2.388	.074
	Within Groups	29.508	96	.307		
	Total	31.710	99			
KEMAHIRAN KERJA BERPASUKAN	Between Groups	.752	3	.251	.807	.493
	Within Groups	29.838	96	.311		
	Total	30.590	99			
KEMAHIRAN KEUSAHAWANAN	Between Groups	1.037	3	.346	1.363	.259
	Within Groups	24.353	96	.254		
	Total	25.390	99			
KEMAHIRAN ETIKA MORAL	Between Groups	.775	3	.258	.562	.642
	Within Groups	44.135	96	.460		
	Total	44.910	99			

	Total	44.910	99			
KEMAHIRAN SOSIAL	Between Groups	1.637	3	.546	.983	.404
	Within Groups	53.273	96	.555		
	Total	54.910	99			
KEMAHIRAN KEROHANIAN	Between Groups	.185	3	.062	.142	.935
	Within Groups	41.775	96	.435		
	Total	41.960	99			

Analisis Anova Sehal digunakan dengan menggunakan SPSS untuk melihat sama ada terdapat perbezaan signifikan antara elemen kemahiran *employability* pelajar PKB berbanding bidang akademik dengan membandingkan nilai skor min. Pemboleh ubah bebas adalah kursus yang melibatkan 4 bidang iaitu Kejuruteraan Elektrikal, Kejuruteraan Mekanikal, Kejuruteraan Awam dan Perdagangan. Analisis yang dilakukan adalah bergantung kepada aras signifikan yang digunakan iaitu 0.05. Maka sekiranya,

1. Nilai Sig > 0.05, tidak terdapat perbezaan
2. Nilai Sig < 0.05, terdapat perbezaan

Berdasarkan dapatan kajian ini, menunjukkan tanggapan elemen kemahiran *employability* tidak mempunyai perbezaan mengikut bidang pengkhususan kerana nilai signifikan yang diperolehi adalah lebih besar daripada 0.05 iaitu $0.00 > 0.05$. Hasil analisis yang diperolehi adalah lebih besar daripada 0.05, maka kajian ini menunjukkan bahawa pelajar yang mengikuti bidang yang berbeza tidak mempunyai perbezaan yang signifikan terhadap elemen kemahiran *employability* yang dimiliki.

Ini disebabkan setiap bidang akademik mempunyai syarat kelayakan yang sama untuk mengikuti program tersebut dan pencapaian akademik yang berbeza antara pelajar.

5. RUMUSAN

Dapatan daripada kajian ini, menunjukkan kesemua 10 elemen yang mengukur kemahiran *employability* berada pada tahap tinggi ($M = 3.886$, $S.D = 0.274$).

Kemahiran yang paling tinggi yang dikuasai oleh pelajar Politeknik Kota Bharu menerusi JPSKK mengikut urutan adalah kepimpinan, kemahiran kerja berpasukan, kemahiran menggunakan teknologi, pemikiran kritikal dan penyelesaian masalah, kemahiran komunikasi, pembelajaran sepanjang hayat dan pengurusan maklumat, kemahiran keusahawan, kemahiran etika moral, kemahiran kerohanian, dan kemahiran sosial.

Bagi kemahiran etika moral, kemahiran kerohanian dan kemahiran sosial merupakan kemahiran *employability* yang perlu diberi penekanan oleh pihak pengurusan kerana tahap penguasaan kemahiran ini berada tiga terke bawah berbanding kemahiran yang lain.

Untuk mempertingkatkan lagi kemahiran *employability* dikalangan pelajar, pelajar boleh diberi lebih banyak peluang mengikuti program dalam bidang pengurusan kemahiran *employability* seperti khidmat masyarakat melalui kolaborasi Politeknik dengan komuniti setempat. Melalui program seperti ini dapat menyediakan pelajar atau golongan pendidik khususnya ke arah masyarakat yang sentiasa bekerjasama dan hormat-menghormati antara satu sama lain dalam mempertingkatkan kefahaman terhadap kemahiran *employability*.

Dapatan kajian ini juga menunjukkan tidak ada perbezaan yang signifikan antara bidang akademik dengan 10 elemen kemahiran *employability*. Dapatan ini memberi gambaran bahawa pelajar yang mengikuti bidang yang berbeza di Politeknik Kota Bharu tidak mempunyai perbezaan yang signifikan terhadap elemen kemahiran *employability* yang dimiliki.

Hasil dapatan kajian menunjukkan tahap penguasaan kemahiran *employability* pelajar Politeknik Kota Bharu melalui JPSKK dalam pelbagai bidang akademik berada pada tahap tinggi. Pihak pengurusan dan pensyarah Politeknik Kota Bharu masih boleh merancang dan membuat penambahbaikan untuk mempertingkatkan lagi tahap penguasaan kemahiran *employability* pelajar. Budaya organisasi pembelajaran dan bekerja dalam satu pasukan perlu dipupuk dalam diri setiap pelajar supaya dapat mengamalkan kemahiran *employability*. Kegagalan institusi menghasilkan graduan yang menguasai kemahiran *employability* akan menyebabkan peluang pelajar untuk mendapatkan pekerjaan yang baik akan terbatas.

Oleh itu, kurikulum dan kokurikulum haruslah seiring bertepatan dengan kehendak industri dan kerjasama dengan industri mestilah ditransformasikan bagi mencapai agenda Negara.

6. RUJUKAN

- Ramlee Mustapha, Mohd Yusof Husain, Seri Bunian Mokhtar, Eddyzulham Abu Bakar, Mohammad Anuar Safian. Kemahiran '*Employability*' Dari Perspektif Pelajar Kejuruteraan. Kertas Kerja yang dibentangkan di Persidangan Kebangsaan Penyelidikan dan Inovasi dalam Pendidikan dan Latihan Teknik dan Vokasional (CIE-TVV 2011), 16 – 17 November 2011, Pulau Pinang.
- Mohd Yusof Husain, Seri Bunian Mokhtar, Abdul Hamid Alias. Persepsi Pelajar Kejuruteraan Politeknik Terhadap Kemahiran *Employability*. Satu Kajian Kes. *Advanced Journal of Technical and Vocational Education* 1 (1): 112-122, 2017
- Mohamad Sattar Rasul, Md Yusof Ismail, Napsiah Ismail, Muhammad Rashid Rajuddin, Rose Amnah Abdul Rauf. Peranan Institusi Pendidikan Teknikal Dalam Pemupukan Kemahiran *Employability* Pelajar. *Jurnal Teknologi*. 50 (E) Jun 2009: 113 – 127.
- Mohd Yusof Husain, Mohamad Sattar Rasul, Ramlee Mustapha, Syed A. Malik, Rose Amnah Abdul Rauf. Tahap Kemahiran *Employability* Pelajar Kejuruteraan dari Perspektif Majikan. *Jurnal Teknologi (Social Sciences)* 62: 1 (2013): 31 – 39.

Hanum Hassan, Razli Ahmad, Lt. Kol. (B) Azuddin Bahari. Kemahiran Insaniah dan Kepentingan Penerapannya dalam Program Baktasiswa Perdana UniMAP. Kertas Kerja yang dibentangkan di International Conference on the Roles of the Humanities and Social Sciences in Engineering 2008 (ICOHSE08), 5th - 6th December 2008, Putra Palace Hotel, Perlis

Seri Bunian Mokhtar, Ramlee Mustapha. Pengaruh Faktor Persekitaran Pembelajaran Terhadap Tahap Kemahiran Generik Dari Perspektif Pelajar Politeknik Kementerian Pengajian Tinggi. *Prosiding Seminar Penyelidikan Siswazah*. 43 -56.

Ahmad Rizal Madar, Malyia Afzan Abd Aziz, Abdul Rasid Abd. Razzaq, Mohamad Zaid Mustafa, Dr. Yahya Buntat. Kemahiran *Employability* Bagi Memenuhi Keperluan Industri. *Prosiding SKIKS 2008*. 385 -392

Ahmad Luthfi Kandar, Mohamad Sattar Rasul. Kemahiran *Employability* Dalam Kalangan Pelajar Kolej Vokasional Kluang Johor. Thesis Master: Universiti Tun Hussein Onn Malaysia.

Mohd Yusof Bin Husain, Ramlee Mustapha. Penilaian Kemahiran *Employability* dalam kalangan Pelajar Kejuruteraan Politeknik Kementerian Pengajian Tinggi Malaysia. Kertas Kerja yang dibentangkan di Seminar Kebangsaan Pembangunan Keusahawanan 2009, 8 – 9 Disember 2009, Hotel Corus, Kuala Lumpur.

Aktiviti kokurikulum mampu bentuk kepimpinan pelajar

<https://www.utusanborneo.com.my/2018/10/20/aktiviti-kokurikulum-mampu-bentuk-kepimpinan-pelajar>

PENGURUSAN MASA : FAKTOR KEMEROSOTAN PENCAPAIAN PELAJAR JKE BAGI KURSUS SEMICONDUCTOR DEVICES (DEE2023)

Aniza binti Ahmad¹, Salwati binti Mohamed@Awang², Hirni binti Rashid³

Jabatan Kejuruteraan Elektrik,
Politeknik Kota Bharu, Km 24 Kok Lanas,
16450 Ketereh, Kelantan, Malaysia
Email: anizaahmad.poli@1govuc.gov.my
Email: salwati.poli@1govuc.gov.my
Email: hirni.poli@1govuc.gov.my

Abstrak

Pengurusan masa adalah kemampuan untuk merancang dan mengawal penggunaan masa kita dalam sehari dengan cara yang efektif untuk mencapai matlamat kita. Penggunaan masa yang efektif merujuk kepada bagaimana kita merancang masa itu dengan lebih berkesan dan mendatangkan keuntungan kepada kita. Kajian ini adalah untuk mengkaji perkaitan antara pengurusan masa dengan faktor kemerosotan pencapaian pelajar Jabatan Kejuruteraan Elektrik (JKE) bagi kursus Semiconductor Devices (DEE2023). Aspek yang dikaji adalah kemahiran kemanusiaan, kemahiran merancang dan kemahiran membuat dalam sesuatu kerja berdasarkan teori pengurusan masa oleh Ralph Lewis yang dikaji oleh Najib dan Choong Yoon Weng (2002). Seramai 90 orang pelajar semester 3 program DEE, DEP dan DET di Jabatan Kejuruteraan Elektrik (JKE), Politeknik Kota Bharu dipilih secara rawak sebagai responden kajian. Maklumat diperolehi daripada soalan soal selidik menggunakan skala likert. Maklumat yang dikumpulkan ini dianalisis dengan menggunakan "Statistical Package for the Social Sciences" (SPSS) untuk mendapatkan min bagi setiap item dalam tiga aspek tersebut. Secara keseluruhannya, kajian mendapati dalam ketiga-tiga aspek yang dikaji pelajar JKE Politeknik Kota Bharu mempunyai pola pengurusan masa yang lemah terutama dalam kemahiran merancang dan membuat. Dalam kemahiran merancang pelajar tidak pandai menyenaraikan apa yang perlu dibuat dalam masa seminggu, ini menunjukkan mereka membuat sesuatu kerja dengan tidak dirancang dan dicatat. Dalam kemahiran membuat pula, kelemahan pelajar dalam pengurusan masa untuk menyiapkan tugas iaitu pelajar tidak dapat menyiapkan tugas yang diberikan oleh pensyarah seperti yang telah ditetapkan. Oleh itu, secara keseluruhannya terdapat perkaitan di antara pengurusan masa yang lemah dengan faktor kemerosotan pencapaian pelajar JKE dalam kursus Semiconductor Devices.

Kata kunci ; Pengurusan masa, faktor kemerosotan, pencapaian pelajar, kursus semiconductor

1.0 PENGENALAN

Pengurusan masa yang baik dan efektif adalah kunci kejayaan seseorang pelajar. Sebagai seorang pelajar, matlamat kita untuk belajar dan berjuang adalah menjurus kepada matlamat sebenar kita untuk berjaya dalam bidang pendidikan kerana pada pandangan kita pendidikan sahaja yang boleh mengubah taraf hidup kita menjadi lebih baik dari yang sebelumnya. Untuk itu pelbagai cara dan pelbagai kaedah harus disusun dan dirancang dengan begitu rapi untuk membawa kita kepada matlamat tersebut. Pengurusan masa ini semestinya mempunyai agenda yang tersendiri dalam mencapai kemajuan diri pada masa akan datang. Menurut Chris Croft (1996) menyatakan *“time management is the ability to use your time on the things that matter”*. Masa itu emas itulah ungkapan kita hingga kini. Jika diukur bernilainya masa ia adalah lebih mahal dari emas. Masa yang Allah anugerahkan kepada kita selama 24 jam sehari sebaiknya digunakan ke arah kebaikan dan berguna. Sebagaimana firman Allah dalam Al-Quran ;

“Demi masa. Sungguh manusia dalam kerugian, kecuali orang-orang yang beriman dan mengerjakan kebajikan serta saling menasihati untuk kebenaran dan saling menasihati untuk kesabaran”.

(Surah al-‘Asr, ayat 1 hingga 3)

Namun begitu manusia pada masa ini masih mengatakan masa tidak mencukupi kerana lemah dalam pengurusan masa yang diberikan oleh pencipta. Keadaan ini berlaku kerana ada juga manusia yang tidak tahu menghargai masa dan selalu menghabiskan masa untuk perkara yang menggembirakan dan keseronokan hati mereka semata-mata. Justeru dalam hal ini, pengurusan masa yang baik oleh seseorang pelajar boleh membawa kebaikan kepada mereka malah dapat menentukan pencapaian akademik yang cemerlang kepada mereka dalam bidang pendidikan.

1.1 OBJEKTIF KAJIAN

Kajian ini dibuat adalah untuk ;

1. Menenalpasti perkaitan antara pengurusan masa dengan faktor kemerosotan pencapaian pelajar Jabatan Kejuruteraan Elektrik (JKE) bagi kursus *Semiconductor Devices (DEE2023)*.
2. Menenalpasti aspek kemahiran pengurusan masa yang diaplikasikan oleh pelajar JKE dalam seharian.

2.0 SOROTAN KAJIAN DAN PEMBINAAN HIPOTESIS

Kursus *Semiconductor Devices* merupakan salah satu kursus wajib diambil oleh pelajar semester 2 program DEE, DEP dan DET di semua Politeknik. Berdasarkan tinjauan keputusan peperiksaan pelajar JKE Politeknik Kota Bharu bagi semester sesi Disember 2016 dan Jun 2017 didapati keputusan peperiksaan pelajar dalam kursus ini kurang memberangsangkan.

Jadual 1 dan 2 di bawah menunjukkan pencapaian pelajar dalam peperiksaan bagi kursus DEE2023 bagi sesi Disember 2016 dan sesi Jun 2017.

Jadual 1 : Sesi Disember 2016

Gred	A(A-,A,A+)	B(B-,B.B+)	C(C-,C,C+)	D(D,D+)	E(E,E-)	F
Bilangan Pelajar (320 orang)	12	77	142	65	16	8

Jadual 2 : Sesi Jun 2017

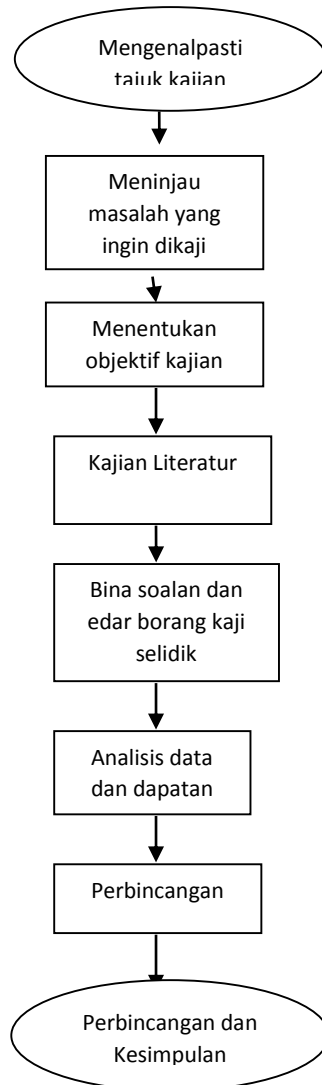
Gred	A(A-,A,A+)	B(B-,B.B+)	C(C-,C,C+)	D(D,D+)	E(E,E-)	F
Bilangan Pelajar (74 orang)	2	16	27	17	10	2

Tinjauan keputusan peperiksaan sesi Disember 2016 dengan jumlah pelajar yang mengambil kursus ini adalah seramai 74 orang. Kebanyakan pelajar memperolehi keputusan dalam gred C iaitu seramai 27 orang, gred B seramai 16 orang, gred D seramai 17 orang dan gagal seramai 12 orang. Jumlah pelajar yang mendapat gred A amatlah rendah iaitu 2 orang sahaja. Tinjauan keputusan peperiksaan sesi Jun 2017 dengan jumlah pelajar yang mengambil kursus ini adalah seramai 320 orang. Kebanyakan pelajar memperolehi keputusan dalam gred C iaitu seramai 142 orang, gred B seramai 77 orang, gred D seramai 65 orang dan gagal seramai 24 orang. Jumlah pelajar yang mendapat gred A amatlah rendah iaitu 12 orang sahaja. (sumber: data peperiksaan PKB). Berdasarkan data daripada keputusan tersebut dapat dinyatakan, terdapat kemerosotan pencapaian pelajar JKE dalam kursus *Semiconductor Devices* bagi 2 semester tersebut iaitu pelajar yang gagal semester sesi Disember 2016 sebanyak 7.5%, manakala sesi Jun 2017 peratusan yang gagal adalah 16.2%.

Menurut Harold L. Taylor (1987) menyatakan "*Time management is a reachable goal for those who have the motivation. And you must know what you want to accomplish during your lifetime, the things that are really important to you*". Dalam hal ini, pelajar perlu mengetahui kaedah pengurusan masa yang baik. Ini adalah kerana pengurusan masa akan menyedarkan pelajar tentang kepentingan masa dalam kehidupan mereka dan seterusnya akan dapat mengelakkan mereka daripada terlibat dalam hal-hal yang tidak mendatangkan manfaat. Di sini kita boleh melihat akan kepentingan pengurusan masa dalam mempengaruhi prestasi akademik pelajar. Pengurusan masa yang berkesan juga dapat mengelakkan pelajar daripada terlibat dengan aktiviti-aktiviti yang tidak sihat seperti lepak dan bermain permainan video di pusat hiburan dan sebagainya.

Mohd Najib dan Yoon Weng menyatakan bahawa Lewis (1991) membahagikan kemahiran pengurusan masa kepada lima kategori kemahiran asas iaitu kemahiran kemanusiaan, kemahiran merancang, kemahiran membuat, motivasi sendiri dan inovasi. Dalam kategori kemahiran kemanusiaan, pelajar seharusnya mempunyai kebolehan untuk berkomunikasi dengan rakan sebaya dan pensyarah. Kemahiran merancang pula memerlukan pelajar yang boleh menguruskan aktiviti akademik dan peribadi dengan teratur. Pelajar yang mempunyai kemahiran membuat pula harus boleh melaksanakan aktiviti yang telah dirancangkan tanpa sikap menangguhkan kerja. Kategori motivasi sendiri memerlukan pelajar yang dapat memberangsangkan dirinya untuk melakukan sesuatu aktiviti dan motivasi sendiri ini boleh dirangsangkan oleh motif dan insentif. Pelajar yang tergolong dalam kategori inovasi harus mempunyai sikap untuk membuat sesuatu kerja yang ada dengan lebih baik.

3.0 METADOLOGI

Kajian adalah dalam bentuk tinjauan iaitu kajian diskriptif yang bertujuan mengkaji tiga aspek daripada teori pengurusan Ralph Lewis (1991) iaitu kemahiran kemanusiaan, kemahiran merancang dan kemahiran membuat, Populasi kajian terdiri daripada pelajar semester Tiga yang telah mengambil kursus *Semiconductor Devices* di JKE ketika semester dua yang terdiri daripada Program DEE, DEP dan DET. Populasi ini dipilih secara rawak mudah yang terdiri daripada 90 responden. Instrumen kajian ialah satu set soal selidik yang terdiri daripada 24 item soalan yang berkaitan dengan kemahiran pengurusan masa. Kemahiran pengurusan masa ini telah dipecahkan kepada tiga kategori iaitu kemahiran kemanusiaan,

kemahiran merancang dan kemahiran membuat. Kaedah analisis data yang digunakan adalah secara kuantitatif dengan menggunakan perisian statistik SPSS.

JADUAL 3 ; JADUAL PENENTUAN UJIAN SOAL SELIDIK.

Kemahiran Pengurusan masa	Nombor item	
	Positif item	Negatif item
1. Kemahiran kemanusiaan	1,5,6,7	2,3,4,8
2. Kemahiran Merancang	3,4,6,7	1,2,5,8
3. Kemahiran Membuat	1,2,3,4,6,7	5,8

JADUAL 4 : TAFSIRAN JULAT NILAI MIN.

SKOR MIN	INTERPRETASI TAHAP
4.01 – 5.00	TINGGI
3.01 – 4.00	SEDERHANA TINGGI
2.01 – 3.00	SEDERHANA RENDAH
1.00 – 2.00	RENDAH

Keputusan merujuk kepada Jadual 4.0 dicadangkan oleh Mohd Najib Abd Ghafar (2003).

4.0 ANALISIS DAN KEPUTUSAN

4.1 Analisis kemahiran pengurusan masa kategori kemahiran kemanusiaan.

Terdapat 8 item telah digunakan untuk menguji kategori kemahiran kemanusiaan dan didapati responden menunjukkan maklumbalas yang positif dalam item 5, 6 dan 7. Nilai min untuk item-item tersebut masing-masing adalah 3.91, 4.06 dan 4.06 dan ini menunjukkan interpretasi tahap tinggi merujuk kepada Jadual 4. Manakala item 1,2,3,4, dan 8 telah memberi maklumbalas yang sederhana tinggi iaitu nilai min masing-masing adalah 3.66, 3.21, 3.06, 3.76 dan 3.58. Dalam item 2 saya tidak menghadkan masa apabila berbual dengan rakan-rakan melalui telefon, seramai 31 responden menjawab tidak pasti manakala pada item 3 memberikan jawapan setuju seramai 36 responden dan tidak setuju seramai 37 responden manakala 17 responden memberikan jawapan tidak pasti mengenai saya tidak berani untuk menolak ajakan rakan-rakan untuk keluar bersembang walaupun saya ada tugas yang perlu disiapkan.

Item	Kemahiran kemanusiaan	Skala Likert					Min
		1	2	3	4	5	
1	Saya akan menghadkan perbualan dengan rakan-rakan melalui telefon	3	6	26	39	16	3.66
2	Saya tidak menghadkan masa apabila berbual dengan rakan melalui telefon	5	18	31	25	11	3.21
3	Saya tidak berani untuk menolak ajakan rakan-rakan untuk keluar bersembang walaupun saya ada tugas yang perlu disiapkan	9	28	17	21	15	3.06
4	Saya akan mengelakkan diri daripada diganggu oleh rakan-rakan bila ada tugas yang perlu disiapkan.	4	6	25	28	27	3.76
5	Saya ada membincangkan pengurusan masa dengan rakan-rakan.	3	2	17	46	22	3.91
6	Saya dapat dicari oleh rakan-rakan apabila mereka ingin berbincang dengan saya	0	1	18	46	25	4.06
7	Saya suka berbincang mengenai tugas akademik apabila berbincang dengan rakan.	0	4	10	53	23	4.06
8	Saya akan menggalakkan rakan saya untuk menyelesaikan masalah mereka sendiri.	2	15	23	29	21	3.58

Jadual 4.1 : Jumlah skor 8 item yang ada dalam kategori kemahiran kemanusiaan

4.2 Analisis kemahiran pengurusan masa kategori kemahiran merancang.

Terdapat 8 item telah digunakan untuk menguji kategori kemahiran merancang dan didapati responden menunjukkan maklumbalas yang positif dalam item 5,6,7 dan 8. Keempat-empat item ini telah memberi jawapan setuju paling tinggi iaitu item 5 seramai 39 responden , item 6 seramai 43 responden, item 7 seramai 46 responden dan item 8 seramai 41 responden. Min untuk item-item tersebut adalah 3.91, 4.14, 4.10 dan 4.10 masing-masing. Manakala item 1,2,3 dan 4 responden telah memberi maklumbalas yang sederhana tinggi iaitu min 3.12, 3.04, 3.59 dan 3.24 . Responden memberikan maklumbalas yang lemah dalam item 2 iaitu dengan min 3.04. Dalam item 2 seramai 8 responden memberikan jawapan sangat setuju dan sangat tidak setuju berkenaan dengan saya belajar dengan tidak dirancang dan tidak menentu. Manakala dalam item 1 seramai 24 responden memberikan jawapan tidak setuju manakala 29 orang memberikan jawapan setuju mengenai saya tidak menyenaraikan segala yang perlu dilakukan oleh saya dalam satu minggu..

Dalam item 5, seramai 66 responden yang menjawab setuju, 14 responden menjawab tidak pasti manakala 10 orang yang menjawab tidak setuju mengenai saya akan mengulangkaji pelajaran sehari sebelum peperiksaan bermula kerana saya mudah lupa. Manakala dalam item 6, seramai 74 responden menjawab setuju, 14 responden menjawab tidak pasti manakala 2 responden menjawab tidak setuju mengenai saya akan mentelaah pelajaran seminggu sebelum peperiksaan bermula.

Jadual 4.2 : Jumlah skor 8 item yang ada dalam kategori kemahiran merancang

Item	Kemahiran merancang	Skala Likert					Min
		1	2	3	4	5	
1	Saya tidak menyenaraikan segala aktiviti yang perlu dilakukan oleh saya dalam satu minggu	4	20	37	19	10	3.12
2	Saya belajar dengan tidak dirancang dan tidak menentu	8	24	22	28	8	3.04
3	Saya sentiasa mengulangkaji pelajaran dari masa ke semasa di sepanjang semester	0	7	33	40	10	3.59
4	Saya akan menggunakan jadual perancangan dalam menguruskan kegiatan harian saya.	3	13	39	29	6	3.24
5	Saya akan mengulangkaji pelajaran sehari sebelum peperiksaan bermula kerana saya mudah lupa	1	9	14	39	27	3.91
6	Saya akan mentelaah pelajaran seminggu sebelum peperiksaan bermula.	0	2	14	43	31	4.14
7	Tugasan yang diberikan oleh pensyarah akan diselesaikan oleh saya mengikut keutamaan.	0	3	13	46	28	4.10
8	Saya akan membahagikan masa belajar saya agar ia tidak hanya tertumpu kepada satu kursus sahaja.	0	4	14	41	31	4.10

4.3 Analisis kemahiran pengurusan masa kategori kemahiran membuat

Terdapat 8 item telah digunakan untuk menguji kategori kemahiran membuat dan didapati responden menunjukkan maklumbalas yang positif dan paling tinggi dalam item 1 dengan min 4.26 iaitu 80 responden menjawab setuju, 5 responden menjawab tidak pasti dan 5 responden menjawab tidak setuju mengenai saya akan berasa gelisah jika kerja-kerja saya belum selesai.. Responden juga memberi maklumbalas yang tinggi pada item 2 dan 5 iaitu nilai min masing-masing menunjukkan nilai 4.01 dan 4.07. Manakala item 3,4, 6 dan 7 memberi maklumbalas yang sederhana tinggi iaitu min masing-masing pada nilai 3.51,3.94, 3.94 dan 3.92. Responden memberikan maklumbalas yang lemah dalam item 8 iaitu dengan min 2.86. Dalam item 8 seramai 25 responden memberikan jawapan setuju, 29 responden memberikan jawapan tidak pasti manakala 36 responden memberikan jawapan tidak setuju

saya tidak dapat menyiapkan tugas yang diberikan oleh pensyarah dalam tempoh masa yang telah ditetapkan.

Jadual 4.3 : Jumlah skor 8 item yang ada dalam kategori kemahiran membuat

Item	Kemahiran membuat	Skala Likert					Purata
		1	2	3	4	5	
1	Saya akan berasa gelisah jika kerja-kerja saya belum selesai	2	3	5	40	40	4.26
2	Saya mementingkan ketepatan masa dalam membuat tugas	0	4	13	51	22	4.01
3	Waktu perdana saya digunakan oleh saya untuk belajar dan membuat tugas.	2	6	34	40	8	3.51
4	Sekiranya saya mengalami kebuntuan dalam melakukan sesuatu tugas, saya akan berpindah kepada tugas lain.	0	1	22	48	19	3.94
5	Saya suka menjawab soalan-soalan lepas sebelum peperiksaan bermula.	2	3	11	45	29	4.07
6	Saya suka bertanya kepada pensyarah jika saya buntu dalam melaksanakan tugas yang diberikan.	0	2	19	51	18	3.94
7	Saya suka membuat nota-nota kecil dalam minggu ulangkaji bagi menghafal formula-formula penting	1	2	22	43	22	3.92
8	Saya tidak dapat menyiapkan tugas yang diberikan oleh pensyarah dalam tempoh masa yang telah ditetapkan.	9	27	29	18	7	2.86

4.2 PERBINCANGAN

Dalam pengurusan masa kategori kemanusiaan, kajian mendapati responden memberikan maklumbalas setuju dalam item 1, 4, 5, 6,7 dan 8. Dalam item ini didapati item 8 adalah item negatif iaitu saya akan mengalakkan rakan saya untuk menyelesaikan masalah mereka sendiri. Maklumbalas daripada responden menunjukkan 50 responden setuju, 23 responden tidak pasti dan 17 responden tidak setuju. Kajian juga mendapati dalam item 2, maklumbalas responden mengenai saya tidak menghadkan masa apabila berbual dengan rakan-rakan

melalui telefon menunjukkan seramai 36 responden setuju, 31 responden tidak pasti dan 23 responden tidak setuju. Secara umumnya kajian mendapati responden iaitu pelajar-pelajar JKE mempunyai kemahiran kemanusiaan yang sederhana sahaja iaitu kemahiran berkomunikasi dengan manusia di persekitaran mereka. Kajian juga mendapati responden memberi maklumbalas yang positif lebih tinggi berbanding negatif.

Kemahiran kedua yang dikaji adalah kemahiran merancang, analisis data menunjukkan responden memberi maklumbalas setuju yang tinggi dalam item 1, 2, 3, 4,5, 6,7 dan 8. Namun begitu dalam item negatif iaitu item 1, 2, 5, 6 responden memberikan maklumbalas setuju yang tinggi iaitu saya tidak menyenaraikan segala yang perlu dilakukan oleh saya dalam satu minggu, saya belajar dengan tidak dirancang dan tidak menentu, saya akan mengulangkaji pelajaran sehari sebelum peperiksaan bermula kerana saya mudah lupa dan saya akan mentelaah pelajaran seminggu sebelum peperiksaan bermula. Secara umumnya, kajian mendapati responden iaitu pelajar-pelajar di JKE tidak mempunyai perancangan dan pengurusan masa yang baik dalam kehidupan seharian mereka. Responden juga tidak belajar sepanjang masa namun akan mentelaah dan mengulangkaji pelajaran seminggu atau sehari sebelum peperiksaan bermula. Keadaan ini merupakan salah satu faktor kemerosotan pencapaian pelajar dalam setiap kursus yang mereka ambil di Politeknik terutama kursus *semiconductor devices*.

Kemahiran ketiga yang dikaji adalah kemahiran membuat. Analisis data menunjukkan responden memberikan maklumbalas setuju yang tinggi dalam semua item iaitu 1,2,3,4,5,6,7 dan 8. Namun begitu terdapat jawapan setuju yang tinggi dalam item negatif iaitu item 4 mengenai sekiranya saya mengalami kebuntuan dalam melakukan sesuatu tugas, saya akan berpindah kepada tugas yang lain manakala item 8 iaitu saya tidak dapat menyiapkan tugas yang diberikan oleh pensyarah dalam tempoh masa yang telah ditetapkan. Secara umumnya, kajian mendapati responden juga mempunyai pengurusan masa yang lemah dalam kemahiran membuat terutama menyelesaikan tugas yang diberikan oleh pensyarah serta tidak menepati masa yang telah ditetapkan.

5.0 KESIMPULAN

Dapatan kajian menunjukkan kepada pengkaji bahawa responden kajian iaitu 90 orang pelajar JKE Politeknik Kota Bharu mempunyai pola pengurusan masa yang lemah terutama dalam kemahiran merancang dan membuat. Dalam kemahiran merancang pelajar tidak pandai menyenaraikan apa yang perlu dibuat dalam masa seminggu, ini menunjukkan mereka membuat sesuatu kerja dengan tidak dirancang dan dicatat. Menurut Ibrahim (1997) sistem pengurusan masa yang lebih baik untuk keperluan anda akan membantu anda membuat kerja dalam tempoh masa yang singkat. Selain itu, pelajar juga lemah dalam membuat perancangan untuk menghadapi peperiksaan. Mereka akan mentelaah pelajaran apabila hampir waktu peperiksaan. Keadaan ini membuatkan mereka sukar mengingat formula-formula penting dalam waktu yang singkat. Dalam kemahiran membuat pula, kelemahan pelajar dalam pengurusan masa untuk menyiapkan tugas iaitu pelajar tidak dapat menyiapkan tugas yang diberikan oleh pensyarah seperti yang telah ditetapkan.

Sikap menanggung kerja di kalangan pelajar mungkin salah satu faktor keadaan ini berlaku. Apabila menanggung kerja lama-kelamaan motivasi pelajar akan merosot kerana kebanyakan tugas yang telah dirancang tidak dapat disiapkan dan dilaksanakan. Kemungkinan salah satu punca adalah menghabiskan masa dengan berinteraksi dengan rakan-rakan melalui *whatsapp* atau *facebook*. Oleh itu, secara keseluruhannya bahawa pengurusan masa yang lemah adalah faktor kemerosotan pencapaian pelajar JKE dalam kursus *semiconductor devices*.

RUJUKAN

Ibrahim Ismail (1997). *Cara Mengurus Masa Anda*. Golden books centre sdn. Bhd. Kuala Lumpur.

Chris Croft (1996). *Time Management*. International Thomson Business Press. UK.

Harold L. Taylor (1987). *Time Management: A Guide to Effective & Productive Time Management*. Pelanduk Publication (M) Sdn. Bhd. Malaysia

Mohd Najib Abdul Ghafar dan Choong Yoon Weng (2002). Perkaitan antara pengurusan masa dengan pencapaian akademik pelajar UTM.

http://eprints.utm.my/12266/1/MohdNajibAbdul_PerkaitanAntaraPengurusanMasaDenganPencapaian2002.pdf.

<https://www.scribd.com/doc/217889867/Definisi-Pengurusan-masa>.

http://eprints.uthm.edu.my/1236/1/24_Pages_from_TINJAUAN_TERHADAP_AMALAN_PENGURUSAN_MASA_DI_KALANGAN_PELAJAR_MELAYU_DIPLOMA_KEJURUTERAAN.pdf.

http://www.academia.edu/4044861/Pengurusan_Masa_Faktor_Kemerosotan_Keputusan_Pelajar_Sains

AIR POLLUTION & HEAT DETECTION USING IOT

Nik Nor Hishamuddin bin Mustapha¹, Nik Suhaila Sukarni Binti Nik Mohd Adenan²,
Hirni Binti Rashid³

Jabatan Kejuruteraan Elektrik,
Politeknik Kota Bharu, Km 24 Kok Lanas,
16450 Ketereh, Kelantan, Malaysia
Email: hishamuddin.poli@1govuc.gov.my
Email: niksuhaila.poli@1govuc.gov.my
Email: hirni.poli@1govuc.gov.my

Abstrak

Kualiti udara, suhu dan kelembapan udara adalah merupakan faktor yang mempengaruhi kehidupan seharian manusia. Faktor ini akan memberikan kesan yang sangat besar terhadap kanak-kanak terutamanya bayi berbanding dengan orang dewasa. Kualiti udara diukur dengan berdasarkan kepada indeks pencemaran udara. Kualiti udara yang normal adalah sekitar 0 – 100 IPU. Indeks pencemaran udara lebih daripada 100 adalah tidak baik dan berkemungkinan akan mengganggu pernafasan. Nilai suhu yang lebih daripada suhu bilik akan menyebabkan penggunaan tenaga elektrik yang tinggi apabila kipas atau penyaman udara dihidupkan untuk menurunkan suhu persekitaran dalaman rumah. Pembaziran tenaga elektrik akan berlaku apabila kipas atau penyaman udara masih lagi digunakan walaupun suhu persekitaran berada di bawah suhu bilik. Kelembapan udara yang tinggi di dalam rumah akan menyebabkan kulapuk mudah membiak. Ini akan menyebabkan masalah pernafasan dan keracunan kepada penghuni di dalam rumah. Satu sistem akan direkabentuk dengan menggunakan WEMOS D1 Wifi, sensor MQ135 dan DHT11 untuk mengukur dan memantau kualiti udara, suhu dan kelembapan udara di dalam rumah melalui internet. Sistem ini adalah murah, mudah dan efisien. Nilai indeks kualiti udara, suhu dan kelembapan udara yang diukur akan dipaparkan di aplikasi Blynk di telefon bimbit. Sistem ini akan memberi amaran kepada penghuni rumah apabila kualiti udara semasa tidak baik untuk pernafasan dan akan menghidupkan sistem pengudaraan secara automatik. Sistem ini hanya akan menghidupkan kipas atau penyaman udara apabila suhu persekitaran melebihi suhu bilik untuk penjimatan tenaga elektrik. Sistem juga akan menghidupkan kipas pengudaraan dan mengeluarkan amaran apabila kelembapan udara tinggi. Ianya adalah untuk mengelakkan keadaan yang sesuai bagi pembiakan kulapuk. Sistem ini adalah untuk memantau dan menjamin kualiti hidup yang lebih sihat dan sempurna bagi penghuni sesebuah rumah terutama untuk kanak-kanak dan bayi. Ianya adalah untuk mengelak daripada penyakit gangguan pernafasan,

keracunan akibat spora kulat dan untuk memastikan penggunaan tenaga elektrik yang lebih efektif.

Kata kunci : *Kualiti udara, indeks kualiti udara, WEMOS D1, Blynk.*

PENDAHULUAN

Manusia amat memerlukan udara untuk hidup. Udara yang bersih akan menjamin kehidupan yang sihat. Indeks kualiti udara atau indeks pencemaran udara (IPU) digunakan untuk menentukan kualiti udara. Punca pencemaran udara bukan sahaja disebabkan oleh zarah terampai, bahkan ia juga berlaku disebabkan oleh pelepasan gas beracun dan berbahaya yang berlebihan ke udara. Zarah terampai terdiri daripada 70% zarah karbon, 20% debu tanah dan 10% tidak diketahui puncanya. Manakala gas berbahaya pula terdiri daripada gas karbon monoksida (CO), nitrogen dioksida (NO₂), ozon (O₃) dan sulfur dioksida (SO₂) (Mahmud & Abu Hanifah, 2009; Mahmud & Ab Liah, 2010); Mahmud & Mohd Shafie, 2012; Shaharuddin Ahmad, 1990; Mazlan et al., 2015). Menurut Jabatan Alam Sekitar, JAS hampir 82 peratus daripada lebih tiga juta tan bahan pencemar udara yang dibebaskan oleh kenderaan bermotor³. Selain melalui ekzos, pencemar udara juga boleh terbebas dalam bentuk hidrokarbon melalui evaporasi pada karburator dan evaporasi pada tangki minyak⁴. Di samping itu, teknologi enjin, umur kenderaan serta bahan api yang digunakan turut mempengaruhi kuantiti pencemar yang dibebaskan. Selebihnya, hampir 9 peratus pencemar udara disumbangkan oleh stesen-stesen janakuasa dan 5 peratus dibebaskan oleh sektor industri. Namun begitu, pada tahun 1998 peratusan pencemar udara yang dibebaskan oleh kenderaan bermotor menurun kepada 74 peratus⁵. Udara yang tidak sihat akan memberi masalah pernafasan kepada manusia terutamanya kanak-kanak atau bayi.

Indeks pencemaran udara yang tinggi hasil daripada kemajuan industri telah meningkatkan suhu persekitaran dan menyebabkan ketidak selesaan kepada kehidupan seharian manusia. Ini akan menyebabkan peningkatan dalam penggunaan tenaga elektrik kerana kipas atau penghawa dingin akan dihidupkan untuk menurunkan suhu kepada suhu bilik atau suhu yang sesuai. Pengguna harus diberikan kesedaran tentang betapa pentingnya penggunaan tenaga secara cekap kerana dapat menjimatkan kos. Penjimatan tenaga elektrik melalui penggunaan secara cekap dan optimum adalah langkah terbaik untuk memberikan pulangan kewangan daripada penjimatan bil penggunaannya¹.

Pencemaran udara dalam bangunan yang disebabkan oleh bahan pencemar biologi seperti bakteria dan kulat adalah dipengaruhi oleh faktor persekitaran seperti suhu dan kelembapan relatif (Rh). Kebanyakan individu menghabiskan masa hampir 80-90% di dalam bangunan mahupun di dalam rumah (Herberger et al., 2010)². Kelembapan udara adalah tinggi pada musim tengkujuh. Keadaan ini adalah sangat sesuai untuk pembiakan kulat terutamanya ditempat sejuk dan kurang terkena pancaran matahari. Biakan kulat akan menyebabkan terhasilnya spora yang akan berterbangan di dalam rumah apabila terdapat angin yang bertiup. Spora ini boleh menyebabkan keracunan apabila terkena pada makanan yang terdedah dan boleh menyebabkan gangguan pada sistem pernafasan.

Sistem ini direkabentuk untuk pengguna memantau keadaan udara, kelembapan udara dan suhu di dalam rumah. Ianya juga untuk pengguna mengawal penggunaan peralatan elektrik seperti kipas atau penyaman udara di mana peralatan ini akan dihidupkan apabila perlu

sahaja. Pemantauan dan pengawalan ini boleh dilakukan oleh pengguna dari kejauhan dengan menggunakan telefon pintar dan internet.

METADOLOGI

Aplikasi Blynk

Blynk adalah merupakan satu platform untuk IOT (*Internet of Things*) yang digunakan sebagai aplikasi ditelefon pintar yang menggunakan platform Android untuk memvisualisasikan data sensor, mengawal GPIO, menghantar Pemberitahuan secara email atau mesej dan lain-lain lagi fungsi apabila ianya disambungkan kepada pengawal mikro Arduino yang berasaskan internet. Pengguna boleh mereka bentuk sendiri paparan digital di telefon dengan hanya memilih widget yang berkaitan untuk membuat pemantau atau pengawalan. Ianya mudah dan murah.

Pengukuran Kualiti Udara

Sensor MQ135 adalah sensor kualiti udara untuk mengesan pelbagai jenis gas, termasuk NH₃, NO_x, alkohol, benzena, asap dan CO₂. Sesuai digunakan di , rumah, pejabat atau kilang. Sensor gas MQ135 mempunyai kepekaan yang tinggi terhadap Ammonia, Sulfide dan Benze steam, juga sensitif terhadap asap dan gas berbahaya yang lain. Pin keluaran sensor disambungkan ke pin pada pengawal Arduino sama ada untuk bacaan data secara digital atau analog.

Sensor DHT 11

DHT11 adalah sensor suhu digital dan kos rendah. Ia menggunakan sensor kelembapan kapasitif dan termistor untuk mengukur kelembapan udara sekeliling. Ia mengeluarkan isyarat digital pada pin data (tiada pin input analog diperlukan). Ia agak mudah digunakan, tetapi mengambil masa untuk menghasilkan data suhu dan kelembapan. Satu-satunya kelemahan sensor ini ialah anda hanya boleh mendapatkan data baru sekali dalam setiap 2 saat. Pengguna perlu memuat turun *library DHT11* untuk menggunakannya. *Library* ini adalah untuk mengeluarkan bacaan data semasa bagi suhu dan kelembapan udara dip persekitaran apabila ianya disambungkan kepada pin digital input output.

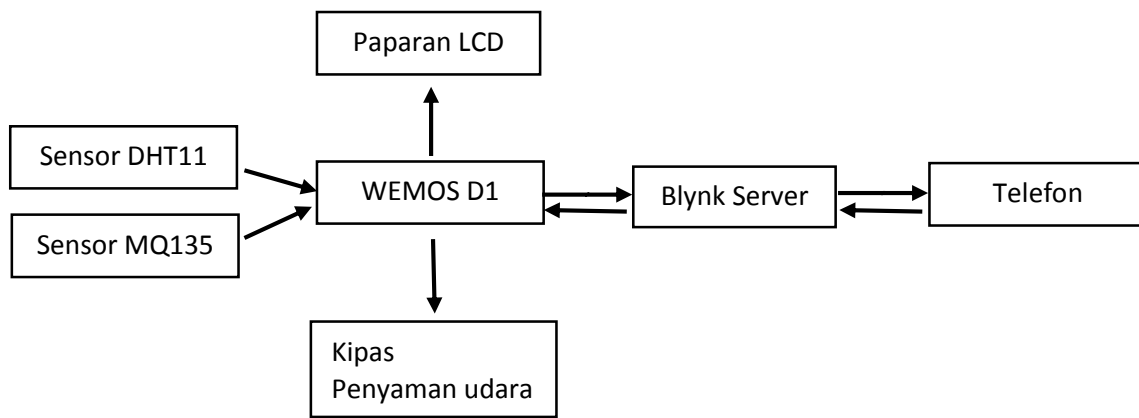
Arduino Wemos D1 Wifi

WeMos D1 adalah pengawal mikro yang berasaskan WiFi ESP8266 yang menggunakan susunan Arduino. Pengawal mikro ini yang mempunyai 13 digital input output dan 1 input analog dan ianya dilengkapi dengan cip wifi untuk melakukan penyambungan dengan internet.

Pembangunan Aturcara

Pengguna perlu membangunkan terlebih dahulu paparan digital dengan menggunakan aplikasi Blynk di telefon pintar untuk mendapatkan *token* pengesahan penyambungan pengawal mikro dengan internet. Pengaturcaraan dilakukan dengan menggunakan Arduino IDE bahagian demi bahagian iaitu seperti algoritma dibawah ini :

1. Pembangunan aturcara untuk sensor MQ125
2. Pembangunan aturcara untuk sensor DHT11
3. Pembangunan aturcara untuk penyambungan pengawal mikro Wemos D1 Wifi dengan internet.
4. Pembangunan aturcara untuk mengawal kipas atau penyaman udara.
5. Pembangunan aturcara untuk paparan LCD untuk MQ135, DHT11, status kualiti udara, status suhu dan status kelembapan udara semasa.

Gambarajah 1 : Gamabarajah blok projek

Sensor MQ135 akan disambungkan ke pin D8 di Wemos D1. Arduino Wemos D1 akan memproses data yang dibaca oleh sensor ini. Sensor ini akan mengeluarkan data dalam bentuk digital iaitu nilai 0 akan menunjukkan nilai kualiti udara yang diukur adalah baik iaitu di bawah paras 100 IPU dan LCD akan memaparkan status udara di dalam rumah adalah baik. Apabila nilai IPU melebihi 100 maka data 1 akan dikeluarkan dan status udara pada paparan LCD akan ditulis tidak baik. Mesej juga akan dihantar kepada pengguna untuk memberi amaran bahawa udara adalah tidak baik untuk pernafasan dan dan kipas pengudaraan telah dihidupkan. Nilai yang dikeluarkan oleh sensor ini akan dipaparkan pada aplikasi Blynk di telefon pengguna.

MQ135			
Nilai IPU	Output Kipas Pengudaraan	Kipas	Status Udara
≤100	0	Off	Baik
> 100	1	On	Tidak baik

Jadual 1 : Output yang akan dikeluarkan oleh MQ135.

Sensor DHT11 disambungkan kepada pin D4 di Wemos D1. Data semasa suhu dan kelembapan udara akan dipaparkan di paparan LCD dan diaplikasi Blynk ditelefon. Mesej akan dihantar kepada pengguna apabila suhu semasa yang diukur adalah melebihi nilai suhu bilik iaitu 27°C. Nilai suhu dan kelembapan udara ini akan diukur setiap 10 minit. Pengguna boleh menghidupkan atau mematikan kipas atau alat penyaman udara dengan hanya menekan butang pada aplikasi Blynk di telefon pintar mereka.

DHT11			
Suhu	% Kelembapan Udara	Mesej Blynk (Suhu)	Mesej Blynk (Kelembapan)
$\leq 27^{\circ}\text{C}$	$\leq 60\%$	Tiada	Tiada
$\leq 27^{\circ}\text{C}$	$> 60\%$	Tiada	Ya
$> 27^{\circ}\text{C}$	$\leq 60\%$	Ya	Tiada
$> 27^{\circ}\text{C}$	$> 60\%$	Ya	Ya

Jadual 2 : Output yang akan dikeluarkan oleh DHT11.

DAPATAN KAJIAN

Sistem ini telah berjaya dibangunkan dan dipasang di rumah sendiri. Ianya telah dapat memaparkan nilai IPU, status udara, suhu dan kelembapan udara semasa pada paparan LCD dan aplikasi Blynk di telefon bimbit pengguna. Pengguna telah dapat menghidupkan kipas dari mana lokasi dengan menekan butang di aplikasi Blynk ditelefon pintar mereka.

Kelembapan Udara	Suhu	IPU	Mesej Blynk (Kelembapan)	Mesej Blynk (Suhu)	Kipas Pengudaraan
$\leq 60\%$	≤ 27	≤ 100	Tiada	Tiada	0
$\leq 60\%$	≤ 27	> 100	Tiada	Tiada	1
$\leq 60\%$	> 27	≤ 100	Tiada	Ya	0
$\leq 60\%$	> 27	> 100	Tiada	Ya	1
$> 60\%$	≤ 27	≤ 100	Ya	Tiada	0
$> 60\%$	≤ 27	> 100	Ya	Tiada	1
$> 60\%$	> 27	≤ 100	Ya	Ya	0
$> 60\%$	> 27	> 100	Ya	Ya	1

Jadual 3 : Jadual pemantauan dan kawalan sistem.

RUMUSAN / SARANAN / IMPAK

1. Sistem ini telah memberi manafaat iaitu dari segi keselesaan dan jaminan kesihatan terhadap penyakit yang berkaitan dengan penafasan kepada penghuni rumah kerana pengguna boleh membuat pemantauan terhadap kualiti udara, suhu dan kelembapan udara semasa di dalam rumah. Pengguna akan diberikan amaran oleh sistem melalui mesej apabila keadaan di dalam rumah tidak sesuai untuk didiami.
2. Sistem ini juga telah berjaya mengurangkan pembaziran penggunaan tenaga elektrik dan penjimatan wang dimana bil semasa elektrik tidak terlalu tinggi seperti sebelumnya. Ini adalah kerana pengguna dapat mengawal penggunaan kipas atau alat penyaman udara dengan hanya menghidupkan atau mematikan peralatan ini dengan menggunakan aplikasi Blynk di telefon bimbit mereka.

RUJUKAN

- Tuan Pah Rokiah Syed Hussain, Hamidi Ismail, Mat Khalid Md Noh, 2013. Kesedaran Mengenai Penjimatan Tenaga Elektrik dan Kelestarian Alam Sekitar.
- Syitty Mazian Mazlan, Ainon Hamzah, Mastura Mahmud, 2015. Kualiti udara dalam bangunan di bangunan Sains Biologi, Fakulti Sains dan Teknologi, Universiti Kebangsaan Malaysia.
- Jabatan Alam Sekitar (JAS). 1996. Laporan keadaan kualiti alam sekeliling peringkat negeri-negeri. Kuala Lumpur: Kementerian Sains, Teknologi dan Alam Sekitar.
- Cernuschi, S., Giugliano, M. Cermin, A. dan Giovannini, I. 1994. Model analysis of vehicles emission factors. *The Sci. of Total Environ.* **169**: 175-183.
- Chan, C. L. 2001. Kajian kualiti udara di beberapa stesen minyak di Bandar Baru Bangi. Tesis Sm. Sn. Universiti Kebangsaan Malaysia.

KAJIAN PERUBAHAN SUHU DAN PASANG SURUT AIR LAUT TERHADAP KANDUNGAN OKSIGEN TERLARUT DI DALAM AIR DI LAGUNA PANTAI SRI TUJUH, TUMPAT KELANTAN

Nik Nor Hishamuddin Bin Nik Mustapha¹, Encheh Muda Bin Jusoh², Azmi Bin Mohamed Nor³

Jabatan Kejuruteraan Elektrik,
Politeknik Kota Bharu, Km 24 Kok Lanas,
16450 Ketereh, Kelantan, Malaysia
Email: hishamuddin.poli@1govuc.gov.my
Email: emuda.poli@1govuc.gov.my
Email: azmimohamed.poli@1govuc.gov.my

Abstrak

Kajian ini adalah untuk mengukur kandungan oksigen terlarut di dalam air apabila berlaku perubahan suhu dan pasang surut air laut. Lokasi tempat kajian dilakukan di dalam sangkar penternakan ikan air payau di Laguna Pantai Sri Tujuh Tumpat, Kelantan. Kajian ini untuk melihat kaitan suhu dan pasang surut air laut terhadap kandungan oksigen terlarut di dalam air. Hasil daripada kajian ini adalah untuk membina satu sistem bagi mengukur kandungan oksigen terlarut di dalam air dan mengawal roda dayung untuk mengurangkan kadar kematian ikan akibat daripada kekurangan oksigen terlarut di dalam air. Kajian ini telah dijalankan selama seminggu 24 jam sehari. Nilai yang diukur adalah suhu dan nilai oksigen terlarut di dalam air. Nilai ini akan dianalisa bersama dengan data pasang surut air laut yang diambil daripada sesawang tide-forecast. Hasil kajian menunjukkan bahawa nilai kandungan oksigen adalah tinggi pada siang hari terutamanya apabila air pasang besar dan nilai oksigen terlarut di dalam air adalah sangat rendah apabila berlaku surut besar di malam hari.

Kata kunci: oksigen terlarut, suhu, keamatan cahaya, ikan air payau.

PENDAHULUAN

Oksigen diperlukan oleh semua kehidupan untuk penafasan, proses metabolisme atau pertukaran zat yang akan menghasilkan tenaga untuk pertumbuhan dan pembiakan. Disamping itu, oksigen amat diperlukan untuk pengoksidaan bahan-bahan organik (Salmin, 2005). Sama seperti manusia, kehidupan akuatik seperti ikan air payau juga amat

memerlukan oksigen yang terdapat di dalam air untuk bernafas dengan baik di dalam air. Oksigen yang terlarut di dalam air dikenali sebagai oksigen terlarut (*DO – Dissolved Oxygen*).

Oksigen terlarut adalah jumlah kandungan gas oksigen (O_2) yang terlarut di dalam air. Gas oksigen akan terlarut di dalam air melalui proses penyerapan oksigen secara langsung dari atmosfera, pergerakan air dan hasil daripada sisa fotosintesis tumbuhan akuatik di dalam air. Nilai kandungan Oksigen terlarut adalah penting dalam menilai kualiti air kerana ia akan mempengaruhi kehidupan organisma atau kehidupan yang hidup di dalam air. Nilai kandungan Oksigen terlarut akan menunjukkan tahap kesihatan air dan keupayaannya menyokong ekosistem tumbuhan dan kehidupan haiwan akuatik. Tahap kandungan Oksigen terlarut yang terlalu rendah akan membahayakan kehidupan akuatik. Pada amnya, paras Oksigen terlarut yang lebih tinggi menunjukkan kualiti air yang lebih baik. Sekiranya tahap Oksigen terlarut terlalu rendah, akan menyebabkan ikan dan organisma lain mungkin mati kerana mereka tidak dapat bernafas dengan baik.

Pada waktu siang, tahap kandungan oksigen terlarut adalah tinggi di kawasan alga atau tumbuh-tumbuhan akibat daripada proses fotosintesis yang menghasilkan gas oksigen. Pada malam hari, tumbuh-tumbuhan akan menghasilkan karbon dioksida. Suhu air juga satu faktor yang boleh menjejaskan tahap oksigen terlarut. Air sejuk boleh memegang lebih banyak oksigen di dalamnya berbanding dengan air yang hangat. Pasang surut air terjadi akibat graviti bulan, matahari dan putaran bumi. Kejadian air pasang surut (*high tide*) adalah disebabkan oleh paras air yang mencapai kedudukan puncak (*crest*). Semasa air pasang, paras air akan naik disebabkan pantai yang bertindak sebagai satu penahan yang menghalang pergerakan air ke pantai sehingga mencapai satu tahap maksimum dan kemudiannya akan turun semula. Manakala bagi kejadian air surut (*low tide*) pula berlaku apabila paras air menurun sehingga satu tahap minimum. Jarak vertikal antara pasang dan surut dikenali sebagai julat pasang surut (*tidal range*) dan julat ini bergantung kepada kekuatan ombak dan tanah yang terdapat di kawasan tersebut.

Faktor diatas mempengaruhi kandungan oksigen terlarut di dalam air. Nilai kandungan oksigen terlarut di bawah 5.0 mg / L akan menyebabkan tekanan kepada hidupan akuatik. Kepekatan yang lebih rendah menyebabkan tekanan lebih tinggi. Tahap oksigen terlarut yang berada di bawah 1-2 mg / L selama beberapa jam boleh menyebabkan kematian bagi kehidupan akuatik seperti ikan. Kandungan oksigen terlarut di dalam air boleh diukur dengan menggunakan sensor oksigen terlarut (*Dissolved Oxygen Sensor – DO Sensor*).

Satu sitem telah direkabentuk untuk mengukur dan menganalisa faktor tersebut. Sistem ini telah dibangunkan dengan menggunakan sensor DO, sensor DHT11 dan NodeMCU ESP8266. Data yang dibaca oleh pengawal mikro setiap 1 minit ini akan disimpan ke dalam *google drive* dengan menggunakan *google sheet*.

KOMPONEN DAN METADOLOGI

Sensor DO adalah sensor yang digunakan dengan Arduino untuk mengukur nilai kepekatan oksigen terlarut di dalam air. Kepekatan oksigen boleh diukur dengan menggunakan unit milligram per liter (mg/L) atau bahagian per juta (ppm). 1 mg/L adalah bersamaan dengan 1 ppm. Satu mikromolek oksigen adalah sama dengan 0,022391 miligram, dan unit ini

biasanya digunakan dalam kajian lautan. Oleh itu, 100 umol / L O₂ bersamaan dengan 2.2 mg / L O₂. Sensor yang digunakan dalam sistem ini adalah dari jenama Atlas Scientific di mana ianya mempunyai julat bacaan 0.01 – 35.99 mg/l.

Rajah 1 : Sensor DO yang digunakan.

DHT11 adalah sensor suhu digital dan kos rendah. Ia menggunakan sensor kelembapan kapasitif dan termistor untuk mengukur kelembapan udara sekeliling. Ia mengeluarkan isyarat digital pada pin data (tiada pin input analog diperlukan). Ia agak mudah digunakan, tetapi mengambil masa untuk menghasilkan data suhu dan kelembapan. Satu-satunya kelemahan sensor ini ialah anda hanya boleh mendapatkan data baru sekali dalam setiap 2 saat. Pengguna perlu memuat turun *library DHT11* untuk menggunakannya. *Library* ini adalah untuk mengeluarkan bacaan data semasa bagi suhu dan kelembapan udara dip persekitaran apabila ianya disambungkan kepada pin digital input output.

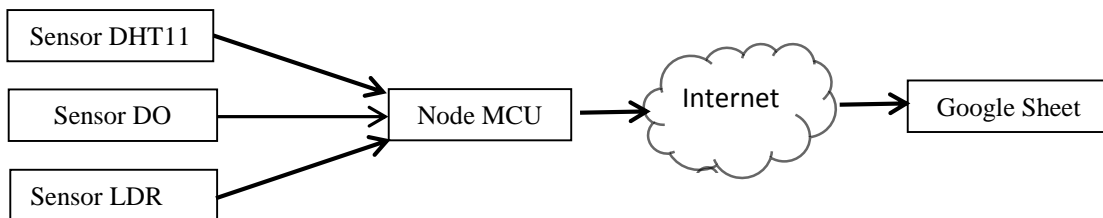
Rajah 2 : Sensor DHT11.

NodeMCU ESP8266 adalah merupakan pengawal mikro yang mempunyai cip Wifi yang boleh menyambungkannya ke internet. Pengawal mikro ini digunakan untuk membaca data dari sensor DO setiap 10 saat. Data yang dibaca akan disimpan di dalam google sheet yang bertindak sebagai pangkalan data.

Rajah 3 : NodeMCU ESP8266.

Gambarajah blok bagi sistem yang direkabentuk untuk membaca data dari sensor dan menyimpan data di pangkalan data google sheet adalah seperti dibawah :-

Gambarajah 4 : Gambarajah blok sistem SPKOT

Sensor DO disambungkan ke pin A0 dan DHT 11 pada pin D2 pada NodeMCU Esp8266. Nilai suhu dan kandungan DO di dalam air akan dibaca setiap 1 minit selamat 1 minggu dan

nilai ini akan disimpan didalam pangkalan data dalam google drive dengan menggunakan google sheet. Graf untuk suhu dan kandungan oksigen terlarut akan diplot secara automatik.

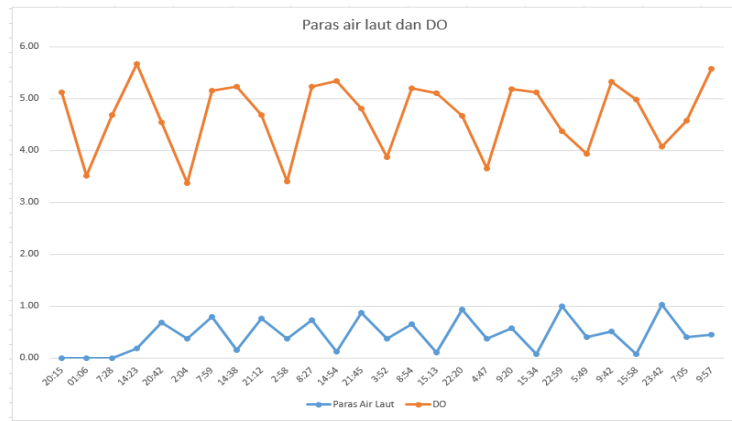
Graf yang plot didalam google sheet akan dibandingkan dengan graf pasang surut air laut yang diambil dari laman sesawang tide-forecast. Ianya adalah bertujuan untuk melihat hubungan kandungan oksigen dengan suhu dan pasang surut air laut.

DAPATAN KAJIAN

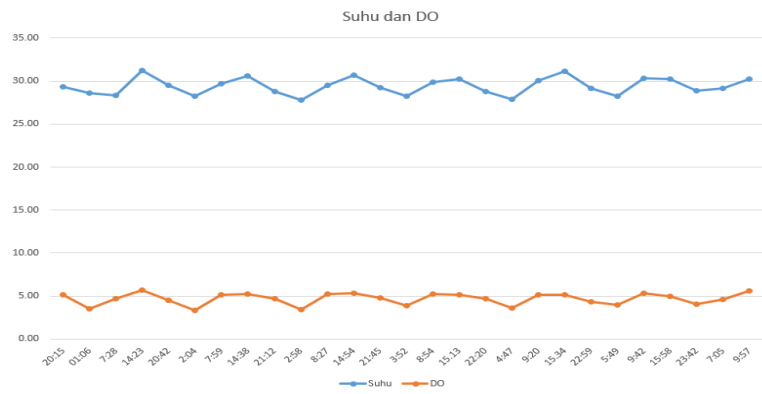
Data dari sensor DO dan DHT11 yang dibaca oleh NodeMCU ESP8266 telah disimpan di dalam google sheet setiap 10 saat. Data ini dianalisa bersama-sama dengan data pasang surut air laut yang diambil dari laman sesawang tide-forecast. Kesimpulan daripada data hasil kajian adalah seperti di dalam jadual dan graf di bawah ini.

Tarikh	Masa	Paras Air Laut	Suhu	DO
22/8/2016	20:15	0.58	29.34	5.12
23/8/2016	01:06	0.39	28.57	3.51
23/8/2016	7:28	0.84	28.32	4.68
23/8/2016	14:23	0.18	31.23	5.67
23/8/2016	20:42	0.68	29.51	4.55
24/8/2016	2:04	0.38	28.24	3.38
24/8/2016	7:59	0.79	29.67	5.16
24/8/2016	14:38	0.16	30.57	5.23
24/8/2016	21:12	0.77	28.81	4.69
25/8/2016	2:58	0.37	27.76	3.41
25/8/2016	8:27	0.73	29.54	5.24
25/8/2016	14:54	0.13	30.68	5.35
25/8/2016	21:45	0.87	29.27	4.81
26/8/2016	3:52	0.38	28.25	3.87
26/8/2016	8:54	0.66	29.87	5.21
26/8/2016	15:13	0.10	30.26	5.11
26/8/2016	22:20	0.94	28.77	4.67
27/8/2016	4:47	0.38	27.85	3.65
27/8/2016	9:20	0.58	30.05	5.19
27/8/2016	15:34	0.08	31.14	5.13
27/8/2016	22:59	1.00	29.14	4.37
28/8/2016	5:49	0.40	28.25	3.94
28/8/2016	9:42	0.52	30.31	5.32
28/8/2016	15:58	0.07	30.22	4.98
28/8/2016	23:42	1.03	28.91	4.07
29/8/2016	7:05	0.41	29.14	4.57
29/8/2016	9:57	0.45	30.27	5.58

Jadual 1 : Bacaan suhu air laut dan kandungan oksigen terlarut.

Graf 2 : Paras air laut dan DO

Graf 2 : Suhu dan DO.

m, °C ft, °F	Days 0-3 Weather Summary: Moderate rain (total 15mm), heaviest on Wed morning. Very warm air temperatures (max 31°C on Mon morning, min 24°C on Wed night). Wind will be generally light.									Days 4-6 Weather Summary: Moderate rain (total 12mm), heaviest on Thu morning. Very warm air temperatures (max 30°C on Sat morning, min 25°C on Thu night). Wind will be generally light.											
	Monday 22			Tuesday 23			Wednesday 24			Thursday 25			Friday 26			Saturday 27					
name	morn- ing	after- noon	night	morn- ing	after- noon	night	morn- ing	after- noon	night	morn- ing	after- noon	night	morn- ing	after- noon	night	morn- ing	after- noon	night			
Wave Height Map See all maps																					
High Tide height (m)		8:15PM 0.58	7:28AM 0.84		8:42PM 0.68	7:59AM 0.79		9:12PM 0.77	8:27AM 0.73		9:45PM 0.97	8:54AM 0.68		10:20PM 0.94	9:20AM 0.68		10:59PM 1.00	9:42AM 0.52			
Low Tide height (m)		1:06AM 0.39		2:23PM 0.18	2:04AM 0.38		2:38PM 0.16	2:58AM 0.37		2:54PM 0.13	3:52AM 0.38		3:13PM 0.10	4:47AM 0.38		3:34PM 0.08		5:49AM 0.40			
Swell (m) direction	0.2 E	0.3 E	0.3 E	0.2 E	0.2 E	0.1 E	0.2 NE	0.4 ENE	0.4 ENE	0.3 ENE	0.3 ENE	0.3 ENE	0.3 ENE	0.3 ENE	0.2 ENE	0.2 ENE	0.4 ENE	0.4 ENE			
Wave Height (m)	0.2	0.3	0.3	0.2	0.2	0.1	0.2	0.4	0.4	0.3	0.3	0.3	0.3	0.3	0.2	0.2	0.4	0.4			
Period (s)	3	2	3	3	3	9	3	4	5	5	5	5	5	5	4	4	4	4			
Wind (km/h)	5	15	10	5	15	10	10	5	10	5	10	10	5	15	5	15	20	10			
Today's sea temperature in Tumpat is 30.7 °C (Statistics for 22 Oct 1981-2005 - mean: 29.0 max: 29.7 min: 28.3 °C)																					
Summary	clear	risk tstorm	risk tstorm	clear	clear	risk tstorm	risk tstorm	risk tstorm	some clouds	rain shwrs	risk tstorm	risk tstorm	some clouds	risk tstorm	some clouds	risk tstorm	risk tstorm	clear			
Rain mm	-	1	2	-	-	4	5	3	-	2	3	2	-	1	-	2	2	-			
High °C	31	29	27	31	30	27	26	25	25	27	27	26	29	29	27	30	29	27			
Low °C	28	28	25	29	28	26	26	25	24	27	26	25	27	27	25	28	27	25			
Chill °C	31	29	27	31	30	27	26	25	26	27	27	26	29	29	27	30	29	27			
Sunrise	-	-	6:56	-	6:56	-	-	6:56	-	-	6:56	-	-	6:56	-	-	6:56	-			
Sunset	6:53	-	-	6:53	-	-	6:52	-	-	6:52	-	-	6:52	-	-	6:52	-	-			

Gambarajah 4 : Jadual pasang surut air laut selama seminggu yang diambil daripada tide-forecast

Kesimpulan yang boleh dibuat terhadap data yang diambil selama 7 hari berturut-turut adalah seperti berikut:

1. Kandungan oksigen terlarut dalam air pada siang hari adalah tinggi berbanding pada malam hari. Ini adalah kerana, oksigen dihasilkan oleh tumbuhan akuatik semasa proses fotosintesis.
2. Air yang bersuhu rendah akan memerangkap lebih banyak oksigen terlarut berbanding air yang bersuhu tinggi. Suhu air pada siang hari adalah tinggi iaitu sekitar 29°C – 31°C berbanding dimalam hari iaitu 27°C – 29°C. Oksigen yang dihasilkan oleh tumbuhan akuatik pada siang hari tidak kesemuanya akan terperangkap di dalam air disebabkan oleh suhu air yang tinggi akan membebaskan oksigen terlarut ke permukaan udara. Fungsi suhu air yang rendah pada malam hari adalah untuk memerangkap baki oksigen terlarut yang terdapat didalam air supaya tidak terbebas ke udara. Oksigen ini boleh digunakan untuk haiwan akuatik untuk pernafasan.
3. Kandungan oksigen adalah tinggi semasa air laut pasang dan sebaliknya. Haiwan akuatik akan mengalami masalah pernafasan apabila berlaku surut air laut besar terutamanya pada waktu malam.

Rujukan

- Anggraeni Puspitasari¹ , Ana Hidayati Mukaromah² , Fandhi Adi Wardoyo², 2017 .
Pengaruh pasang dan surut air laut terhadap kadar zat organik dan oksigen terlarut pada air sumur di kelurahan Tanjung Mas Semarang
- Eva Lia Risky Sinaga, Ahmad Muhtadi dan Darma Bakti, 2016. Profil suhu, oksigen terlarut, dan pH secara vertikal selama 24 jam di Danau Kelapa Gading Kabupaten Asahan Sumatera Utara
- W. O. WAN Maznah, Sharifah Rahmah, Chiew Chin Lim, Wan Ping Lee, Kaniz Fatema & Mansor Mat Isa, 2016. Effects of tidal events on the water quality in the Merbok Estuary, Kedah, Malaysia
- Muhammad Barzani Gasim, Nadila Abdul Khalid, Haniff Muhamad, 2015. Pengaruh Aktiviti Pasang Surut Kepada Kualiti Air Sungai Paka Terengganu, Malaysia

MENGAJI FAKTOR-FAKTOR KECENDERUNGAN PENSYARAH DALAM PEMBANGUNAN BIDANG KEUSAHAWANAN KEPADA PELAJAR DI POLITEKNIK KOTA BHARU

Zulfaizad bin Abd Hamid¹, Juli Suzlin Binti Mohd Jalaludin², Hasmadi Bin Ab Aziz³

Jabatan Perdagangan
Politeknik Kota Bharu
Km24,Kok Lanas ,16450,Ketereh Kelantan
Email: tengkuazmie@pkb.edu.my
Email: nuramalina@pkb.edu.my
Email: rosnani@pkb.edu.my

Abstrak

Objektif kertas kerja kajian ini adalah untuk mengkaji faktor-faktor kecenderungan pensyarah dalam pembangunan bidang keusahawanan kepada pelajar di Politeknik Kota Bharu (PKB). Bidang keusahawanan di PKB bukanlah asing kepada pensyarah-pensyarah dan juga di kalangan pelajar-pelajarnya. PKB dinobatkan juara Malaysian Entrepreneur Award kategori institusi pada tahun 2016. Di samping itu juga PKB pernah menjuarai Polytechnic Entrepreneur Award pada tahun 2015. Banyak usahawan-usahawan muda yang berjaya dilahirkan oleh PKB. Kajian dilakukan menggunakan kaedah borang soal selidik yang diedar di kalangan pensyarah PKB. Rekabentuk kajian ini berbentuk deskriptif dengan menggunakan kuantitatif. Kaedah soal selidik telah dipilih, sebagai instrumen kajian ini dengan menggunakan skala likert. Kaedah analisis dibuat dengan menggunakan perisian Statistical Packages for Social Sciences (SSPS) versi 18. Responden terdiri daripada 100 orang pensyarah daripada jabatan induk. Jabatan-jabatan induk terdiri daripada Jabatan Perdagangan, Jabatan Kejuruteraan Elektrik, Jabatan Kejuruteraan Awam, dan Jabatan Kejuruteraan Mekanikal. Dapatan kajian ini menunjukkan faktor modal, minat, dan pengetahuan merupakan faktor utama menjadi pilihan responden sebagai penyumbang kepada kejayaan di Politeknik Kota Bharu.

Katakunci: Keusahawanan, Politeknik Kota Bharu (PKB)

1.0 Pengenalan

Bidang keusahawanan telah lama diperkenalkan di Institusi Pengajian Tinggi (IPT) di Malaysia. Kementerian Pengajian Tinggi telah melancarkan Dasar Pembangunan Keusahawanan Institusi Pengajian Tinggi pada 13 April 2010 yang bertujuan untuk menggalakkan pendidikan dan pembangunan keusahawanan yang lebih terancang dan holistik dalam kalangan IPT. Tindakan ini adalah sebagai langkah menggalak dan memantapkan pembangunan modal insan yang berkualiti dan mempunyai pemikiran, atribut dan nilai keusahawanan. Usahawan siswazah yang dilahirkan boleh bertindak sebagai pemangkin kepada transformasi ekonomi negara berpendapatan tinggi dan berpaksikan inovasi kearah pencapaian status negara maju menjelang 2020.

Dalam pada itu, keusahawanan boleh didefinisikan sebagai satu proses inovasi dan penciptaan melalui empat dimensi iaitu individu, organisasi, alam sekitar dan proses kerjasama rangkaian dalam kerajaan, pendidikan dan pelebagaan menurut Kuratko dan Hodgetts (2007) dalam kajian Siti Syuhada Abd Rahman et al (2015). Selain itu, usahawan boleh didefinisikan sebagai semua individu yang terlibat sebagai majikan dan pengusaha sendiri, menurut Jabatan Perangkaan Malaysia (2009) dalam kajian Azmi Abdul Manaf et al (2012). Sehubungan dengan itu, matlamat telah ditetapkan oleh kerajaan bagi menggalakkan generasi baru menceburi bidang keusahawanan selain membangunkan organisasi sedia ada supaya terlibat dalam pasaran global, menurut Amran et al (2010) dalam kajian Azmi Abdul Manaf et al (2012). Di samping itu, bidang keusahawanan sebenarnya telah lama diwujudkan yang telah menjadi keutamaan dan merupakan salah satu pilihan kerjaya bagi semua individu tidak kira sama ada penglibatannya lelaki mahupun wanita. Selain itu, seiring dengan pembangunan bidang keusahawanan diperingkat nasional, Politeknik Kota Bharu (PKB) telah mengorak langkah untuk menubuhkan Unit Keusahawanan yang telah ditubuhkan pada tahun 2012. Bertitik mula sebagai unit baru kini Unit Keusahawanan di PKB dijenamakan sebagai PKB Preneur pada tahun 2017. Mengecapi pelbagai kejayaan gemilang dalam bidang keusahawanan, PKB Preneur telah di perakui antara institusi antara politeknik yang berjaya mengangkat bidang keusahawanan ke tahap yang lebih tinggi. Disamping itu, antara tonggak yang memberikan sumbangan terhadap kejayaan bidang keusahawanan di PKB adalah pensyarah-pensyarahnya sendiri. Penyelaras-penyelaras keusahawanan diwujudkan di setiap jabatan untuk melancarkan proses keusahawanan itu sendiri. Inkubator-inkubator keusahawanan juga diwujudkan disetiap program pengajian dan diterajui oleh ketua program tersebut. Pelbagai penglibatan pensyarah juga dilihat dalam setiap aktiviti yang melibatkan keusahawanan. Pada era globalisasi ini, usahawan perlu bijak dalam mengambil peluang untuk menceburi bidang keusahawanan kerana dapat memberi peluang yang lebih besar untuk mereka berkecimpung dalam bidang keusahawanan. Oleh itu, usahawan haruslah mengambil peluang yang sedia ada supaya lebih menjadi contoh yang terbaik diluar sana.

1.6 Latarbelakang Kajian

Pengangguran adalah satu isu global yang terpaksa di hadapi oleh setiap negara membangun di dunia. Malah ia telah menjadi asam garam dalam perjalanan sesebuah negara. Isu ini bukan sahaja terbatas dikalangan mereka yang kurang pendidikan tetapi kini sudah menjalar dikalangan mereka yang berpendidikan tinggi. Lambakan graduan yang

tamat pengajian dari IPT tidak kira dari universiti/kolej awam dan swasta, institut kemahiran mahupun pusat-pusat latihan menyebabkan graduan sukar untuk mendapat pekerjaan kerana bilangan permintaan melebihi penawaran pekerjaan sedia ada.

Selain itu, menurut statistik pada separuh tahun pertama (2015), sebanyak 3.8 peratus graduan menganggur di negara ini, Malaysia Kini (2015). Bagi mereka yang bertegas untuk bekerja makan gaji, mereka mungkin terpaksa menganggur untuk suatu jangka masa tertentu. Masalah pengangguran dalam kalangan graduan mampu memberi impak yang negatif kepada kemajuan dan pembangunan negara. Ini adalah kerana golongan graduan adalah golongan terpelajar dan mampu melakukan sesuatu perubahan yang positif. Salah satu strategi kerajaan untuk menangani masalah pengangguran adalah dengan menggalakkan tenaga muda negara menjadi usahawan. Ini bermakna mereka perlu mengubah mentaliti bahawa dengan menjadi pekerja sahaja boleh menyara kehidupan mereka. Oleh itu, generasi muda di negara ini digalakkan untuk menjadi usahawan kerana dengan menceburkan diri dalam bidang keusahawanan, seseorang itu boleh mengubah hidup mereka dari tiada pekerjaan kepada ada pekerjaan sendiri.

Oleh yang demikian, pendedahan awal kepada keusahawanan perlu diberikan kepada para pelajar supaya mereka dapat menyesuaikan diri sekiranya sukar untuk mendapatkan pekerjaan mengikut profesion masing-masing apabila tamat pengajian kelak. Menurut Zahariah et al (2010), Ismail et al (2009) dalam kajian Siti Syuhada Abd Rahman et al (2015), dalam pembangunan sektor keusahawanan merupakan antara agenda penting. Ia terbukti dengan wujudnya pelbagai inisiatif untuk membantu dan memantapkan aktiviti keusahawanan di kalangan masyarakat. Tujuan utama kajian ini adalah untuk mengetahui apakah faktor utama yang mempengaruhi kecenderungan pensyarah dalam bidang keusahawanan. Penglibatan masyarakat untuk bekerja dalam bidang keusahawanan dilihat dapat menjana pertumbuhan ekonomi negara serta mewujudkan peluang pekerjaan dan seterusnya akan mampu membantu mengurangkan kadar pengangguran di negara kita.

1.7 Pernyataan Masalah

Walaupun telah mencapai tahap yang agak membanggakan dalam bidang keusahawanan, PKB perlu mengorak langkah yang berterusan bertujuan bagi memastikan bidang keusahawanan dapat bertahan lebih relevan mengikut arus pembangunan global. Isu yang diperkatakan adalah terhadap keupayaan PKB untuk mengekalkan nilai kompetitif dalam pembangunan keusahawanan. PKB tidak lagi berada di tahap di mana proses keusahawanan berada di tahap pemupukan, tetapi perlu memikirkan elemen-elemen yang boleh memastikan keusahawanan terus kekal kompetitif di peringkat nasional dan juga global. Masalah untuk mengenalpasti kelebihan PKB di dalam bidang keusahawanan memerlukan kajian dan bedah siasat yang lebih terperinci. Terdapat banyak faktor kejayaan PKB di dalam bidang keusahawanan. Antara faktor kecenderungan pensyarah dalam pembangunan bidang keusahawanan kepada pelajar di PKB ialah faktor minat, faktor modal dan faktor pengetahuan. Dari pemerhatian yang kami jalankan minat merupakan salah satu faktor kecenderungan pensyarah dalam pembangunan bidang keusahawanan kepada pelajar di PKB. Minat mereka terhalang disebabkan oleh tiada pendedahan awal dalam bidang keusahawanan. Hal ini menyebabkan mereka tidak cenderung dalam bidang keusahawanan. Menurut Saidi (2013) kecenderungan dalam keusahawanan perlulah

dipupuk dengan memberi pendedahan dalam pendidikan keusahawanan di peringkat sekolah menengah lagi.

1.8 Objektif Kajian

Objektif umum kajian ini dijalankan adalah bagi mengenalpasti faktor-faktor kecenderungan pensyarah dalam pembangunan bidang keusahawanan kepada pelajar di PKB. Kajian ini juga dijalankan bagi mencapai objektif khusus seperti berikut:

- a) Untuk mengenalpasti sama ada minat menjadi faktor kecenderungan pensyarah dalam pembangunan bidang keusahawanan kepada pelajar di PKB.
- b) Untuk mengenalpasti sama ada modal merupakan faktor kecenderungan pensyarah dalam pembangunan bidang keusahawanan kepada pelajar di PKB.
- c) Untuk mengenalpasti sama ada pengetahuan merupakan faktor kecenderungan pensyarah dalam pembangunan bidang keusahawanan kepada pelajar di PKB.

1.9 Persoalan kajian

Bagi mendapatkan maklumat yang tepat di samping mencapai objektif kajian, beberapa persoalan dikemukakan. Antara persoalan tersebut termasuklah:

- a) Adakah minat yang mendorong pensyarah dalam pembangunan bidang keusahawanan kepada pelajar?
- b) Adakah faktor modal yang mempengaruhi pensyarah dalam pembangunan bidang keusahawanan kepada pelajar?
- c) Adakah pengetahuan menjadi salah satu faktor kecenderungan pensyarah dalam pembangunan keusahawanan kepada pelajar?

2.0 Kajian Literatur

Bab ini membincangkan pendekatan dan dapatan yang diperolehi daripada kajian terdahulu yang berkaitan dengan kajian yang sedang dijalankan ini. Perbincangan dan tujuan sorotan kajian adalah untuk melihat secara dekat mengenai objektif dan penilaian secara terperinci kajian-kajian terdahulu yang mempunyai kaitan dengan faktor-faktor kecenderungan pensyarah dalam pembangunan bidang keusahawanan kepada pelajar di PKB. Sorotan kajian ini perlu bagi mendapatkan maklumat yang tepat tentang faktor-faktor kecenderungan pensyarah dalam pembangunan bidang keusahawanan kepada pelajar di PKB. Usahawan ialah individu yang mengusahakan sesuatu perniagaan sehingga berjaya dengan memperoleh keuntungan.

a) MINAT

Untuk mengenalpasti sama ada minat yang mempengaruhi faktor-faktor kecenderungan pensyarah dalam pembangunan bidang keusahawanan kepada pelajar di PKB. Minat terhadap bidang keusahawanan yang diceburi, pensyarah akan lebih bersikap positif

terhadap kerja ataupun tanggungjawab yang mereka laksanakan sekiranya mereka minat dalam bidang keusahawanan tersebut. (Usahawan muda 2014). Selain itu, minat dalam bidang keusahawanan ini bergantung kepada minat pensyarah tersebut. Walaupun tiada ahli keluarga yang terlibat dalam keusahawanan tidak mustahil untuk seseorang pensyarah menceburi bidang keusahawanan dalam kehidupan. Semuanya bergantung kepada minat dan boleh dipelajari sendiri kerana minat yang mendalam.

b) MODAL

Keusahawanan adalah melibatkan modal di mana boleh menyebabkan kelemahan pengurusan, kelonggaran ke atas sumber jika ketiadaan modal kewangan yang mencukupi. Menurut Sceherer (2003) dalam kajian Alauddin Sidal (2014) keupayaan pengurusan kewangan, kualiti, pekerja dan pemasaran merupakan elemen penting untuk dikuasai oleh usahawan bagi memastikan kesinambungan perniagaan dan kejayaan dalam menghadapi cabaran-cabaran masa kini. Di sini kita boleh juga membuat pinjaman modal tambahan dengan institusi kewangan dan bank-bank yang berkaitan. Selain itu, menurut Joseph (1995) dalam kajian Ummi Munirah Syuhada Mohamad Zam (2017) melalui sokongan daripada kejayaan juga datang daripada kerajaan dalam pelbagai bentuk seperti bantuan teknikal modal, pembangunan dan sebagainya. Di samping itu, penemuan oleh Hambali (2011) dalam Kajian Ummi Munirah Syuhada Mohamad Zam (2017) mendapati bahawa faktor sokongan kerajaan seperti modal kewangan yang mana dapat membantu seseorang dalam keusahawanan. Akhir sekali, kita dapat lihat bahawa sokongan kepada keusahawanan dan dasar kerajaan berkait dengan penyelamat perniagaan dan adanya sumber kewangan modal, risiko dan kesan sokongan kerajaan untuk keusahawanan dan peranan dasar-dasar kerajaan untuk aktiviti keusahawanan telah berkembang di semua IPT.

c) PENGETAHUAN

Untuk mengenalpasti sama ada pengetahuan adalah faktor kecenderungan pensyarah dalam pembangunan bidang keusahawanan kepada pelajar di PKB. Pengetahuan adalah sesuatu ilmu pengetahuan yang dapat diperkembangkan dan disebar ke serata tempat. Para pensyarah di institusi telah diberi tanggungjawab untuk memastikan sumber manusia dibangunkan dengan sempurna dengan pendidikan dan latihan yang tersusun. Ia dapat dilihat dengan ilmu pengetahuan yang diperlukan dalam dunia keusahawanan pada hari ini. Menurut Kamarudddin et al (2009) dalam kajian Eriniwati Aliza Binti Miaat (2014) penekanan penggunaan pembelajaran secara amali dapat dilihat mampu menghasilkan pelajar yang kreatif, berpengetahuan dan sebagainya. Selain itu, menurut Y.K. Ooi et al (2013) pihak kerajaan telah mewajibkan semua tenaga pengajar yang berpengetahuan dalam bidang keusahawanan untuk mendidik dan melahirkan usahawan di dalam kalangan graduan dengan kursus keusahawanan yang diajar di semua Institusi Pengajian Tinggi Awam (IPTA).

3.0 Metodologi Kajian

Dalam kajian ini, jumlah sampel yang terlibat adalah seramai 100 pensyarah daripada Jabatan Kejuruteraan Awam (JKA), Jabatan Kejuruteraan Elektrik (JKE), Jabatan Kejuruteraan Mekanikal (JKM) dan Jabatan Perdagangan (JP). Data yang digunakan untuk dianalisis adalah dapatan daripada boring soal selidik yang di edarkan. Data tersebut telah di analisa menggunakan sistem Statistical Package For Social Sciences (SPSS), versi 18.

4.0 Keputusan dan Perbincangan

Jadual 2 : Profil Responden Mengikut Kategori

Profil	Bilangan	Peratus
Jantina		
Lelaki	41	41
Perempuan	59	59
Umur		
20-30	0	0
31-40	21	21
41-50	60	60
50 ke atas	19	19
Jabatan		
Jabatan Perdagangan	25	25
Jabatan Kejuruteraan Elektrik	25	25
Jabatan Kejuruteraan Awam	25	25
Jabatan Kejuruteraan Elektrik	25	25
Status Perkahwinan Responden		
Bujang	3	3
Berkahwin	97	97
Taraf Pendidikan		
Diploma	4	4
Ijazah	56	56
Ijazah Sarjana	40	40
PHD	0	0
Pendapatan Responden		
RM 3,000 ke bawah	0	0
RM 3,001 – RM 6,000	39	39
RM 6,001 – RM 9,000	59	59
Lebih RM 9,000	2	2

Jadual 2 adalah hasil analisa data yang di perolehi daripada borang soal selidik yang di edarkan kepada responden di Politeknik Kota Bharu.

Jadual 3: Minat Pensyarah Terhadap Bidang keusahawanan

<u>Bil</u>	<u>Kenyataan</u>	<u>Min</u>	<u>Tahap</u>	<u>Sisihan piawai</u>
1	Saya mempunyai minat yang mendalam dalam bidang keusahawanan.	3.63	Tinggi	0.971
2	Saya suka melibatkan diri dalam aktiviti keusahawanan.	3.70	Tinggi	0.937

3	Saya tahu bahawa bidang keusahawanan adalah kerjaya yang terbaik.	4.14	Tinggi	0.766
4	Saya mempunyai pengalaman dalam bidang keusahawanan.	3.52	Tinggi	1.010
5	Saya mempunyai minat sekiranya program keusahawanan yang dijalankan mendapat sambutan daripada pelajar.	3.91	Tinggi	0.866
6	Saya akan lebih berminat jika diberi peluang dalam keusahawanan.	3.72	Tinggi	0.792
7	Saya sentiasa mengikuti program keusahawanan.	3.57	Tinggi	0.967
Purata skor min		3.74		
		Tinggi		

Hasil dapatan kajian dari 7 persoalan untuk mengenal pasti sama ada minat merupakan faktor kecenderungan pensyarah dalam pembangunan bidang keusahawanan kepada pelajar PKB mendapati bahawa keseluruhan skor min ialah 3.74. Ia menunjukkan pensyarah mempunyai minat yang mendalam dalam bidang keusahawanan dan mempunyai skor min sebanyak 3.63. Suka melibatkan diri dalam aktiviti keusahawanan pula sebanyak 3.70. Selain daripada itu, mengetahui bidang keusahawanan merupakan kerjaya yang terbaik paling tinggi iaitu 4.14 skor min. Seterusnya, mempunyai pengalaman dalam bidang keusahawanan mempunyai skor min 3.52. Mempunyai minat sekiranya program keusahawanan yang dijalankan mendapat sambutan daripada pelajar juga tinggi iaitu 3.91 manakala akan lebih berminat jika diberi peluang dalam keusahawanan menunjukkan skor min sebanyak 3.72. Akhir sekali, sentiasa mengikuti program keusahawanan menunjukkan skor min sebanyak 3.57.

Jadual 4: Modal Pensyarah Terhadap Bidang Keusahawanan

Bil	Kenyataan	Min	Tahap	Sisihan Piawai
1.	Saya tahu sumbangan modal memainkan peranan penting dalam pembangunan keusahawanan.	4.24	Tinggi	0.638
2	Saya sanggup berkongsi modal bagi aktiviti keusahawanan pelajar di Politeknik Kota Bharu.	3.53	Tinggi	0.834
3	Saya menyumbangkan modal untuk aktiviti keusahawanan di Politeknik Kota Bharu.	3.27	Sederhana	0.993
4	Saya lebih cenderung untuk memberikan pinjaman berbanding berkongsi modal bersama pelajar.	3.42	Sederhana	1.037
5	Saya sanggup untuk melaburkan duit ke dalam aktiviti keusahawanan yang berpotensi.	3.60	Tinggi	0.899
6	Saya sanggup menggunakan duit simpanan untuk pelaburan modal bagi menjana perkembangan di Politeknik Kota Bharu.	3.31	Sederhana	0.992

7	Modal dapat mempengaruhi pelajar untuk menceburi bidang keusahawanan.	4.07	Tinggi	0.807
Purata skor min		3.63	Tinggi	

Hasil dapatan kajian dari 7 persoalan untuk mengenalpasti sama ada modal; merupakan faktor kecenderungan pensyarah dalam pembangunan bidang keusahawanan kepada pelajar PKB mendapati bahawa keseluruhan skor min ialah 3.63. Ia menunjukkan mengetahui bahawa sumbangan modal memainkan peranan penting dalam pembangunan keusahawanan menunjukkan skor min yang tinggi iaitu 4.24. Sanggup berkongsi modal bagi aktiviti keusahawanan pelajar adalah sebanyak 3.53. Selain itu, pernah menyumbangkan modal untuk aktiviti keusahawanan adalah sedikit rendah iaitu skor min sebanyak 3.27. Seterusnya, lebih cenderung untuk memberikan pinjaman berbanding berkongsi modal bersama pelajar adalah skor min sebanyak 3.42. Sanggup untuk melaburkan duit ke dalam aktiviti keusahawanan yang berpotensi menunjukkan sebanyak 3.60, manakala sanggup menggunakan duit simpanan untuk pelaburan modal bagi menjana perkembangan keusahawanan iaitu skor min sebanyak 3.31. Akhir sekali, modal dapat mempengaruhi pelajar untuk menceburi bidang keusahawanan menunjukkan skor min sebanyak 4.07.

Jadual 5: Pengetahuan Pensyarah Terhadap Bidang Keusahawanan

Bil	Kenyataan	Min	Tahap	Sisihan piawai
1	Saya mempunyai pengetahuan dalam bidang keusahawanan.	3.42	Sederhana	1.017
2	Saya mengetahui sistem pengurusan dalam bidang perniagaan.	3.40	Sederhana	.921
3	Saya sedia memberi nasihat sekiranya pelajar memerlukan khidmat nasihat dalam program bidang keusahawanan.	3.52	Tinggi	.915
4	Saya percaya pengetahuan yang saya miliki dapat membangunkan aktiviti keusahawanan.	3.41	Sederhana	.954
5	Saya tahu pelajar memerlukan pengetahuan yang lebih mendalam dalam bidang keusahawanan.	4.09	Tinggi	.753
6	Saya mempunyai pengetahuan dalam bidang pemasaran untuk memperkembangkan lagi bidang keusahawanan.	3.40	Sederhana	.995
7	Saya mahir mengenalpasti peluang perniagaan yang ada.	3.31	Sederhana	1.107
Purata skor min		3.36	Sederhana	

Hasil dapatan kajian dari 7 persoalan untuk mengenal pasti sama ada pengetahuan merupakan faktor kecenderungan pensyarah dalam pembangunan bidang keusahawanan kepada pelajar PKB mendapati bahawa keseluruhan skor min ialah 3.36. Mempunyai pengetahuan dalam bidang keusahawanan mencatat nilai skor min sebanyak 3.42. Mengetahui sistem pengurusan dalam bidang perniagaan menunjukkan skor min sebanyak 3.40. Selain itu, sedia memberi nasihat sekiranya pelajar memerlukan khidmat nasihat dalam program bidang keusahawanan adalah sebanyak 3.52. Percaya pengetahuan yang dimiliki dapat membangunkan aktiviti keusahawanan menunjukkan skor min sebanyak 3.41. Mengetahui pelajar memerlukan pengetahuan yang lebih mendalam dalam bidang keusahawanan menunjukkan skor min yang tinggi iaitu 4.09. Manakala, mempunyai pengetahuan dalam bidang pemasaran untuk memperkembangkan lagi bidang keusahawanan iaitu skor min sebanyak 3.40. Akhir sekali, mahir dalam mengenalpasti peluang perniagaan yang ada menunjukkan skor min sebanyak 3.31

5.0 Kesimpulan

Secara umumnya, berdasarkan perbincangan dapatlah disimpulkan bahawa faktor utama yang menyebabkan kecenderungan pensyarah dalam pembangunan bidang keusahawanan kepada pelajar di PKB ialah faktor minat. Faktor utama ini mencenderungkan pensyarah dalam pembangunan bidang keusahawanan dan ia mempengaruhi pensyarah itu sendiri untuk melibatkan diri dalam aktiviti keusahawanan serta menarik minat yang mendalam dalam bidang keusahawanan. Di samping, pensyarah itu sendiri mengikuti segala program keusahawanan yang telah dianjurkan di PKB. Hasil yang diperolehi ini menunjukkan bahawa pensyarah cenderung dalam pembangunan bidang keusahawanan disebabkan oleh faktor minat kerja yang kebanyakan tugas sampingan yang diberikan mempunyai kaitan yang boleh dimanipulasi di dalam bidang keusahawanan. Kecenderungan ke arah bidang keusahawanan disebabkan faktor modal iaitu pensyarah gemar memberi pinjaman ataupun melaburkan modal ke arah aktiviti-aktiviti keusahawanan dan satu kebarangkalian yang boleh dimanipulasi iaitu 59% responden mempunyai pendapatan 6001 sehingga 9000 dan boleh memberi sumbangan modal yang agak signifikasi. Walaubagaimana pun daripada hasil kajian juga menunjukkan kemahiran merupakan ilmu pengetahuan yang perlu ada dalam diri seorang usahawan untuk mengetahui mengenai dunia perniagaan yang terlalu banyak dan meluas.

6.0 Rujukan

- Azmi Abdul Manaf, et al. (2012). Faktor Kritikal Kejayaan Usahawan Dalam Perniagaan Faculty Of Social Sciences And Humanities University Kebangsaan Malaysia. *Volume 7, number 1, 034-045, april special-2012 ISSN:1823- 884x, e-bangi, FSSK, UKM* <http://journalarticle.ukm.my/5020/1/azmi012.pdf>
- Alauddin Sidal, .(2014). Taksonomi Keupayaan Usahawan Wanita Melayu, Felo Pendidikan Kanan Institut Tadbiran Awam Negara, *ISSN: 1985-7012, Vol, 7, No.2 July-December 2014* <file:///C:/Users/User/Downloads/2126-5657-1-SM.pdf>

- Eriniwati Aliza Miat,.(2014). Faktor-Faktor Yang Mendorong Kecenderungan Pelajar Kolej Vokasional Kearah Bidang Keusahawanan. http://eprints.uthm.edu.my/7082/1/ERINIWATI_ALIZA_BINTI_MIAAT_24.pdf
- Muhammad Fadir Ibrahim, .(2012). Cabaran Golongan Belia Menceburi Bidang Keusahawanan,Kajian Kes: Parit Raja, Batu Pahat Johor. Fakulti Pendidikan Teknikal dan Vokasional Universiti Tun Hussein Onn Malaysia http://eprints.uthm.edu.my/4268/1/MUHAMAD_FADIR_IBRAHIM.pdf
- Mohd Shahril Abdullah, .(2015). Faktor-Faktor Yang Mempengaruhi Pelajar-Pelajar DiplomaKejuteraan Politeknik Dalam Menceburi Bidang Keusahawanan. http://eprints.uthm.edu.my/7068/1/MOHD_SHAHIR_BIN_ABDULLAH_24.pdf
- Mohd Ridhuan Mohd Jamil, .(2016). Pembangunan Model Kurikulum Latihan SkiVes Bagi Program Pengajian Kejuruteraan Perbelajaran Berasaskan Kerja, Institut Pengajian Siswazah University Malaya, Kuala Lumpur. [http://studentsrepo.um.edu.my/6822/1/1\) MUKA_DEPAN_TESIS_\(HHB130003\).pdf](http://studentsrepo.um.edu.my/6822/1/1) MUKA_DEPAN_TESIS_(HHB130003).pdf)
- Nor Suhaily Bakar, et al. .(2016). Kajian Faktor Penglibatan Belia Dalam Bidang Keusahawanan. *'proceeding of the 3rd international conference on management & muamalah 2016 (3rd ICOMM) 31 october- 1 november 2016,* 978-967-0850-61-0. <http://conference.kuis.edu.my/icomm/3rd/e proceedings/IC-017.pdf>
- Nor Atia Akila Md Yusof, .(2014). Kecenderungan Keusahawanan Dalam Kalangan Pelajar Politeknik Kota Bharu Normarina Ramlee (2015) Tahap Stress Dalam Kalangan Pensyra Kolej Vokasional DiJohor. http://eprints.uthm.edu.my/7112/1/NORMARINA_BINTI_RAMLEE_24.pdf
- Nurazlinda Binti Yahya et.al .(2017). Kecenderungan Pelajar-Pelajar Kursus Keusahawanan Di Politeknik Sultan Salahuddin Abdul Aziz (PSA) terhadap bidang keusahawanan. <https://upikpolimas.edu.my/conference/index.php/icomplex/icomplex17/paper/viewFile/180/137>
- Nor Hidayah Binti Mohd Salleh et al .(2013). Kesedaran Pelajar Politeknik Sultan Idris Shah Terhadap Bidang Keusahawanan Sebagai Kerjaya Pilihan. <https://www.scribd.com/document/350368199/Kesedaran-Pelajar-Politeknik->
- Rosna Mohamad et al. .(2018). Kolerasi Efikasi Kendiri Keusahawanan Dan Kecenderungan Keusahawanan Pelajar Pra University. (*correlation of entrepreneurial self-efficacy and entrepreneurial inclination among pre- university student*) *Akademika* 88(2), julai 2018: 59-70. <http://ejournal.ukm.my/akademika/article/view/16442>
- Siti Shuhada Abd. Rahman, et al. .(2015). Jabatan Pengurusan Perniagaan, Fakulti Pengurusan Dan Muamalah Kolej Universiti Islam Antarabangsa Selangor (Kuis) *'proceeding of the 2nd international conference on management and muamalah 2015(2nd ICOMM) 16th-17th November 2015,* e-1 SBN-978-967-0850-25-2. <http://www.kuis.edu.my/icomm/2nd/download/IC%20034.pdf>

- Suhaila Nadzri et al. .(2015). Faktor-Faktor Penyumbang Kepada Kejayaan Dan Kegagalan Perusahaan Kecil Dan Sederhana (PKS) Bumiputera Di Malaysia Fakulti Pengurusan Dan Muamalah Kolej University Islam Antarabangsa Selangor. 'E- Proceeding Of The Conference On Management And Muamalah (COOM 2014), 26-27 may 2014 Synergizing Knowledge On Management And Muamalah (E-ISBN : 978-983-3048-92-2)https://www.researchgate.net/publication/322184586_Faktor-Faktor_yang_Mempengaruhi_Kejayaan_Usahawan_Wanita_Tekun_Satu_Kajian_di_Daerah_Hulu_Langat
- Suraya Ishak et.al .(2012). Penelitian Tingkah Laku Inovasi Firma Makanan Halal Kecil Di Malaysia: Satu analisis tentatif. *GEOGRAFIA OnlineTM Malaysian Journal of Society and Space 11 issue 2 (64 - 76) 64 © 2012, ISSN 2180-249*
- Ungku Azlan, et al. .(2012). Faktor-Faktor Yang Mempengaruhi Penglibatan Perniagaan Wanita Dalam Menceburi Bidang Perniagaan Di Bandar Kota Bharu, Kelantan
- Umni Munirah Syuhada Mohamad Zan, et al. .(2017). Faktor-Faktor Yang Mempengaruhi Kejayaan Usahawan Wanita Tekun: Satu Kajian Di Daerah Hulu Langat. 'proceeding of the 4th international conference on management and muamalah (100mm 2017) e ISBN:978-967-2122-15-9.
https://www.researchgate.net/publication/322184586_Faktor-Faktor_yang_Mempengaruhi_Kejayaan_Usahawan_Wanita_Tekun_Satu_Kajian_di_Daerah_Hulu_Langat
- Wan Mohd Zaifurin, et al. .(2016). Kecenderungan Keusahawanan Dalam Kalangan Pelajar Sekolah Menengah Di Negeri Terengganu. *Jurnal Pendidikan Malaysia 41(1)(2016) : 87-98 (The Intention Entrepreneurship Among Secondary School Student In Stake Of Terengganu)*
<http://journalarticle.ukm.my/10462/1/14045-38545-1-SM.pdf>
- Yuhanis Che Hassan, .(2015). Pengetahuan, Sikap Dan Kesedaran Pensyarah Dalam Pengamalan Penyelidikan Di Politeknik Premier. Falkulti pendidikan teknikal dan vokasional universiti tun Hussein onn Malaysia
http://eprints.uthm.edu.my/7118/1/YUHANIS_BINTI_CHE_HASSAN_24.pdf
- Y.K.Ooi et.al .(2013). Persepsi Pensyarah Untuk Mengajar Kursus Keusahawanan : Satu Kajian Emprikal Di University Utara Malaysia . 2nd International Seminar on Quality and Affordable – education (ISQAE)

FACTORS AFFECTING CUSTOMER SATISFACTION OF MEGA FARMERS' MARKET

Aziam Mustafa¹, Azma Husnaiza Abdul Aziz², Muhammad Hashim Ahmad³
Tuty Kamis⁴, Siti Rawaidah Mohd Razikin⁵

Department of Commerce,
Politeknik Sultan Salahuddin Abdul Aziz Shah
Persiaran Usahawan, Seksyen U1, 40150 Shah Alam Selangor
Email: aziam@psa.edu.my
Email: azmahusnaiza@psa.edu.my
Email: mhashim4225@gmail.com
Email: tuty@psa.edu.my
Email: siti_rawaidah@psa.edu.my

Abstract

In an increasingly competitive market environment, understanding why consumers purchase fresh produce from farmers' markets is pivotal to understanding the markets' value and to strengthening the rural economy. The competition in attaining desired sales return and customer satisfaction leads to such a trend. Customer satisfaction has been acknowledged by traders as a factor in the success of constructing business strategies. Henceforth, the objective of this study is to determine the factors that influence customers' satisfaction at Mega Farmers' Market in Selangor. A structured questionnaire was constructed to gather customer satisfaction from 350 respondents in Selangor for the purpose of this study. The results show that freshness, price of products, facilities (store environment) as well as good relationship with retailers and variety has influenced customer satisfaction. Other researchers may use the findings of this research as reference to direct a comparative study in similar areas aside from providing advisory services to traders and potential traders who wish to run their business in farmers' markets. For future researches, there is a proposition of expanding the study to sample other areas for a more comprehensive analysis into customer satisfaction regarding Mega Farmers' Market in Malaysia.

Keywords: customer satisfaction, freshness, price, facilities, good relationship with retailers, variety

1. Introduction

Farmers' markets are an exciting and important form of free enterprise. They have a strong potential to support sustainable development due to the myriad of economic and social benefits they could bring to a society. Farmers' markets have been in existence in Malaysia for several decades, started from year 1985 both in rural and urban areas. The number farmers' mega market are increasing from year to year as its performance able to gain trust from their customers (Majed, 2015). The role of farmers' markets in urban areas in Malaysia is important because they are a major source of fresh food for urban residents. They also offer an alternative to supermarkets and are a good source of a variety of products from fresh produce such as fruit and vegetables, fish and meat; processed food, cottage products, forest and jungle produce, indigenous products and other specialty products. Like most farmer markets in other countries, farmers' markets in Malaysia have a folksy image, a characteristic that can be utilized to turn urban farmers' markets into a tourism product. FAMA (n.d) stated that Mega Farmers' Market can provide good opportunity to customers as they can get fresh, cheaper and variety of fresh and local produce. According to Majed (2015) mentioned that customers are happy with farmer's market, however there are many new emerge competitors to this market.

Mega Farmers' Market is a paradigm of successful agricultural entrepreneurship consisting of farm market personnel, farmers, breeders and fishermen. Mega Farmers' Market holds a platform of hosting a neat and outstanding sale of goods and providing a wider business space with comfortable public facilities and an affable ambience. Mega Farmers' Market is an advanced concept of Retail Farmers' Market in the aspects of equipment and premise order. One of the differences is the stack-up racks which are utilized to sell fruits, vegetables, processed products and stainless utensils to hold wet sale products such as fish, chicken and meat. This provides a more appropriate appearance in comparison to folding tables used at Retail Farmers' Market including the replacement of squared umbrellas with standard mobile canopy with an approximate measurement of 10x10 feet. The results do not only yield an improved image of the sales but also ensures better hygiene and a pleasant interaction for customers. This unique marketing channel is designed to strive for an important agricultural tourism symbol with the capability of attracting tourists and erudite customers.

Mega Farmers' Market receives high recognition as a marketplace in Selangor among people living nearby and the customers showed great satisfaction towards the market. However, there is no concrete evidence proving customer satisfaction of quality towards the Mega Farmers' Market in Selangor. Researchers had discovered on the on-site survey that there are issues that will deplete the satisfaction of consumers towards Mega Farmers' Market; e.g.: fraud in scales to gain higher profits occurring between farmer and consumers. The researchers had run an observation and conducted interviews with random customers at the market to acquire extensive details regarding issues towards customer dissatisfaction. Other than frauds, issues such as puddle in parking lots, unpleasant ambience and disorganized price tags were criticized as well. License of farmers' market traders will not be granted for renewal if their products were purchased from distributors instead of harvesting their own crops according to the Minister of Agriculture and agricultural based industries. Due to the activity of reselling, the price of the crops will be charged at a higher rate instead of buying at a practical price from farmers or producers. In the biggest and most popular markets the majority of the people working the stands are not the farmers themselves but employees. In Farmers market, there is also incurring the competition among vendors. As there are many

undifferentiated products competition is keen and often vendors need to set up a creative strategy to win the customer. Thus, the purpose of this research is to determine the factors that influence customers' satisfaction towards Mega Farmers' Market in Selangor.

2. Literature Review

2.1 What is a Farmers' Market?

There are many definitions of farmers' markets, reflecting the changes in the structure and management of the system (Billing, 2006; AFMA, 2003; Hamilton, 2002; Trobe, 2001; Sommer, Wing and Aitkens, 1980 and Pyle, 1971). Pyle (1971) defined farmers' markets as being similar to public markets except for the fact that most of the sellers are farmers. This definition is very general in that while it is mentioned that most of the sellers are supposed to be farmers, it implies that the vendors are not necessarily all farmers or purely farmers. Recently, Billing (2006) in his article *From gate to plate: Exploring the farmers' market phenomenon* defined the farmers' market as one in which farmers, growers and producers from a local area are present in person to sell their own products directly to the public. All of the products sold should be grown, reared, caught, brewed, pickled, baked, smoked or processed by the stallholder. Billing (2006) even mentioned that "at authentic farmers' markets, crafts are generally discouraged; they are thought to convey a tacky image". In this particular definition, farmers' markets are defined as outlets for purely producer farmer vendors where the product offered must be local. FAMA (n.d.) explain that farmers' market in Malaysia is a marketplace where farmers and producers can sell their own produce directly to consumers.

In developing countries such as Malaysia most established farmers' markets are what one would describe as mixed farmers' markets, where the traders comprise farmers and non-farmer vendors selling agriculture products. Although the market is dominated by agricultural produce, there are also other products sold such as food, handicrafts, and other items. However, just like in developed countries, Malaysia has also producer-only farmers' markets. Such markets are generally found in small towns or suburban areas where the number of farmers involved is very small.

Generally, Mega Farmers' Market has been an effective marketing platform for small scale farmers' entrepreneurs to increase sales and earn better revenues. With the opportunity laid to them, the farmers should be able to springboard to larger scale ventures in the future years. Despite the promising outlook, the Federal Agricultural Marketing Authority (FAMA) is concerned with the low participation rate from farmers. From the authority's perspective, the farmers should take advantage of the opportunity to sell directly to consumers and obtain better revenue through the Mega Farmers' Market, while the consumers enjoy fresh farm produce at reasonable prices. However, issues related to supplies and logistics, among others, have contributed to the low participation from the farmers. Consequently, the number of "non-farmers traders" who sell goods obtained from the farmers and wholesalers, in the

Pasar Tani had increased. This had raised the question: how is Mega Farmers' Market different from other markets, such as the Night Market? What are the challenges facing the farmers which have hindered them from aggressively taking advantage of the Pasar Tani and how could these problems be reduced?

2.2 Customer Satisfaction

Customer satisfaction is a crucial issue for retail management (Anselmsson, 2006) that has been linked to a number of important outcomes, including sales performance, customer retention and loyalty (Darian et al., 2001; Gomez et al., 2004; Anselmsson, 2006; Martenson, 2007). An extensive examination of early studies in consumer satisfaction illustrates that most researchers define customer satisfaction, as a post choice evaluative judgment concerning a specific purchase decision (Bearden & Teel, 1983; Churchill & Surprenant, 1982; Oliver, 1980; Oliver & DeSarbo, 1988; Bloemer & De Ruyter, 1998). Bolton & Drew (1991) and Boulding et al. (1993) identified two main types of satisfaction: the "transaction-specific" and the "overall" or cumulative satisfaction. From the transaction-specific perspective, customer satisfaction is viewed as a post-choice evaluation of a specific purchase occasion (Oliver, 1980, 1981). In contrast, the overall or cumulative perspective suggests that satisfaction accumulates across a series of experiences with the product, which results in an overall evaluation over time (Anderson et al., 1994; Fornell, 1992). Studies also claimed that satisfaction should be viewed as a judgment based on the cumulative experience rather than a transaction specific phenomenon (Anderson et al., 1994). Cumulative satisfaction in the retail setting can be interpreted as the result of evaluating the "shopping trip" and the retailer's offer in correlation with the consumers' fulfilled expectations (Sivadas & Baker-Prewitt, 2000). Thus, customer satisfaction in this study is defined as "the customer's overall evaluation of the store experience" (MacIntosh & Lockshin, 1997). As satisfaction is the overall evaluation of all stimuli affecting the customer in the store, it is certain that one can define different subgroups of customers with different levels of satisfaction (Morschett et al., 2005). In consumer research, it is commonly accepted, that different individuals react differently to the same stimuli. Customer satisfaction issue has been discussed in many previous studies especially on how to perceive and retain it in different kinds of businesses. Based on a study done by Huddleston et al. (2009), regardless of the types of store, customer satisfaction is commonly influenced by the attributes such as price, products, place, and promotion. Customer satisfaction can be a good indicator to customers' trust. It is said that satisfied customers are willing to take the risk to purchase from the retailer again due to their positive experiences from previous transactions (Rampl et al., 2012). There are several key factors that can influence consumer choice and retailer perception. Purchase experience, assortment, price, promotion, advertising, store brand quality, service and innovation are key variables that determine the image of farmers market on consumers. In this study, the relationship between freshness, price, facilities, good relationship with traders, variety and customer satisfaction were determined.

2.2.1 Freshness

Freshness is often cited as one of the most influential variables impacting on the consumers' decision to purchase fresh meat (Munoz 1998; Verbeke and Viane 1999). In this study, freshness was a factor which attracted consumers to shop at both outlets. The findings of this study are similar to earlier research which indicated that consumers consider freshness alongside factors such as the reputation of the place of purchase (Cowan et al. 1999; Hsu and Chang 2002). According to Kennedy et al. (2004), in order to judge freshness, product appearance, which comprises colour and the physical form of the meat, are utilised. How the product looks is important to judge the freshness of the meat, especially when meat has been packaged in retail outlets (Warriss 2000). At the time of purchase, consumers rely entirely on visual cues. For instance, in determining the freshness of beef, the meat was expected to have a bright red colour. Product appearance will determine its freshness, as at the time of purchase, consumers rely entirely on their visual cues.

2.2.2 Price

Price is a major determinant of consumer choice (Kotler et al., 2010). That is, it's the cost incurred in making a purchase (Tse, 2001), which together with perceived service quality and perceived value influence spending behavior (Rust and Oliver, 1994). Consumers will determine what price can be paid based upon their discretionary spending limits (Monroe, 1990). How much a customer is willing to pay depends on what they need, what they expect and their evaluation of the quality of a service at its given time and place (Heskett et al., 1997).

Being a key aspect of marketing mix, pricing is the only marketing element where customers are expected to part with their dollars (Kopalle et al., 2009). Price is cognitively considered by customer as something that must be given up or sacrificed to acquire certain kinds of products or services (Zeithaml, 1988). According to Zeithaml (1988), objective monetary price is not the same as the target price in customers' mind. The definition of price based upon the customer's viewpoint was the price that customers perceived, that is, the perceived price, thus, to customers, perceived price is more meaningful than monetary price (Bei & Chiao, 2001). Hence, price is the most likely marketing-mix element to be considered as an appropriate signal for the quality and value of products (Parsa & Naipaul, 2007).

2.2.3 Facilities

Market facilities are the sum of elements that contribute to a pleasant shopping atmosphere such as shop layout/ aisles that make it easy to move around, store cleanliness and well-shaped product displays (Terblanche and Boshoff, 2004). Only few researches are conducted by researchers that related to farmer's market in Malaysia compared to abroad. This is because nowadays people preferred to buy products and groceries from hypermarkets. According to Lu and Lukoma (2011), customers satisfaction towards hypermarkets showed that customer felts satisfied with location, facilities and product quality such as reliability of a supermarkets as the top aspects that drive

satisfaction. Additional services such as parking area and environment ranked lowest in this research. Due to the results, the impacts of these attributes on customer satisfaction must not be underestimated. This survey conducted to evaluate and identifying how these attributes effects on Farmers' Market which supporting local farmers through FAMA. Chin (2012) suggested that fostering the farmer-consumer relationship can build a stronger local food system through the integration of farmer's market with night markets. National Food Security Policy and National Agro-Food Policy have been launched in 2008 and 2011 for the purpose to help rural farmers in achieving sufficiency sustainable income, adequate and safe food supply. Customers are very concerned with good hospitality services as well as they want to buy the cheapest and good quality food no matter where they shop (Khursiah Abd.Aziz, 2012). This is supported by Diorio (2007) who asserts that the sales outlets/supermarkets facilities are very important since they have the ability to influence or change the purchasing behavior of consumers; therefore extreme care has to be observed when making a decision on merchandising because 70 percent of purchase decisions are made during purchasing.

2.2.4 Good relationship with retailers

Mega farmers markets constitute a place not only to purchase perishable goods, but also provide a place for meeting acquaintances. Relationships are built not only between vendors and customers, but also between buyers. For example, buyers exchange information about the quality of products or which stalls offer the best bargains. Mega Farmers' markets are perceived as a place to foster social relationships (Zinkhan et al. 1999). Personal relationships built between retailers and consumers developed trust for both groups. Zinkhan et al. (1999) stated that the respondents who often visit the street market in Sao Paulo know each other by name and often engage in social conversation. Goldman and Hino (2004) reported a similar result as Arab Israelis prefer to buy fresh meat from a known and trusted source. This ensures customer loyalty as consumers continue to purchase from the same retailer.

2.2.5 Variety

In the traditional markets, variety means more choice. There are various stalls that sell fresh meat and chicken, fruit and vegetables, fish, traditional cakes and several other ready-to-eat food items. Traditional markets were viewed as 'fresh food supermarkets', providing onestop shopping for a large variety of fresh foods (Goldman et al. 1999). Zinkhan et al. (1999) reported that the majority of respondents in Sao Paulo shopped for fresh products at traditional markets because of the variety of products available. Vendors in traditional markets are regarded as product specialists, for they provide a deep selection of products from a narrow range of items. If a stall is charging too much, consumers will often visit another stall as there are plenty of alternatives to choose from.

3. Research Methodology

3.1 Research Setting

Descriptive statistics had been measured on the level of customer satisfaction and the satisfaction factors such as freshness, price, facilities, good relationship with traders and variety offered by Mega Farmers' Market in Shah Alam and Serdang, Selangor. The selection areas were based on the following justifications: (1) Urban areas were selected according to Mega Farmers' Market trading conducted in the urban areas. According to the Department of Statistics Malaysia, the state of Selangor is the most urbanized (91.4%) and populous (5.46 million) in Malaysia. It is the largest economy in the country; (2) there is only two Mega Farmer's Market in Selangor. Quantitative research was used to collect the data to meet the research objectives.

3.2 Research Instrument

The research instruments employed in this study were mainly the questionnaires. The questionnaires used in this study consist of three parts; Section A: Demographic questions for customer and Section B: Survey questionnaires on customer satisfaction and Section C: Satisfaction factors such as freshness, price, facilities, good relationship with traders and variety.

3.2.1 Section A: Demographic Profiles

This section contains 6 questions pertaining to the respondents including gender, marital status, ethnicity, age, occupation and monthly income by using the close-ended question format (close-ended questions) that required the respondents to answer the questions by choosing the respected scale. This method is suitable and convenient for questioning, reducing interview bias, making it faster to be administered, and easy to be answered by the respondents. This method also provides high uniformity of responses and ultimately facilitates data processing (Kinnear and Taylor, 1996).

3.2.2 Section B: Survey Questionnaires on Customer satisfaction

This section involves collecting data on the factors affecting customer satisfaction of Mega Farmer's Market consisting of 24 questions on freshness, price, facilities, and good relationship with traders and variety. During the interviews conducted, a set of questionnaires was used to record the data. The questionnaires used in this research were adapted from those developed by Lu and Lukoma (2011). This section is to determine the effect of freshness, price of products, variety and facilities (store environment) on the customer

satisfaction of Mega Farmer's Market. Likert scale ranging from 1 (Strongly Dissatisfied) to 5 (Strongly Satisfied) has been applied in developing the questionnaire. The data gathered from the questionnaires were transferred and analyzed using the Statistical Package for Social Sciences (SPSS). The test validity (Cronbach coefficient alphas) was performed on all instruments.

3.3.3 Section C: Satisfactions' Factors (freshness, price, facilities, good relationship with retailers and variety)

Self-administered closed-ended questionnaire has been used in this study as the instrument to gather the first-hand data from the respondents. The questionnaire was adapted from previous studies by Chamhuri and Batt (2015), Liang and Zhang (2009) and Ali, Bazin, & Shamsuddin, (2015).

3.3 Pilot Study

A pilot study was conducted to test the questionnaires, to determine the reliability of the items used in the questionnaires and the validity of measuring instruments to ensure that it is exactly what has to be measured. The pilot study was conducted on 30 customers at Mega Farmers' Market in Selangor. The feedbacks obtained from the questionnaires were analyzed using SPSS and the reliability coefficient alpha scores for each dimension were presented in Table 1. According to Nunnally (1978), the reliability coefficient of not less than 0.5 is usually acceptable, thus the questionnaires used are considered acceptable in terms of reliability coefficient.

Table 1: Reliability Coefficient Values (Cronbach Alpha)

Dimensions	Reliability coefficient value (N=30)
Freshness	0.845
Price	0.768
Facilities	0.872
Good Relationship With Traders	0.789
Varieties	0.798
Customer Satisfaction	0.876

In this field research, the samples were selected using a convenience sampling. The interviews were carried out by the four researchers to ensure the respondents answered the questions precisely and the data were then recorded exactly based on the answers provided by the customers. Before this, the researchers had made several field visits and censuses. The areas within the district visited were based on the data of traders provided by the district councils throughout the state of Selangor, Malaysia. A total of 200 questionnaires were distributed to customers of Mega Farmer's Market at Shah Alam and Serdang. According to Hair et.al (2005), a sample size between 200 –250 is normally recommended and accepted as a critical sample size.

4. FINDINGS

4.1 Demographic Profiles of Customer

The data of demographic had been analyzed through descriptive statistics provided in the SPSS software. Table 2 displays the Demographic profiles of the respondents which are were divided into gender, marital status, ethnicity, age, occupation and monthly income.

Table 2: Demographic Profiles

Demographic Profiles	Frequency	Percent (%)
Gender		
Male	91	26.0
Female	259	74.0
Marital Status		
Single	88	25.0
Married	262	75.0
Ethnicity		
Malay	203	58.0

Indian	77	22.0
Chinese	63	18.0
Others	7	2.0
Age		
< 20	35	10
21 -39	189	54
40 – 49	98	28
> 50	28	8
Occupation		
Student	49	14
Private Sector	126	36
Government Sector	112	32
Others	63	18
MonthlyIncome		
< RM1000	56	16
RM1001 – RM2000	77	22
RM2001 – RM3000	189	54
>RM3001	28	8

From a total of 350 questionnaires analyzed, it was found that 74% was female customers while 26% were males. From the figures, majority of them (75%) were single and 25% was married. Most of the respondents were the Malays (58%). The remaining 22% was the Indians, followed by the Chinese (18%) and 2% were from different races especially Bangladeshi. In terms of age, majority of the customers were 54% in the age group between 21 to 39 years old (54%), followed by a group of customer between 40 to 49 years old (28%). The remaining 10% and 8% were customers under 20 years old and the eldest age which was above 50 years old respectively. Regarding the occupation, most customers were from private sector (36%), followed by government (32%). Students were also interested to shop at Mega Farmer's Market (14%) and 18% were from others occupations. In term of monthly income, 16% was between RM 100- RM 900; 22% of the respondent's monthly income is between RM 1000 - RM 1900, 54% of the respondent's monthly income is between RM2000 – RM3000 while 8% of the respondent's monthly income is RM3000 and above.

4.2 Descriptive Analysis

Results of the analysis in Table 2 explicitly show that customers were satisfied with the freshness of the goods (M=3.9760) and a good relation with traders (M=3.37746). They slightly satisfied with the price of the products (M=3.3622) and the facilities in term of physical appearance, arrangement, packaging and cleanliness of fresh goods. (M= 3.4589). They are moderately satisfied with availability of the variety of fresh goods (M=3.5267) at the Mega Farmers 'Market. Results of the analysis clearly revealed that the majority of the respondents were satisfied with the overall products in the Mega Farmers Market. The levels of satisfaction were further expressed with specific items like the quality of vegetables, meat items, chickens, fruit, seafood items and variety of food and beverages. Contemplating the pattern on mean scores, a similar argument to the preceding one could be applied. It becomes a normal practice in any farmers market that after the freshness, the variety of the products is also important in attracting consumers.

Table 2: Summary of Overall Mean Score for each Construct

Items	Standard Deviation	Mean
Freshness	0.36860	3.9760
Price	0.34068	3.3622
Facilities	0.37746	3.4589
Good Relationship With Traders	0.36998	3.7767
Variety	0.38765	3.6586
Customer Satisfaction		

Regression Result

As shown in table 3 and 4 the result indicated that R square = 0.482, F value was 36.125, sig.=0.000. These demonstrated that the liner multiple regressions between factors and customer satisfaction are appropriate with data and able to be used. The Sig. of factors was shown that all five factors have statistical significant impact on customer satisfaction. They are freshness, price, facilities, good relationship with traders, variety and customer satisfaction with standardized coefficients range from 0.142 to 0.477. Through value of R square, the explanatory level of the model is 48.2%. Its mean 48.2% of customer can be explained by the four independent varieties.

Table 3 The Factors Affecting Customer Satisfaction towards Mega Farmer's Market

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate	Change Statistics	Durbin Watson

	R	F	Df	Df	Sig F	
	Square	Chan	1	2	Chan	
	Change	ge			ge	
1	.69	.482	.469	.489	.482	36.12
	4 ^a					5
						19
						4
					.000	1.620

a. Predictors: (Constant), freshness, price, facilities, good relationship with traders, variety

b. Dependent Variable: Customer Satisfaction

Table 4 ANOVA

	Model	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	43.126	5	8.625	36.125	.000 ^b
	Residual	46.319	194	.239		
	Total	89.445	199			

a. Dependent Variable: Customer Satisfaction

b. Predictors: (Constant), freshness, price, facilities, good relationship with traders, variety

Table 5 Regression Analysis of Five Coefficients in Relation to Customer Satisfaction

	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
	β	Std. Error	Beta		
(constant)	-0.350	.271		-1.294	.197
Freshness	.216	.072	.190	2.989	.003
Price	.454	.053	.477	8.642	.000
Facilities	.147	.059	.142	2.471	.014
Good relationship with traders	.178	.066	.150	2.670	.008
Variety	.423	.067	.412	7.564	.000

From the equations above it can be seen that, one unit change in freshness increases by 0.190 times the level of customer satisfaction and one unit change in price increases by 0.477 times the level of customer satisfaction. Similarly, one unit change in facilities increases by 0.142 times the level of customer satisfaction. One unit change in good relationship with traders increases by 0.150 times the level of customer satisfaction. Lastly one unit change in variety increases by 0.412 times the level of customer satisfaction. In regression analysis, freshness, price, facilities, good relationship with traders, variety and customer satisfaction are the most important factors.

Table 6 Overall Results of Hypotheses

H ₁ :	There is a relationship between freshness and the customer satisfaction	Accepted
H ₂ :	There is a relationship between price and the customer satisfaction	Accepted
H ₃ :	There is a relationship between facilities and the customer satisfaction	Accepted
H ₄ :	There is a relationship between good relationship with traders and the customer satisfaction	Accepted
H ₅ :	There is a relationship between variety and the customer satisfaction	Accepted

5. CONCLUSION AND RECOMMENDATION

In general, customers showed satisfaction towards the freshness, price, facilities, and good relationship with traders, variety that offered by Mega Farmers' Market in Selangor. The survey shows an indication of traders presenting an opportunity to sell high quality harvested crops and the customers are clustered based on their income. According to other food consumer surveys, customers are keen to spend more for high quality products (Lüth, 2005). The findings provide intuitions into the elements of customer satisfaction in a small business environment. The offer of an outstanding shopping atmosphere for customers is crucial for successful farmers' market. Majority of the customers fluctuates to nutritional factors (Recke et al., 2004). Attractive presentation of products including the product display lead to better valuation of the product quality which is influenced by sensory features such as freshness and taste. Moreover, these factors are determined according to hygienic standard in the store and competent advice. The varieties of products in sales of Mega Farmers' Market also influence the attraction of more customers. The concern regarding issues of insufficient parking and road with improper construction has been on hold for too long. These issues required the local authorities to instigate a quick action to resolve them. Furthermore, this research has provided ideas and recommendations regarding knowledge of business management area. This study also acknowledges that customers require only a minor amount of persuasion in purchasing products as much as they wish to according to their needs. A comprehensive study is required to be commenced on the feasibility of the formation of producer groups to integrate products and ensuring quality, volume & regularity of supply to Mega Farmers' Market.

Even though Mega Farmers' Market are expanding, purchasing fresh goods from traditional markets is still the preferred place of purchase in Malaysia. Consumers have not abandoned traditional markets when purchasing fresh goods such as fish, meat, chickens, fruits, vegetables due to several pull factors such as having a good relationship with retailers, the ability to bargain on price, the ability to choose fresh goods and variety of choice. The findings of this research suggest that older consumers are more likely to continue to buy from the traditional markets. These findings are not dissimilar to Trappey and Lai (1997) and Zinkhan et al. (1999). Older shoppers appreciate more the relationship built between them and traders. Even though farmers' markets do not provide a pleasant environment, it creates a surrounding in which interpersonal relationships thrive and the community is brought closer

together. Shoppers visit traditional markets not only to buy goods, but also to visit friends and acquaintances. The summary of the research findings clearly shows that Mega Farmers' Market is popular and attracts consumers in buying the household necessities. This is evident when Mega Farmers' Market significantly receives a range of consumers from different backgrounds, incomes and educational levels. Added to that, it is no surprise that consumers have a greater concern with facilities, price, good relationship with traders and availability of the fresh food, variety of goods. In fact, the importance of these five attributes has also been highlighted in many other marketing studies related to hypermarket perspectives and satisfaction with all these attributes also determines the consumer's purchase decision and loyalty. This study also revealed that price is one of the most sensitive elements determining the propensity of customers to purchase at Mega Farmers' Market. In fact, satisfaction with the price of the fresh food products influences the customers' long term shopping at Mega Farmers' Market. This indicates that Mega Farmers' Market should be more sensitive to the prices of fresh goods offered if they intend to stay competitive among other competitors in gaining a big chunk of the market. As a conclusion, an understanding and prediction of customer needs is an important element for Mega Farmers' Market operators and ensuring consumers' satisfaction, especially with regard to price. Other elements like quality and availability not only increase consumers' purchase decision, but encourage repeat purchase.

REFERENCES

- Al-Ali, M., Bazin, N. E. N., & Shamsuddin, S. M. (2015). Key determinants of customer satisfaction: Evicence from Malaysia grocery stores. *Journal of Theoretical and Applied Information Technology*, 74(3), 1817 – 3195.
- AFMA (2003) "Market Power Comes of Age", Media Release December 2002, Australian Farmers Market Association, <http://www.farmersmarkets.org.au/markets>, Accessed: 18/5/2018
- Anderson, E.W., Fornell, C. and Lehmann, D.R. (1994). "Customer satisfaction, marketshare, and profitability: findings from Sweden", *Journal of Marketing*, Vol. 58 No. 3, pp. 53-66.
- Anselmsson, J. (2006). "Sources of customer satisfaction with shopping malls: a comparative study of different customer segments", *International Review of Retail Distribution and Consumer Research*, Vol. 16 No. 1, pp. 115-38.
- Bearden, W.O. and Teel, J.E. (1983). "Selected determinants of consumer satisfaction and complaint behavior", *Journal of Marketing Research*, Vol. 20 No. 1, pp. 21-8.
- Bei, L.-T. & Chiao, Y.-C. (2001) An Integrated Model for the Effects of Perceived Product, Perceived Service Quality, and Perceived Price Fairness on Consumer Satisfaction and Loyalty. *Journal of Consumer Satisfaction, Dissatisfaction and Complaining Behavior*, 14, 125
- Billing, D. (2006). *From gate to plate; exploring the farmers" market phenomenon*. Massey.

- Bloemer, J. and De Ruyter, K. (1998). "On the relationship between store image, store satisfaction and store loyalty", *European Journal of Marketing*, Vol. 32 Nos 5/6, pp. 499-513.
- Bolton, R. N., & Drew, J. H. (1991). A multistage model of customers' assessment of service quality and value. *Journal of Consumer Research*, 54, 69–82.
- Boulding, W., Kalra, A., Staelin, R. and Zeithaml, V.A. (1993). "A dynamic process model of service quality: from expectations to behavioral intentions", *Journal of Marketing Research*, Vol. 30 No. 1, pp. 7-27.
- Chamhuri, N. & Batt, P. (2015). Consumer perceptions of food quality in Malaysia. *British Food Journal*. 117. 1168-1187. 10.1108/BFJ-08-2013-0235.
- Churchill Jr., G.A. & Surprenant, C. (1982) An Investigation into the Determinants of Customer Satisfaction. *Journal of Marketing Research (JMR)*, 19, 491-504.
- Cowan, C., Mannion, M., Langan, J. and Keane, J. 1999. Consumer perceptions of meat quality. Final report project Armis no. 4360. Dublin, Teagasc.
- Diorio, G (2007), Management of In-Store Media, article about La comunicación en el punto de venta: un medio directo, rentable y novedoso, From Matamalas R L & Miguel Santandreu Ramos 2009, "Marketing Strategy of the supermarkets" Retrieved 2011-01-02.
- FAMA (n.d). Farmers' Market, <http://www.fama.gov.my/en/web/pub/pasar-tani>, accessed on 14 July 2018.
- Fornell, C. (1992). A national customer satisfaction barometer: The Swedish experience. *Journal of Marketing*, 56(1): 6–21.
- Goldman, A. and Hino, H. (2004). Supermarkets vs. traditional retail stores: diagnosing the barriers to supermarkets' market share growth in an ethnic minority community. *Journal of Retailing and Consumer Services* 12: 273-284.
- Goldman, A., Krider, R. and Ramaswami, S. (1999). The persistent competitive advantage of traditional food retailers in Asia: Wet market's continued dominance in Hong Kong. *Journal of Macromarketing* 19: 126-139.
- Hamilton, Neil D. (2002). "Farmers' Markets Rules, Regulations, and Opportunities." An Agricultural Law Research Article, The National Agricultural Law Center, University of Arkansas, Fayetteville.
- Heskett JL, Sasser WE & Schlesinger LA, (1997). *The Service Profit Chain*, The Free Press, New York.

- Hsu, JL and Chang, WH (2002). Market segmentation of fresh meat shoppers in Taiwan. *International Review of Retail, Distribution and Consumer Research* 12(4): 423-436.
- Huddleston, P., Whipple, J., Mattick R. N., & Lee, S. J. (2009). Customer satisfaction in food retailing: comparing specialty and conventional grocery stores. *International Journal of Retail and Distribution Management*, 37(1), 63–80
- Kennedy, O.B., Stewart-Knox, B.J., Mitchell, P.C. and Thurnham, D.I. (2004). Consumer perceptions of poultry meat: a qualitative analysis. *Nutrition and Food Science* 34(3): 122-129.
- Khursiah Abdul Aziz & Avina Sapindal (2012). Customer Buying Behavior at a night market.
- Kinncar, T. C., & Taylor, J. R. (1996). *Marketing research an applied approach* 5th edition. Mc-Graw-Hill
- Kopalle et al., (2009). "Retailer Pricing and Competitive Effects," *Journal of Retailing*, 85 (1), 56–70.
- Kotler, P. & Armstrong, G. (2010). *Principles of Marketing*, New Jersey, Pearson Education Inc., 13th Edition
- La Trobe H. (2001), Farmers' markets: consuming local rural produce. *International Journal of Consumer Studies*, vol. 25, n. 3, pp. 181–192.
- Liang, X. & Zhang, S. (2009). Investigation of customer satisfaction in student food service: An example of student cafeteria in NHH. *International Journal of Quality and Services Sciences*, 1 (1), 113-124.
- Lu, P.H. & Lukoma, I.G. (2011). Customer satisfaction towards retailers. Unpublished Master's Degree Dissertation. Gotland: Gotland University.
- Lüth, M. (2005): Zielgruppensegmente und Positionierungsstrategien für das Marketing von Premium-Lebensmitteln, Göttingen: Niedersächsische Staatsund Universitätsbibliothek, PhD diss., University of Göttingen.
- MacIntosh, G. and Lockshin, L. (1997). "Retail relationships and store loyalty: a multi-level perspective", *International Journal of Research in Marketing*, Vol. 14 No. 5, pp. 487-97.
- Majed, M. J., (2015), Memperkasa pasar tani, <http://www.utusan.com.my/rencana/utama/memperkasa-pasar-tani-1.63649>, accessed on 25 April 2018.
- Monroe, Kent (1990), *Pricing: Making Profitable Decisions* (2nd. ed.), New York: McGraw-Hill Publishing Co.

- Morschett, D., Swoboda, B. and Schramm-Klein, H. (2006), "Competitive strategies in retailing: an investigation of the applicability of Porter's framework for food retailers", *Journal of Retailing and Consumer Services*, Vol. 13 No. 4, pp. 275- 287.
- Munoz, A.M. 1998. Consumer perceptions of meat. Understanding these results through descriptive analysis. *Meat Science* 49(1): 287-295.
- Oliver, R.L. (1980). "A cognitive model of the antecedents and consequences of satisfaction decisions", *Journal of Marketing Research*, Vol. 17 No. 4, pp. 460-9.
- Oliver, R.L. (1981). "Measurement and evaluation of satisfaction processes in retail settings", *Journal of Retailing*, Vol. 57, pp. 25-48.
- Oliver, R.L. and DeSarbo, W.S. (1988). "Response determinants in satisfaction judgments", *Journal of Consumer Research*, Vol. 14 No. 4, pp. 495-507. Oliver, R.L. (1979). "Product satisfaction as a function of prior expectation and subsequent disconfirmation: new evidence", in Day, R. and Hunt, H.K. (Eds), *New Dimensions of Consumer Satisfaction and Complaining Behavior*, Indiana University, Bloomington, IN.
- Parsa & Naipaul, (2007) Menu price endings that communicate value and quality *Cornell Hotel Restaur. Adm. Q.*, 42 (1) (2007), pp. 26-37.
- Pyle, J. (1971) Farmers' markets in the United States: Functional anachronisms? *The Geographical Review* 61(2):167–197.
- Rampl L.V., Eberhardt T., Schütte R. and Kenning P. (2012), "Consumer trust in food retailers: conceptual framework and empirical evidence", *International Journal of Retail and Distribution Management*, vol. 40, no 4, p.254-272.
- Recke et al., (2004). Development of a European Information System for Organic Markets – Improving the Scope and Quality of Statistical Data: *Proceedings of the 1st EISfOM European Seminar*, held in Berlin, Germany, 26-27 April, 2004.
- Rust, R. T. and Oliver, R. L. (1994). Service quality: insights and managerial implications from the frontier in R. T. Rust and R. L. Oliver (eds.) *Service Quality: New Directions in Theory and Practice*: 1-19. California: Sage.
- Sivadas, E. and Baker-Prewitt, J.L. (2000). "An examination of the relationship between service quality, customer satisfaction and store loyalty", *International Journal of Retail & Distribution Management*, Vol. 28 No. 2, pp. 73-82.
- Sommer, R., M. Wing, and S. Aitkens. (1980). "Price Savings to Consumers at Farmers Markets." *Journal of Consumer Affairs*. 14(2):452–462.

- Terblanche, RNS & Boshoff, C (2004). "The in- store shopping experience: A comparative Study of supermarket and clothing store customers", attitudes and behavior", *South African Journal of. Business Management, Vol 35(4)*.
- Trappey, C. and Lai, M.K. (1997). Differences in factors attracting consumers to Taiwan's supermarkets and traditional wet markets. *The Journal of Family and Economics Issues* 18(2): 211-224.
- Tse, R. (2001), Impact of property prices on stock prices in Hong Kong, review of pacific basin financial markets and policies. World Scientific Publication, 4(1), pp. 29-43.
- Verbeke, W. and Viane, J. (1999). Beliefs, attitude and behavior towards fresh meat consumption in Belgium: empirical evidence from a consumer study. *Food Quality and Preference* 10: 437-445.
- Warriss, P.D. 2000. *Meat science, an introductory text*, CABI publishing, Wallingford, Oxon.
- Watson, J. & J. E. Everett, (1993). 'Defining Small Business Failure', *International Small Business Journal* 11(3), 35-48.
- Zeithaml, V. A. (1988). Consumer perceptions of price, quality, and value: A means-end model and synthesis of evidence. *Journal of Marketing*, 52, 2-22.
- Zinkhan, G.M., de Fontenelle, S. and Balazs, A.L. (1999). The structure of Sao Paulo street markets: Evolving patterns of retail institutions. *The Journal of Consumer Affairs* 33(1) 3-26

CONSUMER PREFERENCES TOWARDS TRAVEL INSURANCE

**Aziam Mustafa¹, Siti Rawaidah Mohd Razikin², Tuty Kamis³
Azma Husnaiza Abdul Aziz⁴, Mohd Nor Hafiz bin Saleh⁵**

Department of Commerce,
Politeknik Sultan Salahuddin Abdul Aziz Shah
Persiaran Usahawan, Seksyen U1, 40150 Shah Alam Selangor
Email: aziam@psa.edu.my
Email: siti_rawaidah@psa.edu.my
Email: tuty@psa.edu.my
Email: azmahusnaiza@psa.edu.my
Email: hafiz@psa.edu.my

Abstract

Travel insurance sector in Malaysia is growing at a good pace because easy excess throughout the world. The travel insurance can be purchased for consumer to insure against travel related accidents, losses or interruptions include personal accident, medical-related expenses, loss of travel or accommodation expenses. Operators within the insurance industry fight for the same consumers and hence acquiring generation Y becomes crucial. Consumers' preferences change on a constant basis and organizations adjust in order to meet these changes to remain competitive and profitable. Hence, the study attempts to determine the consumers' preferences towards Travel Insurance. The consumer related theories include the dimensions such as product and services, company image, safety and security involved in the creation of preferences. 240 questionnaires were distributed to the respondents using purposive sampling technique. The results revealed that product and services, company image, safety and security are prominent as dimensions to acquire higher number of consumers. The results of the survey proved that the highest ratings of consumers' preferences were aptly pleasing. For insurance companies, these findings provide an opportunity to become more customer-oriented by providing individually adjusted services, according to the specific needs of the consumers. By enhancing integrity, building trust-based relationships, offering more precise information, travel insurance companies can enhance their ability of meeting the constant changes in consumers' preferences.

Keywords: Preferences, travel insurance, product and services, company image, safety and security

2. INTRODUCTION

It is a critical stage for a company to determine the consumer preferences for strategy formulation, product design, demand assessment, sales management and especially pricing decisions (Wertenbroch and Skiera, 2013). Several studies in the area of preference elicitation over the past decades. Unsurprisingly, the fundamental determinants of consumer behavior are now well-understood for a broad range of goods and services. This development, however, seems to have bypassed the insurance sector, where prices are still largely set based on cost considerations (Alexander, Hato & Florian, 2016). Insurance is generally considered to be a complex product, requiring a certain level of understanding in order to make an informed decision, and in good faith. Customers who do not possess this knowledge generally rely on sellers' expertise in order to choose the best options for them (Hoffman, Howe and Hardigee, 1991). In current life, people are always exposed to risks at anywhere and anytime. Insurance is a one way to reduce personal exposure to loss by guaranteeing a specified sum of money when particular event occurs. In Malaysia, there are many types of insurance. These include life and general insurance. Travel insurance is part of general insurance. Travel insurance is taken up by travelers leaving the country for holiday or business purposes. Under travel insurance, clients are generally offered a cover against unforeseen circumstances and associated needs that may arise, while travelling abroad. These perils include that of loss of baggage, cancellation and missed departure, medical expenses, personal accident, personal liability, loss of passport, loss of personal money, emergency medical and associated expenses (Gasa Mamo, 2011).

A holiday trip is one of the most celebrated activities commenced by almost any individual and there is an association of a trip with pleasure and relaxation. Due to their interest in going abroad, majority fail in securing their insurance required for their protection. Despite the undesirable idea of suffering an injury or being a victim to robbery or theft during a holiday trip, these incidents are plausible (David, 2014). These cause tourists to bear with losses and they will be liable for medical costs or substitution of lost items without insurance. Thus, travel insurance is essential for tourists with purposes of visiting a foreign country. Moreover, tourism is one of the largest developing industries and overtime, more and more people are joining the venture of travelling. The risks of travelling persistently rise which are frequently inevitable. Unexpected events have been experienced by tourism industry such as terrorism and natural disasters. Protecting the tourists from facing these imminent perils is by possession of proper travel insurance. Incidents during the millennial age have occurred which led to severity upon tourism; they all vary in their causes but the similarity of being sudden, unforeseeable and hazardous lead to negative consequences of tourism industry.

Few of the most outrageous and infamous outbreaks which have happened in the past years were the September 11 in 2001 terrorist attack, Severe Acute Respiratory Syndrome (SARS) in Hong Kong 2003, Indian Ocean Tsunami in 2004, Iceland's volcanic eruption in 2010 and the Arabic spring in 2011, Tsunami in Japan 2018 and earthquake in Lombok, Indonesia 2018. These incidents have brought major crisis upon the tourists and the tourism industry in which the disasters were located. The aim of marketing is through understanding the changing customer attitude and their varying preferences for buying an Insurance plan. The company should be cost effective to give the best solution to the client to suit his or her position. In insurance field, operators need to do lot of work in order to attract the people to buy travel insurance. When it comes to the question of security, it takes hard to convince our people as still secure during their vacation.

The growing deprivation of safety and security has been undervalued over the past year in tourism industry. Safety and security issues have been discerned as one of the five factors affecting tourism industry in millennial era. The main concerns fall upon crime, health issues, natural disasters, terrorism and food safety (Mansfield & Pizam, 2006). Travel insurance was established to provide protection to travellers going abroad for a range of potential perils that they may encounter throughout the trip. These situations can be prevented with protection offered by insurance including tickets booked from airline companies and losses due to negligence of Airline staff body. Travel insurance covers the financial risk against unforeseen mishap that travelers are exposed to during their holiday. Depending on the policy coverage, such risks include loss of baggage, loss of travel deposit, trip cancellation, medical repatriation or evacuation, physical injury, bankruptcy of travel service providers, personal liability against tort committed to citizen of host country, legal expenses cover and may cover almost any unforeseen situations that is not covered by typical policies such as terrorism and denied boarding (Hassan & Abdullah, 2015). Therefore, this study attempts to determine the consumer preferences towards Travel Insurance Product in Shah Alam.

2. LITERATURE REVIEW

2.1 Travel Insurance

Travel insurance is intended for the responsibility of the financial or any other losses sustained by the insured while traveling, nationally or internationally, such as mountain trekkers and cruise travelers.

As stated in Juliza (2010), the travel insurance coverage is usually limited to the period of consumer travel. Insurance companies may offer various combinations of protection to cater to the specific needs of customers; this is including long term annual policies for a frequent traveler. The travel insurance can be purchased for consumer to insure against related accidental death and permanent disablement, medical and emergency travel expenses, medical evacuation, trip cancellation, trip curtailment, replacement expenses, loss of money, travel delay and baggage delay, personal property, aircraft hijacking and personal liability.

2.2 Preferences

Anojan & Subaskaran (2015) decribed consumer preference as how customer ranks a collection of goods or services or prefers one collection over another by assuming that consumer's rank goods or services by the amount of satisfaction or utility afforded which helps the marketers to direct marketing to the consumer. Preference as a research area is well developed in marketing and other social sciences (Muthitacharoen et al., 2006). This study adopted a traditional definition of preference as "the setting by an individual of one thing before or above another thing because of a notion of betterness" (Brown, 1984). This study measures the consumers' preferences towards travel Insurance products based on three dimensions, which are product and services, company image and safety and security.

2.2.1 Product and Services

A research done by Jarvinen (2003) defines insurance as “Insurance is a service, with terms and coverage predetermined in insurance contract and which is based on a long term customer relationship with the insuring company or a representative of the company”. Risk reduction can be seen as the reason for acquiring insurance and it usually stems from the basic need of feeling secure and obtaining a peace of mind (Peura-Kapanen et al. 2007). So the consumer does not necessarily feel the need to acquire a specific insurance product, but instead the insurance is a way to fulfill the need to feel secure. Product features are considered to be very influencing in the selection of company. It should be considered with utmost importance while formulating any communication strategy. The dimensions which were included in product and services are wide range of products and services, affordable premium travel insurance, proper guidance and immediate response, clear communication, staff courtesy, use of modern equipment, professionalism and credibility of staff, updated information on records, diversified product line, availability of employees, availability of top officials, quick settlement of claims, consumer grievances and special attention to customer (Aashish, 2016).

2.2.2 Company Image

This dimension is associated with physical facilities, equipment, appearances or layout. It also ensures the ability to perform the promised service dependably and accurately. It is verified by following characteristics such as infrastructure facility at branch, physical layout, technical advancement, appearance of staff, wide range of products and services, affordable premium travel insurance, proper guidance and immediate response, clear communication, staff courtesy, use of modern equipment, professionalism and credibility of staff (Aashish, 2016). People consider the office ambience to be very important and deciding. The office ambience should be pleasing to the customers. Therefore, proper consideration should be given to the office lightening, layout and cleanliness.

2.2.3 Safety and Security

It refers to level of confidence which is identified with effective & efficient services provided to customers. It is verified by following characteristics such as secured internet banking, confidentiality of information, and computerization of company system, consumer guidance, and correspondence with agents, convenience and effective product presentation (Aashish, 2016).

2.3 Generation Y

Generation Y is a very important term of this study. In order to prepare the exact research questions, it is essential to understand this certain group, since they are the main focus of this research. In order to create to a correct marketing segment for this generation, the marketers need to know the values, needs and behavior of this target segment. The research focused on the students, which are considered Generation Y. Pendergards, Benckendorff and Moscardo (2010) stated that Generation Y is not just one big developed group, but is actually divided into three smaller groups arranged by the year of birth. Generation Y is a generation that has lived in the age of the Internet, cable television, globalization, September 11 and environmentalism, which affects the way they are today. The most influencing impact on the Generation Y is their social circle that usually consists of 3 to 8 friends. The Generation Y rather bases their decision on what the social circle values and has experienced than making their own independent decision (McCridl, 2003). Generation Y has observed their parents of getting the rewards of hard work, such as houses, cars, and material wealth and that has made this Generation really material oriented. They are also the most entertained generation of teenagers ever. On the other hand they are credit-dependent, as well as financially depended on their parents on a later stage in their life compared to previous generations. Compared also to Generation X (that lived with the “pay upfront” approach, when it came to finances) Generation Y is definitely an uncertain spender, with short-term wants and which mostly rely on credit. It is more tempted to use money on the newest technology, the most popular travel destinations and entertainment than previous generations (McCridl 2003; Pendergarst, Benckendorff & Moscardo 2010). Moscardo and Benckendorff (2010) states that there are plenty claims about Generation Y and their travelling, but only little evidence that would support these claims. However there are two contradicting approaches. The first one claim that Generation Y wants to travel more than other generations, and the second one claim that Generation Y actually wants to travel less than the other generations. Those, who claim that the Generation Y travels more than other generations refer to different empirical studies made by organizations such as World Youth Student, Educational Travel Confederation or Student Travel Confederation (Moscardo & Benckendorff, 2010).

From this literature review, two determining issues in the purchase of travel insurance seem to emerge; firstly, the role and efficacy of insurance agents in providing adequate and trustworthy information to their clients, and secondly travelers’ understanding of risk and the importance of travel insurance. Like any business transaction, the purchase of travel insurance seems to be based on a relationship component between a seller and a buyer in regard to the perception of risks. In the case of travel insurance however, the agent is required to convince the buyer of a need that he or she may not be adequately aware of, in which case the educational component of the agent’s interaction with the clients seems to play an important role in convincing them to purchase travel insurance. From a client’s standpoint it is yet unclear whether clients buy travel insurance because they understand the repercussions of not doing so, or simply because they know it is customary to do so and therefore not in full awareness of its importance. This also may determine the type of cover clients opt for and whether they trust insurance companies and agents to guide them in their best interest. Thus this current study aims to explore the preferences of travel insurance among buyers.

3. RESEARCH METHODOLOGY

The respondents were the customers of insurance companies in the city of Shah Alam. The research design used for the purpose was descriptive and three dimensions are taken into account for understanding the consumer’s preferences towards travel insurance which are product and services, company image, safety and security. Structured questionnaire was prepared for the use in the survey based on objectives of the study. The questions were divided and organized into two sections: in the first section of the questionnaire, questions were asked regarding the gender, age, income, and education. The second section of the questionnaire asked respondents questions related to the preferences towards travel insurance. They were measured on a five point Likert-type scales of importance ranging from 1 (strongly disagree) to 5 (strongly agree). The present study has been conducted in Shah Alam City in state of Selangor. A purposive sample of 240 individuals who had an experience of offline travel insurance system was taken. The respondents were requested to give their responses with respect to the dimensions (product and services, company image, safety and security) they would consider while buying travel insurance.

3.1 Pilot Study

A pilot study was conducted to test the questionnaires, to determine the reliability of the items used in the questionnaires and the validity of measuring instruments to ensure the accurate parameters. The pilot study was conducted on 30 respondents in Selangor. The feedbacks obtained from the questionnaires were analyzed using SPSS and the reliability coefficient alpha scores for each dimension were presented in Table 1.

Table 1 Summary of Reliability Test

Dimensions	Cronbach Alpha
Product and Services	
Wide Range of Products and Services	
Affordable Premium Travel Insurance	
Immediate Response	
Clear Communication	
Staff Courtesy	0.801
Use of Modern Equipment	
Professionalism	
Credibility of Staff	
Updated information on records	

Diversified product line	
Availability of employees	
Availability of top officials	
Quick settlement of claims	
Consumer Grievances	
Special attention to customer	
Company Image	
Infrastructure Facility at Branch	
Physical Layout	
Technical Advancement	
Appearance of Staff	0.774
Reputation of insurance company	
Influential marketing campaign	
Free gifts for customers	
Peer group impression	
Safety and Security	
Secured internet banking	
Confidentiality of information	
Computerization of company system	
Consumer proper guidance	0.838
Correspondence with Agents	
Convenience	
Effective product presentation	

According to Nunnally (1978), the reliability coefficient of not less than 0.5 is usually acceptable, thus the questionnaires used are considered acceptable in terms of reliability coefficient.

4.0 RESULTS

Descriptive statistics had been measured on the level of customer preferences in term of product and services, company image and safety and security offered by Travel Insurance Company in Selangor.

4.1 Respondents' Profiles

Table 2 illustrated the respondents' demographic profile for this study which consists of 240 respondents or consumers from travel insurance companies.

Table 2: Respondents' Demographic Profile (n = 240)

	Frequency	Percentage
Gender		
Male	170	70.8
Female	70	29.2
Age		
20 – 24	61	25.4
25 – 30	88	36.7
31 - 35	91	37.9
Education		
High school	22	9.2
Diploma	52	21.7
Bachelor Degree	156	65.0
Post Graduate	10	4.1
Monthly Income		
Below RM2000	64	26.7
RM2000 – RM3499	86	35.8
RM3500 – RM4999	60	25.0
RM5000 and above	30	12.5

It is interesting to report that male respondents were (70.8%) compared to female (29.2%). Based on Table 2, a majority (37.9%) of the respondents were in the age group (31-35 years old). In term of level of education, majority of the respondents have bachelor degree (65.0%), followed by diploma (21.7%), high school (9.2%) and post graduate (4.1%). Monthly income of the respondents involved in the survey indicated that 35.8% were between RM2000 – RM3499, 26.7% were below RM2000, 25.0% received between RM3500 – RM4999 and 12.5% of the respondents received more than RM5000 per month.

4.2 Descriptive Analysis

Product and services, company image and safety and security presented by Travel Insurance are prominent as a dimension to acquire higher number of customers (Table 3).

Table 3: Score Mean for Customer Preferences

No.	PARAMETERS	STD. DEV	MEAN	Overall Mean
Product and services				
PS1	Wide Range of Products and Services	5.123	3.98	4.08
PS2	Affordable Premium Travel Insurance	5.236	4.28	
PS3	Immediate Response	5.392	3.48	
PS4	Clear Communication	5.114	3.79	
PS5	Staff Courtesy	5.464	4.12	
PS6	Use of Modern Equipment	4.765	3.89	
PS7	Professionalism	5.612	4.01	
PS8	Credibility of Staff	5.716	4.22	
PS9	Updated information on records	5.432	4.35	
PS10	Diversified product line	5.874	4.23	
PS11	Availability of employees	5.396	3.99	
PS12	Availability of top officials	5.165	4.32	
PS13	Quick settlement of claims	5.312	4.17	
PS14	Consumer Grievances	5.017	3.75	
PS15	Special attention to customer	5.036	4.67	
Company image				
CI1	Infrastructure Facility at Branch	5.623	3.99	4.18
CI2	Physical Layout	5.266	3.98	
CI3	Technical Advancement	5.892	4.23	
CI4	Appearance of Staff	5.714	4.61	
CI5	Reputation of insurance company	5.664	4.13	
CI6	Influential marketing campaign	5.165	4.22	
CI7	Free gifts for customers	5.112	4.01	

CI8	Peer group impression	5.216	4.22	
	Safety and security			
SS1	Secured internet banking	5.632	4.35	4.28
SS2	Confidentiality of information	5.274	4.23	
SS3	Computerization of company system	5.196	4.29	
SS4	Consumer proper guidance	5.565	4.11	
SS5	Correspondence with Agents	5.712	4.32	
SS6	Convenience	5.217	4.16	
SS7	Effective product presentation	5.536	4.52	

The results of the survey proved that the highest ratings of customers in all aspects of Travel Insurance product were aptly pleasing. The dimensions of preferences of Travel Insurance product in Selangor based on Table 3 were high. In most of the cases consumers do not visit branches directly but they visit through their agents. Easy accessibility towards the branch location is very important. This is evident from the fact that the mean score product and services is 4.08. In terms of updated information on transactions and records, this Travel Insurance is almost excellent and appears to provide better time saving services while operating accounts i.e. payment of premium, settlement of claims etc. (4.35). They are perceived to be better in providing better availability of employees (3.99). With respect to availability of officers is scoring better (4.32). It is the common complaint with regard to attitude of staff while serving customers in Travel Insurance Company (4.67). With respect to easy and quick settlement of Travel Insurance customers is better in the claim settlement procedure (4.17). There is a significant difference existing in terms of customer complaints and grievances as highlighted by mean score of 3.75. With regard to credibility of staff in Travel insurance are making better which is evident from the mean score is 4.22. With regard to effective presentation of travel insurance products are almost good. Travel insurance customers are receiving better attention towards their individual requirements (4.67).

In most of the cases consumers do not visit branches directly but they visit through their agents. Easy accessibility towards the branch location is very important (3.99). With reference to physical appearance i.e. neat and clean look of Travel Insurance staff is perceived (4.61). Again there is significant difference exist in terms of safety of investment. In this context, the mean score is 4.38. In this parameter also travel insurance staffs are doing better, as more customers are availing insurance facility conveniently through technical advancement (4.23). There is significant importance in terms of technical advancement of the staffs. In this context the mean score is 4.23. Overall score mean for company image is 4.18. This parameter wise analysis indicates that customers' preference towards Travel Insurance products is perceived.

In term of safety and security, overall score mean is 4.28. Again there is significant importance of customers' preferences exist in terms of safety of investment, confidentiality of information, computerization of company system, consumer proper guidance, and correspondence with agents, convenience, and effective product presentation (Table 3).

Nevertheless, there are still a few areas where improvements are required in these three dimensions. This refereeing to the parameter which is score means less than 4.0.

5. CONCLUSION AND RECOMMENDATION

Some of respondents show worries and distrust on the intentions of insurance companies and they require more information on various travel insurance products. Basically, customers want the best services offered by insurance companies to be more flexible and customized according to their needs and requirements. This study aims for the researcher to achieve a better understanding of travel insurance business and travel insurance purchases in the local market. Additionally, there is a progress in this sector whether it can benefit consumers and how far the insurer can provide this service to customers. In reality there is a risk of travel insurance providing broad coverage especially when participants fail to mention personal risks. An additional element to be considered by an insurance company is to make travel insurance buyers more aware of the risks that may be encountered during the holiday. This will be a benefit as tourists only think that the risk of losing baggage only but ignoring health problems, theft and natural disaster as one of the risks that may be encountered during the holiday.

The dissemination of research findings may also have the potential to serve as an eye opener for customers who purchase travel insurance, as well as to inform the insurance industry to get a clear picture of this future travel insurance market. Some people believe that insurance companies are just making profit without customer care. Such opinion should be denied to ensure that insurance companies are still relevant in providing customer protection services. The findings from this study indicate that customers need specialize travel insurance products that can protect them by offering products that prioritize their safety and security during the holidays.

REFERENCES

- Aashish S. Jani (2016). A Study of Consumer Perception about Service Quality Of Indian Non-Life Insurance Companies: Comparative Analysis between Governments Owned Non-Life Insurance and Privately Owned Non-Life Insurance. *Journal of Business and Management (IOSR-JBM)* e-ISSN: 2278-487X, p-ISSN: 2319-7668. PP 63-74
- Ahmad Afiq Hasan & Nuraisyah Chua Abdullah, (2015). Compulsory travel insurance in Malaysia: some regulatory considerations. *Procedia - Social and Behavioral Sciences* 172 (2015) 344 – 351
- Alexander B, Hato S & Florian S, (2016). On Consumer Preferences and The Willingness To Pay For Term Life Insurance. *European Journal of Operational Research*. Vol 253 pp. 761-776

- Brown, T. C., (1984). The concept of value in resource allocation. *Land Economics*. Vol 60. No. 3. pp. 231-246
- Gasam Mamo Insurance Malta. (2011). Travel Insurance Policy .Available: <http://www.gasamamo.com/PDFs/travel-policy.pdf>. Last accessed 9th November 2012.
- Gasam Mamo Insurance Malta. (2011). Travel Insurance Proposal Form.Available: <http://www.gasamamo.com/travel.html>. Last accessed 9th November 2012.
- Hoffman, K, Howe, V, & Hardigree, D, (1991), Ethical Dilemmas Faced in the Selling of Complex Services: Significant Others and Competitive Pressures, *Journal Of Personal Selling & Sales Management*, 11, 4, pp. 13-25, Business Source Complete, EBSCOhost, viewed 2 April 2013.
- Jarvinen, R. (2003). Monikanavamallit mahdollisuutena: Kuluttajien kanavavalinnat vakuutuslalla. *Liiketaloudellinen aikakauskirja*, 521-533.
- Juliza Jaafar, (2010). Consumer Perception toward buying insurance. *UNIMAS Depositary*.
- Mansfeld, Y and Pizam, A. (2006), *Tourism, Security and Safety: From Theory to Practice*, Oxford: Elsevier Ltd
- McCrandl, M. (2003). Understanding Generation Y. The Australian Leadership Foundation. *Commissioned research project 2002*. PDF-file. Accessed on 13 March 2011.
- Muthitacharoen, A., Gillenson, M. & Suwan, N., (2006). Segmenting online customers to manage business resources: A study of the impacts of sales channel strategies on consumer preference. *Information & Management*. Vol 43. No. 5. pp. 678-695.
- Nunnally JC. (1978). Psychometric theory. 2. New York: *McGraw-Hill*.
- Pendergarst, D. Benckendorff, P. Moscardo, G. (2010). Tourism and Generation Y. Wallingford: *CAB International*. Ebook. PDF-file. Accessed on 22 March 2011.
- Peura-Kapanen L, Nenonen S, Järvinen R, Kivistö-Rahnasto J., (2007) Kuluttajienarkipäivän riskit ja turvallisuus. *Kuluttajatutkimuskeskus*. Julkaisuja 8/2007.
- V. Anojan & T. Subaskaran, (2015). Consumer's Preference and Consumer's Buying Behaviour on Soft Drinks: A case study in Northern Province of Sri Lanka. *Global Journal of Management and Business Research*
- Wertenbroch, K. and Skiera, B. (2013). Measuring Consumers' Willingness to Pay at the Point of Purchase. *Journal of Marketing Research*, 39(2):228–241.

JILID 5

KM.24, KOK LANAS

16450 KETEREH, KELANTAN, MALAYSIA

TEL: 09-7889126 FAKS: 09-7888739

ISSN: 2289-7690